ఉపోద్ఘాతము.

ఈగ్రంథమును రచించినకవి నంబూరి కేశవాచార్యులు. ఇతనితండ్రి వేంక
టకృష్ణాచార్యులు; తల్లి యలమేల్మంగమ్మ. ఇతఁడు ప్రతివాదిభయంకరాచార్యుల
వంశ్యుఁడు. ఇక్కవి యీగ్రంథముతుదఁ దనవృత్తాంతమును జెప్పికొనియుండుటచే
దానిని దెలుపుట యనావశ్యకము. మంగళగిరితోఁ జేరిననంబూరి తనివాస
ము.

ఇందుఁ బన్నిద్దఱాళ్వారులయు నిత్యసూరులయు నాచార్యవరులయు చరి
త్రములు విశదముగా వర్ణింపఁబడియున్నవి. ఇది గురుపరంపరాప్రభావము, దివ్య
సూరిచరితము, ప్రపన్నామృతము, యతీంద్రప్రవణప్రభావము మొదలైనగ్రంథ
ములను జక్కఁగాఁ బరిశీలించి వ్రాయఁబడినదని తెలియుచున్నది. మఱియునద్వ్యమ
యులుచేతనోజ్జీవనార్థము గయ్యానసముద్రులై యనుగ్రహించినరహస్యార్థములు
సంప్రదాయవిశేషములును వైష్ణవులకు మిక్కిలి యుపాదేయములైన యితర
యములు పెక్కులును ప్రసక్తివచ్చినప్పుడెల్ల మృదుమధురశైలిని దేటతెల్లము
వరింపఁబడియున్నవి. అన్యాన్యవిషయములను బ్రతిపాదించునపుడు కవికిం గలపరి
స్థవిషయప్రవేశమును, బరికగనసమృద్ధియువర్ణనాప్రావీణ్యమునునధ్యవసాయసంప
ము, సభినివేశప్రాబల్యమును, పరిభాషావైలక్షణ్యమునుబట్టి చూడఁగా నితనికిభగవ
ద్విషయమందతిగాఢపరివేశమును, భాష్యాదులందుఁ బూర్ణావగాహమునునుండు
టయుటే కాక యువి యత్యంత మాచార్యరుచిపరిగృహీతములై యుండుటయుఁ
దెలియుచున్నది. ఇదియేకాక యితఁడు.

'దాసునకు ... ... మంత్రార్థం బీడు ముప్పత్తాయిరప్పడియు, శ్రీభాష్యం
మొదలుగాఁ గల సకలగ్రంథంబులఁ బ్రసాదించినకలహితంబులుపదేశించి ...

సీ. మంగళగిరియందు శ్రీ మంచెళ్ల వేంకటా
    చార్యుఁడు రామాయణాదు లానఁగె
ఘనుఁడు కౌండిన్య వేంకటనృసింహాగురుండు
    ద్వారకఁ దిరుమలకవచనభావ
నాది రహస్యార్థ శ్రీ మదియేని కెఱిఁగించె
    గురువరుఁ డగు నెలకొండపల్లి
జియ్యారిదాసునకు భద్రశిఖరియం
    [illegible]

ఉపోద్ఘాతము

అని కడపటఁ జెప్పుకొని యున్నాఁడు.

వినోదార్థము కేవలకథవలెనవ్యైచరితలనువర్ణించు మాత్రమునకుఁగాక
ముముక్షువైష్ణవు లుజ్జీవించుటకై యిందుఁదెలుపఁగూడినన్ని విశిష్టాద్వైతసిద్ధాంత
లును భగవద్భాగవతవిషయసంప్రదాయరహస్యములు,నందందుమధురమైనయు
థమువలె, భవరోగములు వాయఁ బొందుపఱచియున్నాఁడు. ఇందొకశ్రుతి కా
ఒకస్మృతి కాదు; ఒకశాస్త్రము పురాణముగాదు; మహోపనిషత్సుబాల నారాయ
త్తిరీయ చ్ఛాందోగ్యబృహదారణ్యకాదులైనయుపనిషత్తులను వారాహ బ్రహ్మ
మార్కండేయ నృసింహ బ్రహ్మకైవర్తస్కాందమాత్స్యపాద్మనారదీయభాగవ
దిపురాణములునుపాంచరాత్రాగమమునుమనుపరాశరయాజ్ఞవల్క్యాదిస్మృతి
ను బెక్కుసంహితలును భారతమును,ఇవియవియననేల?స్వదర్శనస్థాపకములైస
ప్రదాయ నిరూపకములైనసమస్తప్రమాణగ్రంథములనువిశేషాకారమునఁగ్ర
కరించి శాస్త్రపరిచయము లేనివారికిని సుబోధముగాను నతిమనోజ్ఞముగానుస
చివిశేషమకరందఝురిం దేనియలొలుకునట్లుదోఁచిస్వకీయాంధ్యనసాయపటిమచే
టముగా నాటునట్లు రచించియున్నాఁడు. కాన యిదిశ్రీవైష్ణవసిద్ధాంత నిష్ణాతు
శిష్టజనులకుంగూడఁ బఠనపాఠనశ్రవణశ్రావణాదులకుమిక్కిలి యర్హమని చెప్ప
ప్పియున్నది.

పాఠకులకు స్థూలదృష్టికి దీనివస్తువై లక్ష్యము గొంత తెలియుటకై
పులాకన్యాయమున నిందలివిషయములు గొన్ని తెలుపఁదగియున్నవి. ఇం
జక్రాంకనస్వరూపము, దానిప్రామాణ్యము,భక్తివిరక్తిస్వరూపము,శిష్యలక్ష
ముముక్షుప్రాణోత్క్రమణపరమప్రాప్తివైభవముభాగవతలక్షణముభాగవతా
రక్త్రార్య ప్రదర్శనము, బ్రహ్మమేధసంస్కారస్వరూపము,శ్రీపాదతీర్థమాహాత్మ్య
టనము, తదీయారాధనాతిశయము, పంచమహాయజ్ఞస్వరూపము,తిరువారాధ
నము,దేవతాంతరభజననిషేధము,దుష్టవస్తుస్వీకారాగదోషభూయస్త్వము,సదా
ర్య వరిగ్రహప్రాబల్యము,ఆచార్యకైంకర్యాతిశయము,పరతత్త్వనిర్ణయము,
డస్వరూపనిరూపణము, శంఖచక్రోర్ధ్వపుండ్రాదిధారణవిషయప్రమాణోప
ము, రుద్రాక్షతిర్యక్పుండ్ర ధారణఖండనము, నిర్హేతుకజాయమానభగవత
క్షువ్యతిరిక్తపుణ్యాతిశయనిషేధము,మొదలైనవిశిష్టవిషయములునుజీవేశ్వరభే
నారాయణపారమ్యము మొదలైన దర్శనప్రక్రియలును; మృదుమధురగంభీ
పూరితములైన యాళ్వారాచార్యుల శ్రీసూక్తులతో మెల్లముగామిక్కిలియ
నము గొలుపునట్లు గలిపియున్నాఁడు. మఱియు శరభరూపి యగురుద్రునిచే
[illegible]దేవునికిఁ బరాజయము కలిగెననుటకు ఖండనమునుశ్రీనారాయణుఁడు
[illegible] నెల్లవారు నద్దేవునర్చింపకుండుటకుఁగారణములును,ఏ
[illegible]సపూజావిధానాదులను గూర్చియనేక ప్రమాణ

ఉపోద్ఘాతము.

హరణపూర్వకముగాను నతివిస్తరముగానుగావించినయుపన్యాస
ఈగ్రంథము పూర్వభాగము మధ్యమభాగము ఉత్తరభా
భాగములుగా విభజింపఁబడియున్నది. పూర్వభాగము ఆఱుఉల్ల
ధ్యమభాగము పండ్రెండుల్లాసములుగాను ఉత్తరభాగము ఆఱుల్ల
ర్వభాగముగలిగి యున్నది. ఇందు శ్రీరామానుజులవారి దివ్యచ
మందలి యయిదవయుల్లాసము మొదలుగా మధ్యమభాగముకడ
గ్రంథమునకు దాదాపుగా నర్ధభాగమగుచున్నది. ఇందు రామా
విగ్రహావర్ణనములును కల్యాణగుణ వివరణములును ఢిల్లీయాత్ర ...
జ్ఞమైన మృదుశైలిని మిక్కిలిరసవంతముగా రచింపఁబడియున్నవి. మణవాళమహా
మునులయు వేదాంతదేశికులయు వైభవములును గ్రంథాంతమున స్వపరమాచా
ర్యులైన ప్రతివాదిభయంకరం అణ్ణంగారి వైభవమును సవిస్తరముగా వర్ణితములై
యున్నవి.

ఇది శ్రీరామానుజులవారికే యంకితము. ఇది తఱచుగా సీసపద్యములచేతను
వచనములచేతను నిర్మితము. అందందు నితరవృత్తములును గనుపట్టుచున్నవి కాని
యవి స్వల్పము. ఉత్తరభాగమునఁ గొన్ని వృత్తవిశేషములు చూపట్టుచున్నవి; సీసపు
గీతములం దొక్కొక్కటను నాలవపాదమున 'వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర' నని
యీ గ్రంథమును స్వాచార్యవక్తృకముగా నిబంధించియున్నాఁడు. ఇదియొకవిధ
'అశ్రితపరవాది భీకరగురుం డీదాసచేతను నిదొక నిమిత్తంబుగాఁ జేసికొని యస్మదీయజి
హ్వాగ్రసింహాసనాసీనుఁడై యొసఁగిచ్చినయీయాచార్యసూక్తిముక్తావళిక వక్త శ్రీ
వాదభీకరగురుండనియుఁ గృతినాయకుండెంబెరుమానారనియుఁ బ్రతిపాద్యంబు శ్రీశ
ఠకోపవరకాలనాథయామునయతీంద్రాదిపూర్వాచార్యమాహాత్మ్యంబనియుఁ దలం
చి నిమిత్తభూతుండనగు నాదౌరాత్మ్యంబుఁ దలంపక మహీతలంబునఁ గల శ్రీమహా
భాగవతులందఱు పరిబంధంబుఁ బరిగ్రహించి సాపరాధచేతనుండనగు నా సాహసంబో
ర్చి నన్ను ననుగ్రహింపవలయు' నని చెప్పికొనియున్నాఁడు. దీనం జేసి యతనికాచార్యవి
షయమునం గలరుచ్యనుగృహీతపారతంత్ర్యప్రకర్షమును శ్రీభాష్యకారులయందుఁ
గలదృఢాధ్యవసాయపూర్వకశేషత్వవైభవమును వేనోళ్లఁ జాటినట్లయినవి.

ఇందుఁ గొన్నిలాక్షణికదోషములు గలవు. కాని ప్రతిపాద్యవిషయమునకుఁ
గలవైలక్షణ్యముంబట్టియు, సుజీవకములైన తక్కినవిశేషములంబట్టియు నాదోష
ము లంతగా నాదరణీయములుగావు. ఇట్టిమహనీయ గ్రంథము మిక్కిలిపాతదుష్టమై
లోపలి విషయములనేకములు దురూహములుగా నుండుటఁ జూచి పెక్కు ప్రతులం దె
ప్పించి మిక్కిలి ప్రయాసముతోను వెనుదీయక విశేషవ్యయమునమంచిముద్రణముం
జూచ్చి నమంజసముగాను సకలశిష్టజనాంగీకారపాత్రముగాను ప్రకటింపఁబడినది.
దీని నందఱును గొని చదివి యానందింతురుగాక.

ఉపోద్ఘాతము.

[illegible] ర్థమును బరిశోధించునపుడు బుక్కపట్టణము - కృష్ణరామానుజ
[illegible] డు నాకుఁ జాలఁ దోడ్పడినందులకు నే నతనియెడఁ గృతజ్ఞుఁడనై
[illegible] ప్ర. ఇందుఁ బ్రమాదవశమునఁ బడినతప్పులఁ దెలుప నెల్లరును

టి. దే.

రెండవకూర్పు.

శ్రీమద్విశిష్టాద్వైతమతస్థులకే కాక తన్మతసంప్రదాయములను దెలిసికొనఁ గోరు నితరమతస్థులకును బరమాదరణీయంబగు నీయాచార్యసూక్తిముక్తావళియొక్క మొదటికూర్పు ప్రతులన్నియు ముద్రించిన కొలఁదికాలముననే చెల్లిపోవుటచేత నీరెండవకూర్పు 1919వ సం॥రముననే ప్రారంభింపఁబడినది. ద్వితీయ ముద్రణ ప్రారంభమునుండియు ముద్రణావస్థలోఁ బరిశోధకభారమును శ్రీమదానందముద్రాక్షరశాలాసర్వాధికారు లగు శ్రీయుతులు వేమూరి రంగనాథశ్రేష్ఠిగారు నాయందుంచినారు. ఆంధ్రభాషాసేవకపరమాణువనగు నేనును వారి యానతిని శిరసావహించి యేతత్పరిశోధకభారమును వహించితిని. దీని మొదటిముద్రణములోఁ దటస్థించినపొరపాట్లు-వ్రాలవ్రాళి కీకూర్పులో సవరింపఁబడినవి. గ్రంథకర్తచేఁ బ్రమాణార్థము కైకొనఁబడిన కొన్నిసంస్కృతశ్లోకములు మొదటికూర్పులోఁ జాలఁ బొరపడియున్నవి. దీని మొదటికూర్పుపుస్తక మొక్కటియే తక్క వేఱొండు పుస్తకము నాకు లభింపనికారణమునను మదరాసులోని దొరతనమువారి ప్రాచ్యలిఖితపుస్తకభాండాగారములో సయితము దీని మొదటికూర్పు ప్రతియే తప్ప వ్రాఁతప్రతి లభింపని కారణముచేతను యథామతి సవరించితిని. కవిత్వవిషయమునను, భాషావిషయమునను నాకుఁ దప్పు లని తోఁచినవానిని వీలయినంతవఱకు సవరించితిని. ఇందు నేను జేసిన పరిశ్రమము మొదటికూర్పు ప్రతితో సంప్రతించి చూచినచోఁ దెలియఁగలదు. ఏతన్ముద్రణాపరిశోధకతకుఁ బూనుకొన్న నాకును దీనివలన నెన్నియో లాభములు గలిగినవి. అవి యెవ్వియనిన:—శ్రీ శ్రేష్ఠిగారియానతిని సంపూర్ణముగ నెఱవేర్పఁగలుగుట, విశేషధనప్రాప్తి, భాషాసేవ, విశిష్టాద్వైతమతసిద్ధాంతజ్ఞానము మొదలగున వెన్నేనిఁ గలవు. ఈగ్రంథమునుగుఱించిన యంశములు వ్రాయఁదగిన వన్నియును మొదటికూర్పులోననే కలవు. ఇం దింకను లోపములగపడినచో నవి సప్రమాణముగ వ్రాసి గ్రంథప్రకాశకులకుఁ బంపినచో వానిని కృతజ్ఞతాభివందనములతో నంగీకరించి మూఁడవకూర్పున సవరింపఁబడు నని యేతద్గ్రంథపాఠకమహాశయులు సవినయముగఁ బ్రార్థింపఁబడుచున్నారు.

[illegible]

ఇట్లు విన్నపించు
భగవద్భాగవత విధేయుఁడు,
ఘంటాణం సూరఁ నారాయణతీరుడు

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

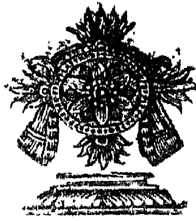
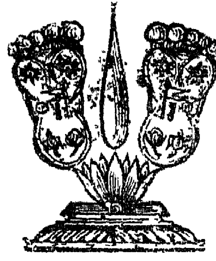
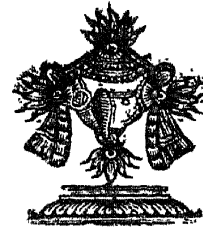
విషయసూచిక

విషయసూచిక.

విషయసూచిక.

1. పరమపదనాథుఁడు.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

పూర్వభాగము.

ప్రథమోల్లాసము.

శ్రీమద్భూతపురీశకేశవనివేశీభూతహృత్పద్మని
ష్ఠామావేశ పరాశరాదికమునీశశ్రేష్ఠవాగ్వంశని
స్సీమప్రాభవరంగరాజపదసుస్థేమప్రకాశా యతీ
శా మాణిక్యమయత్రిదండకరదేశా కేశవార్యాత్మజా. 1

వ. అవధరింపుము. 2

సీ. శ్రీదేవి యురమునఁ జెన్నొందభూనీళ, లిరుగెలంకులఁ దనకింపు సలుప [డు
- నహామన్న మహామన్న యనుచు సూరులు గొల్వఁ, బరమపదమునందుఁ బరమగురుఁ
నారాయణుఁడు ముందుఁ బేరోలగంబుండి, మంత్రరత్నం బగ్రమహిషి కొసఁగె
ద్వయు మది సిరియు విష్వక్సేనులకు నిచ్చె, నమ్మంత్ర మతఁడు శఠారి కొసఁగె
తే. నమ్మహాత్మునిచరితామృతాబ్ధియందుఁ, జిత్తమా నీవు నోలాడి చెంది సుఖము
పదుగు రార్యులఁ దలఁపుమీ భక్తి నెనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనేమోదమలర.

వ. శ్రీదేవీనాయకుండును శ్రీవైకుంఠనికేతనుండును శ్రీమదనంతగరుడవిష్వక్సేనాది నిత్యసూరిపరిషన్నిషేవ్యమానుండును నవాప్తసమస్తకాముండును ననంతకల్యాణగుణపరిపూర్ణుండును నగుసర్వేశ్వరుండు సకలజగద్ధితానుశాసనప్రవృత్తంబులగునిఖిలనిగమాంతసహస్రంబులచేఁ బ్రతిపాదితం బయి యత్యర్కానలదీప్తం బయి స్వయంప్రకాశం బై దేవదానవాదిసర్వప్రాణిదుష్ప్రాపం బయి నానావిధోద్యానసహస్రసంపన్నం బయి నిర్మలోదకపద్మినీశతసహస్రవిభ్రాజితం బయి నిరయప్రాయస్వేతరసమస్తలోకోత్కృష్టం బయి కాలపరిపాకదూరం బయి సావరణానంతబ్రహ్మాండకోశబహిర్భూతం బై పరవ్యోమశబ్దాభిధేయం బై త్రిపాద్విభూతిసంజ్ఞితం బై యపునరావృత్తిలక్షణం బగుపరమపదంబునందు దివ్యరత్నమయవప్రప్రాకారగోపురసౌధప్రాసాదవిమానశతసహస్రవిరాజితం బయి మణి

తోరణవిచిత్రధ్వజపతాకాంచితంబయి వైశ్వానరకోటివిరాజమానగృహపఙ్క్తి-
విరాజితం బగునిత్యనిరవద్యనిరతిశయశ్రీవైకుంఠపురంబునందు దివ్యరత్నమయ
స్తంభసాహస్రగుంభితం బయి హిరణ్మయంబగుతిరుమామణిమంటపంబునందుఁ
గోటిసూర్యప్రతీకాశప్రభామండలమండితులును బూర్ణచంద్రాయుతాదిప్రస
న్నదివ్యమంగళవిగ్రహవిశిష్టులును సంసారబంధవిముక్తులు నగుననంతాసంఖ్యా
తముక్తపురుషులచే విరాజమానం బగుసభామండలమధ్యంబునందు శేషఫణా
సహస్రదివ్యరత్నవిరాజమానకిరీటాదినూపురాంతసమస్తదివ్యభూషణభూషితదివ్య
మంగళవిగ్రహవిశిష్టుండై యనంతభోగిదివ్యసింహాసనాసీనుండై శ్రీభూనీ
ళాదిదేవీసహస్రపరివృతుండయి యస్థానరక్షావ్యసనశంఖచక్రగదాశార్ఙ్గనంద
కాదిదివ్యాయుధశతసహస్రసంసేవ్యమానుండై ననారాయణుండనంతగరుడవిష్వ
క్సేనాదులట్లు సంసారముక్తులచందంబున సంసారిచేతనులు నన్ననుభవించి య
నుభవజనితప్రీతికారితాశేషావస్థోచితాశేషశేషవృత్తైకరతిరూపనిత్యనిరవద్యనిరతిశ
యానందరూపమహాకైంకర్యమహాసంపద లభించి సుఖించుటకుం బ్రాప్తి గలిగి
యుండ నిమ్మహాసంపద్విరహితు లయి యుండిరి గదా యని మిగుల వ్యాకులితాంతః
కరణుం డై స్వకైంకర్యోపయుక్తంబుగా వారలకుం గరణకళేబరప్రదానం బొ
నర్చిన వారును నదీతరణార్థం బొసంగిన ప్లవంబుఁ గైకొని యద్దరిం జెందలేక ప్రవా
హవేగంబున సముద్రంబునం బడినజడులగతి నక్కరణకళేబరంబులు విషయప్రవ
ణంబులుగా నొనర్చి కర్మప్రవాహారయంబున జన్మజలధిం బడి చెడి తన్నుం జెం
ద లేక యున్నంత శాసనాచ్ఛాస్త్ర మ్మనెడుక్రమంబున వేదరూపశాస్త్రం బొసం
గిన నం దప్రతిపత్తివిప్రతిపత్త్యన్యథాప్రతిపత్తిరూపాజ్ఞానపరీతచిత్తులై ప్రా
మాణ్యం బంగీకరింపక సమర్థుండను స్వచ్ఛందసవనితాదిసకలభోగంబులు గల
వాఁడను కృతకృత్యుండను బలవంతుండను సకలసుఖంబులు గలవాఁడ నాఢ్యుం
డ నాభిజాత్యంబు గలవాఁడ నాతో సమానుం డెవ్వాండు గలఁడని స్వస్వాతంత్ర్య
రూపాత్మాపహారమహాపాపం బొనర్చి యనాదికర్మవాసనాదోషదూషితాంతఃకర
ణులయి యవిధేయప్రవృత్తులై యుండం జూచి పరమకారుణికుం డగుభగవం
తుం డుర్వియందు రామకృష్ణాద్యవతారంబు లొనర్ప నాసంసారిచేతను లాసుర
భావంబునఁ బ్రతిపత్తి సలుప కధోగతి కభిముఖు లయి యుండం గనుంగొని
నారాయణుండు శ్రీవత్సకౌస్తుభవైజయంతీవనమాలాపంచాయుధానంతగరుడ
విష్వక్సేనాదినిత్యసూరులం జూచి మీర లేఁగి భూమండలంబున ద్రవిడభూభాగం
బునఁ గావేరీతీరంబునఁ దామ్రపర్ణీతటంబున వేగవతీకూలంబున బాహుదాన
మీపంబునం దభిమతవర్ణంబులం దవతరించి సర్వచేతనోద్ధారణంబుఁ జేయుం
డని నియోగింప వార లేతెంచి భగవదాజ్ఞ శిరసావహించి సరోభూతమహదా
హ్వయాదిదివ్యనామంబుల నాళ్వారు లయి యవతరించి సర్వాధికారంబుగా

ద్రవిడవేదంబుల సాంగోపాంగంబులుగా సర్వలోకోపకారార్థంబుగా వార లొ
నర్చిరి. ఆక్రమం బెట్టి దనిన వివరించెద నని యానతిచ్చి మఱియు వాదిభీకరగురుం
డి ట్లనియె. 4

పొయ్గైపూదప్పేయాళ్వారులప్రభావము.

పొయ్గై-త—శ్లో॥ కాఞ్చ్యాం సరసి హేమాబ్జే జాతం కాసారయోగినమ్ ।
కలయే యశ్శ్రియఃపత్యురరవిన్ద మకల్పయత్ ॥

పూద-త—శ్లో॥ మల్లాపురవరాధీశం మాధవీకుసుమోద్భవమ్।
భూతం నమామి యోవిష్ణో ర్జ్ఞానదీప మకల్పయత్ ॥

పేయా-త—శ్లో॥ తులాశతభిషగ్జాతం మయూరక్షేత్రకైరవాత్ ।
మహాన్తం మహదాఖ్యాతం వన్దే శ్రీనన్దకాంశకమ్॥
పద్మారమణపాదాబ్జప్రేమభ్రాన్త్యా మనోజ్ఞయా।
భ్రాన్తయోగీతివిఖ్యాతం మునిం వన్దే గుణామ్బుధిమ్॥

సీ. ముందు వేల్పులపెద్ద మొదమొప్ప నెచ్చోట, హయమేధ మొనరించి హరినిఁ గాంచె
సత్యవ్రతక్షేత్రసంజ్ఞ నేపురి చెందె, సకలపాపము లెందు సమసిచనునొ
యట్టి కాంచీపురి నతిపావనం బైన, యొకసరోవరమున వికచహేమ
సరసిజమునఁ బాంచజన్యాంశమునఁ దులా, శ్రవణమునందుఁ గాసారయోగి
తే. యవతరించెనుజ్ఞానభక్త్యాదిజలధి, తనకు దాస్యము సల్పు చేతనుల కెల్లఁ
బరమహితము లొనర్చు నీధరణి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. మున్ దబ్ధితీరమునందుఁ దులాశ్రవి, ష్ఠాతారయం దతిచారుమల్ల
పురియందు మాధవీపుష్పమువలనను, గౌమోదకీమూర్తిఘనుఁడు భూత
యోగీంద్రుఁ డుదయించె నుర్వి నట్లానెల, శతభిషగాఖ్యనక్షత్రమందు
నలమయూరపురంబునం దొక్కసరసిలో, వరకైరవప్రసవంబువలన
తే. నతులనందకమూర్తియై యవతరించి, భ్రాంతుఁ డని తన్ను జనులనఁ బరమభక్తి
దివ్యమహదాఖ్యయోగి వర్ధిల్లె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 6
సీ. ఇట్లయోనిజులుగా నిలఁ బుష్పములయందు, దివ్యాంశములఁ బుట్టి తేజరిలిరి
భగవదనుగ్రహప్రాప్తదివ్యజ్ఞాన, భక్తివైరాగ్యసంపత్తి గలిగి
స్వస్వరూపజ్ఞానసంపన్ను లై యొక్క, రొకరి నెఱుంగక యుర్వియందుఁ
బవలున్నచోటను బహుళవాసరము లుండ, రా దని గ్రామైకరాత్రు లగుచు
తే. సంచరించుచు మువ్వురాసత్త్వనిధులు, కూడి రొకరాతిరిని దిరుక్కోవలూరఁ
జిన్న దై నట్టి యొకపంచతిన్నె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. మొదట సరోయోగి మొదమొప్పఁ జనుదెంచి, యాతిన్నె పై నున్న యంత భూత
యోగీంద్రుఁ డేతెంచి యొంటి నీ వేయి మా, కిచ్చోటఁ బండితి రెవ్వ రని

హరిసేవకులము మే మయ్య మీ రెవ్వరో, యని సరోయోగీంద్రుఁ డతని కనిజ
హరిదాసదాసుఁడ నని సరోయోగికిఁ, బుడమిఁ జాఁగిలి మ్రొక్కి భూతయోగి
తే. మ్రొక్కి దాసోస్మి యని సరోముని యు మగిడి, దాస్యధర్మము మున్నిడి తమ్ముఁ దెలు
కొనిరి వారూరు పేరేమి గానక యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. [పు
సీ. ఇచ్చట నీదాగు కించుక గల్గునా, చో టని శ్రీభూతసూరి యడుగ
నొకరికి శయనింప నుచిత మిర్వురకుఁ గూ, ర్చుండఁ జోటిక్క డనుండు ననుచు
నాసరోముని పల్కి యతనితోఁ గూర్చుండ, వచ్చె మహాయోగివరుఁ డచటికి
నంత మీ రెవరని యడుగ వారి కతఁడు, విష్ణుదాసుఁడ నని విన్నవింప
తే. వారు సేవించి రా బ్రహ్మవాది నతఁడు, మగిడి సేవించె వారి నా మూఁడ్కఁ గలిసి
యరుఁగుపై నిల్చియుండి రయ్యార్యులనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 9
సీ. ఆతిరుక్కోవలూ రాయనా రాశ్రిత, వత్సలుం డేతెంచి వారినడుమఁ
జొచ్చి కన్పడక తత్సురుచిరాంగములతో, నొరపిడి పడుచుండ నెఱిఁగి వార
లుంటిమి మువ్వుర మెవరు లెవ్వరిచట లే, రివింత యేమొకో యెఱుఁగ నిద
మని తలంచిన వారి కప్రాకృతాద్భుత, దివ్యమంగళమూర్తి దేవదేవుఁ
తే. డక్షిపథగోచరుం డైన నతనిఁ జూచి, ప్రణతు లొనరించి యామహాభాగవతులు
భూరివేదాంతసూక్తులఁ బొగడి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
వ. ఇట్లు సన్నుతించి లోకోపకారార్థంబుగా ‘వయ్యందగళియా’ అనియు ‘అన్బెద గళియా’ అనియు ‘తిరుక్కండేన్ పొన్మేని కండేన్’ అనియు నుపక్రమించి సర్వాధికారంబు లగుమూఁడు ప్రబంధంబు లొనరిచ్చి మువ్వురమ్మహాత్ము లిట్లు లోకానుగ్రహం బొనరించి రంత. 11

భక్తిసారులనంబడు తిరుమళిశై యాళ్వార్ల ప్రభావము.

తిరుమళిశై. త. శ్లో॥ పఞ్చశక్తిమయదివ్యవిగ్రహం భక్తిమత్సుజనభూర్యనుగ్రహమ్।
పాపచేతనమనోతిదుర్గ్రహం భక్తిసారమునిమాశ్రయేన్వహమ్॥
మఖాయాం మకరే జాతం చక్రాంశం భార్గవోద్భవమ్।
మహీసారపురాధీశం భక్తిసార మహం భజే॥

సీ. పాలవెల్లిని వ్రొల్లి ఫణిరాజతల్పము, విడనాడి యేతెంచి విష్ణుఁ డుర్వి
మధురలో వసుదేవమహిషయం దుదయించి, బృందావనమునందు నందసతికి
నందనుఁ డై కృష్ణనామధేయముఁ దాల్చి, సకలజనప్రీతి సల్పినట్లు
చక్రరా జొకముని సతికి మహీసార, పురమునం దుదయించి మఱియు నొక్క
తే. భాగ్యవతి పెంప వర్ధిల్లి భక్తిసార, దివ్యనామము ధరియించి తేజరిల్లి
సకలచేతనసంరక్ష సలిపె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 12
సీ. సప్తర్షు లేతెంచి సరసిజాసనుఁ గాంచి, సన్నుతు లొనరించి సంస్తుతించి
భూమండలమునందు భూరిపుణ్యక్షేత్ర, మన్నన్నివాసార్హ మావతిమ్ము

యనుచుఁ ద న్నడిగిన నబ్జయోని విదేహ,వన మొకచెంతను వసుధ యంత
నొకచెంతఁ దక్కెడ నుంచి తూపించిన, వసుధకంటె విదేహవనము హెచ్చె
తే. నాఁటనుండి విదేహవనంబు ధాత్రి, శ్రీమహీసారపురసంజ్ఞఁ జెందె నంత
నచట నుండిరి సప్తమహర్షు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 13
సీ. సప్తర్షు లామహీసారమహాక్షేత్ర, వాసులై తపమొంద వారియందు
భార్గవముని ధర్మపత్నితో నచ్చట, శౌరి కర్పితముగ సత్రయాగ
మనుదీర్ఘసత్రము నతిభక్తి నెఱవేర్పఁ, దద్ధర్మపత్ని సోదర్యనాంశ
కలితగర్భముఁదాల్చి నెలలేఁగఁబదునొండు,మఖతారకను బుష్యమాసమునను
తే. బిండ ముల్బావృతము గని బెదరి వగచి, ప్రేఁపపొదరింటినడుమను బెట్టివచ్చి
భర్తృశుశ్రూషణముఁ జేసెభక్తి ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
సీ. పుడమి బాలునకును బూలపాన్పట్లగు, సిరి దారకునిఁ దల్లికరణిఁ బోఁచు
నమ్మహీసారపురాధీశుఁ డగుహరి, వచ్చి బాలునిఁ జూచి మెచ్చి కృపను
దనకటాక్షామృతధారలచేఁ దన్పి, క్షుత్పిపాసల మాన్పి శుద్ధసత్వ
దివ్యమంగళమూర్తిభవ్యావహాతపావ్మ,తాదిసద్గుణభూషణాయుధాదు
తే. లన్నియునుజూపఁ గనుఁగొనియర్భకుండు,సాంద్రతరనిర్మలజ్ఞానజలధి యయ్యె
నంత నంతర్హితుం డయ్యెహరియు ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
సీ. శ్రీహరివలనివిశ్లేష మోర్వఁగ లేక, కటకట శిశు వేడ్చెఁ గాననమున
నంతటఁ దిరువాళరనుధీరుఁడొకఁడు తా, నను ప్రేఁపడువ్వల నఱకుచుండి
యారోదనము విని యాప్తులతో వచ్చి, పొదరింటిలోపలఁ బొరలుచున్న
పంచశక్తిమయాంగుఁబరమదయాపాంగు, సుఖసంగు నర్భకుఁజూచిపొంగి
తే. యెత్తుకొని వేగ దనయింటి కేఁగి యతనిఁ, బంకజచ్ఛాల్లియారనుభార్యకీయ
నంచితంబుగ నాసాధ్వి పెంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
సీ. మత్పుత్త్రుఁ డని యభిమానించినంత నా, సతికి వంధ్యకుఁ బాలుచనులనూరె
నాపాలు గుడువక యసియాడ కేడ్వక, హరిసద్గుణామృతం బనుభవించి
ప్రతిపదిందునిభంగిఁ బ్రబలునాబాలునిఁ, బ్రవయశ్చతుర్థదంపతులు చూచి
గోక్షీరములు కాఁచి కొనివచ్చి ప్రార్థింప,నర్భకుం డవి గొని యారగించెఁ
తే. గొన్నిదినములు పాలట్లుగ్రోలియంత, క్షీరదాతల కొకమేలు సేయఁదలఁచి
బాలకుఁడు వారి కిట్లనిపలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. భక్తి మీ కిట్లు మాపాలఁ గల్గుటఁజేసి, మేము పానముసేయ మిగిలినట్టి
పాలివిగొనిపోయిభక్తితోఁ ద్రావినఁ, గొడుకు మీకగునని గురుఁడు పల్క
నావృద్ధదంపతు లట్లొనర్చెద మని, పలి కింటి కేఁగి యాపాలఁ గ్రోలి
యభినవయావను లతిసుందరాకృతు, లతిసుకుమారులై రతులఁ దేలఁ
తే. గ్రమముగానాలతాంగికిగర్భమయ్యె, నెలలు నిండారఁ గనియెనానెలఁతసుతుని

జ్ఞానభక్తివిరక్త్యాదిజలధి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 18

వ. అంత నక్కుమారునకుఁ బండ్రెండవదినంబునందుఁ దల్లిదండ్రులు కణిక్కణ్ణా రని తిరునామంబు గావించి వర్ధమానచంద్రునిం బోలి దినక్రమంబుగా వర్ధిల్లుచున్న యబ్బాలకునకు సకలవిద్య లధికరింపం జేసి సుఖించుచుండి రంత భార్గవాన్వయ సంభూతుం డగుభక్తిసారగురుండు పాలకపితృగృహంబున నిర్నిబంధ ననిరవధిక భగవద్దయామృతాస్వాదపరిబృంహితసకలావయవుండై యన్నపానాద్యపేక్ష లేక వర్ధిల్లుచు సప్తహాయనంబులు గడపి యామీఁద ఋషిపుత్రుండు గావున భగవదనుభవప్రాప్తయమనియమాసన ప్రాణాయామప్రత్యాహారధ్యానధారణసమాధిరూపాష్టాంగయోగసంపన్నుండై యయ్యోగంబునకు జగజ్జన్మాదికారణత్వలక్షణలక్షితం బగుపరబ్రహ్మంబునకుఁ బ్రతిపాదకంబులుగా భ్రాంతచిత్తులకుఁ దోఁపంబడు శాక్యోలూక్యాక్షపాదక్షపణకపిలపతంజలిసమ్మతంబు లగు బాహ్యసమయంబులందును శైవమాయావాదన్యాయవైశేషికభాట్టప్రాభాకరాదికుదృష్టిసమయంబులందును బ్రవేశించి యరసి చూచి వానియం దొకసారంబు గానక రోసి యాశింపక యేడ్నూఱులసంవత్సరంబులు గడపి యంతశ్రీవైష్ణవుండై పరమవైదికసిద్ధాంతనిష్ఠాగరిష్ఠుండై యున్నంత భక్తత్రాణపరాయణుం డగు నారాయణుండు స్వకీయం బగు దివ్యాత్మస్వరూపంబును దదాశ్రయంబు లగు జ్ఞానశక్త్యాదికల్యాణగుణంబులును దదుభయప్రకాశకం బగుదివ్యమంగళవిగ్రహంబును దదాధారం బగుకిరీటాదినూపురాంతదివ్యాభరణసముదయంబును నబ్భూషణంబులచందంబునం బ్రకాశించుచున్న శంఖచక్రాదిదివ్యాయుధవర్గంబును నట్టిభోగంబునకు వర్ధకం బగుభోగవిభూతి యగు పరమపదంబును సాక్షాత్కరింపం జేసి మఱియుం బ్రకృతిపురుషకాలాత్మక యగులీలావిభూతియు నవ్విభూతియందు సద్వారకాద్వారకం బగుసృష్టిస్థిత్యాది ప్రపంచంబు సవిశేషంబుగాఁ దెలియంజేసి యుభయవిభూతినాయకుం డగు హరి యమ్మహాత్మున కిట్లనుగ్రహింప నతండు సర్వజ్ఞుండై 'నాన్ముగనై నారాయణన్ పడైత్తాన్' ఇత్యాది ప్రబంధంబులచే సర్వాంతర్యామియును సర్వశక్తిసంపన్నుండును సర్వజగత్కారణభూతుండును మహాయోగీశ్వరేశ్వరుండును నగుశ్రీమన్నారాయణుండు పరమతత్త్వంబని నిస్సంశయంబుగా నిశ్చయించి యమ్మహాత్ముని ధారణాయోగంబున ధ్యానించుచుఁ గైరవిణీతీరంబున సప్తశత హాయనంబులు భగవదనుభవపరుండై యుండె నంత.

సీ. వామదేవుఁడు నందివాహనారూఢుఁడై, దేవితో లోకముల్ దిరిగివచ్చి
కైరవిణీతటాకగారుని రుక్మిణీ, రమణునిఁ బార్థసారథిని గాంచి
వినుతించి వీడ్కొని వినువీథిఁ జనుచుండ, నతనినీడకుఁ దొలఁగియవనిఁ గంథ
గూర్చుచున్నట్టియాగురుశేఖరునిఁ జూచి, యంబిక వీ రెవ్వ రనుచుఁ బ్రియుని

తే. నడుగ హరిభక్తుఁ డతఁ డని హరుఁడు పల్కె
మన మతనిఁ జూత మని యార్య మగని కనిన
భార్య కిట్లని పలికె నాభర్గుఁ డనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. నారాయణునిఁదక్క వేఱొక్క వేల్పును, గలనైనఁ దలఁపరు గరుడకేత
నాశ్రితు లది గాన నాతనికడ కేఁగ, మనల నుపేక్షించు మాన్యుఁడనుచు
రుద్రుఁడు వలుక నారుద్రాణి మనకు హ,రిప్రియుఁ గని యాదరించి చనుట
తగు నన్న విని వృషధ్వజుఁ డమ్మహాత్ముని,కనుమోడ్పుల కేతెంచి కానఁబడినఁ

తే. గంథఁ గూర్చుచుగురువరుఁ డంధకారిఁ, జూచిచూడకయున్నఁ ద్రిశూలపాణి
భార్గవాన్వయునకు నిట్లు పలికె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. య మ్ముపేక్షించుట మంచిదా నీ కని,శంభుఁడు పల్క నాశాంతుఁ డనియె
యభవ నీతోడ మాకణుమాత్రమైనను, బని లేదు గాన నీపగిది నుంటి
ననిన మద్దర్శన మఫలము గాదు నీ, యభిమత మిచ్చెద మడుగుమనుచు
శూలి పల్కనతండు సూదిలో దారము, చనునట్లు వరమిచ్చి జరగు మనిన

తే. నపహసించితి వని రుద్రుఁ డతని కలిగి, కంటిమంటలఁ గామునికరణి నేఁడు
భస్మ మొనరింతు ని న్ననిపలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర

సీ. పలికి రుద్రుం డట్టి ఫాలనేత్రాగ్నిని, వెలువచ్చు నదియును బ్రళయకాల
ఝంఝానిలోజ్జ్వలజ్వాలావళీకృతా, భీలానలాతికరాళ మగుచు
దెప్పరంబుగ మిన్ను గప్పిమండుచునుఁడఁ, గనుఁగొని భార్గవమునివరుండు
దరహాస మొనరించి తనవలపలికాలుఁ,దమ్మిని నంగుష్ఠతలమునందు

తే. నున్నయొకకన్ను దెఱచిన నుగ్రవిలయ, భానుపావకకోటిప్రభాసమాన
మొక్కప్రబలాగ్ని మింటిపైకుబికెననుచు,వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. అమ్మునికృతవహ్నియం దాత్మనేత్రాగ్ని, ఖద్యోతమ ట్లుండఁ గనలి హరుఁడు
పుష్కలావర్తకాద్భుతమేఘములఁ బంప, నవియు వర్షించి యాయగ్నినణఁప
నమ్మహావృష్టియం దద్రిరాజముగతి, నిశ్చలుం డై యోగనిరతుఁ డైన
యమ్మునిఁ గని రుద్రుఁ డక్కజపడి ప్రీతి, నతనికి భక్తిసారాఖ్య నొసఁగి

తే. విష్ణుభక్తులవిభవము విస్తరించి, దేవి కెఱిగించుచును జనిధిష్ణ్య మొందె
నట్లతని కయ్యె భక్తిసారాఖ్యయనుచు,వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర. 24

సీ. భార్గవాన్వయసుధాపాథోధిచంద్రుండు, భక్తిసారాఖ్యుఁ డప్పరమయోగి
యోగసాక్షాత్కారయుక్తుఁడై యున్నంత, నచటికివ్యాఘ్రవాహనము నెక్కి
శక్తిహారుం డనుసురవర్త్మచరుఁ డొకం,డరుగుదెంచిన వానివ్యాఘ్ర మతని
పై మింటఁ జనకున్నఁ బరమవిస్మయ మొంది,వాఁడుర్వినమ్మునివరు మహాత్ము

తే. నుచితదేశోల్లసద్ద్వాదశోర్ధ్వపుండ్రు, మహితతులసీనలినబీజమాలికాఢ్యుఁ

గాంచి వైష్ణవుఁ డని నిశ్చయించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నెమ్మోదమలర.
సీ. బుధవర భ్రాంతిఁ గప్పుట చాలు నీకు నే, నీదివ్యపటనిర్మితేద్ధకవచ
మర్పింతు నని శుక్తిహారుండు గనిపింప, నది చూచి నగి మునియతని కాత్మ
సంకల్పవిరచితస్వర్ణనిర్మలవజ్ర, కవచముఁ దనమేనఁ గానిపింప
నద్ది చూచి వాడు కంఠగాసక్తదివ్యముక్తికహార మియ్యంగఁ గేలఁ బూన
తే. మాని తులసీనలినబీజమాలికలను, జూప నవరత్నముక్తికజుష్టదివ్య
హారములభంగిఁ గనియెనయ్యమరుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నెమ్మోదమలర.
సీ. అమ్మహాత్మునిపూర్తి కక్కజపడి శుక్తి,హారుఁడు వినుతించి యరిగెమగిడి
యంతఁగొంకణసిద్ధుఁడనురసవాదియే, తెంచియమ్మునివరుఁగాంచి మొక్కి
కానికిఁ గోటిరూకలహేమ మగురస, గుళిక యొక్కటి తెచ్చి గురున కియ్య
మా కేల యని యది మగుడ వాని కొసంగి, తనతప్తకాంచనతనువు సలచి
తే. గురుఁడు మన్నింత తనచెవిగులిమికొంత,దీసియవిరెంటనొకయింట చేసిదాని
వాసి వానికిఁ జెప్పె నీవరున ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమ్మోద మలర. 27
సీ. కొంకణసిద్ధ యాగుళిక కానికి నూఱు, కోట్లహేమ మొనర్చుఁ గొదువ లేక
యని పల్కి గురుఁడీయ నది గొని వాఁడేఁగి, తగఁబరీక్షయొనర్చి మగిడివచ్చి
యమ్మునిఁ గని మ్రొక్కి హర్షించి వలగొని, కొనియాడివీడ్కొనిచనియె నంత
భక్తిసారగురుండు పర్వతగుహఁ జొచ్చి, యోగానుభవరతి నున్న యంత
తే. నఖలచేతనరక్షకై యవనిఁ దిరిగి, ముప్వరాదిమసూరు లాదివ్యులకును
వచ్చుచుండిరి సుజనులు మెచ్చననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. ఆసరోభూతమహానామయోగీంద్రు, లుదయభాస్కరసహస్రోజ్జ్వలముగ
దివ్యతరం బైనతేజ మొక్కటి యోగ,దృష్టిచే దూరప్రదేశమునను
గాంచి దివ్యుల కేఁగి కని భక్తిసారునిఁ, బ్రణమిల్లి కుశలసంప్రశ్న మొదవ
నమ్మహాముని వారి కభివాదన మొనర్చి, యర్ఘ్యపాద్యాసనాద్యర్చ సలిపి
తే. నంతఁ గొన్నాళ్లు వారందఱుచటయోగ,ధారణాసక్తిచే నుండి తరలి వచ్చి
శ్రీమయూరపురీంద్రముఁ జెంది రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమ్మోద మలర.
సీ. మహదాఖ్యయోగిజన్మస్థానకైరవ, తీర్థముకడఁ గొన్నిదినము లుండి
ముప్వ రాదిమసూరిముఖ్యులు శ్రీభక్తి,సారుని వీడ్కొని జరిగి ధరణిఁ
దీర్థయాత్రారతిఁ దిరుగుచునున్నంత, భక్తిసారాహ్వయపరమయోగి
స్వజనికారణమహీసారపురంబున, కరిగి యచ్చటఁ గొన్నియహములుండి
తే. శ్వేతమృత్తిక లేకున్న శ్రీధరుండు, కలను గనఁబడి చూపినఁగని పెకల్చి
చూచె సితమృత్తు భార్గవసూరి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమ్మోద మలర.
వ. అంత నబ్భార్గవకులాబ్ధిచంద్రుం డగుభక్తిసారయోగీంద్రుండు దాఁగనుంగొని
కైకొన్న యా శ్వేతమృత్తికచేతలలాటాదిద్వాదశాంగంబులయందు శ్రీకేశవాది

దివ్యనామోచ్చారణపూర్వకంబులుగా నంగుళద్వయాంతరాళోల్లసితంబులును
నంగుళమాత్రపార్శ్వభాగంబులును భగవత్పదాకారంబులును దప్తచామీకర
ప్రభాభాసమానశ్రీచూర్ణరేఖావిలసితాంతరాళంబులును నగుద్వాదశోర్ధ్వపుం
డ్రంబులు ధరియించి నిజకరతలక్షాళనోదకంబు శ్రీవాసుదేవదివ్యనామంబుచ్చ
రించుచు స్వశిరంబునంజల్లుకొని సకలలోకోత్తారకం బైనశ్రీమహీసారక్షేత్రం
బునందు నిత్యసాన్నిధ్యంబొనర్చి భగవంతునారాధించుచుఁ గొన్నిదివసంబులు
నివసించి సంతసించుచు నొక్కనాఁడాత్మమానసంబున, పొయ్గై యాళ్వారవ
తరించినస్థలంబుఁ గనుంగొనఁదలంచి యచటినుండికదలి సర్వక్షేత్రోత్తమంబు
ను సమస్తపాపహారంబును సత్యవ్రతక్షేత్రాపరనామధేయంబునునగు కాంచీపు
రంబునకుం జనుదెంచి శరదుదితరాకాచంద్రకోటిప్రభాభాసమానంబును ఫణా
రత్నసహస్రాంశునవాస్తరణవిస్తృతంబు నగుశేషతల్పంబుపై నీలజీమూతసం
కాశుండునుదక్షిణోన్మీలితపుండరీకదళాయతాక్షుండును శ్రీభూనీళాదిదివ్యసీమం
తినీపరిచరితచరణారవిందుండును నగునారాయణుని సేవించితత్సమీపవర్తి య
గుపొయ్గై యాళ్వారవతరించిన దివ్యకాసారంబుఁబొడగాంచితత్తీరంబుననొక
రహస్యస్థానంబున నేడునూఱులహాయనంబులు యోగానుభవతత్పరుఁడై యు
న్నసమయంబున నిజానుగ్రహోత్పాదితపరమశాంతుం డగుకణికణ్ణ రనియె
డుమహానుభావుండు శ్రీమహీసారక్షేత్రంబునందుండి యచటికేతెంచి యమ్మ
హాత్మునిఁ గని సాష్టాంగప్రణామపూర్వకంబుగా నాశ్రయించిన నాసత్త్వనిధికి
నాభక్తిసారమునీంద్రుం డఖిలహితంబుల నుపదేశించెనంత. 31

సీ. అప్పురిముదుసలి యవ్వ యొక్కతె వచ్చి, యమ్మహాయోగీంద్రునచటఁ జూచి
సద్భక్తి సపర్ణశాల సమ్మార్జన, లేపనరంగవల్లిక లొనర్చి
కమలనీలోత్పలకాంచనపుష్పమా,ల్యముల నయ్యుటజ మలంకరించి
కాలత్రయమునందుఁగడుభక్తిఁ జేమోడ్చి, చనుచుండ నబ్భక్తిసారయోగి
తే. యున్మనీభావదశ యోగయుక్తుఁడయ్యుఁ,గన్నులొకనాఁడు దెఱచియాగరితసలు
పనిఁగటాక్షించిమెచ్చి యిట్లనియెననుచు,వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర. [పు

సీ. నేఁ బ్రసన్నుఁడనైతి నీయిష్ట మిచ్చెద, నడుగుమా యని ముని యబల కవిన
సామి యీదాసికి సకలచింతాస్పద, మగుముదిమి యుడిగి యౌవనంబు
గలుగునట్లు వరమ్ముఁ గరుణతో నిమ్మని, యాముదుసలియవ్వ యడిగె నంత
నట్లగుఁ గాక నీకని పల్కి యమ్ముని, యోగానుభవసుఖయుక్తుఁ డయ్యె
తే. నంత ముసలింతి జరఁబాసి యమరహృద్య,దివ్యసుందరసుకుమారదేహ మొంది
యొరఁగి గురునకుఁ దనయింటి కరిగెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.

సీ. అంత వల్లవరాయఁ డనియెడి దేశాధి,పతి విని వచ్చి యప్పడఁతిఁ జూచి
స్మరశరవిహ్వలస్వాంతుఁడై యర్థించి, ప్రీతి నాయువతిని బెండ్లియాడి

మహీ నవ్విలాసినీమణితో సమానువ, సుఖ మందుచుండ నా క్షోణిపతికి
జర యల్లనల్లన జన్మించె మేనియం, దాలేమలావణ్య మతిశయించె
తే. నంతఁ దనజర నాయింతి యౌవనంబుఁ, జూచి విస్మయ మొంది యా క్షోణిభర్త
యతివ యీవింత యేమని యడిగెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అంత నాసీమంతినీరత్న మబ్జాక్షాంతున కిట్లనియె. ౩౮
సీ. ఈనిత్యయౌవన మిట్టిసౌందర్యంబు, మద్గురుకృపవల్ల మాకుఁ గల్గె
నమ్మహాత్మునియంఘ్రు లాశ్రయించితి వేని, నిత్యయౌవన మట్లు నీకుఁ గల్గు
నని యవ్వధూమణి యాత్మభర్తకుఁ దెల్ప, నతఁ డట్లు గన్పడు ననుచు నృపతి
యనినఁ గణికృష్ణ రనుసూరి శ్రీభక్తి, సారులశిష్యుండు సద్గుణాఢ్యుఁ
తే. డాతఁ డక్షయపాత్రార్థ మరుగుదెంచు, నిత్య మిచ్చటి కాతని నీవె యడుగఁ
దగు ననుచుఁ బల్కె నాసతి ధవున కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అంతఁ గణికృష్ణ రచటి కుపాదాన, మడుగంగ నేతేర నతనిఁ జూచి
యారాజు మ్రొక్కిడి యతని కిట్లని పల్కె, భవదీయగురుని శ్రీభక్తిసారుఁ
గనుఁగొను వేడుక గలదు మా కతనిని, రప్పింపు మనుచు నారాజు నుడువ
రాజులఁ గనుఁగొన రాఁ డస్మదార్యుండు, మందిరంబులఁ దమ కునుంసగులకు
తే. నిత్య ఖరగోశ్వమార్జాలభృత్యులగుచు, నున్నయధములఁ జూడఁ డాయుచితవేత్త
యనుచు భార్గవమునిశిష్యుఁ డనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అంత నవ్వల్లవరాయఁ డను మహీపాలుం డమ్మహాత్మునిపల్కు లాలించి యస్మద్విషయంబుగాఁ గవిత్వంబు చెప్పుమని యపేక్షింప నబ్భక్తిసారచ్ఛాత్రముండును భగవద్భాగవతాచార్యవిషయస్తోత్రంబులు దక్క నరస్తుతి సలుప మదీయవాణి యుత్సహింపదని కణికృష్ణారానతీయ నబ్భూపాలుం డలిగి రాజు భగవదంశసంభూతుండు కాని నరమాత్రుండుగాఁ డట్టిమమ్మిట్లు ధిక్కరించి పలికితివి గావున మద్రాజ్యంబు వెడలిపొమ్మనిన దశగ్రీవావమానితుం డగు విభీషణుం డతిరయంబున శ్రీరామసాన్నిధ్యంబుఁ జెందుగతి నతిశీఘ్రంబుగాఁ గణికృష్ణ రాచార్యసన్నిధి కేతెంచి సాష్టాంగంబుగా దండప్రణామంబు నేర్చి కరకమలంబులు ముకుళించి తద్వృత్తాంతం బంతయు విన్నవించి స్థలాంతరంబు దేశించి చనుట కడియేనికి నాజ్ఞ యిమ్మని ప్రార్థింప భార్గవాన్వయకలశాబ్ధిచంద్రుం డగు నాభక్తిసారయోగీంద్రుం డిట్లనియె వత్సా నీవు దేశాంతరంబునకు వెడలిన నిన్ను విశ్లేషించి నేనిచ్చట నుండనొల్లనని యమ్మహాత్ముం డద్దివ్యదేశాధీశుం డగు నారాయణునిఁ జూచి యిట్లనియె మహాత్మా దుర్వినీతుం డగు నీపల్లవనృపతి రాజ్యంబున నేనుండనొల్ల మఱియొక దేశంబున కేఁగెదఁ గావున మీరలీయనంతతల్పమహాకటంబుఁ జుట్టుకొని యోగనిద్రాసక్తిఁ జాలించి మీపరిజనంబుతోఁ గూడ విచ్చేయవలయునని విన్నవించి యక్కణికృష్ణ రనుశిష్యతిలకంబు

తోఁగూడఁ జనుదెంచుచుండ నతండానతిచ్చిన సూక్తి విని యవతరించి నారాయ
ణుండు శ్రీభూనీళాదిదివ్యసీమంతినీసమేతుం డయి యనంతగరుడవిష్వక్సేనా
నిత్యసూరివర్గంబులతో నబ్భక్తిసారమునీంద్రుని వెను వెంటఁ జనుచుండె నంత
నావరణరక్షకులగు బ్రహ్మాదిదేవతలద్దేవదేవునిపిమ్మటఁ జనుచుండి రట్లా సత్యవ్రత
క్షేత్రనివాసులగు మహర్షులు వారి వెంటం జనుచున్న సమయంబున నద్దేశమధ్యం
బున నున్న సకలదేవాలయంబులయందు దేవతావిగ్రహంబు లదృశ్యంబులయ్యె
ముం దయోధ్యానగరంబునఁ గోసలరాజ్యంబునం దంతట శ్రీరామవిశ్లేషంబో
ర్వఁజాలక తరుగుల్మలతాదులన్నియు నీరసంబులైన తెఱంగున సత్యవ్రతక్షే
త్రంబునం దంతటఁ దృణగుల్మలతాదులన్నియు వాడి శుష్కించె నంత సూ
ర్యచంద్రాదిగ్రహంబులు నిజప్రభామండలంబు దొలంగె నాక్షేత్రం బంత
యు మహాంధకారపరిపూర్ణం బయ్యె నంత వల్లభక్ష్మాపాలుం డకాలప్రళ
యం బుదయించె నని మిగుల దుఃఖించి మంత్రివర్గంబుతో నాలో
చించి సామాత్యుం డై చని కణికృష్ణ రనునమ్మహాత్ముని గనుంగొని సా
ష్టాంగప్రణామంబు లాచరించి ఫలపుష్పాద్యుపహారంబులం బూజించి మహాత్మా
సాపరాధచేతనుల మగు మమ్ము రక్షింపందగునని ప్రార్థింప నాసాత్త్వికపుంగవుం
డును దయావిధేయుం డై యట్లొనర్చెద నని పలికి స్వాచార్యుం డగు భక్తి
సారమహామునీంద్రునిం బ్రార్థింప నమ్మహాత్ముం డాశ్రితవాత్సల్యవివశుండు గావున
సుప్రసన్నుండయి నిజశిష్యప్రార్థనం జేసి స్వారాధనీయుం డయి సపరివారుండైన
నారాయణునితో మగిడి కాంచీపురంబుఁ జేరి సరోరాజాగీంద్రున కవతారస్థానం
బగు దివ్యకాసారంబు చెంతఁ బూర్వప్రకారంబుగా ననంతభోగతల్పంబునఁ బవ్వ
ళించి యోగనిద్రాసక్తి సుఖం బుండు మని ప్రార్థింప నబ్భక్తిసారమునీంద్ర
ప్రార్థితుం డయి శ్రీమన్నారాయణుం డట్లొనర్చెం గావున నాఁటనుండియు నా
శ్రీహరికి 'శొన్నవణ్ణం శెయ్దపెరుమాళ్' ళనియును 'యథోక్తకారుం' డనియు
దివ్యంబు లగు నామధేయంబు లమరెనంత నాసత్యవ్రతక్షేత్రంబునందు దేవా
లయంబులం దత్తద్దైవతవిగ్రహంబులు సకలజననయనగోచరంబులయ్యె. మఱి
యు సర్వాపగాపుష్కరిణీకాసారవాపీకూపతటాకంబులును బ్రసన్నోదకంబు
లయ్యె సమస్తవృక్షంబులు పల్లవితంబులై కోరకితంబులై పుష్పితంబులై
ఫలితములై లలితంబులై యొప్పె సర్వదిగ్వలయంబు సంప్రసన్నసూర్యచంద్రా
దిగ్రహతారకాప్రభామండలమండితం బై సొంపారె స్వవర్ణాశ్రమోచితకర్మా
సక్తం బయి చాతుర్వర్ణ్యం బంతట సుఖం బుండె నంత. ౩౮
అచటఁ గొన్నాళ్లుండి యయంతరాత్మకు హరి, నతులయోగాసక్తి కనుభవించి
క్షీణమైన నెచట వాసముఁ జేసినవాఁడుదో, పమరి లెడఁ జూసి మోక్షము లభించు

నక్కుంభకోణదివ్యక్షేత్రమున కేఁగ, సమకట్టి శ్రీభక్తిసారగురుఁడు
శ్రీరమేశు యథోక్తకారు వీడ్కొని చని, చేరి పెరుంబులియూరియందు
తే. నొక్కయెడఁ బంచతిన్నెపై నున్నయంత, వేద మచ్చటఁ జెప్పుచువిప్రులతనిఁ
గాంచి విప్రతిపత్తి లభించి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 39
సీ. బ్రహ్మతేజస్స్ఫూర్తిబ్రాహ్మణుఁ డనియును, దల్లింగములు లేమిధరణిసురుఁడు
గాఁ డనియును మదిఁ గలఁగి యాబ్రాహ్మణు, ల్వేదప్రవచనముల్విడిచి రంత
నిజయోగవిజ్ఞాత నిఖిలేంగితుఁడు గాన, భార్గవకులజుఁ డాభక్తిసార
యోగీంద్రుఁ డచ్చట నుండ లేచినవారు, వాక్యములందలివరుస మఱచి
తే. తడఁబడుచు నుండ వారిపై దయ నతండు, వరనఖంబుల నల్లనివడ్లగింజ
వార లెండఱుఁ గనుఁగొనఁ జీరె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

వ. అంత సాంగసశిరస్కవేదవిత్తము లగు నావిప్రసత్తము లబ్భార్గవమునీంద్రుఁడు నఖంబులచేఁగృష్ణవ్రీహిచ్ఛేదనంబు చేసి సూచింపం జేయ విస్మృతం బగు 'కృష్ణానాం వ్రీహీనాంనఖనిర్భిన్న'మ్మనియెడు వాక్యం బుపస్థితివిషయం బయిన మిగుల సంతసించిరి భగవద్భక్తు లగువారు శూద్రులు గారనియు వారలే విప్రసత్తములనియు సకలవర్ణంబులయందు భగవద్భక్తి లేనివారలే శూద్రు లనియుఁ బంచమవేదం బగుశ్రీమహాభారతంబునందుఁ జెప్పంబడెం గావున నిమ్మహాత్ముండు భాగవతోత్తముండు బ్రహ్మవిత్పూజ్యుండనియత్యంతభక్తియుక్తమానసులై ప్రత్యుత్థానాభివందనప్రక్రమాదు లాచరించి యపరాధక్షమాపణంబు చేసికొని రంత నబ్భక్తిసారయోగీంద్రుం డుపాదానార్థంబు చనుచుండ నాగ్రామంబునం దర్చితుం డగుభగవంతుండు ప్రతివీథియందు నమ్మహాత్మున కభిముఖంబుగాఁ దిరుగుచుండె నాలయాంతరాళంబునం దట్లు దిరుగుచున్న భగవద్విగ్రహంబుఁ గనుంగొని యర్చకులు పరమాశ్చర్యంబు నొంది బ్రాహ్మణులం గొందఱ రావించి యాహరివిగ్రహంబు దిరుగుటఁ జూపం జూచి యద్ధరణీసురోత్తములు పరమవిస్మితులయి యప్పెరుంబులియూ రనుగ్రామంబునకు సమీపస్థం బగుబాహ్యోద్యానంబునందు యాగంబు సలుపుబ్రాహ్మణోత్తముల కెఱింగింప వారును బరమాశ్చర్యదోధూయమానమానసులై పరమానందపరిపూర్ణమనస్కులై యమ్మహాత్మునిదర్శనం బపేక్షింప నంత దీక్షితుండు చక్షుష్మంతులకుసద్దర్శనసదృశం బగుఫలంబు వేఱు లేదని తలంచి కౌతూహలాయమాననిజస్వాంతుండై యమ్మహాభాగవతోత్తముం డున్నయెడ కేతెంచి యమ్మహాత్మునిపంచశక్తిమయదివ్యవిగ్రహంబుఁ గనుంగొని సాష్టాంగప్రణామం బాచరించి యర్చించి యిట్లనియె. మహాత్మా నీవు మహాప్రభావసంపన్నుండవు భగవంతుఁ డగునారాయణుండు భవద్విధభాగవతవిగ్రహంబుఁ గైకొని సకలచేతనసంరక్షణార్థంబు మధ్యమలోకంబునం దిరుగుచుండుం గావున భవదీయపాదారవిందరజఃకణంబు

లచే మదీయయజ్ఞవాటంబు పవిత్రంబు చేసి మమ్ముం గృతార్థులం జేయవలయు
నని ప్రార్థించి యొడంబఱచి తోడ్కొని చని యాగశాలాప్రవిష్టుం డగునమ్ముని
శ్రేష్ఠుని నర్ఘ్యపాద్యాసనాదివిధుల నగ్రపూజ యొనర్చినం జూచి యోర్వంజా
లక యధ్వర్యుప్రభృతిబుత్విగ్గణం బలిగి యాగంబునకు మహత్తైనవిఘ్నంబు
సంభవించె నని యతిక్షోభంబుఁ జెంది రాజసూయమహాధ్వరంబున యుధిష్ఠిరు
చే సగ్రపూజితుం డగుకృష్ణునిం జూచి యలిగినశిశుపాలుండు దుర్వాచ్యంబు
లగుపరుషవాక్యంబులు పలుకుచందంబున భార్గవకులాలంకారభూతుం డగునా
భక్తిసారమునీంద్రునిం దిరస్కరించి మిగులనధిక్షేపోక్తులం బలుక విని యాదీ
క్షితుండును వ్యాకులితాంతఃకరణుం డై భక్తిసారమునీంద్రునిముఖారవిందం
బవలోకించి మహాత్మా వీరలిట్లుమిమ్ముం బరుషభాషణంబులు వలుక విని సహింపఁ
జాల నని విన్నవింప నబ్భార్గవమునీంద్రుండును నింక నస్మత్స్వరూపంబు
ప్రకటితంబుగాఁ జేయకున్న సాధువిధేయుం డైనయీదీక్షితుండు చిన్నఁబోవు
నని తలంచి యష్టాంగయోగసాక్షాత్కృతుండును భక్తత్రాణపరాయణుండు
నగునారాయణునిం బ్రార్థించినం బ్రపన్నరక్షకుండై న యప్పుండరీకాక్షుండబ్భక్తి
సారమునీంద్రునకుం బ్రసన్నుం డై నిజసారూప్యం బొసంగిన నబ్భార్గవమునీం
ద్రుండును నీలమేఘశ్యామసుందరసుకుమారదివ్యమంగళవిగ్రహుండును శంఖ
చక్రశార్ఙ్గాసిధరుండును శ్రీవత్సకౌస్తుభవైజయంతీవనమాలాలంకృతలక్ష్మీసం
లక్షితవక్షఃస్థలుండును దప్తచామీకరప్రభాభాసమానదివ్యపీతాంబరధరుండును
దివ్యతరనవరత్నఖచితశుభ్రసువర్ణకిరీటమకరకుండలగ్రైవేయహారకేయూరాంగద
కటకోర్మికాకటిసూత్రశింజానుమంజుమంజీరాద్యపరిమితదివ్యభూషణభూషితుం
డు నై కనిపించిన నాసభాసదు లందఱుం జూచి యమ్మహాముని ప్రభావంబునకతివి
స్మయం బంది రంతఁ బూర్వాపరాధులై నయధ్వర్యుప్రభృతియాజకులు నాదీక్షి
తుండును దక్కినజను లందఱుం బ్రదక్షిణప్రణామంబు లాచరించి యనేకవిధం
బుల సంస్తుతించి బ్రహ్మరథంబుఁ బట్టి పంచమహావాద్యభేరీమృదంగపటహకా
హళవేణువీణాదిమంగళవాద్యఘోషంబులతోడ స్వస్తివాచనంబులు సేయుచుఁ
బ్రతివీథియందును మహోత్సవంబు సలిపి మగిడి యజ్ఞవాటంబునం బ్రవేశిం
పం జేసిన నమ్మహాయోగిసత్తముం డాబ్రాహ్మణోత్తములకు నిర్మలం బగుతత్త్వ
జ్ఞానం బుపదేశింప వారునుం గృతార్థులై రి యంతట వారలం గరుణాకటాక్ష
వీక్షణంబుల నిరీక్షించి నమ్రు లగువారల వీడ్కొల్పి యచటినుండి కుంభినీ
నాయికాతిలకం బగునక్కుంభకోణం బను దివ్యక్షేత్రంబునకుం జనియె నంత.

ఆకుంభకోణమహాక్షేత్రరత్నము,నం దపర్యాప్తామృతాభిధాను
హరినిఁ గన్గొని మ్రొక్కి యలనాన్మగంతిరు, వందాదియును దిరుచ్ఛందవృత్త
మనియెడు రెండుదివ్యప్రబంధంబులఁ, జేసి వైష్ణవులకుఁ జెప్పి యచట

విలసితంబుగ రెండువేలమున్నూఱేండ్లు, క్షీరనీరాహారసేవి యగుచు
తే. నుండెశ్రీభక్తిసారాఖ్యయోగివరుఁడు, ధారణాయోగసాక్షాత్కృతస్వహృదయ
పుండరీకస్థపురుషానుభూతి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర. 42
సీ. శ్రీకవేరకుమారిసేవంబునకు నిందుఁ, బవ్వళించితిగాని భక్తజనులఁ
గని లేచి మాటాడఁగా లేవొ యన హరి, లేవ నుద్యోగింప భావ మలరి
భక్తిసారుం డట్లు పవళింపు మన నేఁటి, కైన నుత్తానశయత్వ మొంది
హరి యుండె నమ్మునివరుఁ డంత మూఁడువే, లేడునూఱేఁడు లిలయిల వసించి
తే. పరమసాత్త్వికులయిన ప్రపన్నులకును, దాను జేసినగ్రంథముల్ నగ నొసంగి
శ్రీసుదర్శనభావముఁ జెందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర. 43

కులశేఖరాళ్వారులవైభవము.

కులశేఖర.త-శ్లో॥ కుమ్భే పునర్వసూజాతం కేరళే చోళపట్టణే।
కౌస్తుభాంశం ధరాధీశం కులశేఖర మాశ్రయే॥

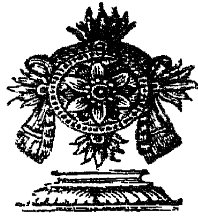
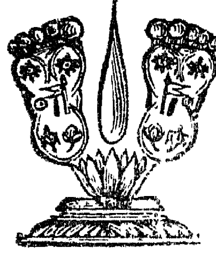
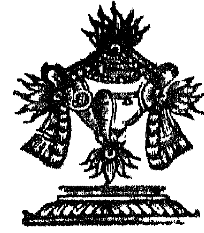
సీ. శ్రీరంగరాజనిస్సీమకృపోదిత, జ్ఞానభక్తివిరక్తిజలధి యెవ్వఁ
డనిశము శ్రీరంగయాత్ర యెవ్వనిప్రోలఁ, జాటింపఁబడును నిస్సంశయముగ
మాఘపునర్వసు మహిఁ గొల్లెనగరియం, దవతరించిన కౌస్తుభాంశుఁ డెవ్వఁ
డల శేరకులకలశాబ్ధిచంద్రుం డుగ్ర, చతురంగవాహినీశాలి యెవ్వఁ
తే. డఖిలభాగవతాబ్జబాలార్కుఁ డెవ్వఁ, డమ్మహాత్ముని గులశేఖరార్యుఁ దలఁచి
పలికెదను దచ్చరిత్రము భక్తి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. సరసవేంకటగిరిస్థావరజంగమా, న్యతరజన్మం బెవ్వఁ డాశపడియె
సకలపురాణైకసారముకుందమా, లికఁ జేసి చదువు నేసకలవేత్త
యితిహాసరత్న మావితతరామాయణ, మనిశ మాలించు నేయార్యవరుఁడు
సకలవైష్ణవులతో సద్గోష్ఠి సల్పుచుఁ, గాలమేపుణ్యుండు గడపుచుండు
తే. స్వామి యేధీరునకుఁ జూపె స్వస్వరూప, రూపగుణభూతిచేష్టితదీపములను
నట్టికులశేఖరుఁ దలంతు నాత్మ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. కులశేఖరుఁడు రాజకులశేఖరుం డొక, నాఁడు శ్రీరామాయణంబు వినుచు
జానకి రక్షింప సౌమిత్రి నొకగుహ, కడ నుంచి యెదిరించి కడిఁది మించి
ఖరదూషణాదిరక్షశ్చతుర్దశసహ, స్రములతోఁ బోరాడఁ జనియె రాముఁ
డన విని ప్రేమవిహ్వలితమనస్కుఁడై, చతురంగబలముతో సాహ్య మొదవ
తే. వేగ చనుచుండ శ్రీరామవిజయలేఖ, సుమతు లెదురుగఁ దెచ్చియీఁ జూచి మెచ్చి
మగిడి తనపురి కేఁగె నమ్మాన్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. రామాయణంబు పౌరాణికుఁ డొకనాఁడు, చెప్పుచు నక్కులశేఖరునకు
మాయ శ్రీరామలక్ష్మణులను వంచించి, యసురేంద్రుఁ డాసీత నపహరించె
ననుచు వక్కాణింప విని కులశేఖరుం, డారావణునిఁ ద్రుంచి యవనిసుతను

దెచ్చె దనని పల్కి దివ్యాసిపాణి యై, దివ్యాశ్వమును నెక్కి భవ్యగతులఁ
తే. గడలిపై వేగ చనుచుండఁ బుడమిసుతను, జూపి శ్రీరామలక్ష్మణరూపి శౌరి
మగుడఁ దోడ్కొనివచ్చెనమ్మాన్యు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. శ్రీవైష్ణవులతోడఁ జేసినమైత్రిచే, మనభూపుఁ డీమాడ్కి మందుఁ డయ్యె
వీరితోఁ జెలి మింక విడిపింపవలె నని, మంత్రు లొనర్చి యమాత్యు లతని
పెరుమాళ్ళపెట్టెలో వరదివ్యరత్నమౌక్తికహార మొక్కటి తీసి దాఁచి
మనస్వామిహారము గనిపింపలే దని, వింటి మాయింటిలో వింతవారు
తే. చనరు భవదంతరంగవైష్ణవులు దక్క, వారెయిచ్చెదరా స్వామిహార మనుచు
శేరకులశేఖరున కిట్లు చెప్పి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 48
సీ. క్షోణి శ్రీవైష్ణవు లొచ్చరులు గా రని, కృష్ణసర్పమువాతఁ గేలు దూర్చి
యెత్తిన నారాజసత్తము శుభగుణ, మాన్యునిఁ జూచి విస్మయముఁ జెంది
తాము చేసినయకృత్యముఁ దెల్పి భయభక్తు, లమరఁ బ్రణామములాచరించి
ఘనరత్నకలితముక్తాహార మారాజ, సన్నిధి నర్పించి సచివు లరుగ
తే. నమ్మహామహుఁ డాదివ్యహార మంత, మగిడి తనస్వామి కర్పించి మహితరాజ్య
కలితసుఖములు విడనాడఁదలఁచె ననుచు, వాదిభీకర గురుఁడనె మోదమలర.
సీ. విష్ణుచింతానిత్యవిముఖులం గనుఁగొను, కడిఁది ఱంపపుఁగోఁతఁ బడుటకంటె
వర మగ్ని దారుణజ్వాలావలీపంజ, రాంతరవ్యవస్థితి యరసి చూడఁ
గావున నీకలికలుషమంత్రులమైత్రి, చాలు మా కని రోసి సద్గుణాఢ్యు
నాత్మజు నంత రాజ్యాభిషిక్తునిఁ జేసి, వివిధవైభవముల విడిచిపెట్టి
తే. సాత్త్వికాగ్రణు లైనవైష్ణవులఁ గూడి, శేరకులశేఖరుఁడు సూరిశేఖరుండు
వచ్చి శ్రీరంగధామముఁ జొచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. గంగపైఁ గాళిందిగతి శేషశయ్యపై, రంజిల్లు శ్రీరంగరాజమూర్తిఁ
గనుఁగొని పెన్నిధిఁ గన్నదరిద్రుని, పగిది సంతోషించి పరమభక్తి
భగవత్స్వరూపరూపగుణవిభూత్యుపపాదకదివ్యప్రబంధములను
జేసి యాశ్రితులకుఁ జెప్పి యందఱ నిట్లు, సుఖియింపఁ జేసె నాసూరివర్యుఁ
తే. డట్టికులశేఖరాళ్వారియంఘ్రికమల, యుగళమే ప్రొద్దుచింతించు యుక్తమతులఁ
దలఁచువారు కృతార్థులు తథ్య మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమరల.
శా. శ్రీమద్వ్యాసపరాశరప్రియమహాసిద్ధాన్తసంస్థాపనా
కామక్రోధమదాదిదూర సుకవిగ్రామప్రియాధాని
శ్రీమాపాంగరథాంగపాణిగుణరాశిప్రేమ కర్మందిసు
త్రామా రంగవిమానమండపమహోద్యద్ధామ రామానుజా.
క. కాసారభూతమహితము, హాసంయమిభక్తిసారహరిపరభక్తి
శ్రీసంయుతకులశేఖర, వాసవ్యాదజ్ఞా యతీంద్ర వరగుణసాంద్రా.

మాలినీవృత్తము. ధరణిసుకవిగేయా ! దర్శితానంతకాయా
పరిహృతభవబాధా ! భవ్యవేదాంతబోధా
గురుకృతపరిచర్యా ! ఘుష్టమంత్రప్రచర్యా
దురితతిమిరచంద్రా ! దూరతంద్రా యతీంద్రా.

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవపరవాదిభయంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్రాపస్తంబసూత్ర కణ్వసగోత్ర పవిత్రోభయకభవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతంబైన సంగాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునం బూర్వభాగంబునందు శ్రీవైకుంఠవర్ణనంబును, ఆదిసూరిత్రితయజన్మక్రమంబును, తత్ప్రభావంబును, తిరుక్కోవలూరియం దన్యోన్యసంగతు లయినవారికి భగవంతుండు ప్రసన్నుండైన నతని వారు వినుతించుటయు, మహీసారక్షేత్రమాహాత్మ్యంబును, ఆక్షేత్రంబునందు సప్తర్షికృతసత్రయాగప్రశంసయు, అనంతరంబ భార్గవమునికిం దద్ధర్మపత్నియందు శ్రీసుదర్శనాంశంబున భక్తిసారయోగీంద్రుం డవతరించుటయు, కణిక్కణ్ణ రనుమహాత్మునిజన్మప్రశంసయు, శ్రీమన్నారాయణుం డబ్భార్గవమునీంద్రునకుం బ్రసన్నుండై నిజస్వరూపగుణవిభూతివిస్తారం బగపఱచి సకలహితంబు లుపదేశించుటయు, అమ్మహాత్ముండు కైరవిణీతీరంబునందు రుద్రునిం గని యతనితో సంవాదంబు సలిపి నిజప్రభావం బతనికిం దెలియంజేసి యతనిచే భక్తిసారనామధేయంబు లభించుటయు, మఱియు నమ్మునీంద్రుండు శుక్తిహారుండను ఖేచరునకుం దనప్రభావం బగపఱచుటయు, నంతఁ గొంకణసిద్ధుండనువానికిఁ దనసామర్థ్యం బెఱింగించుటయు, అచటనుండి యేఁగి యతిరహస్యం బగునొక గుహాంతరాళంబునందు యోగారూఢుండై యుండి యాదిమసూరులం గనుంగొని వారితో నచటఁ గొంతకాలంబు గడపి యచ్చటినుండి మయూరపురి కేతెంచుటయు, అచ్చటినుండి యాదిమసూరులు ముప్వురు భూసంచారంబునకు విచ్చేయుటయు, అంతట నబ్భక్తిసారమునీంద్రుండు మహీసారపురంబున కేతెంచి యచటఁ గొన్ని దినంబు లుండుటయు, అంత నద్దివ్యదేశంబు విడిచి సత్యవ్రతక్షేత్రంబుఁ జెంది యందు పొయిగసరస్తీరంబున నున్మనీభావావస్థాపన్నయోగధారణాపరుండై యుండుటయు, వృద్ధాశుశ్రూషాప్రసన్నుండై యమ్ముదుసలికి వరం బొసంగుటయు, కణిక్కణ్ణ రనుసాత్త్వికపుంగవుండరుగుదెంచి యాభక్తిసారు నాశ్రయింప నతనికి సకలహితంబు లుపదేశించుటయు, రాజ్యమదాంధుం డగువల్లవరాయఁ డనుతద్దేశాధిపతియవివేకంబునం జేసి యబ్భక్తిసారమునీంద్రుం డలిగి చనిన నకాలప్రళయంబుదయించుటయు, మరల నమ్మహీపాలునిప్రార్థనంబుచే నద్దేశంబు పూర్వప్రకారంబున సుఖంబుఁ జెందియుండుటయు, అమ్మహామునీంద్రుం డచటినుండి తిరుక్కుడందకరుగుదెంచుచు మార్గమధ్యంబునఁ

బెరుంబూదూరను మహాగ్రామంబునం దనప్రభావంబచటిబ్రాహ్మణులకుం దేట పఱిచి వారికిం దత్త్వోపదేశంబు చేయుటయు,అచటనుండి శ్రీకుంభకోణక్షేత్రమునకు విచ్చేసి యచటం గొన్నిసంవత్సరంబు లాహారంబు వర్జించి యోగారూఢుండై యుండి యంతం గొన్ని దివ్యప్రబంధంబులు రచించి యాశ్రితులకు నుపదేశించిశ్రీసుదర్శనస్వరూపంబుం జెందుటయు,కులశేఖరసూరిసత్తమునితిరువవతారక్రమంబును,అమ్మహాత్ముం డేకాకి యగుచక్రవర్తికుమారునితోఁ బ్రసక్తంబగుఖరదూషణాదిచతుర్దశసహస్రరాక్షసులయుద్ధంబు విన నవధరించి చతురంగబలంబుతో సకోసలేశ్వరుం డగురఘువీరునకు సహాయంబుగాఁ జనుచుండ మంత్రు లుపాయంబు చేసి మరల్చుటయు, మఱియొక కాలంబునం దాసూరిసత్తముండు రావణకృతం బగుసీతాపహరణంబు విని వికోశఖడ్గపాణియైసముద్రమధ్యంబునం జనుచుండ భగవంతుం డగునారాయణుండు శ్రీరామలక్ష్మణరూపంబునం గానిపించి సీతాదేవినిం జూపి యమ్మహాత్ముని మరల్చుటయు, ఆశ్రీవైష్ణవసమృద్ధియోర్వక మంత్రులు గృహారాధితుం డగుస్వామియాభరణం బొకటి మఱుఁగుపఱిచి శ్రీవైష్ణవులయందుఁ జౌర్యం బాపాదింప నక్కులశేఖరుండు కృష్ణసర్పంబువాతం దనహస్తం బుంచి శ్రీవైష్ణవులు చోరులు గారని ప్రమాణంబు సేయుటయు మంత్రు లపరాధక్షమాపణంబు చేసికొనుటయు, అట్టియమాత్యులసహవాసంబుఁ జాలించి నిజపుత్త్రునకుం బట్టాభిషేకంబు గావించి,యచటినుండి శ్రీవైష్ణవులం గూడి శ్రీరంగంబునకుం జనుదెంచి శ్రీరంగనాథునిం గనుంగొని పొగడి స్వనిర్మితంబు లయిన ప్రబంధంబులాశ్రితులకుం జెప్పి యక్కులశేఖరుండు శ్రీకౌస్తుభస్వరూపంబుం జెందె నన్నది ప్రథమోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

పూర్వభాగము.

ద్వితీయోల్లాసము.

పెరియాళ్వార్ల వైభవము.

పెరియాళ్వార్లత. శ్లో॥ మిథునే స్వాతిజం విష్ణోః రథాంశం ధన్వినః పురే।
ప్రపద్యే శ్వశురం విష్ణో ర్విష్ణుచిత్తం పునశ్శిఖమ్॥

క. ఆముక్తమాలికాగ్రజ, భూమహితతదీయకామపూరణచరణా
వామకుదృష్టివిరామా, ప్రామాణికతమ యతీంద్ర భక్తారామా. 1

వ. అవధరింపుము. 2

సీ. శ్రీమదంగోపాంగశీర్షాన్వితామ్నాయ, విద్వత్ప్రసాహస్ర విలసితంబు
కమనీయరత్న సంకలిత కాంచన సౌధ, మందిర ప్రాసాద సుందరంబు
పటహ కాహళ శంఖ భవ్య భేరీ వేణు, వీణా మృదంగ నిస్స్వానరవము
ఫలపుష్ప పల్లవ భరనమ్రితరుసక్త, కలకంఠ శారికా కలరవంబు

తే. రమ్యపుష్కరిణీగత రాజహంస, మతిమనోహరపతి దేవతాంగనాఢ్య
మలరు ధన్విపురీరత్న మవని ననుచు, వాదభీకరగురుఁడు సమ్మోద మలర. 3

సీ. ఆపట్టణమునందు శ్రీపతితుల్యుఁడుఁ, బరమవైదికుఁడును నైన బ్రాహ్మణునకు
మహనీయ మగు జ్యేష్ఠమాసమునందున, స్వాతితారక యందు సకలవేద
మయుఁడైన శ్రీగరుత్మంతుని యంశముచేఁ, బుట్టె నే విష్ణుచిత్తసూరి
యమ్మహామహుఁడు ప్రహ్లాదుని పోలిక, జన్మవైష్ణవుఁ డయ్యె శౌరికృపను

తే. నట్టి శ్రీభట్టనాథుండు హరికి శేష, శేషతాకృత్యములయందు శ్రేష్ఠమైన
దాస్య మెయ్యది యని మదిఁ దలఁచె ననుచు, వాదభీకరగురుఁడు సమ్మోద మలర.

వ. అంతఁ బూర్వోక్తక్రమంబుగా నిర్హేతుక భగవదనుగ్రహంబుచే సహజదాస్యైకరతుండగు శ్రీవిష్ణుచిత్తుండు 'నాకించిత్కుర్వత శ్శేషత్వ'మ్మని యొసు న్యాయంబున భగవంతుం డగు నారాయణున కభిమతకైంకర్యం బొనర్పం దలంచి భగవదవతారంబు లన్నియు నరసిచూడ క్షీరార్ణవనికేతనుం డగు నారాయణుండు శేషత

18. పెరియాళ్వారులు.

ల్పంబు విడిచి శ్రీమధురానగరంబునందు నందయశోదానందవర్ధనుండై పెరుఁగుచు దుష్టనిగ్రహశిష్టప్రతిపాలనంబుచే ధర్మసంస్థాపనంబు సేయం దలంచిబలభద్రసహాయుండై కంసవధార్థంబుగా మధురాపురంబున కేతెంచి శ్రీమాలాకారగృహంబుఁ జొచ్చి యమ్మహాత్ముండు సుగంధపుష్పమాల్యంబులు సమర్పించి పూజింపం బ్రసన్నుండై యమ్మాలాకారు ననుగ్రహించెంగావున నట్లు వడపెరుంగోయిలుడయారు నను శ్రీహరికిం బుష్పమాల్యాదికైంకర్యం బొనర్పం బూని యంతఁ ద్రియోజనాయామవిస్తారం బగుతిరునందవనం బొనర్చి నిరంతరంబును శ్రీతులసీపుష్పమాల్యాదిసమర్పణంబు సేయుచున్నసమయంబునఁ బాండ్యదేశంబునందు మధురాభిధానగరంబునందు వల్లవదేవరాయం డనురాజసత్తముం డతిధార్మికుండు గావున న్యాయమార్గంబునం బ్రజాపరిపాలనంబు సేయుచు నొక్కనాఁ డర్ధరాత్రసమయంబున నగరీశోధనార్థంబుగాఁ దా నేతెంచుచు నొక్కవీథి ద్వారవేదికయందు నిద్రించుచున్న యొకవిప్రునిం గాంచి మేలుకొలిపి మీ రెవ్వరని యడుగ నతండి ట్లనియె. నే నొకబ్రాహ్మణుండను. గంగాస్నానంబు చేసి వచ్చితి నన్న నీకుపస్థితం బగుశ్లోకం బొక్కటిచదువు మనిరాజడిగిన నవ్విప్రసత్తముండు శ్లో॥ వర్షార్థ మష్టౌ ప్రయతేత మాసా న్నిశార్థమర్థం దివసం యతేత । వార్ధక్యహేతో ర్వయసా నవేన పరత్రహేతో రిహజన్మనా చ॥ అనుశ్లోకంబుఁ బఠింప విని యానృపాలశేఖరుండు తనమనంబున నిట్లని చింతించె దృష్టఫలంబులం దొకగోరంత మాకుఁ గొఱఁతపడదింక నదృష్టఫలంబు సిద్ధించుట కుపాయం బెద్ది యని వ్యాకులితాంతఃకరణుం డై తనకుం బురోహితుం డగుశెల్వనంబి యనుమతిమంతునిం బిలిపించి యాలోచింప నతం డిట్లనియె 'ధర్మజ్ఞసమయః ప్రమాణం వేదాశ్చ' అనియెడున్యాయంబున వేదవేదాంగవేదాంతవిత్తము లగుబ్రాహ్మణోత్తములం బిలిపించి యడిగిన వారలు పరతత్త్వనిర్ణయం బొనర్చెదరు. ఆప్రకారంబుగాఁ బరతత్త్వనిర్ణయం బెఱింగినఁ 'దత్త్వజ్ఞానాన్మోక్షః' అనియెడున్యాయంబునఁ దత్త్వజ్ఞానంబుచేఁ బరమపురుషార్థలక్షణమోక్షంబు సిద్ధించు నని తెలిపిన నారాజన్యసత్తముండును స్వపురోహితోక్తులువిని మిగుల నానందించి బహుద్రవ్యంబు విద్యాశుల్కంబుగా ముల్లె గట్టి యొకతోరణస్తంభంబునం గట్టించి విద్వాంసులం బిలిపించె నాసమయంబున వడపెరుంగోయిలుడయారు ననుభగవంతుండు శ్రీవిష్ణుచిత్తసూరీంద్రునకు స్వప్నంబునందుఁ దన్నుఁ జూపుచు నిట్లనియె. మహాత్మా నీవు మధురాపురంబునకుం జని వల్లవదేవరాయనిం గాంచి యమ్మహీపతివిద్వత్సభయందుఁ బరపక్షవిక్షేపణపూర్వకంబుగా సర్వవేదాంతప్రతిపాద్యం బగుపరతత్త్వంబు నిర్ణయించి స్వపక్షంబు స్థాపించి విద్యాశుల్కం బగుసద్ధనంబు దెచ్చుకొ మ్మనిన నాహరికి విష్ణుచిత్తుం డిట్లనియె సర్వవేదాంతప్రతిపాద్యవేదశాస్త్రాధ్యయనాదిజనితజ్ఞానవాసనాహీ

నుండ నగు నేను విద్యాశుల్కంబైన యర్థంబుఁ బుష్పసంఘసుజనిత స్వామిని తల
కిణగణంబుఁ జూపి తేవలయుఁగాని వేఱొకయధికారంబుసంగొనఁ జేసి నిసర్గ సర్వవా
గీశ్వరేశ్వరుం డగు భగవంతుండు సర్వనిర్వాహకుండై నన్నేను భవన్మానసపద్మం
బున గనంబడుచుండ నీలోకలోకాంత సంభవింపదు గాఫ్రున మద్వాక్యంబులు
విశ్వసింపం దగు నని యానతిచ్చి సర్వేశ్వరుం డంతర్హితుండయ్యె. అంత భాగవ
తోత్తముం డగు శ్రీవిష్ణుచిత్తుండు బ్రాహ్మముహూర్తంబునందు మేల్కాంచి
భగవదాజ్ఞారూపంబు లగు కాలోచితకృత్యంబు లొనర్చి స్వప్నదృష్ట భగవద్విగ్ర
హం బనుక్షణంబు స్మరియించుచు విస్మయావిష్టమనస్కుండై యుపహారసుమనస్సులు
విశ్వసించి పాండ్యదేశాధీశ్వరుం డగు వల్లభదేవరాయని విద్వద్గోష్ఠికి నేతెంచిన
జూచి యమ్మహీపతియుఁ దత్పురోహితుం డగు శెల్వనంబియును బ్రత్యుత్థానప్ర
ణామాదిపూర్వకంబుగా ద్విజతిలకుం డగు నావిష్ణుచిత్తునిం బూజించి మిగుల
నాదరింపఁ గనుంగొని యచటి విద్వాంసు లల్లి రాజపుత్రమా యీతండు వేదా
భ్యాసంబు సేయలేదు దురవగాహంబు లగు శాస్త్రంబు లభ్యసించుటయైనను
నెఱుంగఁ డిట్టివాఁ డెట్లు పరతత్త్వనిర్ణయం బొనర్చు నని పూజించితి రని య
ప్పాండ్యనృపాలుని నధిక్షేపించి పలుక నంత సభిజ్ఞుం డగు శెల్వనంబి సాష్టాంగప్ర
ణామం బొనర్చి వేదాంతప్రతిపాద్యం బగు పరతత్త్వంబు నిర్ణయింపు మని శ్రీవిష్ణు
చిత్తునకు విజ్ఞాపనం బొనర్చు సమయంబున భగవంతుం డగు శ్రీవాల్మీకిమునీంద్రుం
డు పితామహప్రసాదలబ్ధదివ్యదృష్టిచే యథాస్థితహసితభాషితగతిచేష్టితాదిసర్వా
ర్థంబులు సాక్షాత్కరించినట్లు, నుత్తానపాదతనయుం డగు ధ్రువుం డాశ్రీశంఖరాజ
న్యసంస్పర్శనంబుచే సర్వజ్ఞుం డైన తెఱంగునను, శ్రీధన్విపురీనివాసుం డగు శ్రీ
నివాసుని యనుగ్రహంబు చేత సాంగోపాంగసకలసర్వవేదార్థాభిజ్ఞుం డైన శ్రీవిష్ణు
చిత్తుండు 'యతో వా ఇమాని' యిత్యాదిశ్రుత్యుక్తక్రమంబునఁ బరబ్రహ్మంబు జగ
జ్జన్మాదికారణత్వలక్షణలక్షితంబుగా నిర్ణయించి యాబ్రహ్మంబు 'ఏకో హ వై
నారాయణ ఆసీత్' ఇత్యాదివిశేషోపనిషద్వాక్యంబులచే శ్రీమంతుం డగు నా
రాయణుం డనియు నతం డకారవాచ్యుం డనియు ననేకశ్రుతిస్మృతీతిహాసపురా
ణరూపబలవత్ప్రమాణసహస్రంబులచే సిద్ధాంతం బొనర్చినం దోరణస్తంభంబు
నం గాశ్రయకాండపటబద్ధం బగు నమ్మహాధనం బీశ్వరప్రేరితం బై యమ్మహాత్ముని
శ్రీపాదసమీపంబునం బడిన సంతుష్టాంతరంగుం డయి యతం డది పరిగ్రహిం
చె నంత. 5

ఆమహాత్మునియందు శ్రీహరియనుగ్రహ మట్లు ప్రసరింపఁ గని ముందు పరిభవించు
పండితులా పాండ్యమండలేశ్వరుండును, శెల్వనంబియు నిర్విశేషముగను
గడు భక్తిఁ బ్రణతులు గావించి రారాజు కనకభూషితభద్రగజముపై ని
నేలూఁతయిచ్చి యెక్కించి యగ్గురునకు, భట్టనాథుం డని భవ్యనామ

21. శ్రీ గోదా.

తే. మాచరించెను బండితు లాతపత్ర, విమలచామర తాళవృంతములఁ బూని
భట్టనాథునిఁ గొలిచిరి భక్తిననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. రాజవల్లభదేవ రాయఁడమాత్యాది, పరిజనసహితుఁడై బయలు దేరి
భద్రగజస్థుఁడౌ భట్టనాథార్యుని, వెనువెంటఁ జనుచుండ వేశ్యలాడఁ
బంచమహానాద్య పటహకాహళశంఖ, భేరీమృదంగాది భూరిరవము
వేణువీణాగత వేద ఘోషములును, వందిమాగధసూత బృందరవము
తే. లన్ని గుమిగూడి బ్రహ్మాండమంత నిండి, భట్టనాథజయోత్సవ ప్రాభవంబు
స్థిరచర ప్రాణులకు నెల్లఁ జెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. తనయుఁడు బ్రహ్మరథం బెక్కఁగను జూచు, తల్లిదండ్రులగతి నుల్లమలరఁ
బరమభక్తుండగు భట్టనాథునిఁ గన, శ్రీవాసుదేవుఁడు సిరిని గూడి
వేల్పులు గొనియాడ వినువీథిఁ గనిపింపఁ, గనకాద్రిపై నీలఘనముఁ బోలె
గరుడవాహారూఢుఁ గని వేల్పు నీక్షించి, పరమభక్తుండగు భట్టనాథ
తే. గుణుఁడు గజఘంటికాతాళ కుశలపాణి, పల్లవధ్వని సొంపార భక్తి హరికి
బహువిధంబులఁ బల్లాండు పాడె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. వీడ్కొల్పి రాజులు నిల్లి పుత్తూరికి, మగిడి నేతెంచి యమ్మధుహరునకుఁ
జేమోడ్చి విజయోక్తిఁ జెప్పి కన్యోలను, నాథన మర్పించి యతనియాజ్ఞ
మరలఁ గైకొని చని మనికిపట్టునఁ దదీ,యారాధనము నిత్య మాచరించు
చును దొంటి క్రమమున సురభినానాపుష్ప,మాల్యములొసఁగుచు మాధవునకుఁ
తే. బంచశతగాథదివ్యప్రబంధ మలరఁ, జేసి శ్రీవైష్ణవుల కెల్లఁ జెప్పి యిట్లు
నేమ మొసరించె శ్రీవిష్ణుచిత్తుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

శూడికొడుత్తనాచ్చియారు వైభవము.

శూడికొడుత్తనాచ్చి-త. శ్లో॥ కర్కటే పూర్వఫల్గున్యాం తులసీకాననోద్భవామ్।
పాణ్డ్యే విశ్వమ్భరాం గోదాం వన్దే శ్రీరఙ్గనాయకీమ్॥
సీ. జనకరాజధ్వర స్థలము దున్నించిన, సమయమున నాఁగటి చాలునందు
శ్రీదేవి తాను సీతాదేవియై పుట్టి, బిడ్డగా జనకుఁడు పెంచినట్లు
కేల ఖనిత్రముఁ గీలించి శ్రీభట్టనాథుండు తులసీవనంబుఁ ద్రవ్వ
నంపుఁ గర్కాటకమునందుఁ బూర్వాఫల్గునీశుభర్క్షమునందు నిరుపమాన
తే. కాంతినొక బాలికామణి గానఁబడిన, విస్మయముఁ జెందియా బ్రహ్మవేత్త పొంగి
యంచితంబుగ సుత యని పెంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర. 10
సీ. జనకునింటను దొల్లి జానకి పగిదిని, విష్ణుచిత్తునియింట విమలపక్ష
చంద్రరేఖయుఁబోలె సంతతపరివర్ధ,మానవ్యాంగియై మధురవాణి
భువనైకసుందరి భూస్వరూపిణియైన, భట్టనాథునిముద్దుపట్టి యంత
మునుపటివిద్యలు మూర్తులు గొనివచ్చి, కొలిమి కొమ్మను దేవకాంతలట్లు

తే. కొలువు సలుపుచునుండ నక్కూనలఁ గాంచి, తల్లిదండ్రులయుల్లము లుల్లసిల్ల
విల్లిపుత్తూరియందు రంజిల్లె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డన [illegible] మనమలర.
సీ. వరధన్విపురియందు వటపత్రశాయికై, విష్ణుచిత్తగురుండు విరులసరులఁ
గట్టియుంచినఁ జూచి కన్నియ ముద్దుగాఁ, బుష్పమాలికలను [illegible]
యాదర్శమీక్షించి హర్షించి యొప్పటి,యట్లుఁ బదంబుగ గని తండ్రి [illegible]
నర్పింప నున్నంత నారాత్రి కలలోన, హరి గనంబడి యిట్లు పలికె [illegible]
తే. కార్యమీవేళ మాల్యములందవయ్యె, నేమి కారణమని [illegible]
మనిన హరికిట్టు లనియె నయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డన [illegible] మనమలర.
సీ. మత్పుత్రి యెఱుఁగక మాల్యములివి దాల్చె, నవి మీకొసంగ [illegible]
యర్పింపనైతి నేనపరాధ మోర్వుమా, యని యగ్గురుం [illegible]
ధన్యుఁడ వీవు నీతనయ దాల్చినపుష్ప,మాల్యము లన్నియు మాకు [illegible]
యము లతిభోగ్యము లతిసౌరభము లగుఁ, గాన మాకవియిమ్ము [illegible]
తే. యనుచు ధన్విపురీశ్వరుఁ డానతిచ్చె, [illegible]
తాను మేల్కాంచి మదినిట్లు దలఁచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డన [illegible] మనమలర.
సీ. నీళయో భూమియో నీరధికన్యయో,పుట్టెఁ గాఁబోలు మత్పుత్రి [illegible]
నట్లుగా కున్న నీయసత్త్వనూజకు, మాధవుఁ [illegible]
దా ధరించినపుష్పదామము లీహరి, ప్రీతికై యొసఁగనీ [illegible]
గాఁడె యాత్మజకు శూడికొడుత్తను పేరిడె, నాఁటనుండియు భట్టనాథపుత్రి
తే. కాశుభాఖ్యనిరూపకమై చెలంగె, సిరి వహించును వైష్ణవస్త్రీ [illegible]
నై పుణినొసర్ప నాదివ్యనామ మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డన [illegible] మనమలర.
సీ. ఈచూడికుడుత తానేడేండ్లబాల యై,హరి [illegible]
కృష్ణోదయము సన్నికృష్టము గావునఁ, జిత్త మాహరియందుఁ జేర్చి [illegible]
సంశ్లేష మబ్బక శౌరిని గోపిక, లట్లు తా నాగల [illegible]
చేసెఁ దిరుప్పావు వాసిగా నాచ్చారు, తిరుమొழி యను [illegible] ప్రతుల
తే. నవ్వులకు నైనసహచరులిల్లరుఁ డౌ భర్త, నీకనుచుఁ బల్కవినిమా [illegible] వాటిల్ల
సుఖముఁ జెందక యక్కన్య సొలయు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డన [illegible] మలర.
సీ. సరసిజాక్షికిఁ బతిసంయోగసులభమా,ర్గావసమీక్షించి [illegible]
వరునిఁ గానక తండ్రి వగచుచు నున్నంత, గురుని కిట్లనిశూడికొడుత్తపలికె
కలుములజవరాలు కాంక్షించె నెవ్వాని, వాఁడె యల్లుఁడు [illegible] గుణ యను
నర్చాస్వరూపియై హరి నూటయెనిమిది,దివ్యదేశములందు పృథఁగ నుండ
తే. వారియందిష్టతముఁ డైనవరుని నీవె, కోరుకొమ్మని పుత్రికి గురుఁడు పలుకఁ
దండ్రి కిట్లని పలికెను తరుణి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనఘమూర్తి మలర.
సీ. సర్వజ్ఞ దివ్యదేశము లన్నియునుదత్ప్రి,భావమంతయుఁ దెల్పు భావమలర

వినినయెచ్చోటు నాగనినుల కింపగు, నచ్చోటివారియె నీ కిల్లు డగును
అని కూఁతు రనిన నయ్యార్యుఁడు విని మాట, యెనిమిదితిరుపతు లనుపమాన
మగుతత్ప్రభావ మయ్యాత్మజ కెఱిఁగింప, నద్దేవి రంగధామాతిశయము
తే. విని యనంతశయనుఁడు వివిధదివ్య,సూరివినుతుండు శ్రీరంగశౌరి తనకు
భర్త యని తండ్రి కిట్లు తేటపలికె ననుచు వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అని యిప్పగిది నప్పడఁతి నిజాభిప్రాయం బెఱింగించిన నమ్మహాత్ముండు తన మనంబున. 18

సీ. మత్పుత్రి కిష్ట మేమాడ్కి నిమకూడు, నని తండ్రి చింతింప నతనికలను
గనఁబడి హరి పల్కె వినవయ్య నీపుత్రి, మత్ప్రాణతుల్య యామహిమ మాకుఁ
గానఁ జింతిలప నక్కఱ లేదనుచుఁ బల్కి, సన్నిధివారి కాశౌరి పలికె
శతశలాకచ్ఛత్రచామరతాళవృం,తపతాక భవ్యవాద్యములతోడ
తే. మీరు చని భట్టనాథాఖ్యసూరిసుతను,నంచితస్వర్ణశిబికయం దుంచి యిటకుఁ
దోడితెం డని హరి వారితోడ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. శ్రీరంగరాజాజ్ఞ శిరమున ధరియించి, తత్పరిచారకుల్ ధన్వినగరి
కరిగి శ్రీభట్టనాథార్యున కెఱిఁగింప, నానందభరితుఁడై యతఁడు సుతను
నందలం బెక్కించి యానంబుపై సూక్ష్మ,కనకచేలముఁ గప్పి కదలి యచట
నృత్యగీతరవంబు నిఖిలవాద్యధ్వనుల్, దిఙ్మండలంబుల పాగ రహింప
తే. వచ్చి శ్రీరంగధామముఁ జొచ్చె నంత, వాడవాడలవనితలు వచ్చి చూచి
భవ్యమతి నిట్లు తమలోనఁ బలికి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఈపిన్నపాపచే నిల భట్టనాథుండు, తులసీవనముఁ ద్రవ్వ వెలసియుండె
నీముద్దుగుమ్మచే యిట సూరివరులకుఁ, బదుగురికిని ముద్దుపట్టి యయ్యె
నీమందయానచే తాముందుగాఁ దాల్చి, విరులదండలు హరికొఱ కొసంగె
నీముద్దరాలచే యిచ్చుచేఁ దాఁగొల్ల, పడఁతియై కృష్ణానుభావ మొందెఁ
తే. దగును శ్రీరంగభర్త యీతరుణి కతని,కీశుభాంగియుఁ దగు ననియింతులనఁగ
భావ మలరంగ వినియె నద్దేవి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. బ్రహ్మవేత్తలతోడ భట్టనాథగురుండు, వెనువెంటఁ జనుదేర వేడ్క మీఱ
భవ్యవాద్యములతోఁ బ్రణవవిమానము, ప్రక్రమం బొనరించి భక్తి మించి
తప్తచామీకరస్తంభగుంభితమహా,మణికుట్టిమాస్థానమంటపమునఁ
బల్లకీ దిగి మంచిపసిఁడిపట్టము పైని, గప్పి యల్లల్లనఁ గదలి వచ్చి
తే. యంతరాళికదివ్యాలయంబుఁ జొచ్చి, విష్ణుచిత్తార్యపుత్రిక విభవ మలర
రంగధామునిఁ జూచి యుప్పొంగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. శ్రీలలనాకాము నీలమేఘశ్యాము, రమ్యగుణస్తోము రంగధాముఁ
గనుఁగొని కడువేడ్కఁ గరపద్మములు మోడ్చి, శేషతల్పం బెక్కి చింతఁ దక్కి

మగనిశ్రీపాదపద్మములు లాలించుచు, సద్దేవి గనంబడదాయె నంతఁ
బుత్త్రిని గానక బోరన నేడ్చెను, భట్టనాథుని కిట్లు పలికె శౌరి
తే. మామ వైతివి దుగ్ధాబ్ధిమాడ్కి మాకు, నీదుసుతఁగూడ నేను గైకొన్చెంతు నీకుఁ
జింత వల దని మఱియును జెప్పె ననుచు. వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. శ్రీవిల్లిపుత్తూరిఁ జేరి యెప్పటియట్లు, సతతము వటపత్త్రశాయి కిచటఁ
బుష్పకైంకర్యము పోలు పాటి సలుపుచుఁ, గలిగినకాలముఁ గడుపు చునుచుఁ
బలికి రంగేశుఁడు బహుమతు లొసరించి, పంచిన నేతెంచి భట్టనాథ
గురుఁడు ధన్విపురంబు హరికి సుగంధప్రసూనదామములను సొంపుగ నిడుచుఁ
తే. గట్టి యర్పించుచునె యున్న కాల మంతఁ, గడపె లోకము లెల్లను ఖ్యాతిఁ జెందఁ
ననుచుఁ బెద్దలు చెప్పి రీయర్థ మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 24

తొండరడిప్పొడియాళ్వారుల వైభవము.

తొండరడిప్పొడి-త. శ్లో॥ కోదణ్డే జ్యేష్ఠనక్షత్రే మణ్డంగుడిపురోద్భవమ్।
చోళోర్వ్యాం వనమాలాంశం భక్తపద్రేణుమాశ్రయే॥

సీ. భువిని మండంగుడిపురిమతల్లికయందు, శ్రేష్ఠమౌ శ్రీధనుక్షేత్రమందు
దేవేశువైజయంతీవనమాలికాంశంబుచే విప్రవంశమునఁ బుట్టి
శౌరికటాక్షవీక్షాలబ్ధసాత్త్వికతాస్తికతాద్యఖిలాత్మగుణుఁడు
విష్ణుకృపాప్రాప్తవివిధసాంగోపాంగ,సశిరస్కవేదవిజ్ఞానఘనుఁడు
తే. విప్రనారాయణుం డనవెలసి విరతిఁ, దనరి పెండ్లాడకయె కొన్నివాసరములు నట
నుండి యంతట శ్రీరంగ మొందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. కలితమరుద్వృధాగర్భసంభృతమణి, ప్రాకారసప్తకపరివృతంబు
మహనీయమణిమయమండపగోపుర,ప్రాసాదసౌధాదిపంక్తియుతము
విపణిప్రసారితవివిధరత్నవితాన, విక్రయక్రయశోభివివిధజనము
సకలసాంగోపాంగసశిరస్కవేదశాస్త్రవిచారభాసురబ్రహ్మకులము
తే. చంద్రపుష్కరిణీతీరచారునగము, రమ్యమణిసముల్లసద్రంగపదము
విప్రనారాయణుఁడు చూచె వేడ్క ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. కలధౌతగిరిమీఁదఁ గాలమేఘముఁబోలె, శేషతల్పస్థితిఁ జెన్నువానిఁ
గరుణాకటాక్షవీక్షాసుధావృష్టిచే, దాససస్యములను దనుపువాని
శంఖచక్రగదాసిశార్ఙ్గాయుధాకల్ప,ఘనబాహుశాఖలఁ గలుగువాని
సిరి యురస్థలి నంఘ్రిఁ జెంత భూనీళలు, పొలుపారఁ జూచి యుప్పొంగువానిఁ
తే. గనకమణిభూషణంబులఁ గలిమివాని, రంగభర్తను జూచి యుప్పొంగి మ్రొక్కి
విప్రనారాయణుఁడు చేసె వినుతు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ॥ అనంతరంబ. 28
సీ. ముందు మాలాకారముఖ్యులు పుష్పహారములు లచ్చుపొనఁ గచ్చి పెంపుగాఁగ

2౪. తొండరడిప్పొడియాళ్వారులు.

కావున నేనట్లు ¤ కస్తూరిరంగని, కింపుగాఁ బూఁదోఁట ¤ యేర్పరించి
యనిశము కైంకర్య ¤ మాచరించెద నని, పూని యొక్కెడ మంచి ¤ భూమి చూచి
దున్నించి యచ్చటఁ ¤ దులసీవనంబులు, మల్లికామాలతీ ¤ మండపములు

తే. సన్నగన్నేరులును విర ¤ జాదిలతలుఁ, దెల్ల చేమంతులును బొండు ¤ మల్లెపొదలు
వేసి పెంచెను నా బ్రహ్మ ¤ వేత్త యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ¤ మోదమలర.

సీ. పాటలీపున్నాగ ¤ పారిజాతాశోక, కేతకీచాంపేయ ¤ కేసరములు
కర్ణికారకదంబ ¤ కాశ్మీరకురవక, చందనాగురుహరి ¤ చందనములు
నారికేళంబులు ¤ నాగవల్లీవృత, పూగీవనంబులు ¤ భూరిపనస
ఖర్జూరసహకార ¤ కదళీవనంబులు, జాంబవామలకోరు ¤ జంభలములు

తే. సురభిపుష్పఫలాశేష ¤ తరువు లిట్లు, నాటి నల్దెస లామడ ¤ తోఁటఁ జేసి
వాసి కెక్కెను నా విప్ర ¤ వర్యుఁ డనుచు, వాదిభీకగురుఁ డనె ¤ మోద మలర. 30

సీ. పద్మాకరములందు ¤ బకకోకకలహంస, కారండవక్రౌంచ ¤ ఘనరవములు
అచటికాసారము ¤ లంభోజమధుపాన, మత్తభ్రమరగీత ¤ మంగళములు
అచ్ఛోటికీర్ణిక ¤ లబ్జనీలోత్పల, కైరవకల్హార ¤ గంధవతులు
అమృతోదకంబులు ¤ హ్రదము లచ్చటి యేటి, కాల్వలు విలసిల్లు ¤ గణన మాని

తే. యట్లు స్థలజలరమణీయ ¤ తాభిరామ, మైనపువ్వులతోఁటఁ దా ¤ నాచరించి
వృద్ధిఁ బొందించె నా సర్వ ¤ వేత్త యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ¤ మోద మలర.

సీ. రమ్యనందనచైత్ర ¤ రథముఖ్యసురవన, దివ్యవృక్షములను ¤ ధిక్కరించి
విలసిల్లుచును నిజ ¤ విరచితారామవృ, క్షము లన్ని యభివృద్ధిఁ ¤ గాంచ నతఁడు
సూచి సంతోషించి ¤ సురభిపుష్పంబులుఁ, దులసీదళంబులుఁ ¤ దునిమి తెచ్చి
తనపర్ణశాలవి ¤ తర్దికయందుంచి, రచియించి మాల్యముల్ ¤ రంగభర్త

తే. కని సమర్పించుచుండ న ¤ య్యార్యవరుని, రంగనాయకియును రంగ ¤ రాజశౌరి
గాంచి యానంద మొందిరి ¤ కరుణ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ¤ మోద మలర.

సీ. మంతనంబునఁ దన ¤ మహిషికి ట్లని రంగ, రాజానతిచ్చెను ¤ రంగు మీఱ
దేవి మల్లీలావి ¤ ధేయునిఁగా విప్ర, నారాయణునిఁ గొన్ని ¤ నాళ్లొనర్చి
మగల నెప్పటియట్ల ¤ మామకభక్తాగ్ర, గణ్యునిఁగాఁ జేసి ¤ గారవింతుఁ
గరుణచేఁ బ్రారబ్ధ ¤ కర్మానుభవ మిట్లు, గావింతు నతనికిఁ ¤ గమలనేత్ర

తే. యనుచు సర్వస్వతంత్రుఁ డా ¤ నమ్మురారి, పలుక విని వేళగా దని ¤ పాలవెల్లి
పట్టియేమియు ననదాయె ¤ భర్తకనుచు. వాదిభీకరగురుఁ డనె ¤ మోద మలర.

సీ. సురభినానాపుష్ప ¤ సుందరతులసీద, ళాంచితనవ్యమా ¤ ల్యములఁ దెచ్చి
భట్టనాథుఁడు ధన్వి ¤ పట్టణవాసికి, శార్ఙ్గికి నిత్య మొ ¤ సంగినట్లు
నానాసుగంధిప్ర ¤ సూనదామంబులు, నవతులసీదళ ¤ నద్ధమాల్య
ములు రంగపతికి స ¤ మ్మోదంబునను నిత్య, మర్పించుచును నిజో ¤ ద్యానవనముఁ

తే. జక్కఁ జేయుచుఁ దనపర్ణశాలయందు, విప్రనారాయణుఁడు బ్రహ్మవిత్తముండు
పుండరీకాక్షుచిత్తుఁడై యుండె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. ఆసమయంబునఁ దిరుక్కరంబనూరను గ్రామంబునందు దివ్యాంగనాంశజాతయు సర్వావయవసౌందర్యవతియు నయిన దేవదేవి యనునొక్క నాగవిలాసిని మధుకరవేణి యగుమధురవాణి యనుసహోదరిం గూడికొని నిజపరివారంబుతో నిచుళాపురంబునకుం జని యందుఁ జోళభూపాలునిం గాంచి సరససంగీతనాట్యకేళీకళావిలాసాతిశయంబుల చే నమ్మహీపాలునిచిత్తంబు రంజిల్లం జేసియారాజుచే బహుమతిఁ గాంచి నిజసహచరీగణంబుతో మగిడి యేతెంచుచు మార్గశ్రమవ్యపనోదనార్థంబుగా శ్రీవిప్రనారాయణసంవర్ధితపుష్పోద్యానవనంబునం దొక్కవృక్షచ్ఛాయనుండి పనససహకారపాటలీపున్నాగనారికేళనారంగజంబీరవిసచకదళీకురవకవకుళాశోకపూగీప్రభృతివృక్షషండవిటపారూఢశుకపికశారికాదిపక్షిసంఘమధురకూజితనిరంతరవసంతకాంతం బయి నానావిధసుగంధిపుష్పసందోహానవరతస్యందమానమకరందపానమత్తనిజకీర్తిగాథాకథకవందిబృందాయమానేందిందిరబృందమధురగీతభరితంబును కేతకీమాధవీమాలతీమల్లికారవిందకల్హారేందీవరచంపకచందనాగురుప్రముఖబంధురసుగంధామందమందమారుతసుందరంబును నిరంతరనిఖిలర్తునిషేవ్యమాణంబును సకలజగజ్జననయనమనోభిరామంబునైన యయ్యారామంబుం గాంచి యద్దేవదేవి యక్కా యివ్వనంబు నందనచైత్రరథాదిదేవోద్యానంబుల మించి యంచితంబై యున్నయది యనన ద్దేవదేవి కగ్రజ యిట్లనియె స్వకీయసురభిపుష్పప్రకర్షంబుచే దేవాదిదేవుం డగుశ్రీరంగనాథునియుత్తమాంగం బలంకరించుచు నమ్మహాత్ముని మృగయావిహారజనితశ్రమాపనోదనం బొనర్చు నిమ్మహావనం బనవరతతదీయదాస్యరతులైన యస్మదాదులకు మార్గశ్రమాపనోదనం బాచరించుట వింత కాదని పరస్పరప్రియసల్లాపంబు లాడుచు వారిరువురు నారామలక్ష్మీ నిరీక్షణంబు సేయుచుండి రంత. 35

సీ. దీర్ఘశిరోరుహదృఢబంధవిలసిత, శీర్షుని శ్మశ్రులాంఛితముఖాబ్జు
రోమశాఖిలగాత్రు రుచిరపక్ష్మలనేత్రు, ధౌతవస్త్రునిఁ బాణితలఖనిత్రు
ద్వాదశస్థలధృతధవళోర్ధ్వపుండ్రునిఁ, దులసీనలినబీజవలయధరుని
విమలోపవీతుని సుమకుంజతరులతా, జలసేచనావాలకలనశీలు

తే. విప్రనారాయణునిఁ జూచి దీప్రరత్న, దివ్యభూషణయద్దేవదేవిదాసి
విలసితంబొప్పఁగను మ్రోలనిలిచెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. స్వకపుష్పకైంకర్యసక్తచేతస్కుఁడై, కన్నెత్తిచూడఁడు కాంత నాతఁ
డంత నాయింతి నిజాగ్రజ కిట్లని, పలికెను భగిని యీబ్రాహ్మణుండు
కనుమో లనున్న నుగన్నెత్తిచూడఁడు, షండుఁడో భ్రాంతుఁడో సక్షియొయుంగ
నని పల్కుచెలియలి కక్కయిట్లనియెను, భగవదత్యప్రియభక్తుఁ డాతఁ

తే. డతనిసర్వేంద్రియంబులున్ హరిపరములు, గాని వెంగలియనునూబన్గాఁడతండు
భవ్యుఁ డని చెల్లెలికిఁ బల్కెన్భగినియనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెన్మోదమలర.
వ. అంతె సద్దేవదేవి యవ్వూట లాలించి నిజాగ్రజ కిట్లనియె. 38
సీ. కణ్వమహాముని న్ కాన బల్తప మొంది, మోహించెఁ గాదె ప్లన్మోచఁ జూచి
మత్స్యగంధినిగాంచిన్మదనకేళియొనర్చె, సాత్త్వికాగ్రణిపరాన్శరుఁడుముందు
శ్రీవ్యాసముని ఘృతాన్చినిఁజూచి మోహించి, శుకుని బుట్టింపఁడేన్సురలుమెచ్చఁ
గౌశికముని మేనన్కను గూడి పదియేండ్లు, దిన మొక్కటిగ నెంచెన్వనమునందు
తే. సులభులై రాదిమునులిట్లుసుందరులకు, మనకితఁడువశ్యుఁడౌ టెంతమాత్రమనుచుఁ
బలికె సద్దేవదేవియాన్భగిని కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెన్మోద మలర. 39
సీ. ఇట్టిబాఁపలు మనన్యింటివాకిటఁ బడి, గాపులు పడియుంద్రు న్ మాపటంత
నని చెల్లెలన విని న్ యక్క యిట్లనియెను, గూర్మి నీకితఁ డనున్కూలుఁ డాయె
నేని నీయింట నీన్కే నాఱుమాసము, లూడిగ మొనరింతు న్ నుర్వి మెచ్చ
నీ విమ్మహాత్ముని న్ నీవశవర్తిఁగాఁ, జేయకుండితివేని న్ తోయజాక్షి
తే. నీవు నాయింటఁ బను లాఱున్నెలలు సేయు, మనుచు సద్దేవదేవికి న్ నక్కపలికెఁ
బంత మిట్లాడి రప్పణ్యాన్భామ లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె న్ మోద మలర. 40
సీ. అక్కరోయితని నేన్ నాఱుమాసములకు, సుమశరసమరాతిన్శూరునిఁగను
జేయలేనైతినా న్ చేసెద నీయింట, సఖలదాసీకృత్య న్ మాఱునెలలు
నీవు పొమ్మనుచును న్ నిజపూర్వజను దన, దాసీవ్రజముఁ బంపి న్ తగినచోటఁ
దనవేష మంత నంన్తర్ధాన మొనరించి, సాత్త్వికవేషయై న్ ఛద్మదవృత్తి
తే. నుగిడియేతెంచివేశ్యయాన్మాన్యతమునిని, విప్రనారాయణునిఁజూచిన్వినయమలర
మ్రొక్కి నిలఁబడె నతనికి న్ మ్రోలననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెన్మోదమలర. 41
వ. ఇత్తెఱంగున సయ్యంగన యాగురుపుంగవుముంగల నిలిచినం గని. 42
సీ. తరుణి నీవెవ్వరిన్చాన విచ్చుటి కేల, వచ్చితి వని గురున్వరుఁడు పలుక
స్వామి మామకపూర్వన్జన్మపాపములచే, వేశ్యనై జనియించి న్ విటులఁ గూడి
మగిడి దుష్కృతములే న్ మాటిమాటికిఁ జేసి, హరికృపచే నవి న్ యన్ని రోసి
విడిచిన నను(ఁ) జూచి న్ విత్తార్జనాపేక్ష, మాతల్లి వల్కె నీన్మాడ్కి నన్ను
తే. వేశ్య నిజకులధర్మము న్ విడిచెనేని, వాసి చెడి సుఖ మెఱుఁగకన్గాసిఁ జెందు
నని జనని చెప్పెననియె నన్య్యబల యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోన్దమలర.
సీ. ఆమాతృవాక్యము న్ లాలింపకయ వచ్చి, యాశ్రయించితి నీపన్దాబ్జములను
శక్తివంచన లేక న్ సంతత మీపూలతోఁటలో నీతోడఁ న్ బాటుపడుచుఁ
బూలదండలు గూర్చి న్ పుటికల నిడుకొని, రంగభర్తకు మీరొన్సంగఁ జనిన
మఱియు మాన్యులయిండ్లన్మాధుకరంబెత్తి, సామి మీ రేఁగినన్సదుపయమునను
తే. బుప్పవనరక్షఁ జేసెదఁన్బోసఁగిననుచుఁ, గుహక శుశ్రూషణముఁ జేయఁన్గోరినట్లు

విప్రనారాయణుని కనె వేశ్య యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అని యివ్విధంబున నక్కన్నె విన్నవించిన. 45

సీ. ముని ఋష్యశృంగాఖ్యు మునివేశ్యలను జూచి, తాపసోత్తము లని తలఁచినట్లు
కుహనావిరక్త్యాదిగుణి యగుగణికను, గోత్తమసానిఁగా గురుఁడు దలఁచి
తోఁటలోఁ బని కవ్వధూటిని గైకొని, మాధుకరముఁ దెచ్చి మధువిరోధి
కారగిం పొనరించి యది తాను భుజియించి, తనభుక్తశేష మాదాసి కొసఁగి

తే. రంగధాముని కిరుప్రొద్దు రమ్యమాల్యములు సమర్పించుచుండె సహ్లాదమాన
మానసాంబుజుఁ డాజగన్మాన్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నె మోదమలర.

సీ. గురుఁడు కాల్వలు త్రవ్వఁ గోత్తమసానియుఁ, గట్టు లమర్చు నా కాల్వలకును
దులసీవనంబు లాదోషజ్ఞశిశు ద్రవ్వ, గణిక వేళ్లా యింతి పెఱికి వైచు
నావాలములు చెట్ల కమ్మహాత్ముఁడు ద్రవ్వఁ, గట్టు లమర్చు నక్కమలనేత్ర
వృక్షమూలములందు వేదులార్యుఁ డొనర్ప, నవియల్కుముగ్గిడు నాలతాంగి

తే. మఱియుఁ దులసికిఁ దెల్లచేమంతులకును, మల్లికామాధవీజాతి మండపముల
కింపుగా నీళ్లు గట్టుదు రిరువు రనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

సీ. శౌర్యానుగ్రహముచే సకలర్తుధర్మము, లాపుష్పవనమునం దలరుఁ గాన
సర్వవృక్షములు పుష్పప్రవాళఫలాది,వృద్ధి నెల్లప్పుడు విడువ వందుఁ
కేతకీచాంపేయ కేసరపాటలీ,పుష్కరేందీవర పుష్పతతులు
మరువము దవనముఁ గురువేరు జాజులు, మల్లెపువ్వులుఁ జేమంతివిరులుఁ

తే. జారుతులసీదళంబు లా సత్త్వజలధి, దెచ్చి యుంచినఁ జూచి యద్దేవదేవి
గురునియనుమతి దండలు గూర్చు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. నారంగఖర్జూర నారికేళరసాల,మన్మథసహకార మాతులుంగ
ద్రాక్షాపనసజంబు దాడిమజంబీర,బదరీఫలామ్రరంభాఫలములు
హరికి సమర్పించి యఖిలభాగవతుల, కతిభక్తి నిచ్చు నయ్యార్యవరుఁడు
తులసీదళామోద కలితసుగంధిప్రసూనమాలిక లతిసుందరునకు

తే. రంగభర్తకు నిత్య మొసంగు చుండె, సంతఁ బ్రోషితభర్తృకాహర్షకరము
వర్షకాలము క్రమముగా వచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అంత. 50

సీ. అక్కటా నేఁటితో నాలుమాసములకు, రెండుమూఁడుదినంబు లుండెఁ గో యింత
నన్నొకనాఁడైన గన్నెత్తి చూడఁడు, భావోక్తి యొక్కటైనఁ బలుకఁ డెపుడుఁ
గనికరపడఁ డెంత పని సేసినను నన్నుఁ, దలఁపఁ డీబాపనదాసరయ్య
కరతలపానము తరుతలశయనమే, కాని వేఱొకమేలు గాననైతి

తే. రంగనాయక యితని ననంగశరవి,ధేయునిఁగఁ జేయు కృప నని దేవదేవి
శరణు పొందెను శ్రీరంగశౌరి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నెమోదమలర. 51

సీ. అంతట మఱునాఁ డహర్భాస్కరమండల, మస్తమించెడువేళ నార్యవరుఁడు
దేవదేవియుఁ దులసీవనంబులయందు, జలసేచనము సేయు సమయమునను
హరితిరుమేనిచాయలు గీలుకొనిబలు,మేఘ మొక్కటి పొల్చి మింట నెఱసి
చుట్టుకై దువుమాడ్కి బెట్టుగా మెఱయుచుఁ, గఱివేల్పువలమురికరణి నుఱిమి
తే. శార్ఙ్గసముదితబాణవర్షంబుపగిది, దేవదేవి ప్రపత్తి సిద్ధించె ననఁగ
హరికృపను దొడ్డవర్షము గురిసెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర. 52

వ. అప్పు డా ప్రాజ్ఞుం డవసరోచితభగవదాజ్ఞారూపానుష్ఠానంబుఁ గావించి స్వకీయపర్ణశాలయందుఁ బ్రవేశించి యున్నంత నద్దేవదేవి యమ్మహావర్షంబు ప్రహర్షంబునకయి స్వప్రపత్తిప్రసన్న భగవత్ప్రేరితంబని యెఱుంగక యతిశీతలవర్షవాతాహతిచే నతిభీత యై తొంటిపగిదివృక్షగుల్మాదిమూలస్థలంబులయందుండఁజాలక వడవడ వడంకుచు నమ్మహాత్ముని పర్ణశాలాద్వారవేదికయందు నిచ్చలం బగుక్రొక్కాఱు మెఱుంగు తెఱంగునఁ దోఁచె నంత. 53

సీ. వలిగొని కనుమ్రోల వడఁకు లేమనుఁ జూచి, కరుణార్ద్రచిత్తుఁడై గురుఁడు పలికె
వెలఁది యీవర్షము వెలసినదనుక నీ,యుటజమునో నుండు మొక్కచోట
నని సూరినరుఁ డన్న విని దేవదేవియు,నిలువొచ్చి యార్యునియెదుట నిలువఁ
దడిచీర వల దని తనధాతవస్త్రము, దయ నతఁ డిడఁ గొని తరుణి దాల్చి
తే. పాణిపద్మములను మోడ్చి భక్తి నతని,యడుగుఁగెందామరల సేవ కాసపడిన
గురుఁడు సమకూర్చె నాయింతి కోర్కి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. జగదేకగురుని శ్రీచరణపల్లవములు, తనకరాబ్జములచేఁ దరుణి యొత్త
స్మరుఁ డింతకంటెను సమయము లేదని, తలచి యాలీఢపాదముల నిలిచి
తనవాఁడితూపులధాటి చూపఁగను స,ద్ధైర్యము విడిచి సంతాప మొంది
యనలముకడ నున్న యాజ్యకుంభముగతిఁ,గాంతాగ్నిశిఖ సోఁకి కరఁగి తనదు
తే. దృష్టిమధుకరపఙ్క్తులు దేవదేవి,సరసముఖపద్మకుచగుచ్ఛములయందు
నిలిపి గురువరుఁ డాలేమ వలచె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. సకలకళాశాస్త్రచతుర గానతదింగి,తం బెఱింగి దరస్మితం బొనర్చి
తనవాలుఁగనుదోయితళుకులు గురునకు, మరునిపూఁదూపులై మదిఁ గలంపఁ
గులుకుమిటారిగుబ్బలఠీవి యగ్గురు,వరునకు నేత్రోత్సవంబు సలుపఁ
దనజవ్వనముఁ జక్కఁదనము విలాసము, నయ్యార్యునకు రతిహర్ష మొదవఁ
తే. గేలుఁదమ్ములు ముకుళించి లీల మ్రొక్కి,సామి దాసికిఁ దగు మేలు సలుపు మనుచుఁ
గలికి చవిగుల్క నతనికిఁ బలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. శృంగారనిధి దివ్యమంగళమూర్తి యా,కఱివేల్పు మును రాధఁ గలిసినట్టు
లప్రమేయగుణుండు విప్రనారాయణ,ధీరశిఖామణి దేవదేవి

పాణిపద్మముఁ దన పాణిపల్లవముచేఁ, గీలించి యాపర్ణ శాలయందుఁ
జేల కృష్ణాజిన శిశుకుశోత్తరశయ్య, నుంచి మృదూక్తుల నూఱడించి
తే. మంచి కెమ్మోవిచవు లానిమించి కౌఁగిలించి యామందయాన సుఖించిమదన
సంగరక్రీడ లారాత్రి సలిపె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అవతార మాదిగా నంగనావిషయాన, భిజ్ఞు నభిజ్ఞుని సజ్జఁ జేసి
యారాత్రి గడపి యుషర్ముఖంబున లేచి, తీర్ణప్రతిజ్ఞయై దేవదేవి
తనయింటి కేతెంచి తనకృత్య మక్కకుఁ, జెలుల కందఱకిని దెలియఁ బలికి
యభ్యంజనస్నాన మార్చి ధూపితకేశ, పాశ యైయర్ధేందుపుటలనిటల
తే. ఘటితకస్తూరితిలక యై కన్నుదోయి, తెలివి గులుకంగఁ గాటుకఁ దీర్చి పెట్టి
మంచుజిగి మించుచీర ధరించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. నవరత్నఖచితనానాభూషణాంచిత, సుకుమారగాత్ర యాసుదతి సురలి
విప్రనారాయణు వీక్షింపఁ జన దానిఁ, జూచి ఖేచరు లెల్లఁ జోద్యపడిరి
భువి లేమ లీక్షించి పుంస్త్వ మొందిరి మఱిఁ, బురుషులుగని మూర్ఛఁ బొందిరట్లు
సర్వాంగసుందరి చని యమ్మహాత్ముని, కనుమ్రోలఁ దనసొంపుఁ గానిపింపఁ
తే. చంద్రరేఖను జూచిన జలధిపోలెఁ, బృథివిఁ బెన్నిధిఁ గనుఁగొన్న పేదపగిదిఁ
జూచి హర్షించె నద్దివ్యసూరి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. నీలజీమూతాళి నిభ మగు వేనలి, యమృతాంశుబింబ మాయతివ మోము
స్మరశరంబు లనంగఁ జాలువాల్గన్నులు, కుసుమబాణునివింటి కొనలు బొమలు
అద్దములను గేరు నిద్దంపుఁజెక్కిళ్లు, చవుల కెల్లను దీవి చానమోవి
కంతునిబంతు లాయింతికుచంబులు, సుందరావర్త మాసుదతినాభి
తే. కనకరంభాసమంబు లాకాంతతొడలు, అట్టిసౌందర్యవతి తన కబ్బె ననుచుఁ
జూచి హర్షించె నద్దివ్యసూరి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. బాహుశాఖలఁ జూచి పజ్జకు రావించి, యాత్మాంకమున నుంచి యనునయించి
కుటిలాలకంబులఁ గొనగోట సవరించి, కెమ్మోవిచవిఁ గాంచి సమ్మతించి
తిరుమేనితాపము దీఱ నద్దేవిని, జిగిబిగికౌఁగిటఁ జేర్చి సురభి
మల్లికామాధవీమాలతీవల్లికా, సంవృతపుష్పకుంజములయందు
తే. నంగనను గూడి రంగదనంగసంగ, రోత్సవము సల్పి శ్రమదీఱ యోగివరుఁడు
దేవితోఁ బుష్పవనమునఁ దిరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అన్యోన్య మొకనిమేషార్ధమైనను గురు, దేవేంద్రుఁ డద్దేవదేవి యిరువు
రెడఁబాయక యవిలాససహాదరస్మితా,లింగనమృదుచుంబనాంగహార
సరససల్లాపములు సలుపుకాలములందుఁ, దనసోయగముఁ జూపి తిరుచియతిని
స్వవశునిఁగాఁ జేసి స్వామి మాయింటికి, రమ్మని పిలువ నారమణితోడ
తే. విప్రనారాయణుఁడు తన్నివేశ మొందఁ, జూచి తజ్జ్యేష్ఠభగినియుఁ జోద్యమంది

చెల్లెలింటను దగుపని చేసె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. శారదాభ్రమునందు శంపాలతికభంగిఁ, గనిపింతు రెందు శృంగారవతులు
ఘనతరప్రాకారకలిత మేభవనము, గంధర్వనగరముకరణి మెఱయు
గాంధారకగ్రామఘనమూర్ఛనలఁ జెంది, మధురగీతరవంబు మాన దెందు
నటవిటనర్తకీనాట్యకేళీవిలాసము లెందు విలసిల్లు సంతతంబు
తే. రాజకీరమయూరాదిరమ్యపక్షి,రావ మెం దొప్పు నద్దేవదేవిగృహము
విప్రనారాయణుఁడుచూచె వేడ్కననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోద మలర.
సీ. ఘనసుధాలేపసంఘటిత మేయది యొప్పు, రజతశైలగుహాంతరాళమట్లు
సురభినానావస్తుశోభిత మెయ్యది, చెన్నొందు దర్దురశిఖరమట్లు
కాముకాభీష్టభోగప్రదం బగు నెద్ది, మహనీయసిద్ధవిమానమట్లు
దేవగంధర్వాదిదివిషదాలేఖ్యమై, వెలయు నెయ్యది యింద్రవేశ్మమట్లు
తే. దివ్యదర్పణములు నలుదెసలఁగలిగి,రత్నగృహ మనఁ జాలునారమణిశయన
గృహముఁ జొచ్చెమహాకవిగేయుఁ డనుచు,వాదిభీకరగురుఁడనెమోద మలర.
సీ. కలధౌతశుచిదంతకనకపాత్రస్థిత,భోగ్యవస్తువులసంపూర్తిఁ జూచి
యాత్మభోగస్థాన మతిధవళము హంస,తూలికాతల్పము లీలఁ గాంచి
వెలిపట్టుమేల్కట్టు మెలఁగి ప్రేలెడుమంచి, మానికంబులఁ గనిమానసమున
నక్కజపడి చాల హర్షించి యద్దేవ,దేవికన్నన్నలు దెలిపి గురుఁడు
తే. శయ్యపైఁ బవ్వళించినఁ జామరంబు,వీచిచరణాంబుజములొత్తి వెలఁది గంధ
కుసుమతాంబూలములుసూరిఁ గొనఁ గెననుచు,వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.
సీ. కొమరొప్పఁగా వీణఁ గోటమీటుచుఁ బాడు, సస్వరగ్రామమూర్ఛనలు మెఱయఁ
జెన్నొందఁగా విపంచికఁ గేలఁ గీలించి,గోటఁ బల్కించును గొంతతడవు
మంచివేషము వేసి మించుటద్దముఁ జూపు, సరససల్లాపముల్ సలుపునతని
గిలిగింత సోలించుఁ గిలికించితము నల్పు,మణితమంజుల మగుమదనకేళి
తే. గురునిఁగూడియొనర్చు నక్కువలయాక్షి,సరసశృంగారచేష్టలాసాత్త్వికునకుఁ
దెలిపె నీరీతి నద్దేవదేవి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నెమోద మలర. 66
సీ. ఆ రేయి జరపి కాల్యమునందు మేల్కాంచి,యంతనాయుష్కర్మమాచరించి
యభ్యంజనస్నాతుఁ డై మంచికుపటువు,టంచుదోవతుల ధరించి మించి
పలుచనితిరుమణి ఫాలమునం దుంచి, శ్రీకరశ్రీచూర్ణరేఖఁ దీర్చి
స్వామికృత్యములకుఁ జరసుశాంతి యొనర్చి, హరిశాసనంబుల కంజ లెత్తి
తే. మణివిభూషణపుష్పదామములఁ దాల్చి
కాముకుం డయ్యె మూర్తిమత్కాముఁ డనఁగ
విప్రనారాయణుం డార్యవినుతుఁ డనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. శౌరికృపాలబ్ధ సర్వతంత్రస్వతంత్రుఁడు గాన వైష్ణవ ధూర్వహుండు
కొంత ప్రొద్దింతితో బంతులాడుచునుండు, వీణ వాయించు నా వెలఁది మెచ్చఁ
గలకంఠిగీత మా కర్ణించి కొనియాడుఁ, జదరంగ మాడు నా చానతోడ
భరతనయజ్ఞులు కరతాళములు గొల్వ, మార్దంగికులు మెచ్చ మదనుఁ డలరి
తే. నాట్యకేళి యొనర్చు నా నాతిఁ గూడి, యభినయించును బదముల య్యతివ పొగడఁ
జేయు నీరీతి శృంగార చేష్టలనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 68

సీ. ఆరామఁ గూడి గృహారామములయందు, విహరించుచును గడు వేడ్క నతఁడు
వెలయాలి కోరిన విరిగుత్తిఁ దెచ్చిచ్చు, వెలఁదికి మెడ నిడు విరులసరులఁ
దరుణి పూవులదండఁ దన మెడ నిడిన నా, చెలియను గౌఁగిటఁ జేర్చుకొనును
జొక్కు నొక్కెడ సోలు సుందరితో నాడుఁ, బాడు నొక్కెడ మంచి పద్యములను
తే. గందుకక్రీడ యొనరించుఁ గాంతఁ గూడి, వికచనీలోత్పలంబు లా వెలఁది చెవుల
నంచితంబుగ గురువరుం డుంచు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. చిత్రపక్షిరవంబు చెవులకుఁ జవిఁ జిల్క, మధుపగీతము విని మదిసుఖింప
సురభిపుష్పసమృద్ధిఁ జూచుచు నిలిచిన, ద్రుమములనడుమ న శ్రోయజాక్షి
మోము నెత్తమ్మి ముసరు తేంట్లు రుబింబ, ఫలమని చెలిమోవి చిలుక లానుఁ
బడఁతి పాణితలంబు పల్లవభ్రాంతిఁ గోకిలలు రా భయపడి కీరవాణి [గి
తే. యంచితంబుగఁ బ్రియుఁ గౌఁగిలించి మించి, యన్నిసందియములఁ దీర్చె నాలతాం
యట్లు విహరింతు రార్యుఁ డయ్యతివయనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. విరులకానల డాఁగి వెదకి యొక్కరినొక, రీక్షించి హర్షింతు రిద్ద రచట
మగువ యొక్కెడఁ బుష్పమంజరుల్ ప్రియున్నకై, పుణుకఁ బూతెమ్మకై భుజము లెత్తె
నవియేల విరిగుత్తు లివె మంచివని చాన, చనుబంతులను బట్టు సరసతముఁడు
చెలికి రహస్యము చెవి నూఁదు మిషఁ బూని, చెక్కిలి ముద్దాడి చెలువుఁ డలరు
తే. లలనకుచకుంభముల సాటి నెలఁగు బిల్వ, తాళ దాడిమ ఫలములఁ గేలఁ జూపు
చును జరించు నయ్యింతితోఁ జెలువుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. హేలావతిని గూడి లీలావిధేయుఁడై, డోలిక లూఁగు విశాలయశుఁడు
కమలేక్షణకుఁ గర్ణికారపుష్పములను, గర్ణావతంసముల్ ఘనుఁ డొనర్చుఁ
దిలక మా కామినీతిలక ఫాలమునందుఁ, దిలకసూన మొనర్చు ధీగనరుఁడు
పొన్నలఁ బొగడల గున్నమావులనీడ, విహరించు నార్యుఁ డా వెలఁదితోడ
తే. మల్లికామాధవీజాతి మండపముల, నీడ మరుకేళి సలుపు నా నెలఁతఁ గూడి
విప్రనారాయణుఁడు కడు వేడ్క ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 72

సీ. కొలఁకుల నుదయించి కూనగాడ్పులు వీవఁ, బూఁదేనెకాల్వల పొంత నలరు
సప్తపర్ణాటవిఁ జక్కనికపురంపుఁ, దిన్నెపై నార్యుఁ డద్దేవితోడ
మాయతో రంజిల్లు మదనగురుం డన, నసుమవనశ్రీ వసంతుఁ డనఁగ

విలసిల్లుచును వేయి-విధములఁ గ్రీడించి, సొలసి యద్దేవితో - సూరివరుఁడు
తే. చని మరుద్వృధజలముల - సలిలకేళి, సల్పి యద్దేవదేవితో - సదన మొంది
గురుఁడుతడవిట్లుసుఖముండెఁ-గూర్మి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె-మోదమలర.
సీ. దైవవశప్రాప్త-ధన మనేకవిధంబు, దెచ్చిచ్చునంతకు - దేవదేవి
తల్లి మన్నించు నా-తని నల్లుఁడం చని, మొల్లమి నతనితో - ముచ్చటాడు
నిల్లాలి కీవస్తు - విష్టము తెమ్మను, మల్లెపూ లత్తరు-మడుపు లనుపుఁ
దల్లి యీతఁడె నీకుఁ - దగినవిభుం డని, కల్ల లాడు నతని-యుల్ల మలరఁ
తే. గొండతెని జూపి బావమ-అందు లనుచు, వదినెమఱదండ్రు వీరంచు-వావు లిట్లు
పొసఁగ నతనికిఁ దెలుపునా-ముసలి దనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె-మోద మలర.
సీ. ప్రాదతోయముల నిదా-ఘార్కాభ గొన్నట్టు, విప్రేంద్రువిత్తము-వేశ్య గొనియె
నంత సర్ధనుఁడైన - యార్యునిఁ దనసుత, విడిచి పొమ్మని పల్కె-వేశ్యమాత
వెలఁదిని విడలేక - విప్రనారాయణుఁ,డతనిఁ బాయఁగలేక - యాలతాంగి
మదిఁ గుంద సుతకుఁ ద-న్మాత యిట్లనియె నిం,టింట భిక్షాన్నము-నెత్తితినెడు
తే. తిత్తిబాఁపనదాసరి - దీటె నీకు, వీనితోఁ బొత్తు నీ వింక - విడువు మనుచుఁ
దెలిపె ముదుసలి యద్దేవ-దేవి కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె-మోద మలర.

వ. అని పలుకువేఁడిములుకులం బోలుతల్లి పలుకుల వినియు విననట్లద్దేవదేవి యమ్మ
హాపురుషునిపూర్వస్నేహంబుఁ దలంచి యూరకున్నంతఁ బ్రావృట్సమయసము
ద్భూతమహాద్భుతజీమూతజాతసముదితనిష్ఠురనిర్ఘాతఘర్ఘరానర్గళభీషణభాషణం
బుల నమ్మనీషిభాషాపతికిఁ దజ్జనని యిట్లనియె ఖ్యాతిలాభార్థంబుగా సాత్త్వికవే
షంబుధరించి పుష్పకైంకర్యతత్పరుండ వైనపరప్రతారకమంత్రవాదిబ్రాహ్మణా
భాసుండవు గావున మార్గశ్రమాపనోదనార్థంబుగా భవదీయపుష్పవనంబునందు
విశ్రమించు మదీయపుత్త్రికనుమాయామంత్రమహౌషధిబలంబున నురులుకొలిపి
స్వవశవర్తినిగాఁ జేసికొన్న దుర్వినీతుండవు నిర్దయుండవుం గావున మూకభావం
బు వహించి స్వవిషయబహువిధవ్యామోహాగహనప్రాపకం బగుమోహినీభూతం
బుకరణి నన్నత్తునుతం బూనివిడువంజాలకయున్న వాఁడవు గావునమదీయవికటవి
శంకటకరతలాచరితస్ఫుటపటుచపేటికాభూతిసంకలితమాషమరీచకాఘాతసంఘా
తంబులచే భవదుచ్చాటనంబుఁ జేసెద నని ఝుంకరించుచుఁ జణావల్కలసము
దాయసచ్ఛాయంబు లగుకేశంబులు క్రొమ్ముడి వీడి పృష్ఠభాగంబున నర్తనంబు
లు సలుప నింద్రగోపకీటాభంబులగుతాళపత్త్రమయకర్ణవేష్టనంబులుఁకపోలస్థలం
బుల నసియాడ మదిరాస్వాదజనితమదఘూర్ణితరోషభీషణతామ్రేక్షణంబుల
నిప్పు లుప్పతిల్ల నుత్పాతశంకచే వెఱచి యతిపక్వదీర్ఘతుంబికాభీలోపమాన
పయోధరంబులు మదనమందిరమహాదుర్గప్రదేశంబున కుద్గమింప సముత్కట్టమా

ర్గమధ్యస్థితపాతాళసదృశనాభిమండలావర్తపాతభీతిం జెందిచననొల్లక నివర్తించి స్వరక్షణక్షమక్షేమస్థానంబుఁ గన్గొనలేక భయభ్రాంతంబులైనట్లు నిజోదరపార్శ్వస్థలంబుల దిర్దిరం దిరుగుచుండనై కంకతాఖర్వదర్వీధూర్వహప్రతిమానబాహువిక్షేపవిశేషంబులచే నంతర్గతక్రోధంబు బయల్పడ నభినయించుచు శ్రీరామభద్రునిం గదిసి విటతటంబుగా నార్భటి సేయుతాటకచందంబునను దయభాస్కరభాసురసమీరకుమారునిం గబళింప నుద్యోగించు విరసయగు సురసకరణి నాగాలిచూలినిం గదిసి కరాళించు లంకాధిదేవత మాడ్కిఁ గట్టలుకం బెట్టిమిట్టిపడుచు భూతలంబునం బొతరలాడుచు నమ్మహాత్ముని పాణిపల్లవం బూని యాకర్షింప సతం డద్దేవదేవికనుసన్న నెఱింగి శయనగృహంబు వెల్వడిన నిజసఖీజనంబులచే నర్ధరాత్రంబు సమయంబున స్వకీయమందిరబహిర్ద్వారంబు నిర్గమింపం జేసి కవాటంబు మూసిన నద్దేశికసార్వభౌముండును దదీయబహిర్ద్వారవితర్దికయందు నిజోత్తరీయంబు పొసంగ మునుంగిడి వాసుకిభోగీంద్రభోగోపమానం బగు నిజభుజదండం బుపధానంబుగాఁ బవళించి నిజాంతరంగంబున భుజంగరాజశయానుండును నభంగరథాంగపాణియు నగు శ్రీరంగనాథునిం దలంచుచుండె.

సీ. అంత శ్రీరంగరా జర్ధరాత్రమునందు, రంగనాయకితోడ రంగు మీఱ
విపులబృందావనవీథులందును ముందు, మురళీవినోదియై తిరిగినట్టి
వేదాంతవీథుల విహరించుగతి రంగ,వీథులందు విలాసవిహరణములు
సలుపుచున్నంత వేశ్యామందిరద్వార,వేదిక నిద్రించు విప్రుఁ గాంచి

తే. మోమునెత్తమ్మిఁ జిఱునవ్వు ముద్దుచిలుక, సామి వీఁడెవ్వఁడని సిరి శౌరి నడుగ
భర్తమగిడి యిట్లనెఁ బద్మపాణి కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. కొమ్మపూదండలు గుమ్ములు నిడుకొని, మనకుఁ దెచ్చిచ్చు మున్నాన్యుఁ డితఁడు
విప్రనారాయణుం డప్రమేయజ్ఞాని, మన్నాయ వేశ్యచు మ్మరులు దగిలి
దానితో విహరింప ధన మంత యుడిగిన, వెడలఁ ద్రోయింప నా వెలఁదియింటి
వాకిటితిన్నెపై సీకొలందిని నున్న, వాఁ డెఱుంగుము మన వాఁడు వీఁడ

తే. టనుచు హరిపల్క విని సిరి యనసమ నీదు, విశ్వమోహనమాయకు విషయ మతని
సలుప వల దననోడఁబడె శౌరి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ప్రీతితోఁ దొల్లి విభీషణుఁ డర్పించు, పంచకార్తస్వర పాత్రమధ్య
భవ్యశుద్ధోదక పాత్రముఁ గొని బ్రహ్మ,చారియై చని రంగ శౌరి దేవ
దేవిగృహద్వార దేహళికడ నిల్చి, పిలువ నెవ్వఁడ వనఁ బలికె నతఁడు
మగువ నే నళహియ మణవాళదాసుఁడ, విప్రనారాయణ విప్రమణికి

తే. నమ్మఁదగినట్టి శిష్యుఁడ నాతి నీకు, నస్మదాచార్యుఁ డొకవస్తు వనిపె ననిన
దేవదేవి కవాటముఁ దెఱచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. కస్తూరితిలకసంకలితోర్ధ్వపుండ్రము, గరుణారసముఁ జిల్కుకన్నుదోయి
చక్కనిచెక్కిళ్లు సరసంపుఁగెమ్మోవి, చిల్కపల్కులముద్దు చిల్కుమోము
నల్లనిసిగముడి వెల్లజన్నిదమును, గౌపీనకటిసూత్రకటితటంబు
వెలిపట్టుపుట్టము మొలగూడకట్టును, వలిపెంపుదుప్పటివల్లెవాటు
తే. మెలఁగుచామనిచాయలమేనివాని, గైతవబ్రహ్మచారిని గాంచి మ్రొక్కి
యాతనికనుమోఁగిలనిలిచెనయ్యతివయనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.

సీ. బలియిడుభిక్షు మేపాణిపద్మము గొనె, నభయప్రదం బెద్ది యాశ్రితులకుఁ
గోరి లక్ష్మీకుచకుంభములం దెద్ది, మకరికారేఖ లేమఱక దీర్చు
గోపిక లలిగినఁ గూర్చి నేచెయి చాఁచి, వారిఁగౌఁబతిమాలివాంఛఁ జెందు
నాకరాంబుజ మెత్తి యాగిన్నె నొసఁగె నా, యింతికి మద్గురుఁడిచ్చెననుచు
తే. నంత నీప్రియనిన్ను రమ్మన్న దనుచు, గురుని కెఱిఁగించి తాఁ జనియురగరాజ
శయ్యపైఁ బవ్వళించెను శౌరి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోద మలర.

వ. అంత.

సీ. వెన్నుఁ డిచ్చుపసిండిగిన్నెఁ గైకొని తన్నుఁ, గన్నతల్లికిఁ జూపెఁజెన్ను మీఱ
రం గైనఱవికమెఱుంగుబంగరుచీర, మెఱుఁ గొందుతొడవులు మేనఁ దాల్చి
విరులసరంబులు వేనలిఁ గీలించి, యగురుచందనపంక మలఁది మేనఁ
బరిమళమిళిత మై బహుభోగ్యభోగోప, కరణ మాశయనమందిరముఁ జొచ్చి
తే. శయ్యపై నుండి తనప్రాణసఖిని బిలిచి, విప్రనారాయణుని నీవు వేగ తోడి
తెమ్మనుచుఁ బంచె నద్దేవదేవి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. గోపికాజారునికోలఁది విలాసినీ, స్తనబాహుదృష్టిచింతామనస్కు
విప్రనారాయణు వీక్షించి మ్రొక్కి యా, వెలయాలినెచ్చెలి పలికె నిట్లు
స్వామి ప్రేమ మెలర్పఁ జయ్యన నినుఁ దోడి, తెమ్మని పంచె నద్దేవదేవి
నినుఁ బాసినట్టి దైన నిదురింపలే దింతి, విరహవేదనలచేఁ బొరలు చున్న
తే. దలరువిల్తునివేదన మెలఁగ నీక, రమ్ము తె మ్మని యతని కేల్దమ్మిఁ బూని
యార్యుఁదోడ్కొనిచనియెనయ్యతివయనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.

వ. అంత నవ్విప్రనారాయణుం డానందకందళితహృదయారవిందుండై యప్పణ్యాసుం
దరీమందిరంబుఁ జొచ్చి శయనగృహద్వారసమీపంబున కరుగుదెంచి యున్న
నమ్మహాత్ముని కద్దేవదేవి యెదు రేఁగుదెంచు చున్నంత.

సీ. ముదుసలి మొదలుగా మునుపటివా రెల్ల, హర్షింపఁగా నమ్మహాత్ముఁ జూచి
కాశ్మీరమృగమదఘనసారయుతపయో, ధరయుగ మతనిపెన్నురము సోఁక
గాఢసంశ్లేషముఁ గావించి విరహార్తిఁ, దీర్చి తోడ్కొని చని దేవదేవి
చందనం బలఁది పుష్పములిచ్చి తాంబూల, మొసఁగిపూశయ్యపై నునిచియతని

తే. బాహసంవాహన మొనర్చి § పాడి యాడి, సురఁటి వీవంగ నద్దివ్య§సూరిచూచి
యంచెయానను గడుగార§వించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె§మోద మలర.
సీ. దరహాససుధఁ జిల్కు§తరుణిముఖేందునిఁ, జూడ్కు లానందింపఁ § జూచిచూచి
మదనాహవోచిత§మదపూర్తి కాయింతి,యధరబింబామృత § మానియాని
తనయనంగజ్వర§తాప మారఁగఁ బ్రియ, జిగిబిగికౌఁగిటఁ § జేర్చిచేర్చి
రతికేళితమి మీఱ § రమణిపాలిండ్లను, బాణిపద్మములచేఁ § బట్టిపట్టి
తే. మాటిమాటికి వలరాజు§మనికిపట్టు, మేటికోటకుఁ బోటిచ్చె § ధాటి మీఱ
విప్రనారాయణుఁడుఁ కడు§వేడ్క ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర.
సీ. శ్రీదేవదేవీవ§శీకృతనిజకాయ,మానస నీకగు § మంగళంబు
శ్రీదేవదేవి సం§శ్రితసూరితరువల్లి, మాతల్లి నీకగు § మంగళంబు
అతులపురాణపు§ణ్యశ్లోక శుభగుణ,మందిర నీకగు § మంగళంబు
పరమయోగివిలాస§కరదివ్యరూపిణి, మానిని నీకగు § మంగళంబు
తే. మాధవప్రియ నీకగు § మంగళంబు, మధురభాషిణి నీకగు § మంగళంబు
లని నివాళింతు రిరువుర § కాప్తు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోదమలర.
సీ. అంత నుషఃకాల § మైన రంగేశుని, యర్చకపరిచార§కాదిబుధులు
చనుదెంచి గుడిప్రద§క్షిణముఁ జేసి సువర్ణ,బలిపీఠికడ భక్తిఁ § బ్రణుతిఁ జేసి
పంచమహావాద్య§పటహకాహళశంఖ, భేరీమృదంగవీ§ణారవములు
శుభవేణుగీతముల్ § సూతమాగధవంది,సుప్రభాతాఖ్యసం§స్తుతిరవములు
తే. నెఱసి బ్రహ్మాండభాండము§ల్నిండి జగద,మంగళంబులు సమయింప§రంగనాథ
దివ్యభవనకవాటముల్ § దెఱచి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోదమలర.
సీ. అంత శ్రీహరికడ § కరిగి చూచినఁ దప్త,భర్మ శుద్ధోదక§పాత్ర మొకటి
గనఁబడకున్నను § గడుభీతిఁ జెంది యా,యర్చకు లేతెంచి § యవనిభర్త
కెఱిఁగింప నిచుళాపు§రీశ్వరుం డారాజు, విని విస్మయముఁ జెంది § వీరికన్న
వెన్నునిసన్నిధి§గిన్నె ముచ్చిల వేఱు,తస్కరుల్ రారిది § తథ్య మనుచుఁ
తే. బలికి వీరిని దండించి § పసిఁడిగిన్నెఁ,గొను మనుచు దండనాథుని§కనిన వాఁడు
వారి దండించుచుండెను § వరుస ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోదమలర.
వ. అయ్యవసరంబున దేవదేవియింటిఘటచేటిక జలాహరణార్థంబుగాఁ జనుచుండి తనతో మైత్రి మెలఁగు చున్నయొక్కయపీచ్యవయస్కుని రాజభటులు దండింపం గని వానిం డాసి నిరపరాధుండ వగుని కీరాజదండనం బేమినిమిత్తం బని యడుగ నతండు దాని కిట్లనియె స్వామిసన్నిధితపనీయశుద్ధోదకపాత్రమొక్కటి యదృశ్యం బగుటం జేసి మా కిట్టిరాజదండనంబు ప్రసక్తం బయ్యె నని చెప్పిన విని రహస్యంబుగా నతని కది యిట్లనియె. తప్తజాంబూనదమయంబగునొక్క

చషకంబు దెచ్చి విప్రనారాయణుని ప్రియశిష్యుం డగు నొక్క మాణవకుండు దే
వదేవి కొసంగం జూచితి నా సువర్ణచషకం బద్దేవత వినల్పంబునం దలగడమెత్త
క్రింద నున్న యది యని యెఱింగించె ననియె నంత నఘ్కటచేటీవిటుండు తద్వృ
త్తాంతంబు దండనాథున కెఱింగించిన.

సీ. దండనాథుం డంతం దగుభటాళిని గూడి, యద్దేవదేవిగృహంబుం జొచ్చి
తన్మృదుశయ్యపైం దలగడమెత్తకుం, గ్రింద నొక్కెడనున్న గిన్నెం జూచి
నగుచుం గైకొన విప్రనారాయణుని దేవ, దేవితోం గొని చని భూవిభునకుం
జూపింపం జూచి యాభూపతి యీగిన్నె, నీ కెవ్వ రిడి రని నెలంత నడుగ
తే. దేవ యీస్వర్ణచషకముం దెచ్చి యిచ్చె, విప్రనారాయణుం డని వేశ్య పలుక
నతండు నే నియ్య లేదని యనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుం డనె మోదమలర.

సీ. వే యన నేల యీవిప్రనారాయణ, ప్రహితుండు బాలకబ్రహ్మచారి
గుణనిధి యళహియమణవాళదాసుండు, మాయింటి కేతెంచి మధ్యరాత్ర
మది నీకు మద్గురుం డిచ్చెం గొమ్మనుచు మా, కీగిన్నె నిచ్చి తా నేంగి మరలె
నని వేశ్య పలికిన విని విప్రనారాయ, ణుండు పల్కె నిట్లని పుడమిఱేని
తే. కవని మాకొక దూత లేం డరసి చూడ, గిన్నె నే నియ్య లే దని యున్నయట్లు
పల్కె నటమీంద నామితభాషి యనుచు, వాదిభీకరగురుం డనె మోద మలర.

సీ. దండనాథుం డొసంగు తపనీయపాత్ర మ, ర్పించి యర్చకుల నంపించె గుడికి
దేవతాద్రవ్యముం దెచ్చియిచ్చినం బుచ్చు, కొంటివి గాన వారలంటి నీకుం
దప్పిది యని చెప్పి తగినవిత్తము గొని, దేవదేవిని బంపి భూవిభుండు
నితండు స్వర్ణస్తేయి యితనికి నుచితమా, శాస్త్రోక్తదండము సంపవలయు
తే. ననుచు సభ్యులు వినం బల్కి యమ్మహాత్ము, దండనాథుని కావలి నుండంజేసి
సురుచిరాంతఃపురంబున కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుం డనె మోద మలర.

సీ. ఆ రేయి నిద్రింప నపరరాత్రమునందు, రాజుస్వప్నమున శ్రీరంగశౌరి
తాను గన్పడి పల్కె ధరణీశ యీవిప్ర, నారాయణుండు జగన్మాన్యయశుండు
ప్రారబ్ధకర్మానుభవ మిట్లెతని కేను, గావించితిని ననుగ్రహ మెలర్ప
దేవదేవికి గిన్నెం దెచ్చి నే నిచ్చితి, నీగిన్నె జోలి తా నెఱుంగం డితండు
తే. పాపరహితుం డితండు మత్ప్రాణసముండు, ఇతని నర్చించి పంపు ముర్వీశ వేశ్య
ధనము దానికి మగిడి యిమ్మనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుం డనె మోదమలర

వ. ఇట్లు రాజున కుపదేశించి శ్రీరంగనాథుం డంతర్హితుండయ్యె నంత.

సీ. అరుణోదయపువేళ నా రాజు మేల్కాంచి, స్వప్నదృష్టరమేశు వచనములను
దలంచుచుం బులకితోదారసర్వాంగుండై, యానందబాష్పములు తుళుకాలుక
విప్రనారాయణు వీక్షించి యతనికిం, బ్రక్రమంబొనరించి ప్రణుతిం జేసి

స్వామి దేవరవారికి సామర్థ్య మెఱుఁగక, యపచారపడితి నేనని క్షమింపఁ
తే. దగుదురనిపల్కి సకల సత్కారములను, సలిపియారాజుపనుపనాసత్త్వజలధి
యాత్మపుష్పవనంబున కేకరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనేకమోద మలర.

వ. అంతభగవదనుగ్రహామృతాసారప్రక్షాళితాభ్యుపగతప్రారబ్ధకర్మశకలశంకాపంకలేశుండైన విప్రనారాయణుండాత్మవిహీనకృత్యంబుఁ దలంచి మిగుల ననుతపించి విషయవిరక్తుండై యగమ్యాగమనప్రాయశ్చిత్తార్థంబుగా, శ్లో॥ ఏతత్ప్రచ్ఛమహాపాపప్రాయశ్చిత్తం మనీషిభిః। నిర్ణీతం భగవద్భక్తపాదోదకనిషేవణమ్॥ అనియును, శ్లో॥ తిస్రఃకోట్యర్ధకోటీచ తీర్థాని భువనత్రయే। చక్రాఙ్కితస్యవిప్రస్య పాదే తిష్ఠంత్యసంశయః॥ అనియును బురాణప్రసిద్ధంబు గావున, శ్లో॥ అర్థపఞ్చకతత్త్వజ్ఞాః పఞ్చసంస్కారసంస్కృతాః। ఆకారత్రయసంపన్నా మహాభాగవతాః స్మృతాః॥ మహాభాగవతా ఏవ వైష్ణవా నేతరాస్స్మృతాః॥ అని పారాశరోత్తరఖండప్రసిద్ధంబు గావున నర్థపంచకాభిజ్ఞత్వపంచసంస్కారసంస్కృతత్వాకారత్రయసంపన్నత్వాదిలక్షణలక్షితులగు శ్రీమహాభాగవతుల శ్రీపాదంబు జీవించి పరమపవిత్రుండ నయ్యేదనని తలంచి తదనంతరంబ 'ధిక్కు లేన దురాత్మనా, మ్మనియెడు న్యాయంబున గ్రామకులాదినిమిత్తాగతంబగునామం బనర్థహేతు వగుటంజేసి, శ్లో॥ యస్యమూర్ధ్నిస్థితం యావద్వైష్ణవాఙ్ఘ్రిరజశ్శుభమ్। గఙ్గాదిసర్వతీర్థాని తావత్తిష్ఠ్యం త్యసంశయః॥ అనియును, శ్లో॥ నిరపేక్షం మునిం శాన్తం నిర్వైరం సమదర్శనమ్। అనువ్రజామ్యహం నిత్యం యో జయత్యంఘ్రిరేణుభిః॥ అని భగవంతుం డగునారాయణునకుం బ్రార్థనీయంబై పరమపవిత్రంబగు శ్రీవైష్ణవాంఘ్రిరజో వ్రజంబు తనకు నిరూపకనామంబుగా 'భక్తాంఘ్రిరేణు,వనియును 'తొండరడిప్పొడియాళ్వా, రనియును దివ్యనామంబులు ధరియించి తృణీకృతేతరపురుషార్థుండై ధారకపోషకభోగ్యత్రయంబు భగవంతుం డని తనమనంబున విశ్వసించి భగవదనుగ్రహంబుచే నజ్ఞాననిరోధకజ్ఞానానందకందళితహృదయారవిందుండై హరిప్రసాదసాక్షాత్కృతపరవ్యూహవిభవాంతర్యామ్యర్చారూపగుణవిభూతిచేష్టితుండై భగవదనుగ్రహప్రాప్తపరభక్తిపరజ్ఞానపరమభక్తిసంపన్నుండయి 'తిరుమాలై', 'ప్రబోధకి'యను రెండుదివ్యప్రబంధంబు లానతిచ్చి స్వకీయపరమకృపచే సర్వచేతనోజ్జీవనంబొనర్చి వైభవంబు చాలించి యర్చాస్వరూపంబు ధరియించి యుండె నమ్మహాత్ముండు శబ్దాదివిషయవిరక్తుండై నయుత్తరక్షణంబ దేవదేవి యునట్లుండం దలంచి రసవిశేషస్పర్శనంబున నినుము హేమించుకరణిఁ దదీయదివ్యాంగసంస్పర్శనంబునఁ దత్పాదాబ్జానవరతసేవాభజనప్రభాతసమయసముచితప్రభాకరమండలనిశ్శేషనిరస్తనిఖిలజన్మార్జితసంచితప్రారబ్ధదక్షేదఖిన్నప్రభూతపాతకాంధతమస్క

నయి 'జ్ఞానీ త్వాత్మైవ మే మతః'॥ అనుగీతోక్తక్రమంబుగా భగవదాత్మభూతుండును బరమభాగవతాగ్రగణ్యుండును నగు శ్రీవిప్రనారాయణుని శ్రీపాదపద్మంబులయం దమందంబుగా నశ్రాంతంబు తా నొనర్చుస్వకీయజనానివార్యపరిచర్యచే సంతుష్టాంతరంగు డగు శ్రీరంగనాథుండు, శ్లో॥ అనన్యదేవతాభక్తా యేమద్భక్తజనప్రియాః। మామేవ శరణం ప్రాప్తా స్తే మద్భక్తాః ప్రకీర్తితాః॥ అనియును, శ్లో॥ మమ మద్భక్తభక్తేషు ప్రీతిరభ్యధికాభవేత్॥ అనియెడు నిజదివ్యసూక్తిక్రమంబున ననుగ్రహపూర్వకంబుగాఁ గటాక్షింపఁ దదీయదివ్యకరుణాకటాక్షవీక్షణంబులచే స్వస్వరూపవిరోధిస్వరూపోపాయస్వరూపపురుషార్థస్వరూపరూపార్థపంచకజ్ఞానవతియై భగవదనన్యార్హశేషత్వానన్యశరణత్వానన్యభోగ్యత్వరూపాకారత్రయంబును నవికలంబును నచలంబును నకళంకంబును నగు కలిమి లభించిన సమస్తసాంసారికసంగంబులు విడనాడి స్వసంపాదితధనకనకప్రవాళమౌక్తికమాణిక్యమహనీయాభినవార్ఘ్యభూషణక్షౌమాంబరాస్తరణాసనశయనీయాదిసమస్తద్రవిణంబులు శ్రీరంగభర్తకర్పించి తదీయదివ్యమంగళవిగ్రహోత్సవాద్యనుభవజనితప్రీతికారితతదీయమందిరానవరతసమ్మార్జనాదికైంకర్యంబు లొనర్చుచుఁ దదీయతీర్థప్రసాదంబుల నుజ్జీవించుచు గుణానుభవకైంకర్యపరు లగు శ్రీమహాభాగవతులం జూచి నిరుపాధికసకలవిధబంధువులఁ గాఁ దలంచుచుఁ గొన్నిదినంబు లుండి శ్రీభక్తాంఘ్రిరేణుమహాదేశికప్రాప్తమహోన్నతస్థానంబు లభించి సుఖించుచుండె నంత.

సీ. భక్తాంఘ్రిరేణుప్ర । భావ మవాఙ్మనో,గోచర మార్యులు । కూర్మిఁ బలుక
విన్నంత కన్నంత । వెన్నునికరుణచేఁ, దెలియ వచ్చినయంత । తేటపడను
జెప్పితిఁ గావునఁ । దప్పుల నెంచక, పరమకారుణికు లౌ । భాగవతులు
సాహసం బిది కృప । క్షమియింపఁ దగుదురు, తల్లిదండ్రులు బాల । దాష్ట్యమట్లు
తే. సారెసారెకు మీపాద । సరసిజముల, నమ్మి యున్నాఁడ నెమ్మది । నిమ్ముఁ దక్క-
వేఱుపాయము పేయము । వెదక ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోదమలర.

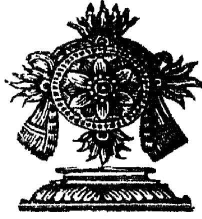
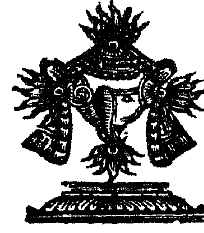
శా. శ్రీమత్కాంతిమతీతనూజ సకల । శ్రేయోనిధానోదయా
భూమప్రాభవకేశవార్యహృదయాం । భోజాతసూర్యోదయా
కామక్రోధమలీనమానసజన । గ్రామాతిదూరాదరా
స్వామీ శ్రీయతిరాజశేఖర హృద । బ్జస్ఫారదామోదరా.

క. శ్రీభట్టనాథగోదా, శోభితదివ్యప్రబంధ । జుష్టమనస్కా
శ్రీభూతనగరభాగ్య,ప్రాభవ భక్తాంఘ్రిరేణు । పదకమలాత్మా.

మాలినీవృత్తము. సరళజనశరణ్యా । సప్తలోకీవరేణ్యా
పరిచితగురుకాండా । భాగినేయత్రిదండా

గురుకుశలచరిత్రా ! కూరపాంభఃపవిత్రా
సరసిజదళనేత్రా ! సజ్జనస్తోత్రపాత్రా.

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవపరవాదిభయంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్రాపస్తంబసూత్రకణ్వసగోత్ర పవిత్రోభయకవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతంబైన యాచార్యసూక్తిముక్తావళియనుమహాప్రబంధంబునం బూర్వభాగంబునందు శ్రీభట్టనాథప్రభావదర్శనంబును, గోదాభ్యుదయకల్యాణకీర్తనంబును, విప్రనారాయణలీలామహోదయవర్ణనంబును, అమ్మహాత్మునివైరాగ్యాదిప్రపంచకథనంబును, దేవదేవీవిరక్తిముక్తిసూచనంబు నన్నవి ద్వితీయోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

పూర్వభాగము.

తృతీయోల్లాసము.

శ్రీమద్రంగపదస్థిర
ధామా పజ్రత్రిదండధరకరకమలా
రామానుజ భూమగుణ
స్తోమా సంపూర్ణకామ సుజనారామా. 1

ధర్మవర్ముఁ డను రాజు కూఁతురు శ్రీరంగరాజును బెండ్లాడుట.

వ. అవధరింపుము. 2

సీ. చారుమరుద్వృధాజల మాని వాయువు, లే దెస విసరు నయ్యేడ వసించు
ధన్యుల కగు ముక్తి తత్తీరవాసుల, కపవర్గసంసిద్ధి కడుగ నేల
యట్టివైభవముచే నలరారు కావేరి, తీరమునందున దివ్యసౌధ
మణిమయప్రాసాదమందిరగోపుర, ప్రాకార పరిఖాదిభాసురంబు
తే. బ్రాహ్మణక్షత్రియోరుజపదజయుతమురత్నబహుళంబునిచుళాపురంబు వెలయు
భాస్వదమరావతీపురిపగిది ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 3
సీ. ఆపట్టణం బేలునర్కవంశ్యుఁడు చోళ, వసుధాధిపతి ధర్మవర్ముఁ డతని
కుదయించె నొకపుత్రియుర్వి నీళాంశ యై, పాలవెల్లికిఁ దొల్లి పద్మపగిదిఁ
గలితాభినవచంద్రకళయట్లు నంతత, పరివర్ధమాన యై బాలికలను
గూడి యాడుచు నైనఁగూర్మితో శ్రీరంగ, రాజకల్యాణవిగ్రహముఁ దలఁచి
తే. కన్నులానందబాష్పముల్గ్రమ్ముకొనఁగఁ, బులకితాఖిలగాత్రయై పొసఁగ నతని
భవ్యనామము లక్కన్నె పలుకు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. అంతట నవయావనారంభదశఁ జెంది, యుద్యానవనమున నొక్కనాఁడు
చనియందుఁ జెలులతో సౌరభమిళితపు, ష్పములు గ్రహించుచుఁ బాడియాడి

యలసి పుష్పప్రవాళాంచల్లతావృత, వృక్షవాటికలందు విశ్రమించి
రంగరాజచటికి రంగుగా వేఁటాడె, విచ్చేయఁ దద్దివ్యవిగ్రహంబుఁ
తే. జూడ్కులలరంగఁ గని మ్రొక్కి చోళరాజ, కన్య కామించి కందర్పకరవిముక్త
పుష్పనారాచవేదనఁ బొందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర. 5
సీ. శ్రీరంగనాథుని త్రిభువనమోహన, దివ్యమంగళమూర్తి దీప్తిఁ జూచి
యతని కౌఁగిలిఁ జెందియసమాస్త్రబాణవేదనమాని సుఖియింపఁ దలఁచి మదిని
నచటినుం డేతెంచి యాత్మీయనిలయముఁ, జొచ్చి తచ్చింతచే సుఖము లేక
తనదివ్యశయనీయతలమునఁ బవళించి, భోజనమజ్జనభూషణాది
తే. వాంఛ విడిచిన నాధర్మవర్మనృపతి, చూచి మృదుమధురోక్తులసుతను జాల
ననునయించుచుఁ బ్రీతి నిట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. అమ్మ నీ నెమ్మది నభిమత మెయ్యది, యైనఁ జేసెద సందియంబు మాని
వాక్రువ్వు మని చోళవసుధాధిపుఁడు పల్కఁ, జంద్రికిట్లనియెను దనయ యవలి
యార్య యుద్యానవిహారార్థ మేనాత్మ, సహచరీజనముతోఁ జనిన నచట
శ్రీరంగపతి దనశ్రీమూర్తిఁ గాన్పించి, నామానసముఁ గొని నన్నుఁ బెనకు
తే. మరులుకొల్పె నుమన్మథమన్మథునకు, నన్నిపుడొసంగు నాప్రాణనాథుఁ డతఁడు
పరుని నేనొల్ల నని కన్యపలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర. 7
వ. అని యిప్పగిది నప్పైదలి ముప్పిరి గొన్న మోహంబునం జెప్పిన విని యప్పుడు.
సీ. భగవంతుఁ డారంగభర్త భక్తవిధేయుఁ, డతని కీవృత్తాంత మంత దెలిపి
యతనియభీప్సిత మరసి వచ్చెద నని, ధర్మవర్ముఁడు రంగధామ మొంగి
ప్రణమిల్లి శ్రీరంగభర్త కావృత్తాంత, మంతయుఁ దెలిపిన హర్షమొంది
రంగరాజనియె నాగరాజున కీరీతి, నీవు ధార్మికుఁడవు నీదుపుత్రి
తే. మన్మనోరమ యింక వేయుమాట లేల, పొమ్ము తోడ్కొని రమ్ము మాకిమ్ము సుతను
జేయుమీ పెండ్లి యనిహరి చెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
వ. ఇత్తెఱంగున రంగనాథుం డానతిచ్చిన విని నృపపుంగవుండు పుత్రికామంగళోత్సవ సూచకంబుగాఁ బట్టణంబు శృంగారించుటకై నిజప్రధానులకాజ్ఞాపించిన నప్పుడు.
సీ. ఆధర్మవర్మమహారాజశాసన, మాల్యము తలఁ దాల్చి మంత్రివరులు
రథ్యల విఫణుల రాజమార్గంబుల, సన్నిధివీథులఁ జక్కఁ జేసి
శోధించి యంతట సురభిచందనజల, సేచనం బొసరించి సిరుల మించి
ముత్తియంబులఁ బూలముగ్గులు వెట్టించి, రత్నమాలికల ద్వారములఁ గట్టి
తే. పంచరంగులఁ బూర్ణకుంభముల నిలిపి, లలితరంగేశపురియ ట్లలంకరించి
రాజునకుఁ జెప్ప రామంత్రిరాజులనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. మఱియు రంగవిమానమండపప్రాకార, వరపురద్వారకవాటములను
సురభివిచిత్రప్రసూనమాల్యములచే, లలితరత్నాళి నలంకరించి

ప్రతివీథి రాత్రిప్రభాసిద్ధికై మణి,దీపవృక్షముల నద్దెసల నాటి
ద్వారపార్శ్వములందుఁ దప్తచామీకర,కదళికాస్తంభయుగ్మముల నిలిపి
తే. చంద్రపుష్కరిణీతటస్ఫారకల్ప,తరువులందు విచిత్రపతాకములను
జాలఁ గట్టించి రారాజసచివు లనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర. 12
సీ. చందనాగురుధూపజాతధూమౌఘ మం,బరమునం దభ్రవిభ్రాంతి సలుప
భూరిభేరీశంఖపుణ్యధ్వనుల్ మించి, గర్జితస్వనశంక గారవింపఁ
బ్రాకారగోపురబహువిధమణిదీప్తి, యింద్రాయుధద్యుతి నేర్పరింప
ఘనవిమానాగ్రభాగములందుఁ గాంతలు,మెఱపుఁదీఁగలచాయ మెఱయుచుండఁ
తే. బురమయూరము లీక్షించి పురులు విచ్చి,నృత్యకేళి యొనర్చు నిత్యమార్య
వినుతరంగేశకల్యాణవేళ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 13
సీ. రంగవైభవరంగ రంగదపాంగవి,హంగతురంగ వయ్యాళిరంగ
తుంగరథాంగ ముద్దులరంగ మోహన,రంగ శుభాంగ సారంగవరద
దురితవిభంగ కస్తూరిరంగ దయాంత,రంగ భుజంగమరాజశయన
రంగనాయక యని రాజకీరంబులు, శారికలును రంగశౌరి కడను
తే. రంగనామామృతము చిల్కసంగ ముడిగి, కర్ణపుటములఁ గ్రోలుచుఁ గాసిఁ బాసి
పెండ్లికొమరునిఁ జూతురు పెద్ద లనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. ఆమ్నాయములు వైష్ణవాగ్రణుల్ నుడువంగ,సుజనులుచూచిసంస్తుతులుసలుప
వందిమాగధసూతబృందము ల్పొగడంగఁ,గనుమోళ్ల సొంపుగాఁ గణికలాడ
మహనీయకల్యాణమండపమధ్యస్థ,సింహాసనమునందుఁ జెలువు మిగులఁ
బేరోలగం బున్న పెండ్లికుమారునిఁ, గస్తూరిరంగనిఁ గన్నులారఁ
తే. జూచి సంతస మంది యాచోళనృపతి, వేగ నిచుళాపురంబున కేఁగియందు
దేవి కాకృత్య మంతయుఁ దెలిపె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. అంత నద్దేవియు నాత్మపుత్రికి వివా,హోచితాలంకృతు లొదవఁ జూచి
యారాజు హర్షించి యక్కన్నియను రత్న,శిబికయం దెక్కించి సిరుల మించి
తన దేవియును దాను దగు వాహనము లెక్కి,సామంతనృపులుపార్శ్వములఁగొలువఁ
జతురంగబలములు సచివపురోహిత,నైగమనగరజనంబుఁ గదలి
తే. ప్రీతి నేతేర శంఖభేరీమృదంగ,పటహనాదము బ్రహ్మాండఘటము నిండ
వచ్చి శ్రీరంగపతిప్రోలు చొచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. గురుపురోహితమంత్రివరులతోఁ జనుదెంచి, గుడికడ యానము లుడిగి రత్న
చతురంగయానస్థ సుత కిరుగడలను, మెల్లమెల్లనఁ జని యుల్ల మలరఁ
దలిదండ్రు లిరువురు తపనీయమణిమయ, కల్యాణమండపాంగణమునందు
యానము తగ్గించి యకళంక శారద, పూర్ణేందుముఖి యైన పుత్రిఁ జెట్టఁ
తే. బట్టి తోడ్కొని చని రంగభర్త కడను,నిలుప నద్దేవియొప్పెను నీలజలద

జాలకలితతటిల్లతాలీల ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 17

సీ. జనకుఁ డా శ్రీరామచంద్రభూజానికిఁ, బ్రీతి మీఱ సీత నర్పించినట్లు
ధర్మవర్ముఁడు తనతనయను సలిలధారాపూర్వకముగ శ్రీరంగభర్త
కర్పింప నక్కన్నియను బాణివరణము, చేసి హర్షించె లక్ష్మీవరుండు
సుమవృష్టి గురిసెను సురదుందుభులు మ్రోసె,పాడిరి గంధర్వపతులు మింట
తే. నాడి రచ్చరలు మహర్షు లభినుతించి, రఖిలచేతనులకు సుఖ మతిశయిల్లెఁ
జోళనృపపుత్రికల్యాణవేళ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 18

వ. తదనంతరంబ.

సీ. మున్నూటయెనుబదిముఖ్యసువర్ణతం,డులభారములు హేమకడోలికలును
నవరత్నమయభూషణము లమూల్యము లైన,మౌక్తికహారము ల్మానికములు
భద్రగజంబులు బహుమణియానము, లశ్వగోవృషరాంకవాదికములు
ధన్యస్వలంకృతదాసదాసీజనుల్, చంద్రోల్లసచ్ఛత్త్రచామరాదు
తే. లన్ని కూఁతున కొసఁగి పర్యాప్తిగనక, తనదుసర్వస్వమా రంగధామునకును
భక్తినర్పించె నాభూమిభర్తయనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర. 20

తిరుప్పాణియాళ్వారుల వైభవము.

తిరుప్పాణి-త. శ్లో॥ కార్తికే రోహిణీజాతం శ్రీపాణిం నిచుళాపురే।
శ్రీవత్సాంశం గాయకేన్ద్రం మునివాహన మాశ్రయే॥

వ. అయ్యవసరంబుననిచుళాపురాపరనామధేయం బగుతిరువరయూరనుదివ్యదేశంబునందుఁ గార్తికమాసంబున రోహిణీనక్షత్రంబునందుఁ బంచమవర్ణంబున శ్రీవత్సలాంఛనాంశంబుచేత శ్రీపాణియోగీంద్రుండు హసంతికారవిందంబుచందంబునవతరించి నిర్హేతుకజాయమానభగవత్కటాక్షవీక్షణంబులచేఁ బరమసాత్త్వికుండై పరమపురుషార్థలక్షణమోక్షైకప్రయోజనుం డై భగవదనుగ్రహప్రాప్తతత్త్వజ్ఞానసంపన్నుం డగు శ్రీనారదమునీంద్రునిమాడ్కి 'ఏవముక్త్వాతుమాతఙ్గం రాక్షస శ్శరణఙ్గతః' అన్నక్రమంబుగా శరణాగతుండగుబ్రహ్మరాక్షసు నుద్దేశించి, శ్లో॥ యన్మయా పశ్చిమ ఙ్గీతం స్వై ర్వరం కైశిక ముత్తమమ్। ఫలేనతస్య భద్రం తేమోక్షయిష్యతి కిల్బిషాత్॥ అనుకైశికపురాణోక్తిక్రమంబునబ్రహ్మరాక్షసునియందు యజ్ఞాంగలోపాగతదోషంబుఁ బరిహరించి రక్షించుపరమభాగవతునికైవడి భగవద్గానవిద్యాసార్వభౌముం డై శ్రీపరమాత్ముం డగునారాయణునిం బ్రక్రమించుచు సామగానంబు సల్పుచు నిత్యసూరులం దొక్కరిట్లవతరించిరో యనఁ దగుదివ్యచరిత్రంబులు సలుపుచు శ్రీపాణియోగీంద్రుండుభయకావేరీమధ్యదేశంబు తనపాదంబులం ద్రొక్కఁగూడదని తలంచియవాచీనకావేరీదక్షిణతీరంబునందుండి స్వవర్ణోచితంబుగా భగవన్మందిరద్వారాభిముఖుండై శ్రీరంగనాథశ్రీపాదారవిందంబులఁ దనడెందంబునం గ్రందుకొననిలిపి తదనుభవ

44. తిరుప్పాణాళ్వారులు.

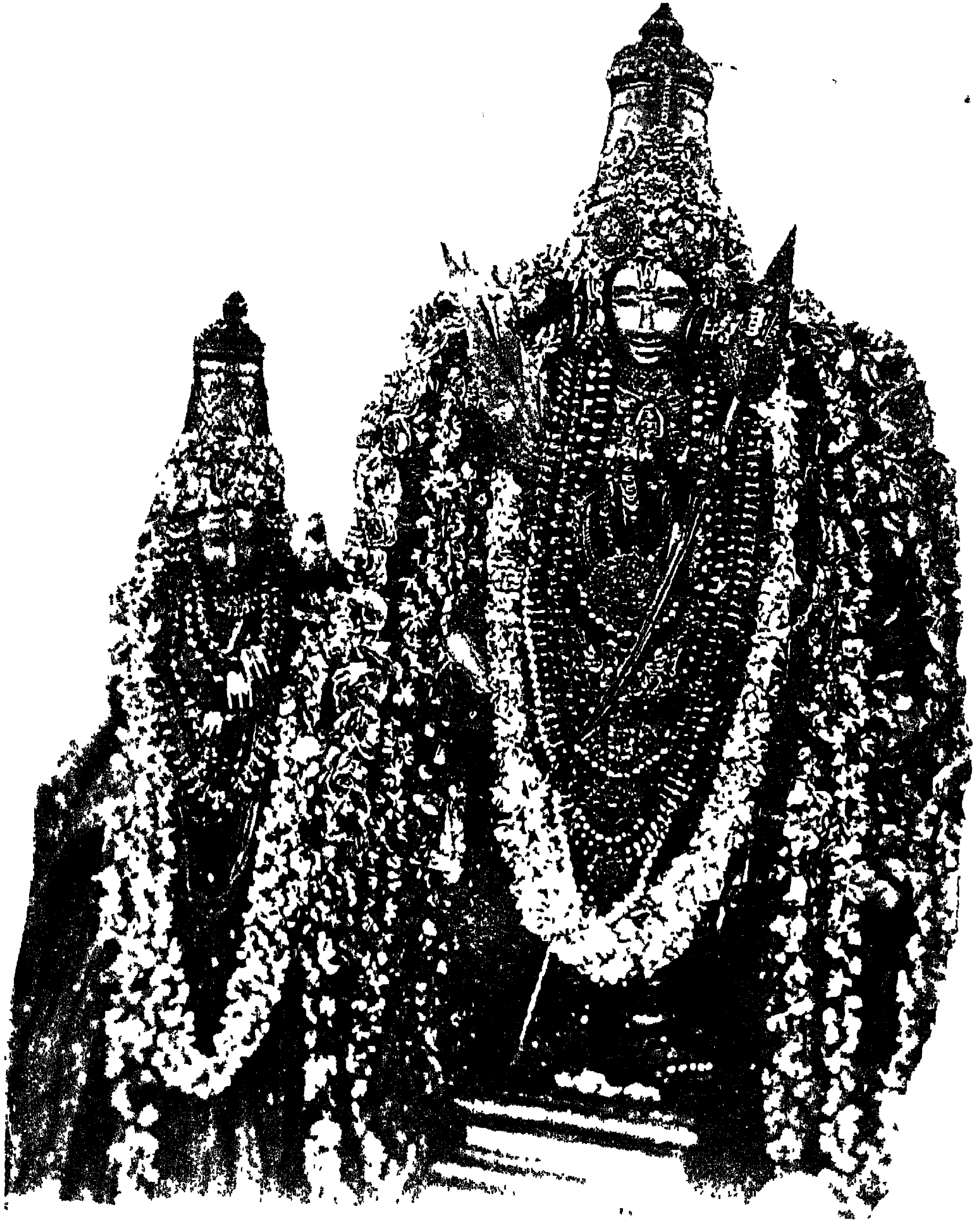
జనితానందసందోహకందళితహృదయారవిందుండై యొకప్పాణిపల్లవంబుచే వీణ మీటుచుఁ బెఱకేలం దాళంబుఁ గీలించి వాయించుచు భగవంతుం డగునారాయణునిదివ్యకల్యాణగుణచేష్టితంబులం బాడుచునాడుచుభగవద్ధ్యానజనితాహ్లాదవివశసర్వాంగుండై యున్మత్తునిపగిది వికవిక నగుచు నేడ్చుచుఁ దెళ్లుచుం ద్రుళ్లుచుం బ్రేమప్రేరితుండయిసారెసారెకుం గేల్మోడ్చుచుభ్రాంతునిపగిది నిటు నటుఁ బరిభ్రమించుచుఁ దద్దివ్యనామంబులం గీర్తించుచుం దద్వైభవం బెంచుచుఁ దదీయదివ్యమంగళవిగ్రహానవరతభావనాసక్తచిత్తుండై యున్నయంత శ్రీరంగనాథుం డమ్మహాత్మునియందుఁ బ్రసన్నుండయి యున్నం జూచి శ్రీరంగనాయకి శౌరి కిట్లనియె. మనకుంబరమాంతరంగభక్తుం డగునిమ్మహాత్ముండస్మన్మందిరబాహ్యప్రదేశంబునం దుండం దగఁడు గాన మనసన్నిధానంబునకు రప్పింపుమని ప్రార్థింప నద్దేవదేవుం డమ్మహాత్మునిఁ దమసన్నిధికి రమ్మని పలుమాఱానతీయ నాసాత్త్వికపుంగవుండును స్వరూపానురూపనైచ్యంబుచేతను స్వవర్ణానుగుణనైచ్యంబునను భగవదాలయంబుఁ జేర వెఱచి విశ్లేషించియున్నంతభగవంతుం డగునారాయణుం డాత్మీయకృపాతిశయంబుననిజనిరంకుశస్వాతంత్ర్యంబునం దనకుఁ దిరుమంజనకైంకర్యంబు సేయుచుండు శ్రీలోకసారంగమహామునీంద్రునకు స్వప్నంబునందుఁ దన్నుఁ గానిపించి యిట్లనియె మహాత్మా నీవు శ్రీపాణియోగికడకుం జని జన్మజాతివైషమ్యంబు మాని గరుత్మంతుండునన్ను వహించుకరణి నమ్మహాభాగవతాగ్రణి న్నిజభుజస్కంధపీఠంబున నెక్కించుకొని వేగ మత్సమీపంబునకుం దోడ్కొని రమ్మని యాజ్ఞాపింప నాశ్రీలోకసారంగమహామునియు నేల్కొంచి యాస్వప్నార్థంబుఁ దలంచి 'అద్యమే సఫలం జన్మ సుప్రభాతాచ మేనిశా' యనున్యాయంబున మిగుల సంతసించి శ్రీకావేరీనదియం దవగాహనం బొనర్చి కాలోచితహరిశాసనంబులు దీర్చి 'సుదూర మపిగన్తవ్యం యత్రభాగవత స్థ్సితః' అనియెడున్యాయంబున దూరస్థితుం డగుశ్రీపాణియోగీంద్రునిం గాంచి 'తాళుంతడక్కయ్యుం కూప్పి' సాష్టాంగప్రణామం బాచరించి మహాత్మా శ్రీరంగధాముండు నిజసన్నిధికి నిన్నుఁ దోడ్కొని రమ్మని దాసునకాజ్ఞాపించెం గావున వచ్చితిని మీరలు స్వామిసన్నిధికి విచ్చేయ వలయు నని విన్నవింప శ్రీపాణియోగీంద్రుండు మహాత్మా భగవన్నివేశప్రవేశోచితంబు లగు నాల్గుజాతులందుఁ బుట్టినవాఁడనుం గా నతినీచుండ జ్ఞానహీనుండ నగుసట్టి నేను బరమపవిత్రంబును బరమభాగవతస్థానంబును బ్రత్యక్షపరమపదంబు నగుశ్రీరంగనాథునిపురంబు నిప్పాదంబులచేఁ ద్రొక్కనొల్ల నని వెనుక గడుగు లిడుచు భయపడుచున్న నమ్మహాత్మున కమ్మునీంద్రుం డిట్లనియె స్వామీ మీర లట్లు దలంచితి రేని యస్మద్భుజపీఠారూఢుల రై రండని ప్రార్థించి న్యస్తభరుం డగునప్పాణియోగీంద్రుని నిజభుజంబులం దెక్కించుకొని యాతివాహకులు ముక్తపురు

షునిం దోడ్కొని తిరుమామణిమండపంబుఁ జేర్చువిధంబున శ్రీరంగనాథునిసాన్నిధ్యంబునం జేర్చె నంత శ్రీరంగనాయకుండు నిత్యదరిద్రునకుఁ బెన్నిధి గాన్పించినచందంబున నిజదివ్యమంగళవిగ్రహంబు నమ్మహాత్మునికిం గన్పింపం జేసిన నవరత్నఖచితతప్తచామీకరకిరీటకేయూరకుండలుండును బ్రలంబమానమౌక్తికహారుండును శ్రీవత్సలక్ష్మీకౌస్తుభాలంకృతవిశాలవక్షుండును వైజయంతీవనమాలాలంకృతుండును స్వర్ధునీమృణాళతంతుసంతానాతిధవళయజ్ఞోపవీతుండును గల్పశాఖోపమాననిజభుజాకల్పశంఖచక్రగదాసిశార్ఙ్గాద్యనేకదివ్యాయుధుండును బాలభాస్కరప్రభాభాసమానపీతాంబరధరుండును విచిత్రరత్నఖచితతప్తకాంచనకాంచీదామోదరబంధనశింజానుమంజుమంజీరాద్య పరిమితదివ్యభూషణభూషితుండును నై యుగపదుదితరాకాచంద్రసహస్రచంద్రికాతిధవళం బయి యనల్పం బగుశ్రీమదనంతతల్పంబున స్వభక్తరక్షణదక్షం బగుదక్షిణహస్తం బుపధానంబుగానుంచి ప్రసారితేతరదీర్ఘభుజుండై హలకులిశాంకుశాదిదివ్యలక్షణలక్షితం బగు శ్రీపాదారవిందద్వయంబు సాఁచి భూనీళాదిదివ్యమహిషీవర్గంబు శ్రీపాదసేవసలుపు చుండ శ్రీమదనంతగరుడవిష్వక్సేనాదినిత్యసూరినికరనిషేవ్యమానుండై పవళించియున్న పరమపురుషునిం గాంచి మిగుల హర్షించి తిలకించి పులకించి స్తనంధయబాలకుం డాత్మీయజననియితరావయవంబు లపేక్షింపక స్వజీవనార్థంబు స్తనాగ్రంబునందు నిజాస్యం బుంచుగతి శేషిత్వభోగ్యత్వోపాయత్వపరిపూర్తి వహించి మించుశ్రీపాదపద్మంబు లాదిగా శీర్షపర్యంతంబు శ్రీహరిదివ్యమంగళవిగ్రహం బనుభవించి తదనుభవజనితప్రీత్యతిశయంబుచేఁ దా ననుభవించినయనుభవం ‹బమలనాథపిరా› ననునొకదివ్యప్రబంధంబుచే నానతిచ్చి సకలచేతనోజ్జీవనంబొనర్చి యానందించుచుండ శ్రీరంగనాథుండు కూరువేరుఁ దన్మూలమూర్తికతో నాదరించుకొలంది నమ్మహాత్మునిదివ్యదేహంబుతో నంగీకరించిన భగవత్సన్నిధానవర్తు లందఱుం గనుంగొన నప్పరమభాగవతసత్తముం డంతర్హితుండయ్యె నంత.

తిరుమంగైయాళ్వారులవైభవము.

తిరుమంగై-త. శ్లో॥ కార్తికే కృత్తికాజాతం చతుష్కవిశిఖామణిమ్।
షట్ప్రబన్ధకృతం శార్ఙ్గమూర్తిం కలిహమాశ్రయే॥

సీ. చోళదేశమునదు ౹ సురుచిరం బగుతిరుక్కొఱయలూరను మ్లేచ్ఛ౹కులమునందుఁ
గార్తికవరకృత్తి౹కాతారయందు శ్రీహరిదివ్యచాపశా౹ర్ఙ్గాంశమునను
బాలుఁ డొక్కఁడు పుట్టె ౹ నీలవర్ణుం డని, తండ్రి పేరొసఁగె న౹ద్దారకునకు
వాసరక్రమమున ౹ వర్ధిల్లి యతఁ డపీ,చ్యవయస్కుఁ డయి స్మర౹చాపముక్త
తే. పుష్పనారాచవేదనఁ ౹ బొంది కుంది, జాగవిద్యలఁ గాలము ౹ జరపు చుండి
చోళభూపతి నొకనాఁడు ౹ చూచెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె౹ మోదమలర.

46. తిరుమంగయాళ్వారులు.

సీ. నీలజీమూతాళినిగ్గు లనఁగఁ జాలు, మెఱుఁగుచామనిచాయ మేనివాని
వజ్రమయం బగు వరకిరీటముఁ బోలెఁ, దలర సితోష్ణీషముఁ దాల్చువానిఁ
గెందామరలసొంపుఁ గేరుకన్నులవానిఁ, గలితశూరశ్రీముఖంబువానిఁ
బరిఘోపమాజానుబాహుయుగ్మమువాని, నవసితవారవాణంబువాని
తే. రమ్యకటితటపటుకటారంబువానిఁ, గరధృతోజ్జ్వలఖేటఖడ్గములవాని
నీలనామకుఁ జూచె భూపాలుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. రూపము భీకరాటోపముఁ జూచి వీఁ, డసహాయశూరుఁ డుగ్రాహవమునఁ
బరకాలుఁ డని మదిభావించి సభయందుఁ, గూర్చుండనియమించి కుశలమడిగి
యతనియాగమనకృత్యముఁ దదీయోక్తులఁ, దెలిసి యాతని కొకదేశ మిచ్చి
కొంతబలంబుతోఁ గొలువ నియోగించి, బహుధనభూషణాంబరము లొసఁగి
తే. ప్రీతిఁ బరకాలుఁ డని పేరు పెట్టి యతని, జోళనృపుఁ డంపఁ జను దెంచి నీలనామ
కుండు తనదేశ మేలుచు నుండె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 24

వ. ఆసమయంబునం దిరువాళితిరునాడను దేశంబునం దొక్కచో నతిగంభీరనిర్మలనీరపూరితంబును నమలకమలకల్హారకైరవనీలోత్పలాది సుగంధబంధురంబును సద్యస్సముల్లసదరవిందస్యందమానమకరందపానమత్తమిళిందసుందరీసందోహమధురగీతమంగళంబును బిసకిసలయచ్ఛేదఖాదనోన్మత్తకలహంసకారండవచక్రవాకబకక్రౌంచాంచితక్రేంకారసంకులంబును సముచితస్వకీయాంగనాసంగసముత్కంఠితకమఠపాఠీనాదిజలజంతుసంతానసముల్లుంఠనాకుంఠితకల్లోలమాలానీలాప్యాయితకూలవిలసత్తరుగుల్మలతావితానప్రకాశితంబును ధవళతరాసంఖ్యేయశంఖశుక్తిముక్తాసక్తబృందారకద్వంద్వవిహారణార్హత్తమవిపులపులినంబును నిఖిలర్తునిత్యనిషేవ్యమాణతీరరుహానేకభూరుహప్రకరపతితపతత్పతిష్యమాణపుష్పఫలప్రవాళమంజరీపుంజరంజితంబును సకలమనోనయనాభిరామంబు నయి యొప్పుచున్న యొక్కపద్మాకరంబుఁ బొడగని రంభోర్వశీమేనకాద్యనేకాప్సరస్సమూహం బేతెంచి యందు జలక్రీడ లాడుచుండం జూచి యరవిందమందిర యగునిందిరాసుందరి యమందానందంబు నొందంబునం గ్రందుకొన నప్సరోరూపంబు ధరించి వారితోడం గూడి క్రీడించుచుఁ బుష్పాపచయంబు సల్పుచున్నంత నద్దేవిని దిగవిడిచి వారలందఱు యథేచ్ఛం జనిన నాశ్రీదేవియు మనోహరంబగు మనుష్యస్త్రీరూపంబు ధరియించి కుముదకుసుమంబుఁ గేలుదమ్మిం గీలించి సవిలాసంబుగాఁ జూచుచు నేకాకిని యై యున్నయెడఁ బ్రకటప్రకాశవిశంకటరత్నశిలాశకలసంఘటితహాటకప్రాకారగోపురమండపమందిరాదిసుందరంబయి మానసీయమంగళదేవతాలింగనారంగదంతరంగరథాంగపాణికంబరమమంగళవాసం బగుతిరుణాంగూరను దివ్యదేశంబునుండి భిషగ్వరుండైనయొక మహాభాగవతోత్తముం డనుష్ఠానార్థంబుగాఁ జనుదెంచి తత్తీరంబునఁ జింతించుచున్న యక్కుమారీరత్నంబుం జూచి విస్మయం

బంది నీ వెవ్వరిదానవు శరభశార్దూలపుండరీకగండక వేదండకుండలీప్రముఖదు
ర్జంతుమండల ప్రచండతరుషండమండితంబై నయిప్పుండరీకాకరంబుకడ నిజతేజో
మండలంబుచేత భూనభోంతరాళంబుఁ గప్పుచు నొంటిమై నేమికారణంబున్న దా
నవు రతివో భారతివో యరుంధతివో హైమవతివో జగదేకరక్షకుండగు పుండ
రీకాక్షునకుం బ్రాణపదంబై జగన్మాతయైన లక్ష్మీదేవివో మనుష్యభావంబున నుం
డితివి గాన నిన్నెఱుంగం జాలనన విని యద్దేవియు నాతోడఁ గూడవచ్చినసఖీ
జనంబు నన్ను విడనాడి చనియెం గావున నన్ను నీతోడం దోడ్కొనిపోయిన
వచ్చెదనని పలుక నమ్మహాత్ముం డనపత్యుండు గావునఁ బ్రహృష్టాంతరంగుండై
యక్కన్యాలలామంబుఁ దోడ్కొని నిజనివాసంబునకుం జనితనగృహిణికిం జూపి
యక్కన్నియవృత్తాంతం బంతయు నెఱింగింపం దెలిసి యాసాధ్వి వంధ్య గావున
మిగులసంతోషించి యక్కన్నియపాణిపల్లవంబునందుఁ గుముదపుష్పంబు ధరిం
చి యుండుటం జేసి యదియె నిరూపకంబుగాఁ గుముదవల్లి యని యొకభవ్యనా
మంబొసర్చి పుత్రిక యని యభిమానించి పోషించుచు నాదంపతులిరువు రనప
త్యతాప్రాప్తసంతాపంబులుడిగి యానందించుచున్న సమయంబున నక్కన్నియ
సౌందర్యాదిగుణంబులన్నియుఁ దెలిసికొందఱప్పురకాలున కెఱింగించిన నతండు
ప్రహర్షించి తత్సౌందర్యశ్రవణమనస్కుం డయి యతిరయంబునఁ దిరుణాంగూ
రను దివ్యదేశంబునకుం జనుదెంచి వైద్యవరిష్ఠుం డగు నబ్భాగవతశ్రేష్ఠుని భవనం
బుఁ జొచ్చి యతనితో మాటలాడుచున్న సమయంబున నక్కుమారీతిలకంబు
వెలువడి వచ్చినం గనుంగొని తద్దివ్యసౌందర్యసౌకుమార్యలావణ్యయౌవనచాతు
ర్యగాంభీర్యాదిగుణంబు లన్నియుం జూచి విస్మితుం డయి యక్కన్యాజనకును
ద్దేశించి మహాత్మా నీవనపత్యుండవు నీకుఁ గుమారీరత్నలాభం బెట్లు సంభవించె
నని యడిగిన నక్కన్యకాగమనవృత్తాంతం బంతయు నతం డతని కెఱింగించి యజ్ఞా
తకులగోత్రయుఁ బ్రాప్తయౌవనయు నగు నిబ్బాలికామణి నెవ్వనికొసంగుదునని
వ్యాకులితాంతఃకరణుండనై యున్నవాఁడ ననిన నప్పురకాలుం డిక్కన్యకను
మాకుం బత్నిగా నియ్యందగునని బహుధనరత్నభూషణదివ్యాంబరంబు లబ్భా
గవతశిఖామణి కర్పించి యమ్మహాత్ముని మిగుల ననుసరించి యనునయోక్తుల నాద
రించి యడుగ నద్దంపతు లిరువురు నతని కక్కన్నియ నర్పింప సమకట్టి యున్నం
తఁ బంచసంస్కారపరుండగు నరవరునకు భార్య నగుదునని ముందు నాఁడం
బున నిశ్చయించి యుండితి నని తనహృదయగతం బగు నధ్యవసాయం బెఱింగిం
చిన యంత నప్పురకాలుం డతిరయంబునఁ దిరువరయూరికిం జని పరమకృపైకావ
లంబియగు నంబినిం గాంచి సాష్టాంగదండప్రణామం బాచరించి యమ్మహాత్ముని
యనుగ్రహంబునఁ బంచసంస్కారసంస్కృతుండై యర్థపంచకం బెఱింగి యా
కారత్రయసంపన్నుండై మగిడి తిరుణాంగూరి కేతెంచి యాదంపతులం గాంచి

యున్నంతఁ దప్తశంఖచక్రాంకితచారుతర బాహుమూలుండును శ్రీచూర్ణ రేఖాలంకృతాంతరాళద్వాదశ స్థానరచితధవళోర్ధ్వపుండ్రుండును, అర్థపంచకజ్ఞానఘనుండును, ఆకారత్రయసంపన్నుండు నై యొప్పునప్పరకాలము నీంద్రునిం గనుంగొని యొక్కసంవత్సరం బశ్రాంతం బష్టోత్తరసహస్ర శ్రీవైష్ణవసమారాధనం బాచరించి తదీయ శ్రీపాదతీర్థంబును దళిహాప్రసాదంబును స్వీకరింపక కాని నిన్ను భర్తనుగాఁ గైకొన నొల్లనని కుముదవల్లి యనునక్కన్యకాలలామంబు తనమనోనిశ్చయం బెఱింగించిన నన్నీలనామకుండు నట్లు సేయుంచెదనని శపథంబు పలికినయనంతరం బాదంపతు లక్కుముదవల్లి యనుకుమారికామతల్లిక నప్పరకాలున కుదకపూర్వకంబుగా జగంబెఱుంగ సమర్పించి కల్యాణమహోత్సవం బొనరించి రంత నమ్మహాత్ముం డారాధనంబుల కెల్ల భగవదారాధనంబు ముఖ్యాం బంతకన్నఁ దదీయారాధనంబు ముఖ్యతరం బని తనమనంబున నిశ్చయించుకొని తనదేశంబునందుఁ బ్రాప్తం బగుధనౌఘంబుచే శ్రీమహాభాగవతసమారాధనం బాచరించుచుండె నంత. 25

సీ. మంచిశాల్యన్నము లంచితముద్గసూ,పములు హైయంగవీనములు మేలి
కూరగాయలును జిగురు లొప్పుపచ్చళ్లు, పొడిచారు పలుచని పులి మరీచి
సురభిహింగూజీరశోభిత -మగుపులి, చారుమోదకములు పాడబములు
వడ లతిరసములు గుడపాయసాన్నముల్, లవణవిశ్వైలాదిలలితదధియు
తే. వలసినట్లు సమర్పించి వైష్ణవులకుఁ, బుష్పచందనతాంబూలములు నొసంగి
పాదతీర్థములను గ్రోలుఁ బ్రాజ్ఞుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. కుముదవల్లిని గూడి కూర్మితో నారీతి, ననిశము శ్రీవైష్ణవార్చనంబు
సలుపుచుండిన గూఢచారులు గని చని, చోళరాజును జూచి కేలు మోడ్చి
సీధనం బంత యానీలుఁ డనారత, మెల్లవైష్ణవులకుఁ గొల్లపుచ్చె
నని పల్క విని నృపుఁడానీలుకడ కేఁగి, ద్రవ్యముఁ గొనుఁ డని తరువుకాండ్రఁ
తే. బంప వారేఁగి పరకాలుఁ గాంచియర్థ, మడుగ నాతండు రేపుమాపనుచుజరుప
వార లరికట్టి రాతని ద్వార మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 27
సీ. తనద్వార మరికట్టు తరువుకాండ్రను జూచి, మెడఁ బట్టి గెంటించె మేటిమగఁడు
పరకాలుఁ డంత నాభటు లేఁగి తమదొర, కాకృత్య మెఱిఁగింప నాతఁ డలిగి
చతురంగబలముతోఁ జని పరకాలునిఁ, బట్టి తెమ్మని సైన్యపాలు ననుప
వాఁ డశ్వరథమదవారణపాదాతి, సహితుఁ డై వాద్యఘోషములు చెలఁగ
తే. నేఁగుదెంచినఁ బరకాలుఁ డెఱిఁగి కడిఁది, పోటరులు తన్నుఁ గొలువంగ భూరిసకల
వాద్యరవ మొప్పడాసె నావైరి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అసహాయశూరుఁ డౌనతని సేనాపతి, పరకాలుఁ గని మ్రొక్కి పలికె నిట్లు
స్వామి దేవరవారు చన నేల యీభీద, బలముల నని మొన భంగపఱుప

నత్యుగ్రవిషహరివ్యాపివిక్రమశాలి, యండజేంద్రుఁడు జలవ్యాళములను
ఖండింప నరుగునా కావున నీవమ్ము, నియమింపఁ దగు శత్రునిగ్రహార్థ
తే. మనివచించిన విని వానిని యొనర్పఁ,బంచెఁ బరకాలసూరి వాఁడంచితోగ్ర
బలముతోడ నెదుర్కొనెఁ బరుల ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
వ. అంత. 30
సీ. పటహకాహళశంఖభైరవారావముల్, పటుభటాక్ష్వేళితార్భటులు తురగ
హేషితధ్వనులు మత్తేభబృంహితములు, రథచక్రనేమిసాంద్రస్వనంబు
లవియన్ని గుమిగూడి యభ్రస్థలిని మించి, బ్రహ్మాండభాండము వ్రక్కలింప
నుభయబలంబులయోధ లాయోధనోన్మత్తులై కదిసి పెనంగు చుండ
తే. బలుపరాగవ్రజంబు నభస్థలంబుఁ, గప్పఁ జీఁకట్లు గ్రమ్మినఁ గడిఁది చెడక
ఘోర మగుపోరొనర్చి రాశూరు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అట్లు పోరఁ బగస్ఫురాస్త్రశస్త్రాహతి, రణభూమి జనియించె రక్తనదులు
శవమొందె నంత రజనిపుంజ మల్లన, విచ్ఛిన్నమూలమై విఱిగి యడఁగి
చూపట్టె దెస లంత శూలపరశ్వధ,ముండలాగ్రప్రాసభిండివాల
పట్టిసకుంతాదిబహుసాధనములచేఁ దఱుఁగక యొఱగక తఱిమి యుఱిమి
తే. బీర మలరంగఁ దమతమపేళ్లు చెప్పి, వీరు లత్తఱి సన్యోన్యవిజయకాంక్షఁ
బోరు సల్పిరి వేల్పులు పొగడ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. తనమొన విఱిగినఁ గని చోళసేనాని, పనిచెను జతురంగబలము మరల
విఱిగినసైన్యము తిరిగి యాబల మంది, పురికొని వెఱవక పోరొనర్పఁ
బరకాలభటు లంతఁ బరులకుఁ గనుమ్రోలఁ, గాలకింకరులట్లు గానఁబడుచు
సింహనాద మొనర్చి చెండాడి వైరులఁ, జిందఱవందఱ చేయఁ జూచి
తే. చోళపృతనాధిపతి పరకాలసేనఁ, గుప్పె దెప్పరముగ నంపకోల లంత
యుద్ధభూమికిఁ దోలఁగిరాయోధ లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఆహవవిముఖుల కాత్మసైనికులకుఁ, బరకాలవాహినీపాలుఁ డనియె
నీవేళ నయిన రే పెల్లుండియైన నూ,ఱేండ్లకైనను మృత్యు వీశరీరి
నావహించును గాన నాభిజాత్యము శౌర్య,మన్నియు దిగనాడి యల్పవీర్యు
లైనప్రాకృతులట్టు లనిమొన విడనాడి, వెన్నిచ్చి రిపులకు వెఱచి పోవఁ
తే. దగునె యిండ్లకుఁజనినమీ తరుణులైన,నగరె వెఱపేల మనకని నాయమలరఁ
బలికి యమ్మేటిమగఁ డిట్లు పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. పరుల గెల్చితి మేని పరకాలుకడనుండి, పరమభాగవతులపాదసేవ
సలుపు చుండెద ముగ్రసమరాభిముఖులమై, చచ్చితిమా జన్మసరణి మాని
వైకుంఠపురమందు వసియించెదము గాన, వెఱవక పొడువుఁడీ వీరులార
యని వారి మరలించి యనిమొన కెదిరించి, కాలాగ్నిరుద్రునికరణి మించి

తే. రోషభీషణతామ్రనే|త్రుఁడు కలిఘ్నుఁ, డాసైన్యపతి చాపమెక్కిడి | శరముఁ బూన్చి
యార్చి పేర్చెను శత్రువు|లదల ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె | మోదమలర.

సీ. తనశరీరము జల|దంబుగాఁ గనిపింపఁ, దనసింహనిస్వన| స్తనిత మొప్పఁ
దనరత్నఖచితకో|దండ మింద్రాయుధ, ప్రభ లీన నారి మె|ఱుపుకరణిని
మెఱయ శరాసార | మురుజలాసారమ, ట్లమర దురంబు వ|ర్షాగమంబుఁ
జేసెను బరకాల|సేనాధిపతి యంత, నిజభటబర్హిణా|నీక మార్త

తే. శస్త్రనివహాస్త్రపంచపిం|ఛములు విచ్చి, సింహరవకేక లొనరించి| చెండియాడ
శత్రుఫణితతిచాటుకు | జరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె | మోదమలర. 36

సీ. అట్లు పలాయనా|యత్తసైనికుల కి, ట్లనియెను రాజసే|నాధిపుండు
వీరుల కనిమొన | వెఱగి పాఱుటకన్న, హైన్యము వేఱు లే|దరసి చూడ
నరుల నెదుర్కొని | మరణ మొందితి మేని, యరిగి వీరస్వర్గ | మనుభవింపఁ
గలము గెల్చితి మేని | కలకాల మాచోళ,నరపాలుకడనుండి | సిరులఁ జెందఁ

తే. గలము గావునఁ దిరిగి యీ|బలము గెలిచి, నీలనామకు నీకొండ|పాళెగానిఁ
బట్టుకొనిపోద మని వాఁడు | పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె | మోదమలర.

సీ. రాజసేనాని మర|ల్చి యాబలముతోఁ, బరకాలవాహినీ|పతిని దాఁక
నతఁ డతండును బ్రళ|యాబ్ధులట్లుప్పొంగి, యన్యోన్యజయకాంక్ష | నార్చి పేర్చి
పరశుగదాప్రాస|పట్టిసపరిఘాది,బహుసాధనములచే | బవర మొంది
తడఁబడకయుఁ గడుఁ | బొడుచుచు నడుచుచు, జరగుచు సవ్యాప|సవ్యగతుల

తే. మండలంబులు దిరుగుచు | బెండుపడక, చండకోదండనిర్ముక్త|కాండతతులఁ
బోరి రోడక యిర్వురా|శూరు లనుచు,వాదిభీకరగురుఁడనె | మోదమలర. 28

సీ. అంత విజృంభించి | యసహాయశూరుఁ డౌ,పరకాలవాహినీ|పాలకుండు
తన ఘోరనారాచ|ధాటిచేఁ బగతుని, విలు ద్రుంచి యార్చిన | వీఁక వాఁడు
నయ్యైన మఱియొక|చాప మెక్కిడి వేసె, నాశీవిషోగ్రము | లైనశరము
లమ్మేటియాతూపు|లాచాప మతఁ డూను,సకలాయుధముల నా|క్షణమునఁ దునిమి

తే. వానిసర్వాంగముల నాటు|బాణములను, బుష్పితాశోకవృక్ష|ముండు వాఁడు
సంగరాంగణవిముఖుఁడై | చనియె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె | మోదమలర.

సీ. కలిరిపుసేనాని | గెలిచి వైరులఁ దన,స్వామిని గని మ్రొక్కి | జయముఁ జెప్పి
యతనిచే బహుమతుఁ|డై యున్నతఱిఁ జోళ,నరపాలవాహినీ|నాయకుండు
క్షతజధారాసి|క్తసర్వాంగుఁ డై నిరా,యుధుఁడై గతాహంకృతి | యుడిగి బడలి
ముడి వీడి కేశముల్ | మూఁపున నసియాడ, వడి నడుగిడఁ దడఁ|బడక నడచి

తే. వెడలి హతశేషబలముతో | వ్రీడపడుచుఁ, జోళనృపతినిగనుఁగొని| కేలు మోడ్చి
కలహవృత్తాంతమంతయుఁ | దెలిపె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె| మోదమలర.

సీ. ఓడి వచ్చినతన|యూథనాథునిఁ జూచి, పలికె రా జిట్లు పే|ర్మలుక నతని

కతిఘోరచతురంగపృతనాధిపతి వగు,నీ వాజియం దట్టినీచదశను
జెందఁ గారణ మేమి చెప్పుమా యాదియన్న,నభయ మర్థించివాఁడనియెనిట్లు
రాజసత్తమ నే నరాతి యానీలునిఁ, బట్టి తెచ్చెద నని పంతగించి
తే. పోయి యతనిపురప్రాంతభూమి నుండ, నన్నుఁ గదిసెను నీలసేనాని వాని
బలముఁ జెప్పెద నని వాఁడు పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడు నెమ్మోద మలర.
సీ. వెఱవక నీలుఁడు తురగాధిరూఢుఁడై, పురము వెల్వడి వచ్చె దురమొనర్ప
నంతఁ దదీయబలోద్ధ్యక్షుఁ డేతెంచి, యతని వారించి కయ్యంబు సలుపఁ
దచ్ఛరాధానసంధానమోక్షము లేమి, తెలియంగ నెవ్వరి కలవి గాదు
వాని విల్లొంది జ్యావల్లి బాణములను, గనునట్లు దోఁచె మాకన్నులకును
తే. శూరు లాపోర నీల్గుట చూడఁబడును, గాని తచ్ఛరపాతము గాన మైతి
మనుచు వాఁడా నృపాలున కనియె ననుచు, వాదిభీకరగుఁరుఁడు నెమ్మోదమలర.
సీ. నీలునిదళవాయినేటుముల్కులు సోఁకి, కాలునిపాలైరి కడిఁదిమగలు
నీలాఖ్యుఁ డగుపరకాలుబల్కులల, నాలములో నోర్వఁ జాలినట్టి
దండిమగండు బ్రహ్మాండభాండములయం, దుండఁ డంచువితర్కముండునాకు
నండజనాథుఁడో యహిమండలేశుఁడో, హరిదండనాథుఁడో యతనిదివ్య
తే. శార్ఙ్గకోదండమూర్తియో శౌర్యధైర్య, జలధిపరకాలుఁ డితఁడయ్యొ సత్యమనుచుఁ
బలికె రాజున కాసైన్యపాలుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడు నెమ్మోద మలర. 43
సీ. వాఁడిముల్కులఁ బోలువానిపల్కులు విని, యలుక తలంపులో మొలకలెత్త
గాంభీర్యమున వానిఁ గనఁబడ నీయక, మొగమునఁ దళుకొత్త మొలకనవ్వు
పలికెఁ జోళక్ష్మాభర్త సభ్యుల కిట్లు, మీరు నయానయస్ఫారమతులు
బలియుండు మంత్రి యుపాయజ్ఞుఁ డాప్తుఁడు, శూరుఁడు గమికాఁడు ధీరబుద్ధి
తే. యిట్టివీఁ డోడి వచ్చినదింక మనకుఁ, జేయఁగలకృత్య మెట్టిదో చెప్పుఁ డనినఁ
బ్రాజ్ఞు లతనికిఁ గొందఱు పలికి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమ్మోద మలర.
సీ. వినుము మహారాజ మును నిన్ను నీలుఁ డేతెంచి కాంచినగారవించి వాని
దేశాధిపతినిగాఁ జేసితి వామేలు, దలఁపక వాఁడు కృతఘ్నుఁ డయ్యె
నిలఁ గృతఘ్నునిఁ దక్క నెట్టిమహాపాత,కులకైన నిష్కృతుల్ గలవుగాని
మీరుపేక్షించిన శూరాభిమానివాఁ, డడవిపల్లెలఁ జెంది యాత్మసముఁడు
తే. లేఁడు నాకెవ్వ రెదు రని వ్రీడ విడిచి, కానిపను లన్ని సలుపును గాన వాని
బట్టి శిక్షింపు మని కృతుల్ పలికి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమ్మోదమలర.
సీ. ఆమాట లాలించి యానీలునకుఁ బ్రతి, కూలుఁ డౌ చోళభూపాలుఁ జూచి
పరకాలసూరి సంభావనీయుఁడు గాని, దండనీయుఁడు గాఁడు ధారుణీశ
పరమభాగవతుల భక్తితో నర్చించు, నపకార మెవ్వరి కాచరింపఁ
డెప్పటికరణి మీకియ్యంగఁ దగునట్టి,ధన మొసంగును గాని దాఁపఁ డితఁడు

తే. పురనిరోధన మోర్వక ఽ దుర మొనర్చె, వాలమర్దన మోర్చునే ఽ వ్యాఘ్రమనుచు
బ్రహ్మవేత్తలు కొండఱు ఽ పలికి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోదమలర. 46
సీ. సార్వభౌముఁడ వీవు ఽ సరిదార లైన నీ, యాజ్ఞను దలఁ దాల్తు ఽ రవని నట్టి
నీయానఁ దొలఁగిన ఽ నీలనాముఁడు వేంద్రుఁ, డో యింద్రుఁడో చంద్రుఁ ఽ డో నరేంద్ర
వీని శౌర్యం బెంత ఽ వీఁ డెంత వాఁ డెంచఁ, గొండపాలెములందుఁ ఽ గూడియుండి
వంచించి మనదళ ఽ వాయిని గెలిచెను, గానఁ గాననములఁ ఽ గాల్చి వానిఁ
తే. బట్టి తెచ్చెద మని బెట్టు ఽ మిట్టిపడుచు, శూరమానులు రాజకు ఽ మారులందుఁ
బరశుపట్టినపాణులై ఽ పలికి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర. 47
సీ. అట్లు వేర్వే ఱంద ఽ ఱాత్మ మనీషల, నుచితము లగుమాట ఽ లుగ్గడింప
విని రా జనియె నిట్లు ఽ వే యన నేటికి, నేనె నాబలముతో ఽ నీలుకడకుఁ
జను దెంచినను జూచి ఽ చయ్యన వెఱవక, నన్నెదుర్కొని పోరెనా ఽ యతండె
మేటిపోటరి యని ఽ మెచ్చి వానికి ద్రోహ, మాచరింపక యర్హ ఽ మైనధనముఁ
తే. బుచ్చుకొని దేశ మిచ్చెదఁ ఽ బోరలేక, పోయెనా వానిపురిఁ గొల్ల ఽ పుచ్చి యతని
బట్టి తెచ్చెద నని రాజు ఽ పల్కె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.
సీ. స్వస్థానగుప్తిప్రాం ఽ తస్థానరక్షయుఁ, బార్ష్ణిశుద్ధి యొనర్చి ఽ బహుబలంబు
గొల్వ వెల్వడి వచ్చి ఽ కొరయలూ రనుపురి, చుట్టు ముట్టడి చుట్టి ఽ చోళభూపుఁ
డున్నంత నిజచారు ఽ లన్నరపాలుని, బలముఁ గన్గొని వచ్చి ఽ ప్రణుతి సలిపి
పరకాలునకుఁ దెల్పఁ ఽ బ్రళయాగ్నిభైరవా, కారుఁ డతండు సం ఽ గ్రామమునకుఁ
తే. బురము వెల్వడి సబలుఁడై ఽ భూరిఘోర, శంఖకాహళపటహని ఽ స్సాణరవము
మించఁ బగతురఁ గని మోహ ఽ రించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.
సీ. జితకాశు లైనట్టి ఽ ముత్తరాచవీరులు, సంఖ్య లేనట్టి ని ఽ షాదపతులు
పరకాలసూరిని ఽ వలగొని చేమోడ్చి, యతఁడు డీకొల్ప ను ఽ గ్రాహవమునఁ
గరిఘటలను దాఁకు ఽ కంఠీరవములట్లు, వీఁక చేఁ జెంగునఁ ఽ జొకళించి
వైరులఁ గదిసిన ఽ వీరు వారును దేవ, దానవులటుల యు ఽ ద్దామవీర్య
తే. లైన హరిరాక్షసులమాడ్కి ఽ నార్చి పేర్చి, పోరు ఘోర మొనర్చినఁ ఽ బుడమిరజము
గగనమండల మంతయుఁ ఽ గప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.
సీ. బహుళభేరీశంఖ ఽ భాంకారశింజినీ, టంకారములు వీర ఽ హుంకృతులును
ఘంటాఘణాత్కార ఽ గజరాజఘీంకార, హయచయహేషిత ఽ హాలహలములు
వినఁబడుఁ గాని యా ఽ వీరుల కేమి గ, న్పడ దారజస్తమః ఽ పటలి నంత
ఘంటారవంబుల ఽ గజముల నూహించి, చక్రనేమిధ్వని ఽ స్స్యందన మని
తే. తలఁచి హయముల హేషిత ఽ ధ్వనులఁ దెలిసి, హుంకృతుల వైరివీరుల ఽ యోధ లెఱిఁగి
పోరి రన్యోన్యవిజయముఁ ఽ గోరి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.
సీ. శిరములుఁ గరములు ఽ నురము లూరువు లంఘ్రు, లతిశితశస్త్రప్ర ఽ హారములను

దెగినభటభాస్వద్దేహశైలములందు, జనియించి రక్తనిర్ఝరవరములు
బాలార్కమండలప్రభలఁ దేలుచు సంగ, రేలపై వడిఁ బ్రవహించుచుండ
రజము మూలముఁ జేరి రక్తాపగలఁ బడి, యంగారసదృశమై యణఁగె నంత
తే. దిశలు పదియును భటులకు దేటపడియె, నంతఁ దమతమవీర్యధైర్యములు మెఱయ
యుద్ధ మొనరించి రుడుగక యోధ లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అంతటఁ బెంపొందియా సైన్యములు రెండు, దక్షిణోత్తరసముద్రములపగిదిఁ
దాఁకి భీకరముగా వీఁక మీఱఁ బెనఁగ, నలసి రాజభటౌఘమనికిఁ దొలఁగఁ
జూచి కరం బల్గి చోళభూపాలుఁడు, పనిచెను జతురంగబలము మరలఁ
బ్రళయకాలోద్వేలజలనిధికోలఁది నా, బల మొకపరి నీలుభటులఁ గదిసి
తే. చండసాయకముద్గరభిండివాల, శూలకుంతగదాకరవాలముఖ్య
ఘోరతరశస్త్రవర్షముఁ గురిసె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. నిజయోధులకు గాసి నివ్వటిల్లఁగఁ జూచి, ప్రళయార్కబింబముపగిది మెఱసి
యొఱజరాలునదూసి కరవాల మలకాల, మృత్యుజిహ్వకు సరి మీఱఁ గేలఁ
గీలించి వెఱకేల ఖేటము జిగిఁ దాల్చి, గరుడసన్నిభతురంగంబు నెక్కి
కలియుగాంతమునందు మలినచేతనులను, ఖండించు కల్కి యీతండె యనుచు
తే. జనుల కూహింపఁ దగినట్టి సాంద్రకీర్తి, చండవిక్రమవిస్ఫూర్తి శార్ఙ్గమూర్తి
కలిహరుఁడు కదనకేళికిఁ గదలె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఏకవీరుం డితఁ డీసైన్యమా యసం, ఖ్యేయ మా యోధన మెట్టు లగునొ
చూచెద మని రెమెంచి సురలు గంధర్వు ల, చ్చరలు రాజర్షులు సాధ్యసిద్ధ
కిన్నరవిద్యాధ్రకింపురుషులు నాగ, గరుడులు యక్షరక్షఃపిశాచ
దైత్యదానవులు పితామహరుద్రమ, హేంద్రులవెనువెంట నేఁగుదెంచి
తే. చూచుచుండంగ మింటిపై సూర్యచంద్ర, శతములున్నట్టు గన్పట్టె జనులకంతఁ
జొచ్చెఁబరకాలుఁ డాహవక్షోణి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. తనయాన నవి మానితనజయ మర్థించి, వెలినుండి నిజభటుల్ వింతఁ జూడ
హైహయసైన్యములని మొనమును దాఁకఁ, బరశురాముఁడు భంగపఱచినట్లు
ఖరదూషణాదిరక్షస్సంఘములమూల, బల మొకరాముఁడు గెలిచినట్లు
తనచేతియడిదంబు తళుక్కులా యోధల, కన్నులఁ గప్పఁగా గలిహరుండు
తే. సాంద్రమండలసవ్యాపసవ్యగతుల, సంచరించుచుఁ జోళరాట్సైన్యములను
వీథు లేర్పడ నఱకెఁ బెన్వీఁక ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 56
సీ. వేల్పులయెకిమీఁడు వేయికన్నులఁ గనఁ, దమ్మిచూలియు శూలితగు ననంగ
గంధర్వులగునన గరుడోరగులు మెచ్చ, మునులు నిలింపులు ముదముఁ జెందఁ
బ్రళయకాలోద్వృత్తజలధి నాదివరాహ, దేవుఁడు చొచ్చి మథించినట్లు
చోళభూపాలకరాళచతుర్విధ, బలములఁ గాలుని పాలి కనిచి

తే. రక్తమాంసాదిబహుళమౌ రణధరిత్రిఁ, బూసఁగమృత్యువుకొకపానభూమిఁ జేసెఁ
గలిహరుఁడు ధైర్యశౌర్యాదిజలధి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.

వ. అంత నబ్భండనోర్వీమండలంబునం బ్రచండవేదండశుండాదండమండితపరకాలదోర్దండమండనాయితమండలాగ్రశితధారాఖండితంబు లయి పడియున్న యేనుంగులపీనుంగులును హీనాంగంబు లగుతురంగంబులును విశకలితంబులగురథంబులును బుడమిం బడి బెడఁగొందురథచ్ఛత్రాదికనకకలశంబులును దునుక లయిన ధ్వజంబులును భూపతితంబు లయి రజోరూషితంబు లగుపతాకలును ధరణిం బడి మెఱుంగుడిగినగొడుగులును గడిఁది యుడిగి కంఠగతప్రాణావశిష్టులై పానీయార్థంబుగా వాచఱచుచు భూమిం బడియున్నయోధలును బ్రోవులైన ప్రేవులును మఱియు మహాగజశరీరంబు లనియెడుతీరంబులును గరికుంభంబులను కమఠంబులును మహాస్త్రంబు లనుమకరంబులును ఘోటకంబులనుపాఠీనంబులును శ్వేతచ్ఛత్రంబు లనురాజహంసంబులును భుజంబులనుభుజంగంబులును జామరంబులనుఫేనసముదాయంబులును గబంధంబు లనుబంధురదార్వాఘాటంబులును కేశజాలంబు లనుశైవాలంబులును మాంసమజ్జామేదఃపుంజంబులను మహాపంకంబులునుముఖపాణిపాదంబులనుపద్మముత్కరంబులునుసంఘీభూతాస్థిసంఘాతంబు లనుసైకతంబులును గృపాణధారాసంఘర్షణజనితవిభూషణరత్నచూర్ణంబు లనుమృదువాలుకలుం గలిగి శోణనది ననుకరించి ప్రవహించుచున్నరక్తస్రవంతికలను రుధిరమాంసాద్యాస్వాదజనితమదవిఘూర్ణితనేత్రంబు లయి ఘోరప్రచండతరగండభేరుండభూతబేతాళశాకినీఢాకినీప్రముఖపిశాచసృగాలాదిక్రవ్యాదగణంబులు పరమానందభరితంబు లయి యేకవీరుండగుకలివైరినిజయుజయశబ్దంబులం బొగడుచురణరంగస్థలినాట్యకేళియొనర్చుచునిజబాంధవులం బిలుచుకొలఁది మహానాదకోలాహలం బొనర్చుచుండం జూచి దండి చెడి బెండుపడి చింతాదోధూయమానాంతకరణుం డయ్యును బీరంబు చెడక ధైర్యంబవలంబించి పలాయనపరాయణు లగుహతావశిష్టసైనికుల మరల్చి మోహరించి నిలిచి చోళభూమండలేశ్వరుండు జగద్రక్షకుండగు పుండరీకాక్షున కాత్మభూతుం డయి యవతరించినతనీయకోదండమూర్తి యగుపరకాలమండలాధిపతి కిట్లనియె మహాత్మా నీవు లోకోపకారార్థంబుగా నారాయణాంశంబుచే నుదయించినదివ్యమూర్తివిగాని మనుష్యమాత్రుండవు గావని యెఱింగితి. తావకశౌర్యధైర్యాదిసద్గుణంబులకు మెచ్చితి మగిడి నీదేశంబు నీ కిచ్చితి మాకీయ నర్హంబగుధనం బిచ్చి మత్ప్రాణసఖుండ వై యుండు మని పలికిన నతనిమాటల కొడంబడి సంతసించుచు రాజునకుఁ బరకాలుం డిట్లనియె రాజసత్తమా నీవు ధార్మికుండవు ప్రథమదర్శనంబున బహుమతి యొనర్చి యొకదేశంబు మాకు స్వాధీనంబుగా నిచ్చి పంచిన మహోదారుండవు చోళధాత్రీశ్వరుండవు గావున స్వదేహసంరక్షణార్థంబుగా

నిట్లుసమరవిహారం బొనర్చితిఁ గాని నీకుఁ బ్రతిపక్షి నయిపరాక్రమప్రకటనార్థం బిట్టిభీభత్సం బొనర్పం బ్రవర్తించినవాఁడఁ గాను మీకర్పింపందగు ధనంబిచ్చెద విజయశీలుండవయి మగిడి పురికి విచ్చేయందగునని పలికిన సమ్మహాత్మునివినయోక్తులకు సంతోషించి రాజు తన కాప్తుం డగునొకమంత్రిని మితపరివారంబుతో నాతం డిచ్చినధనంబుఁ గైకొను మని యద్దివ్యసూరికడ నునిచి తనపురంబునకుం జని సుఖం బుండె నంత.

సీ. ఆరాజమంత్రియు § నచ్చోట నొకశూన్య,హరిగృహమునఁ గలి§హరుని నునిచి
చుట్టుకావలి యున్న § సూరిరత్న మతండు, స్నానపానాదులు § మాని మూఁడు
దినములు పస్తుండఁ § దెలిసి దేవేశుఁడు, కరిగిరివరదుఁడు § కలను దోఁచి
వేగ కంచికి వచ్చి § వేగవతీనది,కడ నొకపెన్నిధి § గలదు దానిఁ
తే. ద్రవ్వి ద్రవ్యముఁగొనుమని§దయవచించి, కానఁబడకున్న మేల్కాంచి§కలివిరోధి
పార్థివామాత్యునకు నిట్లు § పలికెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె§మోద మలర.
సీ. మంత్రిసత్తమ నీవు§మాతోడఁ గంచి కే,తెంచిన మీద్రవ్య§ మంచితముగ
నిచ్చెద నచ్చోట § నిది సత్య మన విని, మంత్రి భూజాని కా§మాటఁ దెలుప
జాగరూకుండవై § చని నీలుఁ డిచ్చిన,యర్థ మిచ్చుటకిఁ దె § మ్మనుచునృపతి
పల్క. నాసచివుఁడు § పరకాలసూరితోఁ, గంచి కేతెంచినఁ § గలిహరుండు
తే. వరదుఁ డానతి యిచ్చిన§వసుధఁ ద్రవ్వి, చూచినను ధనము లేకున్నఁ§జోద్యపడుచు
దేవదేవునిఁ దలఁచి ని§ద్రించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె § మోద మలర. 60
సీ. కరిగిరీశుఁడు పర§కాలునికలలోనఁ, గనఁ బడి యతనికిఁ § గరుణ మగుడ
నడియాలములు కొన్ని § యానతిచ్చిన విని,కలివైరి మేల్కాంచి§ఘనత మించి
శ్రీపతి చెప్పిన§శేవధికడ కేఁగి, త్రవ్వి యం దమిత మా§ధనముఁ జెంది
రాజధనం బిచ్చి § రాజమంత్రిని బంప, నతఁ డేఁగి నృపతి కా§యర్థ మొసగెఁ
తే. కలిహరునిదివ్యచరితముఁ § దెలుపఁ దెలిసి, విస్మయం బంది చోళపృ§థ్వీవిభుండు
వేఱ యొక్కెడ నుంచె నా§విత్త మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర.
సీ. పరకాలముని చోళ§నరపతి కియ్యఁగాఁ, జిక్కినధనముచేఁ § జింత లుడిగి
యతిభక్తితోఁ దదీ§యారాధనము సేయ, నావార్త విని చాల§హర్షమొంది
యాత్మదూతలఁ బంచి § యతని రావించి య,భ్యుత్థాన మొనరించి§ యుచితపీఠ
మున నుంచి భక్తిఁ జే§మోడ్చి రత్నసువర్ణ,భూషణాంబరములఁ §బొసఁగనొసఁగి
తే. పుష్పచందనతాంబూల§ములనొసంగి, భక్తిసిరీతిఁ బూజించి § ప్రణుతిఁ జేసి
పంచెఁ గలిహరుఁ జోళభూ§భర్తయనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె §మోద మలర.
సీ. శౌరి ద్రౌపదికి వ§స్త్రములు ముందొసఁగిన,కరణి ధనం బిచ్చెఁ § గలిహరునకు
గణుతింపఁ బరమభా§గవతాగ్రగణ్యుఁ డీ,పరకాలముని యిట్టి§భవ్యమతిని
దెలియక పస్తుంచి§తిని మూఁడుదినములు, పాతకి నయితి నీ§పాతకంబు

మన కతం డొసఁగినధనము దేవబ్రాహ్మణుల కిచ్చినను గాని తొలఁగ దనుచుఁ
తే. దలఁచి తనకాతఁ డిచ్చినధనము దేవ,భూసురాళి కొసంగి యాభూమిభర్త
యుడిగి పాపము ధర యేలుచుండె ననుచు. వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

వ. అంత. 64

సీ. కలివైరి తనయింటికడ కేఁగి యందు శ్రీ,కుముదవల్లిని దనకూర్మిసతిని
జూచి యిట్లు వచించె సుందరి రాజసే,వలభించు రాజసవసుచయంబు
నను దదీయారాధనము సేయుకంటెను, బళ్యతోహరవృత్తిబహుధనంబుఁ
దెచ్చి భాగవతుల దినదిన మర్చించి,నను మంచి దని తోఁచె నలిననేత్ర
తే. యనిన నద్దేవి తనసూక్తి కనుమతింప,నతఁడు దేవీసమేతుఁడై యాశ్రితాళి
యుక్తుఁడై చని కానలనుండె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. అట్లు నిజదేశంబు విడిచి వనదుర్గంబుల నుండి యొక్కసమయంబున. 66

సీ. ఒకనాఁడు పరకాలుఁ డొకవైష్ణవునియింటి,వాకిట రాతిరి వచ్చి నిలిచి
యాయింటిసతి తప్తహాటకపాత్రముఁ, గడుగంగ నతఁ డది యొడిసి పట్టి
యువతి యస్మద్గురుభ్యోనమో యని పల్క, విని వీరు వైష్ణవులని యతండు
పసిఁడిపళ్లెరము చేఁబట్టుక వారింటి,కడపపై నుంచి కన్పడక యున్న
తే. మగని కావృత్త మంతయు మగువ దెలుపఁ, దెలిసి యావైష్ణవుఁడు తనదేవిఁ జూచి
పడఁతి వినుమని యొకసూక్తి పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. పరకాలుఁ డనుమహాభాగవతాగ్రణి, వైష్ణవేతరులైనవారివిత్త
మపహరించుచు నిత్య మఖిలభాగవతుల, కారాధనము సేయ నతఁడు మనదు
ద్రవ్యముఁ గొనె నేని ధన్యుల మగుదుము, వేఱొక మ్రుంచ్చైన వృథ యది యగు
నని పతి యన విని చని సతి గడపపై,నున్నపాత్రముఁ గని యుత్సహించి
తే. తెచ్చి తనభర్త కిచ్చినఁ దెలిసి యాతఁ, డితఁడు కలిహరుఁడే కాని యితరుఁడైన
తస్కరుఁడు గాఁడు నిజ మని తలఁచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

వ. అట్లు నిశ్చయించి గృహమేధి తనగృహిణి కిట్లనియె. 69

సీ. పళ్లెరం బతఁడు చేఁబట్టినప్పుడు చూచి, చెలియ యేమంటివో చెప్పు మనిన
నాచార్యవందన మాచరించితిఁ గాని, వే ఱన లే దని వెలఁది పలుకఁ
బరకాలముని వారిపలుకుల విని వచ్చి, ప్రణమిల్లి వారికిఁ బలికె నిట్టు
లార్య మీయెడ నే మహాపరాధ మెఱుంగ,క యచేసితిని నన్నుఁ గరుణఁ బ్రోవు
తే. మనుచు సాఁగిలఁబడి మ్రొక్క నమ్మనీషి, యతని గ్రుచ్చి కౌఁగిట నప్పళించి
పరమసత్కార మొనరించి పంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. అశ్రాంతమును దదీయారాధనము సల్పు, నున్నవిత్తము లెల్ల నుడిగె నంతఁ
బళ్యతోహరవృత్తిబహుభృత్యగణముతో, నరిగి పాంథులద్రవ్యమపహరించి
యర్థశాత్రమునందు నర్థవంతులయిండ్లఁ, జొచ్చి ధనౌఘముఁ దెచ్చి నిత్య

మఖిలభాగవతుల కైంకర్యారాధనము సేయ, నంతట నొక్కనాఁ డర్థ మేమి

తే. దొరకకుండిన నడవిలోఁ ద్రోవఁ గాచి, యుండెఁ బగలెల్ల శార్ఙ్గకోదండమూర్తి
కలిహరుం డపహృతశ్రితకలుషుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఁ బాదములర.

వ. అంత నప్పరకాలమునీంద్రుండు సాయుధుండై నిజభృత్యవర్గంబుతోఁ నరణ్యమార్గంబునం దొక్కయెడ మహోన్నతద్రుమాగ్రం బెక్కి నలు దెసలం జూచుచున్న సమయంబున నప్పరకాలునిం జూచి సర్వేశ్వరుండు తనలో నిట్లని తలంచె నిమ్మహాత్ముం డిట్టిదారుణకృత్యం బాచరించుట శ్రీవైష్ణవారాధనార్థంబు గావున నితండు చరమపురుషార్థనిష్ఠాగరిష్ఠుండు గాన యితనిభాగవతభక్తియే నిమిత్తంబుగా నితనియెడ విశేషకటాక్షంబుఁ జేసెద నని తలంచి వృద్ధబ్రాహ్మణరూపుం డగుపితామహుండు పురోహితుండుగాఁ దక్కిన వేల్పు లందఱుఁ దనతోడఁ జనుదెంచిన ప్రియబాంధవులుగా శ్యామసుందరసుకుమారవపుశ్శోభితుం డగునొక బ్రాహ్మణకుమారుండై వివాహోచితసకలాలంకారాలంకృతుండై సర్వాభరణభూషితయగునిజపత్నిం గూడి మణిశిబికారూఢుండయి బహుద్రవ్యభారసహితుండునయి యనేకమంగళవాద్యఘోషంబులు చెలంగ సర్వాభరణభూషితబహుపరిజనపరివృతుండయి కనిపింప నప్పరకాలుండమ్మహీరుహాగ్రంబు డిగి పట్టి భయంకరకరవాలాదిబహుసాధనాన్వితులగు నిజభటులతో వారిం జుట్టుకొని ఘోరతరారావంబొనర్చుచు వస్త్రభూషణధనాదు లన్నియు నపహరించి నవరత్నఖచితంబు లగునవ్వధూవరులసర్వాభరణంబులం గొని యప్పెండ్లికుమారుని దివ్యపాదాంగుళీయంబు నిజదంతంబులం గీలించి యాకర్షించుచుండం జూచి కలియనోయని పెండ్లికుమారుండానతీయ నతని కది యొకనిరూపకనామం బయ్యె. అంత ధనభూషణాదిద్రవ్యసముదాయంబు లన్నియుఁ బెట్టియలం బెట్టుకొని చన నమకట్టి కదల్ప నశక్తులైన నిజపరిజనులం జూచి రోషభీషణాకారుండై కలిహరుం డడిదంబు బెడిదంబుగా జళిపించుచు రాజర్జరితాంగుండును సమిత్కుశపాణియు స్వస్తివాచకమంత్రానుసంధానస్ఫురితాధరుండు నయి యొప్పు నప్పురోహితుని నీవు మంత్రవాది వని ప్రహరింపనుద్యమించిన నప్పురోహితుం డిది యస్మత్కృత్యంబుగాదు పెండ్లికుమారుండిట్టిమంత్రవాదంబులయం దభిజ్ఞుండు గాని యితరు లెవ్వరుం గా రనిన వారిసంవాదంబు విని త్రైలోక్యసమ్మోహనాకారుం డగునప్పెండ్లికుమారుం డీద్రవ్యభారంబులు కదలకుండ నేనే యభిమంత్రించితి నిమ్మంత్రంబు నీకుపదేశించెద నని మృదుమధురగంభీరానునయోక్తుల నుపదేశంబునకతని నభిముఖునిం గావించి యప్పరకాలసూరిసత్తమునిదక్షిణకర్ణంబునందు సర్వవేదాంతసంగ్రహంబును స్వరూపోపాయపురుషార్థప్రతిపాదకంబును సంసారార్ణవతారకంబును బరమపురుషార్థలక్షణమోక్షప్రదాయకంబు నగు పెరియతిరుమంత్రంబుపదేశించి మేరుశిఖరస్థితతటిల్లతాయుతనీలమేఘంబు పోలిక గరుడవాహనారూఢుండై లక్ష్మీసమే

తుండై శ్యామసుందర సుకుమారదివ్యమంగళవిగ్రహుండై సకలాభరణభూషితుండయి శంఖచక్రాదిదివ్యాయుధధరుండై భగవంతుండు తన్నుం బొడసూపఁ దత్ప్రసాదలబ్ధదివ్యదృష్టిచేఁ దదీయస్వరూపరూపగుణవిభూతులన్నియు సాక్షాత్కరించి తదనుభవజనితప్రీతి లోనడంగక వాక్ప్రవాహరూపంబుగా బయల్వెంగినచందంబునఁ బెరియతిరుమొఴి తిరుక్కుఱుందాండగము తిరునెడుందాండగము పెరియవెళక్కూఱ్ తిరుక్కై సిరియతిరుమడల్ పెరియతిరుమడల్ అనియెడియాఱుదివ్యప్రబంధంబులు శ్రీశఠకోపసూరిప్రణీతంబగు ద్రవిడవేదచతుష్టయంబునకు షడంగంబులు గాఁ జిత్రమాధుర్యాది రస పరిపూర్ణంబులు గా సర్వాలంకారసంయుతంబులు గా నానతిచ్చి తాను జతుష్కవిశిఖామణి యని జగత్ప్రసిద్ధుండగునట్లు లోకోపకారం బొనర్చి దివ్యదేశంబు లన్నియు మంగళాశాసనంబు చేసితిరుమలనుండి విచ్చేయుచునిజపరిజనులతో మార్గశ్రాంతుండయి శ్రీసత్యవ్రతక్షేత్రంబునం దొకరమణీయోద్యానవనంబునందు విశ్రమింప భక్తాభీష్టప్రదాయకుం డగునష్టభుజనృసింహుం డొకవృద్ధవిప్రుండై వచ్చి స్వాగతం బడిగి పంచవిధం బగుమృష్టాన్నం బొసంగనారగించి సంతుష్టాంతరంగుండై మీ రెవ్వ రని యడిగిన నిక్కాంచీపురినిత్యవాసుండ నగునష్టభుజనృసింహుండ నని యానతిచ్చి నిజస్వరూపంబుఁ బొడసూపియంతర్హితుండయ్యె. అంత నప్పరకాలమునీంద్రుండు పరమభక్తిపరవశుండై యాక్షేత్రంబునం దద్దేవదేవునిం గాంచి యభినుతించి వీడ్కొని చనుచుఁ జోళమండలంబునందొక్కయెడఁ జతుష్కవిశిఖామణికలిమలాంతధ్వాంతనభోమణిపరకాలమునిశిఖామణిపరవాదిమదేభకంఠీరవచూడామణి యని నిజాశ్రితులు తనబిరుదులం బొగడుచుండవిజయకాహళంబు లూదింపం జూచి కార్త్తికేయాంశసంభవుం డగుసంబంధిప్పెరుమాళ్లనునొకకవీంద్రునిశిష్యు లేతెంచి మద్గురుం డున్నచోట మీ రిట్లు పొగడింప వలదని నిరోధింప నక్కలిహరుండు వారి కిట్లనియె. భవద్గురుం డగుసంబంధికవీంద్రునితోడం దర్కించెద నని యానతీయ నట్టివారైతి రేని యస్మద్గురుం డున్నచోటికి రండని యమ్మహాకవీంద్రునిం దోడ్కొని చని యావృత్తాంతం బంతయుం దమగురుని కెఱింగింప నతం డతనితో వాదింప నేతేర నాగ్రామంబునం దొకభగవదాలయం బైన నొకవైష్ణవగృహం బైనను లేక యూరంతయు వీరపాషండభూయిష్ఠం బై యున్నంత నొకభగవద్విగ్రహంబు దృగ్గోచరంబై యుండ కుండుటం జేసి యమ్మహాత్మున కొక్కతర్కం బైనను దోఁపకున్న నింక మీఁదఁ జేయందగినకృత్యం బెద్దియని చింతించుచు దైవవశంబునం దోఁచుచు వైష్ణవి యగు నొకసాత్త్వికవనితం గనుంగొని యమ్మా భగవదారాధనీయం బగుభగవద్విగ్రహం బొకక్షణమాత్రం బీదాసునకొసంగవలయు నని ప్రార్థించి యాసాత్త్వికిచే సర్పితం బగుశ్రీబాలగోపాలవిగ్రహంబుఁ గైకొని సంబంధి యనుకవికడకుం జని

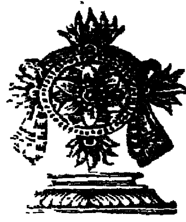
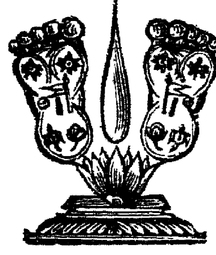
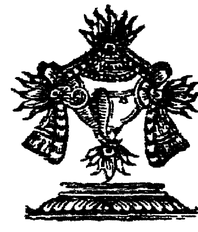
యున్నంత వాఁడమ్మహాకవిం జూచి మీ రానతిచ్చినకృతులం దొకగాథ పఠియిం
పం దగు ననిన నప్పరకాలసూరిశేఖరుండు 'ఒరుకురుళాయిరునిల' మ్మనియెడుతిరు
మొఴి యానతీయ నవరసాలంకారపరిపూర్ణం బగునక్కవితాతిశయం బెఱింగి
ప్రత్యుత్తరం బుపన్యసింప నశక్తుండయి సంతసించి చతుష్కవిశిఖామణి యను
బిరుదు నీకేతగుఁగాని యితరకవులకుం జెల్లదని చాల వినుతించి చనియెనంతట
భాగవతుం డగుపరకాలమునీంద్రుండు విజయకాహళశంఖారావంబులతోఁదన
బిరుదులం బొగడించుచు నుభయకావేరీమధ్యప్రదేశంబునఁ బ్రణవవిమానమ
ధ్యంబునందు శేషతల్పశయానుం డగుశ్రీరంగనాథునకు దివ్యవిమానమండప
గోపురప్రాసాదప్రాకారాదిరూపకైంకర్యంబొనర్పం దలంచి నిజపరిజనులం బిలి
చి శ్రీరంగరాజవిమానప్రాకారాదికైంకర్యంబున కుపయుక్తం బగుధనార్జనం
బు సేయ నుపాయం బెయ్యది యనీ యడుగ నగ్గురుశిఖామణికివార లిట్లని విన్న
వించిరి. మహాత్మా నాగపట్టణంబునందుఁ దప్తజాంబూనదమయం బైనయొకబు
ద్ధప్రతిమ యభేద్యయంత్రాలయస్థలం బై యున్నయది దాని నీయుపాయకౌశలం
బున సంగ్రహించి ప్రకృతం బగుభగవత్కైంకర్యంబు నెఱవేర్పం దగు ననినఁ
బరమానందభరితుండై పరకాలసూరిశేఖరుండును వారలతోఁడ నాగపట్టణంబు
నకుం జని స్వకీయకుశలోపాయాతిశయంబునఁ గనకమయం బగుమహోన్నత
బౌద్ధబింబంబుఁ బెకల్చి పరమరహస్యస్థానంబున నుంచి భగవత్కైంకర్యంబున
కర్హంబగునట్లు కరఁగించి విక్రయించి యాద్రవ్యంబుచే సప్తప్రాకారప్రభృతి
సకలకైంకర్యంబు లొనర్చుచుండ భక్తాంఘ్రిరేణుగురుండు శ్రీరంగరాజునకుఁ
బుష్పకైంకర్యంబు సలుపుచున్నస్థలంబు ప్రాకారార్థంబు సూత్రితం బగుప్రదే
శంబునం బ్రసక్తం బయిన నచ్చోటు గని పెట్టి ప్రాకారంబుఁ గట్టింపం జూచి
తొండరడిప్పొడియాళ్వారు ప్రహృష్టాంతరంగుండై తా నొసర్చుపుష్పమాలా
కైంకర్యంబున కుపకరణం బైనయాయుధవిశేషంబున 'అరుళ్ మారి' యనియ
మ్మహాత్మునితిరునామంబుచార్త్తి పూర్వక్రమంబుగాఁ దగుమాలాకైంకర్యం బొ
నర్చుచుండె నంత నప్పరకాలమునీంద్రుండు విమానగోపురప్రాకారాదికైంక
ర్యంబు నెఱవేర్చి కృతార్థుండయి యాప్రాకారాదినిర్మాణధురీణులగుకైంకర్యప
రులకుం బరమపదంబుఁ బ్రసాదించి కుముదవల్లి యనునిజదేవితో భద్రాశ్రమం
బున భద్రాసనాసీనుం డై యోగమార్గంబుచే భగవంతుం డగునారాయణుని
సాక్షాత్కరించి నిజస్వరూపంబు ధరియించె నని శ్రీమత్ప్రతివాదిభీకరగురుం
డానతిచ్చి మఱియు శ్రీపరాంకుశమునిప్రభావం బుపన్యసింప నుపక్రమించె
నంత.

సీ. జయ జయ పరకాల శంఖచక్రాంకిత,భుజమూల లసదూర్ధ్వపుండ్రఫాల
కుముదవల్లీరమాకుచకుంభకాశ్మీర,విరచితోరస్స్థల విజయశీల

కల్యాణగుధామ ! కవిలోకసుత్రామ, వినుతభుజస్తోమ ! విజితకామ
సకలదిగంతవిశ్రాంతకీర్తివితాన, కరపద్మధృతఖేటకవరకృపాణ
తే. కమలతులసీలసద్ధామ ! కాంతిసోమ, గురువరేణ్య మదీయవాగ్దోషములను
దలఁపఁ బోకుమి మదిని మాతండ్రియనుచు, వాదభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
శా. శ్రీమత్పాణిమునీంద్రదివ్యపదరాజీవద్వయీభావనా
భూమాంచత్పరకాలసత్కవిసుధాభూతోక్తిసంశీలనా
ధీమాంద్యాదృతవైరిషట్కహతమాదృక్చేతనోజ్జీవనా
యామోదైకనిధానసద్గుణవిశిష్టాద్వైతసంస్థాపనా. 74
క. సాక్షాత్కృతతత్త్వధనా, శిక్షానిక్షిప్తకుమతిసిద్ధాంతగణా
మోక్షక్షేమనిధానా, ప్రక్షాళితపాపపంకభక్తాధీనా. 75

మాలినీవృత్తము. సకలసుకవిగేయా ! సాత్త్వికధ్యేయకాయా
వికచకమలనేత్రా ! వేదశీర్షాబ్జమిత్రా
ప్రకటితగురుగాథా ! భాసురాగాధబోధా
స్వకిరణజితసూర్యా ! సౌమ్యరామానుజార్యా. 76

గద్యము. ఇది శ్రీమద్భగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవ పరవాది భయంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్రాపస్తంబసూత్ర కణ్వసగోత్ర పవిత్రోభయ కవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతంబయినయాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునం బూర్వభాగంబునందుఁ జోళపుత్రీకల్యాణంబును శ్రీపాణియోగిమాహాత్మ్యంబును బరకాలసూరిప్రభావంబు నన్నది తృతీయోల్లాసము.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

పూర్వభాగము.

చతుర్థోల్లాసము.

శ్రీవకుళాభరణముని
ద్రావిడనిగమప్రబోధరంజితభావా
భావాగోచరవిభవా
దేవా శ్రీయతివరేణ్య దీనశరణ్యా. 1

నమ్మాళ్వారులవైభవము.

శ్రీమన్నమ్మా. త. శ్లో॥ వృషభేతు విశాఖాయాం కురుకాపురికారిజమ్।
పాణ్డ్యదేశే కవే రాదౌ శఠారిం సైన్యపం భజే॥
మధురకవియాత. శ్లో॥ చైత్రే చిత్రాసముద్భూతం శఠకోపపదాశ్రయమ్।
అంతిమోపాయవక్తారం మధురం కవి మాశ్రయే॥

వ. అవధరింపుము. 2

సీ. త్రైవిద్యవృద్ధమస్తకవిభూషణ మెద్ది, సంపత్తి యెయ్యది సాత్త్వికులకు
నశరణ్యజనశరణ్యం బయ్యె నెయ్యది, పుడమి కెయ్యది భూరిపుణ్యరాశి
తల్లియుఁదండ్రియుఁ దనయులుదైవత, మఖిలమెయ్యది వైష్ణవాన్వయులకు
వకుళసౌరభనిత్యవాసిత మెయ్యది, తామ్రపర్ణీతీర్థధామ మెద్ది
తే. యట్టిశఠకోపమౌనిదివ్యాంఘ్రియుగళ, మాత్మమానసపుండరీకాసనముల
నిలిపి భక్తి భజింపుఁడీ నిత్యమనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర. 3

సీ. యద్గోసహస్ర ముద్యద్ఘోరతిమిరముఁ, బాపి చేతనులకు భవ్య మొసఁగు
నెవ్వానిశ్రీమూర్తి నెడఁబాయఁ డేప్రొద్దు, నారాయణుఁ డుజగన్నాయకుండు
శ్రుతిగతంబై నయత్సురుచిరమండల, మతిభక్తిఁ జేమోడ్తు రవనిసురులు
ఎవ్వనియుదయ మీయిలఁ గల సాత్త్విక,చక్రములకు దోషజనక మగునో

62. నమ్మాళ్వారులు.

తే. యట్టిశఠకోపభాస్కరు నఖిలగురుని, దలఁపులో నిల్పి తచ్చరితంబు బుధుల
వలన విన్నంతఁ దెలపెద నెలమి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. భక్తిప్రభావసంభావితాద్భుతభావ, బంధుసంధుక్షితప్రణయసార
రసమహౌఘప్రపూర్ణము సర్వవేదార్థ, రత్నాకరము విష్ణురమ్యపదము
ద్రావిడశ్రుతిసుధోత్పత్తినిదానము, నుల్లసత్ప్రసదనేందూదయంబు
శ్రీవైష్ణవర్ధిలక్ష్మీజన్మహేతువు, సకలార్యనుతనదీసంగమంబు

తే. నఖిలలోకహితోపదేశాకరంబు, శ్రీపరాంకుశజలనిధి చేతనులకు
నిఖిలకల్యాణముల నిచ్చు నిత్యమనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

సీ. సిరి కాటపట్టు గాఁ జెన్నొందు పాండ్యదేశమునందు గంగాదిసర్వనదులు
దరి మించి ప్రవహించు తామ్రపర్ణీనదీతీరమునందు దేదీప్యమాన
మాణిక్యగోపురమందిరప్రాసాద, సౌధవిమానభాసురంబు
సకలర్తుసేవ్యపుష్పప్రవాళఫలాఢ్య, రాజదుద్యానవిభ్రాజితంబు

తే. రమ్యహర్మ్యాదివిలసితరాజపథము, సరసురర్షినిషేవ్యాదినాథపదము
శ్రీపురీరత్న మూర్వి రంజిల్లు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అట్టి శ్రీపురాపరనామధేయంబైన సర్వలోకోత్తారకం బగు కురుకానగరంబునందు తిరువళ్ళీధినాడరని యెడునొక సాత్త్వికపుంగవుండుదయించి యక్కురుకాపురీనిర్వాహకుండై నిఖిలవైష్ణవనిత్యపూజాతత్పరుండై యుండె నమ్మహాత్మునకు రత్నాంగియారను నొక భాగవతోత్తముండు జన్మించె నతనికుమారుండు చక్రపాణి యతనిపుత్త్రుండచ్యుతసూరి యతనిసుతుండు నేరందారను కవీంద్రుం డతనికి శక్కణియరని యెడు తనయుండు జనియించె నతనికి శందామరక్కయ్యరాత్మజుం డయ్యె నతనికి పోర్కారియారను తనూభవుఁ డుద్భవించె నాప్రాజ్ఞునివలనఁ గారియను సూరిశేఖరుం డుత్పన్నుండయ్యె నంత పోర్కారియారను సాత్త్వికపుంగవుండు తనకుం బుత్త్రుం డగు కారిసూరికిం గల్యాణం బొనర్పం దలంచి యపార జనంబు సంతసింపఁ దిరువణ్బరిశారంబను దివ్యదేశంబునకు నిజాప్తబంధుగురుపురోహితసహితుండై కారికుమారునిం దోడ్కొని చనుదెంచి యద్దివ్యదేశంబునందుఁ దన కనాదిసంబంధియై శ్రీవైష్ణవసత్తముం డగు తిరువాళ్మార్బరనుసత్వనిధిం గాంచి యతనిచే నర్చితుండై నాథనాయికాపరనామధేయ యగు నుడయనంగయారను భవత్పుత్త్రిక నస్మత్సుతునికి నిమ్మని యడిగి యొడంబఱిచిన సంతుష్టాంతరంగుండై యతం డుదకధారాపూర్వకంబుగా నర్పించిన సకన్యారత్నంబుఁ దనపుత్త్రుం డగు కారిసూరికిం గల్యాణంబు గావించి యద్దివ్యదేశాధిపతి యగు తిరువాళిమార్బరను శ్రియఃపతి శ్రీపాదాబ్జంబు లర్చించి వినుతించి వీడ్కొని యవ్వధూవరులఁ దోడ్కొని సకలమంగళవాద్యఘోషంబులతో గురుమంత్రిపురోహితబంధువర్గాన్వితుండై మగిడి శ్రీకురుకాపురంబునకే తెంచి

కృతోద్వాహులై పత్నీసమేతు లగుశ్రీరామాదికుమారులం దోడ్కొని మిథి లానగరంబుననుండి యేతెంచినదశరథచక్రవర్తికి సర్వాలంకారశోభితం బగు శ్రీమదయోధ్యాపురంబు వెల్వడి సకలకల్యాణవాద్యఘోషంబుతోఁ బురజను లెదుర్కొన్నచందంబున శ్రీనగరీవాసు లగుమహాత్ము లంద ఱతని నెదుర్కొనిన వారిని సముచితోక్తులనభినందించి కల్యాణసముచితసంస్కారసంస్కృతం బైన సర్వాలంకారసుందరం బైననిజమందిరంబుఁ బ్రవేశించి సుఖం బుడెనంత మార సుకుమారవిగ్రహుం డగునక్కారిసూరి తనధర్మపత్ని నాథనాయికం గూడిమగిడి యద్దేవికి జన్మగృహం బగుతిరువణ్బరిశారం బనుదివ్యదేశంబున కేతెంచియచ్చోటఁ గొన్నిదినంబు లుండి యద్దివ్యదేశాధిపతి యగుశ్రీపతినిం జూచి పొగడి యతనిచే ననుజ్ఞాతుండై మరలి కురుకాపురంబున కేతెంచుచు మార్గమధ్యస్థం బగుకురంగనగరంబునకుం జని యందు తిరుక్కురుంగుడినంబి యనునారాయణునిం గాంచి యర్చించి యనేకప్రకారంబులం గొనియాడిన నద్దేవుండు సుప్రసన్నుండై యర్చకముఖంబున వరంబు వేఁడు మని యానతీయ భవత్సదృశుండగు పుత్త్రు నిమ్మని ప్రార్థింప నద్దేవతాసార్వభౌముండు సమానాభ్యధికరహితుండనగు నాతోడ సదృశుం డన్యుండు లేఁడని తలంచియే నేనీకుఁ బుత్త్రుండ నగుదునని తాధరించినమాల్యం బొక్కటి ప్రసాదించిన నక్కారి యమ్మాల్యంబు శిరంబునం దాల్చి ధన్యుండను గృతకృత్యుండను ననుగృహీతుండ నైతి నని సంతసించి దేవీసహితుండై మగిడి కురుకాపురంబున కేతెంచి నిజనివాసంబునసుఖంబున్న యంతఁ గురంగనగరీపూర్ణాఖ్యుం డగుశ్రీహరిచే ననుజ్ఞాతుండై విష్వక్సేనుం డక్కారిసూరిమానసంబునం బ్రవేశించి యమ్మహాత్మునివలన నాథనాయికాగర్భప్రవిష్టుం డయ్యెనంత నద్దేవికి దినక్రమంబుగా గర్భంబు వర్ధిల్లి ప్రసవసమయం బేర్పడఁ గలియుగాదియందు నలువదిమూఁడువాసరంబులు గడచినపిమ్మటవర్తమానబహుధాన్యసంవత్సరంబునందు వసంతకాలంబునగు వైశాఖశుద్ధపూర్ణిమాశుక్రవాసరంబునవిశాఖానక్షత్రంబునఁ గర్కటలగ్నంబునందుదివ్యయోగకరణంబుల సకలజగదజ్ఞానాంధకారనివర్తకుఁడును యుగపదుదితప్రభాకరసహస్రప్రభాభాసమానదివ్యమంగళవిగ్రహుండు నగుశ్రీపరాంకుశమునీంద్రునింగనియె నమ్మహాత్మునకు వర్షాతపవారణార్థంబుగా నతనియవతారంబునకు ముందట ననంతుండు తింత్రిణీతరుస్వరూపధరుండై వర్ధిల్లు చుండె నవ్వకుళభూషణసూరి యవతారంబునకు ముందుగా సర్వసంపత్సమృద్ధం బై శ్రియఃపతికినిత్యనివాసం బగుతిరుక్కోవలూరనుదివ్యదేశంబునందుఁ జైత్రమాసంబునఁ జిత్రానక్షత్రంబునందు శ్రీకుముదగణేశాంశంబున మధురకవిసూరి శేఖరుండు సూర్యోదయంబునకుఁ బూర్వకాలంబునం దరుణుం డుదయించు మాడ్కి నవతరించె నమ్మహాత్ముండు సామశాఖాధ్యయనశీలపురశ్చూడబ్రాహ్మణకులంబునం దుదయించుక

తనఁ దత్తత్కాలోచిత చౌలోపనయనాదిసంస్కారంబులు పితృకృతంబులు లక్షి యించి యధీతసాంగసశిరస్కసరహస్యామ్నాయసముదయుండై మహావిరక్తుం డై యయోధ్యయు మథురయు మాయయుఁ గాశియుఁ గాంచియు నవంతికయు ద్వారవతియు మొదలగుముక్తిప్రదాయకదివ్యదేశంబుల సేవింపం జనియె నంత నిట. 7

సీ. ఆత్మజుఁ డుదయించె నని తండ్రి నీరాడి, సంతసించుచు మహోత్సవము సల్పఁ
గన్నులఁ దెఱవక కటకట యేడ్వక, చనుఁబాలు గుడువక శయన మొంది
వాడక శుచిపక్ష వర్ధమానద్విజ,రాజుపోలిక వాసరక్రమమున
వృద్ధిఁబొందుచు విష్ణువిన్యస్తభరుఁ డైన,బాలునిఁ గనుఁగొని పదిదినములఁ

తే. గడపి మఱునాఁడు మదినిదుఃఖము పెనంగ,సుతునిఁగొని నాథనాయిక పతినిఁగూడి
యాదినాథునికోవెల కరిగి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 8

సీ. తిరుతామ్రపర్ణీనదీతీరమున శంఖ,తీర్థసమీపమందిరమునందు
సిరి ధర తనయిరు చెంతల విలసిల్ల, స్థిరవాస మొనరించు దేవదేవు
వరదాభయదకరసరసిజయుగళుని, శంఖచక్రోల్లసచ్చారుభుజుని
దరవికసితపద్మదళనేత్రుఁ దపనీయ,నిభవస్త్రుఁ గాలాభ్రనీలగాత్రు

తే. నాదినాథునిఁగని మ్రొక్కి యాశుభాంగి,మాకుమారుఁడు దేవకుమారుఁడనిన
మారుఁ డయ్యెను గారికుమారుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

సీ. ఆదినాథస్వామి యాజ్ఞచే నచ్చోటఁ, దింత్రిణీమూలప్రదేశమునను
బంగారుగొలుసుల రంగుగాఁ జూపట్టు, పసిఁడిడోలికయందు బాలు నునిచి
తమతలంపులను బుత్రస్నేహ ముంపక, కులపాలుఁ డితఁ డని కూర్మి నలిపి
తనకు సంభాషింపఁ దగినట్టియధికారి, లేఁ డని మౌని మైనాఁ డితండు.

తే. తథ్య మనుచు నెఱుంగక తల్లిదండ్రు, లిలఁ గురుంగుడినంబి మాకేమిమేలు
చేసినాఁ డని మదిఁ జింతఁజెంది రనుచు,వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర. 10

సీ. శిశుచేష్టితము లేమి సేయక యేఁడాది, తొట్లలోపలనుండి దోఁగియాడి
మెల్లన దిగి వచ్చి తల్లిదండ్రులు గన, రమ్యచించాకోటరంబుఁ జొచ్చి
యాషోడశాబ్ద మాత్మారాముఁడై యుండె, నంత బదర్యాశ్రమాదిదివ్య
దేశము లన్నియు వాసిగా సేవించి, శ్రీమదయోధ్యను జెంది యుండు

తే. మధురకవిసూరి యొకనాఁడు మాపుబయలు, పొంది దక్షిణదేశమునందుదివ్య
సూర్యమండల మొక్కటిఁ జూచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. అట్లర్ధరాత్రమునందు నాల్గుదినంబు, లరోకదయము దక్షిణాశయందుఁ
గనుఁగొని యచ్చోటు గదలి విచ్చేయుచుఁ, బగ లెల్ల నొకచోటఁ బవ్వళించి
రాత్రులు నడచి శ్రీరంగధామముఁ జెంది, యా తేజ మెప్పటియట్లు చూచి
శ్రీపురి కేఁగి యాకే యందు వసియించి, యాయూరి కవ్వల నమ్మవాద

తే. యంబుగ స్ఫుటమున్న నయ్యార్యవరుఁడు, నాథనాయికసుతునిజ సక్రమంబుఁ
దీర్ఘఘట్టములందునఁ దెలిసె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 12

సీ. తామ్రపర్ణీనదీదక్షిణతటమున, శంఖతీర్థాంతికక్ష్మాతలమునఁ
దింత్రిణీతరుమూలదివ్యకోటరమునఁ, బద్మాసనాసీను భవ్యబోధ
ముద్రాభిరాముని ముకుళితనయనుని, వకుళభూషణముని వరునిఁ జూచి
చైతన్యసంశయశాంతికై పొగడుచుఁ, గరతాళ మొనరింప ఘనుఁ డతండు

తే. మది నెఱింగి కటాక్షింపమధురకవియు, నతుల నేత్రోత్సవంబుగా ననతనిఁ గాంచి
మోదమలరంగి వలగొని మ్రొక్కె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

వ. అట్లు పద్మాసనాసీనుండై పరమపురుషపదారవిందన్యస్తభరుండై పరతత్త్వబోధకజ్ఞానముద్రాభిరాముండై ముకుళితనయనుండై షోడశవార్షికుండై షోడశకళాపరిపూర్ణుండగు సుధాకరుని చందంబునఁ దింత్రిణీమూలంబున విలసిల్లుచున్న పరమాచార్యుం డగు శ్రీపరాంకుశమునీంద్రుం డమ్మధురకవిసూరిశేఖరుం గటాక్షింపనతం డిమ్మహాత్ముండు సర్వజ్ఞుం డీగురుశిఖామణి నాశ్రయించి యుజ్జీవించెద ననితలంచి సాష్టాంగప్రణామపూర్వకంబుగాఁ దదీయాంఘ్రికమలంబు లాశ్రయించి తత్పాదాంబుజధ్యానతన్నామకీర్తనతత్కైంకర్యాదులఁ దదేకానుభవతత్పరుండై యుండె నాసమయంబున దేవాదిదేవుండును సర్వజగన్నాయకుండును సర్వజగన్నివాసుండును శంఖచక్రాదిదివ్యాయుధభ్రాజమానభుజచతుష్టయుండును శ్యామసుందరసుకుమారదివ్యమంగళవిగ్రహుండును సర్వాంతర్యామియు సర్వస్వామియు సర్వనియంతయు నగు శ్రీవైకుంఠనిత్యనికేతనుం డగు శ్రీమన్నారాయణుండును మేరుశిఖరోదితవిద్యుల్లతావిలసితకాలజలదంబుపోలిక లక్ష్మీసమేతుండై గరుడవాహనారూఢుండై యేతెంచి తన్నుం బొడసూపి యాత్మస్వరూపరూపగుణవిభూతిచేష్టితంబు లన్ని యున్నయట్లు గాంచి యనుభవింపం దగునట్లు సకలాజ్ఞాననివర్తకం బగు దివ్యజ్ఞానం బొసంగ నప్పరాంకుశమునీంద్రుం డద్దేవదేవుని దివ్యాత్మస్వరూపంబును దదేకప్రకాశం బగు దివ్యమంగళవిగ్రహంబును దదాధేయంబు లగు కల్యాణగుణంబు లనుభవించి తదనుభవజనితప్రీతివాక్ప్రవాహరూపంబుగా బయల్వెంగెనో యన ఋగ్యజురథర్వసారభూతంబులగు తిరువృత్తంబు తిరువాశిరియంబు పెరియతిరువందాది యనుమూఁడుప్రబంధంబు లొనరించి మఱియు సామవేదసారంబయిన తిరువాయ్మొళి యనుచరమప్రబంధం బొనరిచ్చి యనన్యప్రసన్నులగు శ్రీమధురకవిసూరిప్రముఖదేశికోత్తముల కర్థానుభవపూర్వకంబుగా నుపదేశించి సర్వచేతనోజ్జీవనం బొనర్చె నంతఁ బుష్పత్యాగభోగమండపప్రముఖాఖిలదివ్యదేశనిత్యనివాసు లగు భగవన్మూర్తు లేతెంచి శ్రీతింత్రిణీవృక్షం వలంబించి తమతమదివ్యదేశంబులతోఁ దమ్ముం గనిపింప ననంతగరుడవిష్వక్సే

నాదినిత్యసూరు లప్పరాంకుశముని వైభవంబుఁ గనుంగొన వచ్చి యచ్చటఁ గని పించిన వారి నందఱ సాక్షాత్కరించి మంగళాశాసనం బాచరించి మహాప్రభావ సంపన్నుం డై పరభక్తి పరజ్ఞానపరమభక్తిసంపన్నుం డై ప్రపన్నజనకూటస్థుం డై నయ్యవ్వకుళాభరణమునీంద్రుండు సర్వలోకోజ్జీవనార్థంబుగా నర్చారూపంబు ధరియింపం దలంచెఁ దదనంతరంబ యప్పరాంకుశమునీంద్రునకుం బ్రథమశిష్యుం డగు నమ్మధురకవిసూరిసత్తముండు 'కణ్ణినుణ్ శిరుత్తాం' బను నొక దివ్యప్రబంధంబుచే నమ్మహాత్ముని ప్రభావంబు చరమపర్వనిష్ఠాగరిష్ఠు లగు సాత్త్వికాగ్రణులకుం దెలియం జేసి యర్చారూపం బగు శ్రీవకుళాభరణవిగ్రహం బక్కురుకాపురియందుం బ్రతిష్ఠించి యగ్గురుశిఖామణికి నిత్యపక్షమాసాయనసంవత్సరోత్సవంబు లన్నియుం గొఱంత లేకుండఁ జేయించుచుఁ దద్బిరుదాంకితగాథలం బొగడుచు విజయకాహళంబు లూఁదింపం జూచి కంబనాథుం డను ద్రవిడకవీంద్రుని శిష్యుం డొక్కఁ డేతెంచి మద్గురుం డగు కంబకవీంద్రునిం గని జయించినం గాని యిక్కాహళంబు లూఁదింపం బనిలే దని నిరోధింప శ్రీమధురకవిసూరియు మీ రిట్లు పలుకుట న్యాయం బైనను శ్రీశఠకోపకవీంద్రుం డొక్కచోటికైన నిప్పురంబు విడిచి విచ్చేయం డది గాన నమ్మహాత్ముం డానతిచ్చిన దివ్యప్రబంధంబులం దొక్క సూక్తిలేశంబుఁ గొనిపోయి భవదీయశంఖఫలకంబం దునిచిన నాఫలకం బా సూక్తిని వహించెనేని యస్మదాచార్యుం డేతెంచి భవద్గురుని జయించినట్లగు నని 'కణ్ణన్ కళలిన' యని మొదుపాశురం బొకపత్రంబునందు లిఖియించి యిచ్చిన వాఁ డది గొని చని తనగురుం డగు కంబునిం గాంచి యావృత్తాంతం బంతయుం దెలిపి యాలిఖితం బిచ్చినం జూచి వాఁ డాపత్రికఁ శంఖఫలకంబునం దుంచిన దక్షిణమధురావాసు లగు శతత్రయసంఖ్యాసంఖ్యాతు లైన ద్రవిడసంఖ్యావంతు లేతెంచి యక్కంబకవీంద్రునిం గూడి శంఖఫలకం బెక్కి యున్నంత వాగధిదేవతాధిష్ఠితం బగు నమ్మహోన్నతఫలకం బప్పరాంకుశగురుసూక్తిభూషితం బగు తాళపత్రంబు వహించి యక్కవీంద్రుల నందఱం బడ ద్రొబ్బ బ్రహ్మశాపోపహత దేవతల మాడ్కి వా రధోముఖు లై పుడమిం బడి రంతఁ గంబనామధేయుం డగు కవీంద్రుండు భయభ్రాంతచిత్తుం డై శ్రీపరాంకుశమునీంద్రునిం దలంచి తనమనంబున నతని సాన్నిధ్యంబు గల్పించుకొని యిట్లని స్తుతియించె మహాత్మా ప్రతిక్షణాక్షీణస్వపక్షవిక్షేపప్రక్షుభితప్రతిపక్షపక్షుం డగు పక్షీంద్రుని యెదుట మక్షిక యాడఁ గలదే నిజదీప్తిమండితబ్రహ్మాండభాండమండనాయితప్రచండమార్తండమండలద్యోతితవాతపథంబున ఖద్యోతంబు ప్రద్యోతితం బగునే నిజగంధాఘ్రాణనిస్త్రాణప్రాణిమారణాభివ్యగ్రనిర్ఘృణవ్యాఘ్రంబు కడ సారమేయం బెట్లు మొఱుంగు గజకంఠలుంఠనాకుంఠితోత్కంఠకంఠీరవప్రాపకంఠంబునఁ గ్రోష్టు వసియాడునే సర్వసమ్మోహనసర్వావయవసన్నివేశంబు గల యూర్వశి యెదుటఁ

బిశాచంబు సుందరం బగునే యట్లు సర్వజగదాదరణీయం బగు భవత్ప్రబంధ సముదాయంబునం దొక సూక్తిలేశంబున కైన ముజ్జగంబులం గల కృతిశతంబు సదృశంబు గా దవి యనేకవిధంబులం బొగడి సాపరాధచేతనుల మగు మమ్ముం గరుణింపు మని సాష్టాంగప్రణామం బాచరించె నంతఁ దక్కిన కవీంద్రు లందఱట్లు వినుతించి కృతార్థులైరి యిట్లు మధురకవిసూరిశేఖరుం డనేక ప్రకారంబుల నప్పరాంకుశముని ప్రభావం బఖిలప్రాణు లెఱుంగునట్లు ప్రకాశితంబు చేసి కొంత కాలంబుండి విభవంబుఁ జాలించి యర్చారూపంబు ధరియించె మఱియును. 14

సీ. శ్రీపరాంకుశయోగిశేఖర కారిసు, మార సుందరసుకుమారమూర
శ్రీనాథనాయికాసీమంతినీగర్భ, శుక్తిముక్తాఫల సుగుణజాల
వకుళభూషణ దివ్యవైభవకాసార, భూతాదిసూరిసంపూజ్యచరణ
వైష్ణవాన్వయసుధాపాథోధిరాకాసు, ధాకర శ్రీరంగధామశరణ
తే. తింత్రిణీమూలవిలసితదివ్యధామ, భక్తవత్సల పరమకృపావిధేయ
నీకు మ్రొక్కెద శఠకోపనిత్య మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

శ్రీమన్నాథమునుల వైభవము.

శ్రీమన్నాథ-త. శ్లో॥ జ్యేష్ఠమాసే త్వనూరాధాజాతం శఠజిదాశ్రయమ్ ।
ఉద్ధర్తారం ప్రబన్ధానాం శ్రీమన్నాథమునిం భజే॥

సీ. నిత్యము శ్రీరుక్మిణీసత్యభామలు, చన నొప్ప నుభయపార్శ్వములఁ గొలువ
శంఖచక్రములూర్ధ్వశయపద్మములఁ దాల్చి, వెఱ కేలుఁదమ్ముల మురళిఁ బూని
మణిమయగోపురమండపప్రాకార, మహితమందిరవేదిమధ్యమునను
రంజిల్లు మన్నారురాజగోపాలుని, కభిమతవాసమై యఖిలలోక
తే. సేవ్యమై సర్వసంపత్ప్రసిద్ధమైన, వీరనారాయణపురంబు వెలయుచుండు
సరసచాంపేయవనమున సతత మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. సద్గుణజలధి యీశ్వరభట్టగురువరుఁ, డప్పురియం దెప్పు డధివసించు
నతనికిఁ బుత్త్రుఁడై యవతరించెను బర, భక్తిపరజ్ఞానపరమభక్తి
ఘనుఁడు శ్రీమన్నాథముని యమ్మహాత్ముని, కీశ్వరముని పుట్టె నిద్ధయశుఁడు
యమనియమాసనాద్యష్టాంగయోగసా, ధూత్కృతహృత్పద్మసద్మదహర
తే. గగనరూపాంతరాత్ముఁడు కలితనిఖిల, వేద్యుఁ డానాథముని బుధవినుతగుణుఁడు
గానఁబడుఁ గాక నామదిఁ గరుణ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. హరికిఁ గైంకర్యములు చొప్పటఁ జల్పుచు, నుండి కొన్నిదినంబు లొక్కనాఁడు
పితృపుత్త్రసహితుఁడై ప్రీతిఁ గోవెల, కరిగి ప్రదక్షిణ మాచరించి
ధర్మతార్క్ష్యస్తంభబలిపీఠములకడఁ, జాగిలఁబడి మ్రొక్కి జరిగిపోయి
మన్నారుకృష్ణునికన్నుల మొగి నిల్చి, కేలుఁదమ్ములఁ దలఁ గీలుకొలిపి
తే బహువిధంబులఁ గొనియాడి పరమభక్తిఁ, బలికె నిట్లని రాజగోపాలహరికి

యుక్తతముఁడైన శ్రీనాథయోగియనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
సీ. సాధురక్షకు దుష్టసంహారమున కుర్వి, ధర్మసంస్థాపనార్థము జనించి
స్వామి ముందే నీవు శైశవపౌగండ, కౌమారయౌవనకాలములను
జేసినచేష్టలఁ జెన్నొందుచును భవ,త్పదపల్లవన్యాసపావనంబు
లగుబృహద్వనము బృందాటవి గోవర్ధ,నాద్రి గోకులము శ్రీయమున మధుర
తే. ద్వారవతియు నయోధ్యయు బదరికాశ్ర,మాదిపదముల సేవింపనరుగ వీని
కాజ్ఞయిమ్మని యడిగెనయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. అర్చకముఖముగా హరి పోయిరమ్మని, యాన యిచ్చిన విని యచటనుండి
స్వకుటుంబసహితుఁడై చని దివ్యదేశము,లన్నియు సేవించి యమునచెంత
గోవర్ధనపురంబుఁ గొమరొప్పఁగని యందు, గోపకుమారునిఁ బ్రాపుఁ జెంది
యఖిలకైంకర్యము లతనికి సలుపుచుఁ, గొన్నినాళ్లుండె నగ్గురువరేణ్యుఁ
తే. డంత మన్నారుగోపాలుఁ డతనికలను,దన్నుఁ గనిపించి రమ్మని దయను బిలువ
నేఁగఁ దలఁచెను నాథముని నీంద్రుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. గోవర్ధనపురీశు గోపకుమారుని, యంఘ్రులఁ గని మ్రొక్కి యాజ్ఞఁ బడసి
తమకుటుంబముతోడఁ దరలి యచ్చటినుండి, కాశీపురముఁ జెంది గంగఁ గాంచి
తీర్థీకరించి యాదేశముఁ గడచి యు,త్కలదేశమున నబ్ధితటమునందుఁ
బదునాల్గుజగములఁ బరమపావనమైన, శ్రీపురుషోత్తమక్షేత్ర మొంది
తే. బ్రహ్మదారుస్వరూపునిఁ బరమపురుషుఁ, గాంచి మ్రొక్కిడివినుతించి కదలియచట
సింహగిరినాథమునిఁ జెందెఁ శీఘ్రమనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. సింహాచలమునందు శ్రీవరాహనృసింహు,ఘనభక్తి భజియించి కదలి యచట
శ్రీ మదహోబలక్షేత్రముఁ గని యందుఁ, బ్రహ్లాదవరదునిఁ బ్రస్తుతించి
గరుడాద్రిని హిరణ్యకశిపుమర్దను నృసిం,హునిఁ గని పొగడి యహోబలంబు
విడిచి వచ్చి వృషాద్రి వేంకటేశుని గాంచి, వేయువిధంబుల వినుతి సల్పి
తే. యచటినుండేఁగి ఘటికాద్రి హరినిన్నృహరి,నీశుఁ గని మ్రొక్కి నాథముని నీశ్వరుండు
జరగి కనియెను శ్రీగృధ్రసరసి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఆసరస్తటమున హైమసౌధమునందుఁ, గనఁబడు విజయరాఘవునిఁ గాంచి
హర్షపూర్వకముగా నతనికి జోహారుఁ, జేసి కాంచీపురిఁ జేరి యందుఁ
గరిగిరివరదునిఁ గన్నులపండువు, గాఁ జూచి కేల్మోడ్చి కడు నుతించి
యష్టాదశస్థితహరిదివ్యమంగళ,మూర్తులఁ గనుఁగొని మ్రొక్కి పొగడి
తే. యేఁగి శ్రీమదహీంద్రపురీశుఁడైన, దైవనాయకు నీక్షించి తగ భజించె
మాన్యతముఁడైన శ్రీనాథమహాముని యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
సీ. చాంపేయవనమున సొంపారు శ్రీవీర,నారాయణపురంబుఁ జేరఁ జనిన
నప్పురివైష్ణవు లంద ఱెదుర్కొని, నమ్రులై యర్చింప నాథముని యు

సముచితంబుగ వారి । సన్మాన మొనరించి, వారలకుశలముల్ । వరుస నడిగి
రంగుగా మన్నారు।రాజగోపాలుని, శ్రీకార్యములయందు । సేమ మరసి
తే. తానొనర్చినతీర్థయా।త్రాక్రమంబుఁ, దెలిపియాసాత్త్వికులతోడ।దేవగృహముఁ
జొచ్చి మన్నారుకృష్ణునిఁ।జూచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె।మోద మలర.
సీ. మన్నారుకృష్ణుని।కన్నులమొగి నిల్చి, శ్రీనాథముని నుతిఁ । జేసినంత
నతఁడు ప్రసన్నుఁడై । యర్చకముఖమున, నాదరోక్తులఁ గర । మనునయించి
తిరుపరివట్టముఁ । దీర్థముఁ దిరుమాల, శఠకోప మిప్పించి । శ్రమము దీర్చి
యీనాథమునుల మీ।రిండ్లు కట్టించి యిం,దుండుఁడీ యని హారి । యూరివైష్ణ
తే. వులకు నియమింప వారట్ల।సలుప నాథ,మునికుటుంబసమేతుఁడై।మోద మలర
నందు నిత్యనివాసముఁ।జెందె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె।మోద మలర. 25
సీ. ఛాత్రుల కనిశము । శాస్త్రపాఠంబులఁ, జెప్పుచు నమ్ముని।శేఖరుండు
సకలసుగంధిపు।ష్పద్రుమారామము, నిర్మించి నిత్యము । నిఖిలకుసుమ
మాల్యములనుగూర్చి । మన్నారుకృష్ణుని, కర్పించు చుండు న।య్యవసరమున
సాటి లేనట్టు మే।ల్మాటినుం డిరువురు, వైష్ణవు లొక నాఁడు । వచ్చి యచట
తే. భవ్యగుణజాలుఁ బరమకృ।పాళు జలద,నీలు మన్నారురాజగో।పాలబాలుఁ
జూడ్కు లలరంగభక్తితోఁ।జూచి రనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె।మోద మలర.
వ. అట్లా వైష్ణవోత్తములు సర్వలోకోత్తారక యగుదక్షిణద్వారక నధివసించుమ
న్నారుకృష్ణునిదివ్యమంగళవిగ్రహంబు సేవించి తదనుభవజనితానందకందళిత
స్వాంతులై ఫాలస్థలంబులఁ గేలుఁదమ్ములం గీలించి 'యారావముదే' యను
తిరువాయ్మొళ్ళి యనుసంధింప విన నవధరించి శ్రీమన్నాథముని 'ఓరాయి
రత్తుళిప్పత్తు' న్మని మీర లనుసధించితిరి మీ రీయాయిరప్రబంధబంధురం బగు
శ్రీకోశం బిప్పింపుఁ డని యడుగ నాసాత్త్వికు లీశ్రీకోశం బెచ్చటనుం గనఁబడ
లే దని విన్నవింప స్వామిసన్నిధి శ్రీశఠకోపతీర్థప్రసాదాదిబహుమతి సేయించి
వారిల బంచి తత్ప్రబంధసంపాదనచింతాయత్తచిత్తుం డయ్యె నంత. 27
సీ. గాథాసహస్రసం।ఘటితశఠారిప్ర,బంధమం దీపది।పాశురంబు
లధికరించితిమి మే । మది దక్క వే తెలుం,గము గాన మాపుస్త।కముధరిత్రి
నని పల్కి రీవైష్ణ।వాగ్రణు లది గాన, కురుకాపురము శఠ।కోపసూరి
కవతారపదము నే । నచ్చోటి కేఁగి యా,శ్రీకోశ మొం దైనఁ । జెందెద నని
తే. యెంచికురుకాపురంబున।కేఁగుదెంచి, యాదినాథునిఁగని మ్రొక్కి।యభినుతించి
చూచె శఠవైరి నానాథ।సూరి యనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.
సీ. ధన్యుఁ బరాంకుశ।దాసాఖ్యు మధురక,విప్రియశిష్యుని । వేడ్కఁ జూచి
తిరువాయిమొళ్ళి యను।దివ్యప్రబంధ మం,తయుఁ జదివినధన్య।తము లిచటను
గల రేని చెప్పుమా । ఘనుఁడ నీ వని నాథ,ముని పల్క నమ్మహా।త్ముని కతండు

పలికెసుమునుపీ ప్రబంధము సాంతము,గానభ్యసింప నాక్షణమునందుఁ [జెంది
తే. బరమపద మొందుదురుగాన భయముఁ జెంది, జనులువిడిచినవది ప్రమోషంబుఁ
ననుచు నతనికిఁ దెలిపె నయ్యార్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. తిరుమొళ్ళి మొదలైన దివ్యప్రబంధము, లఖిలములు ఖిలంబు లయ్యె నిట్టు
లవియన్ని మగిడి మీ రధికరించుట కుపా,యముఁ జెప్పెదను వినుమార్యవినుత
యసద్గురుప్రోక్తమా కణ్ణినుణ్ శిరు,త్తాం బనియెడు ప్రబంధము లభించి
యాళ్వారికను మోల నతనిఁ దలంచుచుఁ, దింత్రిణీక్రింద సుస్థిరత నుండి
తే. వేడ్క నది నీవు పండ్రెండువేలమార్లు,జప మొనర్ప శఠారి ప్రసన్నుఁడగును
దథ్య మనియెఁబరాంకుశదాసుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. ఇట్లు మహాత్మునిసూక్తు లాలించి సంతసించి శ్రీమన్నాథముని యాక్రమం బొనర్ప నుద్యోగించె నంత.
సీ. శఠవైరివిషయ మాసత్ప్రబంధం బది, నయ మొప్పఁ జదివి శ్రీనాథయోగి
తిరుతామ్రపర్ణిలోఁ దీర్థమాడే తెంచి, తింత్రిణీమూలప్రదేశ మొంది
ముద మొప్ప శఠకోపమునికను మోలను, బద్ధాసనస్థుఁడై పరమనియతి
నుండి యాసత్కృతిఁ బండ్రెండువేలమా, ర్లావృత్తి సలిపిన నాదినాథ
తే. మహిషియాజ్ఞను శఠరిపుమానిపూర్ణ,చంద్రుఁ డుదయించి నాథహృత్సరసిజా భ్ర
మండలాంతస్తమంబెల్ల మాపెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. కటివేల్పు తన కనుగ్రహముఁ జేసినయట్లు, నయ మొప్ప శఠవైరినాథమునికిఁ
బ్రపదన మొనరించి పార్థన కలయదు, దేవునిగతి దివ్యదృష్టి యొసఁగ
ద్వాదశాత్మునిగతి ద్వాదశసూరిస్వ,రూపుని నాశఠకోపమునిని
నాదివ్యతేజోమయాకాశవీథిని, సాక్షాత్కరించి తచ్చరణపద్మ
తే. ములకు భక్తి దలిర్పఁ జేమోడ్చి పొగడి, వకుళభూషణముని నీదువాంఛితంబు
దెలుపు మని నాథసూరికిఁ బలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
వ. అంత నమ్మహాత్మునిదివ్యసూక్తు లాలించి శ్రీనాథముని యిట్లనియె. 34
సీ. భవదీయదివ్యప్రబంధము లన్ని సాం,గోపాంగములు వీని కొక్కసారి
సంప్రదాయార్థవిజ్ఞానపూర్వకముగా, నాన తిమ్మన నతఁ డతని కనియెఁ
దెఱబైట నీవుండి తెలివిగా లిఖియింపఁ, జెప్పెద నవి యన్ని చెవిసొరంగ
నని శఠారి నచింప నతఁ డట్లొనర్చినఁ, బల్లాండు మొదటను బలుకుకతన
తే. శ్రుతుల మొదటను బ్రణవముఁ జొనిపినట్లు, పరఁగు పల్లాండు దివ్యప్రబంధములకు
నాదియందును బలుకుదు రార్యు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. నాథ మనీషికి నాలాయిర ప్రబం,ధము లట్లు క్రమముగా దయ నొసంగి
యతులరహస్యత్రయం బంతియోపాయ, మష్టాంగయోగరహస్య మఖిల
దర్శనముఖ్యతాత్పర్యము సంశయ, మేమియు లేకుండ నెఱుకపఱచి

వర మిచ్చెదను నీదుపరసమృద్ధికి మెచ్చి, కోరికో మ్మని శఠకోపదివ్య
తే. సూరి పలికిన నానాథదూరదర్శి, సంతసించుచు భక్తితో సాఁగి మ్రొక్కి
వకుళభూషణముని కిట్లు పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఈకలియం దుదయించినచేతనుల్, దీర్ఘాయువులు గారు తెలివి లేని
వారు దుర్భగులైనవారు దురాచారపరులు భూతద్రోహకరులు గాన
కరుణచే వీరి కందఱకు మే లొనరింప, నవనియం దిచ్చోట నవతరించి
ద్రావిడామ్నాయముల్ ధరఁ బైలుపుచ్చిన, మరణభయంబుచే మందబుద్ధు
తే. లధికరింపక యున్నంత నవి ఖిలంబు, లయ్యె నిప్పుడు చెప్పితి రవి యెఱిగి
వీని కని పల్కె నాబ్రహ్మవేత్తయనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఈవేళ మొదలుగా నిఁక మీఁదఁ దిరువాయి, మొళ్ళియభ్యసించుముముక్షువులకుఁ
గలకాల మంతయుఁ గడచినమీఁదట, మోక్ష మి మ్మని నాథముని వచింప
నట్లొసంగెద ననియాళ్వారు మఱియొక, మాట వక్కాణించె మౌనిమణికి
నాథార్య శ్రీవీరనారాయణపురంబుఁ, జెంద యం దుండి నీశిష్యతతికి
తే. ద్రవిడవేదము లివి చెప్పి ధరణియందు, వృద్ధిఁ బొందింపుమని బ్రహ్మవిత్తమునకు
వకుళభూషణముని పల్కె వాంఛ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. శ్రీనాథముని కట్లు చెప్పి శఠారాతి, బహుమతి యొనరించి పంప నాతఁ
డాదినాథస్వామియంఘ్రులఁ గని మ్రొక్కి, వినుతించి వీడ్కొని వెడలి వీర
నారాయణాహ్వయనగరికిఁ జని యందు, మన్నారుకృష్ణునిఁ గన్నులార
సేవించి పోయి వచ్చినక్రమ మతనికి, విన్నవించి తదాజ్ఞ వేడ్క నొంది
తే. యుర్విద్రావిడవేదము లుత్తరోత్తరాభివృద్ధము లెట్లగు ననుచుఁ దనదు
మదిఁ దలంచెను శ్రీనాథమౌని యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అంతఁ బరమకారుణికుం డగు శ్రీమన్నాథముని మన్నారుకృష్ణునియాజ్ఞచేఁ గీళైహ
త్తాళ్వార్ మేలేహత్తాళ్వారనునిజపౌత్రులసాహాయ్యంబుగాఁ గూర్చుకొని భగ
వంతుం డగుకృష్ణద్వైపాయనుండు తొల్లి రాశీభూతంబు లగువేదంబులు ఋగ్య
జుస్సామాథర్వభేదభిన్నంబుగా నుదాత్తానుదాత్తస్వరితప్రచయాత్మకస్వరం
బులచే నుచ్చారణయోగ్యంబులుగాఁ జేసినట్లు సంఘీభూతప్రబంధమధ్యంబునఁ
జతుర్వేదసారభూతంబు లగుశ్రీవకుళాభరణప్రణీతప్రబంధంబులు నాలుగు నా
లుగువేదంబులుగా నేర్పరించి యాద్రావిడామ్నాయంబులకు శ్రీపరకాలముని
ప్రోక్తంబు లగుషట్ప్రబంధంబులు షడంగంబులుగా నవశిష్టప్రబంధంబు లన్ని
యుపాంగంబులుగా సర్వచేతనోజ్జీవనార్థంబొనర్చి సాత్త్వికతాస్తికతాద్యాత్మ
గుణపరిపూర్ణు లగుశ్రీవైష్ణవులచేఁ దత్తద్దివ్యదేశంబులయందు దివ్యగానరూపం
బుగాఁ బాడించిన నద్దివ్యప్రబంధంబు లన్నియు శిష్యాచార్యక్రమంబు దప్పక
యిప్పటికైన నిప్పుడమిం బ్రసిద్ధంబులై వర్ధిల్లుచుండె నాసమయంబున షడ్జ

మధ్యమగ్రామంబుల సకలజనమనశ్శ్రవణానందంబుగా మనుష్యగానంబుఁ బాడ నేర్చినపణ్యాంగన యొకతెయు గాంధారగ్రామయుక్తంబుగా దేవగానంబుఁ బాడనేర్చినవారవిలాసిని యొకతెయుఁ దమతమగానాతిశయంబునకై వివాదమొంది యద్దేశాధిపతి యైనచోళనాథునిసప్తాంగలక్షణలక్షిత యగుసభఁ జేరంబోయి యమ్మహీపతినిం గాంచి తదీయాజ్ఞచే సదస్యులు వినం దమతమగానచాతుర్యంబు గనిపింప నాసామాజికులు మనుష్యగానంబు మెచ్చిన నమ్మహీమండలేశ్వరుండు మనుష్యగానంబుఁ బాడినపణ్యలావణ్యవతికి ధనకనకవస్తువాహనాది బహుమతు లొనర్చి పంచి దేవగానంబుఁ బాడినవేశ్యాలలామంబు నాదరింపకున్న నదియు నస్మదీయం బగుదైవతగీతాతిశయంబు దేవతలకుం దెలియుం గాని మానవు లెఱుంగ లేరని యాసదస్యులకువక్కాణించి ప్రతిదివ్యదేశంబులయందు భగవద్భాగవతముఖోల్లాసంబుగాఁ బాడుచుఁ గ్రమంబునం జని చని యొక్కనాఁడు వీరనారాయణపురంబునందు మన్నారుకృష్ణునిసన్నిధిఁ జెంది పన్నాణంబుగాఁ బాడుచుండ సర్వజ్ఞుం డగుశ్రీమన్నాథముని విన నవధరించి యద్దేవగానంబునకు సంతసించి స్వామిసన్నిధితిరుపరివట్టంబును దిరుమాలెయు శ్రీశఠకోపతీర్థప్రసాదాద్యఖిలసమ్మానంబు లొనర్చి పంచినంత నావేశ్యారత్నంబును మగిడి చోళభూమండలేశ్వరునిం గాంచి వినయం బొనర్చి యిట్లనియె శ్రీవీరనారాయణపురంబునందు శ్రీమన్నాథముని యనునొక ప్రాజ్ఞశిఖామణి మదీయదివ్యగానాతిశయం బెఱుంగు నమ్మహాత్మునిచ్చటికి రావించిన నతండు మదీయదివ్యగానోత్కర్షంబు మీకుం దెలుపఁగలం డనిన విని యబ్భూమిపతియు శ్రీమన్నాథమునులం బిలిపించి ప్రత్యుత్థానాభివందనాద్యర్చావిధులం బూజించి యుచితం బగుకాంచనపీఠంబునం దుంచి తదీయశాసనంబునఁ దానుచితాసనాసీనుండై కరకమలంబుల మోడ్చి మహాత్మా యీవేశ్యాస్త్రీదివ్యగీతాతిశయంబు మీరెఱింగితి రేని మాకుం దెలుపుఁ డని సభ్యులు విన విన్నవింప శ్రీనాథమునిసత్తముం డాయిరువురు వేశ్యలం బాడ నియమించి యగ్గీతంబు లాకర్ణించి నృపసత్తమా మీర లందఱు షడ్జమధ్యమగ్రామకలితంబు లగుగీతం బెఱింగినవారు గావున నిమ్మనుష్యగానంబు విని సంతసించితి రిద్దేవతాగీతాతిశయంబు నిలింపులకుం గాని మనుష్యులకుం దెలియ నశక్యం బనిన నాసార్వభౌముండు గురుసత్తమా మీ రీదేవగానం బెఱుంగుదు రని మాకెట్లు దెలియుఁ గావున నొకయడియాలంబుఁ జూపుఁ డనిన నమ్మునిసత్తముండు నన్నూటనలువదితాళంబు లేకకాలంబున వాయింప నియోగించిన రాజట్లు సేయింప నమ్మహానాదం బాలించి యమ్మహాత్ముండు కాంస్యమయతాళంబులమానంబు వేర్వేఱ వాక్రువ్వ నమ్మూర్ధాభిషిక్తుం డగ్గురువరుం డానతిచ్చినక్రమంబుగా నాతాళంబు లన్నియు నొకటొకటిగాఁ దుల నారోపించి పరీక్షించి తదుక్తక్రమంబున కించుకయైన న్యూనాధి

క్యంబుఁ గనుఁగొనలేక యత్యాశ్చర్యంబుఁ జెంది పరమాహ్లాదసుధాప్రవాహప్లావ్యమానమానసుండై యానృపసత్తముం డద్దేశికోత్తమునకు భక్తిపూర్వకంబుగా సాష్టాంగప్రణామం బాచరించిబహువిధామూల్యరత్నభూషణాంబరాదిద్రవ్యంబు లర్పింప నుద్యోగించినం జూచి భగవంతుండగుశ్రీనాథమునీంద్రుండు తృణీకృతబ్రహ్మరుద్రేంద్రాదివిభవుండు గావున నాద్రవ్యం బేమియుం గొననొల్లక చోళభూభర్త నాశీర్వదించి మగిడి వీరనారాయణపురంబునకే తెంచి మన్నారుకృష్ణున కశ్రాంతంబు సకలవిధకైంకర్యంబు లొనర్చుచున్నసమయంబున, శ్లో॥ శరీరం వసు విజ్ఞానం వాసః కర్మ గుణానసూన్। గుర్వర్థం ధారయేద్యస్తు సశిష్యో నేతర స్స్మృతః॥ అనియెడున్యాయంబున శిష్యలక్షణలక్షితు లగు నుయ్యకొండార్ కురుహావలప్పన్ నంబికరుణాకరదాసర్ పెరియతిరువుడయార్ తిరుకణ్ణమంగైయాండాన్ వానమామలైయాండాన్ నురుపుటారాచ్చాంబిళ్లై చొక్కత్తాళ్వానియెడియీయెనమండ్రు సాత్త్వికసత్తము లద్దేశికోత్తమునిదివ్యపాదాబ్జంబు లాశ్రయింప నతండు సుప్రసన్నుండై వేదసారంబై మహాప్రభావసంపన్నంబై మంత్రరత్నాపరనామధేయం బైనద్వయం బర్థానుభవపూర్వకంబుగా నుపదేశించి తిరువాయ్మొళ్లి మొదలైనదివ్యప్రబంధంబు లన్నియు వాచోవిధేయంబు లగునట్లు ప్రసాదించి సమస్తవేదశాస్త్రంబులధికరింపం జేసి శ్రీరహస్యత్రయసారార్థం బగుసకలజగత్కారణభూతపరమపురుషరూపపరతత్త్వనిర్ణయం బెఱింగించియష్టాంగయోగధారణాసాక్షాత్కృతభగవద్దివ్యమంగళశ్యామసుందరసుకుమారవిగ్రహానుభవ జనితానందకందళితహృదయారవిందుండై యుండె నంత.

సీ. విని నాథమునియోగ § విభవముఁ గనఁ దన, హేలావతులఁ గూడి § చోళరాజు
విన్నాణముగ వచ్చి § మన్నారుకృష్ణుని, గన్నులపండువు § గా భజించి
యచటినుం డేతెంచి § యతిరహస్యక్షేమ, గిరిగహ్వరోపమ § గృహమునందు
ధౌతవస్త్రాజిన § దర్భోత్తరం బగు, విపులపీఠమునందు § వెలయువాని
తే. బద్ధపద్మాసనుని నూరు § భాగనిహిత, పాణితలు హృన్నిరీక్షిత § పరమపురుషు
సూరివరు నాథయోగిని § జూచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర.

సీ. అట్లు త న్నీక్షించి § యాశ్చర్యపడి తన, యంఘ్రిపద్మంబుల § కర్చఁ జేసి
వెలువడి నవతటి § ద్వృతకాలమేఘుఁడు, గతి నిజభార్యలఁ § గలిసి పురికిఁ
జనుచున్న చోళభూ § జాని వీక్షించి యీ, క్షితిగోపికావృత § కృష్ణుఁ డితఁ
డని తలంచుచు నాథ § మునివరుం డారాజు, వెనువెంటఁ జనుచుండ § విని తదంగ
తే. రక్ష నలుపంగఁ బుండరీ § కాక్షముఖ్య, శిష్యవరు లేఁగి పరభక్తి § సింధు వైన
గురునిఁ గని మ్రొక్కి పలికిరీ § కరణి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర.

సీ. స్వామి దేవరవారు § సర్వజ్ఞులై యుండి, యీరాజసుతు వెంట § నిట్లు చనుట

భువి విరుద్ధం బని ఽ పుండరీకాక్షుఁడు, లన నాథముని వారి ఽ కనియె నిట్లు
గోపికాపరివృత ఽ గోపకుమారకుఁ, డితఁ డని మది నెంచి ఽ యిప్పు డిట్లు
వచ్చితి నన జోళ ఽ వసుమతీశ్వరుఁ డితం, డని వారు దెలుప న ఽ య్యార్యవరుఁడు
తే. మగిడి మన్నారుకృష్ణునిఁ ఽ దగ భజించి, యతని కనిశము కైంకర్య ఽ మాచరించి
కాల మొక్కింత యీరీతిఁ ఽ గడపెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.
సీ. మన్నారుకృష్ణునిఁ ఽ గన్నులఁ గని మ్రొక్కి, స్తుతిఁ జేసి యొకనాఁడు ఽ చోళరాజు
మరలి యేఁగఁ దలంచి ఽ మదహస్తి నెక్కంగ, సరినృపు ల్తలలఁ ద ఽ చ్చరణమానఁ
జూచి బ్రహ్మశివాద ఽ సురశిరంబుల నూని, విహగాధిపతి నెక్కు ఽ విష్ణు వనుచు
నుల్లములో నాథ ఽ యోగి దలంచుచుఁ, బరభక్తివివశుఁ డై ఽ యొరగె ననుచు
తే. ధరణివిఖ్యాత మీసంప్ర ఽ దాయ మంత, యోగనిష్ఠాభిరతి నాథ ఽ యోగినిత్య
తృప్తుఁడై యుండెనిలఁ గొన్ని ఽ దినములనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె ఽ మోదమలర.
వ. అంత శ్రీమన్నాథమునీంద్రుండు నిజచ్ఛాత్రశేఖరుండగు కురుకావలప్ప ననుసూ
రిశేఖరునిం బిలిచి నీ వీయోగరహస్యం బభ్యసింపు మని యమ్మునిశిరత్నంబున
కష్టాంగయోగక్రమం బుపదేశించి పుండరీకాక్షపరనామధేయుండై నయుయ్య
క్కొండా రనుగురువరునిం జూచి నీవష్టాంగయోగరహస్యం బభ్యసింపు మనిన
నమ్మహాదేశికున కయ్యోగానుష్ఠానం బశక్యంబుగాఁ దోఁప నమ్మహాత్ముని తలం పె
ఱింగి వత్సా నీవు వేదశాస్త్రంబులు సకలామ్నాయసారభూతంబు లగుతిరు
వాయ్మొళి మొదలైన దివ్యప్రబంధంబులన్నియుం బ్రవర్తింపం జేయుమని నియ
మించి స్వపుత్రుండైన యీశ్వరముని నవలోకించి నీకస్మత్సమానుండగు కుమా
రుం డొక్కం డుదయించు నబ్బాలకునకు యమునత్తురవ రని తిరునామం బొన
ర్పు మని యాన తిచ్చి యుయ్యక్కొండారు కురుహావలప్ప ననియెడి యిరువురు
సూరివరుల నుద్దేశించి మీకు నేనుపదేశించినదర్శనతాత్పర్యయోగరహస్యారవి
శేషంబు లన్నియు యామునాచార్యున కుపదేశింపుం డని నియోగించి పూర్వక్ర
మంబుగా మన్నారుకృష్ణున కనవరతకైంకర్యం బొనర్చుచు యోగధారణాతత్ప
రుండై యుండె నంత. 45
సీ. ఉచ్చైశ్శ్రవము నెక్కి ఽ యుర్విఁ జరింప ని, ట్లేతెంచినాఁడో దే ఽ వేంద్రుఁ డనఁగఁ
దగిన వేషము దాల్చి ఽ మృగయావినోదియై, యుత్తమాశ్వము నెక్కి ఽ యుచితబలము
గొల్వ వెల్వడి చని ఽ ఘోరకాననముల, శరభసింహవ్యాఘ్ర ఽ చమరసృమర
మహిషవరాహాది ఽ బహుమృగంబుల నేసి, యలసి పురంబున ఽ కరుగువేళఁ
తే. జెంది మన్నారుకృష్ణుని ఽ సేవఁ జేసి, వీరనారాయణపురంబు ఽ విడిచిపోయి
చోళభూపతి నిజపురిఁ ఽ జొచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోదమలర.
వ. ఆసమయంబున శ్రీమన్నాథమునులకడ కాత్మపుత్రిక లిరువు రేతెంచి యిట్లని
విన్నవించిరి.

సీ. అయ్యనెయ్యం బొప్పననతిసుందరాకృతు, లిరువురు విలుకాండ్రనింతియొక తె
వారిపిమ్మట బాలవనచరుం డొక్కఁడు, మనయింటి కేతెంచి మమ్ముఁ గాంచి
శ్రీనాథమును లేమి సేయుచున్నా రని, యడిగి పోయిరి వార లంద అనిన
విని నాథముని తనమనమున వారలు, జానకీరామలక్ష్మణసమీర
తే. సూనులనియెంచివారలఁ జూచువేడ్క, వేగవారలుచనుత్రోవ వెంటఁజనుచు
వచ్చుపథికుల కిట్లు వారుచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నెమ్మోద మలర. 48
సీ. ధానుష్కులిరువురుఁదరుణి యొక్కతె యొక,వనచరార్భకుఁ డిట్టివారి నిపుడు
కంటిరాత్రోవలోఘనులార యనఁ బాంథు,లదె చనుచున్నవారనుచుఁ బలుక
విని వేగ చని నాథముని వారిఁద్రోవలోఁ, గనలేక వగచుచుఁగడుర యమునఁ
జని చనికను మోలఁ గని చోళపట్టణ,ద్వారముకడ నున్నవారి నడుగఁ
తే. జూడ లేదని వారన సూరివర్యుఁ,డక్కటా కాన లేనైతి హరిపదాబ్జ
యుగళ మనియార్తిపడి నేలకొరిగెననుచు,వాదిభీకరగురుఁడ నెమ్మోదమలర.

వ. అంత నశ్రాంతభగవదేకాంతచింతాసంతానసమాక్రాంతస్వాంతుండును శాంతిదాంతిక్షాంత్యాదిగుణనితాంతవిశ్రాంతినిశాంతుండై నయమ్మునికాంతుండు, శ్లో॥ చక్రాష్టకే వ్యష్టిరూపాం సర్వానన్దేసమష్టికామ్। అష్టాక్షరీంమహావిద్యాం ధ్యాయే నారాయణాత్మికామ్॥ అనుయోగశాస్త్రక్రమంబున మూలాధార స్వాధిష్ఠానమణిపూరకానాహతవిశుద్ధాజ్ఞాలలాటకసర్వానందాభిధాన చక్రాష్టకంబున వ్యష్టిరూపంబుగా సర్వానందాష్టదళంబునందు సమష్టిరూపంబుగా విలసిల్లుచు నారాయణాత్మకం బగుశ్రీమదష్టాక్షరీరూపయోగవిద్యారహస్యంబును మంత్రరత్నార్థాద్యఖిలహితంబు లుపదేశించిన శ్రీపరాంకుశదివ్యసూరినిందలంచుచుహృత్పుండరీకాంతర్గతాపహతపాప్మత్వాదిగుణాష్టకవిశిష్టజ్యోతిర్మయదహరాకాశాత్మకాంతరాత్మాభిధానపరమపురుషానుగ్రహంబుచే లబ్ధంబగుమూలాధారద్వారంబునఁ బ్రాణశక్తియుక్తకతిపయతత్త్వరూపసూక్ష్మశరీరంబుతో సుషుమ్నాఖ్యబ్రహ్మనాడ్యంతరాయనంబుఁ జెందియుద్గమించిసహస్రారమధ్యమామృతమయూఖమండలమధ్యప్రదేశాయితవిగ్రహుం డై విద్యామాహాత్మ్యంబుచే మధ్యధమన్యూర్ధ్వభాగంబు భేదించి బహిర్గతుండై ప్రణవరథారూఢుండై మనస్సారథ్యంబుఁ జెంది నిజప్రభావగాథాకథకవందిబృందాయమానబృందారకసందోహాభివందమానపదారవిందుండై యర్చిరాదిమార్గంబునం జనుచు వహ్న్యాదినపూర్వపక్షోత్తరాయణాబ్దవాతాంశుమచ్చంద్రవిద్యుద్వరుణేంద్రవిధాతృలోకంబులందుఁ దత్తల్లోకాభిమానిదేవతలచే నర్చితుండై యన్నిలింపులగుంపులన్నియు వీడ్కొలిపి బ్రహ్మాండకటాహంబు భేదించుకొని దశగుణితోత్తరంబైన యావరణసప్తకంబును మూలప్రకృతియు నతిక్రమించి బ్రహ్మశివసనకసనందనసనత్కుమారసనత్సుజాతాదిమహాయోగీంద్రుల కైన నవాఙ్మానసగోచరం బై

తమఃపరివారపరివర్తమానపరిచ్ఛిన్నాధోదేశంబై యామోదప్రమోదసమ్మోదవైకుంఠాఖ్యాభేదంబులచేఁ జతుర్విధంబయ్యు ననంతంబై నిత్యవిభూతిత్రిపాద్విభూతిపరమపదపరంధామ పరమవ్యోమపరమాకాశామృతాకాశాప్రాకృతలోకానందలోకవైకుంఠాయోధ్యాపరాజితాదిశబ్దవాచ్యంబై పరమాశ్చర్యకరంబై సూర్యచంద్రాగ్నిప్రకాశనిరపేక్షంబై దివ్యజ్యోతిర్మయంబై యనంతగరుడవిష్వక్సేనాదినిత్యసిద్ధులనైన నియత్పరిమాణ మియదైశ్వర్య మీదృశస్వభావం బని పరిచ్ఛేదింప నయోగ్యంబై యొప్పుచున్న దివ్యలోకంబుఁ గాంచి ప్రహర్షించి మించి యతిత్వరితగతిం జని చని మార్గమధ్యస్థమహోన్నతశాఖోల్లసత్తిల్యఫలాశితిలకమూలంబునం దించుక విశ్రమించి మఱియు నతిత్వరితవిక్రముండై చని రంగదుత్తుంగతరంగమంగళాయతనామృతాకారవిరజాతరంగిణి నుత్తరించి తద్దివ్యకూలంకషామృతప్రవాహావగాహనంబుచే లింగశరీరధూననంబొనర్చి నిబిడనీరంధ్రనీలమేఘనిర్ముక్తసుప్రసన్నసూర్యబింబంబుకరణి రాహువిముక్తరాకాసుధాకరమండలంబుపోలిక సమీచీనసలిలసంక్షాళితసాంద్రతరపంకసముద్ధృతదివ్యరత్నంబుమాడ్కి నిత్యనిరవద్యనిరవధికనిరతిశయదివ్యతేజోమయజ్యోతిస్స్వరూపుండై జ్ఞానానందామలత్వాదిస్వరూపరూపగుణావిర్భావంబు లభించి యద్దివ్యనదీతీరంబునఁ దనరాక కెదురు చూచుచు శంఖచక్రాదిదివ్యాయుధోల్లసితదీర్ఘబాహుండు నమూల్యరత్నకిరీటాదిదివ్యభూషణుండునై విచ్చేసియున్న యమానవపునిసుకుమారకరసరోరుహావమర్శంబుచే లావణ్యౌదార్యగాంభీర్యచాతుర్యాదికల్యాణగుణాకరంబై శుద్ధసత్త్వమయంబై భగవదనుభవపరికరంబై పంచోపనిషన్మయంబై నచక్షుర్భుజశ్యామసుందరసుకుమారదివ్యమంగళవిగ్రహం బవలంబించి యనేకవిధదివ్యమంగళవాద్యఘోషంబుతోడం జనుచు విరజాతీరంబునం దొకప్రదేశంబునం బ్రగల్భవయోవేతాలీవికారాక్రాంత యగుకులకాంత మంతనంబునఁ గంతుకేళిస్వాంతంబలర నిజకాంతునింగూడనొల్లక స్వపాణిపల్లవంబున స్వకీయనిస్తులస్తననిర్దయమర్దనాదు లొనరించి సుఖపర్యాప్తిఁ జెందుచందంబున స్వరూపానుభవమాత్రసంతృప్తులై భగవదనుభవబహిష్కృతులై యున్న కేవలాత్మల కావాసభూతంబై పరమపదంబునకవాచ్యస్థలంబనం దగు కైవల్యంబతిదూరంబుగాఁ బరిహరించియమృతజలపూర్ణంబైన యైరమ్మదీయతటాకంబుకడ దివ్యాశ్వత్థమూలంబుఁ జెందియుండ ఛాందోగ్యవాజసనేయాద్యుపనిషదుక్తక్రమంబుగా దివమాల్యదివ్యాంబరాభరణాదిపాణు లగుపంచశతదివ్యాప్సరస్త్రీరత్నంబులసంఖ్య నిత్యసూరిబృందంబులతోడం గూడి శంఖభేరీమృదంగవీణాపటహకాహళాదిదివ్యకల్యాణవాద్యఘోషంబుతో నెదురేఁగుదెంచి తన్నుంగాంచి సంతసించి తనకు బ్రహ్మాలంకారంబు గావించునసమయంబునం దనేకదివ్యసహస్రపతాకవితానముక్తాదామదీవ్యత్పుష్పమాల్యాద్యలంకృతంబై

దివ్యస్త్రీపరివృతంబై భగవత్సంకల్పకల్పితంబై యొప్పునొక్క దివ్యవిమానంబు విహంగమసార్వభౌముండు కొనివచ్చి తనచేతఁ బ్రత్యుత్థానాభివందనాదులం బూజితుండై యత్యాదరపూర్వకంబుగా బహువిధంబులఁ దన్ను సత్కరించి యద్దివ్యవిమానంబున నెక్కించుకొని మహోత్సవంబు చెలంగఁ దోడ్కొని చనుచుండ మఱియు ననేకదివ్యసీమంతినీమణులతో నిత్యసూరులుకొందఱెదుర్కొని తనచే నభివాదితులై సత్కరించి తన్ననేకవిధంబులఁ గొనియాడంజని చని యతిసారభాతిమనోహరలలితప్రవాళకళికాప్రసూనమంజరీపుంజరంజితామృతోపమాన ఫలభారప్రణమ్రాతిదీర్ఘశాఖాసక్తవివిధవిచిత్రవిహగకులకలకలాలాపవ్యాకులితదివ్యోద్యానశతసహస్రావృతంబై నిజపరిసరోర్వీరాజమానబృహద్వనబృందావనగోకులగోవర్ధనాదిభగవదభిమతారామధామగ్రామాభిరామభూమంబైన మధురాపురీలలామంబు మాడ్కి స్వసన్నిహితకేశవాదిచతుర్వింశతివ్యూహాధిష్ఠితసాంతానికలోకసంకలితంబై సకలోపనిషత్ప్రతిపాద్యంబైన శ్రీవైకుంఠనగరంబు డాసి నానావిధధ్వజపతాకాద్యలంకృతంబగు శ్రీవైకుంఠద్వారగోపురంబునకుఁ జోహారుఁ జేసి తనచే నభివందితులగు జయవిజయాదిద్వారపాలకుల స్నేహగర్భకరుణాకటాక్షవీక్షణంబుల బహుమతుండై యద్దివ్యనగరంబు సొచ్చి యస్పృష్టసంసారగంధులగు శ్రీవిష్వక్సేనవైనతేయాదినిత్యసిద్ధులాత్మీయదివ్యభవనంబులకుం దోడ్కొని చని తమతమదివ్యమహిషులం గూడి యర్ఘ్యపాద్యాసనగంధమాల్యనీరాజనాదివిధులం బూజింప సంతసించుచు వారలతోడం గూడి విచ్చేయుచు నెదుర్కొను నిత్యముక్తులం గని భక్తిపూర్వకంబుగాఁ బ్రణమిల్లి వారలచే సన్మానితుండై చని యప్పురమధ్యంబున దివ్యరత్నశిలాశకలసంకలితమహోన్నత ద్వాదశప్రాకారపరివేష్టితంబై దివ్యశుకపికశారికామయూరాదివివిధవిహగవిచిత్రమధురరవకీర్ణశాఖోపశాఖకల్పద్రుమాదినానాతరుషండమండితదివ్యారామశతాభిరామంబై మణిముక్తాప్రవాళకృతసోపానపఙ్క్తివిరాజితామృతగసోదకాభిసంచరత్క్రౌంచకలహంసకారండవచక్రవాకాదిశోభితకమలకల్హారకైరవనీలోత్పలాదిసుగంధబంధురవాపీకూపతటాకపుష్కరిణీపరివృతంబై మందారప్రముఖబృందారకతరుబృందపుష్పసందోహనిష్యందమానామందమకరందప్రవాహాప్లాయమానమహానందకందళితహృదయారవిందాత్మసుందరీమిళితపుళిందపురందరోద్గీయమానదివ్యగాంధర్వపరిపూరితంబై శ్రీమన్నారాయణలీలోపకరణదివ్యమండపక్రీడాశైలశతసహస్రావృతంబై చందనాగురుపుష్పావగాహితమందానిలసేవ్యమానంబై దివ్యరత్నస్తంభశతసహస్రగుంభితంబై నిత్యముక్తపరిషన్నిషేవ్యమాణంబై యత్యుచ్ఛ్రితంబై యతివిలాసంబై యత్యాశ్చర్యకరంబై యానందమయంబైన తిరుమామణిమండపంబు సేవించి భక్తిపూర్వకంబుగా సాష్టాంగప్రణామం బాచరించి యద్దివ్యమండపము

ధ్యభాగంబునందు నానావిధదివ్యపుష్పవిచిత్రితమహత్తరదివ్యయోగపర్యంకంబు నం దనంతభోగిభోగంబునఁ జామరగ్రాహకవిమలాదిశక్తిమయాష్టదళపుండరీక కర్ణికాసనంబుపై రజతశైలశిఖరంబునఁ బలుమెఱుంగులఁ బెనంగునీలమేఘంబు తెఱంగున శ్రీభూనీళాదివిలాసవతీలలామంబులతో సుఖాసీనుండై యనర్ఘ్య రత్నకిరీటమకుటచూడావతంసమకరకుండలగ్రైవేయకహారకేయూరకటకకటిసూత్రముక్తాదామోదరబంధనపీతాంబరసింజానమంజుమంజీరాద్యపరిమితదివ్యభూషణభూషితుండై శ్రీవత్సవైజయంతీవనమాలాలంకృతలక్ష్మీసంలక్షితవక్షస్స్థలుండై మందస్మితసుందరవదనారవిందుండై నిత్యసూరిపరిషన్నిషేవ్యమాణ శ్రీపాదపద్ముండై యస్థానభయశంకితాంకమూర్తిభూతశంఖచక్రాదిదివ్యాయుధోపాస్యమానుండై యున్నభగవంతుండైన నారాయణునిం గనుంగొని 'సమస్తపరివారాయ శ్రీమతే నారాయణాయ నమో'యనుచు ఫాలస్థలంబులఁ గేలుఁదమ్ములం గీలించి తత్కటాక్షవీక్షణామృతాప్యాయితనిజస్వరూపుండై తదనుజ్ఞాతుండై హర్షప్రకర్షంబుచేతఁ 'బాదేనాధ్యారోహతి'యనుశ్రుతిసూక్తిక్రమంబుగాఁ దత్పాదపీఠంబునందు నిజాంఘ్రితలంబునిచి యుచితంబగు శేషపర్యంకంబుపై నెక్కినఁ జిరకాలప్రవాసంబు చేసి వచ్చినపుత్రునిం గనితల్లిదండ్రులు హర్షించుగతి సంతసించి 'యంకేభరత మారోప్య'యనుక్రమంబున నమ్మహాత్మునినిజోత్సంగంబుపై నుంచి గాఢాలింగనం బాచరించి నిజదివ్యలీలాలాపామృతాస్వాదపరిబృంహితుం జేసి శ్రీదేవికిం గనిపింపనద్దివ్యమహిషియుఁ గంసవధానంతరంబునఁ దనసమీపంబున కేతెంచు శ్రీరామకృష్ణులం జూచి హర్షించు దేవకీదేవిచందంబున నాత్మస్తన్యామృతంబు స్రవియింపఁ బుత్రస్నేహంబుచే నిజాంకంబునం దునిచి శిరం బాఘ్రాణించి యాలింగనంబొనర్చి కృతార్థునిం జేసి తత్తదవస్థోచిత భగవత్కైంకర్యంబులయందు నియోగింప నతం డట్లొనర్చుచు నవిభిన్నభగవదనుభవజనితానందాబ్ధిమగ్నసర్వావయవుండై సుఖం బుండె నంత.

సీ. చోళపురాంతికక్షోణి నాథమునీంద్రుఁ, డాచార్యపదపద్మ § మందె ననుచు
విని పుండరీకాక్షవిద్వచ్ఛిరోమణి, కురుహావలప్ప నన్గురువరేణ్యుఁ
డీశ్వరమునితోడ § నేఁగి తచ్ఛరమది,వ్యశరీర మీక్షించి § యార్తిఁ జెంది
సద్బ్రహ్మమేధసంస్కార మగ్గురున కీ,శ్వరమునితోఁగూడి § సలిపి మగిడి
తే. వీరనారాయణపురంబుఁ § జేరి యచట, నతని కవశిష్టకృత్యము § లాచరించి
యుచితవృత్తులవా రందఱుండి రనుచు, వాదభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర.

ఉయ్యకొండారనంబడు శ్రీపుండరీకాక్షులవైభవము.

ఉయ్యకొండారు-త. శ్లో॥ చైత్రమాసే కృత్తికాయా ముదితం సద్గుణార్ణవమ్ ।
శ్రీనాథమునిసచ్ఛాత్రం పుణ్డరీకాక్ష మాశ్రయే॥

మణక్కాల్ నంబి—త. శ్లో॥ మాఘే మఘాయాం సమ్భూతం శ్రీరామగురుసత్తమమ్।
పుణ్డరీకాక్షపాదాబ్జచఞ్చరీక మహం భజే॥

శ్లో॥ అయత్నతో యామున మాత్మదాస మలర్కపత్త్రార్పణనిష్క్రయేణ।
యః క్రీతవా నాస్థితయౌవరాజ్యం నమామి తం రామ మమేయసత్త్వమ్॥

సీ. మును నాథముని యందు ఘనయోగధారణ, నలుపుచునుండె నా సదనమునను
గురుహావలప్ప యన్గురుఁడు యోగాసక్తి, నుండె నా శ్రీనాథ యోగికరణి
నంత శ్రీపుండరీకాక్ష దేశికమణి, దర్శనస్థాపన దక్షుఁ డగుచు
శ్రీనాథమునిపదాశ్రితులతో నుభయవే, దాంతకాలక్షేప మాచరింపఁ
తే. జూచి శ్రీరామమిశ్రాది సూరులేవు, రాశ్రయించిరి తచ్చరణాంబుజముల
నతఁడు వారికిఁ దెలిపెను హితములనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

వ. అట్లుగు రాశ్రయించిన వారికిం గొన్నిదినంబు లప్పుండరీకాక్షగురుండు తత్త్వ
హితపురుషార్థప్రతిపాదకంబు లగు వేదాంతార్థంబు లానతిచ్చుచుండె నంత. 53

సీ. అనఘ యాండాళమ్మ యాత్మీయగురుపత్ని, తిరునాటి కరిగ నా దివసముసుత
యార్యునింట వసించి యతనికి భక్తితోఁ, బరిచర్య పండ్రెండు వత్సరములు
సేయుచు నొకనాఁడు శ్రీరామమిశ్రులు, తనగురుపుత్రికాద్వయము సరసి
కవగాహనార్థమై యరుగంగఁ దోడేఁగి, వారినిఁ గూడి తా వచ్చుచుండ
తే. గాఢతరకర్దమం బగు కాల్వ యొకటిఁ, జూచిపదపల్లవములందుఁ జోనుప వెఱచి
కాల్వదరి నుండి రగ్గురుకన్యలనుచు. వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 54

వ. అంత 55

సీ. కాల్వ కడ్డము కట్ట గట్టినగతిఁ దన, తిరుమేను నునిచి రామదేశికుండు
యత్తికలార యీ యనుజనిమూఁపునం, దడుగు నెత్తమ్ముల నాని కుల్య
దాఁటి పొం డని పల్క ధన్యలా కన్యల, ట్లాచరించి నిజాలయంబు సొచ్చి
యమ్మహాత్మునికృత్య మంతయుఁ దండ్రికిఁ, జెప్పిన విని సంతసించి యతఁడు
తే. స్వపదపద్మము తలసోఁకఁ జాఁగి మ్రొక్క, రామమిశ్రులయం దనుగ్రహ మెలర్ప
మంత్రరత్న మొసంగెను మగిడి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. అంతఁ గొన్నిదినంబు లైన మీఁదొకనాఁడు, పుండరీకాక్షగురుండు రామ
మిశ్రుల కనె నింక మీఁద నీ వీదర్శ,నము నిర్వహించుచు నాథమునికిఁ
బౌత్రుఁ డీశ్వరముని భార్యయందుదయించు, యమునత్తురవ నని యతని కాఖ్యఁ
జేసి సర్వహితోపదేశ మీ వాతని, ననుసరించుచు నైన నాచరింపు
తే. మార్యశాసన మిది వీని కబ్బఁడామె, నయ్య యిది సేయు మీ పని యానతిచ్చి
శ్రీమదాచార్యాంఘ్రిపద్మముఁ జెందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

ఆళవందారులవైభవము.

ఆళవందార్ల. త. శ్లో॥శుచౌ మాస్యుత్తరాషాఢాజాతం యామునదేశికమ్।
శ్రీరామమిశ్రపాదాబ్జచఞ్చరీక మహం భజే॥
శ్లో॥ శ్రీరామమిశ్రసచ్ఛిష్యం వన్దే తత్త్వార్థకోవిదమ్।
వాదా దవాప్తరాజ్యాద్యో విరక్తో యామునోఽభవత్॥
శ్లో॥ సింహాసనాంశభవ మీశ్వరయోగిసిన్ధు
ముక్తామణిం మహితనాథమునీన్ద్రపౌత్రమ్।
ప్రజ్ఞావిశేషజలధిం ప్రతివాదితూల
జఞ్ఝానిలం హృదయ చిన్తయ యామునార్యమ్॥

సీ. స్వగురువిశ్లేషము § సైఁప నోపక రామ, మిశ్రు లార్యులతోడ § మిగుల వగచి
యతనికి బ్రహ్మమే§ధాఖ్యసంస్కారాది, చరమకృత్యము లన్ని § సలిపి యంత
దర్శననిర్వాహ§తత్పరుఁడై ద్రావి, డాగమార్థము రహ§స్యత్రయార్థ
మతుల మా బ్రహ్మసూ§త్రార్థ మాశ్రితులకుఁ, దెలుపుచు నుండెన§ద్దేశికేంద్రుఁ
తే. డంత నీశ్వరమునిదేవి § కయ్యె గర్భ, మఖిలసుజనుల కానంద § మతిశయింప
నెలలు నిండారె వరుస నా§నెలఁత కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె§మోద మలర.
వ. అంత.	59

సీ. ఆషాఢమాసో త్త§రాషాఢతారయం, దీశ్వరముని కుద§యించెఁ బుత్రుఁ
డన విని హర్షించి § యతనింటి కేతెంచి, యమ్మహాత్మునిచేత § సర్భకునకు
జాతకర్మము చాలఁ§బ్రీతితోఁ జేయించి, శ్రీనాథముని ముందు § చెప్పినట్లు
పురుటివాసరములు § జరగినమఱునాఁడు, యమునత్తురవరని § యాఖ్యఁ జేసి
తే. విష్ణులక్షణసంస్కార§విధి యొనర్చి, శిశువుకుఁ జెవి మంత్రముల్ § చెప్పి రామ
మిశ్రు లరిగిరి సుజనులు § మెచ్చ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర.
వ. అంత.	61

సీ. నయ మొప్ప సుతున క§న్నప్రాశనముఁ జౌల, ముపనయనాదుల § నుచితకాల
ములయందు నీశ్వర§ముని చేసి సుతిథి వే, దాధ్యయనారంభ § మాచరించి
సంత యొక్కటి చెప్పఁ § జదివెను దనసహా, ధ్యాయులతోడ న§ర్ద్దాగకుండు
మఱుసంత చదువక § మరల నిదే మని, యడిగినఁ దండ్రి కి§ట్లనియెఁ దనయుఁ
తే. డార్య చెప్పినదే చెప్ప§నది వచింప, ననిన మును చెప్పినది పల్కు § మనినఁ దనకుఁ
జెప్పిన ట్లంత వచియించెఁ§జిఱుతఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె§మోద మలర.
సీ. ఆమేధఁ గని తండ్రి § హర్షించి సుతునకు, వినిపించె నొకసారి § వేదములను
న ట్లధీతామ్నాయుఁ § డై తండ్రికడ నతం, డర్థశాస్త్రత్రయ § మధికరించి
వాగీశ్వరునిగతి § వక్త యై విలసిల్ల, నతనికిఁ గల్యాణ § మాచరించి
తండ్రి యీశ్వరముని § ధరఁ గొన్నియేం డ్లుండి, లబ్ధిత వై కుంఠ మలంకరించె

తే. నంతఁ దండ్రికి బ్రహ్మమేధాదిసకల,చరమకైంకర్యములు యథాశాస్త్ర మాచ
రించి యామునముని వాసిఁ గాంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

సీ. అంతఁ గొన్నాళ్లకు యామునార్యుఁడు మహా,భాష్యభట్టరుకడఁ బ్రతిభ మీఱఁ
బాతంజలోక్తిప్రపంచ మంతయు శాంతి, నలుపుచునుండ నాసమయమందు
నిలఁ జోళరాట్పురోహితుఁ డాక్కియాళ్వాను, దశబంధ మిమ్మని తరువు కాని
బంచినఁ గని మహాభాష్యభట్టార్యుఁడు, మానిరైమె పవళించె మందిరమున [ను

తే. నతని నేమిడియని యామునార్యుఁడడుగ, స్వాంతగతమంతయామునాచార్యులకు
బలికె నిట్లు మహాభాష్యభట్ట రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 64

సీ. ఆక్కియాళ్వానని యాఖ్య గాంచినవాఁడు, సర్వజ్ఞ మాని దుస్తంత్రపరుఁడు
కుమతి విద్వజ్జనకోలాహలుఁడు సద్వి,రోధియు రాజపురోహితుండు
చోళమండలపండితాళిచే దశబంధ, మార్జించుచు మనల నడుగ వీనిఁ
బంచినాఁడని మహాభాష్యభట్టరు పల్క, విని యామునార్యుఁడు వీఁకఁ దరువు

తే. కానిచేఁ బత్త్రికను గొని తానె చదివి, వాఁడు చూడంగ నదిచించివైచె నంత
వాఁడు సని కనె నాక్కియాళ్వాను ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. వాఁ డేఁగి యాక్కియాళ్వాను కావృత్తాంత, మంతయుఁ దెలిపిన నలిగి యతఁడు
పలికె నిట్లని మహాభాష్యభట్టరు సమీ,చీనశాస్త్రార్థవిజ్ఞానఘనుఁడు
శాంతుఁ డాతనికడఁ జదువుచు నొకబాలుఁ,డస్మదాజ్ఞను మీఱెనతఁడు గాని యీ
విద్వాంసుఁడో పోయి వేగ విచారించి, వచ్చి వాక్రువ్వుమా వార్త మాకు

తే. ననుచు రాజపురోహితుండనిన వాఁడు, మగిడి చని యామునార్యుని దగ భజించి
యడిగె నిట్లని భయభక్తులమర ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. మహాత్మా నేను జోళరాజపురోహితుండగు విద్వజ్జనకోలాహలుండు భవత్సన్నిధికిం బుత్తెర నేతెంచినవాఁడను నీవు కవీంద్రుఁడవొ తంత్రపారావారపారంగతుండవొ తెలియ నానతిచ్చిన నా రాజపురోహితునకుం జెప్పెద నని విన్నవింపనాకర్ణించి యావిద్వత్పురందరుండు మందస్మితసుందరవదనారవిందుండై, శ్లో॥ నవయం కవయస్తు కేవలం నవయం కేవలతన్త్రపారగాః। అపితు ప్రతివాదివారణప్రకటాటోపవిపాటనే క్షమాః॥ అను శ్లోకంబు లిఖియించి యాపత్త్రిక రాజపురోహితునకుం గనిపింపు మని తత్ప్రేష్యున కొసంగ వాఁ డది గొని చని యప్పురోహితునకీయ నతండీక్షించి రాజునకుం జూపి యతండు ప్రబలపండితుం డతని నిచ్చోటికిం బిలిపింపు మనిన నచ్చోళమండలేశ్వరుండును ‘వేగ నీవిచ్చోటికిర’ మ్మనియొక యాజ్ఞాపత్త్రికఁ బంప నమ్మహామేధావియుం దొంటిచందంబున నమ్మనుష్యబృందారకేశ్వరుని యాజ్ఞాపత్త్రికయుం జించివైచినం జూచి వాఁడతిరయంబున నేతెంచి యావృత్తాంతం బంతయు నమ్మహీజానికిం దత్పురోహితునకుం జెప్ప విని యారాజాత్మగతంబున నిజయోగవైభవావగతపరాపరవస్తుయాథాత్మ్యజ్ఞానసంపన్నుం

డగుశ్రీనాథమునికిం బౌత్రుండును బ్రహ్మవిదగ్రగణ్యుం డగునీశ్వరమునికిం బుత్రుండు నైనయామునాచార్యుండు సకలసజ్జనసభాసంభావనీయప్రభావుండు గాని సామాన్యుండు గాం డని తలంచి యమందదృగానందసంధాయకాంతిసుందరాందోళికం బంచి నిజమందిరంబున కగ్గోవిందప్రియుని రావించి యభ్యుత్థానాభివందనాదుల సర్చించి యుచితాసనంబున నుంచి సముచితసంభాషణంబులు సల్పుచున్నసమయంబున విప్రకులాలంకారభూతుం డగునక్కుమారు నీక్షించి యారాజపురోహితుం డితనికి మీమాంసాశాస్త్రపరిశ్రమంబు గలదో లేదో యని సంశయోక్తులం బలుక నాలకించి యమ్మహాత్ముం డొక తాళపత్త్రంబుపై, శ్లో॥

ఆశైలాదద్రికన్యాచరణకిసలయన్యాసధన్యోపకణ్ఠా, దారక్షోనీతసీతాముఖకమలసముల్లాసహేతోశ్చ సేతోః। ఆచప్రాచ్యప్రతీచ్యక్షితిధరయుగళా దర్కచన్ద్రావతంసా,న్మీమాంసాశాస్త్రయుగ్మశ్రమమృదితమనామృగ్యతాంమాదృశోన్యః॥

అని యనవద్యంబుగా నొకపద్యంబు రచియించి లిఖియించి యిచ్చినం జూచి యప్పురోహితుండు గరం బలిగి యీప్రౌఢబాలకుండు సాహసప్రియుండు నఖర్వగర్వపర్వతారూఢుండుం గాన హిమవత్సేతుసూర్యసోమావతంసప్రాచీనప్రతీచీనశైలాంతరాళభూగోళాలంకారభూతమనీషిమండలంబునం దనకు దీటగుకర్మబ్రహ్మమీమాంసాశాస్త్రయుగ్మశ్రమమృదితమనస్కుం డగుదండిపండితుం డన్యుం డన్వేషణీయుం డని యీశ్లోకంబు లిఖియించి యిచ్చె నస్మదీయాబాధితప్రమాణతర్కశస్త్రచ్ఛటాప్రహారణంబులం బరవాదుల జయించి శిరస్తాడనం బొనర్చుచున్నవాండ నట్టినాకు మూండు మాటల కాఱుతప్పులు వచియించు నిద్దారకుని జయించు టెంతపని యని యధిక్షేపోక్తులం బలుకుచున్నయమ్మనీషిమానినిం జూచి స్వకీయజిహ్వాగ్రదివ్యసింహాసనాసీనహయగ్రీవదేవుండును బ్రతివాదికుతర్కకోలాహలాతులతూలజాలాభీలజంఝానిలాయమానబలవత్ప్రమాణతర్కానుగ్రాహకాగాధబోధమేధాప్రతిభాదికమనీయగుణకలాపకలితుండునగు యామునార్యుండు మదీయాంతరంగం బసాక్షికప్రసంగంబున కుత్సహింప దనిన విని యబ్భూపాలతిలకుండు చోళమండలంబునం గలదండిపండితులం బిలువం బంచి యగ్గురునిం దగుబసకుం జను మని విన్నవించి యాసభాసదుల వర్జించి నిజాంతఃపురంబుకుం జనుదెంచి యుదంచితకాంచనపర్యంకం బధిష్ఠించి తనమహిషినిం బొడగాంచి యావృత్తాంతం బెఱింగించిన నాలకించి హర్షించి యద్దేవి సర్వజ్ఞుం డగుయామునార్యుం డెట్టివిశేషజ్ఞులకైన నజేయుండు మనపురోహితుం డమ్మహాప్రాజ్ఞుని జయించె నేని మృగయావినోదార్థంబు మనయింటం బెంపంబడు పంచాననోదారసారంబు లగుసారమేయంబుల కామిషజుషదాహారప్రదానాదివిహీనకృత్యంబుల నొనర్చెద నని విన్నపింపవిని యమ్మూర్ధాభిషిక్తుండు సర్వతంత్రాభిజ్ఞుం డయినయస్మత్పురోహితుని యామునాభిధానవైష్ణవకుమారుండు జ

యించె నేని యమ్మహాత్మున కర్ధరాజ్యం బిచ్చెద ననియె నట్లా రాజదంపతు లిరువురుం బంతగించి రంతం జోళదేశీయవిద్వద్వరేణ్యు లేతెంచిన నెఱింగి యమ్మహీవల్లభుండు నిజవల్లభతో సముచితసత్కారంబుల వారి నర్చించి మణిసువర్ణవిచిత్ర ప్రభాభాసురం బగు సభామంటపంబున గురుమంత్రి పురోహితాభిజ్ఞద్విజాదిపరివృతుం డై పేరోలగం బుండె దివ్యతరతిరస్కరిణపరివృతాదూరస్ఫారరత్నమంటపంబున స్వకీయసహచరీవర్గంబుతోఁ దనదేవి యుండి పరీక్షించుచుండ మణిమయం బగు చతురంతయానంబుఁ బంచి యామునాచార్యవర్యునిం బిలిపించి యభ్యుత్థానాభివందనాదిసముచితసత్కారంబు లాచరించి యర్హాణీయాసనంబుఁ జూప నగ్గురుశేఖరుం డందు సుఖోపవిష్టుం డై యుండె నంత. 67

సీ. మాధ్యస్థ్య మొనరింప మా సభ కేతెంచి, విద్వాంసు లున్నారు వీరు వినఁగ
యామునాచార్య నీ వాక్యయాథార్థ్యనుతోఁ, దర్కింపు మాత్మ వాగ్ఘాటి మీఱ
నని రాజు పల్కిన విని యామునార్యుఁడ,య్యాక్యయాథార్థ్యని కిట్లని వచించె
వేదశాస్త్రములందు వివిధవిద్యలయందు, మనము తర్కించితిమా జయాప
తే. జయము లేర్పడఁ దడ వగు శపథ మొకటి, చేసికొన్నను మే లని చెప్పి యతని
కనియె నీరీతి నయ్యామునార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. ముద మొప్ప నేనాడు మూఁడుమాటల కాఱు,తప్పులఁ జెప్పంగఁ దగుదు నీవు
నేఁడు మాటలు మూఁడు నీ వాడినను వాని, కే నాఱుతప్పల నెంచెద నన
విద్వాంసు లామాట విని సంతసించి ర,య్యాక్యయాథార్థ్య నిట్టు లనియె నతని
కార్యకుమార నీ వంద ఆకర్ణింప, మూఁడుమాటలఁ బల్కు మొదట ననిన
తే. యామునాచార్యు లామాట లాలకించి, లౌకికాలౌకికాభిజ్ఞ లాలనీయ
దివ్యసూక్తిత్రయం బాన తిచ్చి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. వసుధ యుష్మన్మాత వంధ్య గా దీరాజు, ధర్మాత్ముఁ డీతని ధర్మపత్ని
పరమపతివ్రత పరఁగ నీమూఁడుమా,టల కాఱుతప్పులఁ బలుకు మనిన
నొకమాట కైనఁ బ్రత్యుత్తర మిడ లేక, కోఱలఁ బెఱికిన క్రూరసర్ప
మట్ల ఘూర్ణిల్లుచు నవనతాస్యుం డగు, ప్రతివాది కి ట్లని పల్కె గురుఁడు
తే. ఆహితాగ్నివి రాజపురోహితుఁడవు, స్థవిరుఁడవు గాన నీశిరస్తాడనంబు
సేయ నని యామునార్యుఁడు చెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. ఆమాట విని మెచ్చి యామునార్యుని సభా,స్తారులు బ్రహ్మరథంబుఁ బూని
యర్చింప నది చూచి యవనిక వెల్వడి, చోళరాట్పత్ని యబ్బాలకవిని
దయ 'నన్నేల యాళవందా రిప' రని పల్కి,యెత్తుక లోపలి కేఁగు కతన
నాళవందా రని యామునగురునకు, నామధేయం బయ్యె నాఁటనుండి
తే. సత్యసంధుఁడు చోళరాజన్యమౌళి, యమ్మహాత్మున కర్ధరాజ్యం బొసంగి
యతని దేవిని బిలిపించె నచటి కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. అర్ధరాజ్యముఁ జెంది । యామునగురుఁ డాత్మ, పత్నీసమేతుఁ డై । భవ్యభామ
భోగానుభవ మొంది । భూమిఁ బాలించుచు,నున్న వాఁ డనివిని । యుత్సహించి
నర్తన మొనరించి । నయ మొప్పఁ జను దెంచి,యామునార్యునిమణి । హర్మ్యపఙ్క్తిఁ
గాంచి హర్షించి తత్ । కాంచనతోరణ, ద్వారముకడఁ దన్ను । ద్వారపాల
తే. కులు నిరోధింప శ్రీరామ । గురువరేణ్యుఁ, డంచితోక్తులు కొన్ని వ । చించి వారి
మంచితనమునలోఁ జొచ్చి । మించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.

సీ. మితభాషి శ్రీరామ । మిశ్రదేశికుఁడు శ్రీ,నాథపౌత్రుని మహా । నసముఁ జెంది
యందు వైష్ణవులతోఁ । బొందుగా భాషించి, యీశ్వరమునిపట్టి । కెయ్య దిష్ట
శాకమం చడిగిన । సతతమలర్క శాకం బని ప్రతివచ । నంబు వారు
చెప్ప నాకర్ణించి । శ్రీరామదేశికుఁ, డాములుచ్చిత శాక । మాఱునెలలు
తే. దెచ్చి యిచ్చిన యామున । దేశికుండు, హరినివేదిత మాశాక । మారగించి
తలఁపఁ డాయెను శాకప్ర । దాత ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.

సీ. అట్లాఱుమాసము । లాశాక మొసఁగుచు,యావరాజ్యస్థితు । యామునార్యుఁ
గనలేక యాగురు । గ్రామణి నాలుగు,దినము లాశాకముఁ । దేక యున్న
నారగించెడువేళ । యామునేయగురుండు, తిరుబోన మొనరించు । దేశికులను
నాశాక మేల లే । దని యడిగిన నొక,యతివృద్ధవైష్ణవుఁ । డాఱునెలల
తే. నుండి యాశాక మర్పించు । చుండి యిప్పు,డతఁడు దెచ్చినవాఁడుగాఁ । డది మహాత్మ
యనుచు నతనికిఁ బలికి ర । య్యార్యులనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.

సీ. ఆవాక్య మాలించి । యాశ్చర్యపడి యాము,నార్యుఁడు వారి కి । ట్లనియె మగిడి
యీసారి మనయింటి । కాసూరి వచ్చెనా, మా కెఱిఁగింపుఁ డీ । మాంద్య ముడిగి
యనుచు యామునముని । యానతిచ్చినయంత, మఱునాఁడు శ్రీరామ । గురుఁడు మదిని
నీప్రొద్దుమాత్ర మి । ట్లిచ్చెద నని యెంచి, తెచ్చి శాకము వారి । కిచ్చె నంత
తే. వారు చెప్పినయామున । సూరి వచ్చి, యమ్మహాత్మునిఁ గని మ్రొక్కి । యర్చ చేసి
యతినయోక్తుల నతని కి । ట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.

సీ. సాధుసత్తమ భవ । చ్చరణాబ్జరజ మూని, పావనం బయ్యె మా । భవన మంత
శాంతిభూషణ నీదు । చరణాబ్జసేవచే, ధన్యుల మైతిమి । ధరణి మేము
నైనను నామది । నానంద మొందదు, వాసిగా మీపని । చేసికాని
కావున మీశుభా । గమనప్రయోజన, మానతిం డని యాము । నార్యుఁ డడుగ
తే. నతనివినయోక్తులకుఁ జాల । హర్ష మొంది, కరుణతోడుత శ్రీరామ । గురుఁ డతనికిఁ
దనయభీష్టముఁ దెలుపంగఁ । దలఁచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోదమలర.

సీ. వత్స నీపాలికి । వసుపశుక్షేత్రాది, వాంఛచే వచ్చిన । వాఁడఁ గాను
నీపెద్ద లొకచోట । నిస్సమాభ్యధిక మా,నిధిఁ గనుఁగొని యది । నీకుఁ జూపు
మని పీనితోఁ జెప్పి । యానందపథమున, కరిగినా రది మాకు । హస్తగతము

కావున నీ కడకుఁ గానిపించెద రమ్ము, వచ్చినదనుక నీ ద్వారరోధ

తే. నంబులేకుండ మాకీవొసఁగు మనిన, నట్లు గావించె నతని కయ్యార్యుఁ డంత
వచ్చుచుండెను సద్గురువర్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర. 77

సీ. యామునార్యుఁడు గీత కష్టాదశాధ్యాయములు రామమిశ్రులవలనఁ బడసి
తదుపపాదితతత్త్వదర్శనైకోపాయ, మొండెనా యది యేది కొసఁగు మనుచు
నడిగినఁ జరమార్థ మతని కయ్యార్యుఁడు, దెలిపినఁ దెలిసి యద్దేశికుండు
శాలిసస్యము జలశాలియై పాలూని, పండి తానొఱగినపగిది సుగుణ

తే. రాజనమ్మతిఁ గాంచి శరణ్యపాదకమలరుచి మించి యితరసంగములఁ ద్రుంచి
గురునితో రంగపదమున కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

సీ. గుడి కేఁగి యతని కగ్గురుఁడు శ్రీరంగరాట్పదపద్మములఁ జూపి పల్కె నిట్లు
మహి భవత్పితృపితామహాలబ్ధ మీనిధి, జ్ఞానదారిద్ర్యకశామకంబు
నీనిధి గలవాని నెప్రొద్దు వరియించు, ముక్తికన్యక తానెముదముఁ జెంది
యీశ్వరమునిపుత్ర యీనిధి దలఁపని, పాపిజన్మము భూమిభారకరము

తే. ఇట్టి సేవధిఁ గనుఁగొన్నదిట్టి తొల్లి, యెట్టివాఁడైన హరికిఁ జేపట్టఁ దగిన
వాఁడనుచుఁ బల్కె నయ్యార్యవర్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

సీ. శ్రీరంగనాథుని శ్రీమూర్తి భక్తితో, నాపాదమస్తక మనుభవించి
యిట్టిదివ్యామృత మెఱుఁగ కేవెట్టినై, పట్టెఁ దింటిని యింతవట్టు ననుచు
ననుతాప మొంది శ్రీయామునేయగురుండు, హరిపదాబ్జములందు నాత్మ నిల్పి
క్షేత్రమిత్రకళత్రగృహపుత్రధనముఖ, ప్రతికూలవస్తుప్రపంచ ముడిగి

తే. సన్న్యసించి యథావిధి సాత్త్వికాళి, కాటపట్టైన రంగమునందు రామ
గురునితోఁ గొన్ని దినములు జరపె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

వ. అయ్యవసరంబునఁ బెరియనంబి తిరుక్కోట్టియూరునంబి పెరియతిరుమలనంబి మాఱనేరినంబి తిరుకచ్చినంబి యాళవందారాళ్వాన్ తిరువరంగప్పెరుమాళరయర్ తిరుమాలైయాండాన్ వానమామలైయాండాన్ దైవవారియాండాన్ ఈశనాండాన్ జియ్యరాండాన్ తిరుక్కురుహూరప్పన్ తిరుమోహూరినిన్నాన్ దెయివప్పెరుమాళ్ వకుళాభరణసోమయాజియార్ తిరుక్కురుహూర్దాసర్ తిరుమాలిరుంజోలైదాసర్ వడమధురప్పిరందారాళ్ కొండియమ్మంగి యనుదివ్యనామంబులు గలబ్రహ్మవిత్తములాళవందారితిరువడిత్తామరలాశ్రయించి యమ్మహాత్మునివలన సకలహితంబులు లభియించి దర్శనప్రవర్తకులై యుండి తొల్లి తిరునగరియందు శ్రీపరాంకుశదాసుండు నిజపితామహున కొనరించినయుపకారంబు దలంచి యామునముని నిజశిష్యాగ్రగణ్యుం డగు పెరియనంబికి శ్రీపరాంకుశదాసుం డని దాస్యనామంబు గావించె నాసమయంబున. 81

సీ. యుష్మత్పితామహుం డాకరహస్యార్థము, కురుకావలప్పం డగ్గురునికడను
నుంచి నీ కది యెఱిఁగించు మంచు విధించి, పరమపదంబున కరిగెఁ గాన
నమ్మహాత్మునికడ కరిగి నీ వాగోప్య,మభ్యసింపుము యామునార్య యనుచు
శ్రీరామమిశ్రులు చెప్పిన విని యాళ,వందా రతని కొక్కవాక్య మనియె
తే. స్వామి దేవరవారి కాసంప్రదాయ, మేల లేదాయె నని పీని కెఱుకపఱుపు
మనిన విని యాతఁ డతని కిట్లనియె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁడ నెమ్మోదమలర.

సీ• భువి మద్గురుం డగుపుండరీకాక్షున, కష్టాంగయోగరహస్య మొసఁగఁ
దలఁచినయుష్మత్పితామహుం డగునాథ,మాని కిట్లనియె నస్మద్గురుండు
పీనుంగ టుండఁగాఁ బెండ్లి యొనర్పంగఁ, జనునె శరీరావసానదశను
భగవత్స్వరూపానుభవము విచ్ఛిన్నము, గాఁ గల్గుమీాయనుగ్రహముఁ జేసి
తే. యనినఁ గురుకావలప్పని కమ్మహాత్ముఁ, డారహస్య మొసంగె నీ వతనివలనఁ
దెలియు మది యని యాసూరి పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నెమ్మోదమలర.

సీ. అస్మదాచార్యుల కారహస్యవిశేష, మట్లు చెంద నశక్య మయ్యెఁ గాన
నది మాకు లేదాయె నని రామదేశికుఁ, డాన తిచ్చిన విని యామునార్యుఁ
డనియె నిట్లని కురుకావలప్పనికడ, కరిగి యోగరహస్య మభ్యసించి
వచ్చెద ననుచు వాక్కుచ్చి కోవెలయందు, సాత్త్వికు లగునిజసంశ్రితులకు
తే. భూరివేదాంతసూక్త్యర్థబోధమనిశ, మొసఁగుశ్రీయామునాచార్యయోగివరుని
జూచి హర్షించె శ్రీరామసూరి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. అయ్యవసరంబున మణక్కాల్ నంబి తమతిరువడిత్తామరలయం దాశ్రయించిన మహాదేశికు లాళవందార్ తైవత్తిక్కరిశనంబి గోమఠత్తుతిరువిణ్ణగరప్పర్ శిరిప్పిళ్ళైయాఱుఁడయపిళ్ళై వంగిప్పురత్తాచ్చి యనియెడుదివ్యనామంబులు గలవారేవురు వారలకు దర్శనతాత్పర్యవిశేషంబు లెఱింగించుచుఁ గొంతకాలంబు సుఖం బుండె నంత. 85

సీ. శ్రీరామగురుఁ డట్లు చెప్పి నిజాంతిమ,దశ యామునేయత్రిదండపతికి
నుర్విని గలనాథయోగిశేఖరునితో, నుభయసంబంధము లుంటఁ గాన
తత్పాదాబ్జయుగంబె తెంజ మంచుఁ దలంచి, నినుఁ బోలువిజ్ఞానఘనుని నొకని
దర్శనస్థాపనదక్షునిఁ గావించి, కలకాల మీారంగనిలయమునను
తే. జరపు మని చెప్పి శ్రీరామగురువరుండు, పుండరీకాక్షుదివ్యాంఘ్రిపుండరీక
ములఁ దలంచుచుఁ జనియెనుముక్తి కనుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నెమ్మోదమలర.

సీ• ఏదివ్యపదమున కేఁగుధన్యుఁడు దల్చు, స్వర్గాదిలోకముల్ దుర్గతులుగ
వేదాంతవీథుల విహరించుపురుషుని,సాయుజ్యమే తగు సాత్త్వికులకు
నప్రమేయానంద మాదివ్యలోకము, శ్రీరామగురుఁ డొంది చెందె సుఖము
నంత నంతేవాసు లయ్యామునార్యాదు, లాచార్యు నెడఁబాసి యార్తిఁ జెంది

తే. రంతవారలతోఁ గూడి యామునార్యుఁ, డాత్మగురునకు బ్రహ్మమేధాదిసకల
చరమకైంకర్యజాతము సల్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

యామునాచార్యులు కురుకావలప్పనికడ కరుగుట.

సీ. అంత యామునగురుఁ డార్యులతోఁ గురుకావలప్పనియింటి కరుగుదెంచి
పరమయోగసమాధి భంగము గాకుండ, నడుగుచప్పుడు సేయ కతని వెనుక
నున్నంతఁ బద్మవ్యోమయోగసాక్షాత్కృత, దివ్యమంగళమూర్తి దేవదేవుఁ
డతనిభుజంబులం దంఘ్రిపద్మము లుంచి, యామునార్యుని జూడ నతఁ డెఱిఁగి
తే. లక్ష్మినాథుఁడు శొట్టకులత్తినుండి, వచ్చియున్నాఁడు గాంబోలు వాఁడు గాన
వచ్చెఁగాకని యతఁడు వాక్రుచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. ఆసూక్తి విని యామునార్యుఁ డప్పనికను, మ్రోల కేతెంచి కేల్మోడ్చి పల్కెఁ
జప్పుడుసేయక సామి యే నడుగుల, నిడి వచ్చి మీరున్న యింటివెనుక
నున్న యీనన్ను నీకన్నులఁ గనుఁగొన్న, యట్లు మన్నించి రమ్మంటి రీర
లీవింత యే మెకో యెఱుఁగలే నడియేని, కెఱిఁగింపఁదగు నేని యెఱుకపఱుపుఁ
తే. డనుచు యామునముని పల్కు నాలకించి, యొప్పుమీఱంగఁ గురుకావలప్పఁ డతని
కనియె నిట్లని కనికర మలర ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. గురుయోగధారణాగోచరుఁ డగుహరి, నాతోడఁ గూడి యానంద మొందు
వేళ లక్ష్మీదేవి లీలఁ దాఁ జందన, కాశ్మీరమృగమదకలిత మైన
కుచమండలంబు చేఁ గ్రుమ్మినప్పటికైనఁ, దలఁపఁ డాసుఖ మేమి తనదునుదిని
నట్టిదేవుం డిప్డు డస్మద్భుజము లెక్కి, శుభగుణ నినుఁ దొంగిచూచుచుండెఁ
తే. గాన నీరాక నూహింపఁగలిగె మాకు, నిచటి కేతెంచు పని యేమి యెఱుకపఱుపు
మనుచు యామునముని కప్పఁ డనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఆపల్కు లాలించి యక్కజపడి యాము, నార్యుఁ డీయోగరహస్య మంత
దాసుని కెఱిఁగింపఁదగు నేని యుపదేశ, మొనరింపు మనుచు నయ్యోగివరుని
యంఘ్రిపద్మముల సాష్టాంగ ప్రణామముఁ, గావింపఁ గ్రుచ్చెత్తి గారవించి
యాచార్యపౌత్ర మాయంతిమదశను నీ, క్కిరహస్యవిశేష మెఱుకపఱచె
తే. దను మదీయాంతసమయము తథ్యముగను, జెప్పెదను నీకు నిర్మలచిత్త వినుమి
యనుచు యామునముని కప్పఁ డనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. పొలుపార నేతెంచు పుష్యమాసమునందు, గురుపుష్యయోగము గూడినప్పు
డభిజిన్ముహూర్తమునందు మద్గురుచర, ణారవిందమిళింద మై సుఖంతు
నంతకు ముందు నీ వరుగుదెంచితి వేని, యష్టాంగయోగరహస్య మంత
చెప్పెద నని యొక శ్రీముఖంబు లిఖించి, యర్పింప నట గొని యామునార్యుఁ
తే. డాశ్రితులఁ గూడి యేతెంచి యఖిలభువన, పావనం బగు శ్రీరంగపదముఁ జెంది
యుక్తతత్త్వార్థచింతతో నుండె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 92

వ. అంత శ్రీరంగనాథునకుం బ్రపన్నోత్సవంబు ప్రస్తుతం బై జరుగుచున్నకాలం
బునఁ దిరువరంగప్పెరుమాళరయ రమ్మహోత్సవంబునందు భగవంతుం డగుశ్రీ
రంగనాథుండు శ్రవణానందంబుగా నాకర్ణించుచుండ తిరువాయ్మొళ్రి యభి
నయించి పాడుచుండఁ గ్రమప్రాప్తంబగు 'కెడుమిడరాయవెల్లా' మనియెడు
తిరువాయ్మొళ్రియందు 'నడమినోనమర్గళుళ్ళీర్ నాముమక్కరియచ్చొన్నోమ్'
మనియెడు శ్రీసూక్తి తనకుం బశ్చాద్భాగంబున విలసిల్లుచున్న శ్రీయామునా
చార్యు నీక్షించుచుఁ బలువగలం బాడి యాడుచుండె నంత. 93

సీ. ఆదివ్యసూక్త్యర్థ మరసి యామునముని, వకుళభూషణముని వరున కిష్ట
దాసులయం దన్యతముఁడ నై తిరువనంతపురంబునకు నేఁగఁ దలఁప నైతి
బుద్ధిజాడ్యం బిది పోయి వచ్చెద నిఁక, ననుచు రంగేశుని యాజ్ఞఁ బడసి
స్వమతరక్షకుఁ దైవవారియాండా ననుం, నార్యసత్తము నుంచి యచటినుండి
తే. తరలి కొన్నిదినంబుల కరిగి తిరువనంతపురమున శ్రీమదనంతశయనుఁ
గృష్ణుఁ బొడగాంచె మూఁడువాకిళ్ల ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.

సీ. తిరువనంతపురాఖ్యదివ్యదేశమునందు, యామునార్యుఁడుకొన్నియహములుండి
కురుహావలప్పనితిరుముఖపత్రికఁ, దెమ్మని సన్నిధిదేశికులను
నడుగ వారది దెచ్చి యమ్మహాత్మున కియ్య, నతఁడుగటాక్షించి యరసిచూడఁ
బుష్యమాసము గురుపుష్యయోగాదిక, మావేళనే కూడ నతఁడు వగచి
తే. భగవదిచ్ఛను మాకుఁబుష్పకవిమాన, మబ్బెనాపోయియప్పని నాశ్రయింతు
మనుచు వాక్రుచ్చెనప్పుడయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.

వ. అష్టాంగయోగరహస్యోపదేశక్రమకలనంబు ఖిలం బైననాఁటనుండి శ్రీయాము
నేయగురుండు పూర్వాచార్యోపదేశపరంపరాప్రాప్తప్రపదనమార్గం బనర్గళం
బుగా నుత్తరోత్తరాభివృద్ధిఁ జెంది ప్రసిద్ధం బగునట్లు ప్రవర్తింపం జేసె నంత.

సీ. తల్లి దండ్రి హితప్రదాత దైవత మగు, తనగురు నెడఁబాసి తైవవారి
యాండానుపాలెను బొండుపత్రముభంగి, నది పాండురుజయని యార్యులెంచి
వైద్యులఁ బిలిపించి వారి కాతనిఁ జూప, వారొకవిషయాభివాంఛఁ జేసి
కాని యీపాండిమ గనిపింప దని పల్క, ననఘు యీప్సితవిషయంబు నీకుఁ
తే. దెలుపు మెయ్యది యనితన్నుధీరులడుగఁ, దైవారిమనీషి యాధార్మికులకుఁ
బల్కె నిట్లని తనయభిప్రాయమనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. అసద్గురుండె మా కభిమతవిషయము, గాని తదన్యము నే నెఱుంగ
నని తైవవారిబుధాగ్రణి వచియింప, నాసూక్తు లాలించి హర్ష మొంది
యొకతొట్లలో నంతిమోపాయనిష్ఠుని, నమ్మహాత్ముని నుంచి యార్యు లూని
గురుఁడున్నయెడకుఁ దోడ్కొని చనుచుండ నా, తఁడు కొంతబడలిక నుడిగినడచి
తే. వచ్చుచుండెను నబ్బుధవరులఁ గూడి, యంతయామునముని తిరువనంతపురము

విడిచియేతెంచు చుండెను వేడ్క ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. యాముసేయుఁ డనంతధాముని వీడ్కొని, గవ్యూతిమాత్రము గదలి వచ్చి
వసియింప నాత్తైవవారియాండా నను, సత్త్వసముద్రుఁ డచ్చటికి వచ్చి
యాఁకొన్నవాఁడు స్నిగ్ధాన్నముఁ గన్నట్లు, స్వగురుని బొడగాంచి సంతసించి
చాఁగిలఁబడి మ్రొక్కి శక్తి చాలమిఁ జేసి, యుర్వి లేవక పడియున్న యంత
తే. యామునాచార్యమునివరుఁ డతనిఁ జూచి, యలుకనల్లనమదియందుఁ బలుకరింపఁ
బలికె హేతుమదుక్తు లీపగిది ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. స్వామి స్వతంత్రుఁడు శౌర్యవంతుఁడు గాన, నుంచినచోట నేయుండె భరతుఁ
డట్లు స్వాతంత్ర్యశౌర్యము లడియేనికిఁ, జాలవు గాన నీసరణి మీర
లుంచినచోటు వర్జించి యేతెంచితి, నన నతఁడు స్వరూపహాని వచ్చె
నని దుఃఖపడి వివశాంగుఁడై యుత్థాన, శక్తి చాలక పడి జడతఁ జెందఁ
తే. జూచి నన్ను స్వతంత్రుని శూరునిగను, నీవు సేయంగ మది నెంచినావు చాలు
నయ్యనీస్నేహమనియె నయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఆర్యోక్తు లాలించి య ట్లుండఁ దగ దని, చయ్యన లేచి యాసాత్త్వికులకుఁ
గరపద్మములు మోడ్చి గురునికన్మ్రోగి నిల్వ, యామునగురునకిట్లనిరి బుధులు
స్వామి దేవరవారిసాన్నిధ్య మెడఁబాసి, జలముఁ వెల్వడినమత్స్యంబుపగిది
సత్త లభించెదు సౌమిత్రిసముఁ డితఁ, డని తనసన్నిధి యార్యు లనిన
తే. యామునార్యుఁడు తత్సూక్తు లాలకించి, యమ్మహాత్మునిఁ గౌఁగిట నప్పళించి
యాదరోక్తుల స్వాగత మడిగెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. పాణితలంబునఁ బలుమాఱు అతనిమూఁపు, నివురుచుఁ బలికె నానిస్పృహుండు
వత్స నన్నెడఁబాసి వాడితి వక్కటా, తల్లిని బాసినపిల్లఁ డట్లు
లర్ధయోజనదూర మగుతిర్వనంతపురం బల్లదే చూచి రమ్ము వత్స
యని గురుఁ డనశిష్యుఁ డతని కిట్లనియెను, నరనుత యది మీకనంతపురము
తే. నన్నెదుర్కొన్నదే నాయనంతనగర, మనుచు నతఁడుగ్గడింపనయ్యామునార్యుఁ
డరయ నిది యొకయధికారమనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అంత. 103
సీ. ఆత్తైవవారిబుధాగ్రణి మొదలైన, యాశ్రితులను గూడి యామునార్యుఁ
డరిగి శ్రీరంగమునందు రంగేశుని, సేవించి బహుమతిఁ జెంది వచ్చి
తనదుమతంబున ధన్యశరీరుల, కతులవేదాంతగుహ్యార్థములను
బోధించుచును నన్నుఁ బోలినదర్శనో, ద్ధర్త యెవ్వాఁ డింక ధరణి మాకుఁ
తే. గలుగునని చాల నెమ్మదిఁ దలఁచుచుండె, నంతఁ దిరుమలనంబి యాయామునేయ
గురునియనుమతిఁ దిరుమల కరిగెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
శా. శ్రీమత్కారికుమారదివ్యపదరాజీవామృతాస్వాదనా

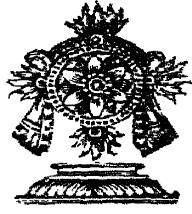
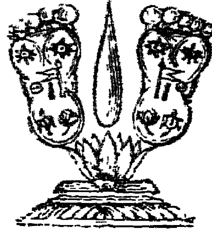
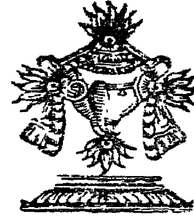
కామక్రోధవిదూర నాథమునిముఖ్యప్రీతిసంవర్ధనా
స్వామిత్వస్థితపుండరీకనయనా । సన్మార్గసంస్థాపనా
రామార్యప్రియయామునేయశరణా । రాజద్యతిప్రీణనా. 105

క. కరుణాకరవరుణాలయ, శరణాగతశర్మకరణ । శాంత్యాభరణా
యరుణారుణపరిధానా, వరణా రామానుజార్య । వరనిజకిరణా. 106

మాలినీవృత్తము. వరసరసిజనేత్రా । బాలసూర్యాభగాత్రా
పరిహృతహరిమాయా । భవ్యవిద్వత్సహాయా
నిరుపమశుభకీర్తీ । నిర్మలానంతమూర్తీ
స్థిరగురుపరివర్యా । స్తిక్యరామానుజార్యా. 107

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవ పరవాదిభయంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్రాపస్తంబసూత్ర కణ్వసగోత్రపవిత్రోభయకవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతంబై నయాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునం బూర్వభాగంబునందు శ్రీవకుళాభరణదివ్యసూరివైభవంబును మధురకవిమాహాత్మ్యంబును శ్రీమన్నాథముని ప్రభావంబును శ్రీపుండరీకాక్షగురుచరిత్రంబును శ్రీరామమిశ్రశుభకథాకథనంబును శ్రీయామునాచార్యమహిమానుకీర్తనంబు నన్నది చతుర్థోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

పూర్వభాగము.

—:o:—

పంచమోల్లాసము.

శ్రీమన్నిజగురుకరుణా
భూమోపగతద్వయార్థబోధ మహాత్మా
భూమిగతాష్టోత్తరశత
ధామ శ్రీశప్రియా త్రిదండిమహేంద్రా. 1

శ్రీరామానుజాచార్యదివ్యచరిత్రము.

మారనేర్నంబి-త. శ్లో॥ మిథునే సార్పభే జాతం యామునార్యపదాశ్రయమ్ ।
మారనేర్నంబినామానం వన్దే జ్ఞానాదిసాగరమ్॥

శ్రీరంగమహాపూర్ణుల-త. శ్లో॥ కమలాపతికల్యాణగుణామృతనిషేవయా ।
పూర్ణకామాయ సతతం పూర్ణాయ మహతే నమః॥

తిరుకచ్చినంబి-త. శ్లో॥ కుమ్భే మృగశిరోద్భూతం యామునార్యపదాశ్రయమ్।
దేవరాజదయాపాత్రం శ్రీకాఞ్చీపూర్ణమాశ్రయే॥

ఎంబెరుమానారు-త. శ్లో. మేషార్ద్రాసంభవం విష్ణో ర్దర్శనస్థాపనోత్సుకమ్ ।
తుణ్డీరమణ్డలే శేషమూర్తిం రామానుజం భజే.

అవతారము.

వ. అవధరింపుము. 2

సీ. తిరుపతి కేతెంచి తిరుమలనంబి శ్రీ, వేంకటేశునిపాదపంకజముల
సేవించి మది సంతసించి తత్కైంకర్య, మాచరించుచు నిత్య మచట నుండి
యతనితోఁ బుట్టువు లైనట్టిభూమిపి, రాట్టియుఁ బెరియపిరాట్టి యనెడు
కన్యక లిరువురు గల రందు భూమిపి, రాట్టిని భూతపురంబునందు
తే. దేవసముఁడు శతక్రతుదీక్షితుండు, నైనయాసూరికేశవాచార్యవర్యునకు

92. ఉడయవరులు.

వ్రాసి నర్పించె నగ్గురువర్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 3
సీ. మళలమంగల మని మహిఁ బేరు గాంచిన, గ్రామమునం దుండు కమలనయన
భట్టారకుం డను బ్రహ్మవిత్తమునకుఁ, బెరియపిరాట్టి నర్పించి పెండ్లి
చేసి సంతోషించె శ్రీశైలపూర్ణార్యుఁ, డంతఁ గొన్నాళ్లకు నయ్యతివ లిరువు
ర త్తవారిండ్లయం దాత్మభర్తలఁ గూడి, సౌఖ్యముఁ జెందెడు సమయమునను
తే. భూపిరాట్టికిఁ బుత్రుఁడై పుడమి శేషుఁ, డవతరించెను మేషార్ద్రయందు విష్ణు
దర్శనస్థాపనము సేయఁ దలఁచి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. భూమిపిరాట్టికిఁ బుత్రకుం డుదయించె, నన విని బూదూరి కరుగుదెంచి
కేశవార్యునిమహా గేహమునకుఁ జని, యతనింట నర్చితుం డై వసించి
జాతకర్మము తండ్రి సల్పినపిదప నా, శిశుభుజంబులఁ దిరుచిహ్న లుంచి
శుభలక్షణము లన్ని చూచి యబ్బాలుని, కాఖ్య చేసెను లక్ష్మణార్యుఁ డనుచు
తే. నంతఁ దిరుమలనంబి శేషాద్రి కరిగెఁ, దగినవేళలఁ బట్టికిఁ దండ్రి చేసె
నన్నసంస్పర్శచౌలవ్రతాదు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 5
సీ. అంత సకృచ్ఛ్రవణాధీతవేదవే, దాంగుఁ డై బ్రహ్మచర్యంబు విడిచి
సువిహితోద్వాహుఁడై షోడశాబ్దములకుఁ, బరిపూర్ణచంద్రుని పగిది సకల
జనమనోనయనముజ్జననబీజవిరాజ, మానాంగుఁ డైన లక్ష్మణగురుండు
ధరఁ గాంచి యం దేకదండి యాదవసంజ్ఞుఁ, డద్వైతియతి యుండ నచటి కరిగి
తే. యాతఁ డద్వైతభాష్యార్థ మాత్మశిష్య, సూరులకుఁ జెప్పఁ దా సహశ్రోతయగుచుఁ
గాల మొక్కింత జరపె నాకరణి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అయ్యవసరంబున మళలమంగలగ్రామంబునం గమలనయనభట్టారకునకుం బెరియపిరాట్టియా రనుతద్ధర్మపత్నియందుఁ గోధనసంవత్సరంబునం బుష్యమాసంబునందుఁ బూర్ణిమాతిథియం దిందువాసరంబునఁ బునర్వసూనక్షత్రంబునందుఁ బుత్రుం డుదయించె నని విని శ్రీశైలపూర్ణార్యుం డయ్యూరి కేతెంచి యక్కమలనయనభట్టారకునిం గాంచి సత్కరించి యతనిచే నర్చితుం డై తద్భవనంబున వసియించి పితృకృతజాతకర్ముం డగు నబ్బాలకునిఁ బొడగాంచి సంతసించి యితండు వేదశాస్త్రపారావారపారంగతుండు గాఁ గలం డని నిర్ణయించి యాశిశువునకు భుజమూలంబులం దిరులక్షణంబు లేర్పరించి గోవిందమిశ్రుం డని దివ్యనామంబు గావించి యథేచ్ఛం జనియె నంతఁ దజ్జనకుం డగు కమలనయనభట్టారకుండును దత్తదుచితకాలంబు లతిక్రమింపకుండ నక్కుమారున కన్నప్రాశనచౌలోపనయనాదిసంస్కారంబు లొనర్ప నబ్బాలకుండును సాంగోపాంగంబు గా వేదత్రయం బధికరించి కాణాదపాణినీయాంతస్తంత్రాదిశాస్త్రంబు లభ్యసించి పురాణధర్మశాస్త్రేతిహాసాదులం దెలిసి లక్ష్మణార్యుండు కాంచీపురంబునందు యాదవప్రకాశునికడ స్వదర్శనంబునకుం బూర్వపక్షంబుగా నద్వైతభాష్యం బాక

ర్జించుచున్నవాఁ డని విని యచ్చోటి కేతెంచి యమ్మహాత్ముని సేవించి యతనితోఁ సహశ్రోతయై యున్నయంత వారి నిరువుర నయ్యాదవప్రకాశకుం డొక కారణాంతరంబునఁ దీర్థయాత్రావ్యాజంబుచేఁ దోడ్కొనిచని యగణ్యదౌర్జన్య శరణ్యం బగువింధ్యారణ్యంబునం దాలక్ష్మణసూరి విడిచి చనుచుండఁ గరిగిరివరదుండు పెరుందేవితోడఁ గూడి వచ్చి వనచరమిథునరూపంబునం బ్రసన్నుండై యమ్మహాత్మునిం గాంచి పురంబునకుం దోడ్కొని వచ్చె నంత యాదవునితో గోవిందమిశ్రుండు కూడ నేఁగి ప్రయాగాంతికంబునం ద్రివేణిం గాంచె నంత. 7

సీ. గంగలో మునుఁగంగ లింగ మొక్కటి వచ్చి, కదిసి గోవిందుని కరతలమునఁ
బడినఁ గన్గొని యాదవప్రకాశకునకుఁ, జూపిన గోవిందసూరి కతఁడు
చెప్పె నిట్లని వత్స శివలింగ మిది యర్చ, చేసితివా నీకు సేమ మగును
అనిపల్కవినియతం డట్లుసేయుచు నేఁగు, దెంచి యాతనితో స్వదేశ మొంది

తే. స్థిరత శివలింగ మొకచోఁ బ్రతిష్ఠితముగఁ, జేసి వచ్చెద మరలి నీచెంతకనుచు
నుడివి యాదవు వీడ్కొని వెడలెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. మజ్జన్మభూమి యామళలమంగల మందు, లింగప్రతిష్ఠ నే రంగు మీఱఁ
జేసెద నని మదిఁ జింతించి యాయూర, ద్విజులసమ్మతి నొక దేవళమున
శాస్త్రోక్తవిధిని సంస్థాపించి యాలింగ, మతిభక్తి గోవిందుఁ డర్చ సలుపఁ
గాళహస్తీశుఁ డాఘనుని స్వప్నమునందుఁ, గాన్పించి పల్కె నీగతి నతనికిఁ

తే. గాళహస్తీశ్వరుఁడ నేను గనుము నన్ను, వచ్చి మాకడ నుండుము వశ్య మనుచుఁ
బలికి కనఁబడఁ డాయెఁ గపర్ది యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. తదనంతరంబ యక్కాళహస్తీశ్వరుండు స్వమందిరాధికారపూరుషునకు స్వప్నంబునం దన్నుం బొడసూపి యిట్లనియె వత్స గోవిందమిశ్రుం డనువిప్రకుమారుం డొకండు ముందు త్రివేణీస్నానంబు చేసి వారణాసీనగరంబునకుం జనుదెంచి యందు మణికర్ణికాఘట్టంబునందు భాగీరథీప్రవాహంబునం దఘమర్షణావగాహం బొనర్చుచుండ నస్మత్ప్రేరితంబై యొకలింగం బతనిపాణితలంబునం బడ నది గ్రహించి యాదవప్రకాశకునికిం జూపి యతనిచేతం బ్రోత్సాహితుండై పూజించుటం జేసి యమ్మనీషికి నుళ్లంగైకొండదనయనా రని ద్రవిడభాషాభాషితం బగునామవిశేషం బమరె నతం డిప్పు డిద్దేశంబున కేతెంచి మళలమంగల మనియెడి యొకమహాగ్రహారంబున వసియించె నమ్మహాత్ముని బహుమానపూర్వకంబుగా నిచటికిం దోడ్కొని రమ్మని యాజ్ఞాపించి యంతర్హితుం డయ్యె నంతట నద్దేవాలయాధికారి మేల్కాంచి మిగుల నానందించి నిజపరివారంబుతో నమ్మళలమంగలగ్రామంబున కరుగుదెంచి యమ్మేధావినిం బొడగాంచి సముచితసత్కారంబుల నర్చించి యతనిం దోడ్కొని వచ్చి శివశాసనంబుచేఁ దదీయధనకనకరత్నవాహనాంబరాభరణాదిమండితభాండాగారముద్రికలన్నియు నతని

యధీనంబులుగాఁ జేయ నతం డద్దేవాలయంబునం దదీయసర్వకార్యనిర్వాహకుం డై యుండె నంత.

సీ. భాగినేయుం డిట్లు బాహ్యకుదృష్టుల, మత మవలంబించి మతిఁ దలంచి
కాళహస్తీశునికడ నున్నవాఁ డని, తిరుమలనంబి తాఁ దెలిసి వచ్చి
శైవపూరుషశతసంవృతు గోవింద, సూరిని దవ్వులఁ జూచి చూచి
తనతోడ భాషింపఁ దలఁపక తన్నుపే, క్షింప నాతనిఁ గటాక్షించి సర్వ
తే. శేషి సంకల్ప మిట్లుండఁ జేతనుండు, సేయఁ గల దేమి యని మదిఁ జింత లుడిగి
యరిగెఁ దిరుమలనంబి శేషాద్రి కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. మఱియు నొక్కనాఁ డమ్మహాదేశికుం డక్కాళహస్తికిం జనుదెంచి యుళ్లంగైకొండందనయనా రనేకశైవజనపరివారపరివృతుండై యేతెంచుచుండ నతనికన్నోల శ్లోకః॥ కః శ్రీః శ్రియః పరమసత్త్వసమాశ్రయః కః కః పుండరీకనయనః పురుషోత్తమః కః । కస్యాయుతాయుతశతైకకళాంశకాంశై ర్విశ్వం విచిత్రచిదచిత్ప్రవిభాగవృత్తమ్॥ అని యెడు భగవద్యామునముని ప్రణీతస్తోత్రరాజభ్రాజమానంబగు శ్లోకం బొకటి లిఖియించి యమ్మార్గమధ్యంబునందు వైచిన నమ్మేధావియు దానిని గ్రహించి పఠించి దరహసితభాసురముఖారవిందుం డై యగ్గురువరేణ్యునిం జూచి సాధుసత్తమా యీశ్లోకంబు మీకుం బరదైవతం బగు నారాయణునకు సర్వోత్తమత్వప్రతిపాదకంబు గావున మీయెడ నుండ వలయునని తత్సన్నిధానవర్తియగు శ్రీవైష్ణవున కొసంగి చనియె నంతట నద్దేశికసార్వభౌముండు భగవల్లీలావిలసితం బీయాత్మయం దీక్షణంబున కిట్లుండెనని సంతసించుచు నంజనాచలంబునకుం జని యందు శ్రీనివాసున కనవరతసకలవిధకైంకర్యంబు లాచరించుచుండె నంత.

సీ. పరమసాత్త్వికుఁడు మద్భాగినేయుఁడు సర్వ, వేదశాస్త్రపురాణవిదుఁడు నయ్యు
గోవిందుఁ డిప్పుడు కుమతులతోఁ గూడి, యెవ్వనిమాయఁ దన్నెఱుఁగఁ డాయె
నమ్మహామాయావి నఖిలలోకశరణ్యు, నాశ్రితవత్సలు నాదిగురుని
శరణొంది యింకొకసారి గోవిందునిఁ, గనుఁగొని వచ్చెద నని తలంచి
తే. పెరియతిరుమలనంబి శ్రీహరిని శరణు, పొంది తదనుగ్రహముఁ జెంది పురము విడిచి
యరిగి పొడగాంచె నా కాళహస్తి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అట్లరుగుదెంచి యగ్గురువరుం డప్పురపరిసరపరివర్తమానపరిపూర్ణనీరపూరవిరాజమానసువర్ణముఖీతీరంబునఁ దదూర్మిజాలాతిశీతలాంబుకణకలితసమీరసంకలనసమాప్యాయితపల్లవితకోరకితకుసుమితఫలితశాఖిశాఖోపగతశుకపికశారికామయూరాదివివిధవిచిత్రవిహంగకులకలరవాకులవకుళాశోకపాటలీపున్నాగచందనచాంపేయకదంబకరవీరకర్ణికారకాశ్మీరమాలూరమధూకమన్మథమాతులుంగమాందమందారతాలతమాలహింతాలరసాలసాలజంబుజంబీరాద్యపరిమితమహా

న్నతద్రుమాభిరామం బైనయొక్క యారామంబుఁ బొడగాంచి యం దతికోమలబహుళప్రవాళమిళితంబై సాంద్రతరసంతతిచ్ఛాయంబై సర్వజనమనోనయనానందసంధాయకం బగుబిల్వతరుబృందంబు గాంచి యగ్గోవిందమిశ్రుం డిచటికి స్వదేవతారాధనార్థంబుగా బిల్వపల్లవసంగ్రహంబు సలుప రాఁగలం డని తనమనంబునం దూహించి యం దొక్కతరుమూలంబున వసియించి తిరువాయ్మొళియందు రెండవపది కర్థం బాశ్రితులకుం బ్రసాదించుచున్నసమయంబున భస్మోద్ధూళితసర్వాంగుండును కిరీటహారకేయూరకటకకటిసూత్రభూతిరుద్రాక్షమాలాలంకృతుండును నై నయుళ్ళంగైకొండనయనా రా ప్రదేశంబున కేతెంచి యమ్మహాదేశికునకప్రదక్షిణంబుగాఁ జని యబ్బిల్వవృక్షారోహణం బొనర్చి పంచాక్షరీమంత్రోపాంశుజపస్ఫురితాధరుండై బిల్వదళాపాదానంబు సల్పుచుండఁ 'దేవుమెప్పొరుళుం బడైక్క' యను పాశురంబు ప్రస్తుతం బైన దేవాదిసమస్తవస్తువిస్తారవిధానార్థంబుగా స్వనాభికమలంబునం జతుర్ముఖునిం బుట్టించిన శ్రీమన్నారాయణాభిధానుం డగుదేవాదిదేవునకుం గాక యితరదేవతలకుం బుష్పంబులుం బూజయుం దగునే యని తదర్థం బగ్గురుండు చెప్ప విని తగదు తగదని స్వదేహపరివృతంబు లగురుద్రాక్షవలయంబు లన్నియుం ద్రెంచి వైచియు బిల్వదళపూరితంబు లగుపుటికలం జించివైచియు నిజోత్తరీయంబు చేనొడలంబూసిన భసితంబుఁ దుడిచి వైచియు స్వరూపబహిష్కృతుం డై కడపిన కాలంబునకుం బెద్దయుం బ్రొద్దు పరితపించుచు నబ్బిల్వశాఖాగ్రంబుననుండి గుభాలునం బుడమిపై కుఱికి యప్పెరియతిరుమలనంబితిరువడిత్తామరలయం దార్తప్రపన్నుఁడై పడి యున్నయగ్గోవిందమిశ్రు నుపేక్షించి యద్దేశికేంద్రుండు జగద్రక్షకుం డగుపుండరీకాక్షునిం దలంచుచు నిజపరివారంబుతో నతిరయంబునం జనుచుండ నగ్గోవిందసుధీవరుండును ధేనువు ననుసరించి చనుచున్నవత్సంబుమాడ్కి నమ్మహాత్ముని వెనువెంటం జనుచుండె నంత నావృత్తాంతం బంతయు నెఱింగి తచ్ఛిష్యప్రశిష్యు లగువిలక్షణాత్ములు గొంద ఱశేషాయుధవిశేషభూషితాంగులై స్వాచార్యుం డగునమ్మహాదేశికునిదివ్యదేహసంరక్షణార్థంబుగా నేఁగుదెంచి యగ్గురువరునకు భక్తిపూర్వకంబుగా సాష్టాంగప్రణామంబు లాచరించి యతనిం బరివేష్టించి చనుచున్నయంత నక్కాళహస్తీశునికడ నున్నశైవశాక్తాదిజను లంద ఱస్మద్గురుండై న యుళ్ళంగైకొండనయనారీశ్వరారాధనార్థంబుగా బిల్వపల్లవాపచయంబు సేయుచుండ నొకవృద్ధవైష్ణవుండు ద్రవిడభాషామంత్రవాదబలంబుచే మరులుకొల్పి యతనిం దోడ్కొని చనియె నని వింటిమి యిప్పు డస్మద్గురుని విడిపించుకొని దుర్వినీతుం డగునమ్మంత్రవాదిబ్రాహ్మణునిం బట్టికట్టి తెచ్చెద మని కట్టలుకం బెట్టు మిట్టిపడుచుఁ ద్రిశూలపరశుపట్టిసభిండివాలప్రాసాసిముసలముద్గరలగుడాద్యనేకసాధనపాణులై యతిత్వరితగతిం జనుదెంచి బహుపరిజనపరివృతుం డైన

శ్రీశైలపూర్ణదేశికేంద్రునిం గదిసి నిలు నిలు మని యధిక్షేపించి మద్గురుని విడి
చిపొమ్మట్లు సేయవేని ప్రాణంబులాం గోలుపుచ్చెద మని దురుక్తులం బలుక
నాలకించి యాసాత్త్వికసార్వభౌముండు పెద్దయుంబ్రొద్దు చింతించి శైవవీరులారా
మాకు మీగురునితోడం బని యణుమాత్రంబయినను గనంబడదు గావున భవ
ద్గురుని మగిడి తోడ్కొని చనుం డని యానతిచ్చి క్షణమాత్రంబు మౌనియై
యుండె నంత. 14

సీ. శైవవీరులు నిజాచార్యులకని రిట్లు, వినుము విన్నప మార్యవినుత యనుచు
హైమవతీభర్త యాగమాంతములచేఁ, బరతత్త్వ మని చెప్పఁబడును గాన
కాళహస్తీశునికడనుండి యతనికి, సంతుష్టి నిత్యము సల్పవలయు
నని శైవశాస్త్రరహస్యసారము మాకు, బోధించుసద్గురుమూర్తి నీవ
తే. యాత్మశిష్యుల మగుమమ్ము హరునివిడిచి, వైష్ణవులమాయవలఁబడవలదువలదు
మరలి రమ్మని పల్కి రామందు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అట్లా శైవులపలుకుల విని గోవిందమిశ్రుండు వారి కిట్లనియె. 16

సీ. సంగదోషముఁ జేసి వెంగలినై తొల్లి, గంగాధరునిపూజ గారవించి
చేసితిఁ గొన్నాళ్లు సేవ మెఱుంగక, మద్గురుకృప నదిమాను కొంటిఁ
దిరుమలనంబియే దేవుఁడు మాకిఁక, నతనికైంకర్యమే యర్హతమము
గాన వేయొక్కటికల నైనఁ దలఁపము, జరగుఁడీ యిఁక మీరు జాగు మాని
తే. బాదరాయణిసంబంధిభావమట్లు, ఘటన యొక్కటి హరిమాయఁగలె మాకు
మీకు నని పల్కె గోవిందమిశ్రుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె హాదమలర.
వ. అంత. 18

సీ. శరచాపముఖసర్వసాధనపాణులై, తమచుట్టు శ్రీవిష్ణుదాసు లరుగఁ
దిరుమలనంబి శ్రీపురి కేఁగ నాతని, వెనువెంటఁ జనియె గోవిందుఁ డంత
బీరము చెడి శైవవీరులు తమగురు, నెట్లైనిఁ దోడ్కొని యేఁగఁ దలచి
యల్లనల్లన వారి ననుగమించుచునుండ, శేషాద్రిచెంతలఁ జెంది యచట
తే. నమలజలపూర మైనపద్మాకరంబుఁ, గాంచి యొక్కటి యందవగాహనంబుఁ
జేసి రయ్యార్యు లిరువురు వాసి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అంత గోవిందమిశ్రుండు మరల విచ్చేయు మని తన్ను ననేకవిధంబులం బ్రార్థిం
చు శివసేవకుల కిట్లనియె. 20

సీ. శైవులు మీరు శ్రీశైలపూర్ణులయింట, నూడిగ మొనరించువాఁడ నేను
గాన మీతోఁ బొత్తు గారాదు మాకిఁకఁ, బొండుపొం డిచ్చటనుండఁగూడ
దని తనయెడ వారి కాసయే లేకుండఁ, దెలిపి గోవిందసుధీవరుండు
నయమొప్పఁ దిరుమలనంబి శ్రీపాదము, లాశ్రయించిన నతం డలరి యతని
తే. కఖిలహితములఁ గావించి యతనితోడ, నంజనాద్రీశుఁగని మ్రొక్కి యభినుతించి

యతనియానతిఁ దమయింటి కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. గోవిందమిశ్రుఁడు గురుని కెల్లప్పుడు, సకలకైంకర్యముల్ సల్పుచుండె
సతఁ డొందు వైష్ణవుఁ డయ్యెఁ దాని మనుష్యు, లెంబారు చెలువందు రిప్పుడైన
నంత శైవులు కాళహస్తికిఁ జని చింతఁ బడుచుండ వారిస్వప్నములయందుఁ
గనఁబడి హరుఁ డనే ఖగరాజు గోవిందసూరి యాతనిమతిశుద్ధి నరయ
తే. నిట్లొనర్చితి వగపు మీ కేటి కనుచు, శంభుఁ డన విని మేల్కాంచి శైవు లతని
కుచితకృత్యము లొనరించుచుండి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

తిరుమలనంబికిఁ బితామహపితామహనామంబు గలుగుట

వ. అంత. 23
సీ. తిరుమలయం దొక తీర్థము పాపవినాశనం బని భువి వాసి కెక్కె
నా తీర్థమున నిత్య మంభఃప్రపూర్ణకుంభము తిరుమలనంబి భక్తిఁ దెచ్చి
యంజనాద్రీశున కర్పించుచుండె నా, హరి మెచ్చి తనయాత్మ ననియె నిట్లు
రెండుకోసులదూర ముండు నాతీర్థేంద్ర, మరిగి వచ్చుట కొక యామ మగును
తే. స్థవిరుఁ డీతండు మత్ప్రాణసఖుఁడుగాన, యింత మాకయి కష్టింపనేల యనుచు
వింతయొక్కటి చేసె నావిష్ణు వనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 24
సీ. వేఁటాడఁ దగినట్టి వేష మొక్కటిఁ బూని, మారాభ రాజకుమారలీల
మృగయావినోది యై మేటిసింగములను, శార్దూలములఁ గృష్ణసారములను
శరభశల్యాలులాయ చమరీమృగంబుల, గండకఖడ్గసూకరవరముల
మాటికి శరధాటి మాపుచు వానికి, మునిదుర్లభం బగు మోక్ష మొసఁగి
తే. వేంకటేశ్వరుఁ డాశ్రితపంకహరుఁడు, వేడ్క విహరించుచును వనవీథులందు
నలసి యొక్కతరుచ్ఛాయ నిలిచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అప్పుడు. 26
సీ. పాపవినాశనభవ్యతీర్థామృతకలశము కుదురుగాఁ దలను నిలిపి
మంత్రరత్నార్థము మదిని దలంచుచుఁ, దిరుమలనంబి యేతెరఁ జూచి
యమ్మహాత్ముని డాసి యర్థించె నాహరి, దగఁ గొంటి జలమిమ్ము తాత యనుచు
స్వామినిత్యస్నానజల మిది యన్యుల, కియ్యరా దని గురుఁ డేఁగ నతని
తే. వెనుకఁ జప్పుడు సేయక చని మురారి, మేటిబాణాగ్రమునఁ గుండ తూటువుచ్చి
లీల నంజలిచే నీరు గ్రోలె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 27
సీ. సలిల మాహరి గ్రోలఁ గలశము లఘువైనఁ, దిరుమలనంబి తాఁ దిరిగి చూచి
విలుకానిఁ గని వత్స వెన్నునిమెడ నపచార మీ విల్లుల సల్పితి వనఁ
దాత నేఁ జేసినత ప్పేమి దగఁ గొని, యిట్లొనర్చితి నిప్పు డేమి కొఱంత
శుద్ధోదకం బీడఁ జూపించెదను నీవు, వేగ నాతో రమ్ము జాగు మాని
తే. యనుచు భాషించి మృగయావిహారి శౌరి, గురునిఁ గొని చని యతనికిఁ గొండ దవ్వుడఁ

జెమ్మటలనీరు చూపించె నెమ్మి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. గజగండభిత్తిపైఁ గనఁబడుదానని, ప్యందమట్లున్న యీసలిలములను
ఘటమెట్లు పూరింపఁగల వేంకటేశుని, స్నానకాలము మించె నయము దొలఁగ
గోవతనంబున దేవహేళన మిట్లు, గావించుటయు మేర గాదు నీకుఁ
దాటోటుమాటలపాటియుంగ యిట్టి, యాటకు లోనైతి ననిన గురుని
తే. మాటలాలించి యమ్మాయవేఁటకాఁడు, మోము నెత్తిమ్మిఁ జిఱునవ్వు మొలక లెత్తఁ
బలికె నయ్యార్యవరునకీ కొలఁది ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. తాత బాలకునిపై దయ సేయవలెఁ గాని, యలుగవచ్చునె జగదార్య నీకు
నవని మీబోఁటిమహానుభావులయును, గ్రహమె కా సర్వసుఖప్రదంబు
దేవహేడన మిది దెలియక చేసితి, నిష్కృతి దీనికి నివ్వటిల్ల
నభ్రగంగాప్రవాహముఁ బోలునిర్ఝర, మొకటిఁ బుట్టించెద నూర్జితముగఁ
తే. జూడు మనుచును శపథించి సురలు మెచ్చ, వేంకటేశుఁడు తనచేతివిల్లువంచి
యందు సధించె నొక్కదివ్యాస్త్ర మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఆకొండదవుడ లక్ష్యము చేసి యద్దివ్య, బాణము విడిచినఁ బర్వతంబు
పటపటఁ బగులఁ దత్తటమువల్లను సుధా, ధవళమహానీరధార పొడమి
త్రైవిక్రమాంఘ్రిపద్మస్ఫురన్నఖభిన్న, కమలజాండోదితగంగభంగి
మహిఁ బడఁ జూచి యమ్మాయాధనుర్ధరుం, డాకాశగంగ యీయంబుధార
తే. యిందు సలిలముఁ దెచ్చి మాకిమ్ము నిత్య, మనుచు శ్రీశైలపూర్ణుల కానతిచ్చి
యతఁడు చూడంగఁ గనఁబడఁ డాయెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. వేఁటకాఁ డితఁడు శ్రీవేంకటేశుం డని, మది నిశ్చయించి యమ్మాన్యతముఁడు
తచ్ఛాసనము సేయఁ దలఁచి యయ్యాకాశ, గంగోదకంబుచే ఘటము నించి
తెచ్చి శ్రీవేంకటాద్రి శ్రీనివాసున, కని సమర్పించుచు నచట నుండె
మహిఁ బితామహపితామహుఁ డని తిరుమల, నంబికిఁ బేరయ్యె నాఁటనుండి
తే. యమ్మహాత్మునికులమునం దవతరించు, సౌమ్యు లాకాశగంగలో జలముఁ దెచ్చి
హరికి నొసఁగుదు రిప్పటికైన ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అంత నక్కడ. 33
సీ. గంగనుం డేతెంచి కాంచీపురమునందు, యాదవుఁ డాలక్ష్మణార్యుఁ గాంచి
యాశ్చర్యపడుచు వింధ్యాటవి నిన్నెడఁ, బాసి నే నతిశంకపడుచు నేఁగి
వచ్చితి మగుడ నిన్నిచ్చటఁ గంటి నీ, వెట్లేఁగుదెంచితి విచటి కనిన
విని తాను వచ్చినవిధ మంత యతనికిఁ, జెప్పిన విని సంతసించి యతఁడు
తే. మనుజమాత్రుండు గాఁడని మదిఁదలంచి, యమ్మహాత్ముని నెప్పటియట్లు మిగుల
గారవించెను యాదవసూరి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 34
వ. అంత. 35

సీ. కాంచీపురమునుండి ఘనులు వైష్ణవు లిర్వు, రతిభక్తిఁ గోవెల కరిగి యందు
రంగేశుఁ బొడగాంచి మంగళాశాసన, మొనరించి యామున యోగివరునిఁ
గని మ్రొక్క వారినిఁ గరుణించి యతఁడు మీ, రెందుండి వచ్చితి రిచటి కనినఁ
గాంచినుండిచటి కే తెంచితి మన గురుం, డచటి విశేషము లడుగ వారు
తే. చదువుచున్నారు లక్ష్మణాచార్యులచట, యాదవాహ్వాయయతికడ ననియతనికిఁ
బలికి మఱియు విశేషముల్ వలికి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

వ. అవ్విశేషంబు లెట్టి వనిన నట్లు లక్ష్మణదేశికుండు ప్రతిపక్షవిక్షేపణదక్షుం బగుస్వ
పక్షంబునకుం బూర్వపక్షంబు గా నయ్యాదవప్రకాశకుని కడ నద్వైతభాష్యం
బాకర్ణించు చుండ నొక్క నాఁ డతండు 'సత్యం జ్ఞాన' మిత్యాద్యుపనిషద్వాక్యం
బితరవ్యావృత్తిపరంబౌ వ్యావృత్తియు నశేషవిశేషప్రత్యనీకనిర్విశేష చిన్మాత్రబ్ర
హ్మస్వరూపరూపం బై యొప్పుఁగాని వే ఱొక్కటిగాఁ జెప్పంబడ దనిన వినియా
లక్ష్మణార్యుండు సార్వభౌముండైనరాజునకు మణిమౌక్తికదామాభిరామం బై
శరదిందుసుందరం బగుశతశలాకచ్ఛత్రంబుమాడ్కి ననన్య సాధారణం బైనజగ
జ్జన్మాదికారణత్వలక్షణంబుచే నుపలక్షితంబగుపరబ్రహ్మంబునందుసత్యపదంబును
నిరుపాధికసత్తాయోగిత్వంబును జ్ఞానపదంబు నసంకుచితజ్ఞానాశ్రయత్వంబును
ననంతపదంబు త్రివిధపరిచ్ఛేదరాహిత్యంబును జెప్పుం గాన కల్యాణగుణయోగా
ర్థకత్వం బవ్వాక్యంబున కభిమతం బై యుండ నిట్లు వ్యావృత్తియవ్వాక్యార్థం
బుగా నుదాహరించుట యన్యాయం బనిన నయ్యేకదండి రోషారుణితనేత్రుం
డై హుంకరించె మఱియు నతండు గంగాయాత్రార్థంబు చనుటకు ముందొక్క
నాఁ డయ్యులయాహ్వ రతనికిం దైలాభ్యంగంబు సల్పుచుండఁ 'దస్యైథాక
ప్యాస'మిత్యాదిఛాందోగ్యోపనిషద్వాక్యంబున కపార్థంబు వర్ణింప నాలకించి
యాలక్ష్మణగురుండు దనమానసంబునం గ్లేశింపన మ్మహాత్మునిదుఃఖాశ్రుబిందువులు
ప్రదీపచ్యుతతైలబిందువులచందంబున నక్కుమతియూరుతలంబునం బడ నతం
డులికిపడి హిమలవక్లిన్నకమలంబుపోలిక దుఃఖాశ్రువ్యాకులితనేత్రుం బగునగ్గురు
శేఖరునిముఖారవిందం బీక్షించి దుఃఖపడఁ గారణం బేమి యని యడుగ సూ
ర్యాంశువికసితారవిందంబుపోలికఁ బరమపురుషునేత్రయుగం బొప్పు నని యర్థం
బుఁ జెప్ప నుచితం బై యుండ నిట్టియపార్థంబు విన నిట్టిక్లేశంబు సంభవించెనని
గురుసత్తముండు పలుక విన సహింపక యతం డతనికి నపకృతు లొనర్పనవియు
భగవదనుగ్రహంబుచే నమ్మహాత్మునియెడఁ గృతఘ్నునికిం జేయు లగ్గులుం బోలె
నిరర్థకంబు లయ్యె నని యవ్వైష్ణవులవలన సవిస్తరంబుగా విననవధరించి యా
మునాచార్యుండు సన్నిధానవర్తు లయినయార్యుల నుద్దేశించి, శ్లో॥ అనంతపవా
త్రహి సంభవంతి హసంతి కాయా మివహవ్యవాహః। అత్రైవ సంతో యది సంభ
వంతి హ్యాత్రైవలాభ స్సరసీరుహాణామ్॥ అనియెడు న్యాయంబున నివ్విభూతియందు

హాసంతికాగ్నికణంబులగతి దుర్జనసముదాయంబు విస్తరించియుండు నిందు సజ్జనులుం గలిగి లేని హాసంతికారవిందలాభంబు సంభవించిన ట్లుండు నని యా నతిచ్చి యమ్మహానుభావు నిరీక్షింప నుత్సహించి యనేక శ్రీవైష్ణవబృందంబుతో శ్రీరంగధామంబు విడిచి యతిరయంబునం జనుదెంచి, శ్లో॥ పురీణా మపి సర్వాసాం శ్రేష్ఠాపాపహారిణీ। నామ్నా కాంచీతివిఖ్యాతా పురీపుణ్యవివర్ధినీ॥ అని యెడిమాహాత్మ్యంబు గలకాంచీపురంబుఁ గాంచి వేగవతీతీరంబునం దొకయుద్యానవనంబున నిలిచియుండ నావృత్తాంతం బంతయు విని మిగులసంతసించి శ్రీగజేంద్రదాసాపరనామధేయుం డగుతిరుక్కచ్చినంబి స్వాచార్యుం డగుయాళవందారున కెదు రేఁగుదెంచి యగ్గురునకుం బ్రదక్షిణపూర్వకంబుగా సాష్టాంగదండప్రణామం బాచరించినం జూచి యమ్మహాదేశికుం డతని నాత్మీయకరుణాకటాక్షవీక్షణంబుల నీక్షించి స్వకీయకరకమలంబులచేఁ దచ్ఛిరంబు దువ్వుచుఁ గుశలప్రశ్నాదికంబులచే మిగుల నాదరించి యాశిష్యరత్నంబుతో నిజాశ్రితసాత్త్వికబృందంబుతో నప్పురంబు సొచ్చి విచ్చేయు చుండ నద్దేవదేవునిదివ్యగోపురపురోభాగంబున విరాజమానంబగుషోడశస్తంభగుంభితరత్నమంటపంబుకడకు వరుందరుంబెరుమాళరయ రద్దివ్యాలయపరిచారకు లగుశ్రీవైష్ణవులతోడం గూడి యనేకమంగళవాద్యఘోషంబులతోఁ దిరుమాలెయు శ్రీశఠకోపంబునుంగొని యగ్గురువరు నెదుర్కొన నయ్యామునమునియు సాష్టాంగప్రణామపూర్వకంబుగా సేవించి యత్తిరుమాలెయు శ్రీశఠకోపంబును శిరసావహించి వారలతోడం గరిగిరిని డాసి యత్తియూరా ననుహారికి మంగళాశాసనం బొనర్చి కరిగిరిప్రాసాదంబునందు శ్రీపెరుందేవితాయారుతోడం గూడి యున్నవరదుని భజించి మగిడి ప్రదక్షిణంబు సేయుచు, శ్లో॥ ఉదక్పశ్చిమభాగస్థం వల్మీకం మహాతో గిరేః! పూజనీయశ్చతత్రాస్తే శేషః ఫణిభృతాం వరః॥ అన్నక్రమంబుగా నక్కరిగిరికి వాయవ్యప్రదేశంబున విలసితం బగువల్మీకంబునందుఁగలశ్రీమదనంతునకు జోహారువు చేసి తత్సమీపవర్తి యగుకటిమాణిక్యశౌరికిం జేమోడ్చి యచ్చోట నిజాశ్రితులతో వసియించుసమయంబున బహుశిష్యపరివృతుండగుయాదవప్రకాశకుండు భగవత్సేవ యొనర్చి రెండవప్రాకారంబునకుం బ్రదక్షిణంబుగా వచ్చుచుండంజూచి యామునగురుండు వీరలయం దిలయాళ్వా రెవ్వారని తిరుక్కచ్చినంబి నడిగిన నగ్గజేంద్రదాసుండును నిజగురు నుద్దేశించి బాలభాస్కరప్రభాభాసమానదివ్యమంగళవిగ్రహుండును దక్షణోన్మీలితపుండరీకదళాయతాక్షుండును మందస్మితసుందరవదనారవిందుండును దప్తతపనీయకణికోపమానశ్రీచూర్ణరేఖాసమంచితాంతరాళసుధాధవళమృత్స్నాంచితచ్ఛిద్రోర్ధ్వపుండ్రసముల్లసల్లలాటాదిద్వాదశాంగుండును దులసీనలినాక్షమాలికాలంకృతవిశాలపీవరోరస్స్థలుండును బరిఘోపమాయతసువృత్తభుజాభిరాముండును నై యవ్విమతజన

మధ్యంబునఁ గఠోరకంటకద్రుమంబులనడుమం గనంబడు కార్తస్వరకల్పవృక్షం
బుకరణిం జూపట్టుచున్నవాఁ డిలయాళ్వారని కేలంజూపఁ జూచి యగ్గురువరుం
డమందానందంబు డెందంబునం గ్రందుకొన నాలక్ష్మణమునియెడలవిశేషకటా
క్షం బొనర్చి 'యాముదల్వనివ' నని తనమనంబున నిర్ణయించుకొని, శ్లో॥
యస్య ప్రసాదకలయా బధిరశ్శృణోతి పఙ్గుః ప్రధావతి జవేన చ వక్తి మూకః।అన్ధః
ప్రపశ్యతి సుతం లభతే చ వన్ధ్యా తం దేవమేవ వరదం శరణం గతోఽస్మి॥అని
సకలఫలప్రదుం డగు శ్రీకరిగిరివరదు నుద్దేశించి యికమీఁద నీలక్ష్మణాచార్యుం
డు దర్శనప్రవర్తకుండగునట్లనుగ్రహింపుమని ప్రపత్తిఁ జేసి మగిడి వరదుని
కిం బెరుందేవికిని మంగళాశాసనం బొనర్చి యప్పురాణదంపతులకంతరంగంబగు
తిరువాలవట్టకైంకర్యంబు సల్పనత్తిరుక్కచ్చినంబిని నియమించి యాలక్ష్మణా
ర్యునకు హితోపదేశం బొనర్చుట కవసరంబు గాకుండుటం జేసి తన వెనువెంట
నేతెంచుచున్న స్థలవాసుల నిలువ నియోగించి నిజాశ్రితవర్గంబుతో నతిత్వరితగ
తిం జనుదెంచి శ్రీరంగధామంబుఁ జెందియాత్మీయమఠంబునందు నిజచ్ఛాత్ర
వర్గంబుతో సుఖించుచుండె నంత. 37

సీ. మఱియొకనాఁడు లక్ష్మణముని యాదవ,సంయమికడ విద్య చదువుచుండి
యాతఁ డద్వైతవాక్యవ్రజం బద్వితీ,యబ్రహ్మపరముగా నన్వయింప
నావాక్యములు విశిష్టాద్వైతపరములు, గా నన్వయించె లక్ష్మణబుధేంద్రుఁ
డాయర్థముల విని యలిగి యాదవసూరి, మాకడఁ జదు వింక మాని నీకుఁ
తే. దగినయట్లు వచించు మేధావికడను, జదువుకొమ్మని పల్కిన సంతసించి
యమ్మహాత్ముఁడు తనయింటి కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

వ. అంత. 39

సీ. జననికి లక్ష్మణాచార్యుండు చేమోడ్చి, యావార్త లన్నియు నాన తీయ
నాలించి సుతున కిట్లనియె భూమిపిరాట్టి, చదివినవిద్యయే చాలు నీకుఁ
దనయ యింక గజేంద్రదాసునికడ కేఁగి, యమ్మహాత్ముని భక్తి ననుసరించి
యతఁడు విధించినహారికృత్య మొక్కటి, గావింపుమని తల్లి గారవించి
తే. పంచ లక్ష్మణముని యేఁగుదెంచి మించి,నయము మీఱఁ దిరుక్కచ్చినంబిగారి
సుందరాంఘ్రిసరోజముల్ సూచెననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఆదరోక్తుల లక్ష్మణార్యుల మన్నించి, కలుషదూరుఁడు తిరుక్కచ్చినంబి
వచ్చినకార్యము వాక్రువ్వ మన విని, కరిగిరీశునకుఁ గైంకర్య మొకటి
గావింపఁదలఁచితిఁ గరుణించి యది యిది, యని విధించిన దాని నాచరింతు
నని లక్ష్మణాచార్యు లానతిచ్చిన విని, శాలక్కిణరునుండి జలఘటంబుఁ
దెచ్చి యనిశము వరదున కిచ్చియుచట,నుండు మనినంబి చెప్పనతండుహరికి
నిత్య మర్పించుచుండెఁ దత్స్నీర మనుచు,వాదిభీకర గురుఁ డనె మోద మలర

వ. అయ్యవసరంబున శ్రీరంగధామంబునందు యామునమునికిం జరమకాలంబు
ప్రసక్తంబైన యెడఁదిరువరంగప్పెరుమాళరయరనుగురువరునింబురుషకారంబు
గాఁగొని తిరుక్కోట్టియూరినంబియుఁ బెరియనంబియు నమ్మహాదేశికునకుం బ్రణ
మిల్లి కరకమలంబులుమోడ్చి మహాత్మా మాకుం బరమహితం బొక్కటి యను
గ్రహింప వలయు నని ప్రార్థింప నయ్యామునేయగురుండును వారి నుద్దేశించి సా
ర్వకాలం బిద్దివ్యదేశం బెడఁబాయక వసియించి శ్రీరంగరాజభ్రాజమాన చరణ
సరోజసాన్నిధ్యంబునవీణాపాణియై నిత్యనివాసం బొనర్చి దివ్యగానంబున నద్దేవ
దేవుని మెప్పించు చున్నశ్రీపాణయోగీంద్రు నాపాదమస్తకం బనుభవించు చుం
డుటే మీకుఁ బరమహితం బని యానతిచ్చి యీయనుష్ఠానంబునకు శ్రీవేంక
టేశుని భజించు చున్నకురుంబరుత్తనంబియు శ్రీకరిగిరివరదుని సేవించుచున్న
తిరుక్కచ్చినంబి మొద లగు తత్త్వవిత్తములు ప్రమాణం బని పలికి యుర్వియం
దెవ్వఁడేని యొక్కండు ప్రసన్నుండై భగవదధీనం బైనయాత్మ యాత్రయుం
దుం గర్మాధీనం బగుదేహయాత్రయుం దన్వయంబు గల దని తలంచెనేని యా
త్మసమర్పణంబు వానికి నిరర్థకం బగుటం జేసి వాఁడు నాస్తికుం డగుం గావునఁ
గరణత్రయంబుచే నుభయయాత్రలయం దీచేతనున కన్వయంబు లే దనివాక్ప్ర
చ్చి యనన్యప్రసన్నులగు శ్రీవైష్ణవులశ్రీపాదపద్మంబు లెల్లప్పుడుం బ్రాప్యప్రా
పకంబులుగా నమ్మి యుండుఁ డని నియమించిన వారలడెందంబులందు సంది
యంబు గ్రందుకొనం దెలిసి వత్సకులారా మీర లీయర్థంబునకుసందేహంబుఁ
జెందవలదు మీకుం దిరుమంత్రార్థంబు భోగమండపంబు చరమశ్లోకార్థంబు
పుష్పమండపంబు మంత్రరత్నార్థంబు త్యాగమండపం బీ యర్థవిశేషంబున
కుం బ్రమాతలు శ్రీపాణియోగీంద్రుండు మొదలుగాఁ గల యభిజ్ఞశిఖామణులని
తెలిసి నీ రాడి తత్కాలోచితక్రియ లన్నియు విన్నాణంబుగాఁ దీర్చి సంశ్రితు
లగుస్వాము లనుసరింప భగవత్సన్నిధి కేతెంచిభక్తిపూర్వకంబు గాఁ బ్రణామం
బాచరించి నిత్యవిభూతికింజననాజ్ఞయిమ్మని యద్దేవశిఖామణిం బ్రార్థింపసుప్రస
న్నాంతరంగుండై రంగనాథుండుకరుణాపూర్ణకటాక్షామృత వీక్షణంబులనబ్భా
గవతోత్తము నీక్షించుసమయంబునఁదదీయశిరోభూషణంబయినదివ్యమాల్యం
బొక్కటిజాఱినఁ దిరువరంగగురుం డమ్మాల్యంబుఁ దనపాణిపల్లవంబునంగొని
దేశికోత్తమునియుత్తమాంగంబునం జుట్టె నంత నుత్తమనంబియు శ్రీశఠకోప
తీర్థప్రసాదాదిబహుమతు లొనరింప మిగులసంతుష్టాంతరంగుం డై యామున
గురుండు నాహారిని వీడ్కొనినిజాశ్రితవర్గంబుతో స్వమఠంబుఁ జెంది యందు
గోవిందారాధనం బాచరించి శ్రీరంగగోష్ఠీపూర్ణ మహాపూర్ణప్రముఖ నిఖిలదేశి
కులశ్రీపాదతీర్థం బుజ్జీవించి వార లారగించినపిమ్మట భగవద్భాగవతశేషస్వీకారం
బొనర్చి కాంచీపురినుండి వచ్చినశ్రీవైష్ణవులవలన లక్ష్మణాచార్యుండు యాదవుని

విడిచి శ్రీగజేంద్రదాసానుమతిచే వరదునకుం దిరుమంజనకైంకర్యం బొనర్చు
చున్న వాఁడన విన నవధరించి సంతసించిమాకడకయ్యిలయాళ్వారిని దోడ్కొని
రమ్మని పెరియనంబినిం బనిచి వైశాఖమాసంబునందు శ్రవణనక్షత్రంబున నభి
జిన్ముహూర్తంబునందుఁ బద్మాసనాసీనుండై పాణిపల్లవంబులు మోడ్చి నిజా
చార్యుం డగు శ్రీరామమిశ్రశ్రీపాదకమలంబుల ధ్యానించుచు బ్రహ్మవల్లియు
భృగువల్లియుఁ బురుషసూక్తంబును నర్చిరాదియు 'శూళ్ విశుంబణి ముహి'
లనుతిరువాయ్మొళియుసన్నిధిదేశికులనుసంధింపశంఖవేణువీణాకాహళప్రము
ఖనానావిధమంగళవాద్యఘోషంబులు చెలఁగనృత్తగీతాద్యుత్సవం బాశ్రితులు
సల్పుచుండ యోగధారణాలబ్ధమధ్యధమనిద్వారంబున వెలువడి స్వపితామ
హుం డగునాథమునితెఱంగున స్వకీయాచార్యదివ్యపదాంబుజంబులం జెందె
నంతఁ దిరువరంగ ప్పెరుమాళరయరు మొదలుగాఁగల దేశికోత్తము లాచార్య
విశ్లేషంబు సహింపఁజాలక ఛిన్నమూలంబు లగుద్రుమంబులమాడ్కిఁబుడమిం
బడి మిగుల వగలం బొగులుచుండం జూచియచ్చటిసాత్త్విక పుంగవులుకొందఱు
వారల నూఱడించి శ్రీ యామునాచార్యపుత్త్రుం డగు పిళ్లైక్కరశునంబితోడం
గూడి చరమకైంకర్యంబు క్రమంబుగా సలుప సమకట్టి యున్నసమయంబున
దేవదాసీజనం బేతెంచి మహద్వారాంగణాదులందు సమ్మార్జనప్రోక్షణాదుల స్థల
శుద్ధి యొనర్చి యచట బ్రహ్మరథంబుఁ దెచ్చియుంచి కుశకూర్చలరక్తోత్పలమా
ల్యంబులను శుభ్రచామరంబులచే మఱియు విచిత్రంబు లగు పట్టుకుచ్చులచే
నలంకరించి యవ్విమానద్వారచతుష్టయంబునందు బాలకదళీస్తంభంబులు నాటి
నవక్రముకమంజరులచే బాలరసాలఖండంబులచేఁ బలువిధంబు లగుఫలంబు
లచేఁ జిత్రవిచిత్రపతాకంబులచే నలంకృతిఁగావించి పూర్వదక్షిణపశ్చిమోత్తర
ద్వారంబులఁ బాలాశాశ్వత్థఖాదిరౌదుంబరపల్లవంబులచే దోరణంబులు నిర్మించి
యవ్విమానసమీపభూతలంబునందు ద్రోణమాత్రప్రమాణ ధాన్యంబుచే
మండపంబు రచియించి తన్మధ్యప్రదేశంబునఁ బూర్ణకుంభం బొక్కటి నిలిపి
తన్మంటపకోణచతుష్టయంబునందు నాలుగుపూర్ణకలశంబు లుంచి మగిడి కేశ
వాదిద్వాదశనామంబు లుచ్చరించుచుఁ బ్రాగాదిదిశలందు శుద్ధజలపూరితంబు
లగుఘటంబు లెనిమిదింటిం బ్రతిష్ఠించి కుశదూర్వాదర్భవిష్ణుక్రాంతప్రసూన
మాలికలచేఁ గలశంబులవి యన్నియు నలంకరించి గురుపరంపరాపూర్వకంబు
గా మంత్త్రరత్నం బనుసంధించుచు నక్కుంభంబుల నన్నియు నర్చించి ద్వాదశ
నామంబులచేఁ గలశస్థాపనంబు చేసి తదనంతరం బాయామునగురుచరమదివ్య
విగ్రహంబునకుం బంచామృతస్నానం బాచరించి యీశాన్యభాగస్థిత సంకర్షణ
కుంభంబు దక్కఁ దక్కిననాల్గుకుంభంబు లెత్తి శ్రీపురుషసూక్తంబుచే నభి
షేకం బొనర్చి యద్దేశికు లందఱాతీర్థంబుఁ దమతమశిరంబులఁ బ్రోక్షించుకొని

యున్నయంతఁ దచ్చరమకైంకర్యకర్త యగుపిళ్లైక్కూరకునంబి స్వపాణిపద్మంబు
నం దొకతాంబూలం బుంచుకొని భక్తిపూర్వకంబుగా నద్దేశికోత్తములకుం
బ్రదక్షిణం బాచరించి యున్నంత మఠద్వారాంగణప్రదేశంబున గోమయకృత
స్థండిలంబునందు ద్రోణమాత్రవ్రీహులు పఱచి ముసలోలూఖంబులు మంత్ర
పూతజలంబుచే శోధించి యభినవవస్త్రంబులం జుట్టి యాయులూఖంబు వ్రీహి
మండపమధ్యంబునం దుంచి యందు హరిద్రానిక్షేపణంబు చేసి శుభ్రవస్త్రమా
లాద్యలంకారశోభితంబును బంచసంస్కారసంస్కృతంబు నగు దేవదాసీజనంబా
హరిద్రాశకలసముదాయంబుఁ జూర్ణించినయంత సాత్త్వికులామండపంబునకు
నవచేలవేష్టనం బొనరించి యందుఁ ద్రివిక్రమవ్యాపారప్రతిపాదకమంత్రంబుల
నుల్లేఖనం బొనర్చి పృథివీదైవత్యం బగునాయుల్లేఖనంబునందు ప్రాగాద్యష్టది
శలదివ్యతరచూర్ణతైలానులేపనమాల్యలాజదుగ్ధదధిశుద్ధజలపూర్ణంబులునుదర్భ
పవిత్రాశ్వత్థపల్లవపవిత్రంబులు నగుకలశంబులు మంత్రరత్నంబనుసంధించుచుఁ
బ్రాగాదిక్రమంబు గా స్థాపించి పరమాకాశదైవత్యం బగునాహరిద్రాచూర్ణం
బునందు దివ్యనక్షత్రదైవత్యం బగునిస్తుషోపలలాజంబు లుంచి తదుభయద్రవ్య
పూరితం బగుపాత్రంబుఁ దూర్పుదెస నుంచి యమ్మహాభాగవతాంఘ్రినీరజనీర
పూరితకుంభంబుఁ బడమటిదెస నిలిపి స్వాములకు సమర్పణీయంబగుద్రవ్యంబు
దగ్భాగంబునం దొకపాత్రయం దుంచి భగవచ్ఛేషభూతంబగుశ్రీమాలాక్షౌమ
చేలనిర్మాల్యాదిప్రసాదంబుల దక్షిణదిగ్భాగంబున నొకసౌవర్ణపాత్రంబునం
దుంచి యాళవందారువిమలచరమవిగ్రహంబునకు సాష్టాంగప్రణామం బా
చరించి యద్దేశికు లంద అమ్మహాత్ముని భక్తిభావనచేఁ దమతమదివ్యచిత్తం
బులం బ్రవేశింపం జేసి పరివేష్టించి యున్నంత శ్రీమధురకవిప్రబంధంబును
శ్రీవిష్ణుచిత్తప్రణీతమంగళాశాసనగాథాదశకంబును నర్చిరాదిగతప్రతిపాదక
శ్రీశఠకోపప్రోక్తగాథాదశకంబును దిరువరంగదేశికుండు దేవగానంబుచే
ననుసంధించినపిదప నద్దేశికోత్తము లంద అవ్విమానముం గొని నృత్తగీతవాద్య
ఘోషంబుతోఁ దిరువృత్తం బనుసంధించుచుఁ దిరువీథీప్రదక్షిణం బాచరించివచ్చి
మఠద్వారంబునం దాప్రబంధంబు నిగమించి యగ్గురుచరమవిగ్రహంబునకు భగ
వచ్ఛేషభూతంబు లగుతైలచూర్ణంబు లర్పించి యవశిష్టకలశోదకంబులచేమగి
డి తిరుమంజనం బాచరించి శ్రీచూర్ణరేఖాంచితాంతరాళంబు లగుద్వాదశోర్ధ్వ
పుండ్రంబులు లలాటాదిశుభాంగంబులయందు రచియించి శ్రీరంగరాజప్రేషి
తంబు లగుదివ్యమాల్యానులేపనపీతాంబరాదులచే నద్దివ్యచరమవిగ్రహంబు
నలంకరించి స్వాచార్యశేషం బగుతైలచూర్ణాదికంబు దిరువరంగగురుండు మొద
లుగాఁ గలదేశికులందఱుం బరిగ్రహించి యాచార్యవిశ్లేషంబునకు నార్తిపడుచు
నాబ్రహ్మరథంబునం దాదివ్యచరమవిగ్రహం బుంచి తిరువడిత్తాంగులు భుజంబు

లందు వహించి యల్లనల్లన నడుగు లిడుచుండ శంఖభేరీపటహకాహళవేణువీణాది
దివ్యమంగళవాద్యరవంబులు చెలంగ రమణీయనృత్తగీతాదిరవం బొప్పుచుండ
నగ్రభాగంబున శ్రీపరాంకుశపరకాలాదిదివ్యసూరి శ్రీసూక్తులనుసంధింపఁబశ్చా
ద్భాగంబునం దామ్నాయఘోషంబు చెలంగ నడుంగులకు మడుంగు లిడుచు
స్వాము లంద ఱతులదండంబులు కేలుఁదమ్ములం గీలించి చనుచుండ నం దొక
సాత్త్వికపుంగవుండు సంకర్షణకుంభంబుఁ దనశిరంబునం బూని కూడ విచ్చేయ
నాచారలాజమిళితప్రసూనంబు లాత్రోవ నంతటం జల్లుచు నడవ నద్దివ్యదేశ
నివాసిను లగుశ్రీవైష్ణవసువాసినులు మంగళహారతులుపాణిపల్లవంబులం గీలించి
పురోభాగంబునం దరుగుచుండ నద్దివ్యవిమానంబున కిరుగెలంకుల ధవళవాల
వ్యజనంబులు పీవ రాకాసుధాకరధవళకౌశేయకూర్చ లెదుట విసరుచు వెనుకడుం
గు లిడుచుఁ గొంద ఱార్యు లరుగుచుండఁ దదీయదివ్యచేష్టితప్రతిపాదకగాథ
లనుసంధించుచు వందిబృందంబుచందంబునఁ గొందఱు విద్వత్పురందరు లరుగు
చుండఁ దిరువీథులకుం బ్రదక్షిణం బొనర్చి తిరుక్కరిహతీర్థఘట్టంబునందుఁ బ్రవే
శింపం జేసి యాసంకర్షణకుంభోదకంబుచే నచట ద్వయ మనుసంధించుచు భూ
శుద్ధిఁ గావించి తత్ప్రదేశంబునం దాబ్రహ్మరథంబు డించి యతిసంస్కారవిధా
యకశాస్త్రోక్తక్రియలు సాకల్యంబుగా నొనర్చి యద్దివ్యవిమానంబువలన నద్దే
శికోత్తమునిదివ్యచరమవిగ్రహంబు తిరుప్పళ్ళి యొనర్చుకాలంబున ముందు నిజా
చార్యనియుక్తుం డగుమహాపూర్ణగురుండు కాంచీపురంబునకుం జను దెంచి శ్రీగ
జేంద్రదాసునిఁ బొడగాంచి యతనియనుమతిఁ బెరుందేవితాయారుతోడం గూడి
యున్నవరదునిం గాంచి యభినుతించి వారిసమ్మతిచే నిలయాళ్వారిని దోడ్కొని
వచ్చి శ్రీరంగధామబాహ్యోద్యానప్రదేశంబునఁ గవేరకన్యాగర్భంబునం దిరు
క్కలిహతీర్థఘట్టంబునఁ జెంపారుచున్నగుంపులం జూచి యచటం గనంబడు
జనుల నడిగి యామునాచార్యచరమావస్థ యెఱింగి పెద్దయుం బ్రొద్దాలక్ష్మణా
ర్యులతో దుఃఖించి సమీపంబున కేతెంచి స్వగురుచరమవిగ్రహం బీక్షించి వల
గొని మ్రొక్కి యుండె నంతట నయ్యిలయాళ్వారు పరమగురునిచరమదశ నీ
క్షించి యనేకప్రకారంబుల శోకవ్యాకులితాంతరంగుం డై ప్రదక్షిణపూర్వ
కంబుగా సాష్టాంగప్రణామం బాచరించి తదీయాకుంచితాంగుళిత్రయంబు
నీక్షించి యమ్మహాత్మునియభిప్రాయంబుఁ దెలిసి మహాత్మామీరు దలంచినకార్యం
బులు మూఁడు దేవరవారియనుగ్రహంబుచే సమర్థించెద నని శపథంబు చేసినం
బూర్వక్రమంబుగా మూఁడంగుళంబులు నచటివా రందఱుం గని యక్కజ
పడఁ బ్రసారితంబు లయ్యె నంత నాలక్ష్మణగురుండును నద్దివ్యసూరిచరమవి
గ్రహంబునకుం బ్రదక్షిణప్రణామంబు లాచరించి యవభృథంబులు గావించి యా
మునాచార్యకుమారుం డగుపిళ్ళైక్కరశునంబి మొదలైనయార్యులతో ఖన

నాదిచరమక్రియ లన్నియు నిర్వర్తింపం జేసి యాచార్యవిశ్లేషజనితదుఃఖసంత
ప్తహృదయుండై యచట నుండ నొల్లక కాంచీపురంబుఁ జెంది యందు వరదున
కెప్పటియట్ల కైంకర్యంబు సేయు చుండె నంత. 42

పరుత్తికొల్లైనాచ్చియారువైభవము.

సీ. దేవదేవునిఁ బెరుం దేవీసహాయునిఁ, గరిగిరివరదునిఁ గన్నులార
సాక్షాత్కరించిన సాధుసత్తముఁ దిరుక్కచ్చినంబిని జగత్కలుషహరునిఁ
గని మ్రొక్కి శిష్యునిఁగా నన్నుఁ గైకొను,మని భక్తితో లక్ష్మణార్యుఁడనిన
భగవదాజ్ఞారూప వర్ణాశ్రమాచార,ధర్మసేతువుఁ ద్రెంపఁ దగునె యెట్టి
తే. జ్ఞానికైనను లక్ష్మణాచార్య యనుచు, నంబి యన విని కరిగిరి నాథసూక్తి
నాశ్రయించె మహాపూర్ణు సనఘుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. ఆశ్రమస్వీకార మాచరించినమీఁదఁ, గోవెల కేతెంచి గురువరేణ్యుఁ
డమలశఠారిసూక్త్యర్థానుభవముచేఁ, గాలము జరపుచు లీల నుండి
వేంకటేశుని కిష్ట కైంకర్య మొనరింప, ననుప ననంతార్యుఁ డరిగి యచటఁ
గైంకర్యములు సల్పఁ గర్ణామృతంబుగా, నావార్త విని యంజనాద్రిపతికి
తే. మంగళాశాసన మొనర్ప మదిఁ దలంచి, సంశ్రితౌఘముతో రంగశౌరి నడిగి
యరుగుదెంచుచు నుండె వృషాద్రికనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. మహితనామక్షేత్ర మందిరుఁ బద్మలో,చనునిఁ గన్గొని మ్రొక్కి సన్నుతించి
దేహళీపురమున దేవదేవునిఁ ద్రివి,క్రమునిఁ గన్నులవిందుగా భజించి
మార్గమధ్యస్థిత మహనీయదివ్యదే,శములందు వారికి నంజలి యొనర్చి
వచ్చి విద్వజ్జనావాస మానష్టస,హస్రనామగ్రామ మంది శిష్య
తే. సంఘములతోడ మార్గవిశ్రాంతిఁ జెంది, తత్పురోద్యానవనమునఁ దగ వసించె
వరగుణస్ఫూర్తి యతిచక్రవర్తి యనుచు, వాదభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. వరపరుత్తికొల్లై వరదార్యుఁ డొక్కఁడు, యజ్ఞేశనామకాభిజ్ఞుఁ డొకఁడు
యతిరాజునకు శిష్యు లాయిర్వు రయ్యూర, వసియించి రబ్బుధవర్యు లందు
నతిదరిద్రుఁడు వరదార్యుఁ డాయజ్ఞేశుఁ, డాఢ్యుఁడు గావున నతనికడకుఁ
దమశుభాగమన మాతనికి నెఱింగింపఁ, బ్రాజ్ఞుల నిర్వురఁ బంచె గురుఁడు
తే. వారు యతిపతియాజ్ఞ చే వచ్చి పురముఁ, జొచ్చి చెప్పిరి యజ్ఞేశసూరి కిట్లు
గురునివృత్తాంత మంతయుఁ గూర్మి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర
సీ. యజ్ఞేశ యీయగ్రహారోపవనమునం, దరుగుదెంచి వసించె యతివరేణ్యుఁ
డచటికే తెంచి మీ రమ్మహాత్మునిఁ గాంచి, యర్చింపఁదగుదు రంచార్యు లనిన
స్వాగతం బడుగక యర్ఘ్యపాద్యాదుల, వారి నర్చింపక యూర కున్న
యజ్ఞేశు నీక్షించి యధ్వశ్రమార్తు లౌ,నా సూరు లతనియం దాస విడిచి
తే. వేగవిచ్చేసి యతిరాజు వినఁగఁ దారు,పోయివచ్చినక్రమ మంతఁ బొసఁగఁ దెలుప

నతని యతిపతి గన నొల్లఁ డాయె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అంత. 48

సీ. వరదార్యుఁ డతఁ డయపాత్రముఁ గైకొని, శిలము పల్లెల వెంట సలుపు చుండ
సంయమీంద్రుఁడు శిష్యసహితుఁడై యతనిగృహాంగణంబున కేఁగి యచట నిలువ
నతిజీర్ణవస్త్రయు నవ్వరదుని దేవి, యగుపరిత్తిక్కొల్లెయమ్మ యంత
వ్రీడచేఁ దనయిల్లు వెల్వడకయ గట్టి, గాఁగవాటము మూసి గడియ దాఁపి
తే. ద్వయముఁ బల్కుచునుండఁ ద్రిదండపాణి, వరదుఁ డేడని యడుగఁ దత్స్వర మెఱింగి
గురుఁ డితం డప తెలిసె నాగరిత యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అప్పు డప్పతివ్రతాతిలకం బాత్మగతంబున. 50

సీ. మాపాలఁ గృప యుంచి మమ్ముఁ గటాక్షింప, మాయింటి కేతెంచె మద్గురుండు
నిట్లు దిక్కేలనై యేరీతిఁ బల్కుదు, నెట్లు సేవించెద నిమ్మహాత్ము
నగ్నయై యున్నట్టి నాకుఁ బూరుషులతో, భాషింపఁ దగ దని ప్రాజ్ఞ లండ్రు
మా టాడకుంటినా మాయింట నిల్వక, మరుగు నస్మద్గురుం డని తలంచి
తే. వెఱచి కార్పాసవనలక్ష్మి వ్రీడపడుచు, స్వకరతాళత్రయధ్వని సలుప సంజ్ఞ
నింగితజ్ఞుఁడు యతిచంద్రుఁ డేఁగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. తనతిరుముడిచుట్టుఁ దళుకొత్తుశాటికఁ, బాణిపల్లవముచేఁ బట్టి యెత్తి
వేగ లక్ష్మణముని విసరివైచిన నది, యాయింటఁ బడిన నాయతివ చూచి
తనగురుఁ డిడె నని తాల్చి కవాటముఁ, దెఱచి వెల్వడి వచ్చి గురువరునకు
నతిభక్తి మ్రొక్కిడి యర్ఘ్యపాద్యాదుల, నర్చ లొనర్చి తదాశ్రితులను
తే. గ్రమముగా నట్లు పూజించి గారవించి, యందఱికి వారి కాతిథ్య మాచరించి
తనదు చిత్తమునం దిట్లు దలఁచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. తొలిజన్మములయందు దొడ్డపుణ్యం బేమి, సలిపితిమో యెట్టి సత్తపంబు
లాచరించితిమొ యెట్టితీర్థముల కేమి, దాన మిచ్చితిమొ చేతనులఁ బ్రోవ
నవని ననంతాంశుఁ డై జనించినలక్ష్మ,ణార్యుఁడు మాయింటి కరుగుదెంచె
యతిరాజమద్గురుఁ డమితశిష్యుఁడును నీ,యార్యున కాతిథ్య మాచరింతుఁ
తే. దలఁప గవ్వైన సోలెఁడు ధాన్యమైన, వేశ్మమున లేవు పతియుంఛవృత్తిధాన్య
మేమి యగు వీరి కని యెంచె నింతి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. తమపూర్వకర్మబంధములచే జీవులు,గములు సంసారచక్రమునఁ దగిలి
పుట్టుచు గిట్టుచు భూరిదుఃఖములచే, వ్యాకులపడఁగ నవ్యాజకృపను
వారిని శ్రీఁగంట నారాయణుఁడు చూచి, యాచార్యరూపి యై యవతరించి
జ్ఞానాంజనశలాకఁ జక్షురున్మీలన, మొనరించి వారల నుద్ధరించెఁ
తే. గాన గుర్వర్థ మయి పశుకాయవిత్త, ధాన్యవస్త్రగృహాదుల దాల్చు నెవ్వఁ
డతఁడె ప్రాశిష్యుఁ డని యెంచె నబల యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అదియునుం గాక. 55

సీ. అలసి యతీశ్వరుఁ § డంతేనివాసుల,తోడ మాయింటికి § నేఁడు వచ్చె
నది గాన నే నకృ§త్యంబైనఁ గావించి, విందు చేసెద వీరి § కందఱికిని
బరకాలముని ముందు § పశ్యతోహరవృత్తి,బహుధన మార్జించి § భాగవతుల
కారాధన మొనర్చె§నచ్యుతార్థము సేయు,పాపమైనను బుణ్య§భావ మొందు
తే. మురహరునిమాని సల్పిన§పుణ్యమైనఁ,బాపమగుఁగాన యాచార్య§రూపహరికి
నర్చ చేసెద నని యెంచె § నతివ యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోదమలర.

సీ. పాలు పారునాల్గువి§భూతులు గల వేని, యట్లీశ్వరద్వయ § మలరు నేని
కృప గురుఁడొనరించు§నుపకారమునకుఁ బ్రత్యుపకృతిసలుపంగ§యుక్తమనుచు
మదిలోఁ దలంచి యా§మగువ గుర్వర్థమై, సాహస మొక్కటి § సలుపఁ దలఁచి
ధనమదాంధుఁడును గం§దర్పబాణాతురుఁ,డూరుజుఁ డొక్కఁడే§యూరఁ గలఁడు
తే. వాఁడు ననుఁ జూచి నిత్యము § వాంఛపడును,గాన వానికి మే నమ్మి§కని ధనంబు
గురునిఁ బూజింతునని యెంచె§గరిత యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె§మోదమలర.

సీ. మాంసమేదోస్నాయు§మజ్జారుధిరశుక్ల,మలమూత్రపూరిత§మలినదేహ
మకటమిది వైశ్యున § కమ్మి ద్రవ్యముఁ దెచ్చి, యార్యు నర్చించెద § నని తలంచి
స్వామి దేవరవారు§క్షణమాత్ర మీయింట, విశ్రమించిన వస్తు§వితతు లిచటఁ
గనఁబడు మీయను§గ్రహమువల్లను దదీ,యారాధనార్థము § యతివరేణ్య
తే. యనుచుఁ గార్పాసవనలక్ష్మి§యాత్మగురున,కతిమృదూక్తుల విన్న§పమాచరించి
చని మదాంధుని వైశ్యునిఁ§గనియె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోదమలర.

సీ. పూర్ణచంద్రునిఁబోలు§ముఖపద్మ మమృతసుం,దరతరమందస్మి§తమున మెఱయఁ
దనసోయగపు మేలు§తళుకువాల్గన్నులు, మరుతూపులై వాని§మనముఁ గలఁపఁ
దనతిరుమేనిసౌం§దర్య మామందునిఁ, బంచాస్త్రవేదన§పాలు సేయ
వైశ్యకుమార నీ§వాంఛిత మీరేయి, సిద్ధించు విను మొక§చిన్నమాట
తే. మహితశిష్యగణంబుతో§మద్గురుండు, వచ్చినాఁ డాతిథేయము § వలసినట్లు
సలుపు మాతని కనియె నా§సాధ్వి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె§మోదమలర.

వ. తదనంతరంబ. 60

సీ. కార్పాసవనలక్ష్మి§ఘనసుధామధురోక్తి, లాలించి యమ్మద§నాతురుండు
తనమది నిట్లని § తలఁచె ముం దీలేమ, పలుకరించిన మూఁగ§పగిదిఁ జనును
కనుసంజ్ఞ చేసినఁ § గన్నెత్తి చూడదు, వరవస్త్రభూషణ§వసుచయములు
పంప గ్రహింపద§ప్పడఁతి యిట్లిప్పుడు, కత్యాంతరము లేదు § గడచి వచ్చె
తే. నాదునంతఃపురముఁ జెంది§నన్నువలచె, నేఁటికీడేరె నాకోర్కి § నెలఁత గోరు
ద్రవ్య మిచ్చెదనని వాఁడు§దలఁచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె§మోదమలర.

సీ. శాలితండులముద్గ§చణకమాషాదులు, కూరగాయలు దధి§క్షీరములును

సద్యోఘృతము తైలశర్కరామ్లాదులు, సకలపాత్రౌఘము సరసఫలము
లర్పించి యఖిల వరదార్యునియింటికి, వైశ్యుఁ డంపించె నావనిత వెంట
యతిరాజుకను మొగినాపదార్థము లన్ని, యుంచి యద్దేవి సేవించి యున్న
తే. నప్పతివ్రతనుగుణాళి కలరి గురుఁడు, తల్లి నీ రాడి పెరుమాళ్లతళిహ నీవె
సేయుమని సంశ్రితులు వినఁ జెప్పెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. ఆసాధ్వితోఁ గొందఱార్యులు తనయాజ్ఞఁ, దళిహ సేయంగఁ ద్రిదండపాణి
భవ్యతీర్థం బగుపద్మాకరమునందు, నవగాహనము చేసి యరుగుదెంచి
శ్రీచూర్ణ రేఖలఁ జెన్నొందుధవళోర్ధ్వ, పుండ్రము లుచితాంగములధరించి
హరి కర్చనము చేసి యద్దేశికుల కెల్లఁ, బెరుమాళ్లతీర్థముఁ బ్రీతి నిచ్చి
తే. పఙ్క్తులుగ వారిఁ గూర్చుండఁబనిచి మొదట, మంచిపీఠమునందువసించియంత
వేగ పరిమారుమనియె నావెలఁది ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. శుచిరుచిరతరాన్నసూపాద్యశాకముల్, చవి మించుమంచిపచ్చళ్లు కొన్ని
సురభిహింగూజీరసుమరీచిసర్షపా, న్వితనిరుపమతింత్రిణీరసములు
వడ లతిరసములు వరపాడబాపూప, మోదకాదిక భక్ష్యముఖ్యములును
బహువిధామృతరసఫలశర్కరైలాది, భవ్యద్రవీభూతపాయసములు
తే. జాంబవైలాలవణవిశ్వసహితదధియు, వారి కందఱ కర్పించె వలసినట్లు
ప్రాజ్ఞ కార్పాసవనలక్ష్మి భక్తి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. అట్లార్యజనులతో నారగించి యతీంద్రుఁ, డాయింటిమొగి నుచితాసనమునఁ
గూర్చుండి శ్రీశఠకోపదివ్యప్రబం, ధార్థ మాశ్రితులకు నాన తిచ్చు
తఱి వరదార్యుఁడు చరితోంఛవృత్తియై, యేతెంచి యాధాన్య మింటనుంచి
గురున కాతిథ్య మేకరణిని నెఱవేర్చెఁ, దెల్పు మంచును దనదేవి నడుగ
తే. నమ్మహాత్మున కాసతి యతివరునకుఁ, దాను జేసినయాతిథ్యతత్త్వ మంతఁ
జెప్ప నాతండు విని సంతసించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. నీవు బాలిక వైన నిర్మలసుజ్ఞాన, గురుభక్తిశీలముల్ గొప్ప వయ్యె
నీవు చేసినపని నిత్యసూరుల కైనఁ, గొనియాడ నర్హమౌ కువలయాక్షి
భాగ్యోదయమున మద్భార్య వైతివి గాని, పరదేవతవు మాకు నరసి చూడ
నేవృత్తిచే నైన నిల ధన మార్జించి, తత్త్వబోధకుఁ డైన తనగురునకు
తే. స్థితి యొనర్చినవాఁడె యంతేనివాసి, యన్యుఁ డాచార్యవంచకుఁ డనుచు సతిని
జాల మన్నించి పలికె నాసౌమ్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
వ. అట్లమ్మానినీమణిని సన్మానించి కార్పాసారామవరదాచార్యుం డఖిలద్రావిడామ్నా
యవ్యాఖ్యానవైఖరీగరిష్ఠుం డగుయతిశ్రేష్ఠునిం గాంచి భక్తిపూర్వకంబుగా
సాష్టాంగప్రణామం బాచరించి కరకమలంబులు ముకుళించి యిట్లనియె దేవా
నీయవతారంబు చరాచరాత్మకం బగులోకత్రయంబునకుం బరమహితావహం

బు సాక్షాదనంతస్వరూపుండ వగునీజన్మకర్మంబులు పరమాశ్చర్యకరంబులు జగ
ద్విలక్షణంబులు విష్ణుమాయారచితపుత్రమిత్రకళత్రాదిబాంధవాభాసాసక్తచిత్తు
లగుచేతను లంధకారకూపనిపతితజంతువులమాడ్కి జ్ఞానయాథాత్మ్యప్రదాయ
కుండవగునిన్నుఁ గనలేక సంసారకూపంబునంబడి చరింతురు సూర్యుండంధకారం
బుఁ బాపుగతి నజ్ఞానంబు జ్ఞానప్రదీపంబుచే నివర్తింపంజేసి యజ్జీవలోకంబుజ్జీ
వింపంజేయుటకు నీకంటెసమర్థుండు లేఁడు భవత్పాదారవిందరజఃస్పర్శంబు చేరా
జపుత్రి నివిడిచి బ్రహ్మరాక్షసుండక్షయానంద ప్రదాయకం బగుదివ్యలోకంబుగాం
చె నీభూలోకంబునందు మీరవతరింపరేని మాబోఁటిచేతనులకుగతి యేదెసం
భవించు నభిజ్ఞులైనను గలికలుషదూషితాంతఃకరణులై పాషండవృత్తుల నాశ్ర
యించి నిరయంబునంబడుదురు భవదీయదివ్యపాదారవిందసేవామృతవృష్టి లభింప
క తాపత్రయదారుణదవానలాభివ్యాప్తియీచేతనుల కెట్లు శమించుసంసారసర్పో
గ్రవిషంబునకు భవద్దివ్యనామోచ్చారణంబు గరుడమంత్రంబై చెల్లు భవాభీల
ఘర్మాభితప్తులకు భవద్దర్శనంబు వార్షికబలాహకాయమానంబగుఁ గామగ్రహో
న్మాదవ్యాధిబాధితులకుం ద్వదీయశ్రీపాదతీర్థంబు దివ్యౌషధరసాయనంబుగాఁ ద
లంతు ననేకచ్ఛాత్రపరివృతుండవై యకించనుండైనయీదాసజనునియందుం గృ
పచేఁ గార్పాసవృక్షాచ్ఛాదితంబయినయడియేనిగృహంబన్వేషించుచు యుష్మదీ
యదివ్యపదాబ్జరజఃకణంబులచేఁ బవిత్రంబులు సేయ నిట్లు విచ్చేసితిరి భవద్దర్శ
నంబుచే మదీయపూర్వపాపంబులన్నియు నివర్తించె ధన్యుఁడను గృతకృత్యుండ
ను నైతి మదీయపితృవర్గం బపవర్గంబుఁ జెందె నస్మజ్జన్మంబు నేఁడు సఫలం బ
య్యె నని యిట్లు బహువిధంబుల స్తుతియించి గురునిచే నాజ్ఞప్తుం డై తదీయ
శ్రీపాదతీర్థం బుజ్జీవించి భగవద్భాగవతాచార్యభుక్తావశిష్టం బై శుచిత్వభోగ్య
త్వాదిగుణవిశిష్టంబైన యాయన్నం బారగించి నిజదేవీసహితుండై సుఖంబుండె
నంత నాసంయమీంద్రుం డాదంపతులపరస్పరైకమత్యం బవలోకించి శిష్యజ
నంబుతో సంతసించి వారలచే నారాధితుండగుచుఁ గొన్నిదినంబు లుండెనంత.

సీ. యతిశేఖరునితళి * హప్రసాదమును శ్రీ,పాదతీర్థము గొని * పరమసాధ్వి
యాపరిత్తికొల్లై * యమ్మ రాతిరి తన,భర్తతోఁ జని వైశ్య * భవన మొంది
చయ్యనఁ దీర్థప్ర * సాదము లొసఁగిన, నవి వాఁడు గైకొని * యనుభవించి
మంచివివేకముఁ * గాంచి యద్దేవికిఁ, గరములు మోడ్చి యీ * కరణిఁ బల్కె.
తే. నమ్మపాపాత్ముఁడను మద * నాతురుండ, ధనమదాంధుడ నగునన్నుఁ * దనయుఁ డనుచుఁ
దలఁచి కరుణింపు మని వాఁడు * పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నె * మోదమలర.
సీ. తల్లి నీవే మాకుఁ * దండ్రి నీభర్తయే, తనయునిఁ గరుణింపఁ * దగును మీకుఁ
దల్లి నీయెడ దొడ్డ * తప్పుఁ జేసితి దాని, క్షమియింపు మనుచుఁ బ్ర * క్రమముఁ జేసి
చాఁగిలఁబడి మ్రొక్కి * సాధ్వీనన్నైన, సన్మార్గగతునిఁ గా * సల్పు మింక

భవదీయగురునిశ్రీపాదసంబంధిని, గాఁ జేయుమా నన్నుఁ గన్నతల్లి
తే. యని వణిగ్వరుఁడన విని యాలతాంగి, యాత్మభర్తకుఁ దెల్పిన నతఁడువానిఁ
దోడుకచనియెను యతిరాజుకడకు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. వరదార్యుఁ డావణిగ్వరునిఁ దోడ్కొని వచ్చి, శిష్యునిఁ గా యతిశేఖరునకు
నర్పింప వానికి యతిపతి పంచసం, స్కారాదిహితములు కరుణ సలుప
సాత్త్వికుఁడై వాఁడు సద్భక్తితో గురు,దక్షిణ గా బహుధన మొసంగి
ప్రార్థింప నది గొని ప్రాజ్ఞులు మెచ్చ నా, వైశ్యునిఁ బంపించి వరదునింటఁ
తే. గొన్ని దివసము లుండెనగ్గురువరేణ్యుఁ, డంత యజ్ఞేశుఁడను తాప మందిగురున
కర్చసలుపంగఁ దలఁచి యిట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఇచటికి గురువరుఁ డేతెంచినాఁ డని, వినియు నూరక యుంటి విననియట్టు
లస్మదార్యుండైన యమ్మహాత్మునిపూజఁ, గావింపఁ గొఱ గానికలిమి యేల
యని తనమనమునం దను తాపపడి గురు,స్వామి కాతిథ్యము సల్పఁ దలఁచి
బహుపదార్థములు సంపాదించి గృహమునం,దుంచి యజ్ఞేశుఁ డా యుడయవరులు
తే. వరదగురుమందిరంబున వాస మొంది, యున్నవా రని శిష్యులు విన్నవింపఁ
దెలిసి యచ్చోటికై చనుదెంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అంత యాచ్చా నను ద్రవిడనామాంతరంబు గలయజ్ఞేశుం డతివ్యాకులితాంతః
కరణుండై విషాదంబుఁ జెంది యతిత్వరితగతి నేతెంచి యచ్చానని ప్రసిద్ధిఁగాం
చినకార్పాసారామవరదార్యునిగృహంబునందు మృదాస్తరణాస్తీర్ణంబైనయొ
కవిశాలభవ్యపీఠంబునందు సుఖాసీనుం డై శ్రీశఠకోపదివ్యప్రబంధార్థంబు లా
శ్రితులకుం బ్రసాదించుచున్న శ్రీమద్రామానుజమునివరునిం గాంచి సాష్టాంగ
ప్రణామం బాచరించి సాపరాధచేతనుని వీని ననుగ్రహింపు మని మిగుల నా
ర్తుండై పడియున్నఁ బరమకారుణికుం డగుగురుధరణీశ్వరుం డతనిం దనకరు
ణాకటాక్షవీక్షణంబుల నీక్షించి యాశ్రితాభయప్రదం బగునిజపాణిపల్లవంబుచే
నతనిశిరంబు దువ్వి కుచ్చియెత్తి లోకశిక్షార్థంబు గా నతని కిట్లనియె నతా్స
ప్రపన్నుం డగుచేతనునకుం బంచసంస్కారసంపత్తియు శ్రీమహాభాగవతార్చ
నంబు నాచార్యాధీనవృత్తియు నర్థపంచకజ్ఞానంబును దదీయానువర్తనంబు శ్రీ
వైష్ణవత్వపూర్తికరంబు లగుపరమధర్మంబు లిద్ధర్మపంచకంబునందు మార్గ
శ్రాంతుండై తనయింటికి నేతెంచినశ్రీవైష్ణవాతిథినిం జూచి సాక్షాత్కృతుం
డగుపుండరీకాక్షునింగాఁ దలంచి యర్ఘ్యపాద్యాదివిధులం బూజించి మృష్టాన్నదా
నాదులసంతృప్తునిం జేసి చందనకుసుమతాంబూలాది ప్రదానంబుచేత సంతుష్టునిం
జేసి తద్భుక్తావశిష్టాన్నంబు నిజపుత్రమిత్రకళత్రాదులతో భుజించుట పరమ
ధర్మం బట్లు సేయ కున్నవానికి శ్రీవైష్ణవత్వపూర్తి సంభవింపదు నీవు ఖ్యాతిలా
భార్థంబు గా ధర్మానుష్ఠానం బొనర్చినవాఁడవు గాని పూర్వోక్తప్రపన్నలక్షణ

లక్షితుండవు గావు గావున దంభార్థంబు గా ధర్మంబు సల్పుమీబోంటివారిగృహంబులు మా కావాసయోగ్యంబులు గా వని గురుం డాన తీయ నాకర్ణించి యతండు లజ్జితుం డై చింతాదోధూయమానమానసుం డై కరకమలంబులు మోడ్చి యిట్లనియె. దేవా మదీయాపరాధంబు లన్నియుం గరుణాసఖ యగు భవదీయక్షమచే మఱచి న న్ననుగ్రహింపు మని విన్నవించి త్వదీయశుభాగమనవార్తాశ్రవణజనితాహ్లాదపోప్లూయమానమానసుండ నై యన్యం బేమి యెఱుంగకున్న సమయంబున భవత్ప్రేషితు లగు శ్రీవైష్ణవులం జూచి యుపేక్షించితిం గాని యశ్రద్ధచేతం గాదు బహుశిష్యసమేతుండ వగుని న్నారాధింపం దలంచి జాత్యాశ్రయనిమిత్తదుష్టంబులు గానట్టి ద్రవ్యంబు లన్నియు సంపాదించి గృహంబునం దుంచి యేతెంచితిం గాన శిష్యుండను దాసుండను నగు నన్ను ననుగ్రహించి మదీయభవనంబు యుష్మదీయశ్రీపాదపద్మరజఃకణంబులచేం బావనంబు సేయ విచ్చేయ వలయు నని యనేకవిధంబులం బ్రార్థింప నమ్మహాత్ముండు వత్సా యొక్క హితోపదేశంబుం జేసెద నీమదికి రుచియించె నేని విను మది యెయ్యది యన సార్వకాలం బనన్యప్రపన్ను లగు శ్రీమహాభాగవతుల సకలోపచారంబులచే నర్చించు చుండుము ముముక్షుజనుల కింతకంటెం బరం బగుహితంబు లే దని యుపదేశించి యజ్ఞేశుని న్వీడ్కొల్పి వరదాఖ్యునిం దదీయమహిమని నిజనివాసంబున నిలువ నియోగించి యష్టసహస్రగ్రామంబు విడిచి యపరిమిత శిష్య పరివృతుం డై సత్యవ్రతక్షేత్రంబునకుం జనియె నంత. 72

తనియను.—శ్లో॥ శ్రీరామానుజపాదాబ్జసేవామృతనిషేవిణౌ ।
కార్పాసారామకమలావరదౌ దంపతీ భజే॥

సీ. కాంచియం జాతిరుకచ్చినంబిని గాంచి, యతనితోం గరిగిరి కరిగి యందు
దేవరాజును బెరుందేవిని సేవించు,చును మూండుదినము లచ్చోట నుండి
యచటినుం డేతెంచి యంజనాచలయామ్య,తటమునం గపిలతీర్థంబుం జెంది
యడు గిడం జనదు శేషాద్రియం దని యెంచి, యచట హరిధ్యానమాచరించు
తే. చున్న పదుగురుసూరులం గన్నులారం, జూచి కొన్ని దినంబు లచ్చోట శిష్య
సహితుండై యుండె సంయమిస్వామి యనుచు, వాదిభీకరగురుండనె మోదమలర.

సీ. అంత విత్థలరాయం డనునాఖ్యగలవాండు, తుండీరమండలధూర్వహుండు
యతిరాజునకు శిష్యుండై బహుధన మీయ, నతనిపైం గరుణచే నది గ్రహించి
యంజనాచలమున కామడలోన సం,ఫుల్లపద్మసువర్ణముఖరికడను
ముప్పదివృత్తుల నొప్పారునలమంగి,యం బనుమహాగ్రహార మొకటిం
తే. జేసి యాశ్రితులకొసంగి వాసిమీఱం, గొన్ని దివసములందుండి గురువరుండు
తిరిగి తిరుమలకడ కేంగుదెంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుం డనె మోదమలర. 74

సీ. ద్వాదశగురువరావాస మై కాపిలతీర్థేంద్ర మాళ్వారితీర్థ మయ్యె

నందువసించు రామానుజార్యుని ననం, తార్యుఁడుగని మ్రొక్కి యనియె నిట్లు
వేంకటేశునిఁ జూడ విచ్చేయు మని పల్క, హరిరూపి యీగిరి యనుచు నద్రి
కరుగ లే దాళ్వారు లది గాన వారికి, శిష్యుల మగుమాకుఁ జెల్ల దంజ
తే. నాద్రిపై కెక్కనని గురుఁ డాన తిచ్చి, యయ్యనంతార్యు వృషగిరి కనిపి మరలి
తరలి చని కాంచె శ్రీరంగ ధామ మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. రామానుజార్యుఁడు రంగధామముఁ జెంది, యున్నంతఁ గూరేశుఁ డొక్కనాఁడు
మహదుత్సవమునందు మందిరాంగణభూమి, సమ్మార్జన మొనర్చి జలము చల్లు
తఱిఁ గుప్పటపుటంచు ధవళవస్త్రయుగంబు, ధరియించి సురభిచందనము మేన
నలఁది తృణగ్రాహి లలితేంద్రనీలకుం, డలకాంతి గండమండలము లొప్పఁ
తే. గనకకటిసూత్రకటకోర్మికలను దాల్చి, పూలదండలు సిగఁ జుట్టి పొల్పుమీఱ
వైష్ణవాన్వయుఁ డొకఁ డటు వచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. ఆవైష్ణవకుమారుఁ డాత్రోవ నేతేర, నతని వస్త్రములపై ననిలగతిని
జలబిందువులు పడ నలిగి యాతఁడు కూర, పతిని దురుక్తులు పల్కి చనిన
నంతట భాగవతాపచారము వచ్చె, ననుచుఁ గూరాధిపుఁ డనుతపించె
నటమీఁదఁ గొన్నాళ్ల కావైష్ణవుఁడు దేహ, ముడిగి యమక్షయ మొంద నతని
తే. ధర్మరాజు నిరీక్షించి ధరణి నిన్నుఁ, బాడి దెలియక మాదూత పట్టి తెచ్చె
నిలకు మరలేఁగు మనుచును బలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. ఆవైష్ణవుఁడు భూమి కరుగుదెంచినవేళ, నతనికాయము దగ్ధమయ్యె నంత
పారావతశవంబు పడి యొక్కయెడ నున్నఁ, జూచి యద్దేహముఁ జొచ్చి యతఁడు
రంగధామునిగోపురమునందు వసియించి, జాతిస్మరణ మొంది జలము మేఁతఁ
జాలించి యొకనాఁడు స్వామియుత్సవమున, యతిరాజు కూరేశుఁ డార్యవరులఁ
తే. గూడి యేతేరఁ గూరేశ గురునిచరణ, కమలములయందుఁ బడియది కదలకున్నఁ
జూచి విస్మయ మొందె నాసూరి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. అట్లు పారావత మంఘ్రులఁ బడఁ జూచి, యతఁ డిదే మని సందియంబుఁ జెంద
నపరాధ మోర్చితి మని మీరు ముమ్మాఱు, పలికినఁ గాని యీపక్షి లేవ
దని లక్ష్మణాచార్యు లాన తిచ్చిన విని, యట్లు కూరాధిపుఁ డనినయంతఁ
బక్షిరూపముఁ బాసి యక్షయానందమై, రాహువిముక్తచంద్రప్రకాశ
తే. మైనయొక దివ్యవిగ్రహ మతఁడు చెంది, సుందరవ్యోమయానమునందు మింట
నిలిచి కూరేశ్వరున కిట్లు పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. సర్వజ్ఞుఁ డీయతిసార్వభౌముఁడు కృపఁ, దెలిసి నాదురవస్థ పలికె నిట్లు
కూరేశ నీయెడ ఘోరాపరాధముఁ, గావించి నరకముఁ గాంచి యందు
యమునికన్నోగి నిల్వ నతఁడు నన్ననె నిట్లు, పరమభాగవతుని పాల నీవు
నపచారపడితివి యది సహింపఁడు హరి, తద్దాసదండము తగదు మాకు

తే. నతనిశరణొందుమనియముడనియెఁ గాన, నిన్నుశరణొందియఘశాంతి నేడుగంటి
ననియతఁడు పల్కెముక్తికిఁ జనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. ధరఁ బురాతనకర్మ పరిపాకవశమున, ఘనహసంతికయందుఁ గమలమట్టు
లంతిమక్షేత్రము నందు జన్మించెను, శౌరిభక్తుఁ డొకండు మారనూర
ఋషిసమానుం డయ్యుఁ గృషికర్మ మొనరించి, శాలిపాలనవృత్తి సల్పుచుండి
యతఁ డొకదినమునం దాఁకొన్నవేళ కా, త్మీయు లాహారముఁ దేక యున్నఁ
తే. జెఱువులోపల మూఁడుదోసిళ్ల బురద, జలముతోఁ ద్రావ నాతనిస్నాన మార్వ
వచ్చి యామునముని చూచి మెచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

సీ. అతనిఁ గటాక్షించి యామునముని దాసి, యిట్లొనర్చుట కేమి హేతు వనిన
స్వామి దేవరవారు సర్వజ్ఞులీమీకుఁ, దెలియనియర్థము గలదె జగతి
వినుఁడైన దాసుని విన్నప మొక్కటి, యాఁకటివేళ కయత్నసిద్ధ
మన్న మెయ్యది యైన ననుభవించుచు నుండి, మీసరిగురునకు దాసుఁడైన
తే. వాఁడె కృతకృత్యుఁ డాచార్యవర్య యనుచు, విన్నవించిన నతనివివేకమునకు
సంతసించిరి యామునాచార్యు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. పరమకారుణికుఁ డాహారి భవదూరిపిప్తైమె, వీనికంటికి నేఁడు గానఁబడియెఁ
గాన వీనికి హితకరుఁడవు గమ్మని, చాఁగిలఁబడి మ్రొక్కి సన్నుతింప
నతని లెమ్మని యామునార్యుఁ డానతి యిచ్చి, కరుణతోఁ బంచసంస్కారముఖ్య
హితముల నాతని కేకకాలమునందుఁ, గృపఁజేసి మగిడి స్వగేహ మొంది
తే. నంత సంతుష్టచిత్తుఁడై యతఁడు సకల, సంగములఁ బాసి యేతెంచి రంగధామ
మొంది యేకాంతపదమునం దుండె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ప్రాకారముల బైట భవ్యోపవనమునం, దతివివిక్తశుభాలయమున నుండి
యరుణోదయము వేళ నల్లన మేల్కాంచి, ద్వయమార్యపంక్తిపూర్వకము దలఁచి
కావేరి నీరాడి కలితోర్ధ్వపుండ్రుఁడై, తులసీకమలబీజవలయములను
ధరియించి తనయింట దైవవశాత్తమౌ, నాహార మేదైన నారగించి
తే. సూరిజనమాన్యుఁ డామార నేరినంబి, నిర్భరత్వానుసంధాననిశ్చలాత్ముఁ
డై వసించెను గొన్నియహంబు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

సీ. రంగేశ్వరున కంతరంగ ప్రసన్నుఁడై, మహితచరిత్రుఁ డామార నేరి
నంబికిఁ గొన్నిదినంబు లారీతిని, జరగినపిదప రాజవ్రణంబు
పొడమినఁ గని మహాపూర్ణదేశికుఁ డర్ధ, రాత్రమునందు శ్రీరంగరాజ
తీర్థప్రసాదముల్ దెచ్చి యాతీర్థోద, కమున నావ్రణముండఁ గడిగి యందు
తే. నాప్రసాదము పూరుపాహారమాత్ర, ముంచి ఖండాంశుకము చే బిగించి కట్టి
మరలి చను నోరు లెఱుఁగని సరణి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

వ్రణమునం దుంచినరంగప్రసాదము, దిని క్రొవ్వి క్రిములు బాధింప నాతఁ

దాదుఃఖ మంతయు హరికృపాఫల మని, యంతరంగమునందుఁ జింత సేయుఁ
గాని వేఱొక్కటి కల నైనఁ దలఁపఁడు, భవ్యాత్మగురుపదాబ్జములు దక్కఁ
ఫలభూతగురుపదాబ్జాతసంప్రాప్తికే, త్వరపడుచుండు నాఘనవ్రతముఁడు
తే. అట్టిమహనీయశీలున కాత్మగురుఁడు, సలుపుచున్నట్టి కైంకర్యసార మరయ
నుల్లమున నెంచె లక్ష్మణయోగి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. నడురేయిచీఁకటి నుడయవ రొకనాఁడు, మఱుఁగుగా నాత్రేయగురునితోడ
నరిగి యాతం డమ్మహాత్మున కొనరించు, సత్కృత్య మెఱిఁగి యాసాధుతముని
బాధఁ గన్గొన లేక ప్రపదన మొనరింప, నతఁ డెప్పటట్లుండి యార్తిఁ జెంది
యక్కటా శ్రీయామునార్యాంఘ్రిదాసుని, మే లోర్వ లేనట్టి బాలుఁ డెవ్వఁ
తే. డనుచుఁ బరితాపపడుచున్న యతనికడకు, యతిశిఖామణి చనుదెంచి యాదరించి
కరుణ దళుకొత్తఁ బల్కె నీకరణి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. ఏ నిలయాళ్వార నే నీశ్రమముఁ జూచి, యిట్లొనర్చితి సౌమ్య యిందు కలుగ
వల దని యతిరాజు పలుక నాకర్ణించి, ధీరాత్ముఁ డామారనేరినంబి
ధరణి మాబోఁటిచేతనులఁ బ్రోవఁ దలంచి, యవతరించినహరి వనుచు గురువు
లాన తీయఁగ వింటి నానిన్నుఁ గన్గొంటి, మంటి యీమంట నాకిమింటనైన
తే. హరికృపాఫలమీదుఃఖమనుభవించి, గురునిపదపద్మములఁ జెందుకరణి నన్నుఁ
జేయు మని పల్కగురుఁ డట్లు చేసె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. అలతసంయమిచంద్రుఁ డచటినుం డేతెంచి, మఠమునం దెఱుఁగని మాడ్కినుండ
నట్లొక్కదినంబు లరుగ నతం డొందెఁ, బ్రకృతిబంధముఁ బాసి పరమపదము
నంత సంస్కారము లతనికిఁ జేసి మందిర మొంది యందుండెఁ బెరియనంబి
యిట్టిలోకవిరుద్ధ మేల చేసితి రని, యతిరహస్యస్థలి నాత్మగురుని
తే. యతిశిఖామణి యడుగ నయ్యార్యవరుఁడు, తమ్ముఁ బురాతనధర్మజ్ఞసమయములను
బలికెఁ గొన్నిట్టు లాయతిభర్తకనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. క్షితిజటాయువునకుఁ జేసె సంస్కారముల్, చక్రవర్తిసుతుండు జనులు మెచ్చ
నాస్వామి కంటె నే నధికుఁడనా యితం, డధముఁడా యాపక్షిరథము కంటె
వృషలీసుతుం డగు విదురున కప్పాండవాగ్రణి సంస్కార మాచరించె
శ్రేష్ఠుఁడనా నే యుధిష్ఠిరు కంటె నీజ్ఞాని జఘన్యుఁడా క్షత్తకంటె
తే. సంయమీంద్ర విశేషశాస్త్రంబు ప్రోవ, నెఱిఁగి యెఱిఁగిట్లునన్న హేతువేమి
యని గురుం డన హర్షించె నార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ: ఇవ్విధంబునఁ బ్రహ్మాప్తాంతరంగుం డగు నయ్యతిశేఖరుండు తనమనంబున నాను
శాసనికపర్వంబునం దేకోనపంచాశదధ్యాయంబునందు. శ్లో॥ ఋషీణాంచ నదీ
నాం చ సాధూనాం చ మహాత్మనామ్। ప్రభవో నాధిగన్తవ్యః స్త్రీణాందు
శ్చరితస్య చ॥ తస్మాత్ప్రచిన్త్యా కర్తవ్యా మహర్షీణాం సముద్భవే। యథా సర్వ

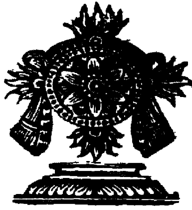
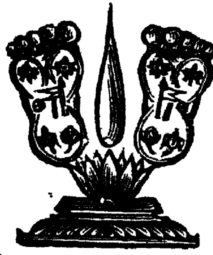
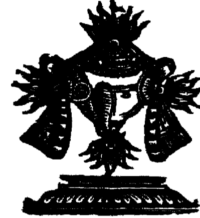
గతో౽హ్యగ్నిస్తథా తేజో మహాత్మసు॥ అనియు నాశ్వమేధికపర్వ పంచదశోత్తర శతతమాధ్యాయంబునందు, శ్లో॥ క్షాన్తం దాన్తం జితక్రోధం జితాత్మానం జితేన్ద్రియమ్ ! తమహం బ్రాహ్మణం మన్యే శేషా శ్శూద్రా ఇతిశ్రుతిః॥ నజాతిః పూజ్యతే రాజన్ గుణాః కల్యాణకారకాః। చణ్డాలమపి వృత్తస్థం తం దేవా బ్రాహ్మణం విదుః॥ మద్భక్తాన్ శూద్రసామాన్యాదవమన్యన్తి యే నరాః। నరకేష్వవతిష్ఠన్తి వర్షకోటిం నరాధమాః। చండాలమపి మద్భక్తం నావమన్యేత బుద్ధిమాన్। అవమత్య పతత్యేవ రౌరవే నరకే నరః॥ మమ మద్భక్తభక్తేషు ప్రీతిరభ్యధికా నృప। తస్మాన్మద్భక్తభక్తాశ్చ పూజనీయా విశేషతః। కీటపక్షిమృగాణాం చ మయి సన్న్యస్తచేతసామ్। ఊర్ధ్వమేవ గతిం విద్ధి కిం పునర్జ్ఞానినాం నృణామ్॥ అనియు నప్పర్వంబునందు సప్తదశోత్తరశతతమాధ్యాయంబునందు, శ్లో॥ అపార్థకం ప్రభాషంతే శూద్రా భాగవతా ఇతి। నశూద్రా భగవద్భక్తా విప్రా భాగవతాః స్మృతాః॥ అని యుద్యోగపర్వంబున. శ్లో॥ సర్వవర్ణేషు తే శూద్రా యే హ్యభక్తా జనార్దనే॥ అని పంచమవేదభూతమహాభారతాదిగ్రంథంబులు బోధించుచుండుట యెఱింగి సకలవేదశాస్త్రపరిపూర్ణుండైనయమ్మహాపూర్ణుం డమ్మహాభాగవతాగ్రగణ్యునకుం జరమకైంకర్యం బొనరించుటయుత్తమధర్మంబుగాం దలంచి నామమాత్రోచ్చారణదూరీకృతశరం బగుమఠంబుం బ్రవేశించె నంత.

సీ. సదసద్వివేకము చాలక గర్వించి, కూడనిపని సేయ గుఱువు నైన
విడువు మంచును శాస్త్ర విధిచూడంబడెంగాన, పాటిం దొలంగియీ పనియొనర్చు
పెరియనంబింటికి వ్వారుం బోవం దగ రతం, డే తేరం దగం డెవ్వ రిండ్ల కనుచు
స్వాములందఱుంగూడి సమయ మొనర్చిన, హరిలీలయదియని యాత్మం దలంచి
తే. సంతసించుచు నాత్మీయ సదనమునను, వాసుదేవగుణామృతా స్వాదనిత్య
పూర్ణులై యుండి రమ్మహా పూర్ణు లనుచు, వాదిభీకరగురుం డనె మోదమలర.
సీ. అంతట నొక్కనాం డత్తుళాయమ్మ శ్రీ,రంగమహోత్సవ రంగమునను
గస్తూరిరంగనిం గని మ్రొక్కి యనియె ని, ట్లందఱువైష్ణవు లాలకింప
నీదివ్యశాసన ని రుపమానవిశేష, శాస్త్రోక్తధర్మము సలిపినట్టి
యస్సజ్జనకుం డిట్టి యాఱడి కర్హుండే, యిట్లుపేక్షింప నీ కేమివాసి
తే. గలుగు మాతండ్రి వెలిదీర్చి గాని లక్ష్మి,యాన నీయాన నొకయెడు గైనం గదల
వలదు నీ వని రంగేశు నిలిపె ననుచు, వాదిభీకరగురుం డనె మోదమలర.

సీ. అట్లత్తుళాయమ్మ యానం బెట్టిన విని, కస్తూరిరంగండు కదలం డయ్యె
నాతనిమహిమచే నంద ఱట్లున్నంత, నారంగరాజది వ్యాజ్ఞం జేసి
పరమభాగవతుని బెరియనంబిని బ్రహ్మ,రథమునం దెక్కించి ప్రాజ్ఞు లెల్లం
గస్తూరిరంగని కరణిం దోడ్కొనివచ్చి, యతనిసన్నిధి దింప హరి యతనికి

మలనంబి నాశ్రయించి యతనికి నిత్యకైంకర్యంబు సల్పుటయు శ్రీశైలపూర్ణ గురుండు శ్రీవేంకటేశునికృపఁ బితామహప్రపితామహులం డనిఖ్యాతి గాంచుటయు యామునార్యుండు సత్యవ్రతక్షేత్రంబున కేతెంచి యచట లక్ష్మణార్యునిం గటాక్షించి యతండు దర్శనస్థాపకుండు గావలయు నని పరదు నుద్దేశించి ప్రపదనం బాచరించుటయు నస్మహాత్మునిచరమక్రమకథనంబును బ్రహ్మమేధసంస్కారస్వరూప నిరూపణంబును నష్టసహస్రాభిధానగ్రామంబునందుఁ గార్పాసారామలక్ష్మి యొనర్చినగురుసమారాధన వైభవంబును యతీంద్రుండు యజ్ఞేశునకు భాగవతధర్మంబు లుపదేశించుటయు శ్రీవేంకటాద్రిసమీపంబున సంయమిశేఖరుం డాశ్రితులకు మంజీయం బనునగ్రహారం బొనర్చుటయు లక్ష్మణయోగీంద్రుండు మరల శ్రీరంగధామంబుఁ జెందుటయు భాగవతాపచారక్రౌర్య ప్రదర్శనంబును దిరుక్కచ్చినంబిచరమక్రమంబు నన్నది పంచమోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

పూర్వభాగము.

షష్ఠోల్లాసము.

క. గోవిందయతివరార్చిత, గోవిందబుధేంద్రబద్ధగురుసౌభాగ్యా
గోవిందప్రియసంస్కృత, గోవిందపదారవిందగురుపదశరణా. 1

——శ్రీవైష్ణవులలక్షణము——

వ. అవధరింపుము. 2

సీ. ప్రత్యక్షవైకుంఠపదమునం దొకనాఁడు, యతిరాజు మఠమునం దలరుచుండ
సాత్త్వికుండొక్కఁడా సంయమీంద్రునిఁ జూచి, వైష్ణవుఁ డెట్లుండవలెను బుడమి
నని యడిగిన నతఁ డతని కిట్లనియెను, దిరుమలనంబిని దెలియు మనుచు
నంత నావైష్ణవుఁ డంజనాద్రికిఁ జని, శ్రీశైలపూర్ణార్యుఁ జెంది మ్రొక్కి
తే. యార్య వైష్ణవలక్షణం బాన తిమ్ము, వీని కని పల్క నా బ్రహ్మవేత్త యతని
నాదరోక్తుల నిట నుండుమనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. హరియాగ మొనరించి యానంబి యతనికి, బ్రహ్మచారులపంక్తిభుక్తమిడిన
నలుగక యియ్యపోకతఁడు సాపడఁ జూచి, నయ మొప్ప మఱునాఁడునంబి యన్న
మధ్యాపకులపంక్తి నతనికిఁ బెట్టింప, నతిశయించితి నని హర్ష పడక
యతఁ డారగింప నయ్యార్యశిఖామణి, మూఁడవదినమందు ముదముఁ జెంది
తే. గోపసుతులందుఁ గృష్ణునిఁ గోలఁది బ్రహ్మవిత్తములపంక్తి నడుమను వేడ్క నతని
నుంచి యచ్చటఁ దా నారగించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఆరాత్రి జరగ నహర్ముఖంబున లేచి, యచ్యుతాజ్ఞావిధు లాచరించి
వైష్ణవుం డెట్లుండ వలెనని యబ్బుధుం, డానంబి నడుగ నయ్యార్యుఁడనియె
సైంధవఘనబకచరణాయుధములట్లు, వత్స నీవలె నుండవలెను వైష్ణ
వుం డని గురుఁ డనఁ దండిసందియ మొదిది, యమ్మహాత్ముని యాజ్ఞ నచటినుండి
తే. వచ్చి శ్రీరంగధామముఁ జొచ్చి యందు, సంయమీంద్రునిఁ గని మ్రొక్కి సన్నుతించి
యతని కిట్లనిపల్క నయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. యతిరాజ నీయాజ్ఞ నంజనాద్రికిఁ జని, శ్రీశైలపూర్ణుల సేవఁ జేసి
యతిభక్తి నీయర్థ మడిగిన నతఁ డేమి, తెలియఁజెప్పఁగ లేదు దేశికేంద్ర
యని యతఁ డన విని యచ్చోట జరిగిన,వృత్తాంత మంతయు విశదపఱుపు
మనుచు లక్ష్మణగురుఁ డాన తిచ్చిన విని, యమ్మహాత్ముని కతఁ డచటివృత్త
తే. మంత వివరింప యతివరుఁ డాలకించి, నాయ మలరంగఁ దిరుమలనంబిగారి
ధీరసూక్తుల కర్థంబుఁ దెల్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 6

7
వ. అగ్గురుం డతనికిఁ దెలిపినయర్థక్రమం బెట్టి దనిన.
సీ. వరకృపారసపూర్ణ వాఙ్మనఃకాయుఁడై, సైంధవమట్లుండు సాత్త్వికుండు
ఒకదివ్యదేశమం దుండి యుజ్జీవించు, సరసిని బకమట్లు సజ్జనుండు
సారతమార్థైకసంగ్రహం బొనరించుఁ, జరణాయుధమునట్లు సత్తముండు
దురభిమానాత్యంతదూరస్థితిని జెందు, వసుధ నీపోలిక వైష్ణవుండు
తే. అనుచుగంభీరపదములనస్మదార్యుఁ, డీయుదారార్థములఁజెప్పెనివియెఱుంగు
మనుచు యతిపతి వాక్రుచ్చెనతని కనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.

కూరేశదాశరథులకుఁ జరమోపదేశము.

సీ. ఒకవత్సరం బైన నుపవసింపనివాని, కీరహస్యార్థ మీ విడకు మనుచుఁ
దనగురుఁ డనెఁ గాన తన కపవిత్రమా,కూరేశునకు నైనసారతమముఁ
జరమార్థ మెఱిఁగింప సంయమీంద్రుఁడుసంశ,యించినఁ దెలిసి కూరేశ్వరుండు
మాసోపవాసియై మహితభక్తిని గొల్వ, యతిపతి యతనికి హర్ష పడుచుఁ
తే. జరమపరమార్థ మున్నట్లొసంగినంత, దాశరథిసూరి చూచి త్రిదండపాణి
యంఘ్రులకు మ్రొక్కి యతనికిట్లనియెననుచు,వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.
సీ. అకియేని కీరహస్యార్థ మానతి యిమ్ము, యతివర యన నతఁ డతని కనియెఁ
గూరేశునకు ముందు గురునియాజ్ఞ లభించి, చెప్పితి నీయర్థ మింపు డీవు
నభిజనవిత్తవిద్యామదం బెడఁబాసి, గోష్ఠీపురీపూర్ణ గురునికడనె
యాఱుమాసము లుండ నతఁడె యీయర్థముఁ,దెలుపును నీ కని తెలియఁబలుక
తే. నతఁడు గోష్ఠీపురంబున కరిగి యందు, నమ్మహాత్ముని సేవించి యతనియింట
నాఱునెల లుండి పనిఁ జేసె నతని కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అట్లార్తిఁ జరమరహస్యార్థసిద్ధికై, తనయింటఁ బని సేయు దాశరథిని
నానంబి మిగులనెయ్యం బొప్పఁ గని వత్స, యభిజనాద్యభిమాన మంతవిడిచి
యతిపతి నర్థింప నతఁడె నీ కీగుహ్య,ముపదేశ మొనరించు నూర్జితముగ
నని పంప నతఁ డేఁగి యమ్మహాత్మునిఁ గాంచి,యాచింపఁగరుణ నయ్యతివరుండు
తే. చరమతాత్పర్య మొసఁగ దాశరథిసూరి, తెలిసికృతకృత్యుఁడై నిజదేశికునకు
నుచితకైంకర్యములు సల్పు చుండెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.

జలజంతుమోక్షప్రదానము.

సీ. ఒకనాఁడు లక్ష్మణయోగీంద్రుఁ డొక్కపుష్కరిణిలో నీరాడి కాల్యకృత్య
మచట సల్పుచునుండ నాశ్రితుల్ గని సాఁగి, మ్రొక్కిడి యుభయవిభూతినాథ
స్వామి యీసరసిలో సకలజంతువులకు, మోక్షముఁ గరుణ నిమ్మీ క్షణంబ
యనుచుఁ బ్రార్థించిన నమ్మహాత్ముఁడు సుప్రసన్నుఁడై నిజపద సరసిజముల
తే. సంస్పృశించుచుఁ దత్సర స్సలిలములను, గరసరోరుహములు మోడ్చి హరిని దలఁచి
పొసఁగఁ దజ్జంతువుల కిచ్చె మోక్ష మనుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నెమ్మోదమలర.
వ. అంత 13
సీ. జలముపైఁ దేలి యాజలజంతువులు తమ, కాయముల్ విడిచి యాకాశ మొంది
జ్యోతిర్మయాత్మీయ సూక్ష్మశరీరులై, సంయమీంద్రునిఁ జాల సన్నుతించి
తమవెంట నంటి బృందారకస్తోమముల్, వందిబృందములకై వడిని బొగడ
లలితభాస్కరమండలంబు భేదించుక, చని బ్రహ్మచేఁ బూజఁ గొని యజాండ
తే. భాండభేదన మొనరించి ప్రకృతి దాఁటి, పరమపద మొంది యందు శ్రీహరికి నిత్య
సేవ సేయుచు సుఖములఁ జెంది రనుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నెమ్మోద మలర.

శ్రీరంగామృతకవీంద్రుం డను తిరువరంగత్తముదనారి చరిత్రము.

తిరువరంగత్తముదనారి–త. శ్లో॥ యోనేహస్తాసముద్భూతం శ్రీరఙ్గామృత మాశ్రయే।
కవిం ప్రపన్నగాయత్ర్యాః కూరేశపదసంశ్రయమ్॥

సీ. హరిగృహశ్రీకార్య పరులకు సంబంధి, మేధావి సుకవియు మిశ్రభక్తుఁ
డభిజనవిత్తవిద్యామదాన్వితుఁడును, సంగీతశాస్త్రార్థ సరసమతియు
నైన శ్రీరంగామృతాభిధానుం డొక, ద్విజుఁ డోలిక లూఁగు వేళ నచట
వేణుమృదంగసద్వీణానుగుణమనో, హరభవ్యగీతనాట్యములు వెలయ
తే. నొక్కదినమున లక్ష్మణయోగిచంద్రుఁ, డమ్మహావీథి నరుగుచు నతనిఁ జూచి
పలికె నిట్లని శ్రీకూరభర్తకనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 15
సీ. సంగీతసాహిత్య సారస్వతస్తనా, భోగానుభవబుద్ధిపూర్ణుఁ డీతఁ
డిమ్మహారసికు నీ వేరీతి నైన బోధించి సాత్త్వికునిఁ గావించు మనుచుఁ
గూరేశునకుఁ దన గురుఁ డానతిచ్చిన, నేఁడాది గా నాఱు నెలల కితని
భవదంఘ్రిదాస్యతత్పరునిఁ గాఁ జేసెద, నీయనుగ్రహము చే ననిక్క మనుచు
తే. వేడ్క నిజగురుసన్నిధి విన్నవించి, యమ్మహాత్మునియాజ్ఞ నయ్యవనిసురుని
యింటి కేఁగుచు నుండెఁ గూరేశుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నెమ్మోదమలర.
సీ. యతిభూమిపతిశిష్యతతి కగ్రగణనీయుఁ, డాగమాంతజ్ఞుల కగ్రయాయి
శ్రుత్యంగములకును శుభవిహారస్థాన, మామ్నాయములకెల్ల నాటపట్టు
సంయమీశ్వరునకు సలిలపవిత్రంబు, సకలవిద్యలకును జన్మభూమి
వైష్ణవాన్వయదుగ్ధవనధిరాకాచంద్రుఁ, డఖిలకల్యాణగుణాకరుండు

తే. రామసోదరగురుబహిఃప్రాణము నగు, కూరపతిసూరి యా ప్రతికూలవిప్రు
సోలయక యునిత్య మొకసారి చూచుననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. భూతిగూహితవహ్నిఁ బోలె స్వరూపముఁ, దెలుపక యతనింటఁ దిరుగుతన్న
గానై కలోలుఁడై కరము వేక్షించునా, ద్విజుని వీక్షించి యా దివ్యసూరి
తనశక్తి బైల్పుచ్చఁ దలఁచి పతాకాది, హస్తావహిత్థాంగహారముఖ్య
తాండవక్రియలందుఁ దాళమానములందు, స్వరకల్పనలను మూర్ఛనలయందుఁ

తే. జాల శంకింప విని వారు శాస్త్రరీతి, నుత్తరముఁ జెప్పఁ జాలక యోడి మ్రొక్క
యంచితంబుగ నతనిఁ బూజించిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. అఖిలశాస్త్రములందు నతనిఁ బరీక్షించి, సర్వజ్ఞుఁ డీతఁడు సత్య మనుచుఁ
దలఁచి యావిప్రుఁ డాతత్త్వజ్ఞమౌళిని, గొన్నియర్థము లిట్లు కోరి యడిగె
భూతిరుద్రాక్షత్రిపుండ్రాదు లేల మీ, రాదరింపరు చెప్పు మార్య యనిన
వత్స భస్మము శైవపాశుపతాంగము, గాని కర్మాంగము గాదు గాన

తే. పరమవైదికు లది చేతఁబట్టఁదగదు, గాన మాకది ధార్యము గాదు వినుము
మఱియు నొకమాట యనియెన మ్మాన్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

వ. మఱియు, శ్లో॥ రుద్రాక్షం రుద్రనిర్మాల్యం లీలయాపి న ధారయేత్ । యః కామాద్ధారయేత్కశ్చి ద్ద్విజ శ్చాన్ద్రాయణం చరేత్ ॥ అని ముద్గలస్మృతివచనంబుచే విలాసార్థం బైన రుద్రాక్షరుద్రనిర్మాల్యంబులు విప్రునకు ధరియింప నర్హంబులు గావు కోర్కి మీఱ నే ద్విజుం డయిన నవి ధరించె నేని యతండు చాంద్రాయణరూపప్రాయశ్చిత్తార్హుం డగు: శ్లో॥ బ్రాహ్మణస్య న కర్తవ్యం తిర్యక్పుణ్డ్రస్య ధారణమ్। సశూద్ర ఏవ మన్తవ్య స్తిర్యక్పుణ్డ్రస్య ధారణాత్ ॥ త్రిపుణ్డ్రధారిణం విప్రం యఃశ్రాద్ధే భోజయిష్యతి। నష్టం భవతి తచ్ఛ్రాద్ధం దాతా చ నరకం వ్రజేత్ ॥ అని బ్రహ్మాండహారీతాదిస్మృతివచనంబులచేఁ గర్మకాలంబున నిషేధింపం బడుతిర్యక్పుండ్రంబు సాత్త్వికులకు నాదరణీయంబు గాదని కూరేశుం డానతిచ్చిన విని సంతోషించి యాద్విజుండు తప్తచక్రాంకచ్ఛిద్రోర్ధ్వపుండ్రధారణంబునందుఁ బ్రమాణం బెయ్యది యని యడుగ వారాహాథర్వణమహోపనిషదాదిహారీతవ్యాసపరాశరాదిశ్రుతిస్మృతివచనరూపప్రబలప్రమాణశతంబు లుపన్యసించి యతనిసందియంబుఁ బాపిన నబ్భూసురోత్తముండు మిగులం బ్రహర్షించి శ్రీశఠకోపాదిదివ్యసూరులజననక్రమంబును దత్ప్రబంధంబులకు శ్రుతిత్వప్రకారంబు నెట్టిదని యడుగ మార్కండేయబ్రహ్మాండబ్రహ్మకైవర్తవృద్ధపాద్మనారదీయస్కాందోక్తవైష్ణవసంహితాశ్రీమహాభాగవతాదివచనశతంబులచే నతనికిఁ బ్రత్యుత్తరంబులు చెప్ప నతండు సమ్మతించి సర్వదేవోత్కృష్టుండని శాస్త్రప్రసిద్ధుం డైనశివుండు మీకనాదరణీయుం డగుట కేమికారణంబది యెఱింగింపు మనిన నావిప్రున కయ్యాచార్యసత్తముం డిట్లనియె. శ్రుతిః॥

ఏకోహవై నారాయణ ఆసీత్ -దివ్యో దేవ ఏకో నారాయణః — శుద్ధో దేవ ఏకో నారాయణః- నద్వితీయోస్తి - తత్త్వం నారాయణః పరః॥ శ్లో॥ విష్ణోః స్సకాశా దుద్భూతం జగత్తత్రైవ చస్థితం। స్థితిసంయమకర్తా సౌ జగతోస్య జగచ్చసః। తత్త్వం జిజ్ఞాసమానానాం హేతుభి స్సర్వతో ముఖైః। తత్త్వ మేకో మహాయోగీ హరి ర్నారాయణః పరః॥ అని మహాత్ము బాలనారాయణ తైత్తిరీయాద్యుపనిషత్పరాశరపారాశర్యాదిభారతీశతంబులచేజగజ్జన్మాదికారణం బును బరమతత్త్వంబును బరమపావనుండును నారాయణుండే కాని యన్యుం డు గాఁ డని యసంకుచితఘంటాఘోషాయమానంబు గా నభియుక్తోక్తంబైన సిద్ధాంతం బెఱింగి పరమసాత్త్వికు లగుముముక్షు లన్యదేవతల నారాధింపరు గాయత్రీమంత్రంబు సూర్యమండలాంతర్వర్తి నారాయణైకపరం బని సర్వవే దాంతప్రసిద్ధంబు శ్రీరామభద్రప్రతిష్ఠాపితుండు గావున హరుం డధికుం డని తలంచితి వేని యీయర్థంబు వాల్మీకిప్రోక్తంబు గాదు రావణబ్రహ్మహత్యానిర్హ రణార్థంబు శ్రీరామభద్రుండు లింగప్రతిష్ఠ యొనర్చె నని వక్కాణించితి వేని తద్ధననంబు దోషావహంబు గాదు; శ్లో॥ ఆతతాయిన మాయాన్తం హన్యా దే వావిచారయన్। నాతతాయివధే దోషో హన్తు ర్భవతి కశ్చన॥ అని మనుస్మృతిప్రసిద్ధంబు గాన యపారపరదారాపహరణంబుచేనాతతాయిశ్రేష్ఠుం డగుదశకంధరుని వధించుట విధిచోదితంబు గాన నిషిద్ధంబు గాదు వేదాంత విత్తముండైనయాచార్యుండైనను సర్వసాధనసమన్వితుండై యుద్ధరంగంబు న నెదుర్కొనె నేని యతనిం దెగటార్చుట పాపాస్పదంబు గా దని పంచమవేద ప్రసిద్ధంబు బ్రహ్మహత్యాశతాక్రాంతుండై ప్రజ్ఞాప్రభావహీనుండై నవినాయకుం డెవ్వనినామసహస్రానుసంధానంబుచేఁ బరిశుద్ధుండై సుఖంచె వారాణసీక్షేత్రం బునందు యదీయతారకమంత్రోపదేశంబు లభించి బ్రహ్మహత్యాదివిరక్తుండై రుద్రుండు సుఖంచుచుండె నట్టిపరమపవిత్రపరమకల్యాణసముద్రుం డగు శ్రీరామభద్రునకుఁ బాపంబు గల దని పల్కుమహాపాపిపాతకంబులకుఁ బారం బు లేదు వానిజన్మంబు పరిశీలనీయంబగు సార్వభౌముండై నరా జొక దేశపరి పాలనార్థం బొక్కయెడ నొక్కయధికారి నుంచుగతి స్వసేతుసంరక్షణార్థంబు గాఁ దత్సమీపంబునందు స్వసేవకునిం గా శివునిం బ్రతిష్ఠింప నతండు నిజదేవీ సహాయుండై స్వేప్సితశ్రీరామనామజపైకపరాయణుండై తదీయ శ్రీపాదతీర్థం బుచే నిత్యస్నానపానంబు లొనర్చుచు సమ్మోదించుచుండుకతన 'శివలింగప్రతి ష్ఠా,యనుపురాణవచనంబు వ్యర్థంబు గా దని యిట్లనేకవిధంబుల శంకింప నా బ్రాహ్మణునకు నద్దేశికసార్వభౌముం డనేకబలవత్ప్రమాణంబు లుపన్యసించి యతనిసందియంబు లన్నియు నుడుప నతండు విస్మయానందర[illegible] యమ్మహాత్మునకు భక్తిపూర్వకంబు గాఁ బ్రదక్షిణప్రణామంబు లొనరించి శిష్యు

నీఁగా వీనిం గైకొమ్మని ప్రార్థింప నమ్మహాత్ముం డతనిఁ దోడ్కొని యతిశిఖామణికడకుం జని యావృత్తాంతం బంతయు విన్నవించి యితనికి సకలహితోపదేశం బొనర్పుం డనిన విన నవధరించి యగ్గురుశేఖరుండు వత్సా యీసాధుసత్తముండు భవదార్జితుండు గావున నీవె సకలహితోపదేశంబులు సలుపు మని యాజ్ఞాపింప నిజగురుశాసనంబుచే నతం డతనికిఁ బంచసంస్కారాద్యఖిలహితప్రదానం బొనర్చిన నా శ్రీరంగామృతకవీంద్రుండు శ్రీవైష్ణవశ్రేష్ఠుఁడై శ్రీరంగధామంబునం దాచార్యాభిమతకైంకర్యంబు లాచరించుచు సుఖం బుండె 20
నంత.

సీ. సందేహ ముడిగి స్వసంబంధు లంద ఱా, సంయమీంద్రునిపదసరసిజంబు
లాశ్రయించి కృతార్థులైన హర్షించి శ్రీ, రంగామృతగురుండు రంగు మీఱ
స్వగురుమనఃప్రీతిసంపాదకంబు రా, మానుజభవ్యనామాంకితంబు
నవనిఁ బ్రపన్నగాయత్రి నూత్తందాది, యని ఖ్యాతిఁ గాంచుదివ్యప్రబంధ
తే. మతిగభీరమృదూక్తులనాన తిచ్చి, తెచ్చి కూరేశునకుఁ జూప మెచ్చి యాతఁ
డతనిఁ దోడ్కొని కోవెల కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. తమ్మునితోఁ గూడి తనదేశికుని వెంటఁ, జనుదెంచి రంగరాట్సభను గాంచి
యందుసంశ్రితులతో నలరారుచున్నట్టి, సంయమీంద్రునిఁ జూచి సాఁగిమ్రొక్కి
యతనియాజ్ఞ లభించి యనుజునితోడ శ్రీ, రంగసుధాకవిరాజరాజు
వేడ్క నూత్తందాది వినిపింప యతిదేవుఁ, డాకబ్బ మంతయు నాలకించి
తే. చాలసంతోష మంది యాసాత్త్వికునకు, స్వామిశఠకోపతీర్థప్రసాదమాల్య
చందనాదికబహుమతి సల్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అంత నెంబెరుమానార్ తిరువరంగత్తముదనారిం దోడ్కొని యాళ్వార్ తిరువరంగప్పెరుమాళరయరుతిరుమాళిగ కేతెంచి యతనిచే సముచితసత్కారంబులు లభించి తనకుఁ జరమోపాయనిష్ఠానుష్ఠానాద్యుపదేష్ట యగు నగ్గురుశ్రేష్ఠు నుద్దేశించి మహాత్మా మహామేధావి యగు శ్రీరంగసుధాకవీంద్రుం డొనర్చిన యాకృతి నాలాయిరగ్రంథబంధురంబు లగు ప్రబంధంబులం దెందైన ననుసంధింపుఁ డని యానతీయ నాకర్ణించి యగ్గురుపురందరుండు శ్రీకోశనివేశంబుఁ జొచ్చి నిస్తులంబగు పుస్తకస్తోమంబునందు నిజపాణిపద్మంబునుం భగవత్ప్రేరితంబై నాలాయిరగ్రంథంబు తనకేలుఁదమ్మినిం గీలుకొనం గటాక్షించి మిగులఁ బ్రమోదభరితాంతఃకరణుండై యయ్యం దాప్రబంధంబు సందర్భించి శ్రీలక్ష్మణయోగీంద్రసాన్నిధ్యంబున యతులేకాంగు లాచార్యపురుషులు మొదలగు శ్రీవైష్ణవులు విన బ్రాహ్మణులకు గాయత్రీమంత్రంబు నిత్యజాప్యంబైనమాడ్కి ననన్యప్రపన్నులకు నీదివ్యప్రబంధ మనవరతానుసంధేయం బని యానతిచ్చిన శ్రీవైష్ణవు లందఱాకర్ణించి శిష్యప్రశిష్యక్రమంబుగా నాసంప్రదాయం బిప్పటికైన నాచరించుచుందు

రు గాన ప్రపన్నగాయత్రి యని యానూత్తందాది పుడమిం బ్రసిద్ధం బయ్యె
నని శ్రీవాదిభీకరగురుం డాన తిచ్చె. 23

క్రిమికంఠజన్మనిమిత్తము.

సీ. ధరణియం దఖలచేతనులు శ్రీయతిరాజు, నాశ్రయించి కృతార్థులై శరీర
ములు మానినప్పుడు మోక్షమొందుచు నుండ, యమపురిపాడై నహారవిరించి
పురుహూతముఖదేవమునివరు లందఱు, చనుదెంచి శ్రీరంగశాయిచరణ
సరసిజంబులఁ గాంచి సాఁగి మ్రొక్కిడి నిజ,రత్నకోటీరసరాజనములు
తే. సలిపి వేయువిధంబుల సన్నుతింప, సుప్రసన్నకృపాదృష్టిఁ జూచి వారి
నిట్లు స్వాగత మడిగె రంగేశుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర. 24
సీ. భావుకమా నీకుఁ బంకేరుహాసన, కౌశలమా నీకుఁ గాలకంఠ
సేమమా నీకు సుత్రామ యీసురలకు; హర్షమా మీకు మహర్షులార
యని శౌరి కుశలము లడిగి వచ్చినపనిఁ, దెల్పుఁడీ యన బ్రహ్మ తెల్పెనిట్లు
నిత్య మనాదియు నీవిభూతియుగంబు,నందు భోగవిభూతి యస్మదాది
తే. దేవతల కైన సనకాదిదివ్యయోగ, సిద్ధులకు నైన నిట్లని చెప్ప నలవి
గాని దని పల్కె భారతీకాంతుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమ్మలర.
వ. మఱియును. 26
సీ. భవదీయమాయాప్రబద్ధచతుర్దశ,భువనాఢ్యలీలావిభూతియందు
వసుధలో నందఱు వైష్ణవలక్షణ,లక్షితులై మోక్షలక్ష్మి కయిరి
భూమికి వైకుంఠపురికి భేదము గాన, మీవింత యేమొకో యెఱుఁగ మీశ
యముఁడు నిర్వ్యాపారుఁడై యుండెజనులకుఁ,గలుష మేమియు లేనికతన నార్తి
తే. హరమనోహరదివ్యవిహార నీవు, క్రీడ యిఁక మీఁద నెట్లు వర్ధిల్లు ననుచుఁ
బ్రీతి వాక్రుచ్చె వేల్పులపెద్ద యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
వ. అంత న త్తమ్మిచూలిపల్కు లాలించిర మణీయగుణస్తోమాభిరాముం డగుశ్రీరంగ
ధాముండు తనలో నిట్లని తలంచె. 28
సీ. రాజు పుత్రునియందు రాజ్యభారం బుంచి, స్త్రీలోలుఁడై విహరించుకరణి
నస్మద్విభూతియుగాధికారము లక్ష్మ,ణార్యమహాయోగియందు నునిచి
శ్రీభూమినీళాదిసీమంతినీరత్న,విలసనపరుఁడనై వేడ్క నుండ
నిదె సమయం బని యెంచి లక్ష్మణముని, కొల్ల యొనర్చె వైకుంఠపురముఁ
తే. గ్రీడ పాడయె నేప్రౌఢస్త్రీలఁ గూడు,కాముకుల కేల నిల్చునుగలిమియింకఁ
జాలుస్త్రీసంగ మనియె నాశౌరి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. ముందు హిరణ్యాక్షముఖ్యదైత్యులభంగిఁ, దామసప్రకృతిని దానవాంశుఁ
గాలాభుఁ గ్రిమికంఠుఁ జోళభూపాలునిఁ,గూచియు మాచియుఁ గొఱవియనెడు
వనితలఁ బుట్టించి వారివల్లను శైవ,శాక్తాదిమతవృద్ధి సల్పి మఱియుఁ

గల నైనఁదలఁచినఁ § గలుపాపహము లగు,ఖలమతంబులు కొన్ని § గలుగఁజేసి
తే. వేడ్కఁ దనలీల కీరితి § వృద్ధి యొదవ, సంతసించెను శ్రీరంగ § శౌరి యంత
నతని వీడ్కొని బ్రహ్మాదు § లరిగి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర.
సీ. తన కభిమానపు § త్రకు లైనకూరేశ,కవినుతులను దన § కన్నుమోపిలఁ
గనకడోలిక నుంచి § కమలావిలాసిని, రక్షింపఁ జూచి శ్రీ § రంగరాజు
ముద మొంది తనకన్ను § మొగినొకనాఁడుంచి,పసిఁడిపళ్లెరములోఁ § బాయసాన్న
మాత్మనివేదిత § మాయర్భకులు గాంచి, జానుకరంబుల § జరగి వచ్చి
తే. చిన్నిచేఁదమ్ములను గొని § చెన్ను మీఱ, నారగింప నిరీక్షించి § యలిగి వేగ
యర్భకులు వారి నవ్వలి § కనిచి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోదమలర.
సీ. రంగేశుఁడారాత్రి § రాజుస్వప్నమునందుఁ, గనిపించి పల్కె నీ § గతి నతనికి
నధిప పరాశర § వ్యాసభట్టారక,నామాభిరాముల § మామకాంశ
జాతుల శిశువుల § సాపడ నియ్యక, యర్భకుల్ తర్జించి § యడిచి బైటి
కనిపిరి గాన నీ § వర్పించుతళిహ యీ,వేళ సాపడ నైతిఁ § జోళరాజ
తే. పట్టియాఁకొన్నఁదండ్రికి § బాధగాదె,యనుచుహరిపల్కమేల్కాంచి § యవనిపాలుఁ
డర్భకులఁ బిల్చి దండించి § యనిపె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోదమలర.

వ. ఇట్లు శ్రీరంగరాజానుగ్రహంబుచే శ్రీరామప్పిళ్లతోడ దినదినప్రవర్ధమానుండగుశ్రీపరాశరభట్టారకుండు పంచవార్షికబాలకుండై యొక్కనాఁడు శ్రీవత్సచిహ్నమిశ్రగురుండు 'నెడుమాల్కడిమై' యనుతిరువాయ్మొళి యనుసంధించుచుండ నందు 'శిరుమామనిశరాయ్' అనుపదం బాకర్ణించియయ్యాపరస్పరవిరుద్ధంబు లగుహ్రస్వత్వదీర్ఘత్వంబులు తేజస్తిమిరంబుపోలిక నొకవస్తువునందుండ నిట్టిధర్మద్వయంబునకు సామానాధికరణ్యం బేరీతి సంభవిచు నని యడుగ వత్సా నీ వనుపనీతుండవు గావున నీకు శ్రుతిప్రమాణంబులచే సమాధానంబుఁ జెప్పఁ దగ దైనను సూక్ష్మక్రమంబుగాఁ దెల్పెద విను మాకారకృతహ్రస్వత్వంబును నిర్మలజ్ఞానాతిశయప్రాప్తమహాన్నత్యంబును నొక్కయెడ నుండం దగు నని యానతిచ్చుసమయంబున శిరియాచ్చానరుళాళప్పెరుమాళెంబెరుమానా రనియెడియిరువురు మహాదేశికులు విచ్చేయఁ బ్రత్యుత్థానాభివందనాదులవారిని సత్కరించి యిట్టివారు 'శిరుమామనిశ' రని తెలియం దగు నని యానతిచ్చె నంత. 33

సీ. విమలగంగాతీర § విద్వాంసులను గెల్చి, సర్వజ్ఞుఁ డనునొక § జన్నిగట్టు
శ్రీయతీంద్రునికీర్తిఁ § జెవు లార విని వచ్చి, శ్రీరంగధామముఁ § జెంది యందు
సంయమీంద్రుని గెల్వ § సర్వజ్ఞభట్టరే,తెంచినాఁ డని పొగ § డించుకొనుచుఁ
బ్రకటతరాటోప § పటిమ నేతేరఁ గ,న్గొని యతని జయింపఁ § గోరి చూచి
తే. బాలకులఁగూడియాడుచు § భట్టరయ్య,యిసుకదోసిటఁ బట్టియా § యిసుక యెంత

తెలుపు మఖిలజ్ఞ యనిడాసి పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఇసుక యింతని యతం డెఱుఁగ కూరక యుండ, భట్టారకార్యుఁ డా బ్రాహ్మణునకు
నిది చెప్ప లేవైతి వవిది యెంత యని యొక, చేతఁ జూప నతండు చెప్పలేక
యవనతాస్యుం డైన నతని కతం డనె, నది దోసెఁ డిది చేరెఁ డనుచుఁ జెప్పఁ
జాల వైతివి నీకుఁ జాలు నీబిరుదమ్ము, లజ్ఞ సర్వజ్ఞుఁడ వైతి వెట్టు
తే. లని పరాశరభట్టారకార్యమౌళి, యాన తిచ్చిన విని విస్మయంబుఁ జెంది
యాతఁ డచ్చటివారి కిట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. తండ్రి యేధన్యుఁ డీదారకమణి కని, యడుగ నచ్చోటివా రతని కనిరి
దర్శనస్థాపనదక్షుఁ డౌ నెంబెరు, మానారు కాత్మ సమానుఁ డైన
శిష్యుఁ డౌ శ్రీవత్సచిహ్నమిశ్రగురుండు, తండ్రి యిబ్బాలక తరణి కనుచు
జను లన విని యాద్విజన్మవరుండును, జాలలాలించి యబ్బాలచంద్రు [బ్రీతి
తే. ముందుబృందావనమునందు నందుఁ డాత్మ, నందను నిమాడ్కి భుజములయందుఁ
నెత్తికొని వచ్చెఁ గూరేశునింటి కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
వ. అంత. 37
సీ. సాధ్వి పాన్సాచ్చారు సయ్యనఁ జని కని, యావిప్రభుజమునం దధివసించు
కూరేశుపట్టిని గూర్మి నందిటఁ గొని, చేలాంచలముఁ గప్పి సిరులు మెఱయ
మంత్రరత్నము మాటిమాటికి నుడువుచుఁ, బరదృష్టిదోషముల్ పరిహరించి
తల్లి చేతికి నిచ్చి తనయుని వీథులఁ, దిరుగ నీయకు మని తెలియఁ బలుక
తే. నట్లొనర్చెద నని తల్లి యాన తిచ్చి, సంయమీంద్రుని శ్రీపాదసరసిజామృ
తంబు సుతున కొసంగె వత్సలత ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
వ. తదనంతరం బప్పరాశరభట్టారకుండు యోగ్యకాలమునందుఁ బితృకృతోపనయ
నాదిసంస్కారసంస్కృతుండై సకృచ్ఛ్రవణమాత్రసమధిగతవేదవిదుపాధ్యాయస
మీరితసాంగోపాంగసరహస్యామ్నాయసముదాయుండై కాణాదపాణినీయపూ
ర్వోత్తరమీమాంసాపురాణధర్మశాస్త్రాద్యర్థతత్త్వంబు కూరేశగోవిందమిశ్రుల
వలనం దెలిసి యొక్కనాఁడు. 39
సీ. శ్రీరంగనాథుని సేవింప నేతేర, యవనికాంతరమునం దమ్మురారి
శ్రీభూమినీళాది సీమంతినులఁ గూడి, సరససల్లాపముల్ సల్పుచుండ
సమయము గాదని చయ్యన వెనుకకే, తెంచి పరాశరదేశికేంద్రుఁ
డున్నంతఁ గని మనపిన్నవానిని వీని, మన్నింప కుండుట మనకుఁ దగునె
తే. యనుచు సిరిపల్కి హరి విని యతని మగిడి, యాశ్రితులఁ బంచి పిలిపించి యాదరించి
భట్టరయ్యకుఁ దా నిట్లు పల్కె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. తెరమఱుంగున నున్న తఱి మమ్ము నీ వెట్లు, తలఁచితి వని రంగధాముఁ డడుగ
శ్రీరంగధాముని సిరియును గా మిమ్ము, భావించితి నటంచు భట్ట రనిస

ముందు నీడెందముకెనందు మే మెవ్వర, మని తలంచితి వనకె హారికి నతఁడు
తలిదండ్రు లని మిమ్ముఁ గె దలఁచి యుండితిఁ గాని, వేఱెన్న లేదని కె విన్నవింప
తే. నింక నాయాన సిరియానకెనెప్పటట్లు, మమ్ముఁ దలిదండ్రు లని నీమకెమదిని నమ్మి
వత్స సుఖియింపుమని శౌరికెపల్కె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెకెమోదమలర.

వ. అంత శ్రీవత్సచిహ్నమిశ్రగురుం డాత్మీయతనూజులకు వివాహోచితవయఃపరి
ణామంబు గని సముచితక్రమంబుగా సంయమీంద్రునిం గాంచి మహాత్మా బా
లకులకుం గల్యాణకాలం బుపస్థితం బయ్యె నస్మత్పూర్వసంబంధు లందఱుఁ
బ్రాకృతు లయియుండిరి యుష్మద్దాసు లైనయిద్దారకులకు శ్రీవైష్ణవసంతాన
సముదితకన్యకాలాభం బెట్లు గల్గు నని విన్నవింప విని నవధరించి యతీంద్రుం
డస్మదాచార్యు లైన శ్రీమహాపూర్ణదేశికేంద్రులతిరువంశంబునం దవతరించిన
శ్రీవైష్ణవులు పెక్కండ్రు గలరు వారలు బృహచ్చరణు లని విచారింపఁ దగదు
సాంగరహస్యవేదవేదాంతద్వయనిష్ఠాగరిష్ఠులగువారలయం దొక్కచోటఁ గన్యా
పరిగ్రహంబు సేయం దగు నని యానతీయ నాకర్ణించి కూరేశగురుండు త్రిదం
డపాణినిం బురస్కరించికొని యమ్మహాపూర్ణాన్వవాయుం డైన యొక భాగవత
శ్రేష్ఠునింటికిం జని యస్మత్తనయుం డైన శ్రీపరాశరభట్టారకునకు భవత్పుత్రిక
లం గల్యాణంబు సేయం దగు నని ప్రీతిపూర్వకంబుగా నడుగ నద్దేశికసత్త
ముండును భట్టారకార్యునియాభిజాత్యంబుఁ దలఁచియమ్మహాత్మునికాత్మపుత్రికల
నర్పింప నుత్సహించియు నవీనసంబంధం బెట్లొనర్చెద నని యుపేక్షింపన కూ
రేశగురుండు తిరిగి నిజమందిరంబునకే తేరఁ దని దేవియు బాలకులకుం బరిణయ
కాలంబపగత మయ్యె మీ రిట్లుపేక్షించుటకుం గారణం బేమి యన విని యతం
డీశ్వరకుటుంబంబునకుమత్ప్రయత్నం బేమిగల దనివాక్రుచ్చి భగవత్సన్నిధికిం
జనుదెంచి యర్భకులకువివాహసమయం బయ్యె నని విన్నవింప విని శ్రీరంగనాథుం
డిబ్బారంబు నీకేమి యస్మత్తనూజులకల్యాణం బేనె యొనర్చెద నన నతండుమగిడి
యేతెంచె నంత నబ్భగవంతుం డమ్మహాపూర్ణదేశికవంశ్యుం డగునా శ్రీవైష్ణవుని
స్వప్నంబునఁ దన్నుం గనిపించి నీకన్నియల నిరువురను మదంశజాతుం డగు శ్రీప
రాశరభట్టారకునకుఁ దగు నని నియమింప నతండు మేల్కాంచి స్వప్నలబ్ధభగవ
దనుగ్రహంబు సారెసారెకుం దలంచి సంతసించి ప్రభాతకాలోచితకృత్యంబు
లొనరించి శుభనిమిత్తంబులం గాంచి యాసంబంధంబు తిలకించి దేవీసమేతుం
డగుకూరేశునిం బొడగాంచి సముచితప్రకారంబుగా సంభాషించి కల్యాణంబు
నిర్ణయించి శుభముహూర్తంబునం దనపుత్రిక లైనయక్కచ్చియు మన్నియు
ననియెడియిరువురుకన్నియల నుదకధారాపూర్వకంబుగా శ్రీపరాశరభట్టారకు
నకు సమర్పించి వివాహమహోత్సవంబు సల్పె నంతఁ బరాశరభట్టారకుండును
దేవీద్వయసమేతుం డై శ్రీరంగనాథునింబలెననేకమంగళవాద్యఘోషంబులతో

నిజమందిరంబుఁ జెంది యందు సుఖించుచుండె నంత. 42

సీ. సంయమీంద్ర శరీర సంబంధులను మాని, సన్న్యసించితిరి దాశరథిసూరి
నెడఁబాయకుండుట కేమికారణ మని, యాశ్రితు లడుగ న య్యార్యవరుఁడు
దాశరథిని దక్కఁ దక్కినచుట్టాల, నందఱ నుడిగి సన్న్యాసి నైతి
నీత్రిదండస్థాన మితఁడు మా కది గాన, నిది యుడిగితి నేని యితని విడిచి
తే. యుండవచ్చునటంచుఁ ద్రిదండపాణి, యాన తిచ్చిన విని బుధు లాయతీంద్రు
భాగినేయునిఁ బొగడిరి భక్తి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 43

సీ. అతిమృదులాస్తరణాస్తీర్ణ వేత్ర మ,యాసనాసీనుఁ డై యతివరుండు
ముదమొప్పఁ దిరువాయిమొళ్ళియొకసంతఁ జెప్పిన విని గ్రహియించి పృథుతదర్థ
బోధామృతముఁ గ్రోలి భువిఁ బ్రమత్తునిగతిఁ, బరభక్తివివశుఁ డై పరగురుండు
శ్రీమదనంతదీక్షితసుతుండు యతీంద్ర, భాగినేయుండును బరమభాగ
తే. వతుఁడు దాశరథిప్రాజ్ఞవల్లభుండు, నతులవాధూలకులకలశాబ్ధిచంద్రుఁ
డతనిఁ దలఁపునఁ దలఁచెద ననిశ మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

అత్తుళాయమ్మ గారి వైభవము

సీ. అత్తుళాయమ్మగా రత్తింట సౌఖ్యముఁ, జెందుచు నొకనాఁడు చెన్నుమీఱఁ
గావేరియం దవగాహనార్థము తన, యత్తను దోడు ర మ్మనుచుఁ బిలువఁ
బుట్టింటివా రిచ్చు బోనకత్తెను వెంటఁ, బెట్టుక పొమ్మని నెట్టణంపు
మాట యత్తన విని మఱుమాట నుడువక, తనదుపుట్టింటి కాతరుణి యరిగి
తే. తండ్రి కావార్తఁ జెప్ప నతండు నీదు, నన్న కెఱిఁగింపు మనఁ బోయి యతికులాగ్ర
గణ్యునకుఁ దెల్పె నావాలుఁగంటి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. అంత రామానుజగురుం డగ్గురుపుత్రికసూక్తు లాలించి యుద్దేవి నూఱడించి త
నకుం ద్రిదండస్థానాపన్నుఁడును భాగినేయుండును వాధూలవంశవారాశిరాకా
సుధాకరుండు నగుదాశరథిసూరినిం బిలిచి వత్సా నీవీసాధ్వితోడం జని వీరియిం
ట నఖిలకృత్యంబులు సల్పుచుండు మని నియమించి యగ్గురుపుత్రి నుద్దేశిం
చియమ్మా నీకుం బుట్టింటివా రంపించిన సేవకుం డితఁ డితనిఁ దోడ్కొని చను మని
యాదరపూర్వకంబుగా నానతీయ నాకర్ణించి యమ్మహాత్ముం డప్పతివ్రతాతిల
కంబుం దోడుకొని చని కావేరీప్రవాహంబునం దవగాహనంబు చేయించి మరల
వారియింటం బ్రవేశింపంజేసి యందు వారల కుచితకాలకృత్యంబు లన్నియు స
ల్పుచుండి యొక్కనాఁడు. 46

సీ. వైష్ణవు లిరువురు వారివాకిటను మా,ధ్యస్థ్య మాబ్రహ్మవాదంబు సలుప
నం దొక్కసాత్త్వికుం డధికయుక్తులఁ జెప్ప,నవి యప్రమాణము లనుచు నతని
వ్యధికరణోక్తుల వంచించె నితర వై,ష్ణవుఁ డది దెలిసి దాశరథిసూరి
యన్యాయ మిది యని యాన తిచ్చిన విని, యతఁడు నీవెఱుఁగవీ యర్థ మనిన

తే. నుభయవాదులసూక్తులనుగ్గడించి, సార మీయుక్తి యిది గతసారమనుచుఁ
గరుణ వారికిఁ దెలిపె దాశరథి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

వ. అట్లు దాశరథిసూరిచేఁ దెలుపంబడి యమ్మహాభాగవతులిరువురు నన్యోన్యానుకూల్యంబుఁ జెంది యితఁడు ముదలియాండానని యెఱిఁగి యమ్మహాత్మునకుం బ్రణామంబు లాచరించి తదనుజ్ఞాతులై యథేచ్ఛం జని రంత నత్తుళాయమ్మకుఁ దదీయశ్వశురుం డిట్లనియె. 48

సీ. జగదేకగురుఁడైన సంయమీశ్వరునకుఁ, బృథివి సద్గురుఁ డయ్యెఁ బెరియనంబి
ప్రాణపదంబైనపట్టి వీ వతనికి, నది యెఱుంగనిది మీయత్త నిన్ను
నన్నమాటల కల్గి యతిసార్వభౌమ త్రిదండాయమానుఁ డౌ దాశరథిని
వెంటఁబెట్టుక వచ్చి యింట ని ట్లితనిచేఁ, బనులఁ జేయించు టేపాటి నీకుఁ
తే. బుత్రి నీకైనపను లన్ని పొసఁగమేమె, చేసెదము వారిఁ బొమ్మని చెప్పు మనుచు
నత్తుళాయమ్మ కనియెన య్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. మామగా రన్నట్టి మాట లన్నియు విని, యత్తుళాయమ్మ యే మనక యున్న
నతఁడు దాశరథి కి ట్లనియె మహాత్మ మా, బోఁటి భవాంబుధి ప్లుతుల జనుల
నుద్ధరింపఁ దలంచి యుర్విపై నవతరిం, చినవారు గాన మీ శ్రీపదాబ్జ
ములకు మ్రొక్కెద మింక ముద మందియతిరాజు, కడ కేఁగి యతనికైంకర్యములను
తే. సలుపుచుండుము మా తండ్రి జగుగు మనిన, నార్యశాసనముడిగి నేనరుగ ననుచు
నతని కనియెను దాశరథ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. నెయ్య మొప్ప నతండు వియ్యంకుఁడై నట్టి, పెరియనంబిని గాంచి ప్రీతి మ్రొక్క
యతనిచే సత్కృతుఁడై మత్స్వరూపము, దాశరథిగురుండు దక్కనీయఁ
డిది విరుద్ధం బార్య యిఁక నైన నతనిని, బిలిపింపు మని పల్కఁ బెరియనంబి
యడిగెని కిది యసాధ్యము స్వామి దేవర, వారు శ్రీలక్ష్మణసూరికడకు
తే. వేగ విచ్చేసి యతనికి విన్నవింప, నతఁడు రప్పించుఁ దనకడ కతని ననిన
నతఁడు లక్ష్మణమునికడ కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఆవైష్ణవుఁడు లక్ష్మణార్యులకడ కేఁగి, భక్తిపూర్వకముగాఁ బ్రణతిఁ జేసి
స్వామి దేవరవారు సర్వచేతనరక్ష, నాచరింప ధరిత్రి నవతరించి
దాశరథిని బెట్టి త్వద్దాసుఁ డగువీని, నత్తకు మోసము సలుప నేల
యతని రావించి మీ యంఘ్రులకడ నుంచి, నన్ను రక్షింపు మనాథనాథ
తే. యనుచు మ్రొక్కెడ గరుణించి యతివరేణ్యుఁ డత్తుళాయమ్మకూ చెల్లెలనుచుఁ జెప్పి
యతనిఁ బిలిపింప నయ్యార్యుఁ డరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. కూరము విడిచి యక్కూరేశ్వరుఁడు దొల్లి, శ్రీరంగమునకు విచ్చేయు వేళ
నతనితోఁ దద్దేవి యరుగుచు నాతండు, పాలారగించెడు పసిఁడిగిన్నె
యొడి నిడుకొని చని యడవిలో భయపడి, భయ మయ్యెనని తన భర్త కనిన

నోడి యున్నవస్తువు విడిచితివా నీవు, భయ మేడి దని నిజపతి వచింప
తే. నట్లొనర్చినఁ జూచి కూరాధిపుండు, భార్యతోఁ గూడి శ్రీరంగపదముఁ బొంది
యందు నిత్యనివాసముఁ జెందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అంత శ్రీమద్రామానుజమునీంద్రుం డొక్కనాఁడు గోష్ఠీపురంబునకుం జనుదెంచి యందు నిజనివాసంబున శేషుతరవివిక్తప్రదేశంబునందు నతిమృదులశ్వేతాసనంబున బద్ధపద్మాసనుం డై నిజాంకన్యస్తహస్తుం డయి పరమశుభాస్పదధ్యానారూఢుం డగు తిరుక్కోట్యూరినంబినిం గాంచి ధ్యానావసానంబున నగ్గురువరునకు సాష్టాంగప్రణామం బాచరించి యతనిచే సమ్మానితుం డయి తదుద్దిష్టవరిష్ఠవిష్టరాసనం బధిష్ఠించి మహాత్మా మీకు ధ్యేయం బెద్ది సదానుసంధేయం బెయ్యది యని యడుగ ధ్యేయం బాచార్యవిగ్రహం బనుసంధేయంబు తదీయదివ్యనామం బని యతం డానతిచ్చిన విని సంతసించి యతనిచే ననుజ్ఞాతుం డయి మగిడి శ్రీరంగధామంబునకే తెంచి స్వకీయమఠంబునందుఁ గూరేశదాశరథ్యాదిసూరివరులతో వేదాంతగోష్ఠి సలుపుచున్న యవసరంబున ముదలియాండానునకుం బ్రియపుత్రుం డగు కందాడయాండా ననుమహాదేశికుండు శ్రీభూతపురియందు భగవద్రామానుజార్చావిగ్రహప్రతిష్ఠాసమయంబున శిల్పకారకరధృతసువర్ణశలాకచే నేత్రోన్మీలనమహోత్సవంబుఁ జేయించు కాలంబున శ్రీరంగధామంబునందు. 55

సీ. కరపద్మయుగముచేఁ గన్ను లించుక మూసె, సర్వజ్ఞుఁ డా యతిచక్రవర్తి
స్వామి యిదే మని సంశ్రితు లన నిది, కందాళయాండాను కార్య మనుచు
నానతిచ్చిన విని యార్యు లందఱును సందియ మొందిరి మఱికొన్ని దినములకును
శ్రీభూతపురినుండి శ్రీవైష్ణవులు వచ్చి, యచటివృత్తాంతము లన్ని దెలుపఁ
తే. దెలిసి యాశ్చర్య మొంది రా దేశికేంద్రు, లట్టియతిరాజదివ్యకథామృతంబు
శ్రుతిపుటులఁ గ్రోలుచుందురు సుజనులనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఒకమూకవైష్ణవుఁ డొకనాఁడు చేసంజ్ఞఁ, బిలిచి యాతనితోడఁ జేరి చనొక్క
యింటిలోఁ జొచ్చి యాయింటివాకిలి మూసి, యుడయవరాత్మాంఘ్రియుగ్మ మత
గనిపించి నీకింతకంటె గమ్యము గతి, యన్యము లేదని యాన తీయ [నికిఁ
నందు రంధ్రములఁ గూరాధిపుఁ డది చూచి, యక్కటా శాస్త్రము లధికరించి
తే. చెడితిఁ గాకున్న నీమూకచేతనునకుఁ, బోలె వీనికి నిజపదాంభోజయుగము
గురుఁడు చూపింపఁడా యని కుందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. తనసంశ్రితుల నెల్లఁ దగినకైంకర్యము, లందు నియోగించి యతివరేణ్యుఁ
డొకవైష్ణవుని కేమి యుచితకైంకర్యముఁ, జెప్ప కున్న నతండు చింత నొందె
నది యెఱింగి యతీంద్రుఁ డార్య నీశ్రీపాద, తీర్థము మా కిమ్ము దినదినంబు
కైంకర్య మిది నీవు గావింపు మన నతం, డనుదినంబును దీర్థ మాడి వచ్చి

తే. మ్రొక్కి లక్ష్మణమునికన్న మ్రోలనిలిచి, కరసరోరుహముల మోడ్చి కదలకుండుఁ
దనదుకైంకర్య మయ్యెడు దనుకననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. హరిపూజనముఁ జేసి యతనిశ్రీపాదతీర్థముఁ గ్రోలి కాని త్రిదండపాణి
యారగింపఁడు నిత్య మదిచూచి యాశ్రితు, లొకనాఁ డిదేమి మీ కుచితమనిన
నుడయవ రాకృత్య ముడిగి యే మన కున్న, శ్రీమదార్యునియాజ్ఞ సేయనేని
వీనిస్వరూపము హానిఁ జెందును గదా, యని కదలక నిల్చె నమ్మహాత్ముఁ
తే. డతనిగురుభక్తి కాశ్చర్య మంది రాహ్య, లంతఁ దత్పాదతీర్థము యతివరుండు
చేర్చుకొని వారితో సంత సించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. మఱియొకదినమున మఠములోఁ గొందఱు, స్వాములు హరియాగ సమయమునను
గురునితోఁ జెప్పక కూరేశుఁ గదళీప, లాశముల్ దెమ్మని వాసిఁ బనుప
నతఁడు దాత్రముఁ గొని యరఁటితోఁటకుఁ జని, యొకయాకు గోసిన నుదక మొలుకఁ
గటకటా చేతనఘాతి నైతి నటంచు, నతఁడు మూర్ఛిల విని యార్యుఁ డరిగి
తే. యానృశంస్యాదిగుణనిధి యతనిఁ జూచి, యిట్టిపని కితనిని బంచి రెవ్వరనుచు
వగచి యాతనిఁ దోడ్కొని వచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

గోష్ఠీపురీపూర్ణ పత్నీ పుత్రీ వైభవము.

సీ. బ్రహ్మోత్సవముఁ జూడ బ్రహ్మవిత్సముదాయ, మంజనాచలమున కరుగుచుండి
గోష్ఠీపురీపూర్ణ గురునింటి కేతేర, నానంబి లేకున్న నతనిపత్ని
వేఱుధాన్యము లేక విత్తులపురి దీసి, దంపించి యాశాలితండులాన్న
మమృతోపమవ్యంజనాన్వితముగ నిడ, సాపడి జరిగి రాస్వాము లంత
తే. నాత్మపతి వచ్చి విత్తు లేవనుచు నడుగ, విత్తితిని బరమపదమున విత్తులనుచుఁ
దెలియఁ బల్కెను భర్తకద్దేవి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. గోష్ఠీపురీపూర్ణ గురుపుత్రి యొకనాఁడు, యతిరాట్పదాబ్జము లాశ్రయింప
సకలహితంబులు సల్పి యతీంద్రుఁ డా, సాధ్వికి నిజపదాబ్జములఁ జూపి
తంజ మిదే యని తలఁచి యుండితి వేని, కరతలామలక మై పరమపదము
గలుగును నీ కని పలుక నగ్గురుపుత్రి, యంతిమదశను మాయయ్యగారు
తే. తావకాంఘ్రులు శరణొందె దాసి కేమి, చెప్పవలె మీపదాంబుజసేవ సేయ
ననుచు వాక్రుచ్చి చేమోడ్చి యరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. భువి నేగురునితిరుముడియన్వయముఁ జెంది, పూర్వదేశికు లెల్ల ముక్తిఁ గనిరి
యార్యాజ్ఞనిష్ఠు లేయార్యపదాబ్జసం, బంధులై కాంచిరి పరమపదముఁ
జారుభవిష్యదాచార్యు నెవ్వనిఁ దొల్లి, సాక్షాత్కరించెను శఠవిరోధి
యుభయవిభూతుల నొసఁగె నేసూరికి, దాససమృద్ధికై శ్రీసఖుండు
తే. ఇలను మత్కృతినాయకుండే ఘనుండు, అట్టిరామానుజాచార్యు లస్మదీయ
బుద్ధిఁ గనిపించుఁ గాక యేప్రొద్దు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

శా. శ్రీమద్భూతపురీశ కేశవసుతా । శ్రీవిష్ణుధర్మావరిత్రా
భూరిమధ్యద్విదశాబ్దపీఠగతజం।బూద్వీపభాగ్యోదయా
కామాదిద్విషదాప్త దావదహనా।క్రాంతాత్మవృష్యద్ఘనా
హైమస్తోమతృణాశ్మలోష్టసమ యా।త్మారామ రామానుజా. 63

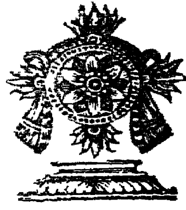
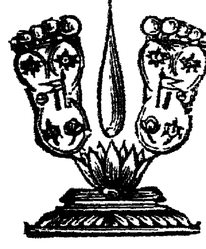
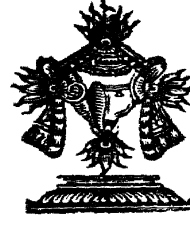
క. రామానుజ కార్పాసా, రామరమారాధితాంఘ్రి।రాజీవయుగా
శ్రీమద్యజ్ఞేశ బుధ,గ్రామణివినుత ప్రభావ । కలిరిపుదేవా. 64

మాలినీవృత్తము. ప్రపదనసదుపాయా । పాదజుడ్భాగధేయా
శపథజితకువాదీ । సద్గుణబ్రహ్మవాదీ
కపటగుణసుదూరా । కారిమారేష్టచారా
విపదురగఖగేంద్రా । విశ్వచంద్రా యతీంద్రా. 65

ద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవ పరవాదిభయంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్రాపస్తంబసూత్రకణ్వసగోత్ర పవిత్రోభయకవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతంబైన యాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునం బూర్వభాగంబున శ్రీవైష్ణవస్వరూపనిరూపణంబును గూరేశ దాశరథులకుం జరమోపదేశక్రమంబును నొక్కపుష్కరిణియందు వసించుజలజంతువులకు యతీంద్రుండు ముక్తినొసంగుటయు శ్రీరంగామృతగురువరోపాఖ్యానంబును గ్రిమికంఠజన్మనిమిత్తకథనంబును భట్టార్యబాలచేష్టితప్రదర్శనంబును శ్రీపరాశరభట్టారకవివాహమహోత్సవవ్యాఖ్యానంబును దాశరథిమాహాత్మ్యప్రవచనంబును శ్రీమహాపూర్ణపుత్రికావిభవాభిభాషణంబును గూరేశగురుని శ్రీరంగప్రవేశవర్ణనంబును శ్రీభూతపురియందర్చాత్మక శ్రీయతీంద్రప్రతిష్ఠానుక్రమసంకీర్తనంబును మూకముక్తిప్రదానఘణితియు శ్రీపాదతీర్థమాహాత్మ్యప్రకటనంబును గూరనాథానృశంస్యప్రకారంబును దదీయారాధనాతిశయద్యోతనంబును గోష్ఠీపూర్ణపుత్రిక శ్రీసంయమీంద్రునిపదాబ్జంబు లుపాయోపేయంబులుగా నిశ్చయించుటయు నన్నది సర్వంబును షష్ఠోల్లాసము.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి,

పూర్వభాగము.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

మధ్యమభాగము.

—o—

ప్రథమోల్లాసము.

శ్రీభూతపురనివేశా
ప్రభవనిజకాంతివిజితబాలదినేశా
శోభితవైష్ణవదేశా
స్వాభావికశమదమాదిసద్మ యతీశా. 1

వ. అవధరింపుము. 2

సీ. శ్రీసఖజలధిసుస్థిరకృపాసలిలంబుఁ, గ్రోలి శఠారాతికాలఘనము
నాథమునీంద్రుఁ డన్నగముపై వర్షింప, నది రామపుండరీకాక్షు లనెడు
ఝురముల యామునాచార్యమహానది, పూరించి పొరలి యుబ్బువి యతీంద్ర
పద్మాకరేంద్రంబు పరిపూర్ణ మొనరింప, దేశికాభ్రమములు దిశలయందుఁ

తే. బ్రాణిసస్యంబు లన్నియుఁ బసిమి మీఱఁ, జాలఁ బ్రవహించుచున్నది సరసులార
నమ్మయాళ్వారి నెమ్మది నమ్ముఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 3

సీ. నారాయణుఁడె శేషి నరసురగిరిముఖ, చేతనాచేతనసృష్టి కెల్ల
నతనికల్యాణగుణాత్మక మగుదివ్య, విగ్రహంబు శఠారివేష మయ్యె
నతనికెంజాయలయంఘ్రిపద్మమ్ములె, రామానుజార్యులై రంగు మీఱె
నమ్మహాత్మునియందె యాచార్యదేశిక, గురుపదంబులు దొడ్డకూర్మిఁ జెందెఁ

తే. గనుక మిగిలినగురుకులమెనసి చూచి, యాయతీంద్రునికే శేషుఁడయినకతన
నతని విడిచిన మోక్షమె ట్లబ్బు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. శ్రీభాష్య మాచార్యసేవచేఁ బఠియించి, శిష్యముఖంబు గాఁ జెప్ప వలయు
నది యొనర్ప నశక్తుఁ డైనా శఠవైరి, శ్రీసూక్తులే విశ్వసింప వలయు
నట్లు రంగాదులం దమరి యాహరికిఁ బ్రసిద్ధకైంకర్యమే చేయ వలయు
మంత్రరత్నార్థమే మననంబు సేయుచుఁ, గలిగినకాలంబుఁ గడప వలయు

తే. సతతవైష్ణవపూజలే సలుపవలయు, నొదిఁగి యదుగిరిచెంతల నుండవలయు
సేమ మిదియని యతిపతి చెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. నయనారుదేశిక నాయకుం డొకనాఁడు, శ్రీరంగనాథుని చెంత నిలిచి
శ్రీశఠకోపంబుఁ జెన్నుగాఁ దలఁ దాల్చి, సాత్త్వికజను లెల్ల సన్నుతింప
సర్వభూతోద్ధర్త జగదేకగురువర్యు, లుడయవరే కాని యొరులు గారు
సత్యంబు సత్యంబు శపథించి పల్కెద, సందియంబులు మాని చెందుఁ డితని

తే. ననుచుఁ బల్కిన విని నమ్మి యఖిలజనులు, నతనిశిష్యప్రశిష్యుల నాశ్రయించి
ధన్యులై రాయతీంద్రుఁడే దైవ మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. శౌరిరాజగురుండు సరసచతుశ్శ్లోకి, నెవ్వనిమంత్రార్థ మెఱుకపఱిచె
నలయిరింబప్పామహాత్ముఁ డష్టశ్లోకి, నెవ్వనిమహిమము లేర్పరించె
వ్యతిరేకనియతి నెవ్వనినామవైభవ, మెఱిఁగి వచించెఁ గూరేశగురుఁడు
యజ్జన్మకార్యజ్ఞుఁ డయ్యె దాశరథి యి, ట్లరుళాళముని యదీయప్రభావ

తే. మెంచ నెంచెద రాచార్యు లెల్ల నవని, నాయతీంద్రునిసంబంధు లయినవారె
ధన్యులయి ముక్తిఁ గాంతురు తథ్య మనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. ఏడునూఱులయతు లేకాంగు లీరాఱు, వేలు డెబ్బదినాల్గు పీఠపతులు
నాచార్యపూరుషు లఖిలవైష్ణవులును, శ్రీరంగమందునఁ జెలఁగి కొలువఁ
గావిమడుంగులు గలమేనివై ద్వాదశోర్ధ్వపుండ్రద్యుతు లుబికి మెఱయ
వజ్రదండత్రయ వ్యాఖ్యానముద్రల, నుభయకరాబ్జముల్ ప్రభలు గుల్క

తే. శిఖయు యజ్ఞోపవీతంబు సిరుల నీన, గోష్ఠిభూషణమైన యగ్గురువరేణ్యుఁ
దలఁచి కొలిచినమనుజులే ధన్యు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. బాలభాస్కరునైన బవరానఁ దూలించు, తిరుమేనిచాయలఁ దేలువానిఁ
బూర్ణేందుబింబంబు పోలిక మీఱిన, మొలకనవ్వులముద్దు మోమువానిఁ
బలుమాఱు అనన్యప్రపన్నులకనుమ్రోలఁ, బసిఁడికల్పక మనఁ బరఁగువానిఁ
గరుణామయాపాంగ కలితసుధావృష్టిఁ, జెందినవారిపైఁ జిలుకువాని[రేణ్యుఁ

తే. నడుగుఁగెందామరలదోయి బెడగుగముల, నజ్ఞతాధ్వాంతములఁ బాపు యతివ
దలఁచికొలిచినమనుజులే ధన్యు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. ఏగురుఁ డిల వేంకటేశున కిచ్చెను, శంఖచక్రంబుల జను లెఱుంగఁ
గాళహస్తీశుని గడపపర్యంతము, కుమతులఁ జెండాడు గురుఁ డెవండు
శ్రీశైలపూర్ణుల చెంత నబ్దం బుండి, యెఱిఁగె రామాయణ మేఘనుండు
తిల్లగోవిందునిఁ దెచ్చి శ్రీపురియందు, నెలకొల్పె నెవ్వఁడు నేర్పు మీఱఁ

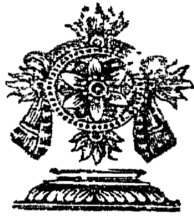
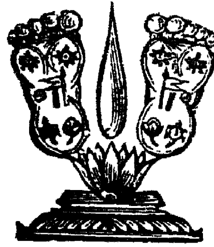
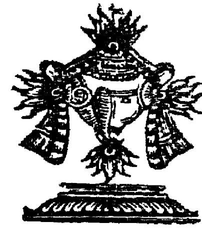
తే. బుడమి శ్రీశైలపూర్ణుని భూరికృపను, గోర గోవిందమిశ్రులఁ గొనిన దెవ్వఁ
డస్మదాదులదైవత మతఁడె యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. ఆసూరివంశామృతాబ్ధిని నెవ్వాఁడు, జనియించె సంపూర్ణచంద్రుఁ డనఁగ

సవనినభోవీధి కాకల్పమై యెవ్వఁ, డజ్ఞతాంధధ్వాంత మడఁచి పైచె
నాత్మగ్రహార్తతాంధ్యాత్ముఁడై నేలఁ, జదల వెలింగెడు సరసుఁ డెవఁడు
ప్రతికూలవిరహితవ్యాధాకర బ్రహ్మ, తర్కప్రమాణాంశుధరుఁ డెవండు
తే. సాధుహృత్కుముదినీసక్త సరసుఁ డెవఁడు, సచ్చకోరాలభాజోత్స్న సరగు నెవ్వఁ
డస్మదాదులదైవత మతఁడె యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నెమ్మోదమలర. 11
సీ. అలకేశవార్యోదయాచలేంద్రమువల్లఁ, గాంతిమతీప్రాచిగర్భమందు
నుదయించి భూతపూర్వ్యోమస్థలిని మించి, యతిరాజభాస్కరుం డలరుచుండ
నజ్ఞానతిమిరౌఘ మల్లనల్లనఁ జెడె, విజ్ఞానదీప్తులు విస్తరించె
సాత్త్వికాంభోజముల్ చల్లన వికసించె, వాదిఘూకంబులు సడి యడంగె
తె. వస్తుతత్త్వంబు భవులకు వరుసఁ దెలిసె, శేషతాకృత్యధనములఁ జెందఁగలిగె
నహహ యీరవిదీప్తి యే మందు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. భూతపురాభ్రిప్రభూతలక్ష్మణముని, దివ్యాబ్ద మొక్కటి దెసలఁ గప్పఁ
దత్కటాక్షేక్షాసుధాదివ్యవృష్టిచే, సూరిచాతకములు సుఖముఁ జెందె
సుజనమయూరముల్ చోద్యంబుగా నాడె, వాదిహంసకులంబు భేద మొందెఁ
దాపత్రితయదావదహనంబు చల్లారె, సాత్త్వికావళి భూమి సంతసించెఁ
తే. గలిమలపుఁజీడపీడలు గడచి బ్రదికి, ప్రాణిసస్యంబు లన్నియుఁ బ్రభవహించె
మంచికాలము నేఁటి కేతెంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 13
సీ. కాంతిమతీదివ్యగంగానది జనించి, రామానుజహ్రద రాజ మొకటి
కరపదముఖనాభికల్యాణసౌరభ, పద్మ మీక్షణమీనభాసురంబు
దీర్ఘబాహూతరంగ ధీర మాశ్రితరాజి, రాజహంసావళి భ్రాజితంబు
లలితప్రసాదవిలతుణకమఠంబు, భూరితేజోజల పూరితంబు
తే. నగుచుఁ బూదూరఁ గనిపించె నందటికిని, దానిఁ దలఁచినఁ దీఱు నెత్తాపమయినఁ
జెందువారికి సేమ మెంతందు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. కేశవనామలక్ష్మీపతిప్రీతికై, భూతపూర్నందనభూమినడుమఁ
గేశవప్రభుఁడైన కేశవార్యునివల్లఁ, గాంతిమత్యాలవాలకలన మొంది
బాహుశాఖలు పాణిపాదపల్లవములు, మొలకనవ్వులపువ్వులు వహించి
రంజిల్లుచున్నది రామానుజార్యుఁ డన్, పసిఁడివేల్పులచెట్టు పలువిధముల
తే. దెసలువడియును దనచాయఁ దెలివిదాల్చి, పెరుఁగుచున్న దిలాసురప్రీతికొఱకుఁ
జెడక నరులార దాని భజింపుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. కేశవాచార్యులా కేశవనాథుండు, కాంతిమతీదేవి కలిమికొమ్మ
కాదంపతులె లక్ష్మణాచార్యులై రని, తలఁచెద బహువిధతర్కములను
నుత్తారకత్వంబు నుజ్జ్వలఘటకత్వ, మట్లుగా కున్న నెట్లగు నితనికి
నుత్తారకత్వోపయుక్తకృపామాత్ర, సుప్రసన్నార్యత్వసుందరుండు

తే. నీమహాత్ముఁడు గనుక నే యితనిదివ్య,పాదపద్మంబులే తల్చి పరమపదముఁ
జెంది రాచార్యులెల్లఁ బ్రసిద్ధ మనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. శ్రీశ్రీపతులు సర్వచేతనులను మన్ప, వరలక్ష్మణార్యరూపంబుఁ జెంది
యవతరించినకత నాపెరుంబూదూరు, గోచరంబైన వైకుంఠ మయ్యె
నచ్చోట నెలకొన్న యఖిలవైష్ణవులును. శేష శేషాశనాశిపిషాళు
లాదిగాఁ గలసూరు లచటిపద్మాకర, మైరమ్మదీయము లచటివాఁక
తే. లన్నివిరజాపగాకృతులై వెలుంగు,ధన్యపుష్కరిణీంద్ర మాతరులు గిరులుఁ
తలఁప నప్రాకృతంబులు తథ్యమనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. శ్రీపెరుంబూదూరు చేరువై కనిపింపఁ, దీర్ఘయాత్రల కేల తిరుగ వలయు
రామానుజార్యులు రంజిల్లుచుండంగ, వేఱుదైవత మేల వెదక వలయు
నతనికైంకర్యమే యాత్మార్హమై యుండ, మఱియొకపని యేల మరగ వలయు
నతనినామమె జిహ్వకర్హమై యుండంగఁ, గాఱుకూఁతల నేల కఱవ వలయు
తే. నతనిమంగళచరితగుణామృతంబె,క్రోలుచును బ్రొద్దుపుచ్చుటగుణమె గనుక
జనుల కెల్లను మేలిది సత్య మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 18
సీ. సర్వజ్ఞుఁడై సర్వశక్తిసంపన్నుఁడై, సత్యసంకల్పుఁడై సర్వశేషి
యైనసర్వేశ్వరుం డమితజన్మము లెత్తి,నొక్కాత్మ నైనను జక్కఁబఱుప
శక్తుండు గాక విచారింప శేషుఁ డా,హరితోడఁ బంతము నాడి వచ్చి
రామానుజాచార్యభూమిక ధరియించి, జ్ఞానాంజనంబున మానవులకుఁ
తే. జూపె నచ్యుతపదదాస్యసులభధనము,నిట్టికలి మిచ్చుసద్గురుం డెందుఁ గలఁడు
ఇతనియంఘ్రు లుపాయ ముపేయ మనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. సకలపాతకములు సలుపువారైనఁ గిరాతాదిదుష్కులజాతు లయిన
వర్ణాశ్రమవిరుద్ధబహువిధదారుణ,వృత్తులఁ బ్రదుకు నున్మత్తులైన
భూమి రామానుజమునిపాదపద్మము, లాశ్రయించిననాఁడె యఖిలలోక
పూజ్యులై శ్రీసఖపుణ్యవిమానాయ,మానమనస్కులై మనుదు రెచట
తే. వారిపూర్వాన్వయక్రియావర్తనములె,యస్మదాద్యులకర్హణీయంబు లగును
వారెపో నిత్యసూరు లీవసుధ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. విద్యానదుల కెల్ల హృద్యమాజన్మాద్రి, జనిపథపథికవిశ్రమణశాఖి
యఖిలకుబుద్ధిమాయాశర్వరిని ద్రోల్పఁ, బంప నేర్చినబాలభాస్కరుండు
సతతామితామ్నాయశాస్త్రపయోరాశి,వేలానముల్లసద్విమలవిధుఁడు
నీషణత్రయతూలభీషణపవనుండుఁ, బాపాటవీదావపావకుండుఁ
తే. బరమధర్మము లన్నియు బహువిధముల,నవని నెలకొల్పఁ బూదూర నవతరించి
యున్నయతిపతి గతి మతియుతుల కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. పరవాసుదేవునిపాదాంబుజచ్యుత,మకరందఝుంపములు మనుపు జనుల

సకలోపనిషదుక్తిజాలంబు లెల్లను, దమ్ము భజింపంగఁ దనరుచుండు
నేదోషములు లేక యెలమిఁ జెందుచు విన్న, వారిదోషంబులవడి యడంచుఁ
గథకేంద్రులతలంపుకల్పన లలరింపఁ, గల్పవృక్షసమృద్ధి గలిగియుండు
తే. యతిపతీద్ధప్రబంధంబులాశ్రితులకుఁ,దాపములఁబాపిసుఖములఁదనుపుగనుక
దత్ప్రబంధార్థవేత్తలే ధన్యు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర. 22
సీ. బహువిధసమయప్రభావనల ధరిత్రిఁ, గ్రీడింపఁ దలఁచినకృష్ణు మొదటి
వ్యూహభేదం బంత్య మొకవర్ణ మలరింప, విశ్వంబు రక్షింపవినయనియతి
వ్యంజితానుగ్రహావంతుఁడై హరిసైన్య,నాథుండె యీయతినాథుఁ డయ్యెఁ
దద్వేత్రసారమే తత్త్రిదండం బయ్యెఁ, గాక యెట్లీశక్తి గలుగ నేర్చు
తే. నిమ్మహాత్ముని వైభవం బెవ్వఁ డెఱుఁగు, శేషుఁడో సైన్యనాథుఁడో శ్రీసఖుండో
సదయుఁడై తోఁచె నిట్టులు సత్య మనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
మత్తకోకిలవృత్తము. కేశవాంఘ్రిసరోజభాజన కీర్తిసారసుభాజనా
కేశవప్రియనందనా శుభకృత్యవైష్ణవచందనా
దేశికేంద్రశిఖామణీ శ్రుతిదివ్యపద్మనభోమణీ
దాశరథ్యనుకూలభాషణ ధర్మపద్ధతిపోషణా. 24
క. శ్రీరామానుజమునివర, కారుణిక మహాత్మ ఘోరకలిదోషహరా
చారుశ్రీభూతపురా,గారనిరంతరవిహార కల్యాణకరా. 25
మాలినీవృత్తము. సుకవినుతచరిత్రా శోభితస్వర్ణగాత్రా
వికసదమితవిద్యా వేదవిత్సూరిహృద్యా
ప్రకటితబుధషండా పాణిపద్మత్రిదండా
వికలితఖలకాండా శ్వేతమృత్స్నోర్ధ్వపుండ్రా. 26
గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవ పరవాదిభయంకరాచార్యాభిమతిచ్ఛాత్రాపస్తంబసూత్ర కణ్వసగోత్ర పవిత్రోభయకవిమిత్రవేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతం బైన యాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునందు మధ్యమభాగంబున శ్రీశఠకోపాదిగురుపారంపర్యక్రమంబునఁ జేతనులుహరికృపామృతంబులభించుట యు శ్రీయతీంద్రునియందు గురుపదంబు విశ్రమించుటయు శ్రీరామానుజచరమవార్తాపట్టనిరూపణంబు నద్దేశికేంద్రునివిగ్రహవర్ణనంబు నగ్గురుశిఖామణిప్రభావచరిత్రసంగ్రహంబును రామానుజాచార్యావతారప్రకాశనంబును శ్రీభూతపురీమాహాత్మ్యంబును మఱియు నగ్గురునియవతారప్రయోజనకథనంబును దదీయసేవకాతిశయద్యోతనంబును వెండియుఁ దత్ప్రభావతద్గ్రంథాధిక్యాదిప్రవచనంబు నన్నది ప్రథమోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

మధ్యమభాగము.

—o—

ద్వితీయోల్లాసము.

కాంతిమతీగర్భ
శ్రీకరశుక్తిప్రసూతసితముక్తాంసు
శ్లోకశ్లాఘితశుభగుణ
శ్రీకరిగిరివరదనిత్యజీవనదానా. 1

వ. అవధరింపుము.

సీ. జననాదిసకలశైశవచేష్టితంబుల, నాభూతనగరిలో నాచరించి 2
సత్యవ్రతక్షేత్రసౌభాగ్య మితఁ డనఁ, గాంచీపురముఁ గాంచి ఘనత మించి
వర్ణాశ్రమోచితవైదికాచారము, లవిలంఘ్యహరిశాసనాత్మకములఁ
బఱపుచు నయ్యాదవప్రకాశునికడఁ, బూర్వమీమాంస నైపుణ మెలర్ప
తే. నధికరించుచుఁ గరిగిరిహరికి నిత్య, మభిషదామృత మర్పించునార్యమణిని
దలఁచువారె కృతార్థులు ధరణి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. తిరుమంజనఘటంబు దివ్యమాల్యముఁ జుట్టి, శిరమున నమరిక చెంద నునిచి
చామరంబులు వీవ సకలవాద్యధ్వనుల్, నృత్తగీతరవంబు నింగి నెఱయ
స్తోత్రరాజం బర్థశుద్ధిగాఁ జదువుచుఁ, దదనుభవప్రీతి దనర వచ్చు
ధన్యునిఁ గని యాముదల్వనివ న్నని, యాళవందారు తా మాన తిచ్చి
తే. ప్రపదన మొనర్చె వరదాంఘ్రిపద్మ మందు, దానిచేతను దర్శనస్థాపనాఢ్యుఁ
డయ్యె నితఁ డని చెప్పుదు రార్యులనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. వరదుని వీడ్కొని తరలి యామునముని, శ్రీరంగమునకు వేంచేసె నంత
నలయిలయాళ్వారు లాయాదవప్రకాశకునింట శాస్త్రంబుఁ జదువుచుండఁ
జోళభూపాలకుసుత నొకబ్రహ్మరాక్షసుఁ డూని బాధింపఁగా నెఱింగి

యారాజు యాదవ । సూరి కెఱింగింప, నతఁ డెంతపని యిది । యనుచుఁ బల్కి
తే. రాజసుతనుబూనిన బ్రహ్మ। రాక్షసునకు, విడిచి పొమ్మని యీనేను । నుడివితి నని
పల్కు మనియొక్క శిష్యునిఁ । బనిచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోదమలర.
సీ. అతఁడు పంచినశిష్యుఁ । డరిగి రాచూలినిఁ, గదిసిన బ్రహ్మరా । క్షసునిఁ జూచి
వరమంత్రవిద్యా ప్ర । కాశకులు ని, న్విడిచి పొమ్మని రని । నుడివె నంత
నీదేశ ముడిగి మఱే । దేశమునకైన, నిన్నుఁ బొమ్మనె నని । నీవు చెప్పు
మని యతఁ డన విని । యతనియంతేవాసి, బాఁపనరాకాసి । పలుకు లన్ని
తే. గురుని కెఱిఁగింప నతఁడల్గి । కోరివచ్చి, మంత్రజపజాతగర్వంబు । మదిని బెనఁగ
బ్రహ్మరక్షోవరున కిట్లు । పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోదమలర. 6
సీ. బ్రహ్మరాక్షసను ఖ । బహువిధ గ్రహములు, నాపేరు వినిపింప । నలిగి చనును
అట్టిన న్నెఱుఁగక । యాజ్ఞమీఱిననిన్ను, మంత్రబలంబున । మసి యొనర్తు
ననుచు యాదవసూరి । యల్గి పల్కిన బ్రహ్మ, రాక్షసావిష్ట యా । రాజపుత్రి
యొకకాలు ముడిచివే । ఱొక కాలుచాఁచుక, ముందుండి తద్వాక్య । ములకునలిగి
తే. పాదములు రెండు నతనికై । పాఱఁ జాఁచి, నీదుబింకము లేమియు । నెగ్గ విచట
వలదు కష్టింపఁ జను మని । పల్కె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోదమలర.
సీ. వేయుఁ బల్కఁగ నేల । వినుమొక మాట నీ, మంత్రము లన్నియు । మాకుఁ గలవు
నీయాజ్ఞ సలుపంగ । నీ వెవ్వఁడవు మాకు, నీకంటె నధికుఁడ । నిజము నేను
నీపూర్వవృత్తమే । నీ వెఱుంగవు, మాజన్మ మెట్లు నీ । మదికిఁ దోఁచు
నితోలిజన్మంబు । నీ కిట్టివిభవము, మాపూర్వవృత్తము । మాకుఁ దెలియు
తే. ననుచుఁ బల్కెడి బ్రహ్మగ్ర । హాధిపతికి, నీవు నేనెవ్వరము ముందు । నిజము గాను
దెలుపుమని పల్కె యాదవ । ధీరుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోదమలర.
సీ. సార మాకావేరి । తీరమం దొకయగ్ర, హారైకభోక్త నా । నవనిసురుఁడు
సకలసాంగోపాంగ । సశిరస్కసరహస్య, వేదశాస్త్రాభ్యాస । విశదమతియు
నైన నే నొకమహా । యాగ మొనర్చుచు, నం దంగలోపము । చెందుకతన
నిట్టిదుర్దశఁ జెంది । యీరాచపట్టిని, బట్టి నాసుగతికై । బాధపడుచు
తే. నుంటినని బ్రహ్మరాక్షసు । డున్నయట్లు, తనదువృత్తాంత మంత యా । దవుఁడు వినఁగఁ
జెప్పి యాతనిజన్మంబుఁ । జెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోదమలర. 9
సీ. తిరుమలలో బ్రహ్మ । తిరునాళ్ల సేవింప, భూలోకవైకుంఠ । పురమునుండి
స్వాములు వేంచేసి । సరస మామధురాంత, కపుఁజెర్వులో నవ । గాహనంబుఁ
గావించి పొదరింటఁ । గమలామనోహరు, నర్చించి తచ్ఛేష । మారగింప
నొకపుట్టలో దొడ్డ । యుడుమవై యున్న నీ, వావైష్ణవులకడ । కరుగుదెంచి
తే. వార లంఘ్రులు గడిగిన । నీరు ద్రావి, తళిహ ప్రసాదంబుఁ దిని యిట్టి । ధరణిసురుఁడ
వైతివని బ్రహ్మరాక్షసుఁ । డనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోదమలర.

సీ. ఆబ్రహ్మరాక్షసుఁ § డన్నమాటలువిని, మగిడి యాదవుఁ డొక్క § మాటఁ బల్కెఁ
గాలత్రయీజ్ఞాన § ఘనుఁడవు గనుకను, నీదుముక్తికిఁ ద్రోవ § నీవె తెల్పు
మని పల్క విని భూసు § రాసురుఁ డిట్లనె, నిత్యసూరుల కెల్ల § నేత యొకఁడు
నీకడఁ జదువుచు § నిను డాసి యున్నవాఁ, డాతండె పో లక్ష్మ § ణార్యుఁ డవని
తే. నతఁడు పొమ్మనఁ బోయెద § ననుచుఁ బల్క, యాదవప్రేరితుఁడు లక్ష్మ § ణార్యుఁ డపుడు
బ్రహ్మరాత్రించరున కిట్లు § పల్కె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోదమలర.
సీ. నీవు గోరినయట్లు § నేనె పొమ్మనియెద, వేగ నీరాచూలి § విడిచి పొమ్మ
టని లక్ష్మణాచార్యు § లాన తిచ్చిన విని, బ్రహ్మరాక్షసుఁ డిట్లు § పలికె మరల
శ్రీలక్ష్మణార్య నీ § శ్రీపాదయుగము నా, తల నుంచితే గాని § తరల నిచట
నని పల్కి నను విని § యఖిలజగద్గురుం, డాలక్ష్మణాచార్య § లట్లొనర్చి
తే. తనదు శ్రీపాదరేణు వా § తరుణి నుదుట, రక్షఁ బెట్టిన నా బ్రహ్మ § రాక్షసుండు
గాసి నెడఁబాసి మోక్షముఁ § గాంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోదమలర.
సీ. యాదవునకు లక్ష్మ § ణార్యుం డొకప్పుడ, భ్యంజన మార్ప న § య్యాదవుండు
తస్యయథేత్యాద్యు § దారశ్రుతికి వాన, రాసనాక్షుఁడు హరి § యర్థ మనినఁ
దన వేఁడియశ్రు లా § తనితొడఁ బడ నుల్కి, పడి వాఁడిదే మన్నఁ § బలికె నిట్లు
శ్రుతి కపార్థము వచిం § చుట నను గాఁ బర, మార్థ మే దనఁ జెప్పె § నతఁ డతనికి
తే. జలము గ్రోలుటచేఁ గపి § సవిత యతని, వలన వికసించునె త్తమ్మి § వంటికనులు
కలవు హరి కన యాదవుఁ § డలిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర.
సీ. లక్ష్మణమునిదివ్య § లక్షణంబులఁ జూచి, యితఁ డస్మదీప్సిత § మతవిరోధి
కాఁ గలఁ డితనిఁ § గని కననట్లుగా, మా పెద నని తన § మదిని దలఁచి
గంగాదితీర్థావ § గాహనచ్ఛలమున, యాదవుఁ డాలక్ష్మ § ణార్యుతోడ
గోవిందమిశ్రులు § కూడ నేతేరఁగా, శిష్యులతోఁ గూడఁ § జెంది నడచి
తే. దూరతరఘోరకాంతార § దుష్టజంతు, బాధవదసాధుభూమి ని § శీథమందు
విడిచి లక్ష్మణమునులను § వెడలె ననుచు, వాదభీకరగురుఁ డనె § మోదమలర.
సీ. విమతిదుర్మంత్రంబు § విని యిలయాళ్వారి, కెఱిఁగించి గోవిందుఁ § డరిగె వారిఁ
గూడి లక్ష్మణముని § గురునిద్ర విడనాడి, కరిగిరివరదునిఁ § గడుఁ దలంపఁ
గనుమోలిలశరచాప § కరవృద్ధవనచర, ద్వంద్వ మద్వంద్వ మా § తనికిఁ దోఁచి
చెంచువారము మేము § చిఱుతఁడ వీ విందు నీరాత్రి నుండుట § కేమికత మ
తే. టనుచు వారిర్వు రడుగ న § య్యార్యవరుఁడు, తానువచ్చినక్రమము వా § దంపతులకుఁ
జెప్పె నని విందు మాఱులు § చెప్ప ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోదమలర.
సీ. వేఁటవేడుకఁ జెంది § విహరించుచుండు మే, మర్ధరాత్రమునఁ గా § ఱడవి నిచట
ని న్నొక్కరునిఁ జూచి § మన్నింప వచ్చితి, మన్న నీ కేమిష్ట § మడుగు మనినఁ
గరిగిరివరదుని § చరణారవిందముల్, గనుఁగొన వేడుక § గలదు మాకు

నన్న మాతోడ రా § మ్మన్న లక్ష్మణముని, యరుణోదయపువేళ § నప్పురాణ
తే. దంపతులతోడ నేతెంచి § ధన్యజనుల. కాటపట్టైన కాంచిని § నమరఁ గాంచి
యిప్పురం బెద్ది యని మది § నెంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోదమలర.

సీ. కాంచీపురం బిది § కరిగిరి యదె యిందుఁ, బుణ్యకోటివిమాన § భూరిశిఖర
తతి యది యని చూపి § తెలుచు కాఱడవుల. దాఁటి వచ్చిన కతఁ § దనదెశ్రమము
దగఁ గొన్న యీ వృద్ధ § దంపతులకు శుద్ధ,జలము దెచ్చిమ్మి యీ § సరసిఁ కేఁగి
యనుచు నాదంపతు § లన లక్ష్మణార్యుండు, శాలక్కిణరునుండి § జలముఁ దెచ్చి
తే. వారి నచ్చటఁ గానక § వగచి పిలిచి, నంతఁ దెలతెలవాఱిన § నన్ని తెలిసి
వారిఁ దలఁచుచు నింటికి § వచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోదమలర.

సీ. తల్లిని గని మ్రొక్కి § తనగతాగతసర్వ,వృత్తాంత మెఱిఁగింప § విని జననియు
వరదుఁడు దేవితో § వనచరద్వంద్వమై, కనిపించి యానిన్నుఁ § గాంచిఁ జేర్చి
పానీయ మర్థించె § భక్తితో నీవును, శాలక్కిణరునుండి § జలకలశముఁ
దెచ్చి సమర్పింపు § దినదిన మనినను, జననిచియోగంబు § సల్పు చుండె
తే లక్ష్మణార్యుండు లోకవి § లక్షణాత్మ, కలితశుభహారిదివ్యవి § గ్రహము గనుక
సర్వలోకైకగురుఁ డిది § సత్య మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోదమలర.

సీ. యామునగురుఁ డిల § యాత్ర్వారిఁ గన్గొనఁ, జాల నిరీక్షించి § శాంతిఁ బొందె
నంత లక్ష్మణముని § యతిరయంబున వచ్చి, రంగస్థలోద్యాన § రంగమందు
యామునచరమది § వ్యాకృతిఁ గనుఁగొని, వలగొని యార్తితో § వగచి ప్రణతు
లాచరించుచుఁ దత్క § రాకుంచితాంగుళీ,త్రితయంబుఁ జూచి సం § శయముఁ జెంది
తే. యిమ్మహాత్ముని కీఅం § తేమి యనిన, నచటివారిది తెలియ లే § మనిన లక్ష్మ
ణార్యుఁ డందఱు విన నిట్టు § లనియె ననుచు, వాదభీకరగురుఁడనె § మోదమలర.

సీ. బ్రహ్మసూత్రములకు § భాష్యంబు రచియించి, దెసలఁ జాటించెద § ధీరు లలర
వ్యాసపరాశర § వరనామధేయులఁ, జేసెద నిరువుర § సిరులు మెఱయఁ
గురుకాపురీశుని § తిరునామ మొక్కరి, కొనరించి పిలిపింతు § నూర్జితముగ
ననుచు లక్ష్మణముని § యానతి యిచ్చిన, యొక్కొక వార్త కొ § క్కొక్క వ్రేలు
తే. సాఁచి యెప్పటియట్లుండ § సకలజనులు,కనిరి యామునచరమవి § గ్రహము చటన
టనుచుఁ బెద్దలు చెప్పఁగా § వినుదుమనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె § మోదమలర.

సీ. ఆళవందారితో § నఱగడై యైన సం,భాషింపఁ గలిగినఁ § బరమనిలయ
పర్యంతసోపాన § పంక్తిఁ దీర్పఁ దును, రంగేశుఁ డీవేడ్క § భంగపఱచె
నాచార్యరహిత మా § హారిమందిరం బైనఁ, గంఠీరవాక్రాంత § గహ్వరంబు
గావున నిప్పు డీ § కస్తూరిరంగని, సేవింప నొల్ల దీ § చిత్త మనుచు
తే. లక్ష్మణార్యుండు కల్యాణ § లక్షణుండు, మరలి కాంచీపురముఁ జెంది § వరదుసంఘ్రి

పద్మసేవధిఁ గాంచెను భక్తి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. తిరుమానపుసేవఁ దీర్చినపిమ్మటఁ, దిరుచుట్టుమాలెలో దేవితోడఁ
గరిగిరివరదుఁడు ఘనరాజసం బొప్పఁ, బ్రక్రమంబులు మూఁడు పఱపుచుండఁ
దిరుకచ్చినంబి చామరసేవ సేయుచు, నతనితోఁ దగుముచ్చ టాడుననుచు
విని యమ్మహాత్మునిఁ గని లక్ష్మణార్యుండు, భక్తి నగ్గురునితోఁ బలికె నిట్లు
తే. దలఁచియుండితిఁ గొన్ని యర్థములు మదిని, వాని ప్రత్యుత్తరము లెల్ల వరదు నడిగి
తెలిసి మా కానతిమ్మని పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 22

సీ. పరతత్త్వ మే న ట్లుపాయంబు న్యాసంబు, దర్శనమట్లు భేదంబు నిజము
ఆమహాపూర్ణుఁడే యాశ్రయణీయుండు, దేహాంతమందు నీ దేవాళులకును
మోక్ష మంత్యస్మృతి మోక్షణం బీయాఱు, ప్రత్యుత్తరములు నీ ప్రశ్నములకు
హస్తిగిరీశుఁ డిట్లాన తిచ్చెను గాన, నీ కెఱిఁగించితి నిజముగా న
తే. టనుచుఁ దిరుకచ్చినంబి రామానుజార్య, వర్యున కెఱుంగఁ బలికిన వార్త లన్ని
తెలిసి యున్నమహాత్ములఁ దలఁతు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. కలలోనఁ గన్పడు కరిగిరీశుని యాజ్ఞ, నెదు రేఁగుదెంచు నిజేష్టగురుని
నెదు రేఁగుదెంచు శుభేష్టతీర్థము భంగి, మధురాంతకతటాక మహితసేతు
బంధంబుపైఁ గాంచి ప్రక్రమ మొనరించి, చాఁగిలి మ్రొక్కి లక్ష్మణగురుండు
శిష్యునిఁ గా వీనిఁ జేకొను మనిన న, ప్పెరియనంబియుఁ గడుఁ బ్రీతిఁ జెంది
తే. బాగు దగ దని లక్ష్మణాచార్యులకును, బంచసంస్కారములు నర్థపంచకాది
పరమహితములుఁ గృపచేసి పనిచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. ఒకపుట్టుమూఁగ బాలకుఁ డష్టవార్షికుఁ, డగపడకయుఁ గాంచి నబ్ద మొకటి
గడచినపిదపఁ గన్పడి యెల్లవారికిఁ, బల్కెను జవిగుల్కు పల్కు లిట్లు
క్షీరాబ్ధినాథుని సేవించితిని బోయి, యతనితో శేషుఁ డిట్లనఁగ వింటి
నవనిఁ బుట్టుకఁ జెంది యఖిలాత్మలను దీర్చి, నీపనుల నొనర్తు నిక్క మనుచు
తే. శేషుఁ డీయిలయాత్వారివేష మంది, యఖిలచేతనులను బ్రోవ నవతరించె
ననుచు నబ్బాలుఁ డని స్వేచ్ఛ నరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. మఱియొకనాఁడు లక్ష్మణముని తనకుఁ దై, లాభ్యంజన మొనర్ప నర్హుఁడైన
యొకబ్రహ్మచారి నింటికిఁ బిలిపించిన, నతఁడు క్షుధార్తుఁడై యున్న మడుగఁ
దనదేవిఁ బిలిచి యాతని కన్న మిడు మన్న, నద్దేవి లే దన్న మనుచుఁ బలికి
జలసంగ్రహార్థంబు చనినంతఁ బర్యుషి, తాన్న మున్నది చూచి యవ్వటునకుఁ
తే. బాలినంతన్న మొసఁగి లక్ష్మణగురుండు, కలుషముల కెల్లఁ గాంత లాకరములనుచు
దెలిసి యద్దేవి విడనాడఁ దలఁచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. సదనంబులో నిజసతిఁ గాంచి లక్ష్మణా, చార్యుండు పలికె నా సాధ్వి కిట్లు
వెదకి తప్పులు మూఁడు విడిచెదని న్నని, మునుపు చెప్పితిని నా మూఁడు వినుమి

యాచార్యపత్నిఘటాంబులవంబులు, గాలిచేఁ జెదరి నీఘటముఁ జెంద
నలిగి నీవు దురుక్తు లన రాని వన్నియుఁ, బలికిన నాసాధ్వి పతికిఁ దెల్ప
తే. నమ్మహాత్ముండు నీదుర్ణయంబు కతన, దేవితోఁ గూడి మఱియొక దేశ మొందెఁ
దప్పిదొక్కటి నీ కని చెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. మఱియుఁ గాంచీపూర్ణమాన్యుని సాపడఁ, జెప్పిన వేగ విచ్చేయ కున్న
నమ్మహాత్ముఁడు వచ్చినప్పుడె యతనికి, సాపడఁ బెట్టుమీ జాగు మాని
యని యొకత్రోవ నేనాతనిఁ బిల్వ బో, యినను వేఱొకత్రోవ నిచటఁ జేరి
యాతఁడు సాపడి యరుగఁ దదుచ్ఛిష్ట, భాజనం బొకచోటఁ బరిహరించి
తే. నాయభీష్టముఁ దెలియక నయముఁ దొలఁగి, కట్టుపుట్టముతో మున్న కతన నీకుఁ
దప్పు రెండవ దిది యని చెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 28
సీ. అభ్యంజనము సల్ప నాహూతుఁడై నయి, బ్రహ్మచారికి క్షుధాబాధితునకుఁ
బర్యుషితాన్నంబు బహుళంబుగా నుండఁ, బెట్టఁ డన్నము నీవు పెట్ట లేక
లేద యంటివి గన్క లేమ మూఁడవ దిది, తప్పు నీ కాయెను దగినయట్టు
లర్థ మిచ్చెద నీకు యావదాయుష్యము, పుట్టింట నుండుమీ పొలుపుఁ జెంది
తే. యనుచుఁ బనిచెను బుట్టింటి కాత్మసతిని, లక్ష్మణార్యుండు సర్వాత్మ రక్షకుండు
విహితవిషయము నీరీతి విడిచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. సర్వజ్ఞుఁడై లక్ష్మణముని సర్వదో, షోల్బణసంసార ముడిగి యరిగి
దేవదేవునిఁ బెరుందేవితాయారుతోఁ, గరిగిరి నెలకొన్న వరదుఁ గాంచి
తద్దత్తదివ్య త్రిదండకాషాయవ, స్త్రములు ధరించి శాస్త్రక్రమంబు
సల్పి సర్వం మయా సన్న్యస్త మని పల్కి, యావరదుని చరణాబ్జములకు
తే. భక్తిఁ బ్రణమిల్లి యితర విరక్తిఁ జెంది, సర్వదేశదశాకాలసర్వశేష
తార్హకృత్యము లొనరించె నచట ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. యామునార్యుని కాల మాయినపిమ్మట నిట, దర్శనస్థాపనదక్షుఁ డెవఁడు
కలుగును మన కని కలదేశికేంద్రులు, రంగమందిరసభారంగమందు
మంత్ర మొనర్చి లక్ష్మణముని మనలకు, దర్శనస్థాపనదక్షుఁ డనుచుఁ
దెలిసి యాతనిఁ బిల్వఁ దిరువరంగప్పెరుమాళరయరు చని మధురదివ్య
తే. గీతమున వరదరాజును బ్రీతుఁ జేసి, యతని నర్థించి తెచ్చునుయతినృపతిని
ననుచుఁ బంచిరి తిరువరంగార్యు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. తిరువరంగగురుండు దేశికప్రార్థనఁ, గాంచీపురముఁ జెంది కరిగిరీశు
ఘనలతావేష్టితకల్పతరూపము, దేవీసమాశ్లిష్టదివ్యదేహు
వరదునిఁ గని మ్రొక్కి వరనృత్తగీతవా, ద్యముల మెప్పింప నాహరియు మెచ్చి
యిల్లాలిఁ దక్కసి యేమి వేఁడిన నిత్తు, నన నిలయాత్ర్వారి నడుగ మొదట
తే. నాలి లక్ష్మణమునిఁ దక్క నడుగు మనక, యిప్పు డనృతంబుఁ బల్క మాకెట్లు చెల్లు

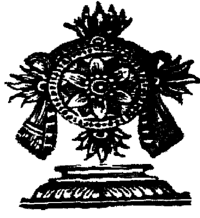
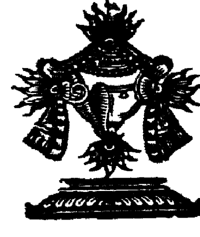
నని యొసంగెను లక్ష్మణమునుల ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోద మలర.

శా. సారాచారవిహార సూరిపరిషత్సత్యవ్రతక్షేత్రసం
చారా భూరిశివంకరస్వగుణవిస్తారా శుభాకార గం
భీరారంభవచోవిజృంభణజితాశేషాదిదుర్వార సం
సారారణ్యకుఠార దాసజనరక్షాదీక్ష రామానుజా. 33

క. కరిగిరివరదామరతరు,పరిచరణసమేధమానభాసురవిద్యా
భరణా కరుణాపాంగ,స్ఫురణా శరణాగతేష్టపూరణకరణా. 34

మాలినీవృత్తము విమలకమలనేత్రా విశ్రుతస్తోత్రపాత్రా
శమితకుమతివాదా శశ్వత్సంపూర్ణవేదా
స్తిమితసుగుణజాలా దీప్తకాషాయచేలా
శ్రమహరనిజలీలా సంయమిక్షోణిపాలా. 35

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవ పరవాదిభయంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్రాపస్తంబసూత్రకణ్వసగోత్ర పవిత్రోభయకవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతం బైన యాచార్యసూక్తిముక్తావళియనుమహాప్రబంధంబునందుమధ్యమభాగంబున సత్యవ్రతక్షేత్రంబునకు లక్ష్మణార్యుండువిచ్చేయుటయుయాదవసూరికడఁబూర్వమీమాంసాధ్యయనంబు నల్పుటయు వరదునకు దిరువుంజనఘటంబుసమర్పించుటయు యామునాచార్యప్రపత్తియు బ్రహ్మరాక్షసమోక్షప్రదానంబును గప్యాసపదంబునకుఁ దత్త్వార్థంబుఁ జెప్పుటయు యాదవుండులక్ష్మణాచార్యునివింధ్యారణ్యంబున విడిచి చనుటయు వరదుండు దేవీసమేతుండై వనచరమిథునరూపంబునం దోఁచి లక్ష్మణార్యునిఁ గాంచీపురిఁ జెందించి పానీయం బర్థించుటయునతండుజననీనియోగంబున వరదునకుఁదిరుమంజనకలశం బర్పించుటయును నామీఁద రంగస్థలోపవనంబున యామునచరమవిగ్రహంబు సేవించి తదీయాకుంచితాంగుళీత్రయమోచనం బొనరించి మరలి వరదునిసాన్నిధ్యంబుఁ జెందుటయు పద్యార్థోపపాదనంబును మహాపూర్ణార్యసమాశ్రయంబును లక్ష్మణముని శేషాంశసంభూతుండనిపుట్టుమూఁగ యగుబాలకుం డుపన్యసించుటయు లక్ష్మణాచార్యుండువిహితవిషయపరిత్యాగంబుఁ జేసిసన్న్యసించుట యువరదుండు తిరువరంగగురునకు రామానుజార్యు నర్పించుటయుననునిట్టిసంప్రదాయంబులు గలద్వితీయోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

మధ్యమభాగము.

—:o:—

తృతీయోల్లాసము.

శ్రీమద్రంగపురీవర
ధామ గురుస్తోత్రపాత్ర ధన్యచరిత్రా
రామానుజమునిపుంగవ
సామజవరదాంతరంగసచివ శుభాంగా. 1

వ. అవధరింపుము. 2

సీ. కరిగిరివరదుని కరుణ లభించిన, రామానుజార్యుని రంగపతికిఁ
దెచ్చి సమర్పించి తిరువరంగప్పెరు, మాళరయరు తన మనికిపట్టుఁ
జెందినమీఁదట శిష్యు లీయతిపతి, కైరి డెబ్బదినల్వు రమలమతులు
కూరేశముఖ్యు లీ గురునితో రంగేశు, కైంకర్య మనుదొడ్డ కలిమిఁ జెంది
తే. దినము శ్రీరంగమందున దివ్యగోష్ఠి, సల్పు చున్నట్టియతిపుల సార్వభౌముఁ
డతులకులదైవతము మన కనిశ మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. అష్టాదశావృత్తు లాతిరుక్కోట్టియ్యూరి, నంబిగారింటికి నాయ మలరఁ
దిరిగి యతీంద్రుఁడు దేశికగురుకృప, మంత్రరాజముఁ జరమంబుఁ బడసి
మంత్రదౌర్లభ్యమ స్మద్విధాత్మల ఘోర, దురవస్థలఁ దొలంగఁ ద్రోయఁ దలఁచి
గురునాజ్ఞ మీఱి యం దఱువిన మంత్రముఁ, జాట నాలించియా చార్యపురుషు
తే. లయిరి డెబ్బదినాల్గుసిం హాసనాధి, పతులు మంత్రప్రవర్తన పరులు వారె
యనుచుఁ బెద్దలు చెప్పఁగా వినుదు మనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. యతిపతిఁ బిలిపించి యాతిరుక్కోట్టియ్యూరి, నంబి యిట్లాయతి నాథు నడిగె
గురునాజ్ఞ మీఱిన కుమతి కేగతి యన్న, నరకమే యని యతి నాథుఁ డనియె
నతిగుహ్య మీమంత్ర మన్యుల కెవరికిఁ, జెప్ప రా దని నీకుఁ జెప్పినపుడె

యట్లాచరించెద | నని పోయి మంత్రముఁ, గొల్లఁబెట్టితి విది | ఘోరనరక
తే. హేతువని తెలిసి యుండియు | నేల యిట్లు, సాహసముఁ జేసితివి నీవు | సత్త్వనిధివి
దెల్పు మన నది యతిపతి | దెలిపె ననుచు, వాదభీకరగురుఁ డనె | మోద మలర.
సీ. సర్వజ్ఞ నీయాజ్ఞ | సలుపనికతన నీ,నికి నొక్కరునికిఁ బో | నిరయబాధ
భవదుపదిష్ట మా | పరమమంత్రము విన్న,వారు వారిని జెందు | వారివారు
ముక్తులై వైకుంఠ | మున సుఖించెద రిదె, తగు ననునామహా | దార్యనిధిని
నెంబెరుమానారె | యిందు రమ్మని పిల్చి, యానంబి కౌఁగిట | నప్పళించి
తే. సద్గురుండవు నీవె పో | జనుల కెల్ల, మాకొఱంతలు దీఱె నీ | మహిమకతన
ననుచుఁ బల్కెను యతిపతి | కప్పు డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె | మోద మలర.
సీ. ఆనంబిగురుకృప | యతిపతి యెంబెరు,మానారుసంజ్ఞ ని | మ్మహి లభించి
తిరిగి రంగేశుని | పురిఁ జెంది యతనికిఁ, గొన్నికైంకర్యముల్ | కుదురుపఱచి
శ్రీశైలపూర్ణుల | సేవింప మది నెంచి, శ్రీపురిఁ జెంది వ | సించె నంత
శేషస్వరూపమై | శేషాద్రి గనిపింప, నిది ద్రొక్కి నడవరా | దెవరికైన
తే. ననుచు లక్ష్మణముని దల్చి | యచటినుండి, నంతఁ దిరుమలనంబిగా | రది యెఱింగి
మెచ్చి యతిపతిఁ గనుఁగొన | వచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె | మోద మలర.
సీ. గరిమతో వచ్చిన | తిరుమలనంబిని, గని ప్రదక్షిణము దీ | ర్ఘప్రణామ
మాచరించిన లక్ష్మ | ణాచార్యుఁ గరుణించి, శ్రీరంగవాసుల | సేమ మడిగి
వచ్చినపనిఁ జెప్ప | వలె నన్నఁ దిరుమల,నంబితో రామాయ | ణంబుఁ జదువ
నరుగుదెంచితి నని | యతిపతి పల్క నా,నంబి నీయిష్టంబు బొ | నర్తు ననుచుఁ
తే. బలికి వెడలెను వేంకట | భర్తకడకు, మరలి లక్ష్మణముని తన | మనికిపట్టుఁ
జెందె నని యస్మదార్యులు | చెప్పి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె | మోద మలర.
సీ. తిరుమలనంబిగా | రరుణోదయపువేళ, స్వామిపుష్కరిణిలో | జలక మార్చి
యాకాశగంగామృ | తాపూర్ణకలశము, నంజనాద్రీశుతి | రుమంజనార్థ
మర్పించి తత్ప్రభా | తార్చన మొనరించి, వచ్చి వృషాద్రియు | పత్యకోర్వి
నొక్కతింత్రిణిక్రింద | నుండునగ్గురునకుఁ, దనర రామాయణా | ర్థము వచించి
తే. తిరిగి వచ్చుచు నుండె న | గ్గురువరుండు, నట్లు వత్సరమునకు రా | మాయణార్థ
మంత దెలిపెను యతిపతి | కచట ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె | మోద మలర. 9
సీ. శేషాద్రివాసులు | శేషమూర్తిని యతి,పతిఁ గని వినతులై | పలికి రిట్లు
రంగదాసుఁడు ముందు | రచియించి మాల్యము, లీవేంకటేశుని | కియ్యఁగోరి
వచ్చువేళ నమర్త్య | వనిత లవస్త్రలై, జలములఁ గ్రీడలు | సలుపఁ జూచి
స్ఖలనముఁ జెంది ల | జ్జాసక్తచిత్తుఁడై, చని సచేలావగా | హన మొనర్చి
తే. మరల రచియించి పుష్పదా | మములఁ దెచ్చి, వేంకటేశుని కర్పించి | విమలభక్తి
పారవశ్యము గనె నని | పల్కె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె | మోద మలర.

సీ. ఆరంగదాసుని § కంజనాద్రీశుఁ డి, ట్లనె నీవు సుఖకాంక్షి § వైనకతన
భువిఁ జక్రవర్తివై § పుట్టి సుఖింపుమి, నిన్నుఁ బ్రోచెద శత్రు§నికృతివలన
నని పల్క నాతండు § చని తొండమాఁ చక్ర,వర్తియైపుట్టెను § వసుధ నంత
బలవద్విరోధులు § పల్వు రొకప్పుడు, బాధింప నాచక్ర§వర్తి వచ్చి
తే. వేంకటేశునిఁగని మ్రొక్కి § వినుతి సల్ప, శంఖచక్రములిచ్చె నా§శార్ఙ్గి నృపతి
కనుచుఁ బల్కిరి యతిపతి § కార్యు లనుచు,వాదిభీకరగురుఁడనె§మోదమలర.
సీ. నాఁటనుండి వృషాద్రి§నాథుఁడు భక్తవా,త్సల్యముఁ గనిపింప § శంఖచక్ర
ముల మరలఁ గరాబ్జ§ముల ధరింపనికత, నురమున సిరి దోల్గి§యుండుకతన
వేంకటాద్రీశుని § వీరభద్రుం డని, శైవు లర్చింతురు § సతత మిచట
వారిని వారింప§వలె నని పల్కిన,యతిపతి వారి ని§ట్లడిగె మరల
తే. వేంకటేశుని సిరికొమ్మ§విడువ నేమి,హేతు వని పల్క యతిపతి § కిట్లు వారు
చిరకథాంతర మొక్కటి § చెప్పి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె§మోద మలర.
సీ. మునులపంపున భృగు§ముని వచ్చి కటివేల్పు,నురముఁదన్నిననాఁడు§సిరిదొలంగి
పురుషోత్తముం డని § పొందితి నీతని, నీమహిమన్య మేమి నే § నెఱుఁగ నైతి
నని కనిపింపక § యరిగిన హరియును, జయ్యన నీపద్మ§సరసికడను
దప మొనరించెను § దైవమానంబునఁ, బదివేలయబ్దముల్ § పరమనియతి
తే. నంత నీపద్మసరసి నొ§కబ్జమందు, లక్ష్మి గనిపించె శ్రీవత్స§లాంఛితునకు
ననుచుఁబలికిరి యతిపతి§కార్యులనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె§మోద మలర.
సీ. విప్రాంఘ్రిహతిఁ బోలె § వెలసినశ్రీవత్స,చిహ్న మిప్పటికిని § జెంది యుండె
నైన నీతనినక§లావయవోజ్జ్వల్య,సౌందర్యసౌగంధ్య§సౌకుమార్య
నిత్యయౌవనముఖ్య§నిర్మలాసంఖ్యేయ,కల్యాణగుణముల§కలిమిఁ జేసి
యేచిన్నె వన్నెగా § నగపడఁ గనుక నే, నితనిఁ జెందెద నని § నిశ్చయించి
తే. మగని కౌఁగిటనలమేలు§మంగ చెంది, పలికెనిట్లని భర్తకుఁ§బ్రణయ మలర
ననుచుఁ బలికిరి యతిపతి§కార్యులనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె§మోదమలర.
సీ. ఈశ్రీశుకాశ్రమ § మీపద్మకాసార, మీస్వర్ణముఖరి ని § ట్లీవనాళి
విడువలే నది గాన § వినుము నీతోఁగూడి, మేషాద్రి విహరింతు§నిచట ననిన
నందు కొడంబడి § యలమేలుమంగతో, నతఁడు సుఖించుచు § నచటనుండి
వేఁటగాఁడై వచ్చి § విహరించి యలసి యీ,యజ్ఞవరాహుని§యండ నుండెఁ
తే. గాన యతనికి సిరి యెట్లు§గలుగ నేర్చు, నీవు దలఁచిన నవియన్ని§నెగ్గు ననిన
సమ్మతించెనుయతికుల§స్వామి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నె§మోదమలర. 15
సీ. యతిపతి తిరుమల § కరిగి యాశ్రీశుని,పనులయడ్డంకులఁ § బాపఁ దలఁచి
ముదమొప్ప మెత్తలు§పొదిగినమోఁకాళ్ల, నడచియాఁడద్రులఁ§గడచి మొక్క
వినుతతరుచ్ఛాయ § విశ్రమించినయెడ, నొకబ్రహ్మచారిబా§లకుఁడు వచ్చి

సహకారఫలశీతఽజలముల నర్పింప, నెవరిశిష్యుఁడవు నిఽ న్నెఱుఁగఁ బలుకు
తే. మన్న మద్దేశికుం డనంఽతార్యుఁ డతని,తనయ యిది యని చెప్పినఁఽదథ్యమనుచు
జలఫలంబులు గొనియె నాఽసక్తి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోదమలర.
సీ. తిరుమలనంబియుఁ ఽ దీర్థప్రసాదముల్, దెచ్చి యతీంద్రుని ఽ కిచ్చె నంత
నచ్చట బాలకుం ఽ డగపడఁడాయెనా, యీప్రసాదంబు మా ఽ కిచటి కనుప
నని పల్కు యతిపతి ఽ కగ్గురుఁ డిట్లనె, వీథులు నాలుగు ఽ వెదకి చూడ
నాకన్నబాలుఁడు ఽ లేకపోయినకత, నీప్రసాదంబు నీ ఽ కిచటి కేను
తే. దెచ్చితిని దీనిఁ గైకొమ్ము ఽ దేశికేంద్ర,యనిన యతిపతి యది కొని ఽ యారగింప
శేష మాశ్రితు లెల్ల భుఽజించి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోద మలర. 17
సీ. శేషాద్రిపతియాజ్ఞఁ ఽ జెంది కాల్నడ నేఁగె, నచటనుండి యతీంద్రుఁఽడతనికడకు
నాయతీశ్వరునిచే ఽ ననుభూతసార మా,ఫల మొకవృక్షమై ఽ పరిఢవిల్లె
గురుభుక్తశేషంబుఁ ఽ గొనవలె నని పండు,టాకులు గొనిపోదుఽ రార్యు లచట
నర్చావతారమై ఽ యచట యతీశ్వరుఁ, డెల్లవారికిఁ దోఁచు ఽ నిప్పటికిని
తే. నంత యతిపతి చనియంజఽనాద్రినాథుఁ,గాంచివలగొని మ్రొక్కి నుఽతించిమించి
యచటిశైవుల నిట్లని ఽ యడిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోదమలర.
సీ. శైవులు మీర లఽస్మత్స్వామి నీవేంక,టేశుని బూజింప ఽ హేతు వేమి
యనిన నాశివభక్తు ఽ లాత్మీయదైవత, మితఁ డని యర్చింతు ఽ మిచట ననిన
శివవిష్ణుచిహ్నముల్ ఽచేయించి యిరువుర, మీరాత్రి యుంచెదఽమితనియెదుటఁ
దలుపులగడియలఁ ఽ దగిలించి బైటను, బీగముద్రలు సల్పి ఽ బింక మలర
తే. నాయుధంబులుచేకొని ఽ యాప్రభాత, మొకరిపై నొండ్లుకావలిఽయుందమిచట
నని యతీంద్రుఁడు మఱియునిఽట్లనియెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెఽమోదమలర.
సీ. అరుణోదయపువేళ ఽ నర్హక్రియలుదీర్చి, మనముద్ర లన్నియుఽమరలఁ జూచి
తలుపులఁ దెఱచి లోఽపలి కేఁగి చూచినఁ, గరముల శంఖచఽక్రము లితనికి
నుండెనా హరి గన్కఁ ఽ జెండించెదను మిమ్ముఁ, గాళహస్తీశునిఽగడపదనుకఁ
గాక శివాంకముల్ ఽ గరములఁ దాల్చెనా, శివుఁ డని మ మ్మట్లుఽసేయఁదగును
తే. జంద్రగిరిదన్క నని యతిఽచక్రవర్తి, శపథ మీరీతి సల్పెను ఽ శైవతతికి
సమ్మతించిరి యది విని ఽ శైవు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోదమలర. 20
సీ. వేంకటేశునియగ్రఽవేదికపై శంఖ,చక్రము లుంచె లఽక్ష్మణగురుండు
సుందరడమరుత్రిఽశూలము లచటనే, యుంచిరి శైవు లఽట్లుంచితము గ
దేవాదిదేవుఁ డాఽదివ్యాయుధములలో, శంఖచక్రముల భుఽజంబులందు
నుంచినయట్లు ధఽరించె మరల్పక, భక్తవాత్సల్యము ఽ బయలుపఱప
తే. నంత మఱునాఁటిప్రొద్దునఽనతని హరిని, శంఖచక్రసమంచితాఽజానుబాహుఁ
గాంచి వైష్ణవు లెల్ల సుఽఖించి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోదమలర.

సీ. యతిపురందరుఁ డంత ఽ నాత్మీయదాసుల, నానావిధాయుధఽనైపుణులను
నత్యంతశూరుల ఽ నతివిధేయులఁ బిల్చి, పూర్వోక్తసమయంబుఽపూర్తిఁ జెంద
శైవౌఘములఁ ద్రుంపఁ ఽ జనుఁ డని పనిచిన, వారట్లొనర్చిరి ఽ వసుధ మెచ్చ
నంత లక్ష్మీరూపఽకాంత మాబంగారు, పతకమందునఁ దనఽప్రార్థనలను
తే. గాంచియలమేలుమంగ వఽసించెనదియు, వేంకటేశునియురమందుఁ ఽ బొంక మమర
నుంచి యతిరాజు మించి సుఽఖించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోద మలర.
సీ. శంఖచక్రంబు లాఽశార్ఙ్గి కిచ్చినకత, నతనికి గురు వయ్యె ఽ యతివరుండు
అలమేలుమంగ నాఽహరి కిచ్చి యతనికి, మామగా రయ్యె లఽక్ష్మణగురుండు
నది గాననే కదా ఽ యంజనాద్రీశునిం,టికిఁ బెద్దతన మీతఁ ఽడే వహించెఁ
బదుగురుసూరులఽపద మీతఁడే కాన, వేంకటేశునియింట ఽ వెలసె నొకఁడె
తే. యితనిసుత గాననే కదాఽయింటివసవతి, పోరు లలమేలుమంగనుఽబొంద వాయె
నితనిమహిమములను నెవఁఽడెఱుఁగుననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోదమలర.
సీ. తిరుమల దిగి యతిఽదేవుఁడు తిరుపతి, వైకుంఠనాథు దేఽవళము పాడు
పడి యున్నదే మని ఽ యడిగిన నాతఁడు, బడబాగ్నిఁ బోలెఁ బెఽన్గడుపు గల్గు
స్వామి యాకతనఁ బ్రఽసాదాదు లీతని, కర్పింపఁ జాలరై ఽ రఖిలజనులు
అది గాన పాడాయె ఽ నని చెప్పి రచ్చటి, వైష్ణవు లాయతిఽవర్యునకును
తే. నంత **యతి**పతి తిరుమలఽయందు సౌమ్య,విష్ణువిగ్రహ మొక్కటి ఽ వేదవిధిస
మంచితంబుగ నుంపఁ దఽలంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోదమలర. 24
సీ. రాయవేలూరికి ఽ రాజైనమ్లేచ్ఛుండు, తిల్లగోవిందునిఁ ఽ దెచ్చి కోట
వాకిటిపరిఖకు ఽ వంతెనటాయి గాఁ, ద్రిప్పి కీల్కొలిపినఁ ఽ దెలిసి యంత
సకలకళాశాస్త్రఽసరసురాలోకవణ్య,లావణ్యవతి వచ్చి ఽ లక్ష్మణార్య
సంబంధవతి గాన ఽ సరసకళాప్రజ్ఞ, నామ్లేచ్ఛు మెప్పించి ఽ యతఁ డొసంగ
తే. రత్నధనతిల్లగోవిందఽరాజదివ్య, విగ్రహము లాత్మగురునికి ఽ వేగ తెచ్చి
యిచ్చెఁ గృతకృత్యురాలిదెఽయెంచననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోదమలర.
సీ. అంత యతీశ్వరుం ఽ డాతిల్లగోవింద,రాజప్రతిష్ఠకు ఽ రంగు మీఱ
వైకుంఠనాథునిఽవామభాగంబునఁ, గోవెలవెడలుపు ఽ కుదురఁ బఱచి
యందంతరాళముఽనందు గర్భగృహంబు, తిరుచుట్టుమాలెయుఁఽదీర్చి మొగిని
నాస్థానమండప ఽ మతివిశాల మొనర్చి, కనకతార్క్ష్యగృహంబుఽగడపయందుఁ
తే. దప్తకాంచనగారుడఽస్తంభ మెదుట, సర్వమణిమయబలిపీఠఽసంగతముగ
భక్తిఁ గట్టించి మఱియు నేఽర్పఱచెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెఽమోదమలర.
సీ. ఆగ్నేయభాగమం ఽ దాముక్తమాలికా,భవనంబుఁ దిరుమట్టఽపల్లి యచట
బంగారుతలుపులఽబావి యాదవ్వులఁ, బదుగురాళ్వారులఽభవన మచటఁ
గల్యాణమణిమయఽకల్యాణమండప, మావెంట రత్నభాంఽడాలయములు

యానోపకరణమా ల్యాకల్పగృహములు, పల్లవమండప ప్రభృతు లన్ని
తే. మణిమయద్వారగోపుర మహితమైన, సాలయుగళంబు యతికుల చక్రవర్తి
యిట్లొనర్చియుఁ దృప్తి వహింపఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అద్వితీయావృత్తి యామ్యభాగంబున, మహితవిష్వక్సేన మందిరంబు
సిరి కాటపత్త్రైన గురుధనభవనము, లట్లుదీచిని జాలఁ జెట్లు కొన్ని
దౌవారికోచిత ద్వారవేదికలును, మణిమయవాహన మంటపములు
శతసహస్రస్తంభ శాలిబహిస్సభా, మండపాందోళికా మంటపములు
తే. సలిలయంత్రము లారీతి సకలరత్న, కలసువర్ణబహిర్ద్వార గోపురములు
తీర్చి కట్టించె సంయమి దేవుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. రాజవీథులు నాల్గు రంగుగాఁ దీర్పించి, సన్నిధివీథులు చక్కఁజేసి
మందిరాంతర్గృహ మండపగోపుర, ద్వారశాఖలరత్న తోరణములుఁ
దపనీయకదళికా స్తంభగుంభితచూత, నీలోత్పలాంభోజ మాలికలును
బుష్పమాల్తికములఁ బాలుపొందుమ్రుగ్గులు, బంగారుముఖమంట పంబు మెఱయ
తే. లక్ష్మణార్యుండు గుడి యిట్ల లంకరించి, తిల్లగోవిందరాజును దెచ్చి యందుఁ
జేర్చె నని దేశికేంద్రులు చెప్పి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. మొదటఁ గూటాగార ముల సర్వధాన్యముల్, పూరించి ఘృతతైల పూర్ణకూప
ముల గుడశర్కరా ముఖ్యరసద్రవ్య, ములు కొన్నిగృహములు పొలి యొనర్చి
యొకశుభదివసము హూర్తమం దాతిల్ల, గోవిందశౌరి కం కురశరావ
ములు నిల్పి పోత్రుణములు నధివాసముల్, వేదచోదితములు విశదపఱిచి
తే. హాటకాంచితరత్నసిం హాసనమున, నుంచి ప్రాణప్రతిష్ఠఁ గావించి మించె
యతిశిఖామణి మనదైవ మితఁడె యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. స్థిరపంచబేర ప్రతిష్ఠఁ గావించి యా, సూరులఁ బదుగుర జూడికొడుతఁ
దత్తద్గృహంబులఁ దగునట్లు నెలకొల్పి, తిల్లగోవిందుని కిల్లు నిలిపి
శ్రీభూమినీళాది సీమంతినీరత్న, ములపెండ్లి సేసెను మునులు మెచ్చ
సకలోత్సవంబులు సర్వకైంకర్యము, లొనరింప నుంచె స ముచితజనుల
తే. నల్లవైకుంఠపతి తేజ మెల్లఁ దెచ్చి, తిల్లగోవిందరాజుల దెసను నిల్పె
సర్వశక్తుండు యతిపతి సత్య మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. గోవిందమిశ్రుఁడు కొన్నిదినంబులు, శైవుఁడై యుండి యా శౌరికృపను
శ్రీశైలపూర్ణుల శిష్యుఁడై వారింటఁ, బనులఁ జేయుచు నొక వాసరమునఁ
దిరునందవనమందుఁ దిరుమాలెఁ జేర్చుచుఁ, దనకను మొగిఁ దోఁచు దారుణాహి
నాలికనెడ ముల్లు నాటినఁ గనుఁగొని, కటకటా యని దాని కడకుఁ బోయి
తే. ముల్లు దీసిన నాచిల్వ ముదముఁ జెంది, వచ్చిన ట్లేఁగె నంబారు బావి మునిఁగి
వచ్చినను జూచి యతిపతి మెచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఈసచేలస్నాన మే మని యడిగిన, మైల దొల్గుట కని మరలి పల్క
నాసర్వభూతసౌహార్ద సహంకృతి,రాహిత్య మాయతిరాజు చూచి
శ్రీశైలపూర్ణులఁ జెంది యాచించి యా,గోవిందమిశ్రులఁ గొని వృషాద్రి
శ్రీపురి నున్న దేశికులను వీడ్కొల్పి, శ్రీరంగధామముఁ జెంది యచట
తే. మంగళాశాసనముఁ జేసి రంగపతికి,సకలకైంకర్యముల వేడ్కజరపు చుండ
స్థిరచరంబులు సిరులు భజించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. తనగురు నెడఁబాసి తప్తుఁడై యెంబారు,పాండుపత్త్రముభంగిఁ బాలినంతఁ
గనుఁగొని లక్ష్మణముని యమ్మహాత్ముఁ ద,ద్గురుఁ డున్నచోటికిఁ గోరి యనుప
నతఁడేఁగి స్వగురుని యంఘ్రులు గని మ్రొక్కఁ,గని కనసట్లుండె ఘనుఁడతండు
గురుపత్ని పతితోడ గోవిందుఁ డిట్లుండఁ,దగునె సాషడఁ బిల్వఁదగఁడెనునకు
తే. ననినఁ దిరుమలనంబియు నాత్మసతికి, మేఁతఁబెట్టంగఁ దగునె విక్రీతపశువు
కనిన విని దేవి యేమనదాయె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.34
సీ. తిరుమలనంబి యాతీరునఁ బల్కిన, మరలి వచ్చి యతీంద్రమనుఁగుఁజొచ్చె
నతనికి సకలదాస్యములను సల్పుచు, సుఖపడుగోవిందసూరివరుని
శోభనకల్యాణవైభవం బొనరింపఁ, బిలిచిన మామతోఁ బలుక కున్న
నాశ్వశురుఁడు సంయమీశ్వరుఁ బ్రార్థింప, యతిపతి గోవిందకృతిని బిలిచి
తే. యత్తవారింటి కీ వేఁగియచటఁ గొన్ని,దినము లేకాంతమందు నీదేవితోడఁ
గలసి సుఖపడి రమ్మని పలికెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. యతిపతియాజ్ఞ మహాప్రసాదం బని, శిరమునఁ దాల్చి విచ్చేసి యత్త
వారింటిలోన నెంబా రగ్నిసంధాన,ఫలదానముఖములఁ బఱపి రాత్రి
యంతర్గృహంబున కనిపిన దేవిని, దాంబూలనుమగంధతల్పములను
దలఁపక నిలుచున్నఁ దద్దేవియును దెల్ల,వాఱినదనుక నావరుస నిలిచె
తే. మూఁడుదినములుగడపిట్లు మోహముడిగి,యితనిసంబంధనిధిగల్గెనింతెమాకుఁ
జాలు నని పల్కె నాసతి జనని కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
సీ. ఎంబారుమామగా రెంబెరుమానారు, కల్లునినడవడి యానతీయ
నమ్మహాత్ముని బిల్చి యతిపతి యడిగిన, సర్వదశాదేశసమయములను
నీదివ్యమంగళనిర్మలరూపముఁ, గనుఁగొనువీనికిఁ గలదె మఱుఁగు
మఱుఁగు లేకున్నను మందుని కైనను, విషయభోగము లెట్లు విఱ్ఱవీఁగు
తే. ననిన విని లక్ష్మణార్యుండు హర్ష మొంది, యిట్టియధికారి కీవేష మేల యనిన
విడిచె నెంబారు గృహపతివేష మనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. రామానుజార్యులరాజితకరుణచే, శాస్త్రసమ్మతముగ సన్న్యసించి
గోవిందమిశ్రులు గురునామమందున, నాద్యంతపదముల సమరినట్టి
యెంబార నెడునామ మింపుగాధరియించి,స్వగురుపదాంబుజచ్ఛాయ యయ్యెఁ

గోవెలయధికారి గురుగర్వయుక్తుఁడై, శిష్యుఁడయ్యును మదిశ్రీయతీంద్రు
తే. గణన సేయనికతన రంగకుమేశు,పనులు తగ్గిన సంయమిభర్త యతనిఁ
దనకు వశ్యునిఁ గానుంపఁదలఁచెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనేకమోద మలర.
సీ. అంతట నొక్కనాఁ డాగుడియధికారి, తనయింటఁ దండ్రిశ్రాద్ధంబు గదియఁ
జెలు వొందఁ శ్రీవత్సచిహ్నమిశ్రుల నిమంత్రణ మొనరించినఁ దా నెఱింగి
యతిపతి యీగుడియధికారి నెట్టిన, మనవళవర్తిగా నునుపు మనినఁ
దనగురుసూక్తిని దలఁ దాల్చి కూరేశుఁ, డరిగి వారింటిలో నర్చఁ జెంది
తే. తళిహాపరిషేచన మొనర్చి తనరుతీర్థ, మారగింపక యున్నంత నభిమతంబుఁ
జెప్పు మన్నను వారికిఁ జెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనేకమోద మలర.
సీ. గుడిబీగముద్రల నడిగితి ని మ్మన్న, వడిఁ దెచ్చి పిడికిట నిడినపిదప
నారగించి ప్రమోద మంది కూరేశుండు, బీగముద్రిక లెల్ల వేగ తెచ్చి
యతిపతి కర్పింప నతఁడును శ్రీరంగ,రాజకైంకర్యసామ్రాజ్య మేలు
చుండె నయ్యతిపతియురుతరకీర్తివి,స్ఫూర్తిని విని యజ్ఞమూర్తి వచ్చి
తే. జగతి రంగేశవిజయధ్వజం బనంగ, వాసి కెక్కినలక్ష్మణదేశికేంద్రు
వాదభిక్షార్థమై చూచె వరుస ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనేకమోదమలర.
సీ. ఆరంగభూపతియాస్థానమంటప,మణిభూమి గురుశిఖామణులనడుమ
నమలనభోవీథి విమలగ్రహార్కస్థ,పూర్ణచంద్రునిగతిఁ బొలుపు మీఱ
బ్రహ్మతర్కచ్ఛటాప్రబలశస్త్రాశస్త్రి, సమరకేళీమహోత్సవము సల్ప
నొడ్డోలగం బున్నయూర్జితు యతిపతి, బాలసూర్యభాతిఁ బరమపురుషు
తే. చుట్టుఁగైదువుఁగబళింపఁజొచ్చురాహు,వట్లుగదిసెను బ్రతివాదియజ్ఞమూర్తి
యిట్లు శపథ మొనర్చి రాయిరువు రనుచు,వాదిభీకరగుడుఁ డనేకమోదమలర.
సీ. అష్టాదశదినంబు లాగమాంతప్రసిద్ధబ్రహ్మతర్కశస్త్రములచేతఁ
గస్తూరిరంగనికను మ్రోలఁ బోరంగ, నెవ్వనితర్కము హెచ్చి యుండు
వారికి శిష్యు లావలివారు గావలె, నని పంత మాడి రామానుజార్యుఁ
డాప్రతివాదితో నద్వితీయబ్రహ్మ,జీవాత్మలకు భేదసిద్ధిగొఱకు
తే. బ్రహ్మతర్కోపనిషదాదిపరమజీవ,భేదసాధకసూక్తుల వాద మొందఁ
గడచెఁ బదియాఱుదినము లీకరణి ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనేకమోదమలర.
సీ. పదియేడవదినంబుపగట నాప్రతివాది, తర్కప్రమాణములఁ దఱచు నుడువ
వీని ప్రత్యుక్తులు వినిపింతు రే పని, యతిపతి మఠమున కరిగి యచటఁ
బరమదయాళునిఁ బరముని వరదునిఁ, బరభక్తి నర్చించి భక్తియుతుల
ననుయోగ మొనరింపుఁ డని పంచి వరదుని,శ్రీపదాబ్జంబులచెంతఁ జెంది
తే. నాథ నీ వన్నసూక్తులునమ్మి యిట్లు, భేదవాదం బొనర్చితిఁ జెక్కగతుల
దీని నిగ్గింపు మని సన్నుతించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనేకమోద మలర.

సీ. యతిపతిచే స్తవమంది యావరదుండు, కనుమోళ్ల నిలిచి యీకరణిఁ బల్కె
నీయంతశిష్యుని నీకు సంపాదింప, నిట్లు చేసితి నిప్పు డేమికోఱెఁత
ప్రణవార్థనుర్యాను ప్రబలోపనిషదుక్తి, మఱచితివో యన మదిని దెలిసి
సంతస మంది లక్ష్మణగురుం డారాత్రి, గడపి ప్రభాతకైంకర్యవిధుల
తే. జరపి శ్రీరంగభూపతిసభకు వచ్చి, మోద మలరంగ నాయజ్ఞమూర్తి నందుఁ
జూచె నని యాన తిత్తురుసూరు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అమృతాంశుబింబసుధాసారములమాడ్కి, ముఖమున దరహాసములు వెలుంగఁ
గాషాయపరిధానకనదుత్తరీయము, లరుణోదయద్యుతి నపహసింప
ద్వాదశస్థలధృతధవళోర్ధ్వపుండ్రముల్, శ్రీచూర్ణరేఖలు చెలువు గులుకఁ
బ్రతివాదిగర్వపర్వతవజ్రసారమై, కేలఁ ద్రిదండంబు లీల మెఱయ
తే. నురముపద్మాక్షమాలిక యుల్లసిల్ల, సభను వెలుఁగంగ యతిలోకచక్రవర్తి
మూర్తినీక్షించె నాయజ్ఞమూర్తియనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. జీవేశ్వరాభేదచిన్మాత్రసత్యత్వ, తదితరసకలమిథ్యాత్వములను
స్థాపించుయుక్తు లద్వైతశ్రుతులు కొన్ని, నిన్న మీ రనినయన్నింటి కిపుడు
ప్రత్యుత్తరములు గాఁ బల్కెద బాధక, తర్క భేదశ్రుతిశతముల ననుచు
యతిపతి పల్కిన యజ్ఞమూర్తియు నిన్న, శేష శేషాసన శ్రీధరాద్య
తే. తమునిఁ గా మది నెఱిఁగితిఁ దావకాస్య, చంద్రనిర్గతదరహాసచంద్రికలను
జూచి యని పల్కె లక్ష్మణసూరి కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. సర్వజ్ఞమౌళివి సద్గుణరాశివి, జగదేకగురుఁడవు మహాస్మద్గురుండ
వైతివిం కాలస్యమమృతం విష మ్మను, న్యాయంబునను జాగుసేయఁదగునె
యనిన లక్ష్మణముని యాయజ్ఞమూర్తికి, సకలహితంబులు సలిపి కృపను
అరుళాళపదమట్లు పెరుమాళ్ల నెడిపద, మెంబెరుమానా రనెడిపదమును
తే. మూఁడుజోడించియొకనామమీఁడుపఱచి, దాస్యనామంబానర్చెనందఱువినంగ
వెలసెఁ దిరునామ మతనికా కోలఁదిననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. తలఁప శిష్యస్య పుత్రస్య న కించిదం, తర మనుధర్మశాస్త్రమునఁ జేసి
యభిమతశిష్యున కాత్మజసదృశున, కితనికి మనకు మహేష్టదైవ
తంబు మహోపకర్తయు నగువరదుని, తిరునామ మాదిని దిర మొనర్చి
గుహనామ మీతండు కోరెఁ గావున నిది, యంతిమపదము గా నమరఁగూర్చి
తే. యేకనామంబుఁ గావించియితని కిడిన, మనకు మనవారికందఱకనుగుణముగఁ
బిలువఁ దగు నని యీపేరు పెట్టె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. ఆదాస్యనామోక్తి నరుళాళముని స్వకీ, యాచార్యవందన మాచరించి
స్వగురునివేదితసర్వస్వుఁ డై స్వార్యు, ననుమతి నొకమఠమందు నుండె
నంత మేల్నాటినుం డాగంతువైష్ణవు, లిరువు రాతిరువీథి కేఁగుదెంచి

మహానీయ మెంబెరు§మానారుమత మెద్ది, యని యడిగిన విని § యచటివార
తే. లిరువు రెంబెరుమానారు § లిచటఁగలరు, వారిలో మీరు గోరిన§వారిమతము
దెలుపఁ గల మని వారికిఁ§ బలికిరనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర.
సీ. ఇవు డిలయాళువా § రెంబెరుమానారు, మతముఁ జూపింపుఁడీ § మాకు మీర
లి ట్లన్న విని వార § ల ట్లొనర్చినయంత, నావార్త విని వర§దాఖ్యగురుఁడు
ఎంబెరుమానారు § కెదురుత ట్టైతిని, నభినవార్యద్రోహి § నైతి ననుచు
ననుతాప మంది దుః§ఖాయత్తచిత్తుఁ డై, దీనికి నిష్కృతి § దెలిసె ననుచు
తే. మతము పెనుచిచ్చుపా ల్సేసి§నుచ్చ మాపి,యతిశిఖామణికడ కేఁగి§యతనిపాద
పద్మసేవధిఁ గాంచెను § భక్తి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర.
సీ. ఆర్తితో యతిపతి§యడుగునెత్తమ్ములఁ, జాఁగిలఁబడి మ్రొక్కి§జనులు గనఁగఁ
గన్నీటిధారలఁ § గడుగుచు దుస్తర, మీగురుద్రోహాబ్ధి § నెట్లు గడతు
నని పల్క యతిపతి § యాశిష్యవర్యునిఁ,గరుణతో గ్రుచ్చెత్తి § కౌఁగిలించి
నీ కేమికొఱఁత యీ§నీవు బహిఃప్రాణ,భూతశిష్యుఁడ వని § బుజ్జగించి
తే. యాత్మసాన్నిధ్యవర్తి గా§నాదరింప, ఛాయపోలిక గురు నెడఁ§బాయ కుండె
నట్టియరుళాళమునిఁ దల్తు§ననిశ మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె§మోద మలర.
సీ. అరుళాళమునికృప § నాన తిచ్చెను జ్ఞాన,సారమును బ్రమేయ§సార మరసి
గురునియానతి యతి§కులపతి కొన్నాళ్ళు, లేడిండ్ల భైక్ష్యాన్న § మెత్తి తెచ్చి
భుజియించి మఱియొక§పొద్దు తిరుప్పావుఁ, జదువుచు భైక్ష్యము§సలుపువేళ
స్వగురునియింటికిఁ§జను చుండఁగా నుందు,మదకళిత్తను పాటఁ§జదువఁ దొడఁగి
తే.యందుదిర వాయియను పద§మందుకొనిన,నత్తుళాయమ్మ తలుపు దా§నపుడె తెఱవఁ
దలఁచె నప్పిన్న యని యతి§తిలకుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె§మోద మలర.
సీ. గురుపుత్రికను యతి§వరుఁడు కన్గొని రమా,రమణి నప్పిన్నపి§రాట్టి యనుచుఁ
బరభక్తివివశుఁ డై § బడలికఁ బడ వచ్చి, పెరియనంబియుఁజూచి§ప్రీతితోడ
నలయుందుమదకళి§త్తనుపాట ప్రస్తుత, మాయెనో యని పల్క§నంత నాత్మ
గురునింట భైక్ష్యముఁ§గొనిచనిమత మొంది,మఱియొక నాఁడు లక్ష్మణగురుండు
తే. మాధుకరవృత్తిసలుపఁగా§వీథిజనులు,చూచియతిభక్తి సేయఁగాఁ§జోద్యమంది
మిద్దెపై నుండి కనెనొక§ముద్దియ యని, వాదిభీకరగురుఁ డనె§మోద మలర.
సీ. మిద్దెపైనుండి యా§ముద్దియ దిగి వచ్చి, మాధుకరముఁ గొని § మరలినట్టి
యతిపతిఁ గనుఁగొని § యాయింటిముంగిటి,వాకిటి కడ్డము § వచ్చి నిల్వ
రామానుజార్యుం డ§ఱుతుణ మూరక, నిలిచి పో నిమ్మని § పలికె నంతఁ
గస్తూరిరంగని§కంటె నీపైఁ బ్రేమ, మధికముగాఁ జేతు § రఖలజనులు
తే. మాయయో మంత్రమో మందొ § మచ్చుపొడియొ

యేమియో హేతు విది మాకు ఽ నెఱుఁగఁ బల్కు
మనుచు నాసాధ్వి యతిపతి ఽ నడిగె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.

సీ. మాయలు మందులు ఽ మచ్చుపొళ్లన్నియు, మా పేరు దలఁచిన ఽ మచ్చ చెడును
మనుకోటిసప్తక ఽ ఖనిసారతమ మగు, మనురత్న మొక్కటి ఽ మాయధీన
మై యుండుకతన మ ఽ మ్మనుసరించెద రెల్ల, చేతను లాత్మేష్ట ఽ సిద్ధికొఱకు
నని పల్కు యతిపతి ఽ కాసాధ్వి యిట్లనె, మాబోఁటివారి కా ఽ మంత్రరత్న

తే. మియ్యఁ దగు నేని కరుణతో ఽ నిపుడె యొసఁగు
మనుచుఁ బ్రార్థించుసతికి నా ఽ యతివరుండు
వాసి మంత్రోపదేశముఁ ఽ జేసె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర. 55

సీ. సకలహితోపదే ఽ శములఁ బ్రసాదించి, చన నిశ్చయించి ల ఽ క్ష్మణగురుండు
అర్చార్థ మర్థింప ఽ నంఘ్రులఁ గీల్కొన్న, పాదుక లొసఁగ న ఽ ప్పుడతి పైఁట
కొంగున ధరియింపఁ ఽ గొంగుపిరాట్టని, వసుధలోపల దొడ్డ ఽ వాసిఁ గాంచె
నర్చకుఁ డోర్వక ఽ యతిపతి కొకనాఁడు, విషతీర్థ మీ వచ్చి ఽ వెఱచినంత

తే. వెఱపునీకేటికనియతి ఽ తరణియడుగ, విషముమీకియ్యఁదలఁచియా ఽ వెఱపుఁగంటి
ననుచు యతిపతి కర్చకుఁ ఽ డనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.

సీ. ఇను మొకరసమున ఽ హేమించుగతి హరి, యర్ఘ్యాంబువుల విష ఽ మమృతమగును
గాన నీతీర్థము ఽ కడుభోగ్య మని కొని, యతిపతి యమ్మాఱు ఽ నారగించె
వేయిమోములవేల్పు ఽ విష్ణువునకుఁ బాను, పగుయతీంద్రుఁడు విష ఽ మఱుపుకొనుట
కక్కజపడ నేల ఽ యమ్మహాత్మునిదివ్య, పదపద్మములఁ దల్చు ఽ ప్రాణులకును

తే. ఘోరసంసారదుష్టాహి ఽ గురువిషంబు, లెక్క వది గాన తన కితఁ ఽ డిష్టదైవ
తంబు గురుఁ డిష్టధన మిది ఽ తథ్య మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.

సీ. మఱియొకనాఁడు ల ఽ క్ష్మణముని భైక్ష్యము, సలుపఁగా నొకయింటి ఽ సాధ్వి భర్తృ
శాసనంబున విష ఽ సంయుతాన్నముఁ బెట్టి, తనకు సమ్మతి లేదు ఽ గనుక మ్రొక్క
నిది యభక్ష్యం బని ఽ యెఱిఁగి యతీంద్రుఁడు, కావేరిదరిఁ జెంది ఽ కాంక్ష లేక
పరిహరించిన నొక ఽ బలుసారమేయ మా, యన్నము భక్షించి ఽ యపుడె త్రెళ్లెఁ

తే. దీర్ఘమాడి యతీంద్రుఁడు ఽ తిరిగి మఠముఁ, జెందె నదినుత యనశన ఽ మొందియుండె
గురుఁడు వచ్చినదనుక నా ఽ కరణి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.

సీ. శిష్యులావార్తను ఽ జెప్పిన విని తిరు, కోట్టియూరినంబియు ఽ గురురయమున
మాధవకాలిక ఽ మధ్యాహ్నసూర్యుని, కాంతుల దివి భువి ఽ కనలు చుండ
వచ్చి రంగేశ్వర ఽ ప్రాకారగోపుర, మందిరోద్వీక్షణా ఽ నంది గాక
సకలాత్మజీవనౌ ఽ షధ మైనశిష్యుని, యతిపతి నీక్షింప ఽ నాత్మఁ దలఁచి

తే. నిలిచె నొక్కెడఁగావేరిపులినమందు, నతని సేవింప వచ్చె నాయతివరుండు
శిష్యు లందఱు వెను వెంటఁ జెంద ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నెమ్మోద మలర.
సీ. నయ మొప్ప దండప్రణామం బొనర్చి లేవక యున్న శిష్యప్రవరుని లక్ష్మ
ణార్యునిఁ గనుఁగొని యాతిరుక్కోట్టియూరి నంబి కృపైకావలంబి యయ్యు
నదయునిపగిది లె మ్మన కూర కున్నంతఁ, దప్తకాంచనమయదండమట్లు
కనలినయిసుకపైఁ గదలక పడి యున్న, గురునిఁ జూచి కిడాంబివరదగురుఁడు
తే. చోళనిర్దయయోపురశ్శ్వాడ మామ, కార్యుఁ జంపెదవని యేడ్చి యాత్మగురునిఁ
బైకి నెత్తుక తాఁ గ్రిందఁ బడియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమ్మోదమలర.
సీ. స్వగురుశరీరపోషణము సల్పెడువాఁడె, సచ్ఛిష్యుఁ డని శాస్త్రసమితి చెప్పెఁ
గాన సచ్ఛిష్యలక్షణలక్షితుం డితఁ, డని వరదుని మెచ్చి యాత్మశిష్యుఁ
డైనలక్ష్మణమునినాత్మహస్తములను, గ్రుచ్చెత్తి కౌఁగిటఁ గూర్చి మెచ్చి
వత్స యీవరదునిఁ గరహస్తమున నిడు, నన్నాదికముఁ గొను మన్న ముదుగు
తే. మనుచు నియమించి యానంబి యాత్మపదము, చెందె లక్ష్మణముని మత మొందె నంత
వరదుఁ డారీతి గురునకు జరపె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమ్మోద మలర. 61
సీ. కొమ రొప్పఁగాఁ దిరుక్కోట్టియూరినంబి శాసనమున లక్ష్మణమునిపతుండు
తిరుమాలెయాండాను తిరువాయిమొళికర్థ, మానతియ్యఁగఁ జెవి నానివినుచుఁ
బనుపడి రెండవపదు నొకపాటకుఁ, దా నొకయర్థ ముదాహరింప
నిట్లు వైశ్వామిత్ర మేర్పరించెదు నీకు, సంప్రదాయార్థానుసరణి యేల
తే. యనుచుఁ జెప్పక చాలించె నగ్గురుండు, మాట యది విని యాతిరుక్కోట్టియూరి
నంబి యట వచ్చె మఱియొకనాఁటి కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమ్మోదమలర.
సీ. ఆనంబి తిరుమాలెయాండానుకడ కేఁగి, యతనిమాటలు విని యనియె నిట్లు
లాళవందారు ముం దానతిచ్చినయర్థ, మీయతీంద్రుఁడు పల్కె నిది నిజంబు
వేఱొకపని కేఁగి వినలేదు మీ రది, యిదిగాక మీకడ నితఁడు విద్యఁ
జదువుట నెంచఁగా శౌరి సాందీపనికడ విద్యఁ జదివినకరణి గాదె
తే. యనుచు నానంబి పలికిన యతివరుండు, నేకలవ్యుండఁ గానొ నే నెన్నఁటికిని
యామునార్యులకని పల్కె ననుచు ఘనుఁడు, వాదిభీకరగురుఁడనెమ్మోదమలర.
సీ. ఆనంబి చెప్పిన యతిపతి కప్డు డా, కూరమాలాధరగురువరుండు
ద్రవిడోపనిషదర్థతత్త్వముఁ దెల్పిన, సంతసించుచు యతిచక్రవర్తి
దేశికోత్తముఁడై నతిరువరంగప్పెరు, మాళరయరియింట మఱఁగి యుండి
యంతిమోపాయబోధార్థ మగ్గురునకు, సకలశుశ్రూషల జరపు చుండి
తే. యతని కొకనాఁడు తల యంటి యంగములకుఁ
గుసుమసుకుమారచూర్ణముఁ గూర్మిఁ దెచ్చి
నలుఁగుఁ బెట్టిన నగ్గురుఁ డలరె ననుచు

వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 64

సీ. తిర మైనకుశూల్రిషఁ దిరువరంగప్పెరు, మాళరయరును సమ్మదముఁ జెంది
నను నాదుసర్వస్వమును నీయధీనముఁ, గాఁ జేసికొంటివి గనుక నీకు
నభిమత మొనరింతునని యఁతిమోహాయ, మెఱిఁగించి ముందాయతీశ్వరునకు
శఠకోపసూక్తులఁజదివించె గురుఁ డిట్టు, లేగురార్యుల నొందు నెంచి చూడ
తే. గురుఁ డొకండనిమదినెంచఁగూడ దనుచుఁ, జెప్పినట్లయ్యెనదిగానఁదప్పగాదు
గురువు లెండఱు గలిగిన నరులకనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

సీ. గద్యత్రయోక్తులఁ గస్తూరిరంగసి, పాదపద్మములఁ బ్రపత్తి సలుప
నతఁడు ప్రసన్నుఁడై యడిగిన దిచ్చెద, నడుగుమాయనియన్న యతివరుండు
దయ నిమ్ము మోక్షము ధరఁ గల్గుమావారి, వారిఁ జెందినవారివారి కెల్ల
నని వర మడిగిన యతిపతి కాశౌరి, తిరము గాఁ దనవిభూతిద్వయంబు
తే. నొసఁగ భూతిద్వయము గల్గియుండుకతన, యతిశిఖామణియుడయవరనిధరిత్రి
నొక్కచక్కనితిరునామమొందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. యతివరుఁ డొక్కనాఁ డరుణోదయపువేళఁ, గావేరియందవగాహ మార్చి
కాల్యకృత్యంబులఁ గావించి వచ్చుచుఁ, దోవలో నొకవింతదోఁపఁ జూచె
నెట్లన్నఁ బ్రొద్దున కెదు రేఁగునొకరాము, కభిముఖుఁడై వెనుకడుగు లిడుచు
బాలార్కునకు నొక్కచేల మడ్డము పట్టి, చనునొకకాముకసార్వభౌముఁ
తే. జూచి వీఁ డతిరసికుఁడు సుఖశరీరి, హితము వీనికిఁ దెల్ప మా కిచ్చ పుట్టె
ననుచు లక్ష్మణముని డాయఁజనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. ఇంత లంపటపడ నేల నీ కని పల్క, యతిభర్త కాకామి యనియె నిట్టు
లీలేమకనుదోయి యీరవిప్రభ సోఁకి, బడలునేమో యనిభయముఁ జెంది
యిట్లొనర్చెద నన్న నెచ్చట సరిలేని, సొబగుకన్నుల నీకుఁ జూపఁ గలను
ర మ్మన్న నొడఁబడి రసికుఁ డగ్గురునితో, శ్రీరంగపతిచెంతఁ జెంది నిలువఁ
తే. దెలిసి యతిపతి సన్నిధితీర్థ మొత్తి, యతనికన్నులఁదుడిచియాయహిశయాను
నక్షియుగమిదిగనుఁగొనుమనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

సీ. భూరిగంభీరాంభములఁ బోల్చి దృఢనాళ, మై బాలభాస్కరునంశుతతులఁ
బూరి వికసించినపుండరీకముఁ బోలు, కస్తూరిరంగనికన్నుదోయి
కమనీయదివ్యమంగళవిగ్రహంబును, దేవీవిభూషణదివ్యహేతు
లాయతీశానుగ్రహంబుచేఁ గనుఁగొని, యమ్మహాత్ముం డతిహర్ష మొంది
తే. యెవనికృపచేతఁ గంటి నేనిట్టిసుఖము, నతఁడె వీనికి సర్వస్వమని తలంచి
యాశ్రయించెను యతిపతియంఘ్రులనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. లక్ష్మణార్యుం డావిలక్షణాత్ముని విష్ణు, లక్షణలక్షితు లలి నొనర్ప
నతఁడు ధనుర్దాసుఁడని ప్రసిద్ధుం డయ్యె, నతనిపత్నియుఁ దన్నె యాశ్రయింప

నాసతీమణికి హేమాంబిక యని పేరు, సకలహితోపదేశములు సల్ప
దారాటకము ధనుర్దాసుఁడు విడనాడి, పద్మినీపాంచాలభావ మెఱిఁగి
తే. యిదియె మాకార్యదక్షిణ యిమ్మనడిగి, మరలి యాదంపతులఁ గూర్చె మాన్యతిలకుఁ
డతఁడె సర్వజ్ఞమౌళి దయాళు వనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర. 70
సీ. తిరువీథి విచ్చేయ దేవదేవుని విగ్రహంబుఁ గదల్ప వాహకుల నైనఁ
ద నైన్నఁ దెగటార్పఁ దలఁచెద నని యొక్క, వాఁడికటారము వరను నిద్రఁ
జెందనీయక పూని శ్రీరంగపతిముఖ, మలరఁ జూచుచు వెనుకడుగు లిడుచు
నరుగు నపీచ్యవయస్కు ధనుర్దాసు, పిళ్లైయురంగాద వెల్లి దాసుఁ
తే. డనిరి ద్రష్టలు మల్లవిద్యాతిశయము, ధారుణీశులకడఁ జూపి ధనముఁ దెచ్చి
యార్యకైంకర్య మొనరించు నాతఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. అసమాధికాభిజాత్యంబునఁ బేర్కొను, మొదలియాండా నాదిముఖ్యుఁ డతని
కైదండ గొని తిరుక్కావేరితీర్థ మా, డను జని లక్ష్మణమునివరుండు
ఆర్ద్రవస్త్రావృత మాదాశరథి కేలు, దండ గొని మరలి తా దారి నడుచు
మల్లరంగమున రంజిల్లుసాములఁ జెప్పి, యలసి ధనుర్దాసుఁ డరుగు దెంచి
తే. తన్నుఁ గనుఁగొని వలగొని ధరణిఁ జాఁగి, మ్రొక్కి లేచినఁ జూచి సమ్మోదమంది
యతనికైదండ గొని మఠ మందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. తలఁపఁగా నీధనుర్దాసుఁడు మాకన్న, నధికుఁడా యిట్లు మీ రాదరింప
నని తన్నుఁ గూర్చియల్గిన వైష్ణవులఁ జూచి, యుడయవ రుచితోక్తి నూఱడించి
యారాత్రి మఠములో నాండాను మొదలైన, సింహాసనస్థుల చేలతతుల
నొక్కొక్క వస్త్రమం దొక్కొక్క కౌపీన, మాత్ర మెత్తించె లక్ష్మణగురుండు
తే. తెల్లవాఱిన నీరాడి దేశికేంద్రు, లెల్లఁ దమతమ వస్త్రము లెల్లఁ జూచి
కలఁతపడి పల్కరనరానిపలుకు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. ఆవైష్ణవులమాట లన్నియు విని నగి, యతిదేవుఁ డిరువురాశ్రితులఁ బిలిచి
యీరేయి బోన్నాచ్చియారిసొమ్ములు మీరు, మ్రుచ్చిలి యీ మాకుఁ దెచ్చి యొసఁ
డని పంచిన ను జని యావైష్ణవులు దివ్య, తరహంసతూలికాతల్పమందుఁ [గుఁ
దనభర్తతో సుఖతరనిద్రఁ గొని యున్న, యద్దేవియాభరణాదు లొక్క
తే. వంక వన్నియుఁ గొనిన నవ్వనిత నిద్రఁ, దెలిసి స్వాములు వీరని తలఁచి సొమ్ము
లన్ని యిచ్చుటకై ప్రొర్లె నప్పు డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఈలేమ మేల్కాంచె నిం దుండరాదని, చని యొకపార్శ్వభూషణము లన్ని
గురున కర్పించి మందిర మొంది రాస్వాము, లంత ధనుర్దాసుఁ డడుగ సతియు
నిరువురు వైష్ణవు లీవంకసొమ్ములఁ, గొన నున్న వన్నియుఁ గొనుట కేను
బొరలిన బెదరి పోయిరి వార లన్నను, నింత స్వాతంత్ర్య మా యింతి నీకు
తే. నని ధనుర్దాసుఁ డలుకతో నాత్మసతిని, బలికి విడనాడి చని యతిపతిని జెంద

నగ్గురుం డిది యేమని | యడిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె | మోద మలర.

సీ. దేవరదాసి ని|ద్రింపఁగా నీరాత్రి, వైష్ణవు లిరువురు | వచ్చి చూచి
యొకవంకభూషణ|నికరంబుఁ గొన నిద్రఁ, దెలిసి యాస్వాములు | వలసినట్లు
భూషణంబులఁ గొని|పోయెద రని యూర,కుండక పొరలెఁ దా | నున్న సొమ్ము
లన్నియు నిచ్చెద | నని దుస్స్వతంత్రయై, యంత వారీప్సిత | మంద లేక
తే. చనిరి గావునఁ జాలుఁద|త్సంగసౌఖ్య, మనుచుఁ బల్కుధనుర్దాసు | నాదరించి
మరలవారింటికనిపె న|మ్మాన్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె|మోద మలర.

సీ. అంత సన్నిధివైష్ణ|వాగ్రేసరులఁ జూచి, యతివరుం డిట్లని | యాన తిచ్చె
నభిజనవిత్తవి|ద్యాధికులైనమీ,కట్టుపుట్టములలోఁ | జిట్టెఁడేసి
గోఁచిగుడ్డలఁజించు|కొనువారు వైష్ణవు, లని యోర్చి యుండక | యలిగి మిగుల
వినరానిమాటల | వినిపించితిరి మీర, లెంచ ధనుర్దాసుఁ | డేమి చదివె
తే. నెందు జన్మించె నీతెలి | వెట్లు చెందె, నాత్మతత్త్వనభిజ్ఞుల|యభిజనాదు
లడవిఁగాచినవెన్నెల|యనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె|మోద మలర. 77

సీ. గురువాక్సుధావృష్టిఁ | గోపాగ్నిఁ జల్లార్చి, యాధనుర్దాసుని|సాధు శేష
తాపారతంత్ర్యతో|దారతాసాత్త్వికతాస్తికతాదుల | నాత్మగుణము
లన్నియుఁ గనుఁగొని | యఖిలభాగవతులుఁ,జరమపర్వాధ్యవ|సాయవిభవ
మితనికిఁ గలిగిన | ట్లెవ్వరికిని లేదు, గనుక లక్ష్మణముని|కరుణ యితని
తే. యెడల నెలకొనెఁ గావున|నితఁడె మనకుఁ, బూజనీయుండువైష్ణవ|పుంగవుండు
ననుచుఁ గొనియాడి సంతస|మందిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె|మోద మలర.

సీ. నీరాడఁ జన భాగి|నేయునికైదండఁ, గొని యేఁగునీయతి|కులవిభుండు
మరలి వేంచేయుచు | మల్లరంగమునుండి, వచ్చు ధనుర్దాసు|వరకరాబ్జ
మూని వచ్చు నితండు | నతిపక్షపాతిగా, కే మని కొందఱు|స్వాము లనిన
విని తసకన్నోఁ్రిల | ఘనమృదుతల్పంబుఁ, బఱపించి వచ్చిన|వైష్ణవులను
తే. గాంచియీపాన్పుపైఁ బవ|ళించుఁడనుచుఁ, బలుకుయతిపతిసూక్తుల|కులికిపడుచు
సందియమ్ముఁ జెంది రంద | ఱాస్వాములనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె|మోదమలర.

సీ. అంత ధనుర్దాసుఁ | డరుగుదెంచినఁ జూచి, పవళింపు మిప్పు డీ|పడుకపయిని
నని తనగురుఁ డన్న | యప్పుడే పవళించె, లెమ్మన్న దిగ్గన | లేచి నిల్చె
నెంబెరుమానారి | కీతండు క్రయవిక్ర,యార్హదాసుఁడు గదా | యరసి చూడ
జ్ఞాన మనుష్ఠాన | మేనరునకుఁ గల్గు, వాఁడెపో పుడమి స|ద్వైష్ణవుండు
తే. అరయనాచార్యపారతం|త్ర్యంబు లేని,యభిజనాదులఁ గాల్పనే|యనుచుఁ దమ్ముఁ
దెగడి వారు ధనుర్దాసుఁ|బొగడి రనుచు, వాదిభీకరగురు డనె|మోద మలర. 80

సీ. ఇరువురువైష్ణవు|లెంబెరుమానారి, నీయాత్మ కాచార్యు | లెంద ఱనిన
యతివరుం డీయర్థ | మాధనుర్దాసుని, దేవి నడ్గిన మీకుఁ | దెలియఁ బల్కు-

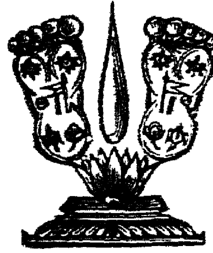
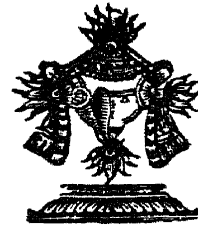
నని పల్కి పంచిన । నాసాత్త్వికులు పోయి, యద్దేవిఁ గనుఁగొని । యడిగినంతఁ
గొప్పవిప్పి విదిర్చి । యొప్పగా ముడిఁగూర్చి, తొఁగరుదారముఁ జుట్టి । ద్యుమణిఁ జూచి
తే. మ్రొక్కి యిలు చొచ్చి వాకిలి । మూసి దాసి
కేమి తెలియును గురుఁడె మీ । కెఱుకపఱుచు
ననుచుఁ బల్కెను వారి కా । యతివ యనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర. 81
సీ. ఆస్వామి లేతెంచి । యతిపురందరుఁ గాంచి, యాసాధ్వి చెప్ప లే । దనిన గురుఁడు
ఏ మేమి చేసె నే । మే మనె నన్నను, నచ్చటినడవడు । లన్ని దెలుప
నాచార్యు లీయాత్మ । కఖిలవైష్ణవు లని, చెప్పెను సిగ దుల్పి । కొప్పుముడిచి
యాపూర్తి యొకరికే । యని తెల్పె నతనిఁ గా, మముఁ జూపెఁ దొగరుదా । రమున మీకు
తే. గురుఁడె గతి యని తెల్పెన । ర్కునకు మ్రొక్కి, యింతకంటె మేమి లేద ని । యిల్లు చొచ్చి
మూసెఁ దలుపని యనె నార్య । ముఖ్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.
సీ. తొల్లి యాదవసూరి । తల్లి తిరుక్కచ్చి, నంబిగారియనుగ్ర । హంబువలన
వరదునిఁ గనుఁగొన । వచ్చుచుఁ బోవుచు, నాలక్ష్మణార్యుని । యమృతగోష్ఠి
సేవించి తనయిల్లు । చెంది పుత్రునిఁ జూచి, మనలక్ష్మణార్యుని । మాడ్కి నీవు
నుండితి వేని సు । ఖోదయ మందెద, వని పల్క విని యతఁ । డాత్మలోన
తే. లక్ష్మణార్యులగోష్ఠి వి । లక్షణత్వ, మతివయోవృద్ధుఁ డద్వైత । మతియు యతియు
నైనను గెల్చె నెట్లింక । ననియె నచుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.
సీ. అట్లు నందియ మొంద । నారాత్రి కలలోన, వరదుఁడు గనిపించి । పరమకృపను
నద్వైతయతి నని । యభిమానపడక నీ, వాలక్ష్మణార్యుల । నాశ్రయింపు
మని పల్కి కనరాక । చనె నంత యాదవ, సూరి మేల్కొని మన । శ్శుద్ధి లేక
హరినోటిమాటకై । యానంబి నడిగిన, నగ్గురుం డచ్యుతు । నడిగి వచ్చి
తే. కలను నేనన్నవార్తలు । కల్ల గావు, నమ్ము మని చెప్పెఁ గరిగిరి । నాథుఁ డనుచు
నంబి చెప్పినఁ దనకల । నమ్మె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.
సీ. ఆశ్రయించెద నని । యతిపతికడ కేఁగఁ, బూర్వాపకృతు లెత్తి । పొడుచు నేమొ
యని సంశయింప నా । తనితల్లి ఘటకయై, తోడ్కొని చనియెను । దోషభోగ్యు
లయినలక్ష్మణముని । యంఘ్రులకడ కంత, నతనిఁ గటాక్షించి । యతివరుండు
వచ్చినపని యేమొ । వర్ణింపు మనినను, భవదంఘ్రిశశిరవి । ప్రభలు మదిని
తే. జొచ్చి యజ్ఞానతిమిరము । వ్రచ్చుకతన, సద్గురుని నిన్నుఁ గనుఁగొంటి । ఛాత్రవృత్తి
ననుచుఁ బల్కెను యాదవుఁ । డార్యు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.
సీ. ఉడయవ రామాట । కొడఁబడియును మది, నతనిమనశ్శుద్ధి । నరసి చూడ
బ్రాహ్మణోచితశిఖా । బ్రహ్మసూత్రాదిక, త్యాగనిష్కృతి భూప్ర । దక్షిణంబు
కర్తవ్య మది సల్పఁ । గాలము గాదు నీ, కతివయోవృద్ధున । కనుచుఁ బల్క

నరయ నెవ్వనితల లం దొక్కతలపైని, దెల్లావగిం జనఁ జెల్లుఁ బుడమి
తే. నట్టిచిల్వలఱేఁడు నీ వైనకతన, నిన్ను వలగొని మ్రొక్కిన నిఖిలపాప
తతులుఁ జెడు ననిపల్కె నాదాంతుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. ముమ్మాఱు వలగొని ముద మెప్ప సాష్టాంగ, దండప్రణామముల్ దనరఁ జేసి
యున్నయాదవుఁ గని మన్నించి యతిపతి, సకలహితంబులు సలిపి కృపను
దిరునామ మొనరించెఁ దిరము గా గోవింద, జియ్యరం చతనికి నెయ్య మొప్ప
నాతనిమది గణి యతివిషయంబుగా, నొక గ్రంథ మొనరింప నుచిత మనిన
తే. గ్రంథ మొక్కటి చెప్పెను బంధురముగ, నదికటాక్షించి యతిపతి యర్హ మనియె
నమ్మహాత్మునిఁ దలఁచెద ననిశ మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. శ్రీభాష్య మొనరింపఁ జింతించి యతిపతి, కూరనాథాదిసద్గురులఁ గూడి
పృథులసరస్వతీపీఠంబుకడ కేఁగి, విమలబోధాయనవృత్తి నడుగ
నిచటఁ జూచెడువారి కిచ్చువార మె కాని, యది వారియనియ్య మర్యాద లేదు
అని పల్కవిని లక్ష్మణార్యుఁ డూరక యుండెఁ, గూరేశుఁ డిమ్మని కోరి యడిగి
తే. పుచ్చుకొని కేలఁ గీలించి పుస్తకంబుఁ, జూచి యఱువదివేలగు సూత్రవృత్తి
నంత మదిలోఁ ధరించె నయ్యలఘుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. కూరేశుఁ డది చూచి గుఱుతుగా మది నిల్పి, గురునితో సూరులఁ గూడి రాఁగ
వృత్తి లేదని యతివిభుఁడు చింతించిన, వచ్చిన దని కూరవరుఁడు పలుక
నామధురోక్తి కాహ్లాదించి సంయమి, రాజు నిజచ్ఛాత్రరవిని జూచి
సీతసేమముఁ దెల్పు శ్రీకపిరాజు నా, రారాజు పోలిక గారవించి
తే. పుడమిఁ బ్రత్యక్షవైకుంఠపురముఁ జెంది, యచటఁ బరవాసుదేవుని యాజ్ఞఁ బడసి
భాష్య మొనరింపఁ దలఁచె నా ప్రాజ్ఞుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. యదుపజ్ఞమై చెల్లు నఖిలవిద్వజ్జన, సౌజన్యజన్యయశశ్చయంబు
ఆకూరరాడ్గురు నస్మద్వచోయోగ్య, తాదులఁ గని వారి మనుచుఁ బలికి
యరుళాళముసుల సహాయంబుగాఁ గొని, భాష్య మారంభించి భవ్యతిథిని
బరమజిజ్ఞాసాధికరణంబు మొదలుగా, బ్రహ్మతర్కంబులు బహువిధముల
తే. వేయుమోములు గల్గిన వేల్పుకరణిఁ, జెప్ప యోగ్యతఁ గనివారి సెనొప్పగాను
గూరవంశాబ్ధిచంద్రుఁ డాకొలఁది ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. శేషత్వసహిత మై చెల్లు జ్ఞాతృత్వమీ, యాత్మకు లక్షణం బని వచింప
నదివారియ కున్నఁ గూరాధిపు నార్యుండు, నీవె భాష్యముఁ జేసి నెగ్గుమనుచుఁ
గోపించి పొమ్మన్నఁ గూరేశుఁ డచ్చటఁ, నుండక మఱుచోట నొదిఁగి యున్న
నికమీఁద నీతలం పే మని యడిగిన, సూరిబృందమున కాదూరదర్శి
తే. స్వస్వరూపప్రదీపసంస్థాపకుండు, స్ఖలితశాసిత యైనయస్మద్గురుండు
గలుగ నేమికొఱం తని పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. అంత విచారించి ✽ యనుతాపపడి యాత్మ, జీవనోపథు నగ్రి✽శిష్యు సుగుణుఁ
గూరేశుఁ బిలిపించి ✽ గురుఁడు కౌఁగిటఁ జేర్చి, యుచితసూక్తులఁ జాల✽నూఱడించి
జ్ఞాతృత్వకలిత శే✽షత్వమే ముఖ్యల, క్షణమాత్మ కనిన నా✽ఘనుఁడు వారి సె
నట్టు లావృత్తిసూ✽త్రాంతముగా భాష్య, మాయతీంద్రుఁడు చెప్ప✽నతఁడు వ్రాసె
తే. సరసవేదాంతసంగ్రహా✽సారదీపి, కాఖ్యదివ్యప్రబంధము ✽ లాన తీయ
వాసిఁ గూరేశుఁ డవి యన్ని✽వ్రాసెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె✽మోదమలర.
సీ. ఉడయవ రొక్కనాఁ ✽ డడవిమ్రాఁకులకడ, వైష్ణవుఁ డేకాకి ✽ వగవఁ జూచి
యతని దుఃఖముఁ బాపు✽మనిపన్పఁ గూరేశుఁ, డట కేఁగి యడిగిన✽నతఁడు చెప్పె
మత్పుత నెవఁడైన✽మహిఁ బెండ్లి యాడ వాఁ, డా వేదికను డిగ్గి✽నపుడె త్రెళ్లు
ననియెఱిం గెవ్వని ✽ కాత్మజ నీనైతి, నియ్యకున్నఁ గుటుంబ ✽ మెల్లఁ జెడును
తే. దుఃఖమిదియని దెల్పఁ ద✽ద్దుఃఖముడుప, నీయఁ దగునేని సుతను మా✽కిమ్మనడుగఁ
గూరనాథున కతఁ డిచ్చెఁ✽గూఁతు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె✽మోదమలర.
సీ. శాస్త్రోక్తవిధి నగ్ని ✽ సాక్షిగాఁ దత్సుతఁ, బెండ్లాడి యప్పెండ్లి✽వేది దిగక
కూరేశుఁ డప్పుడే ✽ కోరి వనస్థుఁడై, యద్దేవితోఁ బెండ్లి✽యరుఁగు డిగ్గి
యత్తమామల బంధు✽లార్యుల వీడ్కొని, శ్రీరంగధామముఁ ✽ జేరి గురున
కావృత్త మెఱిఁగింప ✽ నతఁడు సంతోషించి, పంచిన భార్యతో✽భవన మొంది
తే. యుచితవృత్తిను పాదాన✽మొడిసి తెచ్చి, కాలయాపన మొనరించు✽ఘనుఁడతండు
దంపతుల వారి నిరువురఁ✽దలఁతు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె✽మోదమలర.
సీ. అంతఁ బ్రావృట్కాల ✽ మావిర్భవించిన, నీలమేఘంబులు ✽ నింగిఁ గప్పి
వర్షించె నొకనాఁటి✽పగ లెల్ల నావేళ, నక్షయపాత్రమే ✽ మమర కున్న
నీ రాడి కూరేశుఁ ✽ డారాత్రి పెరుమాళ్ల, కొకఫల మర్పించి ✽ యుపవసించె
నారంగరాజు రే ✽ యారగించెడువేళఁ, జెలఁగు ఘంటాధ్వని ✽ చెవులఁ బడిన
తే. నాత్మదాసుల విడిచి తా ✽ నారగించె, రంగపతి యని తనయంత✽రంగమందుఁ
దలఁచెఁ గూరేశుదేవి క్షు✽ద్బాధ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె✽మోద మలర.
సీ. అప్పు డాండాళమ్మ ✽ యట్లన్న విని రంగ, భర్త స్వకైంకర్య✽పరులఁ బిలిచి
వస్తుండి రాకూర✽పతియును దత్సతి, యీప్రసాదము వారి ✽ కియ్యుఁ డనినఁ
బాయసపూర్ణ మా✽పసిఁడిపళ్లార ము, త్తమనంబి తనతలఁ ✽ దాల్చి యరుగఁ
దనచుట్టు సూరులు ✽ తగ నాలపట్టముల్, పడగలు గొడుగులుఁ ✽ బట్టి నడవఁ
తే. నాజ్యపూర్ణప్రదీపంబు✽లమరఁ జుట్టు, సకలమంగళవాద్యఘో✽షములతోడ
వచ్చె నానంబి కూరేశు✽వసతి కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె✽మోద మలర.
సీ. వచ్చి యుత్తమనంబి ✽ వారి కాభగవత్ప్ర, సాద మొసంగి తాఁ✽జనియె నంత
నీవింత యేమని ✽ యిల్లాలి నడిగిన, నున్నయట్లద్దేవి ✽ విన్నవింప
హరి నేమి యనకయే✽యతఁ డేల పంచు ని, ట్లీప్రసాదము మన✽కింటికడకు

నని పల్కి దేవిపై । నలిగి కూరేశ్వరుం, డా ప్రసాద మొకించు । కారగించె
తే. నతనిభుక్తావశిష్టాన్న । మర్హ మనుచు, నారగించిన నద్దేవి । కయ్యె గర్భ
మనుచుఁ జెప్పిరి మాక స్మ । దార్యులనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.
సీ. అవనివానప్రస్థుఁ । డై పతి యుండఁ ద,త్సతియు గుర్విణి యైన । సరణి యెట్లొ
యనిశంక పడు వారి । కారంగధాముండు, మత్ప్రాయసాన్నంబు । మహిమయనుచుఁ
దెలిపెనక్కా కేకు । దేవియు నిరువుర, సూర్యచంద్రులఁ బోలు । సుతులఁ గనిమెఁ
బురుడు దీటినయంత । గురుశిరోమణి కూర, కులపతియింటికిఁ । గోరి వచ్చి
తే. చిన్నశిశువులఁగనుఁగొనఁ । జిత్తమందుఁ, దలఁచియెంబారుననుప నా । తండువెడలి
బాలకులఁజూచిసంతోష । పడియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె । మోద మలర.
సీ. తల్లి యాండాళమ్మ । తా నుడయవరాజ్ఞ, నెంబారు కాత్మజు । నియ్య నాతఁ
డసురసంధ్యాకాల । మనిమంత్రరత్నముఁ, బలుకుచుఁ దెచ్చియ । బ్బాలతిలకుఁ
జూపిన యతిపతి । చూచి సంతోషించి, కౌఁగిట నద్దుక । గారవించి
శిరము మూర్కొని పేరిఁ । జేసెఁ బరాశర, భట్టారకుం డని । బాలకునకు
తే. వ్యాసభట్టారకుం డని । భాసురముగఁ, బేరొనర్చెను శ్రీరామ । పిల్ల కట్లు
సత్యసంకల్పుఁ డాయతి । చంద్రుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోదమలర.
సీ. దయ శిశురక్షకై । ద్వయ ముచ్చరించిన, కతన సబ్బాలక । కలభులకును
గురుఁడవు గమ్మని । గోవిందదేశికు, నియమించి యతిరాజు । నిలయ మందె
నంత నెంబారుజి । య్యారుతమ్ముఁ డై నట్టి, శిరియగోవింద దే । శికునకు దయ
భానుప్రభుం డై న । సూనుండు గలిగిన, విని లక్ష్మణార్యుండు । వేగ వారి
తే. మందిరముఁ జొచ్చియబ్బాల । మణికినను గు, ణంబుగా శ్రీపరాంకుశ । నంబియనుచు
మంచిదినమందుఁ బేరు గా । వించెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోదమలర.
సుగంధివృత్తము. శాంతిసద్మ వేంకటేశ । శంఖచక్రదాయకా
శాంతదుర్మతప్రచార । సత్పథప్రవర్తకా
సంతతాతికాంతరంగ । శౌరిసన్మహాత్సవా
చింతితత్వదంఘ్రిపద్మ । జీవనౌషధీసుధీ. 101
క. శ్రీరంగధామశరణా, కూరకులాధీశముఖ్య । గురునుతచరణా
ఘోరకలిదోషహరణా, సారశ్రీభాష్యసూక్తి । జగదుద్ధరణా.
మాలినీవృత్తము. రజతవిమలకీర్తీ । ప్రస్ఫురచ్ఛేషమూర్తీ
స్వజనహితవిచారా । జ్ఞాతవేదాంతసారా
ద్విజముఖకృతపూజా । దీప్తగోవిందరాజా
గజవరదవిధేయా । ఖండితాశేషమాయా. 102
గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవ పరవాదభ
యంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్రాపస్తంబసూత్రకణ్వసగోత్ర పవిత్రోభయకవి

మిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతం బై నయాచార్యసూక్తిముక్తావళియనుమహాప్రబంధంబునందుమధ్యమభాగంబున శ్రీలక్ష్మణార్యుండు తిరువరంగగురునితో శ్రీరంగధామంబుఁ జెందుటయు నమ్మహాత్మునిఁ జతుస్సప్తతి దేశికులాశ్రయించుట నగ్గురుండు తిరుక్కోట్టియూరినంబి వలన మంత్రరాజంబు లభించి బయల్పుచ్చుటయు మరల శ్రీరంగంబుఁ జెంది యచటనుండి తిరుమలకు విచ్చేయుటయు శ్రీశైలపూర్ణులకడ శ్రీరామాయణం బధికరించుటయు రంగదాసవైభవంబును శ్రీవేంకటేశప్రకాశంబును శైవాది నిగ్రహంబును దిల్లగోవిందప్రతిష్ఠయు గోవిందమిశ్రస్వీకారంబును గోవిందమిశ్రులు తురీయాశ్రమంబుఁ బరిగ్రహించుటయుఁ గూరేశగురుండు కోవెలబీగముద్రలు స్వాధీనంబు గాఁగొని గురున కర్పించుటయు యజ్ఞమూర్తిని యతీంద్రుండు జయించి శిష్యునిఁ గావించుకొనుటయు యతీంద్రుండు గృహసప్తకంబున భైక్ష్యం బాచరించుటయుఁ గొంగుపిరాట్టివృత్తాంతంబును విషతీర్థపానంబును గురుండు విషాన్నంబుఁ బరిగ్రహించి పరిహరించి యుపవసించుటయు గోష్ఠీపూర్ణుండు యతీంద్రునకు నన్నాదిప్రదానార్థంబు కిడాంబివరదార్యుని నియమించుటయు యతిశేఖరుండు తిరుమాలైయాండానుకతఁ దిరువాయ్మొళ్రియర్థంబు వినుటయుఁ దిరువరంగార్యు ననుసరించితిరువాయ్మొళ్రి యధికరించి యంతిమోపాయం బెఱుంగుటయు గద్యత్రయ ప్రసన్నుండైనహరి వలన యతీంద్రుండు విభూతిద్వయంబు స్వాధీనంబుగాలభించి యుడైయన రని ఖ్యాతిఁ గాంచుటయు ధనుర్దాసచరిత్రకథనంబును యాదవసూరి యతీంద్రునాశ్రయించుటయు శ్రీభాష్యాదిమత్ప్రబంధంబుల గురుండు చెప్పుటయుఁ గూరేశ వైభవంబును గూరేశవిభుండు పత్నీపరిగ్రహం బొనర్చి వానప్రస్థాశ్రమంబు స్వీకరించుటయు రంగేశప్రేరితప్రసాదాశనంబుచేఁ గూరేశపత్ని పుత్రరత్నద్వయంబుఁ గాంచుటయు నబ్బాలకులకు యతిశేఖరుండు వ్యాసపరాశర నామధేయంబు లొనర్చుటయు సంయమీంద్రుండు శిరియగోవిందగురున కుదయించినయర్భకునకు శ్రీపరాంకుశనంబి యని తిరునామం బొనర్చుటయు నన్నది తృతీయోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

మధ్యమభాగము.

—:o:—

చతుర్థోల్లాసము.

భాష్యప్రముఖప్రబంధవిలసత్సిద్ధాంతసంస్థాపనా
శోభానిర్జితపద్మపాదయుగపాంసువ్రాతపూతాఖిల
క్ష్మాభాగా భగవద్గుణానుభవసంజాతప్రమోదా ప్రకా
శీభూతాదిమరంగముఖ్యమురజిత్క్షేత్రాఢ్య రామానుజా. 1

వ. అవధరింపుము. 2

సీ. అట్లాళవందారి కాశ్చర్య మొందిన, యతిరాజు సభ దీర్చి యలరువేళ
వరచతుస్సప్తతిగురు లెల్ల సాష్టాంగ,దండప్రణామముల్ దనరఁ జేసి
స్థిరవిశిష్టాద్వైతసిద్ధాంత మీబ్రహ్మ,సూత్రభాష్యోక్తుల సులభ మయ్యె
సకలదిగ్విజయంబు సల్పి యీసిద్ధాంత, మంతట వైష్ణవసంతతులకుఁ
తే. దెలియవివరించికుమతులఁ దేటఁజెఱిపి, మరలియీ క్షేత్ర మొందిన మహిసుఖించు
ననుచు శిష్యులు ప్రార్థించి రార్య ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. గురుచతుస్సప్తతిఁ గూడి యేకాంగులు, పండ్రెండువేలసత్ప్రశతియతులు
చిత్రగుప్తుల కైనఁ జెప్ప శక్యము గాని,సాయుధసూరినిత్యవ్రజంబు
లారీతికో త్తెపుఁటమ్మలుఁ గొలువ ల, క్ష్మణముని వెడలెడుసమయమందు
విష్ణుసేనలరాజో విహగరాజో రథాంగ,రాజో పన్నగరాజో రంగరాజో
తే. దెసలుగెల్వంగయతిరాజు తెలుగుదాల్చి,చనియెనని ద్రష్టలూహింప సర్వగురుఁడు
నరిగె శ్రీరంగరాజదివ్యాజ్ఞ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 4
సీ. కలివైరి ముందు ప్రాకారగోపురమండ,పాదు లెవ్వానికి నాచరించె
గంగగర్వముఁ బాపఁగా వేరికడుపులో, నెవ్వాఁడు వసియించు నిపటి కైన

నాద్యస్వయంవ్యక్తమతుల ప్రణవరూప, మిద్ధరంగవిమాన మెవనిగృహము
యద్విమానాగ్రమునందుఁ జేతనులచే, శ్రుతిరూపశిఖరముల్ సూపఁబడునో
తే. యట్టిరంగేశుఁ గనుగొని యడిగి యతని, యాజ్ఞఁ దలఁదాల్చి వెడలె దానన్ని దెసల
గెలువ లక్ష్మణయోగి యాకొలఁది ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. ఇతఁడు దత్తాత్రేయయతియని తెలఁతురు, శాస్త్రీయయతిలింగచయముచూచి
యితఁడు విష్వక్సేనుఁ డిది నిజ మందురు, తద్దాససైనికధాటిఁ జూచి
పంచాయుధాంశసంభవుఁ డీతఁ డందురు, విమతులఁ జెండించువిధముఁ జూచి
భావింతు రార్యులు ఫణిరా జితం డని, నానావిధప్రమాణములచేత
తే. గరళపానాదికముఁ దల్చి గరుడుఁ డందు, రుడయవరు గానహరియందు వెడలు వేళ
స్వామి లిట్లెంతు రాయతిస్వామి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. రంగేశునకు ముందు మంగళాశాసన, మొనరించి లక్ష్మణమునివరుండు
తావు దర్లి తిరుక్కోడందకు వేంచేసి, యంద తృప్తామృత మనుభవించి
శ్రీభాష్య మచ్చటిశ్రీవైష్ణవుల కెల్ల, నర్థానుభవపూర్వ మాన తీయ
వారె జయించి రుపస్థితప్రతివాది, తండ మాత్మబ్రహ్మతర్కతతుల
తే. నచట విజయముఁ జాటించి యఖిలగురుఁడు, నరిగి యళగరితిరుమల కచటనున్న
మాలిరుంజోలె నంబిని మరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. మాలిరుంజోలె సన్మందిరగోపుర, ప్రాకారమండపప్రభలు మదికి
నాహ్లాద మొనరింప నగ్గురుం డర్కుండు, కనకాద్రిగతిఁ బ్రదక్షిణ మొనర్చి
కలితతార్క్ష్యస్తంభబలిపీఠములకడ, దండప్రణామంబుఁ దగ నొనర్చి
యంతరాలయ మొంది యాహరివిగ్రహ, మాపాదమస్తక మనుభవించి
తే. యతనిదివ్యాంగదివ్యాయుధానులకును, విష్ణుచిత్తోక్తగాథలు విన్నవించి
మంగళాశాసనము చేసి మరలె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. స్వస్నానపానాదిసాధుతీర్థీకృత, దివ్యగంగాదికతీర్థుఁ డితఁడు
నిత్యోత్సవాదులు నిర్విఘ్నములు చేసి, పుష్పోపవనములు పొలివహింప
మల్లెలు మొల్లలుఁ దెల్లచేమంతులు, సన్నగన్నేరులు జాతిలతలుఁ
బాటలీపున్నాగపారిజాతంబులుఁ, గేతకీచాంపేయకేసరములుఁ.
తే. బనసఖర్జూరకదళికాబదరినారి, కేళసహకారముఖఫలక్షితిజములును
నవ్యతులసీవనంబులు నాటె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అళగరితిరుమలహరికి నన్నిపనులును, జక్కఁ జేసి తదీయశాసనమునఁ
దరలి యచ్చటనుండి తనదాసకోటితో, దక్షిణాంభోనిధితటముఁ జెంది
మెప్పంతికోర్నిపై మెఱుఁగులతోఁ దోఁచు, నిలమేఘముఁ బోలు వేలకడను
సౌమిత్రిస్తృతదర్భశయ్యపైఁ బవళించు, జటిలు నాశ్రీరామచంద్రుఁ జూచి
తే. పూర్వతరజన్మసంస్మృతి పొడమినట్లు, కనులనానందబాష్పముల్ గ్రమ్ముకొనఁగ

భక్తిఁ బ్రణమిల్లె నాయతిభర్తయనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

సీ. ఆదర్భశయ్యాశయానుఁ డా శ్రీరాముఁ, డర్చాకృతిని జెందనతని కచట
ఛాయాదిసిద్ధికై సౌమిత్రి యిట్లయ్యె, ననఁ దగునశ్వత్థమచటఁ జూచి
కుశశయుఁ బొగడి వీడ్కొని చని తత్పద, పద్మయుగన్యాసపావనంబు
రావణాదికసర్వరాక్షసనిధనైక, హేతు వబ్ధివిభేదహేతు వుభయ

తే. భూతహేతువు మైథిలీముఖవికాస, హేతువౌ సేతువును జూచి యిష్టగురుఁడు
దక్షిణాంబుధిదరితోవఁ దరలె ననుచు, వాదభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.

సీ. తిరునగరికిఁ జనఁ దిరువుళ్లమునఁ దల్చి, వెడలుచు మార్గమువెంట నున్న
మందారమాలూరమాతులుంగలవంగ, మాకందమున్మఘామ్లాతకాది
ఫలపుష్పపల్లవభరనమ్రతరులను, బద్మాకరంబులఁ బర్వతముల
నాశ్రమంబుల బ్రాహ్మణాగ్రహారంబుల, గ్రామపట్టణఘోషగర్వటములఁ

తే. గనికరం బొప్పఁ జూచుచుఁ గడచి వచ్చి, తామ్రపర్ణీనదీతీరతరులక్రింద
విశ్రమించెను యతిరాజువేడ్క ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద నులర.

సీ. ఏనది నెడఁబాయ కెల్లప్పు డుండును, ఘనుఁడు విష్ణుయశుండు కల్కితండ్రి
యేనదికడ నిల్చి నించుక బ్రాహ్మ్యము, కలియుగాంతము వెనుగాసి దోలఁగి
యేనదిజలముల నిం పొందఁ ద్రావినఁ, గలుగుసుజ్ఞాన మేకలుషితైన
నేనదీతీరమం దెల్లచేతనులకుఁ, గనిపించు శఠవైరి కరుణ నట్టి

తే. పరమపావని శ్రీతామ్రపర్ణిఁ బొలిచి, మించుపద్మరజంబుతో మంచిగాంచు
కూనగద్వలు యతిరాజు గొలిచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

సీ. చారుముక్తాఫలజన్మనిదానము, సమదగజాకీర్ణసైకతంబు
ఫలపుష్పమంజరీపల్లవభరనమ్ర, దివ్యద్రుమోల్లసత్తీరయుగముఁ
జలదూర్మిడోలికాసక్తకారండవ, బకకోకహంసాదిపక్షికులము
భవ్యపద్మమరందపానమత్తభ్రమ, భృంగిమధురగీతసంగతంబు

తే. వకుళభూషణనిర్మాల్యవాసితంబు, తీర్థవత్తామ్రపర్ణీనదీవరంబు
శ్రీయతీంద్రుఁడు చూచి హర్షించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

సీ. లోలమీనాక్షులఁ జాలఁ జూచి విహంగ, కులకలరవములఁ గుశల మడిగి
కమలకోశాంజలిఁ గావించి తనవీచి, బాహువుచేఁ బుష్పబలి యొనర్చి
భ్రమరగీతములచే బహుభంగులను వేఁడి, స్నానపానాదులశ్రమముదీర్చి
తనతీరములఁ బొల్చుధరణీరుహంబుల, సరసఫలంబులఁ జాల నొసఁగి

తే. యతిశిఖామణి కమితశిష్యాన్వితునకు, నతిథిపూజలఁ గావించెనతులభక్తిఁ
దామ్రపర్ణీమహానది ధన్య యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఆ తామ్రపర్ణీమహానదీతటమున, సంపూర్ణకలమాదిసస్యములను
నారికేళపనాళినాగవల్లీవృత, పూగీవనంబులఁ బొగడతరులఁ

గాశ్మీరపాటలీ కరవీరచంపక, కేతకీపున్నాగ కేసరముల
మల్లెల మొల్లలఁ దెల్లచేమంతుల, మాలతీమాధవీ మండపములఁ
తే. పనసఖర్జూరసహకార బదరికదళి, రుచిరచందనకాలాగురు ద్రుమముల
నుడయవరుచూచియానంద మొందెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. తిరుతామ్రపర్ణిలోఁ దీర్ఘఘట్టములందు, నీరాడుచున్నట్టి సారమతుల
స్నాతులై ద్వాదశస్థలముల విమలోర్ధ్వ,పుండ్రముల్ దీర్చెడి పుణ్యనిధుల
స్వార్యులు వేదశాస్త్రార్థము లోకసారి, పలుక గ్రహించెడు బాలవటుల
దివ్యప్రబంధముల్ దెలిసి పఠించుచు, సలిలసంగ్రహములు సలుపుసత్తులఁ
తే. బూలసరములఁ బుటికలఁ గేలఁ బూని, స్వామికో వెల కేఁగెడు సాత్త్వికులను
జూచి హర్షించె సంయమి సూర్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. వైకుంఠపురిచుట్టు వరుసగా విలసిల్లు, సాంతానికము లను జనపదముల
తెలుఁగున నీదివ్య దేశముచుట్టును, నవదివ్యదేశముల్ భవహరములు
నింపార నెలకొన్న విస్కురుకాపురి, రత్నము నక్షత్ర రాజినడుమఁ
బూర్ణచంద్రునిగతిఁ బొలుపారుచున్నది, తిరముగా నాతొమ్మి దింటినడుమ
తే. నాదినాథుండు బ్రహ్మాండ మంత యరసి, మరులుకొన్న వాఁ డిప్పురి మహిమభంగి
ననుచుఁ దనశిష్యులకుఁ జెప్పె నార్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. ఆదినాథస్వామి కభిమత మైనయా, కురుకానగరమందుఁ గోరి నిత్య
వాసము చేసెడు వరవైష్ణవులు నిత్య,సూరు లాజన్మవిశుద్ధబుద్ధు
లది [illegible]న్కనే నమ్మయాళ్వారు లిచ్చోట, నవతరించిరి మన కభయ మొసఁగ
నని యాన తిచ్చుచు నల్లనల్లన చని, తిరుతామ్రపర్ణిలోఁ దీర్థ మాడి
తే. యుచితకృత్యములను దీర్చి యుడయవరులు
రమ్యహర్మ్యము కురుకాపురంబుఁ జొచ్చి
నమ్మయాళ్వారి సేవించి నడచి రనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 19

సీ. సమ్మార్జన మొనర్చి చందనోదకములు, చల్లి మౌక్తికరంగ వల్లికలను
వాకిళ్ల ముంగిళ్ల చరుసఁ దిన్నెలయందు, రచియించి ద్వారపార్శ్వములయందు
బంగారపరఁటికం బములను నెలకొల్పి, నవపద్మమణితోరణములఁ గట్టి
పంచతిన్నెలయందు భస్మప్రపూర్ణకుం,భములజంటల నిల్పి పడఁతు లెల్ల
తే. నాణిముత్తైపుమంగళ హారతులను, జేసి యర్చించి రాయతి శేఖరునకుఁ
బురుషు లొసరించి రర్ఘ్యాది పూజ లనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. సూర్యచంద్రుల మించి జొత్తిల్లుమేడల, దివ్యనానారత్న దీప్తు లెల్ల
శకలీకృతము లైన జలదములను గ్రమ్మ, సమయసంధ్యోద యము ఘటిల్ల
మహితమహానీల మణిమయభిత్తుల, కాంతులఁ గటికిచీఁ కటి వహింప

శఠకోపమునిదివ్య౹సవిత్ర్యమంశలమహా,కాంతివిభ్రాంతులఁ ౹ గడకుఁ జిమ్ము
తే. నట్టికురుకాపురంబున ౹ యతివరుండు,వీథు లన్ని కటాక్షించి ౹ వేడ్క రెండు
శుద్ధకాంచనరథములఁ ౹ జూచె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె ౹ మోద మలర.

సీ. వేల్పుల కిర వైన౹విష్ణుపదిని దలఁ,దాల్చితి నని మేరు౹ధరణిధరము
కమఠరాజును వెన్ను౹కండూతిఁ బాపుచుఁ, దత్పదాబ్జంబులఁ ౹ దల ధరించి
యమృతఁబుమాదిజ౹న్మాదికారణ మైతి, నని మందరాద్రియు ౹ నతిశయమున
నహమహమికఁ బొరి ౹ నాదినాథునికడ, ధర్మాసనముఁ జెంది ౹ తరల కిట్లు
తే. రెండురథములు గా నిల్చి ౹ యుండునొక్కొ
యని మనంబునఁ దలఁచుచు ౹ యతివరేణ్యుఁ
డాదినాథునికోవెల ౹ కరిగె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె ౹ మోద మలర. 22

సీ. కోవెలచుట్టును ౹ గోమ రొప్పఁ జల బాల,కల్పవృక్షాగ్ర౹శాఖల వసించి
వకుళభూషణ దయా౹వారిధే దాసోస్మి, యని పల్కుచిలుకల౹యమృతసూక్తు
లట్లతిమధురస్వ౹రాంచితకలకంఠ,కాలకంఠంబుల౹కలరవములఁ
గురుకాపురీశుని౹గురుకీర్తిగాయకు, లనఁ జాలుతుమ్మెద౹లారవముల
తే. నాలకించుచుఁ గల్పద్రు౹మాళి దాఁటి, యాదినాథునిదివ్యాల౹యంబుఁ జూచి
సంయమీశ్వరుఁ డంజలి ౹ సలిపె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె ౹ మోదమలర.

సీ. కటికిచీఁకటివెన్కఁ ౹ గదిసి బాధించును, ముంగిట మణిభూమి ౹ ముట్టరాదు
తలను విష్వక్సేన౹ఘనదాదిగృహములు, సిరిమది కేమి వ౹దించ దనుచుఁ
దలఁచి లోకాలోక౹ధరణీధరేంద్ర మి, ట్లాదినాథునిగుడి ౹ కర్హ మైన
ప్రాకార మయ్యె విష్వ౹క్సేనుఁ డిం దుండెఁ, బక్షిరాజాకృతి ౹ వరము లిడుచు
తే. గోపతులునలువురు నాల్గు౹గోపురంబు,లయిరి సుఖపడ నిది ధ్రువ౹మర్హ మనుచు
యతికులాగ్రణి కోవెల ౹ కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ౹ మోద మలర.

సీ. వైకుంఠమునఁ దిల్ల౹వాసుదేవుఁడు దివ్య, సింహాసనంబందుఁ ౹ జెన్ను మీఱ
సిరితో సుఖాసనా౹సీనుఁ డై వెలుఁగొంద, రక్కసుఁ డొక్కరుఁ౹డుక్కుమిగిలి
శఠనామముఁ డేతేరఁ ౹ జయ్యన వానిపై, హరియును బాదుక ౹ లనుప నపుడె
యాపాదుకాద్వయ ౹ మారక్కసునిఁ గూల్చి, శఠకోప మనియెడి౹సంజ్ఞఁ జెంది
తే. హరిపరవ్యూహవిభవార్చ౹లందు నిలిచె, నట్టిశ్రీశఠకోపంబు ౹ నఖిలగురున
కాదినాథుండు కృప నొసు ౹ రనిపె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె౹మోదమలర.

సి. శ్రీహరిపాదుకా౹శ్రీమూర్తి గనుకను, శఠమారుతజయంబు ౹ సలుపుకతన
శఠకోపముని యని ౹ చక్కనితిరునామ, మొందె నేసూరి యా౹యుర్వియందు
నానమ్మయాళ్వారు ౹ లాత్మచిత్తమున ముం, దేమహాత్ముని జూచె౹నింపుమీఱ
నమ్మహాత్మునకు రా౹మానుజాచార్యున, కట్టిశ్రీశఠకోప ౹ మాత్మపాదు

తే. కాంశజాతము నఖిలవాద్యములు మొరయ
ఛత్రచామరవాద్యఘోషములతోడ
నాదినాయకుఁ డెదురుగా నరిగె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 26

సీ. గోపురాంగణమణికుట్టిమభూమిని, మాన్యులు ముందఱ మధురకవుల గాథల భక్తితోఁ గర మనుసంధింప, నుపనిషత్తుల నార్యు లూఁద వెనుక స్వాములిర్వంకలఁ జామరంబుల వీవ, ఛత్రముల్ ధరియింప సత్వనిధులు మొగి వేత్రపాణులు మోఁచియ హెచ్చరికని, యగ్రభూమిని వేశ్యలాటు చుండ

తే. వేణువీణాదిరవములు విస్తరింప, నిట్లు చూపడు శఠకోప మెలమిఁ జూచి యతికులాగ్రణి సన్నిధి కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 27

సీ. భాష్యకారగురుండు వరభక్తిసాష్టాంగ, దండప్రణామముల్ తగ నొనర్ప నతనియంతేవాసు లంద ఱామాడ్కిన, ప్రణమిల్లి పంక్తులై భక్తి నిలువ శ్రీమదర్చకుఁ డంత శ్రీశఠకోపంబు, శ్రీలక్ష్మణార్యుల శిరమునందుఁ గుడిభుజమున నుంచి కూరనాథాముల, కట్లొసంగిన వారు హర్ష మొంది

తే. యనుగృహీతోస్మి ధన్యోస్మి యనుచుబల్కి యగ్రమందున శఠకోప మరుగ వెనుక యతిశిఖామణి వెనువెంట నరిగెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. శ్రీశఠకోపంబు శ్రీహరికడ కేఁగ, వెనుక యతీంద్రుఁడు వేడ్కఁ జనుచు గోపురద్వారంబు కొమరొప్పఁగా దాఁటి, కోవెల వలగొని గురునితోడ నాంతరాళిక మొంది యాదినాథునిఁ జూచి, యాపాదమస్తక మనుభవించి భట్టనాథాదిక బహుసూరిసూక్తుల, సన్నుతించుచుఁ దత్ప్రసాద మొంది

తే. మహితశఠకోపతీర్థనిర్మాల్యములను, జెంది కేల్మోడ్చి వీడ్కొని శ్రీశఠారి మందిరంబున కేఁగె నమ్మాన్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. తామ్రపర్ణీనదీతటమున మేలైన, పసిఁడి సోపానంపుఁ బంక్తి నొప్పు స్థిరశంఖశుక్త్యాదితీర్థఘట్టంబందు, నార్యులందఱు శేషుఁ డనుచుఁ బొగడ నర్హమై దీర్ఘశాఖాంచితమై దివ్య, ధవళ కాంత్యతిశయర్ధి యందు నుద్భూతరూ ఘసుమూలశోభమహాస్కంధ, బంధురము విచిత్ర పత్త్రరవము

తే. చంద్రసూర్యావతంసము శాశ్వతంబు, శర్మదము తింత్రిణీవృక్షసార్వభౌమ మఖిలచేతనరక్షకై యలరు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 30

సీ. ఆతింత్రిణీమూలమందు నంబరచుంబి, మణిమయదివ్యవిమానమందు నజ్ఞానతిమిరౌఘ మంతయు నుడుగార, జ్ఞానప్రదీపంబు జనుల కలర సూర్యమండలమందు జొత్తిల్లువారిగతి, నవ్యపీఠంబునఁ దేజరిల్లు వకుళభూషణునిఁ బ్రపన్నకూటస్థుని, శ్రీపరాంకుశుఁ జూచి చెన్వఁ జెంది

తే. యాత్మజీవాతు వగుతత్పదాబ్జయుగము, మస్తకంబునధరియించి మధురకవుల

సూక్తివినుతించు లక్ష్మణసూరియనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

సీ. ఆమాడ్కి వినుతించు యతికులచంద్రుని, నభిమతశిష్యుని సంఘిగతునిఁ
గరుణాకటాక్షవీక్షణసుధఁ జిల్కుచుఁ, దనదివ్యమంగళతనువుఁ జూపి
మహనీయచరిత నీమహిమముకత నుర్వి, శ్రీవైష్ణవసమృద్ధిఁ జెందు ననుచు
నతిమృదుమధురోక్తు లాదరించుచుఁ బల్కి, బహుమతు లొనరించి పంచినంత

తే. నచటనుండి యతీంద్రుఁడయ్యాలయంబు, వెడలి చని కనె నొకతిరువీథి నుండు
ఖేలదాలోలబాలికాజాల మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 32

సీ. హెచ్చరించుచుఁ బంక్తు లేర్పరించుచు స్వర్ణ, వేత్రపాణులు మోలివెడలుచుండ
నిరుగెలంకుల యతు లేడునూర్గురు, వేలయేకాంగు లావెనుక నడవఁ
బిదప డెబ్బదినాల్గు పీఠస్థులును గొల్వ, నందఱినడుమ నయ్యతివిభుండు
చుక్కలలో నిండు రేఱేఁడు పోలిక, నంశుసాహస్రమం దస్కనట్లు

తే. సూరులంగనుహరిమాడ్కి సొబగుమిగిలి, కదసిరాఁ జూచి కదలియకన్యలరుగ
నొక్కకన్నియ కదలక యుండెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. పసిఁడిసలాకయో బంగారుబొమ్మయో, యనఁ జాలుకన్నియ నచటఁ జూచి
గురుఁడు తిరుప్పుళింగుడి యెంతదూరము, గలదని యడుగ నక్కన్నెయపుడు
తిరువాయిమొళ్రినీకు దృఢముగా వచ్చునా, రాదా యనుచు భిక్షురాజు నడుగ
తిరువాయిమొళ్రివాగ్విధేయ మైనను శ్రీపుళింగు డింతని మాకెఱుంగు పెట్టు

తే. లనుచు సప్పిన్నపాప యతివరేణ్యుఁ, డానతిచ్చిన నది విని యగ్గురునకుఁ
బలికె నిట్లని మరలి యబ్బాల యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర

సీ. తిరువాయిమొళ్రియందుఁ దిరమగు తొమ్మిదా, పదిని రెండవతిరువాయిమొళ్రి
కొడువినై ప్పడగ ళ్ఱోన పదోపాటలోఁ, గూవుదలిత్యాదికొన పదములఁ
గోరి తిరుప్పుళింగుడి కూఁత పెట్టు దూరం బని తెలియంగ రాదొ యిచటి
కని పల్కు నక్కన్నియను జూచి హర్షించి, యాళ్వారికృప నిందు నర్భకులకు

తే. నైన నాలాయిరప్రబంధాదికములు, పాఠమగుఁ గాన సూరుల పగిది పేరిఁ
దలఁపఁ దగు నని యతిరాజు పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. కరుణతో నక్కన్యకావతంసము నెత్తుకొని మస్తకంబు మూర్కొని పవిత్ర
పాణిపల్లవముచే బలుమాఱు చుబుకంబుఁ, దడవి చెక్కులు దువ్వి దయను గురుఁ
డవరించుచుఁ దదీయసదనంబునకు నేఁగి యక్కన్యతలిదండ్రు లతులభక్తి
మ్రొక్కి పూజింప సమ్మోదించి వారిఁ బరిగ్రహించి కరం బనుగ్రహించి

తే. మీరు సూరిసమానులు మీకు మాకు, నొక్కసంబంధమేర్పడ నుచితమనుచుఁ
బలికె యతిపతి యాగృహభర్త కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. అక్కన్నియకుఁ దండ్రియైన మహాత్ముండు, పలికె నిట్లని యతిపతికి మరలి
తలఁచిన కార్య మీదాసునకు విధింపఁ, దగు నన విని యాత్రిదండపాణి

యొప్పతిరుక్కురుకవహూర్పిరాన్పిళ్లాను, కిక్కన్నియ నోసంగు మితఁడు మాకు
నభిమానపుత్రకుఁ డని విధించిన విని, యక్కన్నెతండ్రియు న ట్లొనర్చ
తే. బాంధవులతోడ నానందభరితుఁడగుచు, నతని వీడ్కొల్పి యతినాథుఁ డప్పురంబు
విడిచి పరిజనులను గూడి వెడలె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. కోరి తిరుక్కురుంగుడి కేఁగి యద్దివ్య, దేశవాసులు తన కెదురుగ
వచ్చి సంభావింప వారితో మొదలిటి, వారితో నప్పురవరముఁ జొచ్చి
తద్రత్నగోపురతపనీయమయసాల, గంభీరపరిఖావిజృంభణముల
నభ్రంకషాదభ్రశుభ్రవిభ్రాజితో, త్సవసప్తభూమికాభవనములను
తే. సంతతాలంకృతద్వారచత్వరముల, మంగళామ్నాయఘోషవన్మంటపములఁ
గాంచి యతిరాజు మించి సుఖించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. స్వస్వరూపాభిజ్ఞసాత్త్వికజనపూర్ణ, మఖిలసమృద్ధుల కాటపట్టు
భూలోకవైకుంఠపుర మిది గా కున్న, నీసిరు లిం దేల వాసి కెక్క
నని తల్చి యతినాథుఁ డపు డాతిరుక్కురుం, గుడినంబికోవెలగోపురంబుఁ
గనుఁగొని సాష్టాంగకలితప్రణాముఁ డై, పరభక్తి పెన్గలోపలికి వెడలి
తే. కూరపతిభాగినేయాదిగురులు గొల్వఁ, బ్రక్రమముఁ జేసెగుఁడగ్రభాగమందు
వినుతి యొనరించి కాంచె నా విష్ణు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. నీలాద్రిపైఁ దోఁచు బాలసూర్యునిఁ గతిఁ, దలను గిరీటంబుఁ దాల్చువానిఁ
జవి చాలఁ జిల్కెడు చంద్రబింబముఁ బోలు, మొలకనవ్వులముద్దుమోమువాని
వెండిబంగారంపువిరులగుత్తుల మాడ్కిఁ, గరముల శంఖచక్రములవాని
ముమ్మెఱుంగుల కాలు మొగులట్టు లిరుపార్శ్వ, ములబోరభార్యలు మెలఁగువాని
తే. సాధుపుష్పితకల్పవృక్షుంబు కరణిఁ, గలితసర్వవిభూషణాంగంబువాని
నమ్మురారిని గాంచె నయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఆపాదమస్తక మతనియంగములకు, సద్భక్తి మంగళాశాసనములఁ
గావించు చున్నంతఁ గని యాతిరుక్కురుం, గుడినంబి పల్కె నగ్గురున కిట్టు
లాత్మలఁ బ్రోవఁ బెక్కవతరించితిఁ గాని, యొక్కాత్మ నైనను నోడియునైతిఁ
జేతను లందఱు శిష్యు లయిరి నీకు, దీనికి హేతువుఁ దెల్పు మనిన
తే. నొక్కమంత్రంబు మాకడ నుండు కతన, నాశ్రయింతురు మమ్మంద ఱనుచుఁ బల్క
దిరిగి యాహరి పల్కె నగ్గురున కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఆమంత్ర మెఱిఁగింపు మని హరి యర్థింప, యతిరా జతని కిట్టు లానతిచ్చె
వినియెదురీతిని వింటివా యది నీకు, వినిపించెదము గాని వేఱు లేద
టనినఁ గృతార్థోహ మని పల్కి యాహరి, స్వగురున కున్నతాసన మొసంగి
యామహోన్నతపీఠమం దాత్మదేశికుఁ, డున్నట్టు భావించి యుర్వినుండి
తే. దివ్యచిత్రాసనంబునఁ దేజరిల్లు, శ్రీకురంగపురీపూర్ణశేషి కపుడు

మంత్రరత్న మొసఁగెన క్షమ్యూన్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

సీ. శ్రీమత్కురంగపురీపూర్ణులకు మంత్ర, రత్నోపదేశము రమణఁ జేసి
సర్వాపరాధపుంజం క్షమస్వ ప్రభో, భక్తవత్సల యని ప్రణుతి సలిపి
యతని చే బహుమతి యనుమతియును జెంది, యాసంయమీశ్వరుఁ డచటినుండి
జరగి తిర్వణ్పరిశారం మన్నికపతి, యట్ల తిర్వాట్టారు మనెడు దివ్య
తే. దేశములఁ గాంచి యద్దేవదేవునకును, మంగళాశాసనముఁ జేసి రంగు మీఱఁ
దిరువనంతపురంబున కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 43

సీ. శ్రీమదనంతపురీమతల్లిక వెలి, తోఁటలో నెలకొన్న తులసితరులు
పొన్నలు పొగడలు సన్నగన్నేరులు, కరవీరములు కర్ణికారతరులు
కేతకీచందన కృష్ణాగురు కదంబ, పాటలచాంపేయ పనసతరులు
క్రముకేక్షుకదళికా ఖర్జూరబదరులు, జాంబవసహకార జంభలములు
తే. నారికేళాదిఫలపుష్పనగచయములు, శాలిసస్యాదులును జూచి సర్వగురుఁడు
చోద్య మందుచు నప్పురిఁ జొచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. కందమూలపశుస్యఘననిర్ఝరోదక, దారుపుష్పఫలాది దానములను
ఈగిరు లీతరు లీస్థలవనుల, కుపకారములు సల్పు నూర్జితముగఁ
బద్మాకరంబు లపారగభీరోద, కాపూరితంబులై యఖిలసస్య
హేతువులై తృప్తిహేతువు లగు వీరి, కనుచు వర్ణించుచు యతివరుండు
తే. స్నానపానాదియోగ్యకాసారదివ్య, దీర్ఘికాపుష్కరిణ్యాదితీర్థములను
జూచి పొగడుచు నప్పురిఁ జొచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. ప్రియునిఁ జెందెడు నేడ్కబిడ్డలపైఁ బ్రేమ, మదిఁ బెన్గ నాహరి మహిషి యిచటఁ
గదలక యుండెనఁ గని దుగ్ధజలధియుఁ, దనముద్దు పట్టికై తరలి వచ్చి
తత్తజాంబూనదోదార నానావిధ, రత్నసంకలితమై రమణఁ జెంది
మిన్నుల వ్రాయుచు సన్నుతజనులకుఁ, గోరిక లిచ్చునీ కోటచుట్టు
తే. నిట్లు వసియించెనో యనియెంచఁ దగిన, పద్మసౌరభగంభీర పరిఖ గురుఁడు
చూచి పొగడుచు నప్పురిఁ జొచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. నాల్గుగోపురములు నాలుగుముకుటముల్, నాల్గు ద్వారంబులు నలుమొగములు
గల్గి యీసాలమై కమలజఁడే శేష, శాయిని గన నెడఁబాయ కిచట
నుండెనో యనిమది నూహించుచును మణి, ప్రాకార మది దాఁటి పరమపదముఁ
బోలినయప్పురి భూరిసంపద లన్ని, యతిశేఖరుఁడు స్వకీయాశ్రితులను
తే. గూడి కోవెల కరుగుచుఁ గోరి చూచి, యున్నగతిఁ బొగడువిధముల నుగ్గడితు
ననుచు మద్భావపీఠపై నలరు చున్న, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర. 47

సీ. కులగిరు లన్నియుఁ గూడి మంత్ర మొనర్చి, హేమాచలశిఖినిచటఁ జెంది
యీయనంతశయాను నీశు నారాధించి, బంగారుమేడలై పరిఢవిల్లి

యాత్మజాలాఢ్యయా తాయాంతవతూస్సర్వ,చంద్రిత చేఁ దదు చ్ఛాంగ్రియ మాత్మ
సుమనోనిలయతఁ ద త్సుమనోనిలయతను, దమరత్నమయతఁ ద ద్రత్నతటత
తే. మించి మేరువు నిట్లు జయించి విష్ణు,దాసవాసము లై యుండెఁ దథ్య మనుచు
గురుఁడు పలుకుచుఁ గోవెల కరిగెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. బ్రాహ్మణు లిచ్చోట భగవదారాధన,రూపవైదికకర్మ రూఢమతులు
రాజన్యు లార్వు రరాతుల గెల్చియు, సాధువిరోధులఁ జంపువారు
వైశ్యు లనన్యప్రపన్నులు విహితవా,ణిజ్యాదిసంభృత నిఖిలధనులు
శూద్రు లిమ్మువ్వుర కదోహ వైష్ణవ,దాసుల కశ్రాంత దాస్యరతులు
తే. స్త్రీ లనంతశయానుని సేవఁ జేసి, భాగ్యవతు లౌదు రనుచును భాష్యకర్త
యాన తిచ్చుచుఁ గోవెల కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. వృత్రాసురుఁడు మ్రింగెవృషుతోడ నెద్దాని, సైంహికేయుఁడు పూర్ణచంద్రునట్లు
మేఘనాదుఁడు పోర మేటి యై యెద్దాని,దంతముల్ పెకలించి తండ్రి కిచ్చె
నాయభ్రమాతంగ మస్మత్సమానమా, యనిధిక్కరించుచు హరిమహోత్స
వాంగము లీపట్టి హయనమత్తమా,తంగపుంగవము లుత్తుంగతనువు
తే. లీయనంతశయాను రమేశుఁ గొలిచి,యతిశయముఁ జెందుని ట్లని యతివరేణ్యుఁ
డాన తిచ్చుచుఁ గోవెల కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర. 50
సీ. ఉచ్చైశ్శ్రవము తొల్లి యుగ్రాహవక్షోణి, నింద్రపరాభవం బేర్పరించె
నామానసోత్తర మాధారముగఁ జెంది, మేరువు వలగొను సూరహరులు
గరుడమారుతమనో ఘనజవాతిగములు, సర్వకల్యాణల క్షణయుతములు
నీతురంగంబులం దీ శేషశాయిసే,వకవాహనంబు లవ్యాహతంబు
తే. లట్లనాధారధౌరిత కాదిగతుల, సర్వలోకైకచారము సల్పు ననుచు
గురుఁడు పలుకుచుఁ గోవెల కరిగెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. గోలోకమందున్న గోవు లన్నియుఁ గూడి,శ్రీకాంతునకుఁ బ్రీతిఁ జేయఁదలఁచి
యేకాంతభక్తితో నిచ్చట వసియించి, యెల్లప్పు డీజగ దీశ్వరునకు
వెన్నలుజున్నులుఁ బెరుఁగుమీఁగడలును,హైయంగవీనము లాజ్యములును
జుట్టుఁబాయసములు జోర్కుదధ్యన్నము, లీభోగ్యవస్తువు లేర్పరింపఁ
తే. బాలు మేలుగఁ బిటికెడు పసులభక్తి, నహహా యెంతని పొగడుదు ననియతీంద్రుఁ
డాన తిచ్చుచుఁ గోవెల కరిగె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 52
సీ. ప్రాసాదజాలని ర్గతధూపధూమముల్, హోమధూమచ్ఛట లొఱసి నెరసి
నీలమేఘములీల నింగిఁ గన్పింప సౌ,ధాగ్రకాంతలు శంప లట్లు మెఱయ
విపణివితర్దికా వివిధరత్నప్రభా,చ్ఛట యింద్రచాపంబు సరణి నొప్ప
సకలవాద్యధ్వనుల్ స్తనితముల ట్లుండ, వర్షాగమభ్రాంతి బర్హికులము
తే. భూరికేకారవంబుతోఁ బురులు విచ్చి, యాడు నెప్పుడు నిప్పురి నాశ్రయించి

భక్తులివి యని యతిరాజు పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. భళి న దైవం కేశవాత్పర మని కీర, శారిక లిప్పరిఁ జదువు చుండ
మఱియు సర్వం విష్ణుమయ మని పలుకును, దాసోస్మి యనిపల్కు దాసులఁగని
విద్రుమసోపానవిలసితదీర్ఘికా, పుష్కరిణీస్ఫురత్పుష్కరాళు
లం దుల్లసద్రాజహంసకారండవ, చక్రవాకక్రౌంచసారసాళు

తే. లన్ని యీ శేషతల్పశయాంఘ్రిపద్మ, ముల భజింప వసించినమునివరేణ్యు
లని వచించుచు నరిగెనయ్యార్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. పటికంపుఁజలుపులఁ బఱచి సమంబుగా, రచియించినట్టియారాజవీథి
త్రోవ కిర్వంకల దొడ్డమేడలపంచ, వజ్రవితర్దికావళులయందుఁ
దత్తరంగస్ఫురద్ధవళోర్ధ్వపుండ్రులు, తులసిపద్మాక్షసద్వలయధరులు
వైష్ణవుల్ గొంద ఱీఫణిరాజశాయిన, త్కల్యాణగుణకథాకలనములను

తే. బ్రొద్దుపుచ్చుచునుందు రప్పాంతఁ బోలుచు, నారికేళంపుఁబ్రాఁకులనడుమననుచు
గురుఁడుపలుకుచుఁ గోవెల కరిగెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. నీలంపుగోడల నిగ్గుల నొకవంకఁ, జీకట్లు గ్రమ్మి చీకాకుపఱుప
మఱువంక భిత్తుల మలచినవజ్రంపుఁ, బలకలతళుకు లాబెళుకు లగుచు
మేడలఁ గీల్కొన్న మేలిరత్నంబుల, ఛాయ లాకాలిక సంధ్య లీన
నీసందియము లన్నియెంబెరుమానారు, తనమేనికాంతులఁ దఱచి యడఁచి

తే. రాజవీథులఁ జని చని రంగు మీఱ, నొక్కచోటఁగటాక్షించె నున్నతంపు
రత్నమయతప్తకాంచనరథము ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర. 56

సీ. మణిమయకూబరమహితంబు షోడశ, చామీకరవికారచక్రయుతము
స్వర్ణాంతరాళికాచ్ఛాదనఫలకంబు, కాంచనాసనపద్మకర్ణికంబు
మరకతస్తంభసుస్థిరగుంభితంబును, మేరుమందరశోభి మిహిరసమము
మణిఘంటికాశతమధురధ్వనియుతంబు, హాటకమయశిఖరాంచితంబు

తే. శ్రీకరోన్నతచిత్రపతాకనిచయ, మశ్వసూతసమన్విత మతివిచిత్ర
మట్టిరథముఁగటాక్షించె నార్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. పసిఁడిగుబ్బలిమీఁది బాలార్కబింబంబుఁ, బోలగ్రకలశము మోము గాఁగఁ
జలఘంటికాస్వానఝుంకృతియుతపతాకా, శ్రేణు లాత్మపక్షములు గాఁగఁ
ప్రాలంబమౌక్తికబహుపుష్పమయదామ, సర్వహారాదిభూషణము లమరఁ
దార్క్ష్యుఁ డీరథరూపధారి యై యీ శేషశాయికోవెలకడ సతత ముండు

తే. నని తలంచెద నని మ్రొక్కి యాత్మశిష్య
వరులతో గోపురముఁ జెంది గురుఁడు మ్రొక్కి
చోద్యపడుచును గోవెలఁ జొచ్చె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర. 58

సీ. రావణాదుల గెల్చి రాముఁ డీస్థలియందు, స్థాపించుపృథుజయ స్తంభ మొక్కొ
రసనుండి వెల్వడు రత్నాంశుయుగ్దంష్ట్ర, తారకవారాహ దంష్ట్ర మొక్కొ
భక్తులు వైకుంఠ పద మొందఁ గట్టిన, బంగారుసోపాన పంక్తియొక్కొ
యని జను లూహింప నర్ఘ్య మామణిమయ, గారుడ స్తంభంబు కడను మ్రొక్కి
తే. కూరనాథాదిగురులతోఁ గోవెలకును, బ్రక్రమముఁ జేయుచును జూచె బద్మనాభ
మందిరశ్రీల నాజగన్మాన్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర. 59
సీ. ఆమ్నాయములు గొంద ఱావృత్తి సలుపుచు, నొకచోట సేవించి రుడయవరుల
నన్యులు నామసహస్రంబుఁ జదువుచు, భజియించి రొక్కెడఁ బరమగురుని
శ్రీపుష్పకైంకర్యసిద్ధు లొక్కెడఁ జూచి, యలరుచు మ్రొక్కి రాయతివిభునకు
శారిక లొకచోట శౌరినామంబులఁ, జదువుచుఁ గనియె నా సత్త్వనిధిని
తే. నంద జిట్లు భజింప నాయార్యబుమభుఁ, డమ్మురారివిమానాగ్రమందు వెల్గు
కనకమయరత్నశిఖరముఁ గాంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. వాచ్య మీబ్రహ్మము వాచక మగువేద, మీవిమానము జ్ఞాన మీశిఖరము
నన్యోన్యసంబంధు లగుమూఁడువస్తువు, లిచ్చోట నెలకొన్న విట్ల ధ్రువము
లని పల్కి బోధమయు ప్రదీపం బనఁ, జాలువిమానాగ్ర సక్తశిఖర
మావిమానము వెన్క నతిభక్తి సేవించి, బలిపీఠము భజించి ప్రణతి సల్పి
తే. గారుడపుఁబచ్చచలుపలు గదిపినట్టి, భవనమందు వసించుసుపర్ణుఁ జూచి
స్వామికడ కేఁగెనయ్యతిస్వామి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. శారదపూర్ణిమాచంద్రమస్సాహస్ర, ముదయించెనా మింట నొక్కసారి
వర్ణింపవచ్చు నెవ్వనిమేనితో సాటి, యట్టియనంతుని యతులభోగ
శయ్యపైఁ బవళించు చక్కనివేల్పుల, రాయని రజతాద్రి రమ్యశిఖరి
సంసక్తవార్షిక జలదమాలికభంగి, మూఁడువాకిళ్ల సమ్మోద మొదవఁ
తే. జూచి యాదేవదేవుని సుందరాంగ, ములను దివ్యవిభూషణముల వరాయు
ధములఁ గనుఁగొనెనమ్మహోదారుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. మహితమహానీల మయనగాగ్రస్థిత, లలితబాలార్కమండలముపగిది
నూహింపఁ దగినసర్వోత్కృష్టరత్నసం, ఘటితకిరీటంబు గల్గుశిరము
నసితాభ్రమధ్యస్థితాష్టమీచంద్రాభ, కుటిలాలకావృత నిటలతటముఁ
దత్క్షణోన్మీలితాంతఃస్థభ్రమరదివ్య, పుండరీకములను బోలుకనుల
తే. నవ్యకాంచనకళికాభ నాసికయును, నీలమణిదర్పణాభ కపోలములను
నుడయవరు గాంచిసంతస మొందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. కుసుమబాణునివింటి కొనలను నగఁ జాలు, కమనీయమగుకన్ను బొమలదోయి
శ్రీకారములఁ బోలు చెవులను వ్రేలెడు, మకరకుండలములు మణిమయములఁ
జంద్రబింబామృతఝరి యనఁ జాలెడు, ముద్దుమోమునఁ బొల్చు మొలకనవ్వు

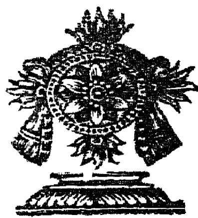
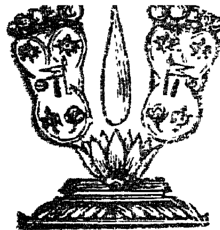
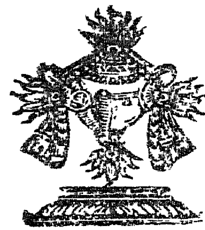
బింబవిద్రుమముల బింబండిపఱచి కా, అడవిపాలికిఁ బంచు నధరపుటిని
తే. దక్షిణావర్తశంఖసుందరము గళము, శంఖచక్రాంచితోన్నతాంసద్వయంబు
గూఢజత్రులఁ గనియె నక్రోధుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెపమోద మలర.
సీ. సుందరసుకుమారసుభగసువృత్తము, లిందిరాలింగనానందములును
మరకతపరిఘోపమానంబులును దివ్య, సౌరభచందనచర్చితములుఁ
గమనీయనవరత్నఖచితతప్తసువర్ణ, భూరికేయూరాదిభూషితములుఁ
బంచాయుధగ్రహణాంచితస్థలపద్మ, గర్భచారుద్యుతికరతలములు
తే. పుష్పపల్లవకోశాదిభూషితోరు, కల్పతరుశాఖలను బోలుఘనభుజములు
భావ్యకర్త భజించె నాపగిది ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర. 65
సీ. గ్రైవేయమౌక్తికకలితహారావళుల్, తారావళులసొంపు తగ్గుపఱుపఁ
జలవైజయంతికాతులసీసుగంధము, సాధుబృందములకుఁ జవులు దెలుప
నప్సారసన్మనోహారికౌస్తుభరత్న, దీప్తి తాపత్రయతిమిర మడఁప
శ్రీవత్సచిహ్నము చెంత లక్ష్మీదేవి, మంగళాభరణంబు మాడ్కి వెలయ
తే. హేమరాజితచిత్రవదింద్రనీల, శకలకలితకవాటవక్షస్స్థలంబుఁ
గాంచి యతిపతి మించి సుఖించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
సీ. ఆరీతి నూర్ధ్వావయవములఁ గనుఁగొని, మధ్యమద్వారంపుమార్గమునను
లోపలి కేఁగి యా శ్రీపతిజగదేక, పావన మగుదివ్యపార్శ్వయుగము
నిఖిలజగజ్జాలనిత్యశుభావాస, కోమలవిలసితకుక్షితలము
శుభగభీరావర్తసుందరవిశ్వసృ, డ్జననకారణనాభిజలరుహంబుఁ
తే. గనకకాంచీగుణావృతకటితటంబు, భవ్యరత్నమయోదరబంధనంబుఁ
గాంచి యతిపతి మించి సుఖించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. పీతాంబరావృతపృథుజఘననితంబ, రాజరంభాదివిరాజదూరు
లను జూచి యానందఘనచిత్తుఁడై మ్రొక్కి, యంతిమద్వారము ననుసరించి
వచ్చి లోఁ జొచ్చి యా పద్మనాభునిమహా, నీలకాహళములఁ బోలువర్తు
లానుపూర్వ్యలజంఘ లతిమనోహరజాను, శింజానమంజుమంజీరములను
తే. భవ్యకమఠోన్నతోజ్జ్వలప్రపదములను, స్థలసరోరుహరక్తాంఘ్రితలహలాది
సుభగరేఖల యతిపతి చూచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
సీ. భువనము లన్నియుఁ బారిఁ బవిత్రములఁ గాఁ, జేసెదనని గంగవాసిఁ దలఁచి
పద్మనాభునిపాదపద్మసర్వాంగుళీ, స్వచ్ఛనఖపరిభాచ్ఛలముఁ దాల్చి
బహుముఖములనిట్లు ప్రవహించుచున్నదో, యనఁదగునఖకాంతు లలరఁ జూచి
యా దేవదేవుని యాహ్లాదమయదివ్య, మంగళమూర్తిని మదిని నిలిపి
తే. శ్రీపరాంకుశమునిగతి నా పురాణ, పురుషు శేషశయానునిఁ బొగడి యతని
యాజ్ఞ దలఁదాల్చి మరలె నయ్యార్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.

కవిరాజవిరాజితవృత్తము. సులలితబాలదివాకరవిగ్రహశోభితదీనదయాజలధీ
కలమృదుభాషణ కంజదళేక్షణ । కామితకల్పక కల్పయశా
జలరుహబీజస మంచితనలయవి।శాలభుజాంతర సత్త్వనిధీ
విలసదనుగ్రహ విబుధపరిగ్రహ । విష్ణుపరత్వసమిద్ధమతీ. 70

క. శ్రీమదనంతపురీమణి,ధామగతానంతభోగ।తల్పశయ శ్రీ
కాముకహరిపదకమల, ప్రేమాతిశయా యతీంద్ర । పృథుగుణసాంద్రా. 71

మాలినీవృత్తము. పరమశుభచరిత్రా । పాపవల్లీలవిత్రా
స్ఫురితగుణనివేశా । ప్రోల్లసద్దివ్యదేశా
పరిచరదనవద్యా । పాలితబ్రహ్మవిద్యా
భరిత భవవిరక్తా । బ్రహ్మసూత్రార్థవక్తా. 72

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవపరవాదిభయం
కరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్రాపస్తంబసూత్ర కణ్వసగోత్ర పవిత్రోభయకవి
మిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతం
బై నయాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునందు మధ్యమభాగం
బున దిగ్విజయార్థంబుగా యతీంద్రులు ప్రార్థించుటయు నాసంయమీంద్రుండు
శ్రీరంగరాజాజ్ఞచే శ్రీరంగధామంబునుండి వెడలి తిరుక్కోఁడందయు నళగరితి
రుమలయు దర్భశయనంబును దిరునగరియుఁ దిరుక్కురుంగుడియుఁ దిరువణ్పరిశా
రంబును దిరువాట్టారంబును దిరువనంతపురంబును జెంది యాయాస్థలంబుల
శ్రీహరిని సేవించి మంగళాశాసనంబుఁ జేసి ప్రతివాదివిజయం బొనర్చుటయు
నన్నది చతుర్థోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

మధ్యమభాగము.

—:o:—

పంచమోల్లాసము.

క. బలవత్ప్రమాణతర్క, జ్జ్వలకిరణసహస్రధూత - పరవాదిమహా
చ్ఛలవాదాంధతమిస్రా, సులలిత రామానుజార్య - సూర్య మహాత్మా. 1

వ. అవధరింపుము. 2

సీ. బాహ్యమంటపమందుఁ - బ్రతివాదులనుజూచి, బ్రహ్మతర్కములచే - భంగపఱిచి
కైంకర్యములు కొన్ని - గావింప నియమించి, యాశ్రితవర్గము - లనుసరింప
మఱియు నప్పురిఁ బాసి - మళయాళదివ్యదేశములకు మంగళా - శాసనంబు
గావించి పాండురం - గక్షేత్రమందున, విఠ్ఠలేశ్వరుఁ గాంచి - వినుతి సల్పి

తే. రాజదుత్తరమథురాపు - రంబుఁ జెంది, బాలకృష్ణుని గనుఁగొని - ప్రణుతి సలిపి
యల్ల వ్రేపల్లెకరిగె న - య్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె - మోద మలర.

సీ. రామకృష్ణులు ముందు - రంజిల్లి రెచ్చోట, గోపికాగోపగో - కులముతోడ
బృంద తపం బొంది - విధికృతి యద్రూప, మంది ముకుందుఁ డా - నందుఁ డాల్చె
నెందు గుల్మలతాదు - లం దొక్కపై పుట్టఁ, గోరె నుద్ధవుఁ డసం - కుచితభక్తి
నెచ్చోటఁ దడ వుండె - నిరవు చేసుక ముందు, శ్రీనాథమునిగురు - శేఖరుండు

తే. అట్టిబృందావనముఁ జెంది - యఖిలగురుఁడు, నందసూనునిఁ జూచి యా - నంద మొంది
కనియెఁ బావనయమునోప - వనము ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె - మోదమలర.

సీ. యమునాప్రవాహమం - దవగాహన మొనర్చి, కాళియహ్రదతట - కలితభవనుఁ
గాళియమర్దనుఁ - గమలాక్షు సేవించి, గోవర్ధనాలయు - గోపవేషుఁ
గనుఁగొని సాష్టాంగ - కలిత ప్రణాముఁడై, పొగడి శ్రీద్వారకా - పురముఁ జెంది
శ్రీప్రవర్షణగిరి - శిఖరంబుపై నుండి, కుప్పించి యుఱికిన - కుహకభయుల

తే. మాగధాహవవిముఖుల - మహితబలుల, రామకృష్ణుల లోకైక - రక్షకులను
గాంచి లక్ష్మణముని వినుతించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె - మోదమలర.

సీ. గోవిందనామక - పావనద్వాదశి, నెద్దాని నిశఁ గాంతు - రెల్లవారు
శ్రీరామకృష్ణులు - చేతనులను బ్రోవ, నెచ్చోట నెలకొని - రిపటికైన

నెద్దానిఁ దలఁచిన నెట్టిపాతకు లైనఁ, బావను లగుదురు పాప ముడిగి
పుర మెల్ల ముంచి యంభోరాశి హరియాజ్ఞ, నెద్దాని ముంపలే దిప్పటికిని
తే. దేవదేవుఁడు నివసించె నేనియందు, నట్టిద్వారవతీపుర మమర హృదయ
దర్పణంబందుఁగనె నాత్రిదండి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. పుడమిపాలంతుకఁ బొల్పొందఁగాఁదన,కోనగొమ్మునపై ముస్తకోలఁదిఁ దాల్చి
శ్వేతవరాహము వెల్వడినబిలంబు, పుష్కరతీర్థమై పుడమి వెలసె
నాపుష్కరాటవి కరిగి యజ్ఞవరాహు, నర్చించి కని యయోధ్యాపురంబు
విశ్లేషభీతులై వివిధర్షు లర్థింప, నర్చాస్వరూపమై యచట నున్న
తే. రాము సానుజు సీతాభిరాము హనుమ,దాదిపరివృతు సరయూతటాలయస్థుఁ
గాంచి వినుతించె శ్రీభాష్యకర్త యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. అచటనుండి ప్రయాగ కరిగి త్రివేణిని, స్నానపానాదుల సత్కరించి
తీర్థీకరించి తత్తీరనివాసుని, మాధవు వినుతించి మఱియు గయకు
విచ్చేసి వటమును విష్ణుపాదము గదాధరు భక్తిఁ గేల్మోడ్చి తరలి వెడలి
వెడలు పామడ యంత పొడవుసాలగ్రామ,నగమును గండకీనదిని మఱియు
తే. స్థలజజలజభిదాభిన్న సౌమ్యరాము,కృష్ణనృహరివరాహాది విష్ణుదివ్య
మూర్తులను జూచె నాశేషమూర్తి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. వైకుంఠపదమందు వాసుదేవునిఁ జూచి, నైమిశాటవి రమానాథుఁ గాంచి
హరిని హరిద్వారమందుఁ గన్నులఁ గని, కాశ్మీరదేశముకడ సపాద
లక్షపర్వతము లలక్ష్యముగా దాఁటి, వెన్నముద్దలతోడ వెంటఁ జనుచుఁ
దాలతమాలతక్కోలహింతాలర,సాలసాలకదంబసరళవకుళ
తే. చంపకాశోకపున్నాగచందనాది,కమ్రఫలపుష్పపల్లవనమ్రశాఖ
శాఖులను జూచె సంయమిస్వామి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. క్షీరాబ్ధిపతిసితాసితకేశములు రెండు, నిల నెవ్వరై జగమేలు చంద్రు
భరతవర్షంబందు బహువర్షములనుండి, వసియించి రెవ్వరీ వసుధఁ బ్రోవఁ
దమయూరువునఁ బుట్టుతరుణిచేతను రంభ,గర్వమడంచు నిష్కామ మెవ్వ
రాఱేసినెల లొక్కరని సల్పుచు సహస్ర,కవచుని గెల్చి రేఘనులు ముందు
తే. నాపురాణమహర్షుల కాదికవుల, కభిమతావాస మగుబదర్యాశ్రమేంద్ర
ముడయువరు చూచిసంతస మొందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. గురుశిష్యరూపముఁ గొనిప్రాణులకుఁదానె,తిరుమంత్ర మొసఁగెడిగురుఁడితండు
వ్యాసపరాశరహరితనారదముఖ,తత్త్వార్థసారబోధకుఁ డితండు
యమనియమాసనాద్యష్టాంగయోగహృ,త్పుండరీకధ్యేయపురుషుఁ డితఁడు
భారతవర్షైకభాగధేయం బితఁ, డాగమాంతోక్తుల కర్థ మితఁడు
తే. కంటి మీతనిఁ గన్నులకవుదీఱ, మంటి మీదొడ్డమేలుగైకొంటి మనుచు

గురుశిఖామణి వాఁగడె నాకొలఁది ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.
సీ. నయ మొప్ప నానరనారాయణుల నిత్య, మర్చింపఁ గొందఱ నాశ్రితులను
దీర్ఘప్రసాదప్రతిగ్రహోద్యుక్తుల, శ్రీవైష్ణవుల నందుఁ జెంద నిలిపి
యాహరిపాదోదితాత్మ్యష్ణజలపూర్ణ, కుండముఁ గనుఁగొని గురువరుండు
వసుధార యనుసమీపగ్రామ మీక్షించి, దివ్యసరస్వతీతీరశమ్య
తే. కాశ్రమంబుఁ గటాక్షించి యచటిబుధులు, తనదువైష్ణవధర్మసంస్థాపనంబుఁ
గాంచి హర్షింప నచ్చటఁ గదలె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర. 12
సీ. అచటనుండి యతీంద్రుఁ డరిగి లసద్బట్ట, మంటపోపవనాద్యమహితలమునఁ
దనదాసులను నిల్పి తాఁ దగువారితో, భారతీభండారభవన మొంది
యాద్వారశాఖల హస్తాబ్జముల నూని, తన కభిముఖి యొకతరుణి నిల్వ
నతముఖుఁ డాయతిపతి త్రోవ యి మ్మన్న, నతని కిట్లని పల్కె నాలతాంగి
తే. యొక్కశ్రుతి కర్థ మడిగెద నున్నయట్లు, చెప్పఁ గలిగినఁ ద్రోవ యిచ్చెదను నీకు
సత్య మిది యని పల్కె నాసాధ్వి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.
సీ. ఆశ్రుతి యెయ్యది యని యతఁ డడిగినఁ, దస్యయథేత్యాద్యుదారవేద
ఘనవాక్యమందునఁ గప్యాసశబ్దార్థ, పుండరీకపదార్థములను రెండు
గూర్చి యొక్కటిఁ జేసి గోవిందుకనులకు, సాటి వర్ణింపు వాగ్ధాటి మెఱయ
ననుచు యతీంద్రుని కావధూమణి పల్కె, నందఱు వినుచుండ యతివరుండు
తే. విమతగంభీరసూక్తుల విస్తరించి, యాశ్రుతిప్రోతపదముల కన్నిటికిని
స్థిరవిశిష్టార్థ మొక్కటి చెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర. 14
సీ. కమ్మన జలము లాకమ్ములఁ దన దగు, కరములచేఁ గ్రోలు కతన సూర్యుఁ
డాకపిపదమున కర్థమై చెల్లు న, ట్లాసశబ్దము వికాసార్థపరము
యది గాన శుభగభీరాంభస్సముద్భూత, పరిరూఢదృఢనాళబాలసూర్య
భానుసద్యస్స్ఫుటత్పావనపుండరీ, కములఁ బోలెడువాలుఁ గన్నులమర
తే. నంతరాదిత్యవర్తికి హరికి ననుచు, యతిశిఖామణి పల్కె నాయతివ యతని
కతిముదంబున మరల నిట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోద మలర.
సీ. భాష్యంబుఁ గనిపింప వచ్చినవేళయం, దీశ్రుతివాక్యార్థ మేనె యడుగఁ
గపిగుదములఁ బోలు కన్నులు గలవాఁడు, కమలాక్షుఁ డనుచు శంకరుఁడు పల్కె
నదినుత యింతవట్టాత్మ నేఁ గ్రుంగెద, నీప్రొద్దు నాదుఃఖ మెల్లఁ బాసె
నని పల్కి యాసతి యచటఁ గన్పడ కున్న, నందఱక్కజపడి యాత్రిదండి
తే. నాథునకు భారతీశోకనాశనుఁ డని, నామ మొనరించి రాయతినాయకుండు
శుభసరస్వతీనిలయముఁ జొచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. ఆభట్టమంటపమందు సరస్వతీ, భండార మనురత్నభవనమందు
నేదేవి నెలకొని యిపటికైనను దన, కరపల్లవమునందుఁ గావ్య మును ప

దోషము లుండెనా దూరము పడఁ జిమ్ముఁ, గృతి లెస్స యైన నంగీకరించు
నట్టివాగ్దేవిని యతిరాజు గనుఁగొని, శ్రీభాష్య మిచ్చినఁ జేతఁ బూని
తే. తాన తలఁ దాల్చి యిచ్చి యీధరణి మీఱె
భాష్యకారులు మత్ప్రియభాష్య మిదియె
యని సరస్వతి పల్కె నాఘనున కనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 17

సీ. పంకజపద మిలఁ బద్మమునకుఁబోలె, భాష్యకారపదంబు భాషకతన
యౌగికరూఢమై యతిరాజునకుఁ జెల్లు, నది గాననే తదీయాశ్రితులకు
నామమై చెల్లు నీభూమి నిప్పటికిని, మఱియు సరస్వతి మదిని మెచ్చి
విమలహయగ్రీవవిగ్రహం బొక్కటి, యతిపతి కిచ్చిన నచటికుమతు
తే. లోర్వఁజాలక తర్కించి యుడయవరుల, గోడి చని యాభిచారికహుతియొనర్చి
యప్పసాయకభుజకృత్య ననిపి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 18

సీ. ప్రహ్లాదుఁ గని కృత్య భగ్నయై చని తనుఁ, బంచుభార్గవులఁ గీడ్పఱిచినట్లు
శ్రీభాష్యకారుల సేవించి యాకృత్య, తిరిగి యాద్విజులఁ గీడ్పఱుపఁ జనిన
వేయువిధంబుల వెంగళులై వారు, నగ్నులై భగ్నులై నలఁకఁ జెందఁ
బుడమితోఁ డదివిని యుడయవరంఘ్రులఁ, గని మ్రొక్కి ప్రార్థింపఁ గరుణ నతఁడు
తే. తనదుశ్రీపాదతీర్థ మందఱకి వారి, కనుపఁ గ్రోలి సుఖించి యయ్యవనివిబుధు
లాశ్రయించిరి యతిపతి యడుగు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

సీ. ఆప్రభావముఁ జూచి యాధరిత్రీవిభుం, డాయతిశేఖరు నాశ్రయించి
తనబలంబులతోడ ధరణీసురులతోడఁ, దక్కినవారితోఁ దగినభక్తి
నర్చించి యతిరాజు నంపఁగాఁ దా వచ్చి, రెండుప్రయాణము లుండి మరలి
గురుని వీడ్కొని తనపురిఁ జెందె నగ్గురువరుఁడు వారాణసీపురముఁ జెంది
తే. దేవదేవుని శ్రీపాదతీర్థ మనుచు, గంగ నవగాహన మొనర్చి కదలి వెడలి
క్రమముగా నీలశైలముఁ గాంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

సీ. శ్రీపురుషోత్తమక్షేత్రరత్నమునందుఁ, దనయాశ్రితుల నిల్పి తగినచోటఁ
గోవెలమంటపగోపురప్రాకార,ములు పుష్పవనములు పురపుసిరులు
తతమత్స్యకచ్ఛపేంద్రద్యుమ్నజలధిమా,ర్కండేయరోహిణీకుండచక్ర
తీర్థములు మహానదీశ్వేతగంగలు, వటపత్రశయకృష్ణు వటము చక్ర
తే. ధరు జగన్నాథు శ్రీసుభద్రాసహాయు, రాము నభిరాము నీలాద్రిధామముఁ గాంచి
యతినభోమణి తనచోటి కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఆరాత్రి యతిపతి యాస్థలవైభవ, మంతఁ దలంచి ప్రహర్ష మొంది
శ్రీపాంచరాత్రప్రసిద్ధవైష్ణవధర్మ,ముల నందు నెలకొల్పఁ దలఁచినంత
నత్యంతపతితుల నైనఁ బవిత్రులఁ, గావింప బిరుదులు గట్టినట్టి

యీమామెదుట యుష్మదీప్సితధర్మము, లేవియు సరిపడ వివి నిజంబు
తే. గనుక మీరిటవచ్చు టే ఘనతమాకు, సత్యమిదియని యాజగత్స్వామియిట్లు
భాష్యకారులకనుమోదిలఁ బలికెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
సీ. ఏవిధంబున నైన నిది దివ్యదేశముఁ, గావింప వలె నని కదల కున్న
జన్మాంతరముల నిజభాగిత యిపు డిల, జనకుఁ డార్యుఁడు మామసచివుఁ డైన
యతిపతి నాహరి యలగరుత్మంతుండు, తన్నుఁ దాల్చినగతిఁ దగవహించి
శ్రీకూర్మధామముఁ జెందించి యాశ్వేత, కుండముకడ దించి కూర్మరూపి
తే. నైనను లింగ మని తల్చియబుధు లిచట, నర్చఁ జేసెదరీ గాసినడఁపుమనుచుఁ
బలికి యంతర్హితుం డయ్యెవరదుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.
సీ. సత్యసంకల్పుండు సర్వస్వతంత్రుఁ డౌ, నీజగన్నాయకుఁ డింత చేసె
నని యెంచి రామానుజాచార్యుఁ డాశ్వేత, కుండములో దిగి కాండ మాడి
జల మూర్ధ్వపుండ్రంబుసంజ్ఞగా ధరియించి, భగవదాజ్ఞావిధిఁబఱపి యచట
శ్రీపరాంకుశముని చించక్రిందను బోలెఁ, జందనద్రుచ్ఛాయయందుఁ జెంది
తే. శాంచెఁ గనుమోదిలఁ గటిమేనికలిమివాని
సిగయు జన్నిదమును సిరి చిల్కువాని
బాలు వటులీలు సుగుణాలవాలు ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 24
సీ. ఆబ్రహ్మచారియు నల్లనల్లన డాసి, ప్రణతుఁ డై యాయతిభర్త నడిగె
నెందుండి వచ్చెద రెచ్చోటి కరిగెద, రిం దొంటిమై నుని కెందుకతనఁ
దిరుపగూ డెచట నంతేవాసు లెచ్చోట, నప్పవిత్రత్రిదండాదు లేడ
భైక్షాటనము సల్ప నశుమ మిచ్చోట, శైవపాశుపతాదిసంకులంబు
తే. గనుక నిన్నియు నడిగితిఁ గరుణ గల్గి, శిష్యునకు వీని కున్నట్లు చెప్పఁ దగినఁ
జెప్పుమని మ్రొక్కి పలికెనాచిఱుతఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. చవి గుల్కుపల్కులు చక్కనితిరుమేను, మొలకనవ్వుల నీనుముద్దుమోము
కౌపీనకటిసూత్రకరపల్లవస్థిత, పాలాశదండంబు బ్రహ్మసూత్ర
ముచితస్థలద్వాదశోర్ధ్వపుండ్రంబులు, దర్భపవిత్రంబుఁ దగినసిగయు
స్వాధ్యాయజపపరస్వాస్యపద్మంబును, గరుణారసముఁ జిల్కుకన్నుదోయి
తే. నన్నియును జూచి యతిరాజు హర్ష మొంది
యాత్మవృత్తాంత మంత నాయర్భకునకుఁ
జింత లన్నియు దిగనాడి చెప్పె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 26
సీ. వత్స వైష్ణవునకు వరసితమృత్కృత, చ్ఛిదోర్ధ్వపుండ్రముల్ సిరుల వెంట
లవి లేక యుండితి నమలమృత్తిక లేక, యన నొకగనిఁ జూపనచటఁ ద్రవ్వి

ధవళమృత్తికఁ గొని ద్వాదశచ్ఛిద్రోర్ధ్వ, పుండ్రము లన్నియుఁ బాసఁగఁ దాల్చి,
శ్రీచూర్ణ మడుగ నాక్షితి మఱొక్కెడఁ ద్రవ్వి, యావర్ణి దెచ్చి య్యనది ధరించి
తే. యారగింప నిమంత్రించి యతివరుండు
తగదు కుడువంగ యతికిఁ ద్రిదండ ముడిగి
యనుచుఁ బలికెను గుహనార్భకునకు ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 27
సీ. స్వాదుఫలక్షీరశర్కరాదుల నిత్య, మర్పించుచుండె నా యర్భకుండు
శ్రీకూర్మధామముఁ జెందె యుష్మద్గురుఁ, డచటికి మీ రందఱరుగుఁ డనుచు
దేవాదిదేవుఁ డతిస్వతంత్రుండు శ్రీ,హరి సుభద్రామనోహరుఁడు పలుక
మనగురు నెడఁబాపు మాయావి యితనితో, మన కేమిపని యని మాన్యులెల్లఁ
తే. దరలి శ్రీకూర్మ మొంది రా దారకుండు
శిష్యుఁడై నాల్గుదినములు చెంతఁ గొలిచి
కానరాఁడాయె యతిపతి కనుల కనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 28
సీ. ఆచార్యపురుషు లేకాంగులు యతులును, గోత్రైమసానులుఁ గొఱఁత లేని
సాత్తాను లతిశిత సర్వసాధనపాణు, లతిశూరు లగు నిత్యు లధికబలులు
స్వస్వరూపజ్ఞానసంపన్ను లందఱు, నందఱు విజితకామాదిరిపులు
నంతిమోపాయనిష్ఠాసక్తు లందఱు, నధిగతపరమార్థు లందఱందు
తే. నష్టసేవధిఁ గనుఁగొన్న నరులభంగి, నంద ఱానంద మొంది రయ్యార్యుఁ జూచి
యుడయవరు వారిఁ గనిహర్ష మొందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. వేయుకరంబుల విలసిల్లు రవిభంగి, ఘనసింధువులఁ బాలకడలికరణి
గ్రహతారతతులరాకాకళానిధిమాడ్కి, నాత్మీయులను గూడి యతివరుండు
విలసిల్లుచుండి యావిష్కృతశక్తియై, శైవులఁ బిలిపించి సాంత్వవచన
ములనాడించుచు ముందటికథఁ జెప్పె, ఋషికుల్యకడఁ దొల్లి ఋషులు హరిని
తే. నాదికూర్మాకృతిని జూపు మనుచుఁ బొగడ
వాసి హరి దోఁచె నొకపుణ్యరాశికరణి
ననుచు వారికిఁ బలికె నయ్యార్యుఁ డనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 30
సీ. ఆశుద్ధసత్త్వకూర్మాకారహరి యిట, నీశ్వేతశైలమై యిపటికైనఁ
గనిపించుచున్నాఁడు గనుక నద్దెసలకుఁ, గనఁబడు నిగ్గిరి కమఠమట్లు
నిజసేవకులు తన్ను నిత్య మర్చింప నీ, శ్వేతకుండాంతికక్షేత్రమందు
మహితసాలగ్రామమాలికాలంకృత, శ్రీకూర్మమూర్తియై చెలఁగుచుండుఁ
తే. గనుక మా దేవుఁ డీతండు గాన మీరు, శైవముఖ్యులు హరికర్చ సలుపఁదగద

టనుచు వారికిఁబలికె నఽయ్యార్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోదమలర
సీ. శ్రీభాష్యకారులఽశ్రీసూక్తు లన్నియు, విని పల్కి రాశైవఽవీరు లిట్లు
తడవులనుండి యీఽతనిఁ బూజ చేసెద, మభిమతశివలింగ ఽ మనుచు నమ్మి
వేయుమాటల కేమి ఽ వినుఁ డొకనిశ్చయ, మితనికోవెలవెన్క ఽ నేకభక్తి
మీ రుండిప్రార్థింప ఽ మీకభిముఖుఁడుగాఁ, దిరిగెనాయితఁడుమీఽ దేవుఁడనుచు
తే. శైవు లన విని యతిరాజు ఽ సంతసించి, శక్తిశూలాదిసాధనఽశైవతతికి
సమ్మతం బగుశపథంబు ఽ సలిపె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోద మలర.
సీ. పడమటిదెసనుండిఽప్రపదన మొదవ మా, కభిముఖుఁ డాయెనాఽహరి యితండె
యప్పుడు, గుమిగూడి ఽ యస్మదీయబలంబు, లొకమూఁడుక్రోసులుఽయుష్మదీయ
జనుల వధింతురు ఽ సత్య మీశపథ మిం, దట్లు గాకుండెనా ఽ హరుఁ డితండె
యప్పుడు మాబలఽమట్లుగావింపుఁడీ, యనియతీంద్రుఁడు పల్కి ఽ నను మతించి
తే. శక్తిశూలాదిసాధనశైవబలము, కూర్మధామము మొదలు కాఽకుళముదనుక
యుద్ధసన్నాహ మేర్పడ ఽనుండె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽ మోద మలర.
సీ. కోవెలపడమటఁ ఽ గోశత్రయావధి, దక్షిణాశను సముఽద్రంబుదనుకఁ
గాలకింకరజయఽఘంటారవాంఘ్రిల, నాత్మకింకరుల దీఽర్ఘాసిధరుల
గుర్వర్థసంభృతఽసర్వార్థపూర్ణుల, సమరసన్నద్ధుల ఽ నమర నునిచి
యసహాయశూరుల ఽ నాయుధపాణులఁ, గొందఱ స్వస్థానఽగుప్తి కునిచి
తే. శ్వేతకుండావగాహముఁ ఽ జేసి తత్త,దుచితపదసర్మితద్వాదఽశోర్ధ్వపుండ్ర
విలసితుం డయ్యెనాయతిఽవిష్ణు ఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.
సీ. తిరుపవిత్రంబులు ఽ తిరుమణిత్తావళం,బులు బ్రహ్మసూత్రము ఽ బోరమెఱయఁ
బాణిపల్లవధృతఽవజ్రత్రిదండంబు, భవులపాపాద్రులఁ ఽ బగుల నడవఁ
గాషాయమృదుచేలఽకాంతిపుంజంబులు, పద్మరాగాంశులఁ ఽ బరిభవింప
ముఖపూర్ణచంద్రకౌఽముదిదరస్మితసుధా,సారము భవతాపఽశాంతి సలుప
తే. సిత శిలీముఖగదుదురుఽశ్రీల మించఁ, గూరరాడ్భాగినేయాదిఽగురులు గొల్వ
యతిశిఖామణి కోవెల ఽ కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.
సీ. వేయుమోములవేల్పుఽవిధమునఁ గనిపించుఁ, జనువేళ వైష్ణవఽజనుల కెల్లఁ
జక్రహస్తునిభంగి ఽ శైవుల కగపడు, సన్న్యాసిగతిఁ దోఁచు ఽ సాధువులకు
వాగీశ్వరునిమాడ్కి ఽ వక్తలమదిఁ దోఁచు, బ్రహ్మమట్లుండు నఽద్బ్రాహ్మణులకు
బహువిధంబుల నిట్లు ఽ భావితుఁడై వచ్చి, కోవెలలోఁ జొచ్చి ఽ గురువరుండు
తే. మధునిషూదనుతిరుచుట్టుఽమాలెయందుఁ
బ్రక్రమముఁ జేసి హరిపృష్ఠఽభాగమందు
నొక్కమృద్వాసనంబున ఽ నుండె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.

సీ. పద్మాసనస్థుఁ డా§భాష్యకారగురుండు, ప్రపదన మొనరించి § పలికె నిట్లు
భక్తవత్సల నీవె § పరతత్త్వ మైతివే, నాదికూర్మాకృతి § వైతి వేని
శ్రీశ భక్తులఁ బ్రోవ § నిచట నుండితి వేని, శ్రీపతిత్వము నీకె § చెల్లు నేని
శ్రీజగన్నాథ యీ§శ్వేతకుండమునకడ, నీవు పల్కినపల్కు § నిక్కమేని
తే. తిరిగి మమ్ముఁ గటాక్షింపు § దీనపోష
యనుచుఁ బ్రార్థించుయతిపతి § కభిముఖము గఁ
గూర్మనాథుండు దిరిగెను § గూర్మి ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర. 37
సీ. అంతట యతిరాజు § హర్షించి నియమింప, నయ్యాత్మకింకరు § లచటినుండి
వెల్వడి గుంపులై § వేయువిధంబుల, శైవులతో దొడ్డ§సమర మొంది
శ్రీకూర్మ మాదిగా § శ్రీకాకుళాంతము, ఋషికుల్యసాక్షిగా§ఋషులు మెచ్చ
శైవులఁ జెండాడి § జయముఁ జేకొని వచ్చి, గురుపదాబ్జంబులఁ§గోరి మ్రొక్కి
తే. జయముఁ జెప్పిన విని యతి§చక్రవర్తి, నిజకటాక్షసుధావృష్టి § నెఱపినంత
నార్తిఁదొలఁగి సుఖించిరా§యాత్మ లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె§మోదమలర.
సీ. పాంచరాత్రాగమ§ప్రథితక్రమంబునఁ, బ్రోక్షణ మొనరించి § తత్క్షణంబ
దివ్యదేశముఁ జేసి § దేశికేంద్రులతోడఁ, దీర్థప్రసాద ప్రతిగ్రహంబుఁ
జేసి యతీంద్రుఁడు § శ్రీకూర్మనాథప్ర,కాశకుం డని దొడ్డ§వాసిఁ గాంచి
శ్వేతాంతరీప మీ§క్షేత్ర మాక్షీరాబ్ధి, యీ శ్వేతకుండ మ§హీంద్రశయుఁడు
తే. నాథుఁడనిరుద్ధుఁ డీకూర్మ§నాథుఁ డనుచుఁ, జెప్పి కొండఱ నాహరి§సేవ కునిచి
యారమేశుని వీడ్కొని § యరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె§మోద మలర.
సీ. నాఁటినుం డిపటికై§నను దూర్పువాకిటఁ,జని చూచు చుందురు § సకలజనులు
కమలామనోహరుఁ § గనకపీఠస్థితుఁ, బ్రత్యఙ్ముఖునిఁ గూర్మ§భర్త నచట
మనపూర్వగురు లెల్ల § మన్నించి రనుచు మా,కీప్సిత మాక్షేత్ర § మిపటికైన
వైష్ణవాన్వయులకు § వరకూర్మధామము, దాఁటి పోరా దని § తగ విధించి
తే. తరలి శ్రీరామతీర్థము § దాఁటి పద్మ,నాభగిరికడ గోస్తని§నదిని గడచి
సింహగిరిఁ గాంచె సంయమి§సింహుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె§మోదమలర.
సీ. శీతలకల్లోల§శీకరాప్యాయిత,తీరరుహానేక§భూజపహంబు
నిత్యర్షిసంభృత§నీవారధాన్యాది,పష్ఠభాగాంచిత§సైకతంబు
క్రౌంచకారండవ§కలహంసబకకోక,సంతతకేళీకా§సంకులంబు
ఫుల్లపద్మమరంద§భూరిపానోన్మత్త,భృంగాంగనాగీత§మంగళంబు
తే. మత్స్యకూర్మాదివివృతని§ర్మలజలంబు, నైనపద్మాకరశ్రేష్ఠ § మచటఁగాంచి
వాస మొందెను యతిరాజు § వాసి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె§మోదమలర.
సీ. ప్రహ్లాదు జలధిలో§పల ముంచి యతనిపైఁ, బడవ్రేసె నద్దానిఁ § బాపి తండ్రి

పాహి మాం శ్రీశ యన్నుక్తి విని వేగ, నుతికె నెద్దానిపై మురవిరోధి
నేత మెత్తినగతి నెయ్యది దిప్పటికైనఁ, దూర్పున మిఱ్ఱుగాఁ దోఁచుచుండు
సింహాద్రినామంబు చెల్లు నెద్దానికి, సింహస్వరూపంబుఁ జెందుకతన
తే. ధార లిరువదినాలుగు దనరు నెందు, నట్టిసింహాద్రిచెంతల నత్తటాక
నికటమందున యతిరాజు నిలిచెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. ఆరాత్రి గడపి కల్యంబందు మేల్కాంచి, యాజ్ఞావిధి యొనర్చి యచట నున్న
శ్రీజనార్దనుఁ జూచి సింహాద్రిపై కెక్కి, కోవెలఁ జెంది యగ్గురువరుండు
తిరుచుట్టుమాలెలోఁ దిరిగి శ్రీభండార, మందు వసించుపద్మాలయకును
బ్రణతి యొనర్చి సుపర్ణాలయముకడ, సేవించి లోఁ జొచ్చి శ్రీపురూరు
తే. మందిరంబందు నెలకొన్న సుందరాంగు, శ్రీవరాహనృసింహు సుశ్రీకుఁ జూచి
భూరివేదాంతసూక్తులఁ బొగడెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. పాతాళమందు నా ప్రహ్లాదుఁ డర్చించు, పాదపద్మంబులు భవహరములు
మోఁకాటిచెంతన మోఘుమైద్రవియించు, బోయతూపున నేయుగాయ మొకటి
సరసకేళులఁ జారుస్వర్ణచేలము మొల, జాఱనియ్యక పట్టుసవ్యకరము
పక్షిరాజుకు సుధాపానంబుఁ జేయించు, దక్షిణపాణిపద్మంపుసొంపు
తే. మూఁడుభంగుల్లతిరుమేను మూఁడుకనులు
కుందపుష్పంపుఁజాయలగోలుసుజడలు
సటలు గని యుబ్బె నయ్యతిచంద్రుఁ డనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 44
సీ. శ్రీమద్వరాహనృసింహప్రసాదంబు, లభియించి వెల్వడి లక్ష్మణార్యుఁ
డాస్థానమంటపమందొక బ్రాహ్మణు, నతిరాజసుని గృష్ణమార్యు విష్ణు
భక్తుసి గని యిట్లు పలికె మీ రీరాత్రి, గానము సేయ మీకనుల మొగిని
హరి యాడ నతని నిట్లడుగుఁడీ యెంబెరు, మానా రనెడుయతి మనయెడలకు
తే. వచ్చి దిగియుండె నతనికిఁ బరమపదము, కలుగునాకల్గదా యని తెలియనడిగి
తెలుపు మామాట మాకని పలికెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. నావంటిభక్తుఁ డీనరులందు లేఁ డని, గర్వితుఁ డై యుండుకత నతండు
నా శేషమూర్తిని యతిమాత్రుఁ గా నెంచి, యుపకరించెద నని యూహఁ జేసి
యట్లొనర్చెద నని యతఁడు పల్కినయంతఁ, దిరుచుట్టుమాలెలో దేశికేంద్రుఁ
డీశాన్యభాగమం దించుక కాలము, గోష్ఠి యొనర్చి సంతుష్టి వెనఁగఁ
తే. బ్రక్రమముఁ జేసి దిగివచ్చి వాసమొంది, యచ్యుతారాధనముఁ జేసి యారగించి
కడపె నారాత్రి పూర్వార్యకథల ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అంతటఁ గృష్ణార్యుఁ డారాత్రి హరిమోలఁ, దాళంబు వీణె హస్తములఁ బూని
పాడ నానరహరి యాడు చుండెడువేళ, యతిరాజువృత్తాంత మంతఁ దెలుప

నతనికిఁ గలుగఁగా ఽ నాతఁడిచ్చినవారి, కందఱికిని మోక్ష ఽ మబ్బు ధ్రువము
అని హరి పలికిన ఽ నాకృష్ణమార్యుఁ డా, యతిపతి దొడ్డవాఁ ఽ డనుచుఁ దెలిసి
తే. హరిని వీడ్కొని తనగృహ ఽ మందు నిద్ర, సల్పి ప్రొద్దున మేల్కాంచి ఽ సంధ్య వార్చి
దేవళముఁ జెందె నెప్పటి ఽ తెఱఁగున నని, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోదమలర.
సీ. యతిపురందరుఁ డంత ఽ నర్హణీయచ్ఛాత్ర, సహితుఁడై యాహరి ఽ సదన మొంది
శ్రీవరాహనృసింహు ఽ సేవించి యాస్థాన, మందుఁ గృష్ణార్యుని ఽ నడిగె నిటు
మామాటలకు మాఱు ఽ మాటలేమని మీకుఁ, జెప్పెనో హరి వానిఁ ఽ జెప్పు మనిన
నీకు నీ విచ్చిన ఽ నిఖిలచేతనులకు, మోక్షము గల దని ఽ మురహరుండు
తే. పల్కె నది గాన నిల మంచి ఽ భక్తి గలుగు, దొడ్డసన్న్యాసి వీ వని ఽ తోఁచె మాకు
ననుచుఁ బల్కెను గృష్ణార్యుఁ ఽ డతని కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోదమలర.
సీ. భక్తిసంపద్గర్వ ఽ పరిపూర్ణుఁ డైనట్టి, యాకృష్ణమాచార్యు ఽ లన్నమాట
లాలకించి యతీంద్రుఁ ఽ డతని కిట్లని పల్కెఁ, గలుగునో లేదో మో ఽ క్షంబు నీకు
నడుగుమీ యాహరి ఽ నని పల్క నాతండు, భాష్యకారుల కిట్లు ఽ పలికె మరల
హరిని గన్నుల మ్రోల ఽ నాడింపఁ గలమాకు, సంశయ మేమి మో ఽ క్షము లభింప
తే. ననుచుఁ బల్కిన నతనికి ఽ యతివరేణ్యుఁ, డడిగినను దప్పు లే దన ఽ నతఁడు హరిని
దెలియ నడిగెద నని సమ్మ ఽ తించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోదమలర.
సీ. దేవాదిదేవుని ఽ తిరుచుట్టుమాలెయం, దీశాన్యభాగమం ఽ దించుకంత
కాలము వేదాంత ఽ ఘనగభీరోక్తులఁ, గడపి యచ్చటినుండి ఽ కదలి గుడికిఁ
బ్రక్రమం బొనరించి ఽ భాష్యకారగురుండు, తిరుమల దిగి తన ఽ ధిష్ణ్య మొందె
నాఁటనుండి ప్రదక్షి ఽ ణము సేయ వైష్ణవు, లావిష్ణుమందిర ఽ మందు గురుఁడు
తే. గోష్ఠి సల్పినమూలకుఁ ఽ గోరి మ్రొక్కు, చును దిప్పటికైన రా ఽ జసుఁడు కృష్ణ
మార్యుఁ డారాత్రి హరికడ ఽ కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.
సీ. ఆరాత్రి హరికడ ఽ కరిగి కృష్ణార్యుండు, గీతవాద్యములచేఁ ఽ గృష్ణు జిష్ణు
సంతస మొందించి ఽ స్వామి మోక్షము మాకుఁ, గలుగునా కల్గదా ఽ తెలియఁబల్కు
మని విన్నవింప నా ఽ హరి యూరకున్నంత, మరల నిట్లని యె నా ఽ మాధవునకు
నూరకుండు టదేమి ఽ యుచితము మీ కని, కృష్ణార్యుఁ డన్న నా ఽ విష్ణు విట్లు
తే. పల్కె భక్తుఁడ వీవు నీ ఽ పలుకులకును, మదివిచారించి చెప్పెద ఽ మాఱుమాట
లనుచు సింహాద్రిపతి పల్కె ఽ నతని కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.
సీ. ముక్తినాస్మాని ఽ ముల్లోకము లెఱుంగు, మూలస్మృతులు వేద ఽ జాల మెఱుఁగు
నాముక్తి యయ్యెఁబో ఽ రాయత్త మెట్లన్న, వినుము చెప్పెద నీకు ఽ విశదముగను
మాకు దక్షిణపిల్లు ఽ మహిరంగధామ మం, దహిరాట్ఛయాను న ఽ న్నడిగినంత
నెంబెరుమానారు ఽ కిచ్చితి ముందు నే, నుభయవిభూతుల ఽ నూర్జితముగ
తే. నిచ్చెదను గాని మరల నే ఽ నేమి గొనను, గనుక సంశయ మయ్యె నీ ఽ కాంక్షఁ దీర్ప

భక్తవశ్యుఁడ నే నని § పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె§మోదమలర. 52
సీ. అతనికి మఱియు ని § ట్లని పల్కె నాహరి, యుభయవిభూతుల § నుడయవరుల
కిచ్చిననాఁటనుం § డెవరి కైన నతండె, సకలసుఖంబు లొ§సంగుఁ గనుక
నేస్వతంత్రుఁడఁ గాను § నిశ్శ్రేయసం బీయ, నది గాన యతిపతి § నడిగి ముక్తి
కలదు లేదని చెప్పఁ§గర్త యాతఁడె కాన, నడుగుమీ నీవె పో § యతని ముక్తి
తే. యట్లుగాకున్న లేదని§యతఁడెనుడువు, నియ్యఁదగుననితోఁ చెనా§యిచ్చుముక్తి
ననుచు సింహాద్రిపతి పల్కె§నతని కనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె§మోద మలర.
సీ. అంతఁ గృష్ణార్యుఁ డా§హారిసూక్తు లన్నియు, విని పల్కె మరల నా§విష్ణునిట్టు
లక్కటా యొక్కస§న్న్యాసికై నావంటి, భక్తుని వంచింపఁ § బాడి యగునె
శైశవ మాది నా§స్వామివి నీ వని, నమ్మితి నిట్టియ§న్యాయ మెఱుఁగ
నాలగాపరికి యు§క్తాయుక్తభావన, కలుగనేరదు గదా § కలిగె నేని
తే. తప్పు లేమియు లేనిసీ§తావధూటి, యగ్నిఁ జొరఁజూతురే రామ § యట్టినీకుఁ
జేయరానిప నే మని § చెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర.
సీ. కలకాల మొకరీతిఁ § గలగీతములఁ బాడి, కవితయుఁ జెప్పి నీ§కడనె యుండి
నీనృత్యకేళికి § నిత్యసాహ్యముఁ జేసి, నిన్నుఁ గన్నులమోరల § నే భజించి
నిఖిలలోకములలో § నే దొడ్డభక్తుఁడ, నని పేరు వడి యెప్పు § డాత్మ నిన్నుఁ
గడపముంగిటికల్ప§కం బని తలఁతు నా,ముంగొంగుపసిఁ డని § మురియుచుందు
తే. భక్తిభావన లన్నియుఁ § బదటఁ గలసె
మాయసన్న్యాసి నిన్నె మొ § మరులు కొల్పె
ననుచుఁ బలికెను గృష్ణార్యుఁ § డతని కనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర. 55
సీ. వేయుఁ బల్కఁగ నేల § వినుము నీగర్వంబు, ని న్నింత చేసె నా§నేర మేమి
యాకారకత్రిత§యార్థపంచకబోధ, సంస్కారపంచక§శాలి యైన
ప్రపదనపరులకుఁ § బరమపదం బబ్బుఁ, దక్కిన భక్తు లు§దారమతులు
సుకృతులు మదినన్నుఁ§జూచి హర్షించుచుఁ, గాలముఁగడపుచుఁ§గ్రమనుపక్వ
తే. శుద్ధసత్వాత్మబోధాది§సుగుణు లగుచుఁ, గలితవేదవిదాచార్య§కరుణఁ బరమ
పదముఁ జెందెద రని హరి§పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె§మోద మలర.
సీ. భువిఁ జరాచరరూప§ములు రెండు మా కగు,వినుము నీ కవి రెండు§విశదపఱుతుఁ
జరవిగ్రహము దొడ్డ§సన్న్యాసిరూప మ, ట్లచరరూపము విగ్ర§హాదికంబు
నస్మత్స్వరూపు రా§మానుజాచార్యాఖ్య,శాస్త్రోక్తమతి సదా§చారనిరతుఁ
గనుఁగొని లేచి మొ§క్కక యూరకుంటివి, పాడితి నని గర్వ§పడితి వీవు
తే. భక్తిభావకతనఁ గ§న్పడితి నీకుఁ, బాడితివి గాన నాడితిఁ § బరమపదము
జ్ఞాననిష్పాద్య మని పల్కెఁ§జక్రి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె§మోద మలర

సీ. అగ్రవర్ణుల కిల ✽ నర్హము గాకను, నిత్యులపా లగు ✽ నీకవిత్వ
మని నృహరి శపింప ✽ నాకృష్ణమార్యుండు, మరల శాపం బిచ్చె ✽ మాధవునకు
నీదువిమానము ✽ నేలఁ గూలును గాక, యేడుదినంబు ల ✽ ట్లేకరీతిఁ
గాలియుఁ గోవెల ✽ కదల కూర్జిత మగు, మరల విమానంబు ✽ మహిత మగును
తే. బలికి యీరీతి నావిష్ణు✽భక్తుఁ డరిగె, హరియు భక్తునిశాపము ✽ నాదరించె
భక్తవశ్యత గనిపించె ✽ భవుల కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ✽ మోద మలర.
సీ. కృష్ణమాచార్యుల✽కీర్తన లన్నియు, నిత్యభోగ్యము లయ్యె ✽ నేఁటి కైన
మఱికొన్నినాళ్లకు ✽ మలికినే బనువాఁడు, మ్లేచ్ఛాధిపతి వచ్చి ✽ మిన్ను రాయు
దివ్యవిమానముఁ ✽ దెగటార్చి కోవెల, బారచాఁపులఁ దైల✽భాసితములఁ
జుట్టించి కాల్చిన ✽ సుడిసి యేడహములు, గాలి భక్తోక్తిచేఁ ✽ గదల కుండె
తే. ముకురములభంగి దూరార్థ✽ములను దెల్పు
దర్పణస్తంభములు మాసి ✽ ద్రష్టలకును
నేఁటి కైనను దళ్కు గ✽న్పించు ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె ✽ మోద మలర. 59
సీ. అంతఁ బశ్చాత్తప్తుఁ ✽ డనితరగతికుఁ డా,కృష్ణమార్యుఁడు మదిఁ ✽ గినుక మాని
సింహాద్రినాథుని✽శ్రీపదాబ్జంబులఁ, గని మ్రొక్కి యర్చించి ✽ కమలనయన
సర్వలోకశరణ్య ✽ జగదార్తిహర భక్త,వత్సల సంశ్రిత✽పారిజాత
తల్లియుఁ దండ్రియు ✽ దాతయు దైవత, మెల్లచుట్టములు మా ✽ కీవె యనుచు
తే. నాత్మఁ గడు నమ్మి యుంటి నీ✽యంఘ్రులాన
నాదురుక్తుల మఱచి యీ✽నన్నుఁ బ్రోవు
మనుచుఁ బ్రార్థించె నానృహ✽ర్యజ్ఞు ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె ✽ మోద మలర. 60
సీ. ఎల్లలోకంబుల ✽ నేలెడుమాకు నీ,వంటిభక్తునిఁ బ్రోవ ✽ బరువు గాదు
అపకారి నైన ముం ✽ దన్నృతమాడఁగ లేదు, పలుక నెప్పటి కైనఁ✽బాడి దప్పి
యది గాన మునుపు నే ✽ నన్నట్లు పోయి రా, మానుజాచార్యుల✽నాశ్రయింపఁ
గరతలామలకము ✽ గాదె మోక్షము నీకు, వత్స సందియపడ✽వలదు చనుము
తే. యనుచు సింహాద్రిపతి పల్క ✽ యనుపఁ గృష్ణ
సూరి సింహాద్రి దిగి వచ్చి ✽ చోద్యపడుచుఁ
గాంచె యతిరాజుబలముల✽కలిమి ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె ✽ మోద మలర. 61
సీ. ధవళమృద్వరచిత✽ద్వాదశచ్ఛిద్రోర్ధ్వ,పుండ్రమధ్యములందుఁ ✽ బొలుపు మీఱఁ
బదునాల్గువన్నెల✽బంగారుచాయలు, గలుగుశ్రీచూర్ణరే✽ఖల ధరించి
తులసీసరోజాక్ష✽కలితమాలికలను, లలితకంఠముల న✽లంకరించి

గురుని కెల్లప్పుడు కోరి దాస్యము సల్పు,శంఖచక్రాంకితచారుభుజుల
తే. యతుల నేకాంగులను బీరపతుల నిట్లు, సంఖ్య లేనట్టి వైష్ణవసంఘములను
జూచి యక్కజపడెఁ గృష్ణసూరి యనుచు,వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. వేణుపత్రముఁ బోలువిలసదచ్ఛిద్రోర్ధ్వ,పుండ్రవల్లిక ఫాలమున వెలుంగఁ
దులసీజలజబీజవిలసితమాలికా,యుగళము గళమునఁ దగిలి మెఱయ
జిహ్వాగ్రనర్తనశీలనారాయణ,పదమునఁ బెదవులు గదలు చుండ
స్ఫటికాక్షమాలిక స్ఫుటముగాఁ ద్రిప్పుచు, దౌవారికుల వేత్రధరులఁ జూచి
తే. కృష్ణమార్యుండు నీదువాకిటికి వచ్చి,యున్నవాఁడని తెల్పుఁడీ యుడయవరుల
కనుచు వారికిఁ బల్కెఁ గృష్ణార్యుఁడనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. ఆవేత్రపాణులు యతిభూపతిని జూచి, ప్రణతులై యతనికిఁ బలికి రిట్లు
స్వామి యాకృష్ణమాచార్యు లిచ్చట వచ్చి, యున్నవాఁ డని వారు విన్నవింప
నాకృష్ణమాచార్యు లనెడుబ్రాహ్మణునితో,మా కేమిపని లేదు మదిఁదలంప
నని యతీంద్రుఁడు పల్కు నామాటవిని వచ్చి,వేత్రపాణులు చెప్ప విని యతండు
తే. తిరిగి సింహాద్రినృహరిని దేవదేవుఁ
గాంచి యామాటలను విన్నవించినంత
హరియుఁ బ్రత్యుత్తరముఁ జెప్పె నతని కనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 64
సీ. ఆచార్యశబ్దము యతిపతికే కాని, తక్కినవారికిఁ దగదు గనుక
నాచార్యపదమున కభిమానపడక నీ,పేరుమాత్రమె వినిపింపు మనుచు
మరల నంపింప నామాడ్కి నాతఁ డొనర్ప,నూరక యుండిరా యుడయవరులు
హరి కతఁ డది దెల్ప హరి యడియేఁ కృష్ణ,దాసుఁడ నని పల్కఁ దగును నీకు
తే. ననుచు బోధించి పంచిన నతఁడు మరల,సింహశైలము దిగివచ్చి శ్రీయతీంద్రుఁ
గొలుచుదౌవారికుల కిట్లు పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. సద్వేత్రధరులార సంయమీంద్రునకు మా,విజ్ఞప్తిఁ జెప్పుఁడీ విశదముగను
ద్వారమందునఁ గృష్ణదాసుఁ డున్నాఁడని, గురునకుఁ బల్కుఁడీ కరుణ ననిన
దౌవారికులు యతిదైవతమును గని, కేలుఁదమ్ములఁ దలఁ గీలుకొల్పి
ద్వారములోఁ గృష్ణదాసుఁడు దేవర,వారి సేవింపను వచ్చి యుండె
తే. ననుచుఁ బల్కినవారి కయ్యతివరేణ్యుఁ,డతనిఁ దోడ్కొనిరండని యానతిచ్చె
వార లాతనిఁ దోడ్కొనివచ్చి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. పుట్టుదరిద్రుండు భూరిసేవధిభంగి, జాత్యంధకుఁడు నిరీక్షణము మాడ్కి
ధన్వాధ్వనీనుఁడు ధారాసలిలమట్లు, వికలఃపాదుం డంఘ్రివిహృతికరణి
నాకృష్ణమార్యుండు యతిపతిసన్నిధిఁ, జెంది యానందించి సిరి వహించి
దండప్రణామంబుఁ దగఁ జేసి యున్నంత, నతనిఁ గటాక్షించి యతివరుండు

తే. పంచసంస్కారములు నర్థ పంచకంబు, నాకృతిత్రయ మాదిగా నఖలహితము
లాచరించి వచించె ని ట్లతని కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 67

సీ. ప్రహ్లాదుఁ బ్రోచి యీ పర్వతాగ్రమునందు, హరియొకపుట్టలో నమరియుండ
పరపురూరవచక్ర వర్తి యీనృహరికి, నొకదారుమంటప మొనరఁ జేసె
లాంగూలగజపతి లక్షణయుతముగా, మందిర మది చేసె సుందరముగ
సన్న్యాసి యొక్కఁ డంచ త్త్రివేణిని దెచ్చి, గంగధారాదులఁ గలుగఁ జేసె
తే. నహహ సింహాద్రివిభవ మెం దైనఁ గలదె
యిందు మావాఁడ వై యుండు మెల్లకాల
మనుచుఁ బలికెను యతిపతి యతని కనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 68

సీ. తనసన్నిధిని దాస్య ధన మపేక్షించిన, కృష్ణసూరిని బుజ్జగించి కృపను
స్వస్వరూపోచిత సకలకైంకర్యము, లీహరికే చేయు మిచట నిలిచి
మాకభీష్టం బిది మఱుమాటఁ జెప్పక, మాయజ్ఞ సలిపిన మంచి గలుగు
నని యతీంద్రుఁడు పల్క నాకృష్ణసూరియుఁ, బ్రక్రమం బొనరించి ప్రణతిఁ జేసి
తే. గురునివీడ్కొనిచని సింహ గిరివరాహ, నృహరికభిమతకైంకర్య నిరతుఁ డగుచుఁ
గడపి కాలము మోక్షము గాంచెననుచు, వాదభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. ఏసూరి రజకుని యింట మృతాను జు, నడపించెఁ బితృకాన నంబుదనుక
నా బ్రహ్మరుద్రుల కైనఁ గన్పడనట్టి, నృహరి నాడించెను నిత్య మెవ్వఁ
డెవని శాపమున స ర్వేశునిగుడి యైన, నేడహములు కాలె నేకరీతి
నట్టికృష్ణార్యుని కైన లక్ష్మణముని, నాశ్రయింపక ముక్తి యమర దయ్యె.
తే. నట్టిరామానుజార్యుల నాశ్రయింప, కున్నకుమతికి మోక్షేచ్ఛ యుదధివింధ్య
పర్వతప్లవకాంక్ష గాఁ బరఁగుననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.70

సీ. శ్రీభాష్యకారుల శ్రీపాదతీర్థ మీ, పద్మాకరం బని పథికులైన
సంప్రదాయకులు త జ్జలము లుజ్జీవించి, చనుదు రిప్పటికైన సంతతంబు
నచటనుండి యతీంద్రుఁ డాహరి వీడ్కొని, తనబలంబులతోడఁ దరలివెడలి
యాంధ్రనాథాదిది వ్యక్షేత్రపతు లెల్ల, నతనికిఁ గనిపింప నందఱికిని
తే. మంగళాశాసనముఁ జేసి మహిమ మెఱయ, గౌతమిని గృష్ణవేణిని గడచి వెడలి
శ్రీకరాహోబలస్థలిఁ జెందెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.71

సీ. క్రిందియహోబల మందున్నృసింహునిఁ, బ్రహ్లాదవరదుని భక్తిఁ జూచి
యెగువహోబలమున కేఁగుచు భార్గవ, నారసింహునిఁ గ్రోవ నడుమఁ గాంచి
కారంజనృహరిని గనులార సేవించి, శఠకోపసూరుల శరణ మొంది
గరుడాద్రిని హిరణ్య కశిపుమర్దను రమా, కౌస్తుభశ్రీవత్స కలితవక్షు
తే. భవ్యభవనాశిని నిగత బ్రహ్మకుండ, నవ్యమణిగృహావాసుని నారసింహుఁ

గాంచి ప్రణమిల్లి గురుఁడు నుతించెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. చెంచునాయకిఁ గాంచి శ్రీదేవిని భజించి, పావననృహరికిఁ బ్రణతిఁ జేసి
శుద్ధధారాకుండ చూతతీర్థంబుల, రాజద్వరాహతీర్థంబు గాంచి
శ్రీవరాహనృసింహుఁ జేమోడ్చి యరిగి యోగానందనరహరి యంఘ్రిఁ బొగడి
సచ్ఛత్రవటనృకేసరి యంఘ్రులకు మ్రొక్కి, జ్వాలానృసింహుని సన్నుతించి
తే. యుక్కుఁగంబముఁ బొడగని యుగ్రదైత్యు, రచ్చగుబ్బలిశరభమాకరణపుఁగొండ
గాంచి యతిరాజు మరలి యేతెంచెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

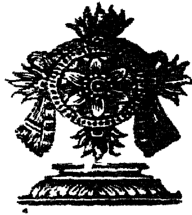
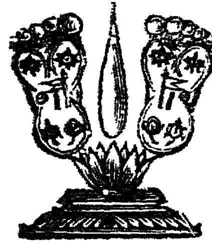
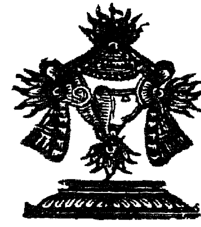
సీ. శ్రీమదహోబల శ్రీనారసింహుని, వీడ్కొని యతిరాజు వేడ్క నచటఁ
దన దాసజనులతోఁ దరలి పినాకినిఁ, గడచి సోమవరంపుఁ గనుమ దాఁటె
యరిగె నిప్పటికైన నాకనుమను జను, బుధులెల్ల మ్రొక్కెడి పోదురిచట
నంత లక్ష్మణగురుం డా తిరుపతిఁ జెంది, తన్నుఁ గన్గొని మ్రొక్కు ధన్యజనుల
తే. శీతలాపాంగసుధఁ జిల్క సేమ మడిగి, తిల్లగోవిందరాజు సుస్థిరుని జూచి
సన్నుతించి వృషాద్రికిఁ జనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర. 74

సుగంధివృత్తము. మందహాససుందరాస్య మాననీయ తిల్లగో
విందరాజసత్పదారవిందవందనార్చనా
చందనాగురుప్రియాఘు చంపకాదివృక్షజు
ష్మందిరాంజనాద్రినాథ మానితా యతీశ్వరా. 75

మాలినీవృత్తము. స్థిరగిరివృషధామా చిత్తముద్రాభిరామా
గురుపదపరిచారా క్రోధలోభాదిదూరా
యురుతరశుభలీలా యూర్ధ్వపుండ్రేద్ధఫాలా
పరమపదనిదానా భాష్యకారాభిధానా. 76

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవ పరవాదిభయంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్రాపస్తంబసూత్ర కణ్వసగోత్ర పవిత్రోభయకవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయ ప్రణీతం బైన యాచార్యసూక్తిముక్తావళి యను మహాప్రబంధంబునందు మధ్యమభాగంబున యతీంద్రుండు తిరువనంతపురంబు విడిచి విచ్చేసి మళయాళదేశంబులను శ్రీపాండురంగక్షేత్రంబును మథురానగరంబును గోకులబృందావనంబును గాళియహ్రదంబును గోవర్ధనాద్రియు ద్వారకయును బుష్కరారణ్యంబును దిరువయోధ్యయును బ్రయాగయు గయయు సాలగ్రామాద్రియును వైకుంఠస్నానంబును నైమిశాటవియును హరిద్వారంబును బదరికాశ్రమంబును గలాపగ్రామంబును వసుధారయు శమ్యాకాశ్రమంబును గనుంగొని యాయా క్షేత్రంబుల భగవద్విగ్రహంబులం గాంచి మంగళాశాసనం బొనర్చి యచటనుండి భట్టమంటపంబునకేతెంచి సరస్వతీభండారద్వారంబునఁ గనఁబడు వాణితో సంభాషించి తన్మందిరాంత

రాశింబుఁ జొచ్చి శ్రీభాష్యంబుఁ బరిగ్రహించి మెచ్చిన భారతిచే బహుమతిఁ గాంచి యచట వాదినిరసనంబు సేయుటయుఁ దద్దేశాధిపతి యచటిబ్రాహ్మణుల తో యతీంద్రు నాశ్రయించుటయు వారణాసిపురంబు డాసి భాగీరథిం దీర్థీకరించుటయు నచటనుండి శ్రీపురుషోత్తమక్షేత్రంబుఁ జెందుటయు శ్రీజగన్నాథ వాహనుండై యతీంద్రుండు శ్రీకూర్మక్షేత్రంబుఁ జెందుటయు శ్వేతకుండంబుకడ బ్రహ్మచారిరూపి యై నరహరి గురున కుపచరించుటయు నచట నిజాశ్రితసమాగమనంబుఁ జెందుటయుఁ గూర్మనాథునిఁ బ్రకాశింపఁ జేయుటయు శైవవిజయంబును సింహాద్రిగమనంబును శ్రీవరాహనృసింహసందర్శనంబును గృష్ణమార్యుండు యతీంద్రు నాశ్రయించుటయు శ్రీమదహోబలక్షేత్రంబున శ్రీవరాహనృసింహుని సాక్షాత్కరించుటయు శ్రీపురిఁ జెంది తిల్లగోవిందరాజునకు మంగళాశాసనం బొనర్చుటయు నన్నది పంచమోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

మధ్యమభాగము.

——:o:——

షష్ఠోల్లాసము.

క. క్షేమంకరగుణనామ,స్తోమా వేంకటవరాహ।సురుచిపదాబ్జ
ప్రేమా ప్రామాణికను,త్రామా రామానుజా త్రి।దండిలలామా. 1

వ. అవధరింపుము. 2

సీ. ఆఱామడవెడల్పు । నమరు నేయద్రికి, ముప్పదామడచాఁపు । దప్ప కుండ
వేంకటశైలంబు । వృషభాద్రి నారాయ,ణాద్రి సింహాద్రి శే।షాద్రి యంజ
నాద్రియు శ్రీశైల।మల్లు తీర్థాద్రి యీ,నామధేయముల నే।నగము దాల్చు
నేయద్రిశిఖరము । నీక్షించువారికిఁ, బాతకంబులఁ బాపి । భాగ్య మిచ్చు
తే. నెందు వసియించు హరి తన।యిల్లువిడిచి, యెద్ది కలియుగవైకుంఠ।మీధరిత్రి
నట్టిశేషాద్రి కరిగె న।య్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె।మోదమలర.

సీ. కపిలపంచాయుధ।ఘనశేషసప్తర్షి,గోగర్భవైకుంఠ।కులిశతీర్థ
గరుడసుదర్శనా।కాశగంగాపాప,నాశనసనకస।నందనాజ
కాయరసాయన।స్కందవిష్వక్సేన,వామనతుంబురు।వరవృషాది
గురునామములు షష్టి।కోటితీర్థము లెందు, విలసిల్లు సంతత।వృద్ధిఁ జెంది
తే. స్వామిపుష్కరిణీతీర్థ।చక్రవర్తి, స్నానపానార్హమై యుండు । సతత మెందు
నట్టిశేషాద్రి కరిగె న।య్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె।మోద మలర.

సీ. బ్రహ్మాదిదేవతా।పరమర్షిసంఘము, లేపొద్దు హరిఁ గొల్చు । నెందు నిల్చి
శేష శేషాశనా।శీవిషాశనముఖ్య,సూరు లెం దుందురు । సుఖముఁ జెంది
* పదుగురుసూరులుఁ । బాడి రేయద్రిని, గులశేఖరుం డెందుఁ । గోరె జన్మ
మురుపరస్పరవైర।ముడిగిజంతువు లెందు,మురరిపు భజియించి।ముక్తిఁ జెందుఁ
తే. జెంగి యేయద్రి ప్రత్యక్ష।శేషుఁ డయ్యుఁ
జర్మచక్షుష్కులకుఁ దోఁచు । శైలమట్టు

---

* తొమ్మండ్రుసూరులే పాడి రని గ్రంథాంతరముల నున్నది.

లట్టి శేషాద్రి కరిగె నర్యార్యుఁ డనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 5

సీ. తిరుమలపై కెక్కి దేవాదిదేవుని, తిరువీథులను నాల్గు తిరిగి వచ్చి
ధవళధనుర్గతద్వాదశియరుణోదయపువేళ సకలగంగాదితీర్థ
ములు తమపాపవిమోచన మొనరింప, నందు వగాహన మొందు చుండు
బంగారుమేడలు ఫలవృక్షములు కొన్ని, యేపుష్కరిణిచుట్టు హెచ్చి యుండు
తే. నట్టిపుష్కరిణీస్వామి నాశ్రయించి, యతికులస్వామి నీ రాడ నవధరించి
శ్రీకిటిస్వామికో వెలఁ జెందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 6

సీ. మహితవరాహాగ్రమంటపమందును, ఖాసనాసీనుఁ డాయతివరుండు
కేశవాదిక నామకీలితశత్రరిపు, ద్వాదశగాథలఁ దగఁ బఠించు
చును బదిరెండును శుద్ధోర్ధ్వపుండ్రము,లను దత్తదర్హస్థలములఁ దాల్చి
తులసీనలినబీజవలయముల్ ధరియించి, తిరుచుట్టుమాలెలోఁ దిరిగి వచ్చి
తే. యజ్ఞవారాహదేవుని హరిని గాంచి, మ్రొక్కి వినుతించి యతనికన్మోడ్పుల నిలిచి
యతులతీర్థప్రసాదములందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 7

సీ. ఆహరి వీడ్కొని యతిరాజు వెల్వడి, మహనీయరథయానమంటపములు
మణిసహస్రస్తంభమంటపగోపుర, ద్వారదేహళులను దగ భజించి
వేంకటేశుం డట్టిసంకటముల కైన, దుర్గాధిపతి గానఁ దొలఁగఁ డింట
నన్యులు రంగరాజాదు లీతనిపంచఁ, జెందుదు రిడుమలఁ జెందినపుడు
తే. గానముందొకసారి రంగప్రభుండు, వచ్చి యెందుండెఁ బండ్రెండువత్సరములు
నట్టిశ్రీరంగమంటప మందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 8

సీ. స్వర్ణగారుత్మతస్తంభము మణిమయు,బలిపీఠమును గాంచి ప్రణతిఁ జేసి
యలరంగమంటపమాస్థానమంటప,మతిభక్తితో మ్రొక్కి యతివరుండు
కోశభాండాగారగురుధాన్యశాలలుఁ, దైలాజ్యముఖరసద్రవ్యపూర్ణ
శుభగృహములఁ గొన్ని చూచుచు రెండవ,ప్రాకారమున నొక్కప్రక్కమంబు
తే. నల్పి యామునతటవాసిశౌరికడను,బుష్పమాల్యంబులను జేర్చుపుణ్యనిధుల
వినతులను జూచి కరుణించి వెడలె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. తొండమా ననియెడుదొడ్డరాజొక్కఁడు, పగతురచే బలుబాధఁ జెంది
శరకోపతీర్థంబు నన్నిధిగుహాతో వ, నర్ధరాత్రపువేళ నరుగుదెంచి
యందంపుఁదూఁగుటుయ్యాలలోఁ బవళించి, శ్రీభూమినీళలు చేరి కొల్వ
విలసనశీలుఁ డావేంకటేశునిఁ జూచి, వినుతించి తనయార్తి విన్నవింప
తే. భక్తవత్సలుఁ డతనికి భయముఁ బాపి, శంఖచక్రము లిచ్చెను శత్రుహతికి
నృపతి యహితులఁ దెగటార్చి నెగ్గె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. శ్రీభూమినీళలు శ్రీవేంకటేశుని, మంతనమందున మరులు కొల్పు

సమయమందున వచ్చు చక్రవర్తిని జూచి, వ్రీడను జెంది యా క్రీడ విడిచి
వక్షస్స్థలమునందు వాపీనిలయమందు, శ్రీమహాసనమునఁ జెందుకతనఁ
దాను ధరించుపూదండ లాహారియు నా,బావిలో విలసిల్లు భార్య కొసఁగుఁ

తే. గానఁ బూ లియ్యఁ రేరి కేకాల మచట, నట్టితోమాలె బావికి యతివరేణ్యుఁ
డంజలి యొనర్చి ముందటి కరిగె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ముందటిమంటపమున కేఁగి యట నిల్చి, సౌమ్యనారాయణాచలశిఖరము
గనుఁగొని ప్రణమిల్లి గారుడస్తంభస,ద్బలిపీఠములకుఁ బ్రదక్షిణముగ
వచ్చి చాంపేయక ద్వారదేహళి మ్రొక్కి, దాఁటి విమానప్రదక్షిణమున
కరుగఁ దలంచి మేయాఁ సన్నిధిని గాంచి, యాస్వామి సేవించి యచటనుండి

తే. వచ్చి బంగారుతలుపుల బావిఁ జూచి, భాష్యకారుండు తిరుమట్టపల్లిఁ జెంది
విష్ణుపత్నిని గని మ్రొక్కి వెడలె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

సీ. కల్యాణమణిమయ కల్యాణమంటపా,స్థానము వలగొని జరగి వచ్చి
యన్వర్థనామక మానందనిలయాఖ్య, దివ్యవిమానంబుఁ దేటి చూచి
దివ్యవిమానాయ తే నమో యనిమ్రొక్కి, పరిమళాంచన్మంటపంబుఁ జూచి
బ్రహ్మరుద్రేంద్రాది బహుసురార్చితదివ్య, మణిభూషణములున్న మఱుఁగు వెఱఁగి

తే. మాన్య సూత్రవతీశు నమస్కరించి, తొట్టెతీర్థపుశంకలఁ దొలఁగఁ ద్రోచి
సూరితిలకుండు తనచోటిఁ జూచె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. నాథు యోగానందనరకేసరిని గాంచి, యాడి యాడీత్యాది మార్యసూక్తి
వినిపించి మణిమయ విహగేంద్రనిలయము, వలగొని ముఖమంటపంబునడుమ
నయ మొప్ప దండప్రణామముల్ గావించి, జయవిజయులకను సంజ్ఞఁ బడసి
పలుగాడితలుపుల బంగారువాకిటి,గడపను గని మ్రొక్కి కడచి యచట

తే. శేష శేషాశనాదుల సేవఁ జేసి, యంజనాద్రీశుదివ్య శయ్యాదికంబు
సంయమీంద్రుండుగని మ్రొక్కి సాఁగెననుచు,వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర

సీ. గడప గాఁ బడియుండి కనియెద నీదొండ,పండుఁబోలధరముఁ బరమపురుష
కోనేట సుఖియించు కోకాదిపక్షులం, దొకపక్షి నయ్యెద నుర్వీనాథ
నీపైఁడికొండపై నే నొక్క శైల యౌదు, స్థిరచరాదులయందు దేవదేవ
యిట్లు ప్రార్థించె ముం దేకులశేఖరుం, డతనినామాంకిత మైనగడప

తే. దాఁట రా దని యతిరాజు తలఁచెఁ గనుక, నిత్యకింకరులే తక్క నేఁటికైన
దాఁట రావెండిగడపను దాను లనుచు, వాదిభీకగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ధ్రువకౌతుకోత్సవ దీప్తస్తపనచక్రి,బేరాదిభేదముల్ వెక్కు గలుగు
వేంకటేశునిపాద పంకజయుగళము, నక్షత్రములఁ గేరు నఖరములను
బలుకూర్మములఁ బోలు ప్రపదములను బూను, శింజానమంజుమంజీరములను
దానుల రక్షింపఁ ద్వారపడుహరినీల, కాహళాకారజంఘాయుగంబుఁ

తే. గదళికాస్తంభగంభీర కనకచేల, పరివృతోరుద్వయంబు నావర్తనాభిఁ
గాంచి హర్షించె నాయతి కాంతుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. సూర్యకటారంపు సొంపుతోఁ గీలొన్న, కాంచీగుణావృత కటితటంబు
సర్వలోకములకు సదన మౌనుదరము, నతిసుందరవళి త్రయాతిశయముఁ
దారావళులయందుఁ దారాధిపతిఁ బోలు, ఘనహారములయందుఁ గౌస్తుభంబు
శ్రీవత్సలాంఛనాంచిత మౌనురస్స్థల, మలమేలుమంగ తాయారు నచటఁ
తే. గలితభూషణకల్పశాఖాసమాన, శంఖచక్రగదాఖడ్గ శార్ఙ్గసహిత
భుజములను జూచి యతిరాజు పొంగెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. కంబుసుందరదివ్య కంఠ మున్నతపీన, చార్వంసములు గూఢ జత్రువులును
వైజయంతీపుష్ప వరతులసీదళ, మహితసాలగ్రామ మాలికలును
బింబప్రవాళాధ రంబు సుందరమంద, హాసముఁ బుండరీ కాక్షియుగము
మకరకుండలదీప్తి మహితగండయుగంబు, శ్రీకారములఁ బోలు చెవులు భవ్య
తే. నవ్యచాంపేయకలికాభ నాసికయును, విలసితభ్రూలతాదివ్య విభ్రమములఁ
గాంచి యతిరాజు మిగుల హర్షించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. రమణీయకర్పూర రచితోర్ధ్వపుండ్రంబు, నీలాలకావృత నిటలతటము
శారదపూర్ణిమా చంద్రమండలముతోఁ, సాటి మీఱినముఖ సరసిజంబు
నీలాద్రిశిఖరస్థ బాలసూర్యునిఁ బోలు, తపనీయమకుటముఁ దలను జూచి
వేంకటేశునిదివ్య విగ్రహ మీరీతి, నాపాదమస్తక మనుభవించి
తే. సంతసించి యతీంద్రుండు సంస్తుతించి, చైత్రయాత్రాశ్రమం బెల్ల జాఱ విడిచి
పేద పెన్నిధిఁ గన్నట్లు పెరిఁగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. శ్రీపాదమాదిగా శిరముపర్యంతంబు, శ్రీపాణిముని భంగి సేవఁ జేసి
భట్టనాథోక్త మౌ పల్లాండుఁ బాడి యా, శౌరికి మంగళాశాసనంబుఁ
జేసి కేల్గవ మోడ్చి సేవించుయతిపతి, కంజనాద్రీశుఁ డిట్లనుచుఁ బలికె
భాష్యంబు రచియించి భారతి మెప్పించి, ప్రతివాదుల జయించి భవులఁ దీర్చి
తే. మంచి మా కొనరించు సన్మంత్రి వీవె
కనుక నిచ్చితి భూతియుగంబు నీకు
శయనగృహమందు నని పల్కె శౌరి యనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 20
సీ. శ్రీశఠకోపంబు చెలు వొందుతీర్థప్ర, సాదాదులను గొని సంయమీంద్రుఁ
డంజనాద్రీశుని నలమేలుమంగను, స్వగురుని వీడ్కొని జరిగి వచ్చి
తిల్లగోవిందుని తిరువడి సేవించి, యాత్మీయులను గూడి యచటఁ గదలి
చోళసింహపురంబుఁ జొచ్చి యతీంద్రుండు, ఘటికాద్రినృహరిని గాంచి మించి
తే. గృధ్రపుష్కరిణీతీర గృహనివాసు, విజయరాఘవుఁ గని మ్రొక్కి వెడలి విభవ

యుక్తసత్యవ్రతక్షేత్రమొందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

సీ. బహుపుష్పపల్లవఫలభారనతశాఖ, తరుపతత్ఫలరసోద్యానవనము
కలహంసబకకోకకారండవాకీర్ణ, పద్మాకరభ్రమద్భ్రమరరవము
జాలాక్షవచరదర్కచంద్రమఃప్రాసాద, రత్నగుగ్రాజితరాజపథము
హరిపాదకమలసేవాసక్తమానస, స్త్రీపురుషాంచితాశేషగృహము

తే. శత్రుపక్షక్షనిత్యప్రశాంతికరము, ధన్యపశుపక్షిమృగకులతరునగాఢ్య
మైనకాంచీపురముఁ జూచె నార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.

సీ. వేగవతీనదీవిమలోదకంబుల, నవగాహన మొనర్చి యతివరుండు
కాలార్హకృత్యముల్ గావించి కూరేశ, దాశరథ్యాదిసత్తములతోడఁ
గోవెల కేఁగుచు గోపురాంగణహైమ, మణిషోడశస్తంభమంటపంబు
గని మ్రొక్కి వలనొ నిఘనగోపురద్వార, కనకదేహళి మ్రొక్కి కడచి వచ్చి

తే. బ్రహ్మయాగోదితుం డగువరదుఁ డెందు, ననిశవాసముఁ గైకొనె నాయనంత
పుష్కరిణిఁ జూచి మిగుల నుప్పొంగెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.

సీ. శాతకుంభస్తంభసాహస్రగుంభిత, పల్లవోత్సవమంటపంబుఁ జూచి
పుష్పవనంబులఁ బారిఁ జూచుచును వచ్చి, శ్రీశఠారిపదాబ్జసేవఁ జేసి
పుణ్యకోటివిమానము ను జూచి చేమోడ్చి, పదుగురుసూరులభక్తిఁ గొల్చి
వాహనమంటపవరగారుడస్తంభ, బలిపీఠములఁ జూచి ప్రణతిఁ జేసి

తే. దాఁటి రెండవద్వారముతప్తహేమ, మణిమయస్తంభగుంభితమంటపముల
శ్రీయతీంద్రుఁడుచూచి హర్షించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

సీ. వరద నారాయణ వాసుదేవ రమేశ, యని పల్కుచిల్కల నాదరించి
వైశాఖమాసోత్సవమున నవాహ్నిక, దీక్ష నొందు వహించు దేవరాజు
ఆమహారత్నదివ్యస్తంభగుంభిత, మహనీయకల్యాణమంటపంబుఁ
గన్నులపండువుగాఁ జూచి సాష్టాంగ, దండప్రణామముఁ దగ నొనర్చి

తే. దర్శనస్థాపనార్థము తన్నుఁ జూచి, ప్రపదనం బాచరించినపరమగురుని
యామునాఖ్యుని గని మ్రొక్కె నార్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.

సీ. కృష్ణుండు దేవితోఁ గ్రీడించుమాధవీ, మల్లికామాలతీమంటపముల
హరి పెరుందేవితో ననిశముఁ గ్రీడించు, బంగారుకృత్రిమపర్వతములఁ
గరిగిరివరదుఁడు కలిమిజొమ్మను గూడి, విహరించుపుష్పద్రుమవీథికలను
వరదురచ్చకు నగుబాలకల్పద్రుమాల, ఖచితరత్నశిలాతలముల

తే. దివ్యవిద్రుమసోపానదీర్ఘికలను, హస్తిగిరినాథదివ్యమహానసంబు
నుడయవరుచూచియాహ్లాదమొందెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.

సీ. పాకగృహాంతికబహుకూటములయందు, నవధాన్యరాసులు నగసమములు
నూతుల నించిన నూనె తేనె ఘృతంబుఁ, బసిఁడిబానలనిండఁ బాలుఁ బెరుఁగు

గూనల డాపినగుడశర్కరాదులు, సత్తింత్రిణీఫలసంచయములు
సర్షపతిలవిశ్వసరసార్ద్రకమరీచి, కైలాలవంగాదిజాలసురభి
తే. గంధవచ్చందనాగురుఖండములును, జూచి యతిరాజు హర్షించి చోద్యమంది
శ్రీపెరుందేవికోవెలఁ జెందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 27
సీ. ఆపెరుందేవితాయారుకోవెలయందు, మణికుట్టిమాస్థానమంటపమున
రతనంపుఁజాయల రంజిల్లువరదుని, మహిమపి తిర్మంజనమంటపంబుఁ
గనుఁగొని చేమోడ్చి ఘనదేహళిని దాఁటి, తిరుచుట్టుమాలెలోఁ దిరిగి వచ్చి
గర్భగృహద్వారకనకదేహళికడఁ, గేలుఁ దమ్ములఁ దలఁ గీలుకొల్పి
తే. శ్రీపెరుందేవితాయారుసేవఁ జేసి, సంయమీశ్వరుఁ డానందజలధి మునిఁగి
పూర్వదేశికసూక్తులఁ బాగడె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. దేశాంతరము నని తిరిగి వచ్చినతన,తనయుని జూచిన తల్లికరణి
భాష్యకారు నిజాంఘ్రిపద్మప్రపన్నునిఁ, జేతనోద్ధరణైకశీలుఁ జూచి
పరమహర్షముఁ జెంది వరదునిదేవియు, మిగులఁ గటాక్షించి మేలొసంగి
శఠకోపతీర్థప్రసాదాదు లిప్పించి, బహుమాన మొసరించి పంపినంత
తే. నల్లనల్లన దిగి మేడ యతివరుండు, వచ్చిమూఁడవప్రాకారవరముఁ జూచి
శిష్యగణములతో సంతసించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 29
సీ. యతిభూమిపతి తురీయావృతి మణిదీప్త,హాటకద్వారదేహళిని దాఁటి
యత్తియూరా నని యార్యులు పొగడిన, నరకేసరిని జూచి నతి యొనర్చి
నవరత్నభూషణనవ్యమాల్యక్షౌమ,కోశగృహంబులఁ గొన్ని చూచి
కరిగిరి వలగొని కనకమయంబు లౌ, మెట్లెక్కి యామేడమీఁది కేఁగి
తే. తిరిగి తిరుచుట్టుమాలెలో దేవదేవు, వెనుకఁ బ్రణమిల్లి వచ్చి యావేదవేద్యుఁ
గరిగిరీశునిఁ గన్నులఁ గాంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. కమనీయనవరత్నఖచితకిరీటుని, నీలాలకావృతనిటలతటుని
నవ్యకాంచనకోశనాసాపుటాంచితుఁ, బుండరీకాక్షు సుభ్రూవిలాసు
మకరకుండలరుచిమహితకర్ణకపోలు, మందస్మితాంచితమధురభాషు
విద్రుమబింబాదివిలసితాధరపుటుఁ, గంబుకంధరదివ్యకంఠకలితు
తే. రత్నకంకణకేయూరరాజదూర్మి,ముఖ్యభూషణభూషితభూరిభుజునిఁ
గరిగిరీశుని యతిరాజుగాంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. శంఖచక్రగదాసిశార్ఙ్గముల్ గలవాని, రమణీయభుజశిఖరములవానిఁ
గంఠికామౌక్తికఘనహారములవాని, దివ్యకౌస్తుభమణిదీప్తివాని
సిరియు శ్రీవత్సము నురమునఁ గలవాని, మహనీయతులసిదామములవాని
నలువను గన్నట్టినాభిపద్మమువాని, నవరత్నకాంచీగుణంబువాని
తే. రాజరంభాతులస్తంభరాజమాన,కనకచేలావృతోరుయుగంబువానిఁ

కరిగిరీశుని యతిరాజు । గాంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె। మోద మలర.
సీ. మఱియు నార్తులఁ గని। మన్నింపఁ బరు గిడు, కమనీయజంఘాయు।గంబువాని
శింజానమంజుమం।జీరజానులవాని, లలితసత్పార్ష్ణిగు।ల్ఫములవానిఁ
బ్రథితకూర్మోన్నపమ। ప్రపదాబ్జములవానిఁ, జక్కల నగుగోళ్ల।సొబగువాని
స్థలపద్మసిభపాద।తలములు గలవాని, దాసధనాంఘ్రిప।ద్మములవాని
తే. శ్యామసుందరసుకుమార।సత్యనిత్య,దివ్యమంగళవిగ్రహ।దీప్తివానిఁ
గరిగిరీశుని యతిరాజు । గాంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె। మోద మలర.
సీ. సత్యవ్రతక్షేత్ర।సౌభాగ్యసముదయ, మర్థులపాలిటి।యమరతరువు
కాంచీపురీనిత్య।కల్యాణసేవధి, కరిగిరి నెలకొన్న।కాలఘనము
ఆర్తులపాలిటి।యమృతసముద్రంబు, నఖిలసద్గుణముల । కాటపట్టు
బ్రహ్మయాగఫలంబు । భక్తవశ్యం బగు,వరదునితిరుమేని । వరుసఁ జూచి
తే. పొగడి బహుమతుఁడై యతి।భూవిభుండు,గురునిఁ దిరుకచ్చినంబిని।గోరి చూచి
వారియనుమతి వెల్వడి । వచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె। మోద మలర.
సీ. అష్టాదశస్థాన।హరివిగ్రహములను, గాంచి నుతించి యా।కాంచి నుండి
శ్రీభూతపురిఁ జెంది । సిరితోడ విహరించు, శౌరిని గేశవు । సదయుఁ జూచి
తిరుశఠకోపంబు । తీర్థప్రసాదము, లర్థించి కైకొని । యతివరేణ్యుఁ
డతని వీడ్కొని చని । యాత్మశిష్యులతోడ, భవ్యవీక్షారణ్య।పదముఁ జెంది
తే. దివ్యహృత్తాపనాశినీ।తీరమందు,సీతతో శేషతల్పము: । జెంది యున్న
వీరరాఘవు సేవించి । వెడలె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.
సీ. భవ్యభక్తారామ।పద మొంది యచ్చట,భక్తవత్సలుఁ గని । ప్రణుతిఁ జేసి
తిరునీర్మలకుఁ జని । దివ్యాలయములందు, హరిపంచవిధవిగ్ర।హములఁ జూచి
భట్టనాథోక్తులఁ । బ్రస్తుతిఁ గావించి, తత్ప్రసాదముఁ జెంది । తరలి వెడలి
భూరిమహీసార।పురి కేఁగి యచ్చట, మాధవుఁ గాంచి న।మస్కరించి
తే. భార్గవాన్వయుఁ జక్రాంశు । భక్తిసార
సూరిఁ గని మ్రొక్కి చనియె నా।సూరివంశ
జలధిఁ బొలిచినసంపూర్ణ।చంద్రుఁ డనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.
సీ. భాగినేయునిజన్మ।పదముఁ గటాక్షించి, కైరవిణ్యాఖ్యపు।ష్కరిణిచెంత 36
మణిమయగోపుర।మంటపప్రాకార,బహుమహోత్సవదివ్య।భవనమందు
శ్రీరుక్మిణీసమా।శ్లిష్టపార్శ్వునిఁ బార్థ,సారథిని భజించి । సన్నుతించి [గాంచి
శ్రీమయూరపురంబుఁ।జెందియం దుదయించు,మహదాహ్వయునిసూరి।మణిని
తే. మ్రొక్కి యర్చించి పొగడి స।మ్మోదమంది, శ్రీసహాయునిఁ గేశవుఁ।జెందికొలిచి
మల్లపురి కేఁగె నాజగ।న్మాన్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె। మోద మలర.

సీ. భూతయోగినిమల్లపురియందుఁ గని మ్రొక్కి, యతని కారాధనీయాచ్యుతునకు
జోహారుఁ గావించి సూరులతోఁ గూడి, యాభూతపురిఁ గాంచి యచటనుండి
కాంచీనగరి కేఁగి కరిగిరివరదుని, మరల సేవించి సన్మాన మొంది [మపురుషుఁ
మధురాంతకముఁ జెంది మణిమయాలయమందుఁ, బద్మాకరముఁ బ్రోచు పర
తే. బ్రీతిఁ గని మ్రొక్కి వినుతించి పెరియనంబి, తనకనుగ్రహ మొనరించు తావుచూచి
సంతసించి యతీంద్రుఁడు జరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. శ్రీవిల్లిపుత్తూరు సేవింపఁ జనుచును, యతిరాజు మార్గమధ్యమునఁ జూచె
వాఁగుల వంతల వరసాగరంగము, నదుల ధాతువిచిత్ర నగవరములఁ
దాలతమాలతక్కోలహింతాలర, సాలసాలార్జున సరళతరులఁ
గుందకురంటక కోవిదారంబుల, లుంగలవంగ నారంగములను
తే. జందనాగురు కేసర చంపకములఁ, బాటలీ కేతకీసప్త పర్ణములను
బ్లక్షజంబూవటామ్రజంభలముల నని, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 36
సీ. అభ్యాగతుం డగు యతిపతిని సశిష్యుఁ, బుష్పభ్రమరదృష్టి పూర్తిఁ జూచి
యమ్మహామహును కుద్యత్ప్రవ్వశాఖాగ్ర, కరములఁ జేమోడ్చి ఖగరవముల
స్వాగతం బడిగి పుష్పాసారములఁ బాద్య, మర్పించి విసలచే నర్ఘ్య మిచ్చి
తమనీడ గొడుగుగా ధరియించి యమృతకల్పములైన బహువిధ ఫలములొసఁగి
తే. త్రోవ నడచిన శ్రమ మెల్లఁ దొలఁగునట్టు, లతిథిసత్కారములఁ జేసె నట్టితరులు
వానిజన్మమె సఫల మీవసుధ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. తమవైరముల మాని దారుణమృగములు, గుంపులై తన్నుఁ గన్గొని భజింపఁ
బర్వతంబులు తన్ను భజియింపఁ దలఁచియు, ఘనభక్తివివశతఁ గదలకుండఁ
బౌరజానపదాది బహుధన్యచేతను, లందంద తనయంఘ్రు లాశ్రయింప
నదనదీహ్రదసరో నలినీవరము లాత్మ, కమలదృక్తతిఁ దన్నుఁ గని సుఖింప
తే. నల్లనల్లనఁ జని సిరితల్లియల్ల, విల్లిపుత్తూరునగరిమతల్లిఁ జెంది
కొల్లపఱిచెను దనసేవ గురుఁ డటంచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అన్నశాత్మని మన ననుభవింపఁ దలంపఁ, డీయుపేంద్రుం డింద్రు నింట నుండి
మనఁ బోలిఁ దలఁపరు మది నైన వైష్ణవు, లని యీకోఁ అంతల నడఁపఁ దలఁచి
కటివేల్పు శ్రీపాద కమలముల భజించి, తత్ప్రసాదముఁ గాంచి ధరణి మించి
రమ్యనందన చైత్రరథముఖ దేవతా, రామము లీపురా రామరూప
తే. మొందెనో కాక సర్వర్తుయుక్తపుష్ప, పల్లవాదికలక్ష్మి యీపగిది నెందుఁ
గల్గు నని పల్కె నా యతికాంతుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. గారుత్మతోపల ఘటితశైలోపమ, సేతుబంధు సురద్రు శేఖరములు
స్ఫటికామలోదక పరిపూరితంబులు, మధ్యతీరస్వర్ణ మంటపములు
స్వవిమలకల్లోల చలడోలికోల్లస, ద్రాజహంసాది విరాజితములు

మకరందపాన ప్రమత్తభృంగాంగనా, సంగీతకలరవసంగతములు
తే. కూర్మమీనాదియాదోవిఘూర్ణితములు, నార్యసేవ్యములచటిపద్మాకరములు
యతిశిఖామణివీక్షించె నచట ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. కాంచనసోపానకమలనీలోత్పల, దివ్యసౌగంధికదీర్ఘికలును
మణిమయారోహణమధురోదకాంభోజ, సక్తాళిగీతపుష్కరిణిచయము
శ్రీవిష్ణుచిత్తపుత్రీస్వయంవరకథా. గాయకశ్రీనృతకమలసంఘము
కదళీసమావృతఘననాగవల్లీవనేక్షువనంబు లీప్సితములు
తే. నంతటను యోజనత్రయ మాయతమునగ, విష్ణుచిత్తుండు చేసినవిరులతోఁటఁ
గాంచియతిరాజు మదిసంతసించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. ఆతోఁటలోపల నతిసౌరభంబులౌ, చందనాగురుపారిజాతములను
బొన్నలఁ బొగడల భూరిచంపకములఁ, గేతకీకాశ్మీరకేసరములఁ
గర్ణికారకదంబకరవీరపాటలీ, మల్లికామాలతీమంటపముల
ఫుల్లహల్లకసితాంభోజనీలోత్పల, సౌరభమిళితకాసారములను
తే. సరసతులసీవనంబు లసంఖ్యాకలను, బహువిధామృతరసఫలపాదపములఁ
గాంచియతిరాజు మది సంతసించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. అవతరించి కుశధ్వజామ్నాయరనమున, ముని వేదవతి హరిఁ బొందలేక
మరల నుర్వి జనించి మైథిలి యై రాము, పత్ని యై విశ్లేషబాధఁ జెంది
శ్రీవిల్లిపుత్తూర శ్రీవిష్ణుచిత్తుని, తులసీమహాటవిఁ దోఁచి మరల
రంగేశుసతి యై యరకుణం బైనఁ దా, నెడఁబాయ కుండెఁ బ్రాణేశుఁ గూడి
తే. యట్టియాముక్తమాల్యప్రదాఖ్యలక్ష్మి, యవతరించినతులసీమహావనంబుఁ
గాంచి యతిరాజు మది సంతసించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. విష్ణుచిత్తుఁడు ముందు విరులసరంబులఁ, గూర్చుచోటీక్షించి కూర్మి మొక్కి
యాతోఁట వెల్వడి యప్పురాంతికమందు, మాధవువిజయార్థమంటపములఁ
బాథోధిగంభీరబహునీరపూరిత, పద్మసౌగంధికోత్పలపరిఖల
స్ఫాటికమణిమయాచలనిభప్రాకార, వప్రాదిపరివృతపట్టణంబుఁ
తే. దప్తచామీకరాంచితధవళరత్న, కీలితానేకగోపురకీలితంబుఁ
గాంచి యతిరాజు మది సంతసించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. అలకామరావతు లచ్యుతప్రీత లై, యవని నీపురవర మైన వాకొ
కాక వైకుంఠ మీకలిచేతనులఁ బ్రోవ, నుర్వి నిప్పురరూప మొందె నొకొ
యట్లు గాకున్న నీహరిమహోత్సవపరంపర లెట్లు విలసిల్లు వసుధ నిందు
నని వితర్కించుచు నప్పురీతిలకము, నల్లనల్లనఁ జొచ్చి యతివరుండు
తే. హరిని గనఁ జను గంగయో యని తలంపఁ, దగుమహాహీరకుట్టిమధరణిరాజ
వీథిఁ గనుగొనెఁ బ్రాసాదవీథి ననును, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. చంద్రసూర్యావతంసస్ఫురన్మణిమయ,వరసప్తభూమికాభవనములను
గమనీయకాంచనకమలనీలోత్పల,దళచారుతోరణద్వారములను
గారుత్మతస్తంభఘటితవజ్రోపల,స్థాపితద్వారవితర్దికలను
రజతభిత్త్యాలేఖ్యరాజత్స్వరవ్యూహ,విభవాంతకాత్మాదివిలసితముల
తే. వజ్రపంజరగతహరి వాసుదేవ, రామనామామృతాస్వాదరాజకీర
శారికలఁ జూచె నాయతిచంద్రుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. తుంగసౌధోద్గతధూపధూమాగ్రవి,భ్రాంతినర్తితగృహబర్హిణముల
రాశీకృతస్వర్ణరజతనానారత్న,విలసితబహువస్తువిపణికలను
నభ్యస్యమానశాస్త్రామ్నాయఘోషమవ,న్మాణవకాశ్రితమంటపముల
నవరత్నఖచితనానారత్నచిత్రిత,రత్నసానూపమరథయుగంబుఁ
తే. జూచుచును రథవీథులఁ జుట్టి తిరిగి, మాడతిరువీథివైష్ణవమందిరముల [లర.
నుడయవరు చూచి యానందమొందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమ

సీ. మహితస్వదాస్యనామము లుచ్చరించుచు, వందనంబులు సేయువైష్ణవులను
గరుణాకటాక్షవీక్షణముల వీక్షించి, కుశలము లడుగుచు గురువరుండు
చూచి పంచాయుధసుపచిరద్వారపా,ర్శ్వములను చిత్రకవాటములను
నాలేఖ్యలిఖితపరాంకుశపరకాల,విష్ణుచిత్తాద్యార్యవిగ్రహముల
తే. ద్రవిడవేదవిదంగనారచితరుచిర,రంగవల్లీవిరాజద్గృహాంగణముల
శౌరికైంకర్యనిరతవైష్ణవుల ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 51

సీ. సన్నిధితిరువీథిఁ జక్కఁగాఁ జూచుచుఁ, గోవెల వలగొని గోపురంబుఁ
గని మ్రొక్కి లోఁ జొచ్చి గారుత్మతస్తంభ,బలిపీఠములకడఁ బ్రణతిఁ జేసి
ప్రక్రమం బొనరించి పదుగురుసూరులఁ, గన్నులపండువు గా భజించి
యందఱాళ్వారుల కభిమానపుత్రి యా,భట్టనాథునిముద్దుపట్టిఁ జూచి
తే. మ్రొక్కి పొగడిన నద్దేవి ముదముఁ జెంది,తనదుతోఁబుట్టు వితఁడని తలఁచిమదిని
బలికె నిట్లని యతిభూమిభర్త కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమునఁ.

సీ. పంచదారయుఁ దేనెపండ్లు మంచివి గూర్చి, నూఱుఖానలవెన్న నోటిచవికి
సిరి కాటపట్టైన తిరుమాలిరుంజోలె, నంబి కర్పించితి నాదుమదిని
ఆనామనోరథమన్నా యొనర్చితి, వని నిన్ను మది మనయయ్య మెచ్చె
సర్వజ్ఞ నీవు నాసైదోడవై యుండఁగా నేమికొఱఁత గలుగు మదిని
తే. ననుచువినుతించిబహుమతులాచరించు, శౌరికొడుతను జెలియలిఁ జూచిగురుఁడు
సంతసించుచు హరిఁ జూడఁజనియె ననుచు. వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. గర్భగృహంబునఁ గనిపించువడపెరుం,గోయిలునుడయాను గోపరూపు
హరిఁ జూచి పొగడి తిర్వాలవట్టము తీర్థ,శఠకోపమును నత్ప్రసాద మంది

వీడ్కొని వెల్వడి విమతుల నిరసించి, యచటిసూరులకు భాష్యార్థ మొసఁగి
శిష్యవర్గముతోడ శ్రీముష్ణమున కేఁగి, శ్వేతయజ్ఞవరాహు సేవఁ జేసి
తే. వెడలి చాంపేయవనమందు విలసమాన, వీరనారాయణపురంబు విభవ మెల్లఁ
గన్నులింపొంద యతిరాజు గాంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. అప్పురి హరిరత్న హాటకగోపుర, మంటపప్రాకార మందిరములఁ
జూచి యాహ్లాదించి జోహారుఁ గావించి, ప్రక్రమం బొనరించి భక్తి నందు
మహనీయగుణజాలు మన్నారురాజగోపాలు శ్రీరుక్మిణీ భావలోలు
నాపాదమస్తక మనుభవించి నుతించి, శఠకోపతీర్థ ప్రసాదములను
తే. స్వీకరించియతీంద్రుఁడా క్షేత్రమందు, శేషికైంకర్యములయందు సేవ మరసి
శ్రితబుధాళికి భాష్యంబుఁ జెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. అత్యంతభక్తిమ యాష్టాంగయోగము, శ్రీనాథముని యెందుఁ జేసె ముందు
నచ్చోట నిలిచి యాహ్లాదించి వలగొని, చేమోడ్చి యచ్చటి శిష్యజనుల
మన్నించి భక్తితో మన్నారురాజగోపాలుని వీడ్కొని బయలుఁ జెంది
పాండ్యదేశస్థిత బహుదివ్యదేశము, లన్నియు సేవించి యతివరుండు
తే. శివి జీవేశభిదను జాటించి దెసల, జయముఁ జేకొని శ్రీరంగ శాయికడకు
వచ్చె మరలియు మాన్యులు మెచ్చననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. సస్యమాలికలచే సాంద్రమై విలసిల్లు, భవ్యకావేరిగర్భస్థలమున
సద్రత్నగోపుర స్ఫాటికప్రాకార, సత్తకకల్పద్రు సంవృతంబు
పద్మకోశోజ్జ్వల ప్రణవరూపామ్నాయ, శిఖరదివ్యవిమాన శేఖరంబు
మరకతమణిమయ మహనీయబలిపీఠ, గారుత్మతస్తంభ కలితముఖము
తే. మణిమయస్తంభగుంభిత మంటపంబు, మధురగీతము శ్రీరంగ మందిరంబుఁ
జెంది యతిపతి జోహారుఁ జేసె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. గంగతో వాదాడి కావేరి యెవ్వని, గర్భమందు లభించెఁ గాంతు దీఱ
నాద్యస్వయంవ్యక్త మాలయ మెవ్వాని, కిక్ష్వాకుకులధన మెవ్వఁడయ్యెఁ
బదుగురాళ్వారులుఁ బాడి రెవ్వనియంఘ్రి, గురుపరంపర కాది గురుఁడెవండు
బ్రహ్మ కారాధ్య మా పరదైవతం బెవ్వఁ, డారంగపతి నమ్మృతాబ్ధికరణిఁ
తే. గాంచియధ్వశ్రమంబెల్లఁ గడలుద్రొక్క, సంయమీశ్వరుఁడానంద జలధియందుఁ
జాల నోలాడుచును నుతి సల్పెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 58
సీ. పరభక్తదళు కొత్తఁ బల్లాండుఁ బాడి యా, శ్రీపాణియోగి వర్ణించినట్లు
శ్రీపాద మాదిగా శిరముపర్యంతము, శ్రీరంగనాథుని చెలువుఁ జూచి
తదనుభవోదితోదార మహానంద, పరవశుఁడై న శ్రీ భాష్యకారుఁ
గూర్మిఁ గటాక్షించి గురుహర్షమున మించి, దరహాసచంద్రికోదార మధుర
తే. సారగంభీరసూక్తుల గారవించి, రంగు మీఱంగ శ్రీరంగ రాజశౌరి

పలికె నిట్లని యాయతి÷కర్త కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ÷ మోద మలర.
సీ. పరతత్త్వ మీనేను ÷ బరజీవభేదము, రాద్ధాంత మని భాష్య÷రత్న మిట్లు
రామానుజా నీవు ÷ రచియించి దెసలను, బాహ్యకుదృష్టుల ÷ భంగపఱిచి
భారతిచేఁ జాల ÷ బహుమతులను గాంచి, దివ్యదేశములను ÷ దీరుపఱిచి
మందచేతనులను ÷ మాకు భవ్యులఁ జేసి, యస్మజ్జయధ్వజ ÷ మైతి వీవు
తే. మఱియు నాప్రాణపద మైన÷మంత్రి వీవె, కనుక నిచ్చితి భూతియు÷గంబు నీకు
నేలు మది యని పల్కె-రం÷గేశుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె÷మోద మలర.
సీ. ఆసూక్తులను విని ÷ హర్షించి యతిపతి, ప్రక్రికె నిట్లని రంగ÷పతికి మరలి
స్వామి దేవరకృప ÷ సకలము సమకూడు, దక్కు వే మగును నీ÷దాసులకును
నీయాజ్ఞఁ దలఁ దాల్చి ÷ నీయనుగ్రహముచే, నీపని సలుపుచు ÷ నే సుఖింతు
నని పల్కు-యతిపతి ÷ కారంగపతి మెచ్చి, శఠకోపతీర్థప్ర÷సాదములను
తే. బరమకృపచేత నిప్పించి ÷ పంచె నంత, యతిశిఖామణి వెల్వడి ÷ యాలయప్ర
దక్షిణముఁ జేసి చనెఁ దన÷తావున కని, వాదిభీకరగురుఁ డనె ÷ మోదమలర.
సీ. సకలవైష్ణవులు పా÷ర్శ్వములందు వెనువెంట, నుపనిషదుక్తుల ÷ నుగ్గడింప
వీథివీథులయందు ÷ వివిధచేతను లుపా,యనపాణు లై తన÷యంఘ్రిఁ గొల్వ
వైష్ణవపోషణ ÷ వరగుణభూషణ, పరమతభంజన ÷ బహుపరాక
టని వేత్రపాణులు ÷ తనమోల్కిల వినుతింప, నృత్తగీతధ్వని ÷ నింగి నెరయ
తే. సాంద్రతరకీర్తి యతిలోక÷చక్రవర్తి,వచ్చి తనమఠ మొందెను ÷ వసుధగెలిచి
శిష్యు లర్ఘ్యాదివిధులను ÷ జేసి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ÷ మోద మలర.
సీ. ఆడియా డసినఁ బ్ర÷త్యాషాఢమునదృష్టి,రహి యగం గృహముక÷రైందుకరఁగి
యిశదుఃఖగీతంబు ÷ హెచ్చుగాఁ బాడి క,ణ్ణీర్మల్గి కన్నుల ÷ నీరు గాఱి
యెంగుమంతట నాడి÷స్వేచ్ఛ వెదకియొక్క,నృహరికో వెలఁజొచ్చి÷బహువిధముల
వాణుదల్ నోసటిపై ÷ వడి మెఱఁదుకొని వాడు, వాడు నీలోకము ÷ వాడుననుచు
తే. నాట లాడుచు బాలకు ÷ లాడి యాడి, యనెడుపాటకపార్థ మి ÷ ట్లనివచింప
శ్రీయతీంద్రుఁడు విని వ్యథఁ ÷ జెందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె÷మోద మలర.
వ. అంత యతీంద్రుం డాశ్రితవర్గంబుతో నొక్కనాఁ డొక్కతిరువీథియం దేతెంచు చున్నసమయంబున నొక్కయెడ ద్రవిడదారకు లందఱుఁ బెంపుగా గుంపుగూడి క్రీడ లాడు చుండ నం దొక్కప్రగల్భార్భకుండు బాలకులారా 'ఆడియా' డీత్యాదిపాశురంబున కర్థంబు విశదంబుగా వివరించెద సావధానమనస్కు లై వినుం డనుచుఁ దన్మధ్యప్రదేశంబునం గూర్చుండి యాచార్యత్వంబు వహించి వారి నుద్దేశించి యాడి యాడి యనఁ బ్రత్యాషాఢమాసంబునందు నగంగరైం దన మెండుగాఁ గురియుదండివర్షంబుచే విధ్వస్తంబు లై గృహంబులు కరఁగిపోవ యిశపాడిప్పాడి యన రోదనాత్మకగీతంబులు సారెసారెకుం బ్రవ

ర్తింపంజేసి కణ్ణీర్ మల్గి యనఁ గన్నులవలన రుదితాశ్రుధార లొలుక నేడ్చి 'యెంగుంనాడియాడి' యన శీతవాతాహతి కోర్వలేక నివసింప నంతటఁ జోటు వెదకి వెదకి యొకనృసింహాలయంబు పొడగాంచినరసింగా వెన్న యన నరసింహా యనుచు 'నివ్వాణుదలే' యన ముఖలలాటాదులు మోఁదుకొనుచు వాడువాడు మన నాహారంబు గానక జనంబు మిగుల శోషించె నని యప్పిన్నవాఁడి ట్లపార్థంబుగా వర్ణింప నాకర్ణించి మిగుల వగచి లక్ష్మణార్యుండు మిగులుస్వామి లందఱు విన దిరుక్కురుహప్పిరాన్ బిళ్లా ననెడునిజాభిమానపుత్రునిం గటాక్షించి యి ట్లనియె. 64

సీ. నారాయణుఁడు తన నాభిపద్మంబున, బ్రహ్మను నిర్మించి ప్రాఁజదువుల
నతనికిఁ దెలిపిన ట్లాత్మాంశమున నమ్మ,యాళ్వారిఁ బుట్టించి యగ్గురునకు
ద్రవిడోపని..దర్థ తత్త్వముఁ దెలుప నా,తఁడు నాథముని కిది దయ నొసంగె
నాతఁడు పుండరీకాక్షున కది దెల్పె, నది రామమిశ్రుల కతఁ డొసంగె
తే. నాళవందారు కాయర్థ మతఁడు దెల్పెఁ, గూరమాలాధరాదిసద్గురుల కతఁడు
దెలిపె నని లక్ష్మణార్యుండు పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. కూరమాలాధరగురుఁడు మా కొసఁగె నా, ద్రవిడోపనిషదర్థతత్త్వ మట్లు
రహ్యోపదేశపరంపరాప్రాప్త మీ,యర్థంబు వ్యాఖ్య గా నలర కున్న
బహ్వపార్థంబుల బాలమూఢాదులు, వర్ణించెదరు తిరువాయిమొళికి
ననుచుఁ దిరుక్కురుహప్పిరాన్ బిళ్లాను, కాయతీంద్రుం డొక్క వ్యాఖ్యసలుపు
తే. మని విధించిన నిజదేశికాజ్ఞ నతఁడు, రమ్యపదముల విష్ణుపురాణసంఖ్య
చెలఁగ నారాయిరప్పడిఁ జేసె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అక్కురుకేశుఁ డావ్యాఖ్యానరత్నము, నెంబెరుమానారు కెదుట నునుప
నమ్మహాత్ముఁడు చూచి హర్షించియావ్యాఖ్య, భాష్యంబుతోడుతఁ బ్రవచనంబు
సలుప నియోగింప సకలవైష్ణవు లట్లు, సలిపిరి యతిరాజుశాసనమున
నవని నాయుభయవేదాంతము లిప్పటి, కైన సద్భక్తితో నధికరింప
తే. సత్త్వమాస్తిక్య మలరంగ సద్గురూప,సదన మొనరింతు రేసదాచారపరులు
వారె పో నిత్యసూరులు వసుధ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

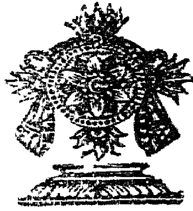
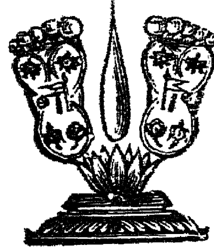
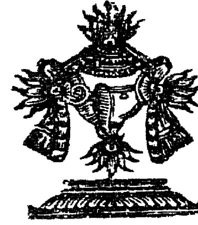
స్రగ్విణీవృత్తము.

మంగళావాసనామ్నానసీయోదయా, సంగతాసంగదోషజ్ఞచూడామణీ-
యింగితాభిజ్ఞ భక్తేష్టసంధాయకా, రంగరాజప్రియారామ రామానుజా.
క. మూకాపవర్గదాయక, శ్రీకస్తురిరంగదివ్యసేవధిలాభ
ప్రాకటవిభవతృణీకృత,భూకాంతా శాంతిహృన్నభోదనకాంతా. . 69
మాలినీవృత్తము. హుతహవనిరవద్యా యుల్లసద్గద్యపద్యా
సతతవిజయకీర్తి సర్వవేదాంతపూర్తి

వితరణగుణశీలా శ్రీ వేదవృక్షాలవాలా
పతితకుమతిదండా శ్రీ భాగినేయత్రిదండా. 70

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవపరవాదిభయంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్రాపస్తంబసూత్ర కణ్వసగోత్ర పవిత్రోభయకవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవనిధేయప్రణీతం బైన యాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునందు మధ్యమభాగంబున శేషాద్రియందు శ్రీవేంకటేశుని శ్రీపురియందుఁ దిల్లగోవిందరాజును ఘటికాచలంబుననరకేసరిని గృధ్రసరసీతీరంబున శ్రీవిజయరాఘవుని హస్తిగిరియందు వరదుని భూతపురియందుఁ గేశవస్వామిని వీక్షారణ్యంబున వీరరాఘవస్వామిని భక్తారామంబున భక్తవత్సలునిఁ దోతాచలంబునఁ బంచవిధుండగుశ్రీహరిని మహీసారపురంబున శ్రీభక్తిసారమునులను దదారాధితుం డైనహరిని భాగినేయునిజన్మస్థానంబును గైరవిణీతటంబున శ్రీపార్థసారథిని మయూరపురంబునమహదాహ్వయయోగినిఁ దదర్చనీయుండగు కేశవస్వామిని మల్లపురంబున భూతయోగీంద్రునిఁ దదారాధనీయశౌరిని మరల భూతపురీశుని గాంచీపురంబున వరదుని నష్టాదశస్థితభగవన్మూర్తులను మధురాంతకవాసి యగుపద్మాకరరక్షకహరిని శ్రీవిల్లిపుత్తూరుఁ జెంది వడపెరుంగోయిలుడరా ననియెడిపరమపురుషుని శ్రీముష్ణంబున యజ్ఞవరాహదేవుని మన్నారుకోవెలరాజగోపాలుని మఱియుఁ బాండ్యదేశంబునం గలదివ్యదేశాధిష్ఠితభగవన్మూర్తులను సేవించి మంగళాశాసనంబు లొనర్చి యెల్లదిక్కుల జీవేశ్వరభేదనారాయణపారమ్యాదిస్వసిద్ధాంతంబులఁ జాటించి మగిడి శ్రీరంగధాముని సేవించి యతీంద్రుండు నిజమతం బొంది యొకనిమిత్తంబుచే నారాయిరప్పడిఁ జేయించి ప్రవర్తింపఁజేయుం డని శిష్యులకు నియమించుటయు నన్నది షష్ఠోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

మధ్యమభాగము.

—:o:—

సప్తమోల్లాసము.

కావేరీగర్భ
ప్రాకారాంతరవిహార । భవ్యవిచారా
శ్రీకరగురుగోష్ఠీయుత
రాకేందుముఖాబ్జసుందరా యతిరాజా. 1

వ. అవధరింపుము. 2

సీ. శ్రీరంగరాడ్జయ।శ్రీవహధ్వజ మనఁ, జాలురామానుజా।చార్యవరుఁడు
శ్రీరంగమున శ్రిత।క్షేమకృన్మఠమందుఁ, గూరనాథాదిస।ద్గురుమతులకు
భాష్యగుహ్యార్థముల్ । పలుమాఱు దెలుపుచు,సుఖగోష్ఠిచేనుండఁ । జోళరాజు
శైవతముం డైన।స్వపురోహితునిఁ గూడి, శైవశాస్త్రము నమ్మి । జడత గ్రమ్మి
తే. యట శివాత్పరతరం నాస్తి । యనుచు నెల్ల
వైష్ణవులచేత వ్రాయింప।వలసి వాఁడు
పిలువ నంపించె వైష్ణవ।బృందము నని
వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర. 3

సీ. స్వవిషయవాసు లౌ।సకలవైష్ణవులును, వచ్చి యాచోళభూ।పతిని జూడ
వాఁ డీసునను శివా।త్పరతరం నాస్తి య,న్వచన మీయాకుపై। వ్రాసిచనుఁడు
వ్రాయ రేని మదీయ।వసుధలో నుండక, కట్టుపుట్టములతోఁ । గడచి యరుగుఁ
డని పల్క విని కొంద । ఱాభాసవైష్ణవుల్, వృత్తుల గృహముల । విడువలేక
తే. చోళభూపతి చెప్పిన।సుద్దు లెల్ల, వ్రాసి రతిహేయవిషయప్ర।వణుల కేల
తలఁపులో నిల్చు వైష్ణవ।ధర్మ మనుచు,వాదిభీకరగురుఁడనె । మోద మలర.4

సీ. పాపిష్ఠభూపతి।పంచ నుండఁగరాదు, తద్దత్తవృత్తులఁ । దలఁప రాదు
గురుధర్మ శాస్త్రమీ।కోలఁదని ఘోషించుఁ, గాన నీచోళుని । గలుషమయుని
విడిచి యెచ్చటకైన । వెడలుద మని తల్చి, వైష్ణవోత్తము లెల్ల । వలసదీసి

ముందు యాదవులెల్ల మూర్ఖునిఁ గంపుని, విడనాడి పోయిర విధము దోఁపఁ
తే. గాంచి తిరుమల యదుగిరి కడకుఁ జనిరి, పాపకర్ముండు చోళుఁ డా పగిదిఁ జేసి
తన్నుఁ గృతకృత్యుఁ గాఁదల్చె ధరణి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. ఆచోళభూపతి యగ్రమందున నిల్చి, పరఁగ నాలూరాను పలికె నిట్లు
లాభాసవైష్ణవు లట్లు వ్రాసిన నేమి, సకలసద్వైష్ణవాచార్యులైన
రామానుజార్యుల రమ్యహస్తములచే, వ్రాయింప వలెమె యా బ్రహ్మకైన
నని పల్కఁగను విని యల్గి చోళోర్వీశుఁ, డాత్మీయభటుల రామానుజులను
తే. బట్టి తెండని పన్ప న ప్పాపిభటులు, వచ్చి శ్రీరంగధామముఁ జొచ్చి యందు
యతిశిఖామణిమఠమున కరిగి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఆరాజభటులు రామానుజశ్రీమఠ, ద్వారమందున నిల్చి తఱిమి యుఱిమి
రామానుజార్యుల ర మ్మని రాజాజ్ఞ, యయ్యె నాతని బైటి కనుపుఁ డనిన
నతిహర్షమున యతిపతికిఁ దిర్మంజన, మర్పించుచున్న కూరాధిపుండు
నతిరహస్యంబుగా నావార్త నొకవైష్ణ, వాగ్రణిచే విని యచటినుండి
తే. యవ్వలకు నేఁగి వెల్లల నచట విడిచి, తనగురునరుణవస్త్రత్రిదండములను
దాల్చి యారాజభటులతోఁ దరలె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. యతివేషధారి కూరాధిపుఁ డొంటిగా, వెడలెఁ గదా యని పెరియనంబి
యత్తుళాయమ్మయా నాత్మపుత్రికతోడ, నమ్మహాత్ముని గూడి యరిగినంత
యతిరాజు నీరాడి యంతర్మఠం బొంది, తనదు కాషాయత్రిదండములను
ఛాత్రుల నడుగ దాశరథికూరేశుల, కృత్య మంతయు నంబికృత్య మంతఁ
తే. దెలియఁ బల్కిన విని సర్వదేశికుండు, కూరనాథుని వెల్లలఁ గొని ధరించి
గాసిపడుచును రంగేశుఁ గనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. ఆరంగనాథుని యడుగునెత్తమ్ములఁ, గని మ్రొక్కి పొగడె నీకరణి గురుఁడు
సమునకు నీకెందు శత్రుమిత్రులు లేరు, ధర్మవిరోధితత్పరులు దక్కఁ
బరమవైదికధర్మబాహ్యకుదృష్టులౌ, దనుజాంశనృపతులతలలఁ దఱుగ
నే కాక చక్రాదినిఖిలాయుధములు నీ, బాహాశోభార్థమా పరమపురుష
తే. నీపరవ్యూహవిభవాదినిఖిలదివ్య, మంగళాకృతు లార్యుల మనుచుకొఱకుఁ
జేసితీవని యతిపతి చెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. బహువిధంబుల నిట్లు ప్రస్తుతు లొనరించు, శేషమూర్తికి యతిశేఖరునకుఁ
బ్రణతార్తిహరుఁడు శ్రీరంగధాముఁడు నుప్ర, సన్నుఁడై కరుణ నీసరణిఁ బల్కె
సత్యంబుఁ బలికెదు సజ్జనోత్తమ నీకు, నీవారికైనను నేర్పు దొలఁగి
నాబాహులైన నన్యాయం బొసర్చినా, ఖండించెదను వానిఁ గాంతుపడక
తే. చోళరాజెంతమాత్రుండు చూడ నిపుడు
కాల మీక్షించుచున్నాఁడఁ గాన వానిఁ

జంప నని పల్కె నారంగశౌరి యనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. నీ వీడ నుండక నేఁడె యేఁగుము తండ్రి, కాల మేరికి నైనఁ గడపరాదు
కాలంబు నేనె కన్కను సర్వజగములీ, కాలవశ్యము లగుఁ గల్ల గాదు
మేలునాటికిఁ బొమ్ము మేలు నీ కగు నన్నఁ, బ్రణతి యొనర్చి శ్రీరంగపతికి
దాశరథ్యార్యాదిధన్యులు త్వరపెట్ట, విడిచి యారంగము వెడలె గురుఁడు
తే. అంత యతిపతి గురుశిష్యులయిన పెరియ,నంబి కూరేశుఁడును జోళనగరిబైట
నుపవనస్థలి నొకచోట నుండి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. వారు వచ్చినవార్తచారులు చెప్పఁగా, నాలించి చోళుఁ డిట్లనుచుఁ బల్కె
రామానుజుల నిందు రప్పించితిని శివా,త్పరతరం నాస్తి యన్వాక్య మతని
చేత వ్రాయించెద ఖ్యాతిగా నన విని, పలికె నాలూరాను వాక్య మిట్లు
వచ్చినవాఁడు శ్రీవత్సచిహ్నగురుండు, గాని రామానుజమానిరాజు
తే. గాఁ డతనిఁ బిల్వ శక్యంబు గాదు నీకు, నప్రమేయ ప్రభావుఁ డా యతివరేణ్యుఁ
డనుచుఁ బలికిన నలిగె నయ్యధముఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. కనలి న భ్రాష్ట్రము కరణి మో మెర్వడఁ, గన్నుల నిప్పులు కడఁగి రాలఁ
బేరల్కతోఁ బండ్లు పటపటఁ గొఱుకుచు, మృదులాసనంబుపై మిట్టిపడుచుఁ
బాపిష్ఠుఁ డా భూమిపాలుఁడు రామాను,జార్యుల రప్పింప నతిరయమునఁ
బ్రకటనిశాటనోద్భటులను భటులను, బంచిన వా రేఁగి భాష్యకార
తే. దేశికేంద్రుఁడు చనుచున్న తెరువెఱుఁగి, తోడనే తెంచి కనుచూపుదూరమందుఁ
జూచి రా వైష్ణవాంభోజసూర్యు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఆ రాజభటుల నద్దూరచారులఁ జూచి, యీపాతకులవల్ల నేమి గొఱఁత
వచ్చునో యీయతివల్లభున కని, శిష్యు లందఱు మదిఁ జింత గలుప
నినుక చేరెఁడు పట్టి యెంబెరుమానారు, భట్టనాథోక్తప్రబంధమందుఁ
గోడుమల్లైయ్యని యను గురుగాథ పఠియించి, చల్లించె శిష్యహస్తమున నదియుఁ
తే. బరశురాముని స్వర్గసోపానసరణి, పరిఖ యై తోఁచు శ్రీరామబాణమట్లు
ఘోరమై తోఁచె నాత్రోవ వారి కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. పాండవదూతను బట్టఁ దలంచిన, ధార్తరాష్ట్రుల ప్రయత్నంబు మాడ్కి
నాజి సౌమిత్రి బ్రహ్మాస్త్రోగ్రశక్తిపై, నతులాతికాయ ప్రయత్నమట్లు
వాసిష్ఠకరధృత బ్రహ్మదండంబుపై, వరకౌశికాస్త్ర ప్రపంచమట్లు
పరమభక్తుం డైన ప్రహ్లాదుపైఁ బంచు, నిద్ధశుక్రసుతోగ్ర కృత్యయట్లు
తే. సంయమీంద్రునిపైఁ బాపజాతినృపతి, దురభిమానంబుచే నల్పు ద్రోహవితతి
యాత్మనాశైకకారణ మయ్యె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అడుగు ముందఱి కిడ నవశులై మరలి యా,రాజసేవకులు మార్గమునఁ జనుచు

మంత్రవాదముఁ జేసి మాయఁ గల్పించి యీ, బాఁపలు మనచేతఁ బట్టువడక
చని రని పలుకుచు స్వపురంబునకు నేఁగి, రాయతీంద్రుండు మహాత్ముఁ డంత
శ్రీదాశరథ్యాదిశిష్యులతోఁ గూడి, పడమటిదెస త్రోవ బహుళదుర్గ
తే. ఘోరకాంతారగిరినదీపూరములను, జారుసౌరభపద్మకాసారములను
గడచి చనుచుండె నబ్బలుకాన ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. పాశురం బొక్కటి పఠియించి యతిరాజు, పిపీలికము న్నెత్తి పృథివిఁ జల్ల
నది హెచ్చి పగవారి నందఱ నోడించి, సంయమీంద్రుని భక్తజనులఁ బ్రోచెఁ
గాన నాళ్వారులఘనదివ్యసూక్తుల, న్నిల మహామంత్రము లెంచి చూడ
నది గనఁగనే కదా యస్మదాచార్యులు, పదుగురార్యులసత్ప్రబంధములకు
తే. వ్యాఖ్య లొనరించి మనబోఁటి యాశ్రితులకుఁ
దెలియఁ దగినట్టియర్థముల్ దేటపఱిచి
చేసి యుపకృతి బలువాసిఁ జెంది రనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఛాత్రులతోఁ గూడఁ జని యతిపతివారి, నెడఁబాసె దిగ్భ్రాంతి పొడమినట్లు
తెరువు దప్పి చరింపఁ దిరుమలనల్లాను, సంబంధులైన పాదవరులు
తమతమపొలములు దగిలి బాగొనరింప, గుంపుగా నొకచోటఁ గూడియుండి
యెదుటిగుబ్బలికడ నేతెంచుచున్నట్టి, వైష్ణవు నొకరిని వారు చూచి
తే. యుచితదేశసముల్లసదూర్ధ్వపుండ్ర, ముల నిరీక్షించి వైష్ణవముఖ్యుఁ డనుచుఁ
జేరఁ జని మ్రొక్కి యిట్లు వచించి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. ఎందుండి వచ్చెద రెటకు విచ్చేసెద, రని యమ్మహాత్ముని నడుగ నతఁడు
శ్రీరంగమున నుండి చేరితి మిచ్చోటి, కని పల్క మరల వా రడిగి రిట్లు
రామానుజాచార్యరత్నము కుశలియే, శ్రీరంగపతి మేలె సిరికి శుభమె
యని యడిగిన వారి కాతఁ డిట్లని పల్కె, నేమి రంగేశుఁ డింకేటి సిరులు
తే. చోళుబాధల కోర్వక శుక్లవస్త్ర, ధారియై యతివరుఁడు త్రిదండ ముడిగి
చనియె నాతని వెదకెద ననియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. అతికఠోరము లైన యావాక్యముల విని, హా కష్ట మిది యని యార్తిఁ జెంది
నాఁటనుండియు షడ్రసంబు లాహారంబు, వర్జించి పొలములోఁ బనులు మాని
యావ్యాధసత్తము లచ్చోట నట్లుండి, రంత నాఱవదినమందు రాత్రి
బెడిదంపుజడివానఁ దడిసి కాఱవిడలో, వడవడ వడఁకుచు బడలి యొడలి
తే. తడిమడుంగులు బెడఁగొందఁ బిడిచి ముడిచి, యొక్క గిరికడ నున్నట్టి యుడయవరుల
శిష్యులే తెంచి మరలి భజించి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. నష్టమాస్వేష్టధనంబుఁ జూచినమాడ్కి, స్వగురునిఁ బొడగాంచి సంతసించి
తమ రొందువర్షబాధలఁ దలంపక మదిఁ, దమదుకష్టముఁ జూచి తాప మొందు

శ్రీదాశరథ్యాది శిష్యులఁ గనుఁగొని, సంయమీశ్వరుఁడు బా సంతసించి
యెదుట నించుక వెలుఁ గీక్షించి యచటికి, నన్నుఁ దోడ్కొనిచనుఁ డన్న వార
తే. లాయతీంద్రునిఁ దోడ్కొని యచటి కేఁగి, యగ్నికడను న్నయాని పాదాధిపతులఁ
జూచి యిట్లని పలికి రా సూరు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. వత్సకులార యీ వహ్ని నపేక్షించి, వలి గొని వచ్చితి మలసి సొలసి
యీవహ్నికడకుఁ ద్రో వెట్లని యడుగ నా, వనచరులును వచ్చి వారిఁ జూచి
వసుధామరులు వీరు వలిగొని యున్నారు, వాంఛితము లొనర్ప వలయు వీరి
కనితల్చి యనలము నత్యుజ్జ్వలముఁ జేసి, పొడిమడుంగులొసంగి తడిపటములు
తే. శుష్కములఁ జేసి యిచ్చినఁ జోద్య మొంది, శీతబాధల విడనాడి ప్రీతిఁ జెంది
యగ్నిచుట్టు వసించి రయ్యార్యులనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. శుష్కేంధనములచే జొత్తిల్లుచున్నట్టి, పావకార్చులు రాత్రిఁ బవలు సేయ
నావ్యాధసత్తము లమ్మహాత్ములఁ గాంచి, యెందుండి వచ్చితి రిచటి కనిన
శ్రీరంగధాముని చెంతనుండి యిచటికి, వచ్చితి మిట్లని వారు పలుక
నెంబెరుమానారి కేమి కొలంతలు, లేవు గదా యని లెస్స యడుగ
తే. మీర లెంబెరుమానారు సూరి నెట్లు, దెలియ నేర్చితి రది మాకుఁ దెలుపుఁ డనిన
వారి కిట్లని పలికి రా వ్యాధు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 23
సీ. తిరుమలనల్లాను గురు నాశ్రయించి యీ, యాత్మల కొకహిత మడుగ నతఁడు
మది నెప్పుడెంబెరుమానారు పాదార, విందమే శరణంబు వేఁడుఁ డిదియె
పరమహితం బని పలుక నయ్యతిపతి, నెటులెఱిఁగితి మని వనచరులు పలుక
మన్నించి యెంబెరుమానా రితం డని, చూపిరి వారి కా సూరు లంత
తే. రాజదానందబాష్పధారలను గురుని, యాఘ్రుఁగుఁ దమ్ములఁ గడుగుచు నతులభక్తి
నముద్రలై మ్రొక్కి రావ్యాధనాథు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. సూరులవల్లను జోళబాధ లెఱిఁగి, వగచి యాసంయమివల్లభునకుఁ
దచ్ఛిష్యతతికి దుర్దాంబాధోపశాంతికై, యరాత్రి యనుగుణ మైనయట్లు
కటుకులు గానివి గా నేర్చి గంటకం, కులు జుంటితేనియల్ క్రొత్తచట్లు
నావనచరు లియ్యక నాకంకులను వేఁచి, నైపుణ మొప్పఁగా నలిచి చెరిగి
తే. చెన్నుగాఁ దేనెతోఁ గూర్చి శ్రీధరాది గురుపరంపర కర్పించి గురునితోడ
నారగించిరి దాశరథ్యాదు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 25
సీ. ఆరాత్రి సుఖనిద్ర నచ్చోటఁ గావించి, యరుణోదయపువేళ నార్యరచిత
వరనుతి మేల్కాంచి గురుపంక్తిని దలఁచి, హరిశ్రాసనంబుల నాచరించి
శ్రీరంగమందలి సేమంబు తమకును, దమసేమ మచ్చోటి దాసులకును
దెలియఁగలందుకుఁ జేటగా లిఖియించి, శ్రీముఖం బొక్కటి చేతి కిచ్చి
తే. యాత్మసన్నిధివైష్ణవు లందు నొకరి, నానిషాదులయం దొక్క యర్హతముని

నిరుపురను గూర్చి పంచె యతీశుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. ఎవ్వానిపదపద్మమే పొద్దు దలఁపుఁడీ, యనుచు నస్మద్గురుం డాన తిచ్చె
నెవ్వనివిపదుక్తి యీ మనచెవిఁ బడ, నార్తిఁ బస్తుండితి మాఱునాళు
లట్టిమహాత్ముండు యతిలోకనాథుండు, పరదైవతము మనపరమగురువు
వెంగళు లైనట్టి పంగులపైఁ బాఱు, భాగీరథిఁ గొలందిఁ బరమ కృపను

తే. వచ్చి ప్రత్యక్ష మయ్యె నీపశుసములకు, నేఁడు ధన్యుల మైతిమి నిక్క మనుచుఁ
దలఁచి సంతస మంది రాదాసు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. నల్వదేవురు జగన్మాన్యు లార్యులు గొల్వ, యతిరాజు పయన మైయరుగువేళ
నానిపాదాగ్రణు లందఱు సాష్టాంగ,దండప్రణామముల్ దనరఁ జేసి
తళిగ నర్పింపఁ గాఁ దలఁచి యుల్లములన,య్యార్యులఁ దోడ్కొని యరిగి యచటి
యద్రికిఁ బడమట నర్ధయోజన మేఁగి, తమ్మేలుదొరయిల్లు నెమ్మిఁ జొచ్చి

తే. యతఁడు లేకున్న నాతని సతినిఁ జూచి, యస్మదాచార్యు లేతెంచి రనుచుఁ జెప్పి
వారిఁ జూపించి రాతని వనిత కనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర. 28

సీ. ఈయుడయవరుల కీప్రొద్దు పెరుమాళ్ల,తళిగకుఁ దగినట్టి ద్రవ్యములను
మాదొర కెఱిఁగించి మాసంబళములందు,వారి కుంచి రొసఁగు మవశ్యమనుచు
నేలికసాని కిట్లేర్పడఁగాఁ జెప్పి, యొప్పించి యతిభక్తి నుడయవరుల
స్వాముల వలగొని చాఁగిలఁబడి మ్రొక్కి, వీడ్కొని యరిగి యవ్వ్యాపినచారు

తే. లుచితవృత్తి సుఖించుచు నుండి రంత, సంధ్య పాడమిన వనచరస్థపతియలసి
వేఁటఁ జాలించి యేతెంచె వీటి కనుచు, వాదభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. వనచరస్థపతియు వచ్చి జలము లాడి, తనభార్య చెప్ప సంగతియును దెలిసి
బాఁపలు మనయింటఁ బస్తుండి రని తల్చి, యాఁకొని యుండియు నశనము డిగి
భృత్యుల నిర్వురఁ బిలిచి యిట్లనియె నీ,బాఁపనపల్లికి బ్రాహ్మణులను
దోడ్కొని చని మీరు వేడ్కతో వీరికిఁ, దళిగకు వలసిన ద్రవ్యములను

తే. వాసి నిప్పించి యాఁకంటఁ గాసి దీఱ, భోజనము సేయు యోగంబు పొందుపఱిచి
రండు పొం డనె నా వ్యాధరమణుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. తమదొర యానతిఁ దలఁ దాల్చి రామాను,జాచార్యులను దదీయాశ్రితులను
వెంటఁబెట్టుక కూఁతవెట్టుదూరము పోయి, యొకచిన్నపల్లెటూ రొనరఁ జొచ్చి
యందుఁ గట్టళవారి యనియెడు బ్రాహ్మణ,సదనమందునఁ జోటు కుదురుపఱిచి
తళిగకు వలసిన ద్రవ్యము లన్ని యొ,సంగఁ గట్టడిఁ జేసి స్వాములార

తే. పచన మొనరించి సాపడి పవ్వళింపుఁ
డనుచు మ్రొక్కిడి యరిగి రయ్యాటవిచారు
లుడయవరుతోడ నార్యు లం దుండి రనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 31

సీ. ఆయింటివిప్రుని § కభిమత యగుపత్ని, తనయింట వైష్ణవో § త్తములఁ జూచి
యెవ్వరిసంబంధు § లేచ టాశ్రయించితి, రెందుండి వచ్చితి § రిచటి కనిన
మానిని యెంబెరు § మానారుసంబంధు,లము తత్పదాశ్రితు § లము ధరిత్రిఁ
బ్రత్యక్షవైకుంఠ § పదమునుం డిచటికి, వచ్చితి మనిన న § వ్వనిత సంత
తే. సించి సేవించి వారల § సేమ మడిగి, యారగింప నిమంత్రింప § నంత వారు
వలదు మా కని పలికి రా § వెలఁది కనుచు, వాదిభీకరగురుఁడన § మోద మలర.
సీ. మన్నించి యెంబెరు § మానారుశ్రీపాద, మాశ్రయించితిఁ గాన § నతఁడె తండ్రి
చెలియల నైతి నా § కోలఁది మీకది గాన, నారగింపుఁడి సంది § యంబు లుడిగి
యని పల్క యతిపతి § నాశ్రయించితి వెందు, నని సూరు లడుగ న § య్యతివ చెప్పె
దేవమాతృక మైన § దేశము గాన ముం, దిం దనావృష్టిఁ బై § రెల్లఁ జెడిన
తే. గాసిపడలేక వచ్చి రం § గమున నొక్క,మచ్చుపైఁ జోటు గల్గిన § మగనితోడ
నుంటిమనిపల్కె నావాలు § గంటి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డన § మోదమలర.
సీ. ఆరంగధామున § కఖిలకైంకర్యముల్, సలుపుచు సంయమి § చక్రవర్తి
మాధుకరం బేదు § మందిరములఁ గొన, విచ్చేయఁగాఁ దిరు § వీథులందు
సకలంకభక్తితో § సకలంకనాటియా,ళ్వా నాది గాఁ గల § బ్రహ్మవేత్త
లొదిఁగి సేవింప నే § నొకనాఁడు చూచి య,స్మద్దాసగృహమున § మాధుకరము
తే. సంగ్రహింపంగ వచ్చిన § సమయమందు,మచ్చుపై నుండి దిగి ద్వార § మధ్యమందు
వచ్చి యుండితి ననియె న § వ్వనిత యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డన § మోద మలర.
సీ. ఆఁడుసాహసమున § నడ్డమై గవనిలో, నున్నన న్నీక్షించి § యుడయవరులు
ధర నిరీక్షించుచుఁ § దరుణి తొలివి మ్మన్నఁ, బలికితి ని ట్లని § భయము విడిచి
యతి నీవు మాధుక § రాన్నైకభోక్త వీ,నిన్ను రాజులు బుధుల్ § నిలిచి కొల్వ
నేమి కారణ మిది § యెఱిఁగింపు మనిపల్క, మాకడ నొకదొడ్డ § మంత్ర మునికిఁ
తే. జేసి మ మ్మనుసరింతు ర § శేషసుజను, లనిన నా కది చెప్పుట § కర్హ మేని
జెప్పుమనియంటిననియె నా § చెలువయనుచు,వాదిభీకరగురుఁడన § మోద మలర.
సీ. ఆమాట విని గురుఁ § డప్పు డీయాత్మకా,మంత్రము కృపఁ జేసి § మఠముఁ జెందె
మందబుద్ధిని గాన § మఱచితి నామంత్ర, మంతట మద్దేశ § మతిశయించి
పండిన దన విని § పయన మై నాభర్త, త్వరపడ నెట్లు మ § ద్గురుని మరలఁ
జూచెద నని మది § శోకింప నొకనాఁడు, మాధుకరార్థ మ § స్మన్నివాస
తే. మందిరంబున కేతెంచి § మరలె గురుఁడు,మూర్తిగొన్నట్టిమద్భాగ్య § మోయనంగ
ననుచుఁ బలికెను వారి కా § యతిన యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డన § మోదమలర.
సీ. ఆమిద్దెపై నుండి § యప్పుడే దిగి వచ్చి, యెంబెరుమానారు § కెదుట నిలిచి
పరమకారుణిక నీ § కరుణ లభించిన,మంత్రము మఱచితి § మగిడి దాని
నెఱిఁగింపుమని వేఁడ § గురుపరంపరతోడఁ,గూర్చియామంత్రమా § గురుఁడొసంగె

నంత నర్ఘ్యార్థమై యర్థింపఁ దనదివ్య,పాదుక లిచ్చి నివాస మొందె
తే. నట్టినను గన్నతండ్రి మా యతివరేణ్యుఁ,డలరుచున్నాఁడొ లేడొ మా యన్నలార
తెల్పుఁడీ యని పల్కె నద్దేవి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. అట్లు కొంగుపిరాట్టి యన్నమాటల మది, నరసి యథార్థము లని తలంచి
యాగురుభక్తికి హర్షించి తిరుబోన, మొనరింపు మనుచు నయ్యువిదఁ బనిచి
యీసాధ్వియాచార మీక్షించి ర మ్మని, యొకవైష్ణవునిఁబంచి రుడయవరులు
మఱుఁగున నొదిఁగియా మాన్యుఁ డీక్షింపఁగా,సమ్మార్జన మొనర్చి సదనమలికి
తే. యంఘ్రిపాణులఁగడిగియ య్లాచమించి, యతులమంత్రమయస్నాన మాచరించి
ధౌతవస్త్రముఁ దాల్చె నా తరుణి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. గురుపరంపరఁదాల్చి తిరువాయిమొళ్లి నోరఁ,బలుకుచు నూతన భాండములను
శాల్యోదనము మంచి శాకములను ముద్గ,సూపముఁ బాయసా పూపములను
దీయచారును బాల తిమ్మనపులిచారు, సరసంపుజిగురుఁబచ్చ ళ్లొనర్చి
వేఁడాఱకుండను వెదురుగంపలఁ బ్రసా,దముఁ జేర్చి యన్నిద్రవ్యములఁ గల్పి
తే. ధౌతపాణ్యంఘ్రియై తొల్లి దాల్చువలువ,వదలి మఱియొక పరిశుద్ధ పటముఁ గట్టి
తళిగ సన్నిధిఁ జేర్చె నా తరుణి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. తిరుమట్టపల్లికి వరకవాటము మూసి, సన్నిధిదీపంబుఁ జక్కఁ జేసి
సన్నిధి మ్రొక్కిఁడి సంయమీంద్రునిదివ్య,పాదుకాద్వయ మెత్తి భక్తి నెత్తిఁ
గన్నుల నొత్తుక కమనీయపీఠమం, దుంచి పైఁ బుష్పంబు లుంచి మఱియు
ధూప మర్పించి సంతుష్టి నస్మద్గురు,భ్యో నమో యని యగ్రభూమిఁ దళిగ
తే. నింపుగా భక్తితో నారగింపుఁ జేసి, నాతి కర్పూరనీరాజనం బొనర్చి
మంత్రపుష్పముఁబెట్టె నా మాడ్కి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. మాతండ్రి యెంబెరు మానారునినుఁదక్క,వే ఱెఱుంగ నటంచు వేడ్క మ్రొక్కి
తలుపు దగ్గఱఁ ద్రోసి తనమల్లెసాలలో, నున్నవైష్ణవుల కానన్ను తాంగి
మ్రొక్కిఁడి నిలిచిన మునుపు కోవర మున్న,సూరి యేతెంచి యా సుదతినడత
గురునితిరుచ్చెవి గుసగుస జపియింప, హర్షించి యాతఁ డా యబల నడిగెఁ
తే. దల్లి నీ వాచరించిన తళిగక్రమము, మాకువివరింపుమా యను మాన ముడిగి
యనిన యతిపతి కతివ యిట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. నీయనుగ్రహమున నివ్వటిల్లిన సదా,చారము సలుపుచు సతత మచట
భాష్యకృత్పాదుకా పరదైవతమునకు, నర్పించి కాని య న్నాదు లేమి
స్వీకరింపమి నిప్పు డాకొలఁదిని దళి, గాచరించితిని మా యయ్యలార
వేఁడి యాఱకమున్నె వేగభుజింపుఁడీ, యాఁకొంటిరి దెపాద్య మనుచుఁబల్క
తే. నుడయవరుపల్కె నీగురుఁ డొసఁగినట్టి,పాదుకలఁజూపు మనినంతఁ బడఁతి దెచ్చి
చూప నిట్లని పల్కె నా సూరి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. ఈవైష్ణవులయందు నెంబెరుమానారు, గలఁడో లేఁడో చూచి తెలియు మనిన
నుజ్జ్వలద్దీపంబు నొకకేలఁ గీల్కొల్పి, వెఱకేలఁ బాదుకల్ బిగిఁ దగిల్చి
సన్నిధిస్వాముల చరణాబ్జములకు యతీశుపాదుకలకు హెచ్చు తగ్గు
గని యంత శ్రీయతీంద్రుని దివ్యపాదారవిందము లందులఁ గందు కొలుప
తే. నించుకైనను హెచ్చుత గ్గేమి లేక, సరిపడినఁ జూచి యాసతి సంతసించి
భక్తి వారికి నిట్లని పల్కె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర. 43
సీ. యతిలింగములు లేని కత సందియము గాని, యాయతీంద్రుఁడె యితఁ డరసిచూడ
నని పల్కుచున్నట్టి యద్దేవి తెలివి కాశ్చర్యముఁ జెంది రాచార్యులెల్ల
మహిలోన నెంబెరుమానారు నేనె కానా యని యాయతినాథుఁ డనిన
కొంగుపిరాట్టి మద్గురుఁ డితఁ డని నిశ్చయించి యంఘ్రులఁ బడి యేడ్చిహర్ష
తే. బాష్పధారల గురుని శ్రీపాదములను, గడుగ నాతండు హర్షించి గారవించి
కన్నుఁగవనీరు దుడిచెను గరుణ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. మన్నించి ముందు సన్మంత్ర మొక్కటి నీకుఁ, జెప్పితి దాని నీ చిత్తమందు
మఱవకుండితి వేని మాన్యు లీ దేశికు, లారగించెదరు నీ యన్న మనుచుఁ
జెప్పి గురుండు నా చెవినూఁదు మామంత్ర, మన్న నాసతి యట్లు లాచరింప
శంక లింకేటికి సాధ్వి పెట్టినయన్న, మతిపవిత్రము భోగ్య మని గురుండు
తే. దేశికేంద్రులకెల్లను దెలియఁ జెప్పి, యొక్క రమణీయహరిమూర్తి కొసఁగనట్టి
యన్నముల మేము భుజియింప మని యెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. అద్దేవి యర్పించు హైయంగవీనము, పాలు చక్కెర మంచి పండ్లు తనకు
నిత్యసమారాధనీయదైవత మైన, వరదున కర్పించి గురువరేణ్యుఁ
డారగించినమీఁద నలవిదురాన్నము, హరి క్రియ నాసాధ్వి యన్నములను
స్వామి లారాత్రి ప్రసాపడి నిద్రింప, సద్భక్తిఁ దళిగప్రసాద మెత్తి
తే. భద్ర మొనరించి తళిగలు పరిహరించి, శుద్ధిగావించి మచ్చువై సుఖశయానుఁ
డైనభర్తను లేపె నయ్యతివ యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. చేర్చి ముం దునిచిన శ్రీపాదతీర్థము, స్వపతికి నొక్కవై ష్ణవునిచేత
నిప్పించి తా సంగ్రహించినతళిగప్రసాద మద్దేవి యొసంగ నతఁడు
సాపడి సెజ్జపై శయనించి తనచెంతఁ, గూర్చున్నభార్యను గూర్మిఁ జూచి
వీ రెవ్వరని పల్కవిని యస్మదాచార్యు, లని తనమగని కయ్యతివ దెలుప
తే. నతఁడు నీవేల సాపడవైతి వనిన, గురుఁడు పస్తుండ సాపడఁ గూడ దనుచు
నుంటి నిట్లనిపల్కె నయ్యువతి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. తళిగప్రసాదంబుఁ దగ భుజించుటకత, గురుపాదతీర్థము గ్రోలుకతన
సత్త్వాధికతఁ జెంది సాధుబ్రాహ్మణుఁ డతం, డాత్మపత్నిని జూచి యనియె నిట్లు
నీవు గోరినపని నెఱవేర్చెదను దానిఁ, దెల్పు మన్నను సతి దెల్పెఁ బతికిఁ

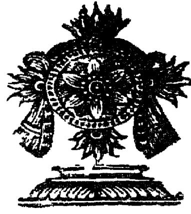
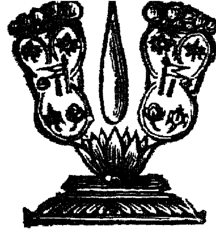
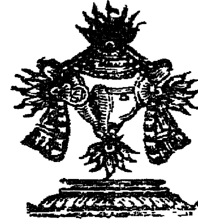
బ్రియ యీయతీంద్రుని శ్రీపాదపద్మము, లీ వాశ్రయించుటే యిష్ట మనిన
తే. నతఁడు యతిపతిశిష్యుఁడ నగుదుననుచుఁ,జెప్ప శపథముఁజేయించి చింత మాని
పడఁతి యప్పుడె లేచి సాపడియె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. భక్తసంగతి లేని పాపి కజ్ఞతగతి, నానిశీథధ్వాంత మతిశయించె
గురుపరాయణులఁ గన్గొన నానిశీథినీ,తరుణికన్ను లనంగఁ దార లొప్పె
నంత నతద్ధ్వాంత మడఁచుగురుజ్ఞాన,దీపంబుగతి సుధాదీప్తి పొడమె
సద్గురూపాసకు వడరివర్గముఁబోలె, దీపర్క్ష తతి తొంటి తెలివిఁ దప్పె
తే. గురునిపదపాణితలచేల కరములట్లు, తూర్పుదెస రక్తకాంతులు తొంగలించెఁ
బరమశోభన మాసుప్రభాత మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. పూర్వదిక్సతి కేలఁ బాలు పొందఁ గీలించు,పద్మరాగంబుల బంతి యొక్కొ
వానరశ్రీకాంత వక్షస్స్థలి ధరించు,ప్రథిత మాబంగారు పతక మొక్కొ
విప్రులు మందేహ విహతికై పంచిన,దివ్యతర బ్రహ్మ తేజ మొక్కొ
జగదేకరక్షకై శార్ఙ్గిపంపునఁ దోఁచు,శర్మకరం బైన చక్ర మొక్కొ [దలఁప
తే. పద్మినీకాంతలోలినోముపంటయొక్కొ, జక్కవలభాగ్యమో యని జనులు
భువనలోచనుఁ డుదయాద్రి బొడిచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. అంత సన్నిధివైష్ణవాగ్రేసరులు సుప్ర,భాతస్తవంబుల భక్తి నుడువ
నీరజాక్షుఁడు యోగనిద్రను విడిచిన,కరణి రామానుజగురువరేణ్యుఁ
డల్లన మేల్కాంచి యార్యపంక్తిఁ దలంచి, ధవళవస్త్రోత్తర దర్భశయ్యఁ
గూర్చుండ నంత నాకొంగుపిరాట్టియు, నిజభర్తతో సుఖనిద్ర విడిచి
తే. మచ్చువైనుండి దిగివచ్చి మగనితోడ, మ్రొక్కుముద మొప్పలక్ష్మణమునుల కిట్లు
విజ్ఞు లక్కజపడ విన్నవించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. యతిరాజ పుడమి నీయవతార మస్మద్వి,ధాత్మరక్షకుఁ గదా యరసి చూడఁ
గాన ముందీనన్నుఁ గరుణించినట్ల మ,ద్భర్తను గరుణింపఁ దగుదు వీవు
మీకనుకూలుండు మృదువరి మిమ్మాశ్ర,యించ సీతండు దలంచెఁ గనుక
నేఁడు మద్గృహమందు నిలిచి యీనాభర్త, కఖిలహితంబుల నాచరింపు
తే. మనుచు నానతి ప్రార్థింప యతివరుండు, పాలు చక్కెర గలిపినపగిది వీర
లిరువు రొక్క లైన మే లనియెంచె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఉడయవ రాసాధ్వియుచితోక్తి కొడఁబడ, కాలోచిత క్రియాకలనమునకు
స్వాములతో నొకసరసి కేఁగనయంత, సమ్మార్జనాదులు సదనమందుఁ
గొమ రొప్పఁ జేసి సాంకురపూర్ణకుంభముల్, దనగృహద్వారవితర్దులందు
నిలిపి నీలోత్పల జలజరసాల ప్ర,వాళతోరణలస ద్ద్వారపార్శ్వ
తే. కలితకదళీశుభస్తంభవిలసనములు, వరగృహాంగణకృతరంగవల్లు లిట్టి
రంగు లొనరించెఁ గొంగుపిరాట్టి యనుచు,వాదిభీకరగురుఁడ నెమోదమలర.

సీ. ఆయతబాహువుల్ ఽ హంగుళములతోడ, శాఖోపశాఖలఽసరణి మెఱయ
నుచితస్థలోల్లసఽదూర్ధ్వపుండ్రావళుల్, విమలవల్లికలతో ఽ వియ్యమంద
నధరబింబముఁ బాదఽహస్తాబ్జతలములుఁ, జిగురుటాకులజిగిఽసిరి వహింప
మందస్మితము పుష్పఽమంజరిగతిఁ దోఁప, శుభదంతనఖకోశఽసుమము లమర
తే. లలితజంగమకనకకఽల్పక మనంగఁ, దగినయతిరాజు కాల్యకృఽత్యములఁ దీర్చి
వచ్చు చుండెను విబుధులు ఽ మెచ్చ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెఽమోదమలర.
సీ. ఆగృహమేధిబ్రాఽహ్మణుఁడు కట్టళవారి, యనువాఁడు జానపఽదాదిహితుఁడు
యతిరాజు కెదురుగాఽననిపించెఁ బంచమ,హావాద్యములు మృదంఽగాదు లంత
బ్రహ్మఘోషము భవ్యఽబహువాద్యఘోషంబు, నృత్తగీతరవంబు ఽ నింగి నొరసి
యఖిలలోకంబుల ఽ కానంద మొనరింప, సంయమీంద్రుఁడు వాసఽసదన మొంది
తే. వేత్రమయపీఠమందుండి ఽ ఛాత్రులకును, రమ్యభాష్యాబ్ధిమగ్నార్థఽరత్నవితతి
నూర్జితంబుగఁ గృపసేయు ఽ చుండె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెఽమోదమలర.
సీ. కొంగుపిరాట్టియు ఽ గురునియానతి భర్త, కభ్యంజనస్నాన ఽ మార్చినంత
నతఁడూర్ధ్వపుండ్రసంఽధ్యాదిక్రియలు సల్పి, కనియతీంద్రునిపాదఽకమలములకుఁ
బ్రణతి యొనర్ప నాఽబ్రాహ్మణోత్తమునకుఁ, గనదురుకృపఁ బంచఽగవ్య మిచ్చి
యన్నశుద్ధి యొనర్చిఽయాహారనియమంబు, గావించి పంచసంఽస్కారములను
తే. సల్పి సర్వహితోపదేఽశము లొనర్చె, నాసతీమణిభక్తిచేఽ నలరి విశద
కీర్తివిస్ఫూర్తి యాశేషఽమూర్తి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెఽమోద మలర.
సీ. అయిదాఱుదివసము ఽ లం దుండి నవ్యకా,షాయత్రిదండముల్ ఽ సంగ్రహించి
స్వామి సన్నిధి నుంచి ఽ సద్భక్తి సేవించి, యుచితమంత్రంబుల ఽ నుచ్చరించి
యాకావిచేలము ఽ లాత్రిదండాదులు, యతిరాజు తొల్లింటిఽయట్లు దాల్చి
యాదంపతులఁ దనఽయంఘ్రిప్రపన్నుల, నతిమధురోక్తుల ఽ నాదరించి
తే. యాశ్రితులతోడ వెల్వడి ఽ యచటనుండి
తీవ్రగతి యొప్పఁ బడమటిఽదెసకు నడచి
కాంచెఁ గన్నోళిల వహ్నిపుఽష్కరిణి ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనెఽ మోద మలర. 57
సీ. ఆవహ్నిపుష్కరిఽణ్యభిధాన మాగళ,గ్రామంబులో వాసఽరములు కొన్ని
గడపి యచ్చటనుండి ఽ కదలి సూరులతోడ, లక్ష్మణముని మిథిఽలాపురంబుఁ
జెంద నాయూర నఽశేషమనుష్యులు, శైవశాక్తాదిదుఽస్తంత్రరతులు
గాన సద్గురువరుఁఽగనుఁగొన రాకున్న, హితము వారి కనుగ్రఽహింపఁ దలఁచి
తే. సంయమీంద్రుండు సద్గుణఽజలధి యైన, దాశరథిసూరివరున కుఽదారమధుర
వాక్య మొకటి పల్కె నీఽపగిది ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోదమలర.
సీ. ఈయూరివా రెల్ల ఽ నేరేవులో నీరు, గోలుదు రారేవుఽగుఱుతుఁ జూచి

యచటికి నీ వేఁగి యానీటిలో నీదు, గురుపదాబ్జము లుంచి కొంతతడవు
నిలువుమా యని భాగినేయుని యతిరాజు, నియమింప నాతండు నిలిచె నట్టు
లంత నాయూరివా రంద ఱాదాశరథ్యార్యునిపాదతీర్థామృతంబుఁ
తే. గ్రోలి తెలి వొంది సకలదుర్గుణము లుడిగి
వచ్చి మఱునాఁడు సంయమివసుమతీశు
శ్రీమదంఘ్రుల శరణముఁ జెంది రనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 59
సీ. పంచసంస్కారాదిబహుహితంబులు వారి, కందఱ కొనరించి యతివరుండు
వషడంతవరమంత్రవదభిచారక్రియ, వడుగనంబిని దనపదసరోజ
పటుతరచ్ఛాయోపసన్నునిగాఁ జేసె, సాత్త్వికశ్రీపాదజలముకతన
మే లంది యాయూరు మిథిలసాలగ్రామ, నామము ధరియించె నాఁటనుండి
తే. యంత సంయమిభూపాలుఁ డచటినుండి, పండితులతోడ వేంచేసి తొండనూరుఁ
జెంది యుద్యానభూమి వసించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
స్వాగతవృత్తము. వాదికైరవదివాకరరూపా, మోదమానబుధముఖ్య యపాపా
వేదబోధనతవిఠ్ఠలభూపా, యాదరాదిరహితాతిదురూపా. 61
క. మిథిలాపురనిత్యవసద్బధిరాజ్ఞజడాంధమూకబాలాతివయో
వ్యథితఖలకుబ్జచేతన, విధివత్సంశ్రితపదాబ్జ విమలచరిత్రా. 62
మాలినీవృత్తము. తరుణరవిసురూపా దర్శితానంతరూపా
సరసిజదళనేత్రా సర్వదుర్వాదిజైత్రా
పరిమళమిళితాంగా బ్రహ్మవాదప్రసంగా
స్థిరచరహితకారీ దివ్యదేశోపకారీ. 63

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవపరవాదిభయంకరాచార్యాభిమతాచ్ఛాత్త్రాపస్తంబసూత్ర కణ్వాసగోత్రపవిత్రోభయకవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతం బైనయాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునందు మధ్యమభాగంబున గురుగోష్ఠీపూర్తియుఁ జోళరాజుదుర్వృత్తకథనంబును జోళదూతాగమనంబును గూరేశుండు గురువేషధారియై పరమగురునితోఁ జోళపురంబున కేఁగుటయు యతీంద్రుఁడు ధవళవస్త్రంబులం దాల్చి మేలునాటికివిచ్చేయుటయు నాలూరానువలనఁ జోళరా జెఱింగి సంయమీంద్రునికడకు నిజభటులం బంపించుటయు యతీంద్రుండు నిజప్రభావంబుచేఁ జోళభటులకు మార్గనిరోధనంబుఁ జేయుటయు స్వాములు గురుని విశ్లేషించి మార్గాంతరంబునఁ జనుటయుఁ దిరుమలనల్లానుసంబంధులైననిషాదులు గురునికష్టంబు విని యాఱుదినంబు లుపవసించుటయు గురుండువర్షబాధఁ జెంది యొకగిరికడ నిజశిష్యులం గూడుకొనుటయు

నిషాదులం గలసి భాషించుటయు నవ్వనచరులు యతీంద్రుని బరమగురునిగాఁ దెలిసి పూజించుటయు గురుండు శ్రీరంగధామంబునకు శ్రీముఖంబుఁ బంచుటయు నిషాదస్థపతి కట్టళవారి యనియెడుబ్రాహ్మణునియింట గురునికిఁ దళిగకుపచరించుటయు నాకట్టళవారి యనుబ్రాహ్మణుండు స్వధర్మపత్ని యగుకొంగుపిరాట్టి పురుషకారంబున యతీంద్రు నాశ్రయించుటయుఁ గొంగుపిరాట్టియింట గురుండు త్రిదండకాషాయాదులు పరిగ్రహించుటయు గురుండు వహ్నిపుష్కరిణిఁ బ్రవేశించి కొన్నిదినంబు లుండుటయు నచటినుండి మిథిలాపురంబునకుఁ జనుటయు గురుఁ డాభిచారిక ప్రయోగంబున వడుగనంబిని స్వవశునిఁగాఁ జేసికొనుటయు యతీంద్రుం డచ్చటినుండి తొండనూరనుమహాపురంబుఁ జెంది యుద్యానభూమిని వసించుటయు నన్నది సప్తమోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

మధ్యమభాగము.

—:o:—

అష్టమోల్లాసము.

క. వరవిఠ్ఠలనృపతిపురం, దరతనయావిష్టఘోరతరభూతసమా
చరితోన్మాదనివర్తక, చరణకమలసలిలశక్తిసాంద్ర యతీంద్రా. 1

వ. అవధరింపుము.

సీ. విలసితయశుఁడు విఠ్ఠలదేవరాయఁడ, ప్పుడ మేలు చుండఁ దత్పుత్త్రి యొక్క
బలవద్గ్రహము పూని బాధింపఁగా భూత, వైద్యులా రాజాజ్ఞ వచ్చి చూచి
పాశమాయాంకుశ ప్రబలబీజోల్లస, దాదిమధ్యాంతము లట్లు సాధ్య
నామగర్భితములు భీమఫడంతము, లుచ్చాటనప్రయోగోచితములు
తే. నుగ్రశాబరతంత్రయంత్రోదయములు
ఘోరమంత్రములును గొన్ని గొణిగి గొణిగి
విసిగి చాలించి చెప్పక వెడలి రనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. క్షితిఁ గృతఘ్నునకుఁ జేసినలగ్గుల ట్లాగ్ర, హంబుపై మంత్రవీర్యంబు లుడుగఁ
బరునిపైఁ బంచిన బలములు విఱిగిన, ట్లానృపాలుఁడు ఖిన్నుఁడై నయంత
దిక్కేల వైయుంటఁ ద్రిమ్మరుతనయను, జూచి తల్లియుఁ జాల శోకమంద
నంత నక్షయపాత్ర కచటి కేతెంచిన, ధీరవర్యుఁడు తొండనూరినంబి
తే. మదిని దుఃఖించు నా రాజమహిషిఁ గాంచి
శోక మే మని యడుగ నాసుదతి చెప్పఁ
దెలిసి యద్దేవి కిట్లని పలికె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. రంగధామమునుండి రామానుజార్యుండు, వచ్చి యీనగరోపవనమునడుమఁ
బసిఁడికల్పక మన భాసిల్లుచున్నాఁడు, సర్వజ్ఞుఁ డస్మదాచార్యుఁ డతఁడు
ముం దొక్కచో రాజనందనఁ బూనిన, విప్రరాక్షసు విడిపించె నతఁడు

కావున నతఁ డనుగ్రహదృష్టిఁ జూచెనా, నీకన్య కీగాసి § నిలువ దనుచు
తే. నుడువుచున్నట్టియాతోండ§నూరినంబి,మాటలాలించి యారాజ§మహిషితనదు
భర్త కెఱిఁగింప నతఁ డిట్లు§పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె§మోదమలర.
సీ. ఏమహాత్ముఁడు పాపు§నీపిశాచకృతార్తి, మత్పుత్రి కాతండె § మనకు గురువు
సత్య మీపలు కని § సతి కా నృపతి పల్కఁ,గులగురువుల నంతఁ § బిలువ ననుప
వచ్చినదూతకు § వా రిట్లు పలికిరి, ముందు ఢిల్లీశుఁ డీ§భూమిపతిని
బట్టి యొక్కంగుళి § గొట్టివైచెను గాన, నిట్టిహీనాంగుని§యింట మేము
తే. వచ్చితిన నొల్లమనుచును § వార లనిన, పలుకు లారాజునకు దూత § పలికినంత
నమ్మహీశుఁడు వారిపై § నలిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె§మోద మలర.
సీ. అప్పు డానృపతి కి § ట్లని పల్కె నిజసతి, మననంబి చెప్పిన§మాట నీకు
హిత మనితోఁచె నా§యతిపతియంఘ్రుల, సంశ్రయించెద మింక § జాగుమాని
యని పల్కతనసతి§యతిమృదుసూక్తి సం,భావించి విఠ్ఠల§దేవనృపతి
వచ్చి సేవించి క§ల్పద్రుమమధ్యస్థ,పారిజాతపలాశ§పగిది నచట
తే. దేశికేంద్రులనడుమను § దేజరిల్లు,సంయమీంద్రునిఁ బొడగాంచి § సంతసించి
పుడమిఁ జాఁగిలఁబడిమ్రొక్కి§పొగడె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె§మోదమలర.
సీ. కడుఁబిచ్చుకుంటిపై § గంగ పాఱినగతి, భవదాగమం బగు § భవులకడకు
నీదేశ మీపుర § మీమేము మీరాక, నతిపవిత్రుల మైతి § మయ్య నేఁడు
గాన మాయింటికిఁ § గరుణతో విచ్చేసి, యందఱికి ననుగ్ర§హంబు సలుపఁ
దగుదు నీ వని పల్కి § ధరణి సాష్టాంగప్ర,ణామము సేయుభూ§నాయకునకు
తే. మంగళాశాసనముఁ జేసి § మధురసూక్తి, నాదరించి యతీశ్వరుఁ § డంతరంగ
భక్తులౌవైష్ణవుల కిట్లు § పలికెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర.
సీ. రాజధానికిఁ జన§రాదు యతీశ్వరుఁ, డని వచించును శాస్త్ర § మది దలంచి
పురి మేము చొర మని § గురుశిరోమణి పల్క,సూరిరత్నము తొండ§నూరినంబి
మొదలైన దేశిక§ముఖ్యు లాయతిరాజు,చెవియందు గుసగుస § చెప్పి రిట్లు
క్షితిపాలుఁ డితఁడు మీ§శ్రీపాదపద్మము, లాశ్రయించెద నని§యాత్మమహిషి
తే. తోడ శపథంబుఁ జేసి సం§తోషమలర,వచ్చె నిచ్చటి కని చెప్పి§వారు మఱియు
మంచిమాటలఁ గొన్ని వ§చించి రనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె§మోద మలర.
సీ. దేవరవారి కం§తేవాసి యితఁ డాయె,నా మనవను లన్ని § సేమ మొందు
నీమేలునా డెల్ల § నితనియధీనము, గాన యాదవగిరి§కనకసౌధ
నాయకుఁ డగుతిరు§నారాయణస్వామి,సంప్రోక్షణాదులు § చక్కఁబడును
గాన నీనృపతియ§గారంబునకు మీరు, విచ్చేయ వలె నని § విన్నవింప
తే. నమ్మహాత్ములవిన్నప § మాలకించి, యతిశిఖామణి వా రంద § ననుసరింప
వచ్చె నావిఠ్ఠలేశుని§వసతి కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర. 10

సీ. పరదైవతంబు గా ✽ భావించి యాలక్ష్మ,ణార్యుని నర్ఘ్యపా✽ద్యాదివిధుల
నర్చించి యానృపుఁ ✽ డతనిఁ గొల్వఁగ నంత, సన్నిధిసూరు లా✽సంయమీంద్రు
శ్రీపాదతీర్థము ✽ శిరముపైఁ బ్రోక్షించి, ముమ్మారు ద్రావింప ✽ మొదటిచిత్త
విభ్రమం బుడిగి యా✽విత్థలేశునిపుత్రి, కనకాంబరము గట్టి ✽ కలితరత్న
తే. భూషణంబులు మాల్యముల్ ✽ పొసఁగఁ దాల్చి
సంయమీంద్రుని సేవించి ✽ జననికడకు
వచ్చి నిలిచె సదస్యులు ✽ మెచ్చ ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె ✽ మోద మలర. 11
సీ. పత్నీసుతామాత్య✽బంధుమిత్రబలాఢ్యుఁ, డారాజు యతిరాజు ✽ నాశ్రయింప
నతఁ డతనికి హిత ✽ మార్చి నామం బిచ్చె, రస విష్ణువర్ధన✽రాయఁ డనుచు
నంతఁ బండ్రెండువే ✽ లారాజగురువులు, కితవులు శుష్కతా✽ర్కికులు నైన
క్షపణులు వచ్చి యా✽సంయమీంద్రుని సుద,యార్కుని మందేహు✽లట్ల డాసి
తే. కోరి మాశిష్యధనముఁగై✽కొంటివీవు, గానమాతోడ వాదంబుఁ✽బూనుమనుచుఁ
గర్కశంబుగఁ దర్కింపఁ✽గదిసి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె✽మోద మలర.
సీ. అంత సన్నిధివైష్ణ✽వాగ్రణు లాయతి,భర్తకుఁ జేమోడ్చి ✽ పలికి రిట్లు
మెఱసిన వెఱచెడు✽నరు లుర్విఁ బిడుగుల,పాలఁ బడ్డకొలందిఁ✽దేలు కొదుఁగు
వారు దారుణసర్ప✽వర్త్మంబునను బడు,నరణి సంకిళ్లను ✽ జడియువారు
బొండలోపలఁ బడ్డ✽పోలికఁ బరవాది,నొకని నైనను జూచి ✽ యొదుఁగుమేము
తే. క్షపణతర్కచ్ఛటా ఘోర✽శస్త్రనిహతి,పాలు గాకుండఁ బ్రోచి నీ✽పరమకృపను
విశ్వరూపివి గమ్మని ✽ వేఁడి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె ✽ మోద మలర. 13
సీ. మహనీయమణిమయ✽మంటపం బొక్కటి, దవ్వులఁ గని యాత్రి✽దండపాణి
నిష్కళంకసుధాంశు✽నిజకీర్తిమూర్తులఁ, బోలువల్కలమయ✽భూరిపటము
నామంటపముచుట్టు ✽ నమలవజ్రమయంపు, భిత్తిఁ బెట్టినయట్లు✽బిగియఁ గట్టి
యందఱుఁ గనుఁగొన✽నామంటపముఁ జొచ్చి, శేషస్వరూపంబుఁ✽జెందియపుడు
తే. వృద్ధిఁ బొందెను వామన✽విష్ణు వట్లు, విస్మయముఁ జెంద నాబ్రహ్మ✽వేత్తలెల్ల
నాస్వరూపముఁ దలఁచెద ✽ ననిశ మనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె✽మోద మలర.
సీ. వేయిమస్తకముల✽వెలయుమానికముల,కాంతులు దెసలెల్లఁ ✽ గప్పుకొనఁగ
ఫూత్కారవాతవి✽స్ఫూర్తులు జగదుగ్ర,దురితతూలము లన్ని ✽ తొలఁగనడువ
ధవళతరాత్మీయ✽ధన్యవిగ్రహకాంతి, కమల మీబ్రహ్మాండ✽ఘటము నిండఁ
గలధౌతగిరిపార్శ్వ✽కాలమేఘముఁబోలె, నీలచేలముకటి✽నిగ్గు దేలఁ
తే. జూచి యాదివ్యమంగళ✽శుద్ధసత్త్వ,విగ్రహము సర్వవేదాంత✽వేద్య మనుచు
జ్ఞాను లందఱు సన్నుతి ✽ సల్పి రనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె✽మోద మలర. 15
సీ. ఖరదూషణాదులం✽దురు మూలబలములం, దొక్కొక్కవైరికిఁ ✽ బెక్కురాము

లై తోఁచి యారామునఁ డండలు గెలిచిన,శ్లోకాకి యయ్యె యతీంద్రుఁ డంత
యక్షోర్ధ్వపుండ్ర యజ్ఞోపవీతశిఖాత్రి,దండకాషాయాదిధారు లయిన
విగ్రహంబుల నూర్లవేల లక్షలఁ గోట్ల,నొక్కొక్కనికిఁ జూపియుక్తిశతముఁ
తే. దర్కసాహస్రములఁజెప్పి తగ జయింప, వాదు లాశ్చర్యజలధిలో వాలలాడి
చాల వినుతించి రాయతిస్వామిననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఉర్వి యత్ఫణములం దొకతల నొక్కడఁ, దెల్లావగింజయ ట్లుల్లసిల్లు
యత్ఫణామణిఘర్షణానలజ్వాలలుఁ, గాల్చు నీజగ మంత్యకాలమందు
నరయ నెవ్వానిదివ్యాంశోదితుఁడు మహా,కాలుండు సంహారకర్త యయ్యె
నెవ్వనితిరుమూర్తి నేప్రొద్దు నర్చించె,దరు నాగకన్య లుదారభక్తి
తే. నాయనంతుని సంకర్షణాభిధాను, శేషమూర్తిని నిన్ను భజింతు రెవరు
వారె కృతు లని పొగడిరావాదు లనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. భవమహాజలధిలోపలఁ బడి హిత వేమి, దెలియలేనట్టియీదీనజనుల
కాచార్యరూపి వై యవతరించినశేష,మూర్తి వీవే గతి కీర్తి వెలయ
మ మ్ముద్ధరింపుమీ మహదుగ్రసంసార,వారాశిమధ్యంబువలన ననుచుఁ
బండ్రెండువే లైన ప్రతివాదు లందఱుఁ,జాఁగిలఁబడి మ్రొక్కి సన్నుతించి
తే. శరణ మొందినసంయమిచంద్రుఁ డంత, విడిచి నిజరూపమాతెర వెడలివచ్చి
యెప్పటట్లుండి భాష్యముఁజెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. అంత లక్ష్మణముని యాచేతనుల కెల్లఁ, బంచసంస్కారాదిబహుహితంబు
లాచరించిన ధన్యు లైవారు స్వాచార్యు, నర్చించి తమయిండ్ల కరిగిసంత
విష్ణువర్ధనుఁ డదివిని విస్మయముఁ జెందెఁ,జోద్యమందిరి చూచిసుజను లచట
మననంబి యాచరించినదైవతం బీతఁ, డీయుపకృతి మన కితఁడు చేసె
తే. ననుచు యతిపతి యచ్చటిహారికి నంబి,తంబిరా ననునామంబుఁ దా నొనర్చి
నృహరిమణిమందిరంబున నిలిచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. యతివరుం డానృసింహాలయంబందు శ్రీ,భాష్య మాశ్రితులకుఁ బలుకుచుండి
ధరియింప సితమృత్తు తక్కువై చింతింప,నారాత్రి కలలోన యాదవాద్రి
నాయకుఁ డగుతిరునారాయణస్వామి, భవ్యుఁ డై కనిపించి పలికె నిట్లు
లీనేను మీరాక కెదురుచూచుచు నుంటి, ఘనఘనాప్తికిఁ జాతకంబుకరణి
తే. రమ్యయాదవగిరిశిఖరంబుపైని,మఱుఁగుపడి యున్ననన్ను లక్ష్మణమునీంద్ర
బయలుపడఁ జేరరమ్మని పలికెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. రామప్రియుఁడ నేనురామానుజుఁడవీవు, మనకుఁజుట్టఱికమీమాడ్కిఁగదిసెఁ
గాన నీసంబంధగౌరవంబె తలంచి, వేగ విచ్చేయుమీ జాగు మాని
శ్వేతమృత్తిక యదుశిఖరిపై వలసిన,యంత గల్గును మీకు నచట మాకు
వల్మీకకాననావరణబంధముఁ బాపు, బాలసూర్యుఁడు తమఃపటలమట్లు

తే. మాటఁ లేటికిఁ బదివేలు § మాకు నీవె, సర్వనిర్వాహకుండవు§సత్యమనుచుఁ
దెలిపి పొడసూపఁడాయె నా§దేవుఁ డనుచు,వాదిభీకరగురుఁడనె§మోదమలర.

సీ. యతిపురందరుఁ డంత § నల్లన మేల్కాంచి, యాస్వప్నదృష్టనా§రాయణీయ
దివ్యమంగళమూర్తి § భవ్యసుధోక్తుల, సారెసారెకుఁ దల్చి § సంతసించి
శిష్యుల కెల్లను § జెప్పిన విని వారు,సంతుష్టులై రంత § సంయమీంద్రుఁ
డరుణోదయపువేళ§నవగాహనముఁ జేసి, హరిశాసనము లన్ని § యాచరించి

తే. వచ్చి సింగరికోవెలఁ § జొచ్చి యందు, విష్ణువర్ధనరాయని § వేడ్కఁ జూచి
యొప్పుగా స్వప్న మతనికిఁ§జెప్పెననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె§మోద మలర.

సీ. విష్ణువర్ధనధరా§విభుఁ డాయతీంద్రుని, స్వప్నము విని చాల § సంతసించి
వివిధసైన్యములతో § వెనువెంట నడవంగ, ముందఱ వైష్ణవ§ముఖ్యు లరుగ
నందఱనడుమను § యతిభూమిపతి యొప్పె, సూరీంద్రసురవృత§శౌరిమాడ్కి
నట్టివైభవముతో § యతిరాజు జరగుచు, నతికించి ఘోరకా§ననము లెల్ల

తే. మిట్టపల్లము లన్నియు§మట్టుపఱచి, త్రోవ దిద్దించె యాదవ§గ్రామమునకు
సేవ్యజలవృద్ధిత్రోవలోఁ § జేసెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె§మోదమలర. 23

సీ. ఎద్దానిశుభనామ § మెట్టిపాతకి యైన, నుడివినఁ బాపము § చెడి సుఖించు
యద్దివ్యశిఖరప§ద్మాకరాబ్జము లర్క, మోర్ధ్వాంశువులఁ సోఁకి § యుల్లసిల్లు
నెందు నిత్యనివాస § మొంది లక్ష్మీపతి, వైకుంఠపురముపై § వాంఛ విడిచె
సురలు మహర్షులు§సూరు లెందువసించి,యర్చింతురిందిరే§శాంఘ్రియుగముఁ

తే. క్రూరజంతువు లన్యోన్య§వైరముడిగి, యనిశ మెందు సుఖించున§య్యాదవాద్రి
చెంత కేతెంచె యతిసభా§కాంతుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె§మోదమలర.

సీ. వేయుమోములతోడ§వెలయుచిల్వలఱేఁడొ, వేదమయుం డగు§విష్ణురథుఁడొ
వైకుంఠధామమో § వసుధ నీయదుగిరి, కాక శ్రీహరి యేల § కదలఁ డిందుఁ
గల్యాణములకుప్ప § కలుషాంబుధికిఁ దెప్ప, యప్పనికొప్పగు§యాదవాద్రి
సార్ధత్రికోటిగం§గాదితీర్థములకు, నభిమతవిషయ మీ§యాదవాద్రి

తే. యర్థిజనకామధేను వీ§యాదవాద్రి, యస్మదాచార్యసేవ్య మీ§యాదవాద్రి
యనుచుయతిపతిపొగడె నా§యద్రి ననుచు,వాదిభీకరగురుఁడనె§మోదమలర.

సీ. యతివరుం డాయాద§వాద్రిమూర్ధమునంటఁ, దెరువుఁదీర్పించియా§సరణి వెంటఁ
బసిఁడిసోపానంపుఁ§బంక్తిఁ గట్టించెను, భర్మమధ్యమమంట§పంబు లమర
నర్చిరాదికమార్గ§మ ట్లది సొంపారె, నాత్రోవ నెక్కుచు § యతివరుండు
నిరుగెలంకులఁ జూచె § నిభసింహశార్దూల,శరభసూకరరురు§హరిణములను

తే. గవయగండకచమరీవృ§కప్లవంగ,శల్యభల్లుకగోపుచ్ఛ§సైరభాది
వైరదూరమృగౌఘముల్§వరుస ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె§మోదమలర.

సీ. మఱియు లుంగలవంగ§మాతులుంగములను, దుంగనారంగమ§ధూకములను

చందనమందార చాంపేయ కేతకీ, పాటలీ కాశ్మీర పనసతిల
నక్తమాలకదంబ నారికేళములను, జంబూవటప్లక్ష చమరకములఁ
దాలతమాల కంకోలహింతాలర, సాలసాలాంకోల సరళతరులఁ
తే. శింశుపాశోక ఖర్జూర సింధువార
జంభలోదుంబరాశ్వత్థ సర్జకాది
తరులఁ బొడగాంచె యతిసుధా కిరణుఁ డనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 27
సీ. దక్షిణదిక్సతి దాల్చినతిలకమో, భూదేవి చేసిన పుణ్యఫలమొ
యని జను లూహింప నర్హమౌ యదుగిరి, ఋతువులా జేప్రొద్దు స్థితి వహించు
కతన వృక్షము లన్ని ఘూర్ణితపర్ణపుష్ప, ఫలపల్లవాదిక భరముఁ దాల్చి
నమ్రములై వంద నంబు లాయతిభర్త, కాచరించెడుమాడ్కి నలరు చుండ
తే. భవ్యమకరంద ఫలరస పానమత్త, చిత్రపత్త్రిరుతస్థితిఁ జెలఁగు చుండ
నద్రిపై కేఁగుచుండెన య్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. సోనవాన లొకచోట జోరునఁగురియఁగా, నచట మయూరము లాడుచుండు
మఱియొకచోఁ దీయ మామిడితరులపై, శుకపికనికరము సొక్కుచుండుఁ
గమలాకరములందుఁ గలహంసకలరవ, కలకలం బొకచోటఁ గర్ణమాను
వకుళపుష్పమరంద పానమదభ్రమ, ద్భ్రమరము లొకచోటఁ బాడు చుండు
తే. మల్లికామాధవీజాతి వల్లికలను, మెలఁగునునుగాలి యొకచోటఁ జెలఁగునట్టి
యద్రిపై కేఁగుచుండెన య్యార్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. శిఖరము లన్నియు శిరములుగాఁ దోఁప, శైవాలమేఘ కేశంబు లొప్ప
సాళిపద్మము లన్ని సాక్షిముఖంబులు, చాంపేయకోశ నాసలు దలిర్ప
బహుదీర్ఘసర్పముల్ బాహుశాఖ లెలర్ప, ఘనగహ్వరములు వక్త్రంబులమరఁ
బ్రత్యంతగిరు లన్ని పాదము లట్లుండ, వృక్షరోమంబులు విస్తరింపఁ
తే. బురుషసూక్తోక్తపురుషుఁడీ గిరిశరీరి, యనుచు నెమ్మదిఁదలఁచెద ననుచు యాద
వాద్రిపై కేఁగు చుండెన య్యార్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. స్ఫటికవైదూర్యవజ్రమయ ప్రపాతంబు, పద్మరాగాంచిత ప్రస్థయుతము
లసదింద్రనీలశిలాతలకలితము, గోమేధికవికార గురుశిఖరము
మహనీయమరకత మణిమయకటకంబు, విద్రుమమౌక్తిక విసర మిట్లు
నవరత్నమయయదు నగరాజ మొప్పారెఁ, దహరాభ్రమధ్యమ దహనసూర్య
తే. చంద్రమండలమధ్యస్థ సర్వభూప, సురుచిరాకారవైష్ణవ జ్యోతిమాడ్కి
నని తలంచెద నని యెన య్యార్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. నారాయణుఁడు హరి నరుల నందఱఁ బ్రోవ, యదుగిరిరూపియై యలరె నిచటఁ
బతితోద్ధ భక్తులఁ బాలింప నిచ్చట, బహునదీరూపమై పద్మ యొప్పె

నిరువుర సేవింప ఽ నిచట వసించిరి, స్థిరచరరూపు లై ఽ సురలు మునులు
నీయద్రికడనుండు ఽ నెవ్వాఁడు వాఁడె పో, ధన్యుండు ముక్తిసుం ఽ దరికిఁ బ్రియుఁడు
తే. నిట్టియదుగిరివిభవ మ ఽ హీంద్రశాయి, దక్క నెవ్వఁ డెఱుంగు ని ఽ ర్ధరణి ననుచు
నమ్మహీధ్రముపై కెక్కె ఽ నార్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె ఽ మోదమలర.
సీ. వరబహుధాన్యసం ఽ వత్సరపుష్యమా,సమునందు శుక్లప ఽ క్షమున వేడ్క
యదుగిరిపై కెక్కి ఽ యార్యులతో వేద,పుష్కరిణీతీర ఽ భూమి విడిసి
దర్శనాదుల నెద్ది ఽ దారుణపాపముల్, వాపి శుభంబుల ఽ భవుల కిచ్చు
ముందు దత్తాత్రేయ ఽ మునిహరి దేనిపైఁ, గావిపుట్టములను ఽ గట్టికొనియె
తే. నట్టిపరిధానశిలకడ ఽ నతనిఁబోలె, లక్ష్మణార్యుండు కావిచే ఽ లముల మగుడఁ
గట్టి యొప్పారె నాయోగి ఽ కరణిననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.
సీ. యాదవాచల మంత ఽ యరసి చూచినఁ దిరు,నారాయణస్వామి ఽ చారుదివ్య
మంగళమూర్తి యే ఽ మాటునఁ గనిపింప, కున్న లక్ష్మణముని ఽ చిన్నఁబోయి
స్వప్నములో మాకు ఽ స్వామి చెప్పినమాట, సత్యము గా కున్న ఽ సర్వశక్తుఁ
డగుభగవంతుని ఽ యద్వితీయప్రభా,వమున కొక్క కొఱంత ఽ వచ్చుఁ గాదె
తే. యనుచుఁ జింతించి పవళించు ఽ యతివరునకు
స్వప్నమందున యదుగిరి ఽ స్వామి మరలఁ
గన్నులకుఁ దోఁచి పల్కె నీ ఽ కరణి ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర. 34

సీ. ప్రాకారదక్షిణ ఽ భాగంబునను భవ్య,నవ్యచాంపేయవ ఽ నంబుకడను
శ్రీదకల్యాణిద ఽ క్షిణపశ్చిమాశను, శ్రీమదున్నతతుల ఽ సీద్రుమంబు
పెనఁగొని వర్ధిల్లు ఽ పెనుపుట్టలోపల, నుండితి మఱియొక ఽ సూక్తి వినుము
ముందు శ్వేతద్వీప ఽ మున నుండి గరుడుండు, సితమృత్తు దెచ్చి యా ఽ క్షితిధరమున
తే. భవ్యకల్యాణసరసికిఁ ఽ బశ్చిమోత్త, రాశ నిక్షేప మొనరించె ఽ నదిమదాజ్ఞ
నక్షయం బయ్యెననిహరి ఽ యనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె ఽ మోదమలర.
సీ. ఈనీదుదిగుబస ఽ కెదుట బాలకతుల,సీద్రుమావళివెంటఁ ఽ జెలఁగి నడుమ
లలితప్రవాళకో ఽ మలమంజరీకృత,మహనీయతులసీద్రు ఽ మంబుక్రిందఁ
గూటంబులకొలందిఁ ఽ గోమ లొప్పారఁగా, గట్టుపోలికఁ దోఁచు ఽ పుట్టనడుమ
వసియించి తిది యాన ఽ వాలు చెప్పితి నీకు, సంయమీశ్వర చింత ఽ సలుప నేల
తే. ననుచుజవిగుల్కు పల్కుల ఽ నానతిచ్చి, యంత బొడసూపడాయెన ఽ య్యచ్యుతుండు
స్వప్న మట్లుండె నది యతి ఽ స్వామి కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోదమలర.
సీ. అంతఁ బ్రత్యక్షస ఽ మాకార మాకలఁ, గాంచి మేల్కాంచి సు ఽ ఖించి మించి
యాతోవఁ జను దెంచి ఽ యార్య శేఖరులతో, నాపుట్టఁ బొడగాంచి ఽ హరిఁదలంచి
ప్రక్రమప్రణతుల ఽ భక్తితోఁ గావించి, సజ్జనవిజయఘో ఽ షము చెలంగ

దెప్పరంబుగఁ బుట్టకప్పు విప్పి పసిండి,కోవెలలో యదుగ్రావ దేవు
తే. నీలసిక్తలమణికాంతినిధిని జూచి, శ్రీయతీశ్వరుఁ డఖిలదేశికులతోడ
భూరివేదాంతసూక్తులఁ బొగడె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. ధరణిపై ద్వాదశోత్తరసహస్రాఖ్యాక,శకమున బహుధాన్యసమమునందు
ఘనపుశ్యశుక్లపక్షచతుర్దశీగురు,వారపునర్వసూతారయందు
నవయదుగిరితిరునారాయణస్వామి, దివ్యమంగళమూర్తి దెసలు పదియుఁ
దనమహోదయమునఁ దద్దయు వెలుఁగొందఁ, గనఁబడె నందఱకనుల కంత
తే. శంఖభేరీమృదంగనిస్సాణవేణు, పటహకాహళవీణాదిభవ్యవాద్య
ఘోషముల నిండె రోదసీకుహర మనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. ధన్యుఁ డౌవిష్ణువర్ధనరాయనృపతిని, బిలిచి చూప నతండు ప్రీతుఁ డయ్యె
నంత నాహరివిగ్రహమునకుఁ బాలతో, నభిషేక మొనరించి యాత్మహస్త
ముల మూఁడుదినములు ముద మొప్పఁబూజించి,చారుకల్యాణిపుష్కరిణిపశ్చి
మోత్తరదిశయందు నురుత్రిదండముచేత, గీసినఁ బాలవారాశిఁబోలె
తే. శ్వేతమృత్స్నాకరము దోఁపఁ జింత లుడిగి
దివ్యకల్యాణసరసిలోఁ దీర్థ మాడి
యచట సితమృత్తు గొనియె నయ్యార్యుఁ డనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 39
సీ. ఆశ్వేతమృత్తిక నభిమతదైవత, మగువరదునికను మొగిని బెట్టి
యొప్పించి యది గొని యూర్ధ్వపుండ్రంబులు, తత్తదంగంబులఁ దగధరించి
కేలఁ ద్రిదండంబుఁ గీలించి కోవెల, మణిమయప్రాకారమంటపములు
గోపురంబులు నాల్గు కొమ రొప్పఁగట్టించి, పుష్పవనంబులఁ బొందుపఱచి
తే. వాపికూపతటాకోపవనము లన్ని, చక్కఁ జేయించె మక్కువ చిక్కహరికి
సంతసముఁ జేసె నాయతిస్వామి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. మణిమయప్రాకారమందిరద్వారవి,తర్దికాంగణధన్యతరజనంబు
పణ్యప్రసారితాగణ్యనానారత్న,హాటకరజతాదికాపణంబు
బ్రహ్మఘోషస్ఫురద్బహువిధవైష్ణవ,ద్విజబాలవటుబహిర్వేదికంబు
కలకంఠశుకశారికాకలకంఠాది,పత్రిచితోర్విక్తికల్పద్రుమంబు
తే. సిరికి హారి కాటపట్టగుపురవరంబు, యదుగిరీంద్రముపైఁ జేసె యతివరుండు
హరిధ్రువస్థాన మొనరించుకరణి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. ఆతిరునారాయణాహ్వాయపురమునం, దసదృశచిత్రదివ్యాలయమున
శ్రీపాంచరాత్రప్రసిద్ధక్రమంబున, సంప్రోక్షణాదు లాశార్ఙ్గపాణి
కాచరించి శఠారికంతరంగుఁడు గాన, యతిపతి యతని సత్కృతులనొకటి
యొరునాయగం బనుతిరువాయిమొళ్రి తిరు, నారాయణున కర్పణంబుఁ జేసె

తే. నాఁటనుం డిపటి కైనను ❀ బాటలవియె,పదియుఁబాడుదురార్యులు❀భక్తినచట
విదితనిత్యానుసంధాన❀వేళ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ❀ మోద మలర. 42

పంచచామరవృత్తము.

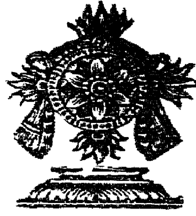
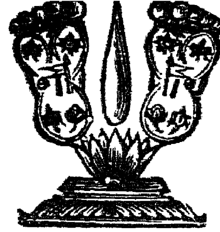
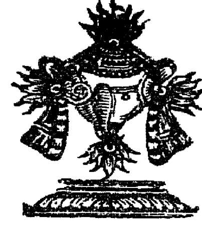
ప్రభావదంఘ్రిపంకజ ప్ర❀పన్నవిష్ణువర్ధనా
ప్రభావవైభవాశ్రిత ప్ర❀పంచచేతనావనా
ప్రభూతయాదవాద్రిరాట్ప్ర❀భావిభూతి కారణా
ప్రభావభాస్కరోదయ ప్ర❀భాసితాంబుజాననా. 43

క. సదయహృదయ మృదుభాషణ, విదితాఖిలవేద్య లోక❀విశ్రుతచరితా
యదుగిరిహరిసురతరువర,పదసన్నిధిలాభ హేతు❀పావననామా.

మాలినీవృత్తము.

ప్రశమితదురవస్థా ❀ బద్ధపద్మాసనస్థా, దశశతకర తేజా ❀ దర్శనాసక్తరాజా
వశగయదుగిరీశా ❀ వర్ధమాన ప్రకాశా, విశదపరమహంసా❀వేదవిద్యావతంసా.

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవ పరవాదిభయంకరాచార్యాభిమత చ్ఛాత్రాపస్తంబసూత్ర కణ్వసగోత్ర పవిత్రోభయకవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతం బైన యాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునందు మధ్యమభాగంబున విఠ్ఠలదేవనృపతి యతీంద్రు నాశ్రయించుటయు నమ్మహాత్ముండు విశ్వరూపంబుఁ జూపించుటయు క్షపణుల జయించి శిష్యులఁ గావించుకొనుటయు యదుగిరీశ్వరుండు స్వప్నంబునఁ దనయభీష్టంబు యతీంద్రున కెఱింగించుటయు యతీంద్రుండు యదుగిరికి విచ్చేయుటయు స్వప్నసాక్షాత్కృతుం డగునారాయణునిసూక్తులచే వల్మీకస్థితు నారాయణుని లభించుటయు శ్వేతమృత్స్నాకరంబు గురుండు గనుఁగొనుటయు హరిమందిరపురాదికంబు బాగుసేయించుటయుఁ దిరునారాయణస్వామికి సంప్రోక్షణంబు సేయించుటయు నన్నది యష్టమోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

మధ్యమభాగము.

—:o:—

నవమోల్లాసము.

శ్రీయదుగిరిలక్ష్మీనా
రాయణపాదారవింద-రంజితపూజో
పాయా నిర్జితమాయా
ఛాయాతతసర్వదిగ్వి-జా యతిరాజా. 1

ఢిల్లీవిజయము.

సీ. శ్రీరంగరాజభ-ట్టారకార్యుని నిత్య,పూజన మొనరింపఁ - బొసఁగ నునిచి
సంతతపక్షమా-సమహోత్సవంబులు, సేయించుచును యతి-క్షితిమహేంద్రుఁ
డుచితకల్యాణమ-హోత్సవ మొనరింప, నంచితోత్సవబేర - మమర కున్నఁ
జింతించి శయనింప - శ్రీపతి యతనిస్వ,ప్నమునందుఁ గనిపించి - పలికె నిట్లు
తే. మామకోత్సవబేర రా-మప్రియుండు, నల్ల ఢిల్లీశునింట రం-జిల్లుచుండె
నతనిఁ దెమ్మని పల్కె న-య్యజితుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె-మోదమలర.
సీ. అంత మేల్కాంచి ప్ర-త్యక్షసమస్వప్న,దృష్టవిష్ణూక్తు లా-దేశికులకు
విష్ణువర్ధనరాజ-వృషభున కెఱిఁగింప, నందఱు విని చాల - హర్ష మొంది
పొగడి ప్రార్థించిన - భూరిప్రభావుండు, యతిరాజు ఢిల్లీప్ర-యాణమునకు
సంకల్ప మొనరించి - సన్ముహూర్తమునందు, సర్వదేశికులతోఁ - జనెడివేళ
తే. రమ్యమాల్యవదగమున - రామభద్రు, హరిబలంబులగతియాద-వాద్రిగురుని
కోట్లతరబడి బలములు - గూడె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె-మోదమలర. 3
సీ. బాణతూణీయుగ-బాణాసనాఢ్యులు, పరశుపట్టిసభిండి-పాలధరులు
ముసలగదాశూల-ముద్గరశంఖచ,క్రాంకుశప్రాసకుం-తాంచితులును
పాశతోమరదండ-పరిఘచ్ఛురీఖేట ఖడ్గకుఠారాది-కలితకరులు
పృథుశౌర్యధైర్య ల-క్ష్మీచ్యవయస్కులు, నతిసాహసప్రియు - లధికబలులు
తే. నిత్యగురుదాస్యనిరతు లా-నిత్యులఖిల, దేశములనుండి యతిరాజు-దెసకువచ్చి

ప్రణతు లొనరించి నిలిచిరి ౯ భక్తి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె౯ మోద మలర.

సీ. అగ్రేసరులు నిత్యు ౯ లాహవార్భటిమీఱ,సకలవాద్యములతో ౯ జరుగఁ జుండఁ
ద్వైవర్ణికులు బహు౯ధనధాన్యముఖవస్తు,నాయకు లగుచును ౯ నడుమ నడువ
శరచాపముఖసర్వ౯సాధను లగుకుల,శేఖరుల్ దనచుట్టు ౯ చెంది కొల్వ
విష్ణువర్ధనరాజు ౯ వెనువెంట రథవాజి,కుంజరాదులతోడఁ ౯ గూడి యరుగ
తే. నడుమ సంయమిచంద్రుండు౯నరసురర్షి,మధ్యగతుఁడై నయాత్రేయ౯మానినృపతి
పగిదిసొంపారెఁదనతను౯ప్రభల ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ౯ మోద మలర.

సీ. కరటిఘీంకారముల్ ౯ కలభబృంహితములు,హయరత్నహేషిత౯హాలహాలములు
చక్రనేమిధ్వనుల్ ౯ విక్రమోద్భటభట,క్ష్వేళితంబులు మత్త౯సింధురముల
ఘంటారవంబులు ౯ కాహాళపటహస్వ,నంబులు శంఖని౯నాదములును
భేరీమృదంగగం౯భీరనాదంబులు, కలితవీణావేణు౯కలరవములు
తే. స్వస్తివిజయప్రబంధఘో౯షంబు లన్ని,గలిసిబ్రహ్మాండ మంతట౯ వెలసి మెలసి
గురునిజయఘాటిఁ దెల్పెనం౯దఱకు ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె౯మోద మలర.

సీ. చార్వాకపర్వత౯శతకోటిసంకాశ, పాషండఖండన ౯ బహుపరాకు
బౌద్ధమతధ్వాంత౯బాలదివాకర, పాపవిధ్వంసన ౯ బహుపరాకు
పరుషమాయావాద౯ఫణిపన్నగాశన, భవరోగభంజన ౯ బహుపరాకు
బహుమతవ్యాఘాత ౯ పటుశుష్కతరుదావ,పావకమండల ౯ బహుపరాకు
తే. అనుచు సాతానిదాసు ల౯య్యవసరమునఁ,బసిఁడిబెత్తులు చేఁబూని౯పరమభక్తి
గురునికను మ్రోలఁబొగడుచు ౯ జరగిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె౯మోదమలర.

సీ. హరిని దెచ్చుట కేఁగు౯నక్రూరునకుఁ దొల్లి, శుభచిహ్నములు పొడ౯సూపినట్లు
రామప్రియునిఁ గొని ౯ రానేఁగుయతిపతి, జైత్రయాత్రారంభ౯సమయమందు
బంధుమిత్రులఁ బంచు౯బంధువులకొలంది, యనుకూలవాయువు ౯ లనుసరించె
దక్షిణాక్షిభుజోరు౯పక్షము లదరెను, ధృతిఁ దార్క్ష్యయుగళము ౯ తీర్చికట్టె
తే. నట్టిశకునములను గని ౯ యతివరుండు, కరతలస్థితఫలముగాఁ ౯ గార్యసిద్ధిఁ
దలఁచియాదవగిరినుండి ౯ తరలె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ౯ మోదమలర.

సీ. సర్వజ్ఞుఁ డయ్యును ౯ సర్వశక్తుం డయ్యు, సంశ్రితవాత్సల్య౯జలధి శౌరి
సీతాసతిని ముందు ౯ చెఱఁబడు టాదిగా, బెడిదంపుటిడుమలఁ ౯ బెట్టుకతనఁ
దాఁ దురుష్కునియింటఁ ౯ దప్పక చెఱఁబడె,స్వకృతమేలతొలంగు౯స్వామికైన
సీతనిచెఱఁ బాప ౯ నెంబెరుమానారు, దక్క నెవ్వాఁ డుర్వి౯దక్షుఁ డనుచుఁ
తే. దలఁచువేడ్కల హేతువా౯దంబు లిట్లు, సల్పుచుఁ ద్రోవ నడచిరి౯సత్త్వనిధులు
వారిఁ దలఁచెద మదిలో న౯వశ్య మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె౯మోద మలర.

సీ. రావణుం డాత్మకా౯రాగృహస్థితు నింద్రు, సద్భక్తి బ్రహ్మ కొ౯సంగినట్లు
మనగురుస్వామికి ౯ మగిడి రామప్రియు, నిచ్చెనా ఢిల్లీశుఁ ౯ డిల సుఖించు

నియ్యకున్నను సంయమీశునియాజ్ఞచే, ఢిల్లీపురీఫుల్లవల్లిఁ బెఱికి
యమునాసతికిఁ గంఠహారయష్టిగఁ జేసి, రామప్రియుని యతిరాజున కిడి
తే. యమ్మహాత్మునితో యాదవాద్రి మరలఁ, జెందియుండెద మగ్గిరిచెంత ననుచు
నిశ్చయముచేసి నడచిరి నిత్యు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

సీ. సాంబుఁ దెచ్చుటకుఁ బ్రలంబారి సబలుఁడై, హస్తినాపురమున కరిగినట్లు
బహుబలంబులతోడ బాణపురంబున, కనిరుద్ధుఁ దేనేఁగుహరియుఁ బోలెఁ
జిత్రగుప్తుల కైనఁ జెప్పశక్యముగాని, సేనలతోఁ గూడి శ్రీయతీంద్రుఁ
డల్ల ఢిల్లీపురి కరుగుచు మలయదర్దురగిరులను గ్రామపురవరముల
తే. జనపదంబులఁ గేరళీసంజ్ఞికముల, లలితఫలపుష్పపల్లవాలంకృతముల
వివిధతరువులఁ జూచుచు వెడలె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.

సీ. కావేరిఁ గృష్ణను ఘనగౌతమిని సహ్య,పర్వతేంద్రముఁ దుంగభద్ర దాఁటి
కర్ణాటదేశముఁ గడచి మహారాష్ట్ర,రమ్యభూముల భీమరథిని దాఁటి
కొన్ని ప్రయాణముల్ గుఱుతుగాఁ జనిచని, కురుభూమివనిత కాభరణమట్టు
లెల్ల దేశములకుఁ దల్లిపోలిక నిత్య, మలరారు ఢిల్లీమహాపురంబు
తే. ముందుబలకృష్ణపదరజఃపూత మిప్పు,డట్లు రామప్రియున కిష్టమైనదనుచుఁ
గాంచి యతిభూమిపతి తిలకించెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. దశయోజనాయతధరణిపై నెలకొని, యమునానదీతట మాశ్రయించి
కోటలు కొమ్మలు కోమరొప్పువాకిండ్లు, గంభీరపరిఖలు గలిగి తురగ
గజరథపాదాతికలితమై బహురత్న,ధనహేమరజతసౌధముల మెఱసి
నృత్తగీతంబుల నిఖిలవాద్యంబులఁ, బుష్పవనాళులఁ బుష్కరిణుల
తే. వెలసి యమరావతినిమించి కలిమికొమ్మ, కాటపట్టైనయప్పుర మాశ్రితాళి
తోడ యతిరాజు చూచె సంతుష్టి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

సీ. వానరసేనల వర్ణింపవచ్చును, గురుబలంబుల లెక్క గొనఁగవచ్చు
ఘనదేవసైన్యముల్ గణుతింపఁ గావచ్చు, యతిసార్వభౌమునిపృతన లన్ని
వాగీశ్వరుని కైన వర్ణింప నలవిగా, వట్టిసేనలు ఢిల్లిచుట్టు విడిసె
యతిపురందరుఁ డంత యమునోపవనమునఁ, బాండువల్కలమయపటకుటీర
తే. మధ్యనిర్మితవేదికామధ్యతలము,నందు మృద్వాసనాసీనుఁ డై వసించి
యుచితగోష్ఠి యొనర్చుచు నుండె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోద మలర.

సీ. అంత ఢిల్లీశునియనుజీవు లగుగూఢ,చారు లేతెంచి యాసైన్యములను
గనుఁగొని తమరాజుకడ కేఁగి నమ్రులై, కేలు ఫాలస్థలిఁ గీలుకొల్పి
యభయము యాచించియతనియాజ్ఞ లభించి, భయనయముల మించిపలికి రిట్లు
రాజాధిరాజ విభ్రాజద్యశశ్ఛత్ర, రాజరాజీవాళిరాజబిరుద

తే. చిహ్నములు నీక చెల్లు నీఽక్షితితలమున, నిట్టినీపురి ముట్టడి ఽ చుట్టి యుగ్ర
బలము నెలకొనె నని చరుల్ ఽ పలికి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోదమలర.
సీ. వాఁడిముల్కులఁ బోలుఽవారిపల్కుల కల్గి, యారాజు చారుల ఽ కనియె నిట్లు
లెక్కలో లేరు నిఽలింపు లైనను మాకు, మనుజు లెంతటివారుఽమమ్ము గెల్వఁ
గావున మదిని శంఽకలు మాని మీరిర్వు, రాసేనలో నుపాఽయమునఁ జొచ్చి
వా రెవ్వ రిచటికి ఽ వచ్చినపని యేమి, వారిదేశం బెద్ది ఽ వసతి యెచట
తే. నన్నిటి నెఱింగి రం డనిఽయధిపుఁ డనుప, విప్రచిహ్నములను దాల్చిఽవేగ వారు
వచ్చి యతిరాజుసైన్యముఁఽజొచ్చిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోదమలర.
సీ. కెంపులు అవలుఁ జెఽక్కినయొంటిరుద్రాక్ష,పోఁగులు చెవిగవఁఽబొసఁగఁ దాల్చి
పద్మపత్త్రాకృతి ఽ ఫాలస్థలము లస,చ్ఛిద్రోర్ధ్వపుండ్రముల్ ఽ చెందఁ దీర్చి
వెల్లజన్నిదములు ఽ డొల్లుదోవతులును, దలల నుష్ణీషముల్ ఽ దగ ధరించి
స్ఫటికాక్షమాలలు ఽ జళజళఁ ద్రిప్పుచు, శంభో మహాదేవ ఽ జలజనయన
తే. వరదనారాయణముకుందఽవాసుదేవ, యనివచించుచు గూఢచాఽరాగ్రసరులు
వచ్చి యతిరాజుసైన్యముఁఽజొచ్చి రనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోద మలర.
సీ. పురముబాఁపల మనిఽబొంకుదు రొకచోటఁ, గనిపింతు రొక్కెడఁఽగవితసొంపు
సాముద్రికత్వము ఽ జరుపుదు రొకచోట, నర్తింతు రొక్కెడ ఽ నర్తులట్లు
పండితులట్లు సంఽభాషింతు రొకచోట, గణుతింతు రొక్కెడ ఽ గ్రహగతులను
నలుదెసలను జూచి ఽ నయనభావలచేత, సెంచుదు రాసేన ఽనెఱుఁగనట్లు
తే. పలువిధంబుల నీరీతి ఽ బలములందుఁ, దిరుగుచారులఁజూచి సంఽదియముఁ జెంది
యింగితజ్ఞులు సైనికు ఽ లెఱిఁగి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోద మలర. 18
సీ. తొల్లి శ్రీరామభఽద్రునకు లంకను గపుల్, శుకసారణులఁ బట్టి ఽ చూపినట్లు
సైనికు లాగూఢఽచారుల నిరువురఁ, దిట్టుచు మొట్టుచుఁ ఽ బట్టి తెచ్చి
యతిసార్వభౌమునిఽయగ్రమందున నిల్పి, చేమోడ్చి తత్క్రియల్ ఽ చెప్పి రిట్లు
వేగుఁ జూడఁగ నీడ ఽ కేఁగుదెంచిరివీరు, మాయబాఁపలు వీరిఁ ఽగాయరాదు
తే. గాన వీరికి దండమొఽక్కటి విధింప,నుచితమనిపల్కుయోధులఽకుడయవరులు
చెప్పి రొకసూక్తి కనికరఽమొప్ప ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోదమలర.
సీ. స్వామికార్యములందుఽజాగరూకత గల్గు,చారులుత్తములు సంఽశయములేదు
రాజాజ్ఞచే వీరు ఽ బ్రాహ్మణలింగముల్, ధరియించి మనసేనఁ ఽ దిరిగి రిట్లు
తెలిసి వీరిని బట్టి ఽ తెచ్చితి రిది మీకు, మంచిది మఱియొకఽమాట వినుఁడి
యిచ్చయించితిమేని ఽ యిల దేవదానవ, సేన లైనను గోటఁ ఽ జిమ్మఁగలము
తే. గాన శంకలు కడఁజిమ్మి ఽ గరిమ వీరి, కస్మదీయబలంబుల ఽ నన్ని చూపి
విడువుఁ డని పంచె నాయతిఽవిష్ణు వనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోదమలర.
సీ. అంత సేనాధ్యక్షు ఽ లాచారులకుఁ దమ,బలము లన్నియుఁ జూపి ఽ పంపినంత

యతిరాజు దెసకు సాష్టాంగప్రణామముల్, గావించి యీతనికరుణ మనము
బ్రతికివచ్చితిమని పలుకుచు వెఱపుచేఁ, దిరిగిచూచుచు వేగపురముఁ జొచ్చి
సప్తాంగలక్షణసభఁ దన్ను సరిదొర, లెన్న నొడ్డోలగ మున్నవానిఁ
తే. దమనృపాలునిఁ గని ఫాలతలములందుఁ, గరతలంబులఁ గీలించికడు నుతించి
ప్రణిధు లారాజునకు నిట్లుపలికి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
సీ. స్వపరరాష్ట్రములందు సర్వార్థములు చార, వరులవల్ల నెఱుంగవలయు రాజు
కావున నృపతికిఁ గన్నులు చారులు, వారవంచకులు గావలయుఁ బతికిఁ
బ్రియవాక్యవక్తలు పెక్కండ్రు సులభుల, ప్రియపథ్యవక్త లీపృథివి నరుదు
విన్నంత కన్నంత విన్నవించెద మని, యభయము యాచింప నన్మహీశుఁ
తే. డభయ మిచ్చియెఱింగినయర్థమెల్లఁ, జెప్పుఁ డని వారి నియమింపఁజింతమాని
ప్రణిధు లిట్లనిపలికి రాప్రభున కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
సీ. రాజాధిరాజ నీరాజదాజ్ఞాపుష్ప, మాలిక దలఁ దాల్చి మాంద్య ముడిగి
వేల్పుల కైనఁ బ్రవేశింప శక్యము, గానియీబలుకోటగవను దాఁటి
పట్టణప్రాకారపరిఖ కద్దరిఁ జుట్టు, ప్రాకారమ ట్లున్నపరబలంబుఁ
జొచ్చి త్రిమ్మరు చున్నసురుచిరబ్రాహ్మణ, వేషధారుల మమ్ము వేగ తెలిసి
తే. పట్టుకొని దండనాథుండు కట్టికొట్టి, నెట్టుకొనిపోయి యొకయతినేత యెదుట
నిలిపె నని రాజునకుఁ జరుల్ వలికిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. సిగలు జన్నిదములు ఛిద్రోర్ధ్వపుండ్రముల్, తులసీనలినబీజవలయములును
సమలక్షణంబు లాసభ్యుల కందఱ, కని విశేషము విను మవనినాథ
ధవళపవిత్రత్రిదండకాషాయాది, గురులాంఛనాఢ్యులు కొంద ఱందుఁ
గటి వెల్లపుటములు కావిముడుంగులు, కొందఱు పైఁ గప్పుకొందు రందు
ధవళపరిధానసంవ్యానధరులితరులు, మఱియుఁజతురంగబలములగుఱుతుమీఁదఁ
జెప్పెద మటంచుఁ జారులుచెప్పి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. ఘనపర్వతములందుఁ గనకాద్రిపోలిక, వేల్పులనడుమను విష్ణునట్లు
యతిలక్షణములకు నఖిలసద్గుణముల, కాటప ట్టైనమహాత్ముఁ డొక్కఁ
డాసభాసదులయం దలరారు చున్నవాఁ, డతఁడె రాజఁట వారి కందఱికిని
నాయతీంద్రుని తేజ మప్రమేయం బతఁ, డొకకేలఁ బుస్తక మూని పట్టి
తే. జ్ఞానముద్రనుబెఱకేలఁబూనిశిష్య, తతికిఁదత్త్వముఁ దెల్పుచుఁదాను గానఁ
బడియె మా కని చారులునుడివి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. వేగుఁ జూడఁగ వచ్చువేషధారులు గాని, వీ రగ్రజన్ములు గారు గాన
దండింపఁ దగు నని దండనాథుఁడు చెప్ప, నతని కిట్లనియె నయ్యతివిభుండు
వేల్పుల కైనను వెఱవనిమీర లీ, వేగులవారికి వెఱవ నేల

మనసేన లన్నియుఁ గనిపించి వీరిని, సాఁగ నంపింపుఁడీ వేగ మనిన
తే. దండనాథుండు గురుసూక్తిఁ దలను దాల్చి
బలములను జూపి మముఁ బంచె బయటి కనుచుఁ
బుడమిఱేనికిఁ జారులు నుడివి రనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. వర్ణించెదము చూచి వచ్చినక్రమ మెల్ల, వినుము మహారాజ కినుక మాని
యాసైన్యముల కొక్కయంతము గనిపింప, దేఱులు మున్నీటిఁ జేరునట్లు
నలుదెసలను వచ్చు బలము లాసేనలోఁ, గలియుట కెడమేమి గానఁ బడదు
పర్వకాలములందుఁ బాథోధిపగిదిని, వర్ధిల్లుచున్నది వారిబలము
తే. సేనలను బిల్వఁ జేసన్న చేసినట్లు, గాలి నసియాడుపడగలు గలిగి యలరు
బలముఁ జూచితి మని చరుల్ పలికిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

సీ. మలలు మొగిళ్లని మదిఁ దలంపఁగఁజాలు, మదగజంబుల కందుఁ గొదవ లేదు
మఱియు నందతిమనో మారుతకాంభోజ, సైంధవాశ్వములకు సంఖ్య లేదు
బంగారుకొండలో బలువిమానంబులో, యనఁ దగురథము లెన్నఁ దరంబె
కాలమృత్యువు నైన ఖండింపఁగలశూర, సంహతు లన్నియు సా మెఱుంగుఁ
తే. జూచివచ్చినయర్థము దాఁచ కిట్లు, చెప్పితిమి గాన క్షమియింపఁ జెల్లు నీకు
సామి యని యూర కుండిరి చారు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

సీ. ఆమాట లాలించి యల్క మొల్క లిడంగ, ఘనగభీరాత్ముఁడు గాన యోర్చి
నెమ్మి నాచరులను ర మ్మని కను గీఁటి, వేగ సభాస్థలి విడిచి వెడలి
మేరుమందరములఁ గేరెడుచంద్రార్క, శేఖరప్రాసాద శిఖర మెక్కి
తనపట్టణముచుట్టుఁ బెనఁగొని యొక మహా, జలధిపోలిక నున్న బలముఁ జూచి
తే. విస్మయావిష్టచిత్తుఁడై వెఱఁగుపడుచుఁ, జరులకాత్మీయపార్శ్వ్వక చరుల కిట్లు
పలికె ఢిల్లీశుఁ డఖిలభూభర్త యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

సీ. చరులార యీమహా సైన్యములకు రాజు, బాఁపఁడు యతి హరిభక్తుఁ డనుచు
వింటెమి మీ రన విప్రసన్న్యాసికి, మాతోడిపని యేమి మఱియు నతని
కీమహాసైనికు లెట్లైరి వశ్యు లిం, దెవ్వారి దేశము నేధరిత్రి
బలశౌర్యవంతు లీబలములం దెవ్వరు, వీరివర్ణాశ్రమ వివృతి యెట్లు
తే. కోశదండసమృద్ధి యీగురున కెట్లు, గలుగనేర్చెను దెలిసిన కొలఁది మీరు
తెలుపుఁడీయనియీరాజు పలికెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. వీరిసేనలయందు విన్నవృత్తాంతంబుఁ, జెప్పెద మవనీశ చిత్తగింపు
పాలవారాశిలో ఫణిరాజు హరితోడఁ, బ్రీతిఁ బంతము లాడి భూతపురిని
నాసూరి కేశవ భూసురాగ్రణివల్లఁ, గాంతిమతీదేవి గర్భమునను
జనియించి రామాను జఖ్యాతిచే దొడ్డ, సన్న్యాసి యైనఁ దత్సద్గుణముల

తే. కోడి వశవర్తులయిరి యీయోధులెల్ల, వినుము వీరలదేశాదివివృతి యనుచుఁ
బలికి రారాజునకు నిజప్రణిధు లిట్లు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర. 31

సీ. రాకాసుధాకరశ్రీకవల్కలమయ, పటకుటీరాంగణప్రాంతములను
జందనాగురుచారుసుందరతరుబద్ధ, భవ్యమంటపమధ్యభాగమునను
దెలిపట్టుమేల్కట్టు వెలయుచుఁ బైనొప్పు, నతిమృదువేత్రమయాసనమునఁ
జుట్టు భాగవతులు జొత్తిల్లు చుండంగ, సూరిమధ్యస్థితశౌరిమాడ్కి

తే. నమరి పేరోలగంబున్న యతివరేణ్యుఁ, డతఁడె రామానుజాచార్యుఁడవనినాథ
యనుచుఁ జూపించి రాచారులతనికనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.

సీ. రాజసత్తముఁడు వరాహధ్వజుండును, విష్ణువర్ధనరాజవిశ్రుతుండు
శతసహస్రఖ్యాతచతురంగవాహిని, గొలువంగ నేతెంచి గురునితోడఁ
దమశరీరప్రాణధనము లార్యున కిచ్చి, రితని యోధాగ్రణు లిట్టివార
లితఁడు కర్ణాటరాజ్యేందిరారమణుండు, తొండనూరనుపురి నుండువాఁడు

తే. విమలవేదాంతతత్త్వవివిత్సనితఁడు, స్వగురుసన్నిధిఁ బాయఁడో సార్వభౌమ
యనుచు వాక్రుచ్చి రాచారులతని కనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.

సీ. లంక సాధింపఁ గోలంచి మును దెవ్వఁ డా, యబ్ధిపై నడపించె నశ్వరత్న
మెవ్వాఁడు సాక్షాత్కృతేందిరారఘురామ, లక్ష్మణుం డఖిలవిలక్షణుండు
కేరళరాజ్యలక్ష్మీవిభుం డెవ్వాఁడు, కోలపట్టణవాసి గుణజలనిధి
యట్టిశ్రీకులశేఖరావనిపతికుల, జాతుఁ డీతఁడు మీనకేతనుండు

తే. ఘోరచతురంగబలముతోఁ గూడివచ్చి, గురునిపనులందుఁ బ్రాణముల్ గోరఁడల్ల
వాఁడె కనుమని చారులు పలికిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.

సీ. ఘనవింధ్యగిరివార్ధిగర్వ మెవ్వఁడు తొల్లి, సమయించె నక్కుంభసంభవుండు
సౌస్నాతకుంభయ్యసవనావభృథమునం, దెవ్వానిగృహమున కేఁగుదెంచె
నట్టిపాండ్యునియింటఁ బుట్టి యీతఁ డనంత, పద్మనాభునిపాదపద్మయుగళ
మర్చించి దుర్జయుఁ డైనవాఁడు కిరీట, మకుటమాంధాత రామప్రభుండు

తే. కోట్లతరబడి సేనలఁ గూడి వచ్చి, గురుని కభిమత మొనరింపఁ గోరి యిచట
విడిసెఁ గనుఁగొను మని చరుల్ నుడివిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర

సీ. అతనికిఁ బడమట నంజనాభశరీరు, లసహాయశూరులు నమితబలులు
బాణబాణాసనతూణీరధారులు, మలయపర్వతమహామందిరులును
వరనిషాదులు వీరు గురునికార్యములందు, బహుమతి సేయరు ప్రాణములను
మఱియు వీరలు తొండమండలవనశైల, సదను లైనట్టినిషాదపతులు

తే. వృషభగారుడవేదాద్రివితతగహన, గోచరులు వీరు ప్రాణముల్ దాఁచ రనిని
మఱియు విను మని పలికి రాచరు లటంచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.

సీ. తుండీరమండలధూర్వహుం డీరాజు, సింహధ్వజుఁడు దృప్తసింహబలుఁడు

వరదునిచే ముందు వర మెుందుకత నాజి, వేల్పుల కైనను వెఱవఁ డితఁడు
శతలక్షసంఖ్యాక చతురంగవాహినీ, సహితుఁ డై వచ్చి యీ సంయమీంద్రుఁ
గొలుచు చున్నాఁడు గన్గొనుమీ నృపాలక, యని పల్కితిరిగి యిట్లనిరి చరులు
తే. వీర లాంధ్రాధిపతులు సద్వీర్యనిధులు, వీరిచతురంగబలముల విస్తరంబుఁ
జెప్ప లేమని చారులు చెప్పి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఇతఁడు కళింగాధిపతి మాధవాఖ్యుఁడు, ఈయతీంద్రునిశిష్యుఁ డింద్రసముఁడు
కలితశస్త్రాస్త్రుండు గటవిధానుఁ డసంఖ్య, దారుణసేనతోఁ దరలి వచ్చి
స్వగురుకార్యములందు జాగరూకతఁ జెంది, యున్నాఁ డితనిఁజూడుము మహీనాథ
వింధ్యాద్రినిలయులు వీరు కిరాతాధిపతు లసంఖ్యులు యమభటులవంటి
తే. వారుధానుష్కులాహవశూరులాత్మ, గురునిపనులందుఁ బ్రాణముల్ గోరరధిప
వీరిఁ గనుమని పలికి రా చారు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. జాజుగందముఁ బూసి చల్లాడములుదాల్చి, జిగికాసెకోకలు బిగియఁగట్టి
ఖండాయతులు విచ్చుకత్తులు చేఁ బూని, దండిగాఁ దనవెంటఁ దగిలి కొల్వ
లక్షణయుతుఁ డై నలాంగూలగజపతి, యింటఁ బుట్టినయుత్కళేశ్వరుండు
నపరిమితోల్లసదత్యుగ్రచతురంగ, వాహినీసహితుఁ డై వచ్చి యచట
తే. స్వగురుఁ డైనట్టియతిచక్రవర్తియెదుటఁ
గొలుచు చున్నాఁడు వీఁడె కన్గొను మధీశ
యనుచుఁ జారులు వర్ణించి రతని కనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 39
సీ. మును భట్టమంటపమున నున్నబ్రాహ్మణుల్, దద్రాష్ట్రపతి యాత్రిదండపాణి
కభిమతశిష్యులై యలరార నానృపుం, డాత్మీయబలముతో నరుగుదేర
ముందు ద్రోణాచార్యముఖ్యులకరణి నా, బ్రాహ్మణు లేతెంచి భక్తితోడ
శరచాపదివ్యాస్త్రశక్తులై యిటఁ దమ, రాజుతో నీయతిరాజుచెంత
తే. వాస మెుందిరి గురుకార్యవాంఛఁ జేసి, వీరినందఱిఁ జూడు ముర్వీశ యనుచుఁ
బ్రణిధు లారాజవరునకుఁ బలికి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. భారతీదేవిచే భాష్యము మెప్పించి, యే తేరఁగా నీయతీంద్రుఁ జూచి
పూజించి శిష్యుఁడై పొలుపాదుఘనుఁడు రా, మానందయోగీంద్రుఁడరుగుదేర
ద్వాత్రింశదాయుధధరులు జటాధారు, లూర్ధ్వరేతస్కులు యోగరతులు
ఘనపీతమృత్తికాకల్పితచ్ఛిద్రోర్ధ్వ, పుండ్రులు శూరులు భూరిభుజులు
తే. నతనిశిష్యులు వీరంద ఱరుగుదెంచి, గురునితోడుత యతిపతిఁ గూడి రనుచుఁ
బ్రణిధు లారాజమౌళికిఁ బలికి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. వీరు నాగా లని పేరు గాంచినవారు, వీరినివాసముల్ విను మిలేశ
శ్రీపురుషోత్తమక్షేత్రసాలగ్రామ, చారుపుష్కరహరిద్వారములును

నైమిశాటవి నర§నారాయణాశ్రమ, కాశి గయా ప్రయా§గ త్రివేణి
వరచిత్రకూట గో§వర్ధన గోకుల, ధన్యబృందావన § ద్వారవతులు
తే. మధుర గంగయు యమునయు § మహదయోధ్య
హరికి సిరి కిష్ట మా వేంక§టాద్రి యనుచు
భూపతికిఁ జెప్పి రాగూఢ§పురుషు లనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర.
సీ. శ్రీహరిగుణములు § క్షితిరేణువులు మింటి,చిక్కు లన్నియు లెక్క§కెక్కు నేని
యీనిత్యచేతను § లెన్నంగఁబడుదురు, వీరివర్తనముల§తీరు వినుము
కలనైన గురుదాస్య§కల్యాణకాంక్షచే, శుష్కతృణంబు గాఁ § జూతు రితర
మరిపట్టుజయముచే § నలరారు చుండియు,గురునికార్యములందుఁ§గోరరసువు
తే. లఖిలసాధనధారులు § సములమతులు, వీరివాసస్థలంబును § వినుము మీఁద
ననుచుఁ జారులు వచియించి§రతనికనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె§మోదమలర.
సీ. యదుగిరి నారాయ§ణాద్రి సత్యవ్రత,క్షేత్ర వీక్షారణ్య § సింహగిరులు
సరసరంగస్థలి § చంపకాటవి ధన్వి,పురము శ్రీముష్ణము § గరుడనగము
కురుకతిరుక్కురుం§గుడి యనంతపురంబు,తోతాద్రిఘటికాద్రి § భూతపురియు
నలరు భక్తారామ § మళహిరితిరుమల, పాండురంగము కూర్మ§భద్రగిరులు
తే. వేగవతి తామ్రపర్ణి కా§వేరి మఱియు, దివ్యదేశంబులును బుణ్య§తీర్థములును
వీరి కిర వని చెప్పి రా§చారు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర.
సీ. వీరు వచ్చినపని§తీరు మే మెఱుఁగము, చెప్పఁగా వినలేదు § సేనలందు
మాట లేమందువు § మాబోఁటివారి కా,యతిచక్రవర్తిస§భాంతరమున
విన్నంత కన్నంత § వినిపించితిమి గాని, మిథ్యఁ జెప్పఁగలేదు § మేరఁ దప్పి
కాన వాగ్దోషముల్ § గణుతింపకను నేత్ర,భూతులమగుమమ్ముఁ§బ్రోవుమనుచుఁ
తే. జారు లతినమ్రులై మ్రొక్కి§సత్య మనుచుఁ, బరబలోద్ధతికథనోత్థ§పరిభవంబు
నోర్చి తల యూఁచి రాజార§కుండె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె§మోదమలర.
వ. అని పల్కుచారులమాటలు విని రా జాత్మగతంబున.
సీ. సన్న్యాసిగతిఁ దోఁచు§చక్రహస్తుఁడె కాని,యతిమాత్రుఁడే యిత§డరసిచూడ
నని తనమది నెంచి § యామేడ దిగివచ్చి, మణివిచిత్రాస్థాన§మంటపమున
హాటకరత్నసిం§హాసనాసీనుఁ డై, పేరోలగం బుండి § బింక మలర
సాటిరాజులు మంత్రి§సత్తములు పురోహి,తులుగురువులు ప్రకృ§తులు వినంగ
తే. వీరవిస్మయరసకృత§వికృతు లాత్మ,ధైర్యమునఁ గ్రమ్మియుందస్మి§తమునమోము
చెలువుగులుకంగ రాజిట్లు § పలికెననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె§మోద మలర.
సీ. భితురా శొక్కఁడు § భీమపరార్థసం,ఖ్యాతసద్రథహయ§గజభటాది
మహితసైన్యములతో § మనపట్టణముఁ జుట్టి,విడిసినాఁ డీదొడ్డ§వింత వినుఁడు

బాఁపనతబిసి యీపగిది ముట్టడిఁ జుట్టఁ, గారణ మేమియుఁ గానఁబడదు
గాన మీమీబుద్ధికల్పనాబలమున, మంచియుపాయ మూహింపుఁ డొకటి
తే. యతులషాడ్గుణ్యచతురుపాయములదండ, నీతిఁ దెలియంగమీరతినిపుణులంచుఁ
బలికె సభ్యుల కాభూమిభర్త యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. రాజుమాటలు విని రక్కసులట్లు విజృంభించి సభలో వజీరులందుఁ
గొంద ఱిట్లని పల్కి రందఱ మేటి కీ,బాఁపనసన్న్యాసిబలము గెల్వ
మఱిమొకఁ డనియెను మద్బాణవృష్టి నీ,బిచ్చపుబాఁపల మచ్చమాపి
రాజుల నందఱ రణములోఁ దునుమాడి, దాసరవాండ్ర వెంబడలఁ దఱిగి
తే. యుఱిమిబైరాగులనుబోరఁ దఱిమియుద్ధ,భూమిమృత్యువుకొకపానభూమిఁ జేసి
గెలిచివచ్చెద నిదె యని పలికెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. చెలఁగి వేఱ్వేఱ వజీరు లిట్లని పల్కు, రాజున కిట్లు హుంరావు లనిరి
సన్న్యాసితోఁ బోరుసర్వార్థములఁ బాపు,నదిగాన నొకయుపాయంబువినుఁడు
దేశము లన్ని జప్తీ సేయ రాజులు, గొలిచెద రినిన్ను గురుని మాని
బాఁపలవృత్తులఁ బాపినఁ జెడుదురు, బైరాగు లుండరు భైక్ష్య ముడుపఁ
తే. గొండపాలెము లన్నియుఁ గొల్లగొనినఁ,గోయరాజులు విడుతురు గురునినంత
వెడలు నీయతి యొకఁ డని నుడివి రనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
సీ. పీరుజాదాలందుఁ బెద్ద లొకొంద ఱ,ద్వైతులు పలికి రాధరణిపతికి
నాకాశ మొక టయ్యు నది జలకలశము,నందు బహుత్వముఁ జెందుపగిది
వస్తు వొక్కటి యయ్యు నిస్తులానాద్యవి,ద్యోపాధిచే భేద మొంది తానె
బాధ్యబాధకతాదిబహుభావములఁ జెందుఁ, గాన నీయెల్లయుఁ గల్ల యగును
తే. నిజ మెఱింగిన సుఖములు నివ్వటిల్లు, ననుచుఁ బలికిన వినికొంద ఱందుఁ దత్త్వ
వేత్త లిట్లని రద్ధరావిభున కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. తెరమీఁదిబొమ్మలఁ దీరుగా నాడించి, తనరునాటకసూత్రధారిపగిది
మాయ యన్యవనికమఱుఁగున నందఱి,హృత్పద్మముల జగదీశుఁ డుండి
యీభూతములఁ దనకిష్ట మైనట్లుగా, భ్రమణ మొందించును బహువిధముల
మనయత్న మఫలము మహితేశ్వరాజ్ఞచేఁ, గా నున్నయర్థము గాకపోదు
తే. కానియర్థము లేమియుఁ గావు గాన,నతనియందు భరన్యాస మర్హ మనుచుఁ
జెప్పి రారాజునకుఁ గొంద ఱప్పు డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. అంతఁ బకీరులం దర్వీషియులు కొంద, ఱిట్లని రాయవనీశ్వరునకుఁ
గంటిమి వింటిమి తొంటిసన్న్యాసుల, నీప్రభుత్వముఁ గాన మెవ్వరికిని
సంగ మేమియు లేనిసన్న్యాస మేడ చి,త్తక్షోభకరణ మీధ్వజిని యేడఁ
గాన సన్న్యాసిలింగములు దాల్చినదొడ్డ;యతిగానియితఁడు సన్న్యాసిగాఁడు
తే. కపటయతితోడ నైనను గలహ మొరద, రాదు రాజునకంటివారణము సల్పఁ

బంపు మమ్మని తిరి గిట్లు ఽ పలికిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోద మలర.

సీ. ఘనదేవగిరిమహాఽకాళకేదారగం,గాద్వారకాశిగోఽకర్ణవాసు
లున్నతవిగ్రహు ఽ లూర్ధ్వరేతస్కులు; ద్వాత్రింశదాయుధఽధరులు భస్మ
సంచయోద్ధూళితఽసర్వగాత్రులు దిగం,బరులు జటాజూటఽభారధరులు
సకలవైష్ణవరిపుల్ ఽ శైవసన్న్యాసులు, వర్షాశనములకై ఽ వచ్చినారు
తే. వారి మాతోడఁ బంపినఽ వారు మేముఁ, గలిసి వైరులఁజెండాడిఽకపటయతిని
బట్టి తెచ్చెద మని వారు ఽ పలికి రనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోద మలర.

సీ. కడు విమర్శింపక ఽ కార్యముఁ జేసెనా, చేటు వాటిల్లు నేఽమేటి కైనఁ
గాన విచారించి ఽ కార్యము చేసెదు,ఘనునిఁ దానె వరించుఁ ఽ గలిమి వెలఁది
యనుచు భాజీలుపఽల్కినయోక్తుల విని, సరదార్లు పలికిరి ఽశౌర్య మలర
నీతు లన్నియు రణఽభీతులకే కాని, శూరుల కేటి కీఽసుద్దు లన్ని
తే. దురమునకుఁబంపు భుజములఽదురద దీఱ,నఱికివైచెదమరులనుఽనాథయనుచు
నలుక దళుకొత్త మఱియునుఽబలికి రనుచు,వాదిభీకరగురుఁడనె ఽమోదమలర.

సీ. ఆసేతుహిమవన్మఽహామహీమండల,సామ్రాజ్య మేలుభూఽస్వామి వీవు
నవలక్షచాపభృఽన్నాథుఁ డౌవీరప్ర,తాపరుద్రుని చెఱఁ ఽ బాపుబలివి
బిచ్చపుబాఁపలు ఽ బీదరాజులు గొల్వ, భిక్షుఁ డొక్కఁడు వచ్చిఽబీర మొప్ప
రాజదేవేంద్ర నీఽరాజధానికిఁ జుట్టు, ముట్టడించిన నెత్తి ఽ మొట్టినట్టు
తే. గాదెయింకేలనయవాక్యఽగౌరవములు, మనవిగైకొమ్ము సెలవిమ్ముఽమానుననుచు
నలుక దళుకొత్తమఱియును ఽ బలికి రనుచు,వాదిభీకరగురుఁడనె ఽమోదమలర.

సీ. గండశైలము లెత్తి ఽ కందుకంబుల నాడు, బాహువుల్ కండూతిఽపాలు చేసి
యని సేయ కుండుట ఽ యర్హము గాదది, గానఁ బంచుము మమ్ముఁఽగలహకేళి
కనిశ మాయుధశక్తిఽకర్చమాత్రమె కాని, పోరొగిరపుఁదిండి ఽ పొసఁగ లేదు
గాన శత్రులఁ ద్రుంచి ఽ ఘనభూతభేతాళ,కూశ్మాండగోమాయుఽఘూకకాక
తే. గండభేరుండముల కెల్లఽగాఢతృప్తిఁ, జేసెదము రక్తమాంసాదిఽసిద్ధ ననుచుఁ
బుడమిఱేనికి సరదార్లు ఽ నుడివి రనుచు, వాదభీకరగురుఁడనెఽమోదమలర.

సీ. మఱియుఁ గొందఱుశూరఽమానులు మదగర్వ,పర్వతారూఢులై ఽ పలికి రిట్లు
మమ్ముఁ బంపుము రాజఽమార్తాండ ఖండనం,బున కెవ్వరేల మఽద్భుజబలమున
రథముచే రథము గుఽఱ్ఱముచేత గుఱ్ఱము, గజముచే గజము నీఽల్గంగ నడిచి
ముష్టినిష్ఠురఘాతఽములఁ దలప్రహతులఁ, బదజానునిహతుల ఽ భటులఁ జంపి
తే శూరమానుల రాజులఽపె రడంచి, పోర దాసరిబాఁపల ఽ బీర మడఁచి
వచ్చెద మటంచు వారు వాఽక్రుచ్చిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెఽ మోదమలర.

సీ. రాజభిజ్ఞుండయ్యు ఽ రాజధర్మం బని, మంత్ర మొనర్చిన ఽ మంత్రు లిట్లు
తమతమబుద్ధికిఁ ఽ దగినట్లు వేర్వేఱ, ఘనశూరవాదముల్ ఽ గడపినంత

విని తనమనమున ఽ వీరు దూర మెఱుంగ, రని తలంచి నిజాన్వఽయప్రదీప
మైనవాని నయానఽయాతికోవిదుఁ బర,మార్థవేత్తను దనఽయంతికమున
తే. నున్నవాని కఫీ రనుఽపిన్నవాని, నన్న నీ కేమి దోఁచిన ఽ దన్న నాతఁ
డానరేంద్రున కీరీతి ఽ ననియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.
సీ. అర్కేందుదిక్పాలఽకాంశములను రాజు, జనియించు ననియును ఽ శార్ఙ్గపాణి
గాకున్న నరపతి ఽ గాఁ డనియును శాస్త్ర,వేత్తలు చెప్పఁగా ఽ విందుఁ గాన
నవని సాక్షాద్విష్ణు ఽ వగుసార్వభౌముఁడ, వీ వెఱుంగనియర్థ ఽ మేమి లేదు
నీయాజ్ఞ నైనను ఽ నే నెఱింగినయంత, చెప్పెద నది కృపఁ ఽ జిత్తగింపు
తే. మనుచుఁ బుంభావ మొందినఽహరిపదాబ్జ,భక్తి గలుగుకఫీరుఁ డఽరక్తిశాలి
బహునయోక్తుల సభ కిట్లుఽపలికెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోద మలర.
సీ. అత్యంతదుర్జ్ఞేయ ఽ మైనరాజనయంబుఁ, దెలియు టరిది యెట్టిఽదిట్టకైనఁ
దెలిసెనా యది మదిఁ ఽ దొలఁగ కుండ ధరించి,సందియపడక నిఽచ్చకము లుడిగి
సమయముఁ జూచి నిఽజస్వామి కెఱిఁగించు,వాఁడెపో సన్మంత్రిఽవరుఁడు పుడమిఁ
దెలిసి హితోక్తులఁ ఽ బలుకక నృపతికి, మంచిమాటలనాడు ఽ మధ్యముండు
తే. నట్టినీతి యెఱుంగకఽయఖిలవేత్తృ, తాభిమానము గలవాఁడెఽయధమమంత్రి
యని కఫీరుఁడు రాజునఽకనియె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోదమలర.
సీ. ముఖ్యకార్యములందుఽమొదటిమంత్రినిగూడి, భూపతిమంత్రంబుఁఽబాసఁగఁ జేసి
తేలినయర్థము ఽ పాలింపవలెఁ గాని, సాహసకృత్యముల్ ఽ సలుపరాదు
సాహసప్రియు లైనఽసంశప్తకప్రహ,స్తమహోదరేంద్రజిఽత్ప్రభృతు లెల్ల
నరవానరులఁ దాఁకిఽనాశ మొందరె ముందు, శలభము లగ్నిలోఁఽ సమసినట్లు
తే. గాన స్వపరబలాబలఽజ్ఞాన మరసి, సామదానాదులను రాజు ఽ సలుప మేలుఁ
జెందు నని యక్కఫీరుఁడు ఽ చెప్పె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁడనెఽమోదమలర.
సీ. భరతవర్షక్షితిఽపాలు రందఱు మును, పొదిఁగి నీయాజ్ఞలోఁ ఽ నుందు రిపుడు
మనజాతినృపతులుఽమఱియు హూణులు దక్కఁ, దక్కిననృపులెల్లఽలెక్కలేని
చతురంగబలములుఽసమకూర్చుకొని వచ్చి, యుండి రిచ్చట నిత్రిఽదండియాజ్ఞ
మఱియుఁ గడిందిపోఽటరులగుంపుల కెల్ల, సంఖ్యయెవ్వఁ డెఱుంగుఽస్వామిదక్క
తే. నిట్టిబలములు గొలువఁగా ఽ నిచట నున్న
యితఁడు సన్న్యాసిమాత్రుఁడే ఽ యెంచి చూడ
నని వచించె కఫీరుఁ డాఽఘనున కనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.
సీ. కైజీతముల కైనఁ ఽ గట్టుబల్లకు నైనఁ, గొలుచుపోటరు లిట్టుఽగొలువ రెందు
జీవితాశలు మాని ఽ చెంది రాముని గొల్చు,వానరుల ట్లున్నఽవారు వీర
లారాముఁ డీలక్ష్మఽణార్యులై వారు గాఁ,బోలుఁ గాకున్న నీఽపోలంతి యెట్లు

సంభవించును భువి । సన్న్యాసిమాత్రున, కదిగానఁ బ్రత్యేకు।వారి యితండు
తే. మనపురగ్రామవిషయోపకీవనములందు, నితఁడు చేసినయపకృతు।లేమి గాన
మని వచించెను నృపతి క।య్యనఘుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నెొ।మోదమలర.
సీ. శక్తిత్రయము గల్గు।సార్వభౌముఁడ వీవు, జితకాశు లీసీవ।జీరు లెల్ల
నిట్టిసీ వీయతి । కెదురెత్తి చని పోరి, గెలిచితివా యేమి।కీర్తి గలుగు
గెలు పబ్బదాయెనా।గేలి దప్పదు గాన, సన్న్యాసితోఁ బోరు।సలుపఁ గూడ
దమ్మహాత్మునితలం । పరసి చూచినమీఁద, నాతఁడు యుద్ధభి।క్షార్థి యైనఁ
తే. బోరవచ్చును గా కున్నఁ।బూజ చేసి,యతనియిష్టము సమకూర్చి।యనుపవచ్చు
ననుచుఁబల్కెనునృపతిక।య్యనఘుఁడనుచు,వాదిభీకరగురుఁడ నెొ।మోదమలర.
సీ. కత్తిగ ట్టితెంచి । కడు మోహరించిన,గురువులతో నైన । దురము దగును
గురువుల కెదిరించి।దురమొనర్చిరిగాదె,కురుపితామహుఁడు ఫ।ల్గునుఁడుముందు
గూఢాపకారిని । గురువును విశ్వరూ,పాఖ్యుని ద్రుంపఁడే । యమరవిభుఁడు
పాండవమధ్యము । బవరాన గెల్వఁడే, స్వతనూభవుఁడు బభ్రు।వాహనుండు
తే. వేయుమాట లికేటికి । వేగ నొక్క,మంత్రి ననిచిన సర్వము।మనకుఁ దెలియు
ననిన విని రాజు సభ్యుల।కనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె।మోద మలర.
సీ. చారులవల్ల నా।సంయమీంద్రునిసాధు,భావ మెల్లను మాకు।బయలుపడెను
సౌధాగ్రముననుండి । సాక్షాత్కరించితి, మమ్మహాత్మునిఁ దద్బ।లాతిశయము
నారాయణుఁడు జగ।న్నాథుఁ డీయతిరూపి, యైనవాఁ డఖిలలో।కావనార్థ
మని మాకుఁ దోఁచిన।యర్థమే యీకథీ, రుఁడు చెప్పెఁ గావున।రూఢమిదియె
తే. యనుచుఁ బలికిన రాజున । కాసభాంత,రాళసంస్థితు లభ్య।స్తరాజనీతు
లొప్పఁగా నొక్కమఱుమాటఁ।జెప్పిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నె।మోదమలర.
సీ. ముందయోధ్యవసిష్ఠ।మునిసూక్తి రామభూ,కాంతునిమాటతోఁ । గలసినట్లు
హరిసభాంతరమునం । దారాముసూక్తితో, హనుమదుక్తులు చెలు।వందినట్లు
లీకథీరుఁడు పల్కు।హితవచనంబులు, మీసూక్తితో నైక్య।మై భజించె
నిరుపురవాక్యము । లేకార్థకము లైన, నదియె ప్రామాణిక । మర్థ మండ్రు
తే. గానఁదగువారిఁబంచిత।కాంక్షితంబుఁ, దెలిసిసమకూర్చినమేరు।ధీర మనకు
సేమ మగునని సభ్యులు।చెప్పిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.
సీ. ఈరీతి నిర్ణయ । మేర్పరించినమీఁద, మంత్రులఁ బంపంగ । మదిఁ దలంచి
పండితరాయని । భగవంతరాయని, రావించి యిట్లని । రాజు పల్కె
మీరుమా కాప్తులు । మిత్రులు మంత్రులు,బాహుదృగ్భూతులు।బండితులును
గానఁ బంపెద మిమ్ముఁ । గడువేగచని యాయ,తీంద్రునియభిమత।మెఱిఁగివచ్చి
తే. మాకుఁ దెలియంగఁబలుకుఁడీ।మర్మముడిగి, యనుచుఁబంచిన వారిద్వ।రతులమ
యతిశిఖామణిసన్నిధి।కరిగిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె।మోద మలర. [తులు

సీ. ద్విజులు మహారాష్ట్రదేశీయు లభ్యాంచిత,గోబ్రాహ్మణార్థానుకూలమతులు
వారవాణోష్ణీషవరహారకుండలాం,గదకంకణోర్మికాకల్పధరులు
కటిబంధఘటితతాళిపటుకటారాంచితు, లఖిలపురాణశాస్త్రార్థవిదులు
మంత్రు లాయిర్వురుమణిశిబికల నెక్కి, తగుపరిజనులతోఁదరలి వచ్చి [జేసి
తే. సంయమీంద్రుని బొడగాంచి స్వశుభగోత్ర,నామములఁజెప్పుచునువందనములఁ
యతనియనుమతిఁగూర్చుండి రచట ననుచు,వాదిభీకరగురుఁడనెమోద మలర.

సీ. అంతఁ బండితరాయఁ డర్ఘ్యోపహారము, లర్పించి కేల్మోడ్చి యనియె నిట్లు
యెచటనుం డిచ్చోటి కేతెంచితిరి మీర, లీరాజుతోఁ బని యేమి మీకు
శిష్యుల మగుమాకుఁ జెప్పంగఁ దగు నెట్టి,గుహ్యమైననుజగద్గురుఁడ వీవు
వేదవైదికధర్మవిస్ఫూర్తికై హరి, వ్యాసదత్తాత్రేయు లైనయట్లు
తే. పరమవైదికధర్మముల్ బయలుపఱప, నీస్వరూపముఁ జెందెనునిక్కమనుచు
భాష్యకారుల కామంత్రి పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

సీ. భగవంతరాయఁడు భక్తితోఁ జేమోడ్చి, యంత యతీంద్రుని కనియె నిట్లు
బౌద్ధపాషండాదిబహువిధదుర్మతాం,తర్ధ్వాంత మణఁపఁగాఁ దలఁచి శౌరి
మింట సూర్యునిగతి మేదినిపైఁ దాను, సంయమిరూపియై సంచరించుఁ
గానఁ గన్నులవిందుగా నిన్ను నారాయ,ణాత్మునిఁ గనుఁగొంటిమయ్య నేఁడు
తే. మేము ధన్యుల మైతిమిమీయభీష్ట,మానతిచ్చిన సల్పెద మనుచుఁ బలుక
యతిశిఖామణి వారికిట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

సీ. తావు మా కలరంగధామ మచ్చటనుండి, యాదవగిరికడ కరుగుదెంచి
యచటి కచ్చోటినుం డేఁగుదెంచితిమి మా, కెవ్వరితోఁ బను లేమి లేవు
సద్గుణములుగలసార్వభౌముఁడు గాన, నీనృపుఁ గనుఁగొన నిచ్చ పొడమె
సారవిచారులు సాధువిధేయు లీ,ధరణీశునకు హితకరులు మీరు
తే. గానమాయాప్తితములున్నకరణిమీకుఁ,జెప్పితిమి వేగ చనియిట్లు సేయుఁడంచుఁ
బలికియతిరాజు వారిని బనిచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

సీ. కన్నులపండువుగా యతీంద్రునిఁ జూచి, యాతనితో మాటలాడి వాణి
సఫలతఁ జెందించి సద్భక్తి మ్రొక్కులు, వందన మార్చి యానంద మొంది
యచ్చోటినుం డమ్మహాత్ముని వీడ్కొని, తమరాజుకడ కేఁగి తగినయట్లు
వినయము లొనరించి వేడ్కసన్మంత్రు లా,యిరువురు యతిపతియాప్తితార్థ
తే. మంత నరపతి కెఱిఁగింప నతఁడు సంత,సించి వారికి బహుమతిఁ జేసి సంశ
యంబు లన్నియు విడిచి యిట్లనియెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోద మలర.

సీ. నయనగోచరుఁ డగు నారాయణుఁడె కాని, కర్మందిమాత్రుఁడు గాఁ డితండు
మనయం దనుగ్రహమొనరింప మనపురి, కేతెంచినాఁ డితం డెంచిచూడఁ
గావున మీ రేఁగి కడువేడ్క నమ్మహా,త్ముని మనయింటికిఁ దోడుకరండు

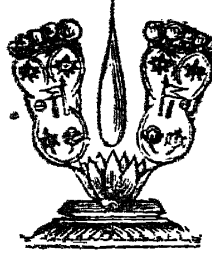
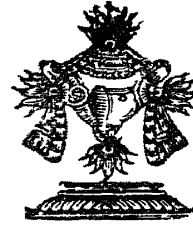
షాం డని మరల నాఽపండితరాయని, భగవంతరాయనిఁ ఽ బంచె నృపతి
తే. తాను యతిపతి కెదురేఁగఁ ఽదలఁచినిలిచె, నంత సచివులు వారిద్దఽఱరిగి తిరిగి
చూడ్కు లలర యతీంద్రునిఁఽజూచిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోదమలర.
సీ. ఆయతీంద్రునికి సాఽష్టాంగప్రణామముల్, సేసి యాసచివులు ఽ చెప్పి రిట్లు
రామానుజార్య మాఽరాజు మీయడుగునె, త్రమ్ముఁ గనుఁగొనఁ ఽదలఁచిమిమ్ముఁ
దోడుకరమ్మని మమ్ముఁ ఽ దోరమ్ముగాఁ బంపెఁ, గాన విచ్చేయుఁడీఽకరుణతోడ
నని వారు ప్రార్థింప ఽ యతిరాజు దత్పురి, కడ కేఁగ సమకట్టి ఽ కదలినంతఁ
తే. దగువజీరులతో రాజఽధాని వెడలి, ఢిల్లియెకిమీఁడు పురజనుఽలెల్లఁ దన్ను
మెచ్చ యతిరాజు కెదురుగాఽవచ్చెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోదమలర.
సీ. బాలార్కమండలఽప్రభల నంబరమట్లు, తనమేనిరుచుల నఽద్ధరణి మెఱయఁ
దనచుట్టు సూరులు ఽ తగ భజించుటఁ జేసి, పరవాసుదేవునిఽభావ మమర
యతిశక్తి కాంతిసాఽహస్రసంస్తులచేఁ, దనయతీంద్రత్వమ్ముఽజను లెఱుంగ
సకలచేతనులనుఽస్వవశు లై యునికిచేఁ, దనయమానుషశక్తి ఽ ఘనత కెక్క
తే. సురఁటు లిరువంకలను సూరిఽవరులు వీవ, ధవళతరమైనయాతపఽత్రంబునీడ
వచ్చె యతిరాజు ద్రష్టలుఽమెచ్చననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోద మలర.
సీ. మఱియుఁ గొందఱుబుధుఽల్మకరతోరణబిరు, దాంకముల్పేఁబూనిఽయరుగ మొగిని
మఱికొంద ఱాశ్రితుల్ఽమణివేత్రపాణులై, ప్రజల నందఱఁ బరంఽపరలుదీర్పఁ
గరఘంటికాశంఖఽకాహళంబులు మ్రోయ, వేణువీణాగీతఽవిభవ మొప్ప
స్వామి పరాకు హెఽచ్చరిక శ్రీరంగరా, జవిజయధ్వజ యతిఽసార్వభౌమ
తే. భారతీశోకనాశన ఽ బహుపరాక, టనుచుఁ గొందఱు ముందఱ ఽ వినుతి సల్ప
వచ్చె యతిరాజుసుజనులుఽమెచ్చ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోదమలర.
సీ. ఆమ్నాయములు శిష్యుఽలై వెంట నేతేర, వచ్చుదత్తాత్రేయఽపరమయోగి
కతిభక్తిఁ గార్తవీఽర్యాగ్రజునుం డెదురేఁగు,గతి నెదుర్కొని యతిఽపతిని జూచి
భక్తి మ్రొక్కిడి ఽ సకలోపచారముల్, సేసి యి ట్లని ధరాఽధీశుఁ డనియె
సకలశుభంబులుఽసమకూడె మీశుభా,గమనంబుచే మాకుఁ ఽ గలుష ముడిగె
తే. మీరు నిస్పృహులైననుఽమీయనుజ్ఞ, నొక్కపనిఁ జేయ వేడుకఽచిక్కె మాకు
నిష్టమెఱిఁగింపుఁ డనియె ఢిఽల్లీశుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోదమలర.
సీ. ఆరాజువినయోక్తుఽలాలించి యతిరాజు, హర్షించి మఱుమాటఽలతని కనియె
నరనాథ నీసద్గుఽణంబులు విన్నట్లు, నీయెడఁ గనఁబడె ఽ నేఁడు మాకు
మును కాకరుద్రుని ఽ ముక్కంటిగాఁ జూచి, భీతిల్లుతల్లికిఁ ఽ బ్రీతితోడ
స్వముఖపద్మమునందుఽశంఖచక్రములను, జూపి తద్భయ మెడఁఽబాపి తీవు
తే. రాజమాతృండవే రాజఽరాజ నీవు, సలుపుసత్కారముల మది ఽ సంతసించె
మఱియు వినుమనిపల్కెనఽమ్మాన్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెఽమోదమలర.

సీ. ధరణీశ మా కిష్ట దైవత మగునొక, హరివిగ్రహము భవ దాలయమున
నున్నది దానిమా కొసఁగుమంతకు మించ, నేపదార్థములయం దిచ్ఛ మాకు
లే దన్న రాజు స మ్మోదించి మామంది,రములు మీపాదాబ్జ రజముచేతఁ
బావనంబులు చేసి భవదభిమత మగు,హరివిగ్రహముఁ గొని యరుగుఁ డనిన
తే. సంయమీశ్వరుఁ డందుకు సంతసించి, యమ్మహారాజుతోఁ బురి కరుగు దేరఁ
జూచి రందఱు యతిరాజ సూరి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. నరసార్వభౌముఁ డా గురుసార్వభౌముని,నయనాగ్రపథమున నడచి యరుగఁ
బట్టణ మంతయు బహువిధాలంకార,పూర్ణమై దేవేంద్ర పురిని గేర
వీణావిపంచికా వేణుమృదంగాది,నాదతాళోచిత నాట్య మొప్పఁ
బంచమహావాద్య పటహభేరీశంఖ,కాహళధ్వని కాండ ఘటము నిండ
తే. సూతమాగధవందులు ప్రీతిఁ బొగడ, రాజపథమున సంయమి రాజు చనుచు
జనులకన్నులపండువు సలిపె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 78
సీ. బహువిధోపాయన పాణులై సజ్జను, లడుగునెత్తమ్ముల కర్చ సేయ
రంగుగా ముత్యాలు రచియించి పౌరపు,ణ్యాంగనల్ మంగళ హారతు లియ్యఁ
బ్రాసాదజాలరం ధ్రములచే సేవించి, సతులుకొందఱు సుమాం జలులు సల్పఁ
గరుణాకటాక్షవీ క్షణముల నందఱ, లక్షించి యాపుర లక్ష్మిఁ గాంచి
తే. విస్మయముఁ జెంది ఢిల్లీశు వినయమునకు, సంతసించుచు యతిలోక చక్రవర్తి
యమ్మహారాజుగృహమున కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఇతఁడ కే మునురాచ యింతిఁ బూనిన బ్రహ్మ,రాక్షసోత్తమునకు మోక్షదాత
యితఁడ కే యలవేంక టేశ్వరునకు మును, శంఖచక్రము లిచ్చు సద్గురుండు
ఇతఁడ కే మును కూర్మ పతిని బ్రతీచీన,ముఖునిఁగాఁ ద్రిప్పిన మునివరుండు
ఇతఁడ కే మును భాష్య మింపొందరచియించి, భారతి మెప్పించు భవ్యమూర్తి
తే. యితఁడ కే రంగరాజున కిష్టమంత్రి, యితనిఁ దలఁచిన సమకూడు నిహపరంబు
లని పరస్పర మనుకొని రతివ లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 80
సీ. మనరా జితని కిట్లు వినయ మొనర్చిన, మన మూర కుండరా దని తలంచి
పారసీకతురుష్క పల్లవయవనహూ,ణాదులౌ మ్లేచ్ఛులు యతివిభునకు
మ్రొక్కి డీమక్కువఁ జిక్క రాజాజ్ఞచేఁ, దొలఁగి శ్రేణులుదీర్చి కొలుచుచుండ
నింద్రాయుధద్యుతు లీనుమహాధన,రత్నసంఘటితతో రణము దాఁటి
తే. యామభేరీఘటీఘంటి కాలయములఁ, గడచి ప్రజల హజారము కడను నిల్పి
యంతయతిరాజు మితశిష్యుఁ డయ్యె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఆరాజు మితశిష్యుఁ డై నయతీంద్రునిఁ, దోడ్కొని చనువేళఁ దోఁచె నతఁడు
ప్రతికూలమతులకుఁ బ్రళయార్కబింబము,గతి భక్తులకు హరి కరణిఁ దోఁచె
నట్లా గురూద్వహుఁ డరిగి యంతస్సభా,మంటపమధ్యస్థ మణివితర్దిఁ

జిత్రమృదుస్ఫారవేత్రాసనమునందుఁ, గూర్చుండి యున్నయగ్గురుని విష్ణు
తే. బుద్ధి రత్నసుమాదులఁ బూజఁ జేసి, చాలఁ బ్రియవాక్యములఁ జెప్పి సత్కరించి
భక్తి నారాజరా జిట్లు పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 82
సీ. ఔరంగజేబు ముం దఖిలదైవతవిగ్రహములఁ దెప్పించి యీయాలయమునఁ
జెఱఁబెట్టినాఁడ యీచెఱ విడిపింపంగ, నెవ్వఁడుఁ దలఁపలే డింతవట్టు
విష్ణుఁడో శేషుఁడో విహగనాయకుఁడో సూత్రవతీశుఁడో యో త్రిదండినాథ
నీస్వరూపముఁ జెంది నేఁడు మాగృహమున, కీపనికై వచ్చె నిది ధ్రువంబు
తే. అట్లు గాకున్నఁ గలనైన నన్యుఁ డిటకు, నేఁగుదెంచునె యీపని కెంచి చూడ
నని యతీంద్రున కనియె నయ్యధిపుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. అదె చెఱసాల మీ రరందేఁగి మీవిగ్రహంబుఁ గైకొనిబ కరుగుఁ డనినఁ
జని చెఱసాలలో సకలవిగ్రహముల, నరసి చూచిన యాదవాద్రిపతికిఁ
దిరుమేనికాంతిచే దీప్తైనవిష్ణువిగ్రహ మొక్కటైనను గననికతన
రామప్రియుఁడు గానరాఁడాయె నని మదిఁ, గుందుచువచ్చి యగ్గురువరుండు
తే. స్వజనసంవృతుఁడై స్వనివాస మొంది, స్వప్నగతుఁడై యదుగిరిస్వామిసూక్తి
సంస్మరించుచు నుండెనా స్వామి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నెమోదమలర.
సీ. అంత సాయంతనహరిశాసనముఁ దీర్చి, జలధిగట్టున రామచంద్రునట్లు
కాళిందికడ మృదుకాషాయచేలముఁ, బఱచినకుశశయ్యఁ బవ్వళించి
కలలోనఁ గనిపించి పలికిననీసూక్తి, సత్యము గాకున్న శక్తి కొక్క
కొఱఁత వచ్చును గాదె గోవింద యదుగిరి, నాథ రామప్రియ నళిననేత్ర
తే. నీవు గనఁబడవైతివి నేఁడు మాకుఁ, జేయఁగలకృత్య మెట్టిదో చెప్పు మింక
నని తలంచుచు నిద్రించె నార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. అంత రామప్రియుం డారాత్రి యతిరాజు, కలలోనఁ దోఁచి యీకరణిఁ బలికె
గురువర నీకు నేఁ జెఱసాలలోఁ గనంబడనైతి ననుచింతఁ బాయు మచటి
కేడువాకిండ్లు దాఁటేఁగి యంతఃపుర, మణిమయప్రాసాదమందిరమునఁ
బగడంపుఁగోళ్లను బసిఁడిపట్టెలఁ జూడఁ, దగుహంసతూలికాతల్పమునను
తే. మోహనాంగిని సుల్తానుముద్దుపట్టిఁ, గూడి వేడుకతోఁ గ్రీడ లాడుచున్న
నన్నుఁగొను మనిపలికె నావెన్నుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
శా. సత్యశ్రీయదుశైలనాథకథితస్వప్నార్థసంభావితా
ప్రీత్యత్యద్భుతభావికార్యకలనాభృత్యప్రియాపాదనా
సత్యజ్ఞానసుఖస్వరూప నృహరిస్వామిత్వసంస్థాపనా
నిత్యజ్ఞానఘనా నిరస్తకుహనా నిష్కామ రామానుజా. 87
క. రామప్రియపరితోషక, భీమభటరథేభతురగభీకరసేనా
భూమభువనేశపరివృత, రామానుజ యోగిరాజరాజ మహాత్మా. 88

మాలినీవృత్తము. సరసలసదపాంగా ! సత్త్వయుక్తాంతరంగా
పరిమితమృదుభాషా ! పాపపాథోధిశోషా
విరచితహరికార్యా ! వేదవిత్పద్మసూర్యా
గురుజలనిధిచంద్రా ! గుప్తమంత్రా యతీంద్రా. 89

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవ పరవాదిభయంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్త్రాపస్తంబసూత్ర కణ్వసగోత్ర పవిత్రోభయకవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతంబైన యయాచార్యసూక్తిముక్తావళియనుమహాప్రబంధంబునందుమధ్యమభాగంబున స్వప్నదర్శనంబును ఢిల్లీప్రయాణారంభంబును నిత్యసైన్యసమాగమనంబును చతురంగబలాన్వితుండై యతీంద్రుండు ఢిల్లీపురంబునకుఁ దరలి విచ్చేయుటయు నప్పురిఁ జెంది ముట్టడించి యమునాతీరంబున స్వసైనికులతో వసియించుటయుఁ జారులు చెప్ప నావృత్తాంతంబు రాజెఱుంగుటయు రాజప్రేరితులయినగూఢచారులంబట్టి దండనాథుండు యతిభూపతికిఁ జూపుటయు లక్ష్మణయోగీంద్రుండు స్వసైన్యంబులం జూపి వారిని వెడలం బంపు మనుటయు రాజు తనచేతం బ్రేషితులయిన గూఢచారులవలన సంయమీంద్రుని సైన్యప్రాభవంబెఱింగి మహోన్నతప్రాసాదం బెక్కి నిరీక్షించుటయు నారాజున కాచారులు యతీంద్రుని సేనావైభవం బెఱింగించుటయు ఢిల్లీశ్వరుండు ప్రాసాదంబు దిగివచ్చి యాస్థానమంటపంబుఁ జెందుటయు, నతండు తనసభాసదులతో మంత్రం బొనర్చుటయు వజీరులు మొదలయినసభ్యులు శూరాలాపంబులఁ బలుకుటయుఁ గఫీరు మొదలయిననయజ్ఞులనీతివాదంబులును రాజాప్తమంత్రుల నిరువురం బంచి యతిస్వామివృత్తాంతం బంతయు నెఱుంగుటయు ఢిల్లీశ్వరుండు తగినవజీరులతో యతీంద్రు నెదుర్కొని సత్కరించి తనగృహంబునకుఁ దోడ్కొని చనుటయు నమ్మహీశుండు తనగృహంబున యతీంద్రు నర్చించి మీయభీష్టవిగ్రహంబుఁ గైకొమ్మని విన్నవించుటయు నగ్గురువరుండు చెఱసాలయందు రామప్రియుండు గనంబడకున్న నిజపరివారంబుతోఁ దనశిబిరంబుఁ జెందుటయు గురుం డారాత్రి స్వప్నంబునఁ గనంబడుహరిసూక్తిచే రామప్రియుం డున్నతా వెఱుంగుటయు నన్నది నవమోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

మధ్యమ భాగము.

---:o:---

దశమోల్లాసము.

క. యమునాకృతావగాహన, యమలచ్ఛిద్రోర్ధ్వపుండ్ర యలినీలశిఖా
విమలోపవీత యతివర, కమనీయతర త్రిదండ కాషాయధరా. 1

వ. అవధరింపుము. 2

సీ. అట్లుస్వప్నముగాంచి యల్లన మేల్కాంచి,హరిసూక్తిఁదలఁచుచు యమున కరిగి
నీరాడి కాల్యముల్ నెఱవేర్చి రాజును, గనుఁగొని పల్కె నీగతి యతీంద్రుఁ
డస్మదీప్సితవిగ్రహము యుష్మదంతఃపు, రమునందె యున్నది రాజరాజ
దాని మా కియ్యంగఁ దగు నన్న విని వేగ, చని తనయవరోధ సదన మరసి
తే. ప్రాణపద మైనతనముద్దుపట్టిహంస,తూలికాతల్పమునను దత్కేళి కైన
ప్రతిమ నీక్షించి రా జిట్లు పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. మాయమ్మ యీబొమ్మ మన కుంప రా దమ్మ, హిందూలబొమ్మ నీ కెందు కమ్మ
మానికంబులచేత మనయిమాములమంచి,బొమ్మలఁ దీర్పించి పొసఁగ నిత్తుఁ
జదలమానికమట్లు చందమామను జేసి, యమర నిప్పించెద నాడుకొమ్మ
కారానిబొమ్మతోఁ బోరామి నీ కింత, గారాదు నామాట గారవింపు
తే. మమ్మరో నీవు వేఁడినసొమ్ము లిత్తు, బొమ్మ నిమ్మని సుల్తాను బుజ్జగించి
ప్రాణపద మైన సుతకిట్లు పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. పడుకటింతలు జైల్పడ నెలకొల్పు, కల్యాణమయదీపకళిక యనఁగ
ననిశముఁ దనకోర్కులన్నియు సమకూర్ప, వచ్చి తోఁచినకల్పవల్లి యనఁగ
ధార్మికుం డని తల్చి తనయింటఁ గనఁబడు,నక్షీణసామ్రాజ్యలక్ష్మి యనఁగఁ
దనయింట నెప్పుడుఁ దనయగాఁ జూపట్టు, స్వవిరాజదుత్సాహశక్తి యనఁగ
తే. మదిఁ దలంపఁగఁ దగునక్కుమారిఁ జూచి, బొమ్మ నిమ్మని సుల్తాను బుజ్జగించి
మధురసూక్తుల నడిగె నీమాడ్కి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. పూర్ణచంద్రునిఁబోలు ముఖపద్మమునదర,స్మిత మమృతపుజాలు చెలువుగులుక

మంతనంబునఁ దన మగనిసొంపుఁ దలంచి, మాటిమాటికిఁ దన మది సుఖింప
రతిరహస్యము లన్ని రామప్రియునికడఁ, జదివిన ప్రౌఢిమ సందడింప
సిగ్గు నిగ్గులఁ దేర శృంగార మలరంగఁ, దనసెజ్జపజ్జఁ జేరి తనవుఁ బసిఁడి
తే. బొమ్మగతి నిల్చి యాముద్దు గుమ్మ కేలుఁ, దమ్మి నొసటను గీలించి తండ్రి కిట్లు
భక్తితో నొక్కమఱుమాట పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. సర్వజ్ఞ యీబొమ్మ సాటిబొమ్మలు లేవు, గాన నీబొమ్మపైఁ గాంక్ష పొడమె
నేబొమ్మ లేమిటి కీబొమ్మ నాకడ, నుండ నిచ్చిన సుఖ ముండె దేను
బలుమాఱు నేఁ బల్కఁ బాడిగా దీప్రాణ, పదమైన ప్రతిమను వదలఁ జాల
నని పుత్త్రి మ్రొక్కిడ నందు కొడంబడి, వాత్సల్యవివశుఁ డై వచ్చి తనదు
తే. సభను మింట నభోమణి సరణి నొప్పు
సంయమీంద్రుని బొడగాంచి చతురమధుర
పటునయోక్తుల రా జిట్లు పలికె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 7
సీ. యతిరాజ మీవిగ్రహంబు మాయంతఃపు, రమున నున్నది యది రాదు మీకు
నతఁడు మీదైవత మాయెనా మీర లి, చ్చటనుండి పిలిచిన జరగి వచ్చి
మీకడ నిల్చెనా మీరు గైకొనుఁ డని, రాజన నాయతిరాజు పలికె
క్షోణీశ యతఁ డున్నచోటికి మేము రాఁ, దగునేని వచ్చి మాదైవత మగు
తే. నతని రావించుకొనిపోదు మనిన నృపతి, యతివరేణ్యునిఁ దనదు శుద్ధాంతమునకుఁ
దోడుక చనియెను బరమసంతుష్టి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఆరాజుతోఁ గూడి యతఃపురముఁ జొచ్చి, యందుసుందరమణి మందిరమున
వెండిగుబ్బలిమీఁద విద్యుల్లతను గూడు, నీలజీమూతముఁ బోలువాని
శేషతల్పమున లక్ష్మిలోలుఁ డై యొప్పు, భగవంతుఁ డని నమ్మఁ దగినవాని
ధవళతరచ్ఛాయ నవహంసతూలికా, శయ్యపై దేవితో నెయ్య మొప్ప [డి
తే. నున్నరామప్రియుని జూచి యుత్సహించి, యతని పడుకటి మొగసాల యందె యుం
పిలిచె నిట్లని యతిరాజు ప్రీతి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 9
సీ. నష్టసేవధి తన నయనగోచర మైన, సంతసించెడుధన స్వామిపగిది
దేశాంతరమునందుఁ జిరముగా వసియించు, తనపుత్త్రుఁ గనుగొన్న తండ్రికరణి
నమృతముఁ గన్నక్షు ధార్తుని కైవడిఁ, జంద్రునిఁ బొడగన్న జలధిమాడ్కి
రామప్రియునిఁ జూచి ప్రేమతో నుప్పొంగి, నిన్నుఁ గన్నులఁ గంటి మన్న నేఁడు
తే. నిన్ను నెడఁ బాసి యదుగిరి చిన్నఁబోయి, యున్న దది గాన రమ్మన న్నన్నతండ్రి
యనుచు యతిరాజు మఱియు ని ట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. భానుబింబము లేని పగటిచందంబున, రేఱేని నెడఁ బాయు రేయిపగిది
భవదీయపురి నిన్నుఁ బాసి జొత్తిల్లదు, రామభూపతి లేని రాష్ట్రమట్లు

కల నీవు గనిపించి § పలికినపలుకులు, కల్ల గా వాయెనా § యుల్ల మలర
రమ్మని రామప్రియ § నెమ్మి నామాటఁ గై, కొమ్మి యీాపిన్న తనమ్ము మాని

తే. లక్షణాఖ్యను యదుగిరి§లక్ష్మినిచ్చి, పెండ్లిచేసెద నీ వింకఁ § బెద్దతనము
దెచ్చుకొమ్మని గురుఁడు వా§క్రుచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె § మోదమలర.

సీ. జన్మాంతరమునందు § నైదోఁడితండు మా, కీయర్చయం దిప్పు§డెనసి చూడ
శ్వశురుండు సన్మంత్రి§శాలిరుం డార్యుఁ డీ,తండు పిల్చినఁ బో§కయుండ రాదు
మంతనంబున నన్ను § మరుకేళికలఁ దేల్చు, నీమోహనాంగి నే § నెట్లు విడిచి
చనియెద నిది రథ§సంధి సంధిలెఁ గదా, యని తనమనమున § మనన మొంది

తే. పరమధర్మముగురుపద§భక్తియనుచు, మదినినిశ్చయమొంది రా§మప్రియుండు
తాను యతిరాజుకడ కేఁగఁ§దలఁచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె§మోదమలర.

సీ. తల్పమధ్యమునుండి § ధరణిపై కుతికిన, ముజ్జగంబులు తన§బొజ్జఁ గదల
మణినూపురంబులా§మ్నాయములొమరయంగ, గంటలమొలనూలు§గల్లుమనఁగఁ
గుండలంబులకాంతి§మండలం బొకదొడ్డ, మండనంబై యిల్లు § నిండి మెఱయ
మొల్కనవ్వులచిన్ని§మోముముద్దులుగుల్క, దనరత్నముకుటము§తళుకులొత్తఁ

తే. బంచవార్షికబాలుని§పగిది వచ్చి, యతిశిఖామణికడిలోడ § నధివసింపఁ
జూచి యక్కజపడె రాజ§సోముఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె§మోదమలర.

సీ. అంత రామప్రియు § నాహ్లాదమయుఁ జూచి, యొప్పుగాఁ గౌఁగిట§నప్పళించి
శిరము మూర్కొని చిన్ని§చెక్కిళ్ల దువ్వుచుఁ, బెన్నిధిఁ గన్నట్టి§పేదపగిది
యతిపతి హర్షింప § నప్పుడు యతిరాజ, సంపత్కుమారుఁ డీ§స్వామియనుచుఁ
దిరునామ మొక్కటి § దేశికేంద్రు లొనర్ప, నదినుత యిప్పటి § కైన నతని

తే. కదియె తిరునామ మయ్యె న§య్యతివరేణ్యుఁ
డతని పీడ్కొని తనబస § కరిగి యందుఁ
జింత దిగనాడి సౌఖ్యముఁ § జెందె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర. 14

సీ. సకలగుణాధారు § సమ్మోహనాకారు, సంపత్కుమారు నం§చద్విహారుఁ
బ్రాణాధికప్రియుఁ § బతి నెడఁబాసి కం, దర్పునిబాణవే§దనలఁ జెంది
క్షణమొక్కయుగముగా§జరుపుచుఁ బటముపైఁ, బ్రాణేశువ్రాసిత§త్పాదపద్మ
ములకు నర్చించి త§న్మూర్తి కన్గవతో§వ, భావ మొందించి కె§మ్మోవి యాని

తే. యతనికౌఁగిలిఁ జెందిన§యట్లు కొంత, తడవుచింతించి విరహా§గ్ని§తాపమడఁచు
నంగనామణి యమ్మోహ§నాంగియనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె§మోదమలర.

సీ. రాత్రి చెల్వప్పిళ్ల§రాయఁ డేతెంచెనా, యమునకు జాతర § లాచరింతు
సంపత్కుమారుతో § సల్లాప మబ్బెనా, వేంకటేశుని కూర§విందు చేతు
రామప్రియునితోడ § రతికేళి గల్గెనా, పాండురంగని కుత్స§వం బొనర్తు

మగిడి నామగనితో మదనోత్సవము లన్ని, సమకూడెనా దేవసమితిఁగొల్తు
తే. నని తలంచుచు నెమ్మది నతనుబాణ, వేదనల కోర్వఁ జాలక ఖేద మొందు
నంగనామణి యమ్మోహనాంగియనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. అమ్మ నీనెమ్మొగ మల రాహు చుంబిత, మ్మకలంకపూర్ణసుధాంశునట్లు
నీహారవృత మైననెత్తమ్మిచాడ్పున, ముఖమారుతావృతముకురమట్లు
పొలుపార దిప్పుడులలిత హాకెమ్మోవి, వేఁడియూర్పుల సోఁకివాడి యుండెఁ
గేతకీవళముపైఁ గిసలయంబుగొలందిఁ, జెక్కిటఁ జేఁ జేర్చి చింతపడఁగఁ
తే. గారణంబేమొ చెప్పుమీకమలనేత్ర, యని మృదూక్తులనమ్మోహనాంగికిట్లు
ప్రాణపద మైనయొకచెలి పల్కెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. చెలియపల్కులు విని చింతించి యించుక, తడవున కిట్లని తరుణి పల్కెఁ
జిన్నరహస్యముఁ జెప్పెద చెలి యది, బైలుపుచ్చఁదగదు నాప్రాణ మాన
చెఱసాలనుండి సుందరతరహరివిగ్ర, హంబు నేఁ దెచ్చి శయ్యాలయమున
మణిమయాసనముపై మహనీయశయ్యపైఁ, దూఁగుటుయ్యేలలపై రాగమొప్ప
తే. నుంచి దివ్యాంబరములఁ గట్టించి మంచి, పూలదండలు నవరత్నభూషణంబు
లంచితంబుగ నర్పింతు ననియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
సీ. క్రీడింప నిట్లొకనాఁడు రాతిరి నీల, మేఘంపుఁజాయలమేనివాఁడు
మస్తకంబునరత్నమకుటంబుగలవాఁడు, మొలకనవ్వులముద్దుమోమువాఁడు
కరుణారసముఁ జిల్కుకనుదోయి గలవాఁడు, కరధృతశంఖచక్రములవాఁడు
మకరకుండలహారమంజీరములవాఁడు, బంగారుచాయలపటమువాఁడు
తే. భువనసమ్మోహనాకారపురుషుఁడొకఁడు, గానఁబడియెనునాకన్నుఁగవకునెదుట
నని చెలికిఁ జెప్పెనమ్మోహనాంగి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
సీ. రుచిరదరస్మితభ్రూవిలాసకటాక్ష, మధురోక్తులను నన్ను మంచితనము
చేసి మన్మథకేళి కాసించి యధరామృ, తం బాని పరిరంభణంబొనర్చి
నన్నుఁ గౌఁగిటఁ జేర్చి నామానధన మెల్లఁ, జూఱఁబుచ్చినలోకసుందరుండు
గురుఁడు పిల్చిన నన్ను విరహానలముపాలు, చేసిపోయెనిఁకేమి సేతునకట
తే. మగువమగవారినమ్మంగఁదగునె వారి, మాట లన్నియువడగండ్లమూటలరయ
నని చెలికిఁ జెప్పె నమ్మోహనాంగి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. ఈసాధ్విదురవస్థ నేమి చూచెద నని, యరిగెనో యన సూర్యుఁడస్తమించె
నంత సంధ్య చెలంగె నపరదిగంగనా, భరణనానామణిప్రభ యనంగఁ
దనవైరిగ్రుంకిన ధ్వాంత మల్లన దోఁచె, జారకామినులు తస్కరులు మెచ్చ
విరహిణులను గామవేదనపాల్సేయ, రాత్రి వర్తిలెఁ గాళరాత్రి యనఁగ
తే. నంత నమ్మోహనాంగి యేకాంతముననుు, గంతుకరముక్తనిశితలతాంతబాణ
బాధఁ జెందుచుఁ జెలి కిట్లుపల్కెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.

సీ. సఖి నన్ను నాతండ్రి | సంపత్కుమారుని, దక్క నన్యుల కియ్యఁ | దలఁచె నేని
నాప్రాణనాథుని | నామ మేఁ దలఁచుచుఁ, దపమొంది విరహోగ్ర | దహనశిఖల
దేహ మాహుతిఁ జేసి | దేహాంతరముఁ జెంది, తాపము లన్నియు | ధరణి విడిచి
జీవితేశునిఁ జెంది | శ్రీపదాబ్జములకు, నర్చ సేయుచు సుఖ | మనుభవింతు
తే. నిక్క మీమాట నీయాన | నీరజాక్షి, యని చెలికిఁ దెల్పి యమ్మోహ | నాంగి మదన
బాణసంహతి సంతాప | పడియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె | మోదమలర. 21
సీ. సరసపద్మదళంబు | లురముపైఁ బఱచిన, వాడుఁ జన్గవ రొ | నవేఁడి సోఁకి
మహదుష్ణనిశ్వాస | మారుతపంక్తిచే, ఘనహారవల్లి కల్ | కందువాఱుఁ
గలితనీలోత్పల | కర్ణపూరంబులు, బాష్పధారల నార్ద్ర | భావ మొందు
సరసరంభాదళాం | చత్తాళవృంతానిలము దోఁచు గ్రీష్మాని | లంబుపగిది
తే. మదనుఁ డాతీర్థపాదుఁడై | మండలీకృ, తేక్షుచాపంబు చేఁబూని | యింతిపైని
దెప్పరపుఁబూవుఁదూపుల | గుప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె | మోద మలర.
సీ. సతి ప్రతిపద్గత | చంద్రరేఖయుఁబోలె, స్థితకళామాత్రావ | శిష్ట యగుచు
స్మరశరానలశిఖా | సంతప్తహృదయ యై, గురుశీతశైవల | గుచ్ఛతతుల
సితబిసకిసలయ | చ్ఛేదమాలికలచే, సరసచందనపంక | చర్చికలను
హిమజలసేవచే | హిమవాలుకామయ,ధూళిపాళీసము | ద్ధూళనములఁ
తే. జంద్రకాంతశిలాతల | శయనములను, గాంతరంభార్ద్రదళతాళ | వృంతములను
గడపె నారాత్రి కొండొక | కాల మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె | మోదమలర.
సీ. సౌధాగ్రవిలసిత | చంద్రశాల సఖీజ,నావృత యై యుండి | యాలతాంగి
నిండుచంద్రునిఁ జూచి | నెచ్చెలి కిరీతిఁ, జందోపలంబొ క్తి | శతము నుడివెఁ
బాలవెల్లిని దొల్లి | హాలాహలములు రెం, డసితసితజ్వాల | లై జనించెఁ
గబళించె హరుఁ డాద్య | గరళ మన్యవిషంబు,వేల్పులెందఱుఁదిన్న | వృద్ధిఁజెందుఁ
తే. గాన నిర్మాల మైనది | గాదు పుడమి, నెట్టిపాపముఁ జేసిరో | యింతి పాంథు
లనుచు వాక్రుచ్చెనమ్మోహ | నాంగి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె | మోదమలర.
సీ. విరహిణీమారణా | విఖ్యాతదురితపం,కకళంకుఁ డౌమహా | కలుషి వీఁడె
హాలాహలప్రళ | యానలంబునకు సై,దోడుగాఁ బుట్టుఘా | తుకుఁడు వీఁడె
చండభాస్కరకర | జ్వాలావళులతోడఁ, గూడినదుర్నిరీ | క్ష్యుండు వీఁడె
బడబానలము తాను | బాధోధిసరిపొత్తు, సలుపు చుండెడుపాప | జాతి వీఁడె
తే. రాహుదంష్ట్రాగ్రవిషమయ | దేహి వీఁడె, యభ్రిపిత్రువనికొ ఱవిద | య్యాంబు వీఁడె
యని చెలికిఁ బల్కె నమ్మోహ | నాంగి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె | మోదమలర.
సీ. జలధిలో మును వీఁడు | జనియించువేళ మం,దరగిరి వడి వీనిఁ | దాఁకె నేని
గ్రహణకాలమున స్వ | ర్భానుండు కబళించి, తృప్తుఁడై గ్రద్దన | ద్రేఁపె నేని
శర్వుండు చేతివి | షముఁ దిని వీనిని, నాలుక రుచిఁ జెంద | నమలె నేని

యసితపక్షం బను§నపమృత్యు వైన నీ,పాపకర్ముని రూపు§మాపె నేని
తే. కుంభభవుఁ డబ్ధితోఁద్రావి § కూడపేని,విడువఁడే నింత పొసఁగునే§విరహిజనుల
కకట విధి యరి యని దేవి§యనియె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁడనె§మోదమలర.
సీ. చెలులార యొకమాటఁ § జెప్పెద వినరమ్మ, వెన్నెలబయలికి § వేగ యొక్క
మించుటద్దముఁ దెచ్చి § యుంచుఁడీ చంద్రుండు, చోరుఁడాయద్దముఁ§జొచ్చినంత
వంచన సేయక § పొం చుండి చిక్కని,కోలచే వ్రేయుఁడీ § గుఱు తడంగ
మణిపంజరములలో § మన ముంచి పెంచిన,రమ్యకేళీచకో§ర వ్రజంబు
తే. విడువుఁడీవీని వెన్నెల§వేగ క్రోలుఁ,గుంభభవుఁ డబ్ధి నొకగ్రుక్కఁ§గ్రోలుకొలఁది
ననుచు వాక్రుచ్చె నమ్మోహ§నాంగియనుచు,వాదిభీకరగురుఁడనె§మోదమలర.
సీ. మనకర్ణపూరత§మాలపల్లవములు, చంద్రునిలో మృగ§శాబమునకు
మేపుద మమ్మ యా§మృగము దా వర్ధిల్లి, మండలం బంతయు § నిండిమాపు
విరహిణీహత్యకు § వెఱవనిపాతకి, ద్విజరాజచే వీఁడు § తెలిసి చూడ
రాహువక్త్రగుహాంత§రాళాంధతమములోఁ, దిరిగెడు మెఱుఁగుఁ§బురుగువీఁడు
తే. వీని కేటికి మన మింత § వెఱవవలయు, నని మనోజశరవ్యథ § నాలతాంగి
మగిడి చంద్రునిఁ బల్కె నీ§మాడ్కి ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె§మోదమలర.
సీ. కలశాబ్ధి నీజన్మ§కారణ మమృతము, కౌస్తుభమణి లక్ష్మి § కల్పతరువు
కామధేనువు శ్వేత§గజరాజ ముచ్చైశ్శ్ర,వంబు తోఁబుట్టువుల్§వరుస నీకు
హైమవతీభర్త § కవతంస మీ విట్టి,విభవయుక్తుఁడ వయ్యు § విరహిజనుల
వలరాజుతోఁగూడి § చలపట్టి బాధింప, ధర్మువు గాదు సు§ధామయూఖ
తే. యని శశిని దూఱి యమ్మోహ§నాంగి మింట
దూరగతుఁ డైనచంద్రుని§దూఱఁ గూడ
దనుచు హృద్గతు స్మరుఁ దూల§నాడె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర. 30
సీ. మన్మథ విరహిణీ§మారణదోషంబు, హరునిక్రోధాగ్ని గాఁ § బరిణమించి
నిన్ను భస్మముఁ జేసె § నీ వంతటనె పోక, కూరగ్రహంబవై § గుండెగాల
మైతివి విరహుల § కక్కటా హరి సిరి, యేముహూర్తమున ని § న్నిట్లు గనిరొ
బ్రహ్మయు నీ విట్టి§పాతకి వని యెంచి, కుసుమబాణములఁ జే§కూర్చె నీకు
తే. నవియుఁ జాల నొసంగక § యైదె యిచ్చె, నంతకెఱగమ్ము లిట్టట్టు§లై తపించు
నని మరుని దూఱెనమ్మోహ§నాంగియనుచు,వాదిభీకరగురుఁడనె§మోదమలర.
సీ. త్రిభువనమోహనో§దితపాతకంబుచే, నతనుమహాభూత § మైతి వీవు
విరహమలీమస§దురవస్థ గలవారిఁ, గాసి పూనవు కలి§కలుష మీవ
సతి యగురతిదేవి§సౌభాగ్యమహిమచేఁ, బలుమఱుఁ జచ్చియు § బ్రతికి తీవ
యెల్లజగంబుల§నేఁచితి చాలదా, మరణ మొందియుఁ బుష్ప§శర దురాత్మ

తే. ఘోరనారాచముల నీక ౹ కుసుమశరము
లిచ్చె బ్రహ్మయు నీక్రౌర్య ౹ మెఱిఁగి యంత
కింత చేసితి వనియె న౹క్కాంత యనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె ౹ మోద మలర. 32

సీ. ఆనందమయు లైన౹యాదిదంపతుల నె,మ్మదిలోఁ జనించిన౹మహిమ గల్గి
యిట్టిదుష్కృత్యము ౹ లేల చేసెద విది, ధర్మవు గాదు కం౹దర్ప నీకు
మది నెడఁబాయఁడ౹స్మత్స్వామిసంపత్కు,మారుఁడుమార యా౹కారణమున
నీ ప్రయత్నము లెల్ల౹నిష్ఫలంబులు గాని, నెఱవేఱ విచ్చోట ౹ నిజము మదన
తే. యనుచుఁ గామోపలంభోక్తు౹లాడికంటఁ, గూరు కేమియుఁగానక ౹ తాఱి సురభి
పుష్పదామాద్యలంకార౹పూర్తియుడిగి, హరిహరీయనివగచెనా౹తరుణియనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె ౹ మోద మలర. 33

సీ. ఈపూర్ణచంద్రిక ౹ లీవసంతారామ, మీరత్నవేదిక ౹ లీవిచిత్ర
రమ్యపంజరగత౹రాజకీరశుకాది, మధురభాషణము లీ౹మణివిమాన
చంద్రశాలానర్ఘ౹శయ్యాసనాదు లీ, క్రీడాద్రు లీవల్ల౹కీరవములు
రమణఁ జెల్వప్పిల్ల౹రాయఁ డేతెంచి నఁ, గూడెనా యివి సుఖ౹క్రీడ కగును
తే. జెలియ రాఁడాయె విభుఁ డేమి ౹ సేయుదునని, కలితకలకంఠకాకలీ౹కలరవంపు
సొంపు వెంపార నేడ్చెనా౹సుదతి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె౹మోద మలర.

సీ. అదె శంఖ మదె చక్ర ౹ మని మిన్నుఁ జూపు న,ట్లదె విభుఁ డేతెంచె౹ననుచు లేచుఁ
జెక్కుటఁ జేదమ్మిఁ ౹ జేర్చి చింతించును, మ్రొక్కును సొక్కు ను౹లిక్కిపడును
జెలువుఁడా రమ్మని౹చీరును బ్రేమతోఁ, గటకటా విధి యెంత౹కఠినుఁ డనును
బతిరూపు మదిఁ జూచి ౹ పకపక నగు నది, గనరాక పోయినఁ౹గరము వగచుఁ
తే. జంద్రకాంతవితర్దిపై ౹ శయన మొందు, మగిడి లేచి చరించు ను౹న్మత్తపగిది
నంగనారత్న మమ్మోహ౹నాంగి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె౹మోదమలర.

సీ. అంతట నిజకేళి౹కారామసరసర, సాలపల్లవసమా౹స్వాదమత్త
కోకిల లన్ని యా౹గుబ్బగాఁ బడి కుహూ, యని పంచమముఁ బల్కు ౹ నాలకించి
యుల్లంబు జల్లన ౹ నొల్లఁబో నప్పల్ల,వాధర మూర్ఛిల్ల ౹ నాళి యొకతె
చల్లెను గొజ్జంగ౹జల మొకయలివేణి, చందనం బలఁదెఁ గు౹చంబులందుఁ
తే. దాళవృంతంబుచేఁ ద్రిప్పెఁ ౹ దరుణి యొకతె
యంఘ్రితలములఁ బుష్పెడి ౹ యద్దె నొకతె
సాధ్వి కిట్లుపచారముల్ ౹ సలిపి రనుచు.
వాదిభీకరగురుఁ డనె ౹ మోద మలర. 36

సీ. పద్మాక్షి కన్నీరు ౹ పన్నీటఁ దుడువుము, కదళీదళంబుచేఁ ౹ గాంత వీవు
కనకవల్లి రచింపు ౹ కర్పూరతిలకము, మందయాన యలందు ౹ చందనంబు

వలిపెంపుఁ జెంగావి ✽ చలువ గట్టు శుభాంగి, యురమున బిసహార ✽ ముంచు సుమతి
కల్యాణి మేను చెం ✽ గల్వ రేకుల నొత్తు, కమ్మని పూఁదేనె ✽ కలికి చిలుకు
తే. మొత్తు మఱచేతులను నాఁచు ✽ గుత్తు లుర్వి
హాంసి వెల్లిదమ్మి పుప్పొళ్ల ✽ నంప్రితలము
లొత్తు మని పల్కి రాళు ల ✽ న్యోన్య మనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె ✽ మోద మలర. 37
సీ. సహచరీజను లిట్లు ✽ సంభ్రమోక్తులఁ బల్క, నక్కలకలరవ ✽ మాలకించి
రమ్యకన్యాంతఃపు ✽ రమునఁ గోలాహల, మే మన తలిదండ్రు ✽ లిరువు రడుగ
నాప్తసఖీజన ✽ మక్కన్యయభిమత, మెఱిఁగింపఁ దెలిసి ధా ✽ త్రీశ్వరుండు
తనదేవితో వచ్చి ✽ కనుఁగొని తనముద్దు, పట్టికి ట్లొకమాటఁ ✽ బలికెఁ బ్రీతి
తే. నమ్మ హిందూలదైవత ✽ మైనబొమ్మ, వారు చేకొని పోయిన ✽ వగవ నేల
ననినఁ గన్నియ తండ్రి కి ✽ ట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ✽ మోద మలర.
సీ. క్షితిని బ్రత్యక్షదై ✽ వతములు తలిదండ్రు, లట్టిమీహితవాక్య ✽ మమృతసదృశ
మైనను నాచిత్త ✽ మాబొమ్మపై మర్లు, కొన్నది తిరుగ దిం ✽ కెన్నఁటికిని
నావిగ్రహాకార ✽ మైనవాఁ డరయంగ, నారాయణుఁడె కాని ✽ నరుఁడుగాఁడు
నాప్రాణపద మైన ✽ నాథుఁ డాతఁడె మహాత్మా నన్నతని కీయఁ ✽ దలఁప వేని
తే. దక్షకన్యక యోగాగ్ని ✽ దాహ మొంది, హరునిఁ జెందినగతి నేను ✽ హరిని జెందు
దాన నని పల్కె నక్కన్య ✽ తండ్రి కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ✽ మోద మలర.
సీ. అట్టిగారాబంపుఁ ✽ బట్టి పల్కులు విని, హర్షచింతాన్వితుం ✽ డై నృపుండు
సామి నీ యిష్టము ✽ సమకూర్చునని కూఁతు, నుచితమృదూక్తుల ✽ నూఱడించి
చని తనమేడలో ✽ శరదిందుచంద్రికో, జ్జ్వలహంసతూలికా ✽ శయ్యయందు
శయనించి నిద్రింప ✽ సంపత్కుమారుండు, కలలోనఁ గనిపించి ✽ పలికె నిట్లు
తే. పద్మ నీపుత్రి హరి యేను ✽ బాలకడలి
వీవు గావున నీసుత ✽ నిమ్ము మాకు
సందియము మాను మని పల్కె ✽ శార్ఙ్గి యనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె ✽ మోద మలర. 40
సీ. సరసుఁ డౌ యతిరాజ ✽ సంపత్కుమారుఁ డా, యతిసార్వభౌమున ✽ కనియె నిట్లు
తెల్లవాఱిన నేఁగి ✽ ఢిల్లీశు నడిగి నా, యిల్లాలిఁ దోడ్కొ ర ✽ మ్ముల్ల మలర
దాని నేఁ బాసి య ✽ ర్ధక్షణం బైనను, సౌఖ్య మొందను జూమీ ✽ సంయమీంద్ర
కాన నన్నద్దేవి ✽ కడ కైనఁ బంపు నీ, కోడలి నిట కైనఁ ✽ దోడి తెమ్ము
తే. రెంటిలో నొక్కపని సేయ ✽ కుంటి వేని
తపసి నై యుందు యామున ✽ తటమునందు
సత్య మని పల్కె గురున ✽ కాస్వామి యనుచు

.. వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర. 41

సీ. ఈహరిప్రియ నెంతొ ఽ యేఁచితి నని శశి, వెఱచినట్లపరాద్రి ఽ మఱుఁగుఁజొచ్చెఁ
ప్రియునిదుర్దశఁ జూచి ఽ భీతిఁ జెందనగణిఁ, గలువలు తారలు ఽ తెలివిఁదొలఁగెఁ
బద్మినికై రవి ఽ పంచినదూతియో, యన నొప్పెఁ దూర్పున ఽ నరుణకాంతి
త్వర మోహనాంగి చె ఽ ల్వప్పిళ్లరాయనిఁ, బ్రీతిఁ గూర్చెడుపరం ఽ జ్యోతియనఁగఁ
తే. బొడమె నుదయాద్రి నామ్నాయ ఽ మూర్తి యంత
మోహనాంగియు నల్లన ఽ మూర్ఛఁ దెలిసి
పతిపరాయణ యై యుండె ఽ భక్తి ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర. 42

సీ. అంత ఢిల్లీశ్వరుం ఽ డల్లన మేల్కాంచి, యర్హకృత్యంబుల ఽ నాచరించి
సంయమీంద్రునిడాయఁ ఽ జనఁదలంచినయంత, యతిరాజు మేల్కాంచి ఽ యమునకరిగి
కాల్యకృత్యము లన్ని ఽ గావించి వేగ చెల్వప్పిళ్లరాయని ఽ వాంఛితంబు
సమకూర్పఁ దలఁచి యా ఽ త్మ్యపాలుకడ కేఁగఁ, జూచి ప్రత్యుత్థాన ఽ మాచరించి
తే. ప్రణతిఁ గావించి యర్చించి ఽ భక్తిఁ దనదు
రత్నమయ మైనయంతఃపు ఽ రమున కధిపుఁ
డమ్మహాత్మునిఁ దోడ్కొని ఽ యరిగె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర. 43

సీ. స్ఫటికంపుగోడలు ఽ పగడంపుసోపానములు వజ్రకుట్టిమ ఽ భూతలములు
చారుగారుత్మత ఽ స్తంభగుంభితమణిమంటపవేదికా ఽ మందిరములు
లంబమానేంద్రనీ ఽ లవాలితముక్తికజాలకీలితము లౌ ఽ మేలుకట్లు
రత్నపంజరగత ఽ రామనామామృతాస్వాదతత్పరకీర ఽ శారికలును
తే. రత్నశింజానమంజీర ఽ రమణికులము, నలరునచ్చోట నమ్మోహ ఽ నాంగిగృహముఁ
జొచ్చె సుల్తానుతో యతి ఽ సూర్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోదమలర.

సీ. అంత యతీంద్రుఁ డ ఽ య్యవనీశుఁ డర్పించు, హాటకరత్న వే ఽ త్రాసనమునఁ
గూర్చుండినంత న ఽ గ్గురునకుఁ గేల్మోడ్చి, యారాజు తనస్వప్న ఽ మంతఁ దెలుప
నమ్మహాత్ముఁడు విని ఽ హర్షించి కొనియాడి, యప్పార్థివేంద్రున ఽ కనియె నిట్లు
పాలవెల్లికి హరి ఽ పగిదిఁ జెల్వప్పిళ్ల,రాయఁడు నీ కల్లుఁ ఽ డాయె నింకఁ
తే. బరమకల్యాణి నీముద్దు ఽ పట్టి నతని
కిమ్ము విఘ్నమ్ము లన్ని పోఁ ఽ జిమ్ము దొడ్డ
యశముఁ గొమ్మని పల్కె న ఽ య్యార్యుఁ డనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర. 55

సీ. రాజేంద్రుఁ డాయతి ఽ రాజుసూక్తుల విని, హర్ష మొంది తలంచె ఽ నాత్మ నిట్టు
లల్లుఁడు బొమ్మ వి ఽ య్యంకుఁడు బొప్పన,సన్న్యాసి యీపెండ్లి ఽ నలుపుటెట్లు

చుట్టంబు లీపనిఁ జూచి యే మందురు, తల్లి యుల్లము నుల్లసిల్లు నెట్లు
వచ్చి యిచ్చుటికిఁ జెల్వప్పిళ్లరాయఁడు, గనిపించి కన్నియకరముఁ బూని
తే. పెండ్లి యాడిన మా కతిప్రీతి యగును, నీకుసంకల్ప మెట్టిదో యెఱుకపడద
యని తలంచుచునుండె నయ్యధిపుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. సర్వజ్ఞుఁ డాయతిచంద్రుఁ డారాజున, కానందియముఁ బాప నాత్మఁ దలఁచి
యకర్త్రిరునకుఁ దొల్లి హరిమాడ్కి స్వస్వరూ, పముఁ జూపఁ జూచె నప్పార్థివుండు
వేయిమస్తకముల వెలయుమానికముల, జెళుకుల దెస లెల్లఁ దళుకులొత్త
మకరకుండలహారమకుటాంగదోర్మి, నీలాంబరకాంచీగుణాద్యశేష
తే. భూషణాంచితు నొకమహాపురుషుఁ గాంచి
యూరువీతిని సంపత్కుమారు శుద్ధ
సత్త్వవిగ్రహుఁ గాంచె భూజాని యనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. సుందరసుకుమారసురుచిరదివ్యమం, గళమూర్తిఁ గని మ్రొక్కి కడు నుతించి
సందియంబులు మానిస్వతనయకడ కేఁగి, కమలగాఁ దోఁచునక్కన్యఁ జూచి
కడు సంతసించి యక్కన్నియఁ దోడ్కొని, వచ్చి చెల్వప్పిళ్ల కిచ్చె నృపతి
యల్లుని నక్కన్యతల్లి గన్గొని మ్రొక్కి, నిరుపమానందసంభరిత యయ్యె
తే. నాదిదంపతు లాయిర్వు రట్లు గలియఁ, దల్లిదండ్రులయుల్లము లుల్లసిల్ల
సిరులు సొంపారఁగాఁ బెండ్లిఁ జేసిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. మూఁడంజలులు దివ్యముక్తాఫలము లెత్తి, యొకరిశిరంబుపై నొకరు గుప్పి
పసిఁడిపూవులదండ భర్తకంఠమునందు, రంగుగా నమ్మోహనాంగి యునిచె
రమణఁ జెల్వప్పిళ్లరాయఁడు మౌక్తిక, హార ముంచెను మోహనాంగిమెడను
అట్లు చెల్వప్పిళ్ల కర్పించి యామోహ, నాంగిని దలిదండ్రు లతిముదమునఁ
తే. జూచుచున్నంతయతిరాజసూరి యెప్పు, డట్లు గనిపించె నక్కన్యయట్లు దోఁచె
దేవి నృపుఁ డదికలయట్లు దెలిసి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. రత్నజాంబూనదరజతధనౌఘము, లతిమృదుక్షౌమదివ్యాంబరములు
నవరత్నఖచితనానావిధాభరణమ్ము, లురుచిత్రకంబళాస్తరణములును
చామరమణిమయాసనతల్పదాసదా, సీధేనుశతములు చెలులగుములు
కర్ణాటరాజ్యము గజరథాశ్వభటౌఘ, మాత్మజ కవి యన్నియరణ మిచ్చి
తే. యనుఁగుఁగోడలు నీ కిది హారికిఁ బత్ని
యనుచు యతిభూపతికిఁ జెప్పి యప్పగించె
ధార్మికుం డగుసులతాను ధన్యుఁ డనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

50

సీ. బహుధనంబులచేత భక్తితో యతిపతి, నర్చించి పంచె నయ్యధిపుఁ డంత

సెలవిందు వోయివచ్చెద నని మ్రొక్కడి, యడిగిన సమ్మోహనాంగిఁ జూచి
తలిదండ్రు లిరువురు తగినట్లు దీవించి, యమ్మ ని న్నెడఁబాపి యరనిమేష
మైన సహింపలే మన సుత యిట్లనె, హారితోడ నేను మీయశుపథముఁ
తే. జెంది కనిపించెదను మీరు చింతమాని, యుండుఁడని తల్లిదండ్రుల నూఱడించి
భర్తకడ కేఁగఁదలఁ చెనప్పఁడతియనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. రాజసేవకు లంత రత్నమయం బైన, యందలం బొక్కటి యచట నునుప
నురుకృపఁ జుట్టాల నూఱడించుచుఁ బిత్రు, గేహమంతటఁ గటాక్షించివచ్చి
యావాహనం బెక్కి యద్దేవి విచ్చేయ, దేవతాదుందుభుల్ దివిని మొరసెఁ
గురిసెఁ బూవులవాన ధర నృత్తగీతమం, గళవాద్యవందిమాగధకలోక్తి
తే. రవము లింపార మొగి యతిరాజు నడవఁ
దండ్రి చుట్టాలు వెనువెంటఁ దగిలి కొల్వ
శుభద సత్కన్య నందఱుఁ జూచి రనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 52

సీ. ప్రాసాదజాలరంధ్రములఁ గన్గొని సతుల్, పూలుగుప్పుచుఁ గన్యఁ బొగడిరిట్లు
పాలవెల్లికి ముద్దుపట్టి యై సిరి పుట్టి, శ్రీహరియురమునఁ జెందె ముందు
త్రేతాయుగంబున సీత యై యాలక్ష్మి, శ్రీరామభద్రు భజించె మరల
మహి ద్వాపరమున భీష్మకపుత్రి యై రను, మగిడికృష్ణునకగ్రమహిషియయ్యెఁ
తే. గలిని నీరాజకన్య యై కాంతుఁడీఱ, మహిషియయ్యెను సంపత్కుమారశౌరి
కని పరస్పర మనుకొనిరతివ లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. రమణీయపటకుటీరముఁ జొచ్చి యద్దేవి, యందు మాణిక్యసింహాసనమునఁ
గూర్చుండినంత సద్గురుశిరోమణి యిదె, యమ్మ నీబొమ్మని యప్పగింప
నాయమ్మ యాబొమ్మ నతిముదమ్మునఁ గొని, కౌఁగిటఁ జేర్చి యంకముననుంచి
పసిఁడిడోలికలలోపల హంసతూలికా, తల్పమునందుఁ దాఁ దగినయట్లు
తే. మారసుకుమారు సంపత్కుమారుఁ గూడి
పరమసుఖ మందఁ దత్పాదపద్మములను
గురుని సైనికు లతిభక్తిఁ గొలిచి రనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 54

సీ. యతిరాజుతోఁ గూడ నరుగుదెంచినసూరి, జనులకు నృపులకు సైనికులకు
బహుమతు లొనరించి పైన మొక్కటి చని, యల్లునిఁ గూఁతును నన్పి వచ్చి
కలకాల మాదంపతులఁ దలంపున నిల్పి, సుల్తానుభక్తితోఁ జూచుచుండె
నంత యతీశ్వరుం డాదంపతులతోడఁ, దనబలంబులఁ గూడి తరలి త్రోవఁ
తే. గ్రమముగాఁ గొన్నిదినములఁ గడపి వచ్చి
సకలకల్యాణవాద్యఘోషము చెలంగ

సిరుల కిర వైనయదుగిరిఁ జెందె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. నయ మొప్పఁగాఁ దిరునారాయణపురోప,వనముల బలములు వాస మొంద
నాదివ్యదేశస్థు లంద టెదుర్కొని, సేవింప వారల సేమ మడిగి [లఁబొగడఁ
యార్యులు కనుమోడ్పులనామ్నాయములసూత, వందిమాగధులు పార్శ్వము
బటహకాహళశంఖపంచమహావాద్య,వేణువీణానృత్తవివిధగీత
తే. కలితరవములు బ్రహ్మాండఘటము నింపఁ
దారయుతుఁడైనసంపత్కుమారుతోడఁ
జొచ్చె నప్పురి లక్ష్మణసూరి యనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 56

సీ. కన్నులపండువుగా ధన్యు లందఱు,కని మ్రొక్క వీథులు కలియఁ దిరిగి
వచ్చి కోవెలఁ జొచ్చి తెచ్చినస్వామికి, సంప్రోక్షణాదులు చక్కఁ జేసి
రామప్రియుని యతిరాజసంపత్కుమా,రుని బుధు లెల్లను రూఢిఁ బొగడఁ
నారాజపుత్రికి యాదవగిరిలక్ష్మి, యని యొకతిరునామ మాచరించి
తే. వరుస నారాయణునియుత్సవముల కెల్ల, నధిపతిని జేసి రామప్రియాఖ్యహరిని
యతిశిఖామణి కృతకృత్యుఁడాయెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.

సీ. సరసుని యతిరాజసంపత్కుమారుని, యదుగిరిలక్ష్మిని నతనిసతిని
జారువిగ్రహుఁ దిరునారాయణునిఁ జూచి, బహుమతిఁ జేసి భూపతులఁబంచి
దివ్యదేశములందు దృఢభక్తిజీవితా,శలు మాని మాయాజ్ఞ నలుపుకతన
వరదుఁడ నైతి మీవాంఛిత మొసఁగింపుఁ, డని నిత్యులకు గురుఁ డానతీయఁ
తే. గలితకల్యాణితీర్థావగాహనంబుఁ, జొచ్చి శ్రీహరికోవెలఁ జూచుటయును
నడిగితిమి వరము లని వారు నుడివిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.

సీ. ఏఁడాది కొకపరి మూఁడుదినంబులు, కల్యాణిలో నవగాహ మార్చి
హరిమందిరముఁ జొచ్చి యాదవాద్రీశునిఁ, గనుఁగొనుఁడని యతికాంతుఁడనిన
నాఁటనుం డిపటి కైననుఁ బ్రతివర్షము, నిత్యులు కల్యాణినీట మునిఁగి
తైలామ్లఫలశాలితండులంబు లొసంగి, యదుగిరీశుని జూచి యరుగనవియు
తే. గురునిజన్మర్క్షమునఁ బుళోగిర మొనర్చి
స్వామి కర్పింతు రిట్లింత నలుప రేని
క్రిములు గన్పించి కల్యాణి సమయు ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 5[illegible]

సీ. అట నిత్యపక్షమాసాయనహాయన, పల్లవోత్సవముల బాగుపఱిచి
సంపత్కుమారునిసన్నిధిఁ దీర్ఘప్ర,సాదములను సాధుజనులతోడ
ననుభవించుటమీఁద యదుగిరికోవెల,కాణాచికారుల ఘనుల నేఁబ

దిరువురఁ బిలిపించి హితపంచసంస్కారము లొనర్చి వారికి ముఖ్యములగు

తే. దాస్యనామము లొసఁగి త్రిదండపాణి
కరుణ సంపత్కుమారుకైంకర్యములను
వారివారికిఁ దగ నిచ్చె వరుస ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 60

సీ. అచటఁ జెల్వప్పిళ్లె నర్చించుచును మఠ,మొకటిఁ గట్టించి యందుండి స్వపద
సంశ్రితులైనయాచార్యులు యతులును, సాతానివైష్ణవుల్ సత్త్వరతులు
కొత్తిపమ్మలు తన్నుఁ గొలువంగ వారిని, మాల్యాదిపారోపమార్జనాది
కైంకర్యములు కొన్ని గావింప నియమించె, నిత్యమిచ్చట నుండ నిర్మలాత్మ

తే. కులకు మా కున్న గురువృత్తి గలుగనేర్చు
నలరుఁ బురి తిరునారాయణాఖ్య ననుచు
నుడయవరు చెప్పి యచ్చట నుండె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 61

వ. మఱియును మోహనాంగియు యదుగిరిలక్ష్మియు బీబీనాంచారునని శుభాభిధానంబులు గలఢిల్లీశ్వరునిపుత్త్రి నిజవివాహమహోత్సవానంతరకాలంబునందుఁ దల్లిదండ్రులచే ననుజ్ఞవడసి యంతఁ జతురంగబలసమేతుం డై నిజసహోదరుండును నపరిమితాత్మీయబలసమన్వితుం డగుసంయమిసార్వభౌముండును దనతోడ నేతేరఁజనిచని యాదవాచలసమీపంబున రత్నమయం బగునిజదివ్యచతురంతయానంబునందు స్వకీయదివ్యస్వరూపంబు ధరియించి యప్రాకృతదివ్యమంగళవిగ్రహుం డగుసంపత్కుమారునితోడం గలిసి విలసిల్లుచుఁ జర్మచక్షుష్కులగు ప్రాకృతజనులకుం జూపడ దయ్యె నప్పు డయ్యతీంద్రుండును దదీయాశ్రితులును నాఢిల్లీశ్వరునికుమారుండును బరమాశ్చర్యంబును జెంది యాదవాద్రికిఁజనిరంత సంయమీంద్రుండు సంపత్కుమారసంప్రాప్తిక్షణానంతరకాలంబునం దర్చారూపిణి యగునద్దేవిని రామప్రియశ్రీపాదసాన్నిధ్యంబునం బ్రతిష్ఠించి తత్సహోదరుని బహువిధంబుల సత్కరించి పంపనతం డాదంపతులంజూచి హర్షించిగురువరునిచే ననుజ్ఞాతుం డై ఢిల్లీపురంబునకేతెంచి తండ్రినిం గాంచినిజసహోదరీవృత్తాంతం బంతయు నెఱింగింపనతండు హర్షశోకాన్వితుండై యభిజ్ఞులచే బోధితుం డై ధైర్యం బవలంబించి యతీంద్రునికడకు బహుధనంబులఁ బంపి సంతసించు చుండెనమ్మహావైభవంబంతయు నెఱింగిసుల్తానునకు ముద్దుపట్టియగు కఫీరుదాసుం డనునొకమహాత్ముండు యాదవాచలంబునకేతెంచిభగవద్రామానుజమునీంద్రుం గాంచి నమస్కరించి యతనియనుమతిచే నిజసహోదరీసహితుం డగుసంపత్కుమారుని భజించి శ్రీరామానుజయోగీంద్రునియాజ్ఞచే శ్రీరంగంబునకుం జను దెంచి యందు శ్రీరంగనాథుని భజించిభక్తిపూర్వకంబుగాననేకవిధం

ముల సన్నుతించి మోక్షం బిమ్మని యర్థింప నద్దేవాదిదేవుం డతనికిం బ్రసన్నుండై వత్సా యిద్దివ్యదేశంబున నేను బ్రపన్నమోక్షప్రదానైకదీక్షితుండనై యున్న వాఁడను శ్రీపురుషోత్తమక్షేత్రంబునందుఁ బతితపావనదీక్షయొనర్చియుండితి నిట్లు సల్పుటకుం గారణం బేమనియంటి వేని వివరించెద సావధానచిత్తుండవై వినుము మచ్చక్రసంబంధంబు లేక చేతనుల కపవర్గం బొసంగ నని నియమంబు చేసితిం గావున నిద్దివ్యదేశంబునందుఁ బంచసంస్కారపరులగు ప్రపన్నులకు ముక్తి యిచ్చెద నప్పురుషోత్తమక్షేత్రంబునందు మచ్చక్రదర్శనంబుచే నెట్టిపతితులకైన నిశ్శ్రేయసం బొసంగెద మచ్చక్రోపహతుల కెచ్చోటనైన మోక్షంబు సమకూర్చెదం గాన నీ వానీలాద్రికిం జని యందు నిత్యనివాసం బొనరించితి వేని యందు నీయభీష్టంబు సిద్ధించు నని మిగుల నాదరించి యనుప నతండు భగవదాజ్ఞ శిరసా వహించి యద్దేవదేవునిచే ననుజ్ఞాతుండై చనిచని మార్గమధ్యంబునఁ గళింగదేశాధీశ్వరునిచే నర్చితుండై చనుదెంచి నీలాచలంబునందు సుభద్రాబలభద్రసమేతుండై బ్రహ్మదారుస్వరూపుండైన శ్రీజగన్నాథునిం గాంచి సాష్టాంగప్రణామం బాచరించి బహుభంగుల వినుతించి యాస్వామికిం ద్రికాలంబులందు శ్రీమాల్యకైంకర్యోచితంబుగా నొకయారామంబు రచియించి తదభివృద్ధితత్పరుండై యుండె నంత నొక్కనాఁ డతనిస్వప్నంబున నద్దేవుండు తన్నుం బొడసూపి నీకు మోక్షం బొసంగెద నన్న దేవా భవత్పుష్పవనపాలకునకు ముక్తి యొసంగవలయునని ప్రార్థింప వాఁ డతిచపలచిత్తుండు గాన మఱియొక జన్మంబున వానికి మదీయలోకం బిచ్చెద వానిచిత్తచాంచల్యంబు నీకుం బ్రభాతంబునం దెలియంబడు నని యానతిచ్చి యంతర్హితుండై చని యొకలులాయరూపంబు ధరియించి యత్యంతతీక్ష్ణశృంగాగ్రంబులచే నప్పుష్పవనం బంతయు భగ్నం బొనర్పం జూచి యతిరోషభీషణాకారుండై యవ్వనపాలకుండు లోహవేష్టితంబగు దృఢతరదండంబుఁ గొని నిర్దయుండై తదీయావయంబు లన్నియు భగ్నంబు లగునట్లు తటిమి యడువ నమ్మహిషం బంతర్హితం బయ్యె నంత నుషఃకాలంబునందుఁ గక్షీరుదాసుండల్లన మేల్కాంచి నీలాద్రినాథునిం దలంచి కాల్యకృత్యంబులఁ గావించి భగవదాలయంబుల కేతెంచిన నద్దేవుండు రుధిరార్ద్రసర్వగాత్రుండై తన్నతనికిం గనిపించి భగవత్ప్రసూనపుష్పవనపాలకునికృత్యం బిది యని తెలిపి మఱియొకజన్మంబునం దవ్వనపాలకుని కపవర్గం బిచ్చెదనని యాదరోక్తుల నూఱడించి యతనిం బంచె మఱియొకవాసరంబునందు గోధూమచూర్ణంబుచే భక్ష్యవిశేషంబులు రచియించి నిజాలయంబునం దుంచి ఘృతశర్కరార్థంబుగాఁ బణ్యవీథికిం జనుదెంచినసమయంబున నీలాద్రినాథుండు సారమేయస్వరూపంబు ధరియించి యం దొకభక్ష్యంబుఁ గొని పోవుచుండం జూచి యతఁడు దేవా శుష్కభక్ష్యం బారగించితి వేని నీకుం గుక్షిబాధ వాటిల్లుం

గావున నాయందనుగ్రహంబుచే మదర్పితాజ్యశర్కరతోడం గూడ నాభక్ష్యం బారగింపు మని ప్రార్థించుచు నతిద్రుతగతి నతని వెనువెంట నంటి యేతెంచు చున్నయబ్బక్తాగ్రణిం గని యతని సముద్రతీరంబునకు రావించి యచట శంఖ చక్రగదాధరుండై కిరీటాదినూపురాంతదివ్యభూషణభూషితుండై శ్యామసుం దరసుకుమారదివ్యమంగళవిగ్రహుండై లక్ష్మీసమేతుండై నిజరూపదర్శనం బిచ్చి యమ్మహాత్మునకు మోక్షం బొసంగి పౌరులకావృత్తాంతం బంతయుఁ దెలి పి నిజమందిరంబుఁ జొచ్చి సుఖం బుండె నంత నప్పౌరజనంబులు వెంపుగాగుం పులు గూడి సముద్రతీరంబున కేతెంచి ధిల్లీశ్వరునకుం బ్రియపుత్రుండైనయ క్కఫీరుదాసుకళేబరంబు వీక్షించి విస్మయముఁజెంది విధ్యుక్తప్రకారంబుగా నతనికిఁ జరమసంస్కారంబు లొనరించి రమ్మహోదధిసమీపంబున స్వర్గద్వారం బుకడ నతనియాశ్రమం బిప్పటికైనను సర్వజననయనగోచరంబై యుండు నంత ధిల్లీశ్వరుం డావార్త విని నిజపుత్రపుత్రీవిశ్లేషంబుసహింపలేక పెద్దయుం బ్రొద్దు పరితపించి విద్వజ్జనులచే బోధితుండై చిత్తస్వాస్థ్యంబు లభియించి ధన కనకవస్తువాహనాదిబహుద్రవిణంబులచే నిజపుత్రీసమేతుం డగుసంపత్కుమా రునికిం బ్రీతిగా శ్రీరామానుజయోగీంద్రు నర్చించి స్వమందిరంబునం దానం దించుచుండె నని కొంద ఱభిజ్ఞులాన తిత్తు రనుచు శ్రీవాదిభీకరగురుం డస్మదీయ జిహ్వాగ్రసింహాసనాసీనుండై యాన తిచ్చె నంత. 62

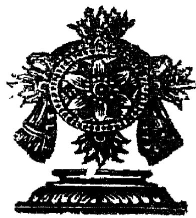
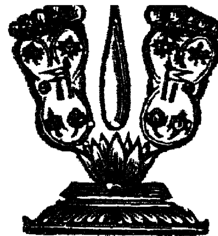
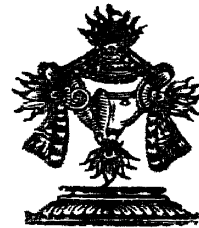
సీ. మఱియుఁ దొల్లి సనత్కుమారుండుసత్యలోకమునుండియానందఘనవిమాన
గతుని నారాయణుఁ గృతయుగంబునఁ దెచ్చి, శివి నిగ్గిరిఁ బ్రతిష్ఠించుకతన
నారాయణాద్రియనగ మయ్యెఁ ద్రేతద,త్తాత్రేయయోగీంద్రుఁడాగమములు
శిష్యులై కొలువంగఁ జెంది యీవేదపు,ష్కరిణీతటంబున సతతవేద
తే. సంతతాధ్యయనాదులుసలుపుకతన, వేదగిరి యని యీయద్రి విదిత మయ్యె
నని యతీంద్రుఁడు శిష్యులకనియె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁడ నెమోద మలర.
సీ. ద్వాపరాంతమునందుఁ దగినట్లు హరి నిందు,శ్రీరామకృష్ణు లర్చించుకతన
యాదవాచల మని యమరుఁబే రీయద్రి, కనియతీంద్రుఁడు పల్కవిని సమస్త
బుధు లిట్లు పలికిరి పుడమి నీయదుగిరి, హరియర్చనము జీర్ణమైన మరలి
యుద్ధరించియతీంద్రుఁ డురుభక్తిసంపత్కు,మారుఁ బ్రతిష్ఠించిమహిమ మెఱయ
తే. నిత్య మఖిలోత్సవంబులు నెఱపుకతన,యాదవాద్రికియతిశైలమనెడునామ
మలరె నని పల్కి రయ్యార్యులంద ఱనుచు,వాదిభీకరగురుఁడ నెమోద మలర.
శా. శ్రీరామానుజయోగిరాజ నిజపుత్రీభూతరామప్రియా
పారావారగభీర యాదవగిరిప్రాసాదమధ్యస్థల
శ్రీరామాకుచకుంభశుంభదురుకాశ్మీరాంచితోరస్థల
స్ఫారశ్రీహరిపాదపల్లవనమస్యాసక్త భక్తప్రియా. 65

క. చండపాషండదుర్మత, ఖండనవజ్రత్రిదండ ! కరకమల శిఖా
మండలమండన వక్షో, మండలయజ్ఞోపవీత ! మహనీయగుణా. 66

మాలినీవృత్తము. కృతవిజయపవిత్రా ! కేశవాచార్యపుత్రా
హృతనతభవపాశా ! హృష్టకర్ణాటదేశా
ధృతినియమితమారా ! దీప్తసంపత్కుమారా
ప్రతిపదహరిగేయా ! భారతీభాగధేయా. 68

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవపరవాదిభయంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్రాపస్తంబసూత్ర కణ్వసగోత్ర పవిత్రోభయకవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతంబైన యాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునందు మధ్యమభాగంబునం బ్రభాతంబునకు ననుష్ఠానంబు దీర్చి యతీంద్రుండు ఢిల్లీశునిం గటాక్షించి మాయభీష్టదైవతవిగ్రహంబు మీయంతఃపురమున నున్నది దాని నిప్పింపు మని యడుగుటయు రాజు తనపుత్రీతల్పంబున నాహరివిగ్రహంబుం జూచి యిమ్మని కూంతు నడుగుటయు నమ్మోహనాంగి యాహరివిగ్రహం బియ్యనని తండ్రికి విన్నవించుటయు రాజు మీరు ప్రార్థించిన వచ్చె నేని మీవిగ్రహంబుం గొనిపొం డని యతీంద్రుని నంతఃపురంబునకుం దోడ్కొనిచనుటయు నగ్గురుశిఖామణి మోహనాంగితల్పంబుపై రామప్రియునిం గనుంగొని పిలుచుటయు నద్దేవాదిదేవుండు బాలకరూపంబు ధరియించి వచ్చి యతిస్వామికుడితొడయందుం గూర్చుండుటయు సంయమీంద్రుం డబ్బాలకునకుం జెల్వప్పిళ్లయని తిరునామం బొనర్చుటయు గురుం డాహరినిగొని నిజనివాసంబునకువిచ్చేయుటయునమ్మోహనాంగి ప్రియుండైనహరిని విశ్లేషించి స్మరదశలచే నార్తిం జెందుటయు మంతనంబునం దన్నడిగినయొకప్రాణసఖికి సంపత్కుమారునితోడం దాననుభవించినరతిరహస్యం బెఱింగించుటయుం జంద్రోపాలంభంబును మన్మథదూషణంబును నమ్మోహనాంగి మూర్ఛితయై మరల సంజ్ఞం జెందుటయు నక్కోలాహలరవంబు విని తలిదండ్రులేతెంచి యక్కన్నియ నూఱడించుటయు నారాత్రి రాజునకు స్వప్నంబునం గనిపించి చెల్వప్పిళ్ల తనయభీష్టం బెఱింగించుటయు నద్దేవాదిదేవుండు తనమనోరథంబు గురుని కెఱింగించుటయు మఱునాఁడు సంయమీంద్రుండు కాలోచితకృత్యంబులం దీర్చి యమ్మహీపాలు నీక్షించుటయు సంతసించి యారాజదేవేంద్రుండుగురుశిఖామణినిగన్యాంతఃపురంబునకుం దోడ్కొనిచనుటయు లోకాపవాదభీతిచే సందియఃపడు రాజేంద్రునకు యతీంద్రుండు నిజస్వరూపంబుం జూపుటయు నమ్మోహనాంగికల్యాణోత్సవంబును నక్కన్నియ సంయమీంద్రునినివాసంబున సంపత్కుమారునితో సంశ్లేషించి సుఖించుటయు యతీంద్రుండు స్వసైన్యంబులం గూడి యాదంపతులతో యాదవాచలంబుం బ్రవేశించుటయు నందు సంపత్కుమారునకు

సంప్రోక్షణం బాచరించి ప్రతిష్ఠించుటయు నద్దేవితోడ నద్దేవదేవునకుఁ గల్యాణాదిమహోత్సవంబులు గావించుటయు సర్వభూపతులను బహుమతిపురస్సరంబుగా వారివారిదేశంబుల కరుగుటకు నాజ్ఞాపించుటయు నిత్యచేతనులకు వరంబిచ్చుటయు నేఁబదిరువురుకో వెలకాణాచికారుల మగిడి సంస్థాపించుటయు నిజాశ్రితుల కందఱకుఁ దగినకైంకర్యంబులునియమించుటయు యతిరాజమఠనిర్మాణంబును గఫీరుదాసునిచరిత్రంబును యాదవాచలమాహాత్మ్యకథనంబు నన్నది దశమోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

మధ్యమ భాగము.

ఏకాదశోల్లాసము.

మన్నారాయణగిరి
భూమేద్ధసనత్కుమారపుణ్యవిమాన
స్థేమస్థాపితహరిపద
తామరసహృదంబుజా త్రిదండధరకరా. 1

వ. అవధరింపుము. 2

సీ. శ్రీయాదవాచలశ్రీపతియాజ్ఞచే, బౌద్ధాలయంబై నపద్మగిరికిఁ
జని యందు బౌద్ధాదిశాస్త్రపుస్తకతతి, యగ్ని కాహుతి చేసి యతులశక్తిఁ
గలుగానుగుల వారివిలయముఁ జెందించి, మగల యాదవగిరిమఠముఁ జెంది
యందుఁ బండ్రెండుహాయనములు వసియించి, శ్రీభాష్య మాశ్రితచేతనులకుఁ

తే. బలుకు చుండంగ శ్రీరంగపదమునుండి
యప్పు డొక వైష్ణవోత్తముఁ డరుగుదెంచి
గురునిఁ గనుఁగొని మ్రొక్కెడిఁ గూర్మి ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 3

సీ. ఆవైష్ణవునిఁ జూచి యాదరించి యతీంద్రుఁ, డెం దుండి వచ్చితి రిచటి కనిన
శ్రీరంగధామునిచెంతనుం డిచటికి, వచ్చితి ననియె నావైష్ణవుండు
రంగేశుచెల్వము రంజిల్లుచున్నదా, కొఱఁత చెందక యని గురుఁడు పల్క
వరగుణ దేవరవారు లేనికొఱంత, గాని రంగశ్రీకి గ్లాని వేఱు

తే. గాన మని వైష్ణవుఁడు పల్క ఘనుఁడు గురుఁడు
తొల్లి చోళునికడ కేఁగుదూరదర్శి
యైనకూరేశువృత్తాంత మడిగె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. అడిగినగురున కయ్యార్యుఁడు కూరేశుఁ, వృత్తాంత మిట్లని విన్నవించె
రాజభటులు వేగ రమ్మనఁ గూరేశ, గురుఁడు పూర్ణార్యునిఁ గూడి యరిగి
చోళునిఁ గనవాఁడు చూచి వ్రాయుము శివా, త్పరతరం నాస్తి యన్వచన మనిన
శ్రుతులు పురాణముల్ స్మృతు లితిహాసము, లన్నియు గుమి గూడి యఖిలదైవ
తే. తోత్తముం డు మహాయోగిసత్తముండు, శౌరి నారాయణుం డని చాటెననుచుఁ
బలికెఁ గూరేశుఁ డనియె నాప్రాజ్ఞుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. చాఁచె నొక్కఁడు తనచరణాంబుజము దాని, భక్తితోఁ గడిగెను ప్రాజ్ఞుఁ డొకఁడు
తలఁ దాల్చె నొక్కఁ డాజలములఁ బ్రీతితో, వారియం దధికుఁ డెవ్వాఁడు నీవె
యరసి చూడుము నృపా యది గాక గజరాజు, మొఱయిడ నేమని మొఱ్ఱ యాల
కించి యేతెంచి రక్షించె నాతని నెవ్వఁ, డవి యని నెమ్మది నరసి చూచి
తే. యధికుఁ డెవ్వాఁ డొ వేల్పులయందు దెలియు, మని వచించెను గూరేశుఁ డవనిభర్త
కనుచు వాక్రుచ్చె గురునకయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. శూలికైనను దమ్మిచూలికైనను జన్మ, నాశముల్ సెప్పు నామ్నాయవితతి
సర్వతోముఖములౌ సఫలహేతువులచేఁ, దత్త్వము దెలియంగఁ దలఁచి యొఱసి
నారాయణునికంటె వేఱొక పరతత్త్వ, మేర్పరింపంగ లేఁ డెట్టికృతియు
నది గాన నీవృథాయాసము వల దని, బహువిధంబులఁ గూరపతి వచింపఁ
తే. జోళుఁ డామాట విని కూరసూరిమణికి, నలుక మదిఁ బెన్గ నిట్లని పలికె ననుచుఁ
బలికె నావైష్ణవుఁడు యతిభర్త కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. వక్తవు దొడ్డవిద్వాంసుఁ డవది గాన, నొగిఁ జెప్పెదవు గొంకొయుక్తు లిట్లు
మా కేటికీమాట లాకుపై నీవు మే, మన్న వాక్యము వ్రాసి యరుగు మనుచు
నాకు గంటముఁ జేతి కాన్నృపుఁ డిడ శివా, త్పరతరం నాస్తి యన్వచన మొక్క
పంక్తిగా వ్రాసి యాపంక్తి వెంటను 'ద్రోణ, మస్తి తతః పర' మ్మనుచు వ్రాసి
తే. యిచ్చిననుజూచి యాయర్థ మెఱిఁగి యలిగి, చోళుఁ డిట్లనెఁ గూరేశసూరి కనుచుఁ
బలికె నావైష్ణవుఁడు యతిభర్త కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. ప్రభు వని మాపట్లభయముఁ జెందక యితం, డపహసించి భలోక్తి యాకుపైని
వ్రాసె వీరిని దృష్టి దీసి పంపుం డని, భటతతి కాక్షత్రబంధుఁ డనిన
నీవు మహావీరశైవుఁడ వీనిన్నుఁ, జూచినచూడ్కులఁ గాంచ ననుచుఁ
గన్నులు రెండును ఘననఖాగ్రములచేఁ, జీల్చివైచెను గూరశేఖరుండు
తే. పెరియనంబికి నద్దశ జరపి భటులు, వారిఁ బురి దాఁటఁ బంచి రావరుస ననుచుఁ
బలికె నావైష్ణవుఁడు యతిభర్త కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అటమీఁద వా రిర్వు రత్తుళాయమ్మతోఁ, జెలికదూరము చనఁ జేనిగట్టు
దాఁటి పోలేక వేదనఁ జెంది యానంబి, శ్రీకూరపతితొడ శిరముఁ జేర్చి
యాత్మజతొడపయి నంఘ్రిపద్మము లుంచి, పవళింపఁ గని వారు పల్కి రిట్లు

స్వామి దేవరువారు * జనన మొందిననాఁట,నుండి కోవెల బాసి*యుండ లేదు
తే. గానఁనట కేఁగఁదలఁచితి * రేనిమిమ్ముఁ,దొడుకపోయెదమని వారు*నుడివిరనుచుఁ
బలికె నా వైష్ణవుఁడు యతి*భ_ర్తకనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె * మోద మలర.
సీ. కూరేశ్వరునిఁ దన*కూఁతును గనుఁగొని, పరమగురుం డిట్లు * పలికె మరలఁ
జరమకాలం బని *యెఱిఁగి కోవెలఁజెంది, విడిచితి నేని యీ*యొడలి నచటఁ
బరమపదముఁ జెందఁ*జెరియనంబియుముందు,కోవెల కేఁగినా*కోలఁదిమనము
రంగధామముఁ జెంది * యంగము వదలినఁ, గాని వైకుంఠము*గలుగదనుచు
తే. వైష్ణవులుశంకపడుదురు*వసుధనింక,ననిగురుఁడుపల్కి_మగిడియి*ట్లనియెననుచుఁ
బలికెనా వైష్ణవుఁడు యతి*భ_ర్తకనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె*మోద మలర.11
సీ. గురుకృపచే న్య_స్త*భరులకు మొదటనే, సిద్ధమా మోక్షముఁ * జెందుటకును
గాలము దేశముఁ * గాంక్షింపఁ దగ దని,శ్రీమహాపూర్ణులు * చెప్పి రిట్లు
ఘన్మగతాష్టో_త్తర*శతదివ్యదేశము, లాళవందారిది*వ్యాంఘ్రిపద్మ
యుగ్మమే మా కని*యొక్కింత ధ్యానించి, తత్పాదుకాద్వయిఁ*దలనుమదిని
తే. నక్కనను జేర్చి గురునిపై *మక్కువలర,నాళవందారిదివ్యాంఘ్రు*లం దెననుచుఁ
బలికెనా వైష్ణవుఁడు యతి*భ_ర్తకనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె*మోద మలర.12
సీ. కూరేశుతో నంతఁ * గొందఱు వైష్ణవు, లచ్చోటఁ గూడి పూ*ర్ణార్యులకును
సాధుమత బ్రహ్మ*మేధసంస్కారముఁ, జేసి యాకూరేశు * వాసి నొక్క
తొట్ల నెక్కించి సం*తుష్టితోడ వహించి, దుష్టబాధలు లేని*తోవ రాత్రు
లందుఁ దోడ్కొనిచని*యత్తుళాయమ్మతో, శ్రీరంగధామముఁ* జేర్చి యతని
తే. యాజ్ఞఁ జెందియథేచ్ఛవా*రరుగనిండ్ల,కత్తుళాయమ్మ కూరేశుఁ*డరిగిరనుచుఁ
బలికెనా వైష్ణవుఁడు యతి*భ_ర్తకనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె*మోద మలర.13
సీ. అంతఁ గూరాధిపుఁ * డక్కటా పూర్ణార్య,తిరుమేనిభంగి నీ*దేహ మేల
పోదాయె ననిచాల*ఖేదించి యొకనాఁడు,పాణిపద్మములచేఁ * బండుకొనుచుఁ
గోవెలకడ కేఁగ * దేవాలయముద్వార,పాలకు లతనికిఁ * బలికి రిట్లు
లెంబెరుమానారు*సంబంధు లెవ్వరు, కోవెలఁ జొచ్చిపోఁ * గూడ దీవు
తే. నతనిసంబంధి వైతివా * యరుగు మగిడి
యట్లు గా కున్న గుడిఁ జొరు * మనిరి వార
లని యతీంద్రుని కనియె న*య్యార్యుఁ డనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె*మోద మలర. 14
సీ. ఎంబెరుమానారు*సంబంధి వైనను, జ్ఞానాధికుఁడవు * గాన నీవు
కోవెలఁ జొరు మని*కొంద ఱన్నను విని, వీనులు మూసి యా*జ్ఞాని యనియె
నెంబెరుమానారు*సంబంధ ముడిగి యీ,నంబెరుమాళ్ల నె*న్నఁటికి మేము
సేవింప నొల్లము * భావింప నెంబెరు,మానారుసంబంధ * మూసపఱచు

తే. మాదుజ్ఞానాధికత్వము మంటఁ బెట్టి, కాల్పనాయనిపల్కి యగ్ఘనుఁడుచనియె
నని యతీంద్రున కనియె నయ్యార్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. ఆవైష్ణవునిసూక్తి లాలించి దుఃఖించి, పెరియనంబికిఁ దోలి గురువరునకుఁ
బదపడి తిరుచూర్ణ పరిపాలనము తిరు,వధ్యయనాదిక మాచరించి
కూరేశునకు దృష్టి కోఱంత చెందెనుగదా, యనియతిపతి గుంద నార్యు లనిరి
సామి కూరేశుఁడు సేమముగాఁ దిరు,మేనితో నున్నాఁడు గాన యిట్లు

తే. కూరనాథునకై చింత గూడ దనుచు, నార్యులన్న యథాపూర్వ మాశ్రితులకుఁ
బలుకు చుండెనుయతిపతి భాష్యమనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

సీ. ఉర్వి ధనుర్జ్యేష్ఠ నుదయించి యామునా, ర్యాంఘ్రిపద్మంబుల నాశ్రయించి
యమ్మహాత్ముని కృప నఖిలవేదాంతర,హస్యార్థము లెఱింగి యతివరునకు
న్యాసవిద్య యొసంగి యతిపతిరక్షకై, చోళభూపతిసభఁ జొచ్చి యచట
నారాయణుఁడు జగన్నాథుండుపరతత్త్వ, మతనికంగములన్యు లమరులనుచు

తే. శుద్ధసిద్ధాంత మొనరించి చోళనృపతి, నీతశారీరబాధఁ దృణీకరించి
పూర్ణగురుఁడాత్మగుర్వంఘ్రిఁ బొందెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

పెరియనంబి-త.శ్లో॥ ధనుర్జ్యేష్ఠాసముద్భూతం యామునాఙ్ఘ్ర్యబ్జసంశ్రయమ్।
యతీన్ద్రప్రథమాచార్యం మహాపూర్ణ మహం భజే॥

సీ. రుచిరసద్వైశాఖ రోహిణిజనియించి, కల్యాణగుణముల కలిమి వెలసి [గాంచి
యామునాచార్యదివ్యాంఘ్రిపద్మము లాశ్ర,యించితత్కృపమంచి హితముఁ
మంత్రరాజము చరమశ్లోకతాత్పర్య, మెంబెరుమానారు కెఱుకపఱిచి
పరమపదంబున కరుగఁ దలంచిన, గోష్ఠీపురీపూర్ణ గురునిఁ జూచి

తే. సన్నిధిస్వాములందఱు సాఁగి మ్రొక్కి, చిత్తమున మీతలం పెద్ది చెప్పుఁడనిన
నాశ్రితుల కిట్లు పలికె నయ్యార్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

సీ. దివ్యమహాచక్రవర్తితనూజుమదిలోన, శల్య మయ్యెను నొకశకునిచరిత
మని పల్కి నిర్భరుఁడై తిరుక్కోట్టియ్యూరి,నంబి యామునపద నలిన మొందెఁ
బత్నిపా లైన ప్రపన్నపరిత్రాణ,సరణి చాల దటంచు జాలిపడిన
స్వామి రంజిలుతలం పేమి వేఱొకటి మా,కని గురూక్తులకర్థ మనుచుఁ దెలిసి

తే. జ్ఞాననిధియైన తెర్కయాళ్వానుతోడఁ, గలిసిగురునకుఁ జరమకైంకర్యములను
సన్నిధిస్వాము లందఱు సలిపి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర. 19

తిరుక్కోట్టియూరినంబి-త.శ్లో॥ వృషభేరోహిణీజాతం యామునార్యపదాశ్రయమ్।
గోష్ఠీపూర్ణం యతీన్ద్రస్యద్వితీయంగురు మాశ్రయే॥

పెరియతిరుమలనంబి-త.శ్లో॥ చైత్రే స్వాతీసముద్భూతం శ్రీరామాయణబోధకమ్।
వన్దే శ్రీశైలపూర్ణార్యం తృతీయం యతిరాడ్గురుమ్॥

తిరుమాలెయాణ్డాన్-త. శ్లో॥ మాఘేమఘాయాంసంభూతం ద్రావిడామ్నాయబోధక
తురీయార్యం యతీన్ద్రస్య మాలాధరగురుంభజే॥ [మ్।
తిరువరంగప్పెరుమాళ్-త. శ్లో॥ ద్రావిడామ్నాయచరమోపాయదం యతిశాసితుః।
జ్యేష్ఠాయాం వృషభే జాతం వన్దే శ్రీరఙ్గదేశికమ్॥
తిరుక్కచ్చినంబి-త. శ్లో॥ మృగశీర్షోదితం కుమ్భే యతిరాజోపకారకమ్।
శ్రీకాఞ్చీపూర్ణమనఘం వరదైకాన్తినం భజే॥

వ. అంత నట యతిరాజు నిజమఠంబుననుండి యాశ్రితులకు వేదాంతరహస్యార్థంబు
లఁ దెలుపుచు నొక్కనాఁడు మారొన్నిల్లామారుదిచ్చిరియాండాననునొక మహా
త్ము వైష్ణవు రావించి మీరు శ్రీరంగధామమునకు విచ్చేసి యందుఁ గూరేశుని
క్షేమం బరసి యచ్చటివిశేషంబు లన్నియుఁ దెలిసి వచ్చి మాకెఱింగింపుఁ
డని పంచె నంత. 20

సీ. అపుడు మారుథిసిరియాండాను యతిపతి, యాజ్ఞచే నరిగి కొన్నహములకును
శ్రీరంగపద మొంది శ్రీవత్సచిహ్నమి, శ్రులఁ జూచి ప్రణమిల్లి పలికె నిట్లు
స్వామి దేవరవారిసేమము దెలిసిర, మ్మని నన్నుఁ బంచెను యతివరేణ్యుఁ
డన విని హర్షించి యతని యతీంద్రుఁగాఁ, దలఁచి పూజించి విద్వన్నుతుండు
తే. కూరపతి యాదవాద్రిని గురుఁడు సలుపు
దివ్యచరితములను మాకుఁ దెలుపు మనిన
నతని కవి యన్ని చెప్పె నయ్యార్యుఁ డనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 21

సీ. ఆండానువల్ల నిజాచార్యవృత్తాంత, మెఱిఁగి హర్షించి కూరేశుఁ డనియె
భువనములకుఁ బ్రాణభూతుఁడౌ యతిరాజు, మేలుగానుండుటే చాలుమాకుఁ
గన్నులుమాత్ర మేగాసిఁ జెందినవి మా,కిది యెంతమాత్రమీయిడుమలందు
నని పల్కి కూరేశుఁ డనుప మారుథిసిరి,యాండాను చోళుఁ డత్యంతపాపి
తే. మెడనుబొడమిన వ్రణమునఁగడుసు క్రిములు, చాలఁబడి బాధఁబెట్టినఁ జచ్చెననుచు
వీనులలరంగఁ బ్రియవార్త విని యెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. కూరేశు వీడ్కొని కోవెలనుం డేఁగి, సురనిమ్నగను గొన్న చోళపురముఁ
జొచ్చి చోళుఁడు మెడ పుచ్చిచచ్చెనటంచుఁ, బురివినఁబడు చోళుమరణవార్త
వీనుల కింపుగా విని సంతసించె మా,రుథిసిరియాండాను రుచిరబుద్ధి
నమ్మంగియమ్మాళు నచ్చటఁ గని మ్రొక్కి, యతనితో శ్రీయాదవాద్రి కరిగె
తే. గళముపుచ్చుటచేఁ గ్రిమికంతుఁడనుచు, నామమాచోళునకునయ్యె నాఁటనుండి
సజ్జనద్రోహి కెట్లగు సౌఖ్య మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 23

సీ. అంతట నొకనాఁ డహర్ముఖంబున యతి, స్వామి కల్యాణిపుష్కరిణికడను
సంశ్రితజనులతో స్నానసంధ్యాద్యను, ష్ఠాన మొనర్ప నాసమయమునను

మారుథియాండాను మాన్యుఁ డౌనమ్మంగి, యమ్మాళు వచ్చి యాయతివరునకుఁ
బ్రణతు లొనర్చి తత్పాదాబ్జములు తమ,భాస్వదానందబాష్పములఁ దడిపి
తే. యాత్మనేత్రాంబుజములచే నర్చఁ జేసి, కేలుఁదమ్ములఁ దలలపైఁ గీలుకొలిపి
భక్తిఁ గొనియాడి పలికి రీపగిది ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. కుశలియై యున్నాఁడు కూరనాథగురుండు, రంజిల్లుచున్నాఁడు రంగపతియు
ఖలుఁడుచోళుఁడు కుత్తుకను బట్టు వ్రణములోఁ, బురుగులుపడ మెడముఱిగిచచ్చె
నని వారు పల్కిన విని చాల హర్షించి, వారిఁ గౌఁగిటఁ జేర్చి గారవించి
దూరదేశమునుండి మీర లేతెంచి యీ, ప్రియవార్తలను వినిపించుకతనఁ
తే. దగిన ప్రత్యుపకారము ద్వయము దక్క, వేఱు లే దని యతిపతి వారి కపుడు
మంత్రరత్నముఁ జెప్పెను మగిడి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. అన్వర్థ యయ్యెఁ గల్యాణియం దీప్రియ,వార్త వింటిమి వీరివలన మే మ
టని పల్కి యటమీఁద నాశ్రితజనులతో,నద్రిపై కెక్కి దివ్యాలయమునఁ
బద్మాసహాయునిఁ బ్రహ్లాదవరదుని, సుందరనృహరిని జూచి మ్రొక్కి
క్షితిని హిరణ్యకశిపుఁ ద్రుంచి భక్తోప,మాభూతుఁ బ్రహ్లాదు మనిచినట్లు
తే. మహిని క్రిమికంఠచోళుని మచ్చమాపి, కూరపతిఁ బ్రోచితివి భద్రగుణసముద్ర
యనుచు నరహరిఁ బొగడె నయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. సన్నిధిఁ దీర్థప్రసాదముల్ గైకొని, నరహరి వీడ్కొని తిరిగి యరిగి
నరముఖనుత తిరునారాయణునిఁ గన, సంపత్కుమారుని సొంపు జూచి
చేమోడ్చి వినుతించి సెల విచ్చినను బోయి, వచ్చెదనని యతివరుఁడు పలుకఁ
గలకాలమిచటమా కను మ్రోల నేయుండు,మని శౌరి పలుక నయ్యార్యుఁ డనియె
తే. మును శ్రీరంగమున నుండు మని విధించి, మగిడి యిట్లను టేమన్న మాధవుండు
కోవెలకు నేఁగ సెలవిచ్చె గురున కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అటఁ బ్రయాణోన్ముఖుం డై యతీంద్రుం డేఁ,బదిర్వురుసూరుల కిట్టు లనియె
మీర లందఱు తిరునారాయణునకుఁ జె,ల్వప్పిళ్ల కర్హ కాలములయందు
సకలకైంకర్యముల్ సలుపుచు నుండుఁడీ,మమ్ముఁ దలంపున మఱవ కెప్పు
డని సంయమీశ్వరుఁ డాన తిచ్చిన విని, యాయేఁబదిర్వు రిట్లనిరి గురున
తే. కస్మదీప్సితదైవత మయిననిన్ను, విడిచి యిట నుండు టే మని విన్నవింప
యతిశిఖామణి వారి కిట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అర్థించితిరి గాన నర్చాకృతి ధరించి,యుండెద మీయిష్ట మొసఁగ నిచట
నని పల్కి శిల్పశాస్త్రాభిజ్ఞు నొక్కనిఁ, బిలిపించి యార్యుఁడు పలికె నతని
కస్మదాకృతితుల్య మైనబింబముఁ జేసి, తెమ్మన్న నాశిల్పి దెచ్చి యిచ్చె
నం దాత్మశక్తిలో నణుమాత్ర ముంచిన, నాబింబ మనియె ని ట్లందఱికిని
తే. నవని నీసంయమీంద్రుని యపరమూర్తి, నేనిచట మిమ్ము రక్షింప నిలిచినాఁడ

నమ్ముఁడీ యనె బింబము నెమ్మి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనే మోద మలర.
సీ. యాదవాచలవాసు లంద ఱాసూక్తుల, వీనుల కింపు గా విని సుఖింప
మదిలోన సంపత్కుమారుని దలఁచినఁ, బుత్ర వాత్సల్య ముప్పొంగ గురుని
కడు గామ డై తోఁచు నట్లు రంగేశుని, దండ్రిని దలఁపఁ ద్రిదండపాణి
కామ డొక్కడుగుగానరుగఁ దలం పగుఁ, బితృవత్సలత్వము జెనఁగ మదిని
తే. నిట్లు కొన్ని దినంబుల కేఁగుదెంచి, రంగధామము గని యతిరాజు మొ్రక్కి
చెలఁగి కావేరితీర్థముఁ జెందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనే మోదమలర.
సీ. కావేరితీర్థావగాహనం బొనరించి, యుచితక్రియలు సల్పి యున్న తన్ను
నచ్చోటి వైష్ణవు లతిభక్తి సేవింపఁ, గరుణించి వారితోఁ బురముఁ జొచ్చి
ముఖ్య మారంగేశుముఖమంటపముఁ జెంది, జోహరు చేసి లోఁ జొచ్చి మెచ్చి
శ్రీరంగధాముని శేషశయానుని, శ్రీభూమినీళాదిసేవ్యచరణు
తే. దివ్యసుందరసుకుమారదీప్తదేహు, శంఖచక్రగదాఖడ్గశార్ఙ్గధరుని
గాంచి గురుఁడుసుఖించి సుతించెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనే మోదమలర.
సీ. కన్నులపండువు గాఁ దన్ను సేవించి, యుల రారు యతిపతి కనియె శౌరి
ఖలచోళకృతబాధ గాసిఁ జెందితి వీవు, కాలము దప్ప దేఘనుని కైన
నని రంగపతి పల్క విని సంయమీంద్రుండు, విన్నాణముగ నిట్టు విన్నవించె
స్వామి మీ రిట శేషశయ్యపైఁ బవళించి, యోగనిద్రారతి నుండుకతన
తే. నీతు లె ట్లగు నుభయవిభూతులందు, ననుచుఁ బల్కనయతిరాజు నవధరించి
బహుమతులొనర్చె శ్రీరంగభర్తయనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనే మోద మలర.
సీ. శఠకోపతీర్థప్రసాదనిర్మాల్యముల్, తిరువాలవట్టము దెచ్చి యియ్య
స్వీకరించి భజించి చేదమ్మిగవ మోడ్చి, వెన్నుని వీడ్కొని వెడలి వచ్చి
కోవెల వలగొని గోపురప్రాకార,మణిమయమంటపమందిరములఁ
దిరువీథులను బుష్పతరుశాఖలను బిక,శారికాకీరమయూరములను
తే. విమలహేమమణిద్వారవేదికలను, జూచుచును వచ్చి కూరేశసూరివరుని
యింటిముంగిటి కేఁగెయతీంద్రుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనే మోదమలర.
సీ. కూరనాథుఁడు తనగురుఁ డగుయతిపతి, కెదు రేఁగుదెంచి యహీనభక్తి
ధరణిపై సాష్టాంగదండప్రణామంబుఁ, గావింప యతిరాజు కరుణఁ జూచి
గ్రుచ్చెత్తి కౌఁగిటఁ గూర్చి యోవత్స సీ, కక్కటా దృష్టి లేదాయెననుచు
బహుదుఃఖపడిన నే భాగవతుని బొట్టు, వెక్కిరించితినో యావికృతిఁ గంటి
తే. ననుచుఁ గూరేశుఁ డన విని యయ్య నీవు
నట్టివాఁడవు గా విది యస్మదీయ
పాపఫల మని యతిరాజు పలికె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఇట్లూఱడించి కూరేశుని వీడ్కొని, యచటివైష్ణవులతో నరిగి తనదు
మఠ మొంది యందు లక్ష్మణమునితాఁబోయి,వచ్చినక్రమమెల్ల వైష్ణవులకుఁ
దెలుపుచు నుండఁ దద్దేశీయవైష్ణవు, లందఱు నచ్చోటి కరుగుదెంచి
చూపు కూరాధిపసూరికి లేదాయె, పెరియనంబియుఁ జెందెఁ బరమపదము
తే. స్వామిసంకల్ప మి ట్లుండె సంయమీంద్ర
కంటి మీనిన్ను నేఁటికి మంటి మనుచు
మంచిమాటల నిట్లు వచించి రనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 35

వ. ఆసమయంబునఁ జోళకృతభాగవతోపద్రవంబునకు దుఃఖించు చున్నసంయ
మీంద్రునకు వణిక్చోరన్యాయంబున దుష్టకృతభగవదుపద్రవవార్త వినఁబడి
యె నంత. 36

సీ. సిరి దొలంగినతిల్లచిత్రకూటమునుండి, గోవిందరాజులు తావు దొలఁగి
తిరుపతిఁ జెంది సుస్థిరత నున్నాఁ డని, విని గురుఁ డచటికి వేగ వచ్చి
యతనిఁ బ్రతిష్ఠించియంజనాద్రీశునిఁ, గని మ్రొక్కి వరదునిఁగాంచిమగిడి
చెందె రంగము ముందుచెప్పితి మీసంప్ర,దాయమామీఁదఁ ద్రిదండపాణి
తే. కూరనాథునిఁ బిలిపించికూర్మి నీవు, వరదరాజును బొగడు మవశ్యమనుచుఁ
జెప్పియతని నొడంబడఁ జేసె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

వ. అంత స్వదృష్టిలాభార్థంబు సంయమీంద్రునిచే నియమితుం డై కూరనాథగు
రుండు స్వాచార్యాజ్ఞం దలం దాల్చి వరదరాజస్తవం బాన తీయం దలంచె. 38

శ్లో॥ స్వస్తి హస్తిగిరిమస్తశేఖర స్సంతనోతు మయి సంతతం హరిః। నిస్సమాభ్య
ధికమభ్యధత్తయందైవమౌపనిషదీసరస్వతీ.అనియుపక్రమించి,శ్లో॥ నీలమేఘనిభ
మఞ్జనపుఞ్జశ్యామకున్తలమనన్తశయం త్వామ్।అబ్జపాణిపద మమ్బుజనేత్రంనేత్ర
సాత్కురు కరీశ సదా మే॥ అనియెడియీశ్లోకంబునందు సదా దర్శనయోగ్యం
బగుసప్రాకృతదివ్యవిగ్రహదృష్టి నీదానుసకనుగ్రహింపవలయునని విజ్ఞాపనంబు
సేయ నారాత్రి యమ్మహాత్మునిస్వప్నంబున. 39

సీ. కాలమేఘముఁబోలునీల దేహమువాఁడు, కరుణారసముఁజిల్కుకనులవాఁడు
హాటకరత్నకిరీటశిరమువాఁడు, మొల్కనవ్వులు గుల్కుమోమువాఁడు
శ్రీవత్సకౌస్తుభశ్రీయుతోరమువాఁడు, కనకాంబరము మొలఁ గల్గువాఁడు
పంచాయుధస్ఫురద్బాహుశాఖలవాఁడు, పొడసూపియొకమహాపూరుషుండు
తే. నేను గిరిగిరివరదుండ సేయభీష్ట,మియ్య వచ్చితిఁ గూరేశ యిష్ట మడుగు
మనినఁ గూరేశుఁ డతనికిట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.

సీ. అప్రాకృతం బైనయాత్మీయదివ్యమం,గళవిగ్రహంబు నాకన్నుఁగవకుఁ
గనఁబడుఁ గాక నీకరుణచే నేవేళ, నని మ్రొక్కి ప్రార్థింప ననుమతించి

యద్దేవతావిభుం డంతర్హితుం డయ్యె, నంత మేల్కాంచి కూరాధిపుండు
నానందభరితసర్వాంగుండై సుప్రభాతంబు జైనఁ గాలోచితక్రియలను
తే. జేసి యాస్తుతి సంపూర్తిఁ జేసి వ్రాసి, వరదరాజస్తవం బాత్మగురునికడకుఁ
దెచ్చి ప్రణమిల్లి స్వప్నముఁ దెలిపె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. ఆస్తుతి వినిపింప నంతయు విని గురుం, డాకూరనాథున కనియె నిట్లు
నిందాపదృష్టిలో నీ వెప్పటట్లుండ, వాంఛించి నీచేత వరదరాట్స్త
వంబుఁ జెప్పించి తత్ఫలము నే నేమియుఁ, గాన నైతిని గానఁ గరిగిరీశు
కడ కేఁగి యీహారికను వ్రాల నీస్తుతి, వచియింప నీదృష్టి వచ్చు మగిడి
తే. యనుచుఁ బల్కి యతీశ్వరుఁ డచటనుండి, తానె కూరాధిపతికిఁ గైదండ యిచ్చి
తోడుకొనిపోయెను గరిగిరికడకు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. కరిగిరిపై కెక్కి వరదుని సన్నిధి, గురుఁడు గన్గొనఁ గూరకులగురుండు
స్తోత్రము చెవులకు సొంపుగా వినిపింప, నంతయు విని హరి సంతసించి
యభిమత మిచ్చెద నడుగు మన్నను గూర, పతిరమాభర్తకుఁ బలికె నిట్లు
నే లభించుఫలంబు నెమ్మి నాలూరాను, కిమ్మన్న వరదుఁడు సమ్మతించె
తే. నప్పుడొక్కరితో మాటలాడుచుండి, యతివరుఁడు వారిసూక్తుల నాలకింప
కంతమీఁదట విని యిట్టులనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. వరద సర్వజ్ఞ మద్వాంఛిత మెఱిఁగియు, నాయెడ నీ విట్లు సేయఁ దగునె
కూరశేఖర నీకుఁ గూడునా యింత స్వా, తంత్ర్యము నాయాప్తితంబు దెలిసి
యని పల్కి చింతించు యతిశిఖామణిఁ జూచి, కరిగిరివరదుఁ డీకరణిఁ బల్కె
నను నినుఁ బొడగన నయనము లిచ్చితి, యతిరాజ యీకూరపతికి ననిన
తే. యంతఁ గూరేశుఁ డాహరియవయవముల
సొమ్ము లివి యవి యని కేలఁ జూపి గురుని
గాంచి తల్లక్షణముల వచించె ననుచు.
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 44

సీ. అంత నంతసమొంది యాహరివీడ్కొని, మగిడి రంగముఁ జెంది మఠమునందుఁ
గూరేశునకుఁ గృప గోదగాథాతిశ, యార్థ మానతి యిచ్చునవసరమున
రమ్య మానారునరంబోళి లనుపాట, కర్థ మెఱింగి య ట్లాచరింప
నళగరితిరుమల కరిగి ఘృతప్లుత, పాయసనవనీతభాండశతము
తే. శౌరి కర్పించి విల్లిపుత్తూరి కరిగి, పడమెరుంగో యిలుడయానువరదుఁ గాంచి
గోదఁ గనిమ్రొక్కె యతిరాజు కూర్మి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర

సీ. అద్దేవికో వెల నన్నా యనుచుఁ బల్చి, బహుమతు లొనరించి పంచినంత
దిరునగరికిఁ జను గురుని శఠారిని, గని మ్రొక్కి పొగడి తత్కరుణఁ జెంది
తిరిగి రంగేశుఁ దద్దేవిని గని మ్రొక్కి, స్వమఠ మొంది సుఖించు సమయమునన

యతిరాజునకు నైనక్రయం తేనివాసులు, క్షేమంకరులు వారినామధేయ
తే. ముల జగత్త్రియపాపనిర్మోచనముల, నఖిలవైష్ణవలోకకర్ణామృతములఁ
దెలియఁ బలికెదనే విన్నకోలఁదిననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనేకమోద మలర.
వ. అష్టమహాత్ములదివ్యనామక్రమం బెట్టి దనిన:—
1. కూరత్తాళ్వాన్, 2. ముడభూమియాళ్వాన్, 3. గోమఠత్తాళ్వాన్, 4. శట్టలూరిశిరియాళ్వాన్, 5. అనందాళ్వాన్, 6. నడాదూరాళ్వాన్, 7. అరణపురత్తాళ్వాన్, 8. నెయ్యుండాళ్వాన్, 9. ఉక్కలాళ్వాన్, 10. వేదాంతియాళ్వాన్, 11 నడువిలాళ్వాన్, 12. పిళ్లప్పిళ్లైయాళ్వాన్, 13. మిళహాళ్వాన్, 14. కూరంజియాళ్వాన్, 15. ఈణ్ణియాళ్వాన్, 16. కోయిలాళ్వాన్, 17. తిరుక్కోవలూరాళ్వాన్, 18. తిరుమోహూరాళ్వాన్, 19. అకలంగనాట్టాళ్వాన్, *1 ముదలియాండాన్, 2. పెరియాండాన్. 3. సిరియాండాన్. 4. అమ్మంగియాండాన్, 5. మారుథిప్పెరియాండాన్, 6. మారొన్నిల్లా మారుథిసిరియాండాన్, 7. సోమాసియాండాన్, 8. కందాళైయాండాన్, 9. ఈశ్వరాండాన్, 10. ఈణ్ణియాండాన్, 11. కురంజిపూరిసిరియాండాన్, 12. ఆళవందారాండాన్, 13. అయ్యరాండాన్, *1 కిండాంబియాచ్చాన్, 2. సిరియాచ్చాన్, 3. కణ్ణియనూరిసిరియాచ్చాన్, 4. కొంగిలాచ్చాన్, 5. ఈచ్చంబాడియాచ్చాన్, 6. ఎన్నాచ్చాన్, 7. అయిప్పిళ్లైయాచ్చాన్, 8. తూప్పిర్ప్పిళ్లైయాచ్చాన్, *1. అరుళాళప్పెరుమాళెంబెరుమానార్, 2. తొండనూర్నంబి, 3. మరుథూర్నంబి, 4. మళపూర్నంబి. 5. శొట్టనంబి, 6. కురువినంబి 7. తిరుక్కురుంగుడినంబి, 8. వంగిపురత్తునంబి. 9. ముడుంబనంబి, 10. శ్రీపరాంకుశనంబి, *1. శ్రీపరాంకుశభట్టర్, 2. వరుందరుంబెరుమాళ్ భట్టర్, 3. అళగియమణవాళభట్టర్, 4. శ్రీపరాశరభట్టర్, 5. శ్రీవేదవ్యాసభట్టర్, 6 శిరుప్పుళిదేవరాజభట్టర్, 7. తిరువరంగభట్టర్, 8. గోవిందభట్టర్ 9. నంబియూరిల్ శ్రీరంగరాజభట్టర్, 10. ఉళ్లూరిల్ పెరియభట్టర్, 11. వరుందరుంబెరియపెరుమాళ్ భట్టర్, *1. శట్టంబల్లిజియ్యర్, 2. ఈచ్చంబాడిజియ్యర్ 3. తిరువేంగళంజియ్యర్, 4 కులశేఖరజియ్యర్, 5. ఆళ్కొండుపల్లిజియ్యర్. 6. తిరుమళ్లిశైజియ్యర్, 7. సాలగ్రామజియ్యర్, 8. తిరుప్పుళింగుడిజియ్యర్, 9. శ్రీగోవిందజియ్యర్, 10. తిరుమాలిరుంజోలైజియ్యర్ 11. తిరుముట్టంజియ్యర్, 12. తిరునెన్నూరుజియ్యర్, 13. తిరువడందైజియ్యర్, * 1. తిరునారాయణపురత్తరయర్, 2. పెరుమాళ్ కోయిల్ వరుందరుంపెరుమాళరయర్. 3. రాజనారాయణప్పెరుమాళరయర్, 4. తిరువరంగప్పెరుమాళరయర్, 5. తిరువేంగళత్తరయర్, 6. తిరువాయ్మొళియరయర్, 7. పిళ్లైత్తిరునరయూరరయర్, 8. తిరుక్కురుంగుడియరయర్, 9. తిరునగరియరయర్, 10. తిరుక్కణ్ణపురత్తరయర్, 11. తిరువనంతపురత్తరయర్, 12. రాజమహేంద్రప్పెరుమాళరయర్ 13. విల్లి

పుత్తూరరయర్,*1.ఆళుల్కొండుఅమ్మంగియమ్మాళ్,2.ముడుంబయమ్మాళ్,3.పరిత్తికొక్కన్నైయమ్మాళ్,4.ఉక్కలమ్మాళ్,5.శొట్టయమ్మాళ్*1,హారీతకులతిలకరాన ఆసూరిప్పెరుమాళ్, 2. కిళాంబిప్పెరుమాళ్, 3. అమ్మంగిపెరుమాళ్, 4. మునిప్పెరుమాళ్, 5. పట్టినిపెరుమాళ్, 6. వడమునిపెరుమాళ్, *1. తిరుమలైనల్లాన్, 2, ఎంబార్, 3.కరాంజిసోమయాజియార్, 4. పెరియకోయిల్వళ్లలార్, 5. అలంకారవేంగడవర్, 6. తిరుక్కురుహప్పిరాన్పిళ్లాన్, 7. ఆరుకాట్టిపిళ్ళాన్ 8. రామానుజపిళ్ళాన్, 9. తిరునగరిప్పిళ్ళాన్,10.గోమఠత్తయ్యర్, 11. వైత్తమానిధిశిరియయ్యర్, 12. పెరియయ్యర్, 13. అణియరంగత్తముధనార్,14. కుమాండూరళయవల్లి, 15. కుమాండూరిపిళ్లై, 16.నంబికురుందేవర్, 17.అంబత్తిరువురీయెంబెరుమాన్ శెల్వప్పిళ్లై,*చాత్తాధవర్కళిల్,1.కులశేఖరప్పెరుమాళ్దాసర్, 2. పట్టర్పిరాన్దాసర్, 3. పహవెల్లిదాసర్, 4. శ్రీవిల్లిపుత్తూర్దాసర్, 5. శ్రీనారాయణదాసర్, 6. శ్రీగోవర్ధనదాసర్,7. తిరువళుధివళనాడుదాసర్, 8. శ్రీరామానుజదాసర్, 9. పిళ్లైయొరంగావెల్లిదాసర్, 10.వండర్,11. శొండర్, 12, రామానుజవెళ్లైక్కారల్, *సత్తైత్తుముదలికళ్ ముప్వ్వారితిరునామములు, 1. తిరువరంగదాసర్, 2. తిరుమాలిరుంజోలైదాసర్, 3. వానమామలైదాసర్, *కొంగిల్ముదలికళ్ ముప్వ్వార్, 1. అళ్గియమణవాళదాసర్, 2. తిరువేంగడదాసర్, 3. పేరరుళాళదాసర్, *తిరుమళిల్కొత్తత్తుముదలికళ్ ముప్వ్వారు, 1. యతివరచూడామణిదాసర్, 2, యతిరాజదాసరు, 3. ఇళయాళ్వార్దాసర్. * పాండ్యనాట్టిల్ ముదలికళ్ ముప్వ్వారు, 1. మహిశలంగాలదాసర్, 2. శ్రీశఠకోపదాసర్, 3. పిళ్లైతిరువాయిమొళిదాసర్, *స్థానత్తారిల్, 1. సేననాథబ్రహ్మారాయర్, 2. వీరసుందరబ్రహ్మారాయర్, 3. జగన్నాథబ్రహ్మారాయర్,4.వీరరాఘువబ్రహ్మారాయర్,పిళ్లైయుడైందయుడయార్ తిరువంజనమెడుక్కుంతుయ్యమునివేళం,శ్రీభండారంకావల్, 1. తిరువరంగమాళిగైయరయర్,2, ఆండవర్, 3. అరియవర్, 4.అముఘుపడియారిప్పర్,*అమ్మమార్కళిల్, 1. తిరువనందపురత్తమ్మై, తిరువాట్టాత్తమ్మై, 3.తిరువణ్బరిశారత్తమ్మై 4. మున్నినాల్కోయల్ప్పారుత్తమ్మై, 5. తిరునరయూరమ్మై, 6, తిరుక్కణ్ణాపురత్తమ్మై, 7. తిరుప్పదిశ్రీకార్యంశెయ్యుమమ్మై,8.ఆండాడమ్మై,*1.నాయకత్తేవియార్ 2. ఉయ్యప్పెరుందేవియార్, 6. పెరిమపెరుందేవియార్, 4. సిరియపెరుందేవియార్, *శ్రీపెరుంబూదూరితిరువరంగంతిరుక్కొడందయిల్ తూయ్యవాయిరంకొంగిల్. 1. పెరియపిరాట్టియార్, 2. అత్తుళాయమ్మై, 3. అమ్మంగి4. కూరత్తాండాళ్, 5 .దేవకీపిరాట్టియార్, 6.యతిరాజవల్లియారు,7. పంగయచ్చొల్లియార్ 8.పొన్నాచ్చియార్, 9. యన్నైవంచియారు, 10. చూడికుడుత్తాళ్, 11. తిరుప్పావైపాడినాళ్,— అమ్మహాత్ములయందుఁజతుస్సప్తతిసింహాసనస్థితులగునాచా

ర్యపురుషులెవ్వరన్న.—కూరత్తాళ్వాన్. 1. ముదలియాండాన్, 2. అరుళాళప్పెరుమాళెంబెరుమానార్, 3. కిడాంబియాచ్చాన్, 4. తిరుమలనల్లాన్, 5. అనందాళ్వాన్, 6. ఎంబార్, 7. ఆళవందార్ కుమారర్ శొట్టనంబి, 8. పెరియనంబి కుమారర్ పుండరీకర్, 9. తిరుక్కోట్టియూరినంబికుమారర్ తెక్కాడాళ్వాన్, 10. తిరుమాలైయాండాన్ కుమారర్ సుందరత్తోళుడయాన్, 11. పెరియతిరుమలనంబికుమారర్ రామానుజంబిళ్లై, 12. తొండనూర్నంబి, 13. మళుధూర్నంబి, 14. మళువూర్నంబి, 15. తిరుక్కురుంగుడినంబి, 16. కురువనంబి, 17. ముడుంబనంబి, 18. శ్రీపరాంకుశనంబి, 19. వడుహానంబి, 20. వంగిపురత్తినంబి, 21. పిళ్లతిరుమలనంబి, 22. పిళ్లైప్పిళ్లయాళ్వాన్, 23. నిడాధూరియాళ్వాన్, 24. యంగళాళ్వాన్, 25. శట్టలూరిశిరియాళ్వాన్. 26. ఈణ్ణిప్పిళ్లయాళ్వాన్, 27. నెయ్యుండాళ్వాన్, 28. మిళహాళ్వాన్, 29. మారుధిప్పెరియాండాన్, 30. ఈశ్వరాండాన్, 31. జియ్యరాండాన్, 32. శిరుప్పళ్లి దేవరాజభట్టర్, 33. ఉళ్లూరిపెరియపెరుమాళ్ భట్టర్, 34. శ్రీరంగరాజభట్టర్, 35. ఉక్కలాళ్వాన్, 36. పరిత్తికోట్టైయమ్మాళ్, 37. అమ్మంగియమ్మాల్, 38 నడివిలాళ్వాన్, 39 గోమఠత్తాళ్వాన్, 40. తిరుక్కోవులూరాళ్వాన్, 41, తిరుమోహురాళ్వాన్, 42. వేదాంతియాళ్వాన్, 43. కోయిలాళ్వాన్, 44. అరణపురత్తాళ్వాన్, 45. కొంగిలాచ్చాన్, 46. ఈచ్చంపాడియాచ్చాన్, 47. కణ్ణియనూరిసిరియాచ్చాన్, 48. శట్టంబల్లి జియ్యర్, 49. ఈచ్చంపాడిజియ్యర్, 50. తిరువెళ్లరజియ్యర్, 51. ఆళ్కొండపల్లి జియ్యర్, 52. తిరునగరప్పిళ్లై. 53. కరాంజిసోమయాజియాన్, 54. అలంగారవేంగడవర్, 55. నంబికురుందేవర్, 56. పిళ్లయుడందుడయార్, 57 తిరుక్కురుహప్పిరాన్ పిళ్లాన్, 58. పెరియకోయిల్ వళ్లలార్, 59. తిరుక్కణ్ణపురత్తాచ్చాన్, 60. ఆసూరిప్పెరుమాళ్, 61. మునిప్పెరుమాళ్, 62. అమ్మంగిప్పెరుమాళ్, 63. కుమాండూరియళయవల్లీ రామానుశప్పిళ్లై. 64. మారొన్నిల్లామారుధిచ్చిరియాండాన్, 65. సోమాసియాండాన్, 66. ఈణ్ణిప్పిళ్లైయాండాన్, 67. పెరియాండాన్, 68. కురంజిపూరంజియ్యరాండాన్, 69. అమ్మంగియాండాన్, 70. ఆళవందారాండాన్. 71. కిళాంబిప్పెరుమాళ్, 72. ఆరుకాట్టప్పిళ్లాన్, 73 పిళ్లతిరునారాయణపురత్తరయర్, 74. ఈక్రమంబుగాన ప్తశతిసంయమీంద్రులచే, జతుస్సప్తతిసింహాసనస్థితు లగునాచార్యపురుషులచే నేకాంతిద్వాదశసహస్రంబులచే నసంఖ్యాతు లగుచాతనిదాసులచే శతత్రయసంఖ్యాకులైనకొత్తైపమ్మలచే నగణితంబు లయినరాజసమూహంబులచే నిరంతరసేవ్యమానశ్రీపాదారవిందుం డగుసంయమిసార్వభౌమున కనవరతంబు కూరత్తాళ్వాను ముదలియాండాను నేళాధూరాళ్వాను నవలంబనదండస్థానాపన్నులై యుందు రరుళాళప్పెరుమాళెంబెరుమానారాచార్యనియోగంబున భగవదారాధనంబు సల్పుదురు

కిళాంబిప్పెరుమాళును గిళాంబియాచ్చానును దిరుమడపల్లి కైంకర్యనిర్వాహకులై యుందురు వడుగనంబి యభ్యంజనంబునఁ గైంకర్యంబు సేయుచుండును గోమఠచ్చిరియాళ్వాను శ్రీపాదుకాసమర్పణోత్థానకైంకర్యనిరతులై యుందురు పిళ్లైయురంగావెల్లి దాసర్ కైదండ యొసంగుదు రమ్మంగి క్షీరసక్తసమర్పణంబు సేయు చుందురు ఉక్కాళమ్మాళ్ తిరువాలవట్టకైంకర్యంబులు సలుపుచుందురు ఉక్కాళాళ్వార్ భక్తపాత్రోత్థానకైంకర్యంబు సేయు చుందురు మారుధియాండార్ తిరుక్కావేరీకైంకర్యంబు సలుపు చుందురు మారొన్నిల్లామారుధచ్చిరియాండార్ మఠంబునకుఁ దండులసూపశాకఘృతక్షీరదధ్యాదిసమర్పణరూపకైంకర్యసక్తులై యుందురు తుయ్యముని తిరుమంజనకైంకర్యంబు సేయు చుందురు తిరువరంగమాళిగైయార్ శ్రీభండారకైంకర్యాసక్తులై యుందురు వండరుం శుండరుం రాజసేవాలబ్ధం బగుధనంబుఁ దెచ్చి శ్రీమఠకైంకర్యంబునకు సమర్పింతురు రామానుజవిళక్కారల్ తిరుమేనిసంరక్షణతత్పరులై యుందురకలంకనాట్టాళ్వార్ ప్రతిపక్షనిరసనాసక్తబుద్ధులై యుందు రీక్రమంబున నిత్యకైంకర్యపరు లగునిమ్మహాత్ములయందు వడుగనంబి యతీంద్రునితిరువడిత్తామరలే ప్రాప్యప్రాపకంబు లని విశ్వసించి తదీయశ్రీపాదుకలే నిరంతరం బారాధించు చుందు రట్టియెడ నొక్కనాఁడు. 47

సీ. సంయమీంద్రునితోడ జరుగుచుఁ ద్రోవలో,వాఁక యడ్డం బైన వడుగనంబి
కంఠప్రమాణోదకము దాఁటుచును దన,శిరమునఁ బెరుమాళ్ల తిరుపగూడ
వై యతీంద్రునిదివ్యపాదుకాద్వయ ముంచి,దరిఁ జెందఁజూచి త్రిదండపాణి
వడుగా యి దేమన వడుగనంబియుఁ బల్కె,నీస్వామి నాతల నిలిచి యున్న.

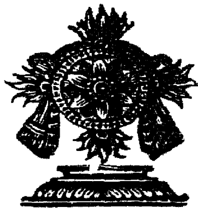
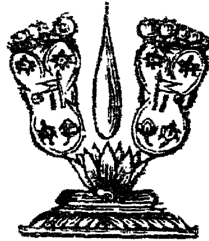
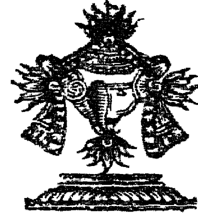
తే. నింక నాయిష్టదైవత మెచటి కేఁగు,ననిన నిదియొక యధికార మనుచుఁ దలఁచి
గురుఁడు కరుణించి యతనితో జరిగె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁడ నెమోదమలర.

శా. రాకాచంద్రముఖారవింద పరిపూర్ణస్వాంత విజ్ఞాతను
శ్లోకప్రాక్తనదేశికేంద్రవిభవా శుద్ధస్వభావ స్తవా
వైకుంఠాశ్రిత సేవ్యపాదకమలా వాదీంద్రతూలానిలా
శోకధ్వాంతదివాకరా శుభకరా సుశ్లోక రామానుజా. 49

క. శ్రీకర భక్తవశీకర, భీకరసంసారగహనభేదకుఠారా
ప్రాకటతత్త్వవిచారా, శ్రీకేశవపుత్ర సూరిసేవ్యచరిత్రా. 50

మాలినీవృత్తము. నిగదితహరిపద్యా నిర్మలస్వాంతవేద్యా
విగళితభవపాశా వేదమార్గప్రకాశా
యగణితగుణధామా యాశ్రితాంభోజసోమా
జగదఘదమిచంద్రా సత్త్వసాంద్రా యతీంద్రా. 51

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవ పరవాదిభయంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్రాపస్తంబసూత్రకణ్వసగోత్రపవిత్రోభయకవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతంబైన యాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునందుమధ్యమభాగంబునఁ బద్మగిరిప్రవేశంబును బౌద్ధవిజయంబును మగిడి యతీంద్రుండు యాదవాద్రిం బ్రవేశించుటయు నందుఁబండ్రెండుహాయనంబులుండుటయు శ్రీరంగధామంబునుండి యొకవైష్ణవుం డరుగుదెంచి యతీంద్రునకుఁ గూరేశువిజయం బెఱింగించుటయుఁ బంచాచార్యచరమవార్తాశ్రవణంబును మారొన్నిల్లామారుధిచ్చిరియాండా నను దేశికోత్తమునిఁ గోవెలకుఁ బంచి యతనివలనఁ గల్యాణిపుష్కరిణీతీరంబునందుఁ గూరేశునిసేమం బెఱింగి క్రిమికంఠునిమరణవార్త వినుటయు యాదవాద్రినివాసులైన శ్రీవైష్ణవులచేఁ బ్రార్థితుండై యతీంద్రుండద్దివ్యదేశంబునందుస్వకీయార్చాబింబప్రతిష్ఠాపనంబు సేయించుటయుఁ దిరునారాయణస్వామిచే ననుజ్ఞాతుండై యతీంద్రుండు శ్రీరంగధామంబుఁ జెందుటయు రంగధామునకు యతీంద్రుండు మంగళాశాసనం బొనర్చి శ్రీవత్సచిహ్నమిశ్రుల నాదరించుటయు నమ్మహాత్ముండు గురునియోగంబున వరదరాజస్తవం బొనర్చి స్వప్నంబున వరదునిఁ గాంచుటయుఁ గూరేశసహితుండై యతీంద్రుండు కరిగిరి కరిగి వరదునిసన్నిధి వరదరాజస్తవంబుఁ జదివించుటయు నద్దేవదేవుండు మెచ్చి నాలూరానుని కపవర్గంబును గూరేశునకు దివ్య దృష్టియొసంగుటయు మగిడి శ్రీరంగంబుఁ జెంది యచటనుండి యఴగరితిరుమల కరిగి యందుగోదాదేవిమనోరథం బీడేర్చుటయు నచటనుండి శ్రీవిల్లిపుత్తూరికిం జని వడపెరుంగోయిలుడయానునకు మంగళాశాసనంబుఁ జేసి గోదాదేవిని భజియించిన నద్దేవియుఁ గోవెలయణ్ణా యని యతీంద్రునిఁ బిలిచి యతనికి బహుమతు లొనర్చుటయు యతీంద్రుని తిరువడిత్తామర లాశ్రయించిన మహాత్ములదివ్యనామంబులు చెప్పుటయు నాంధ్రపూర్ణప్రభావోపక్రమంబు నన్నది యేకాదశోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

మధ్యమభాగము.

ద్వాదశోల్లాసము.

రంగపతిపదాంబుజ
సారంగ శుభాంతరంగ § సాత్త్వికవిద్యా
పారంగత సంయమికుల
సారంగ సదంతరంగ§సరసిజభృంగా. 1

వ. అవధరింపుము. 2

సీ. ఉడయవ రొకనాఁడు § వడుగనంబికిఁ దన, తళిగ ప్రసాదము § దయ నొసంగ
రెండుచేతులఁ బట్టి § నిండారుభక్తి నా, తం డారగించి హ§స్తములఁ దలను
దుడుచుకొన్నను యతి§ధూర్వహుండది చూచి, హస్తముల్ గడిగికొ§మ్మన్ననట్లు
చేసి యామఱునాఁడు § శ్రీహరిగుడిఁ జెంది, స్వగురుండు భగవత్ప్ర§సాదమియ్య
తే. నదిభుజించి కరద్వయ§మపుడె కడుగ, నార్యుఁ డేమిది యన్న మీ§యాజ్ఞ యనిన
నతనినిష్ఠకు ముద మందె§నార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె§మోదమలర.
సీ. తిరువీథు లేతెంచు§హరిఁ గన నొకనాఁడు, వడుగనంబి నియతి§వరుఁడు పిలువ
నీస్వామిఁ గన నేఁగ § నాస్వామికై కాఁచు, పాలిది పొంగిపో§వా మహాత్మ
యన్నఁ దద్గురుభక్తి § కార్యుఁ డక్కజపడి, మఱియొకప్పుడు పెరు§మాళ్లసేవ
కరిగి రంగేశుని§యతిసౌందర్యముఁ, గను మన్ననానంబి § గాంచి మగిడి
తే. గురునిదళుకొత్తుకన్నులఁ § గోరి చూచి
యస్మదార్యామృతముఁ గన్న§యతియుగళ
మన్య మేమియుఁ గన నొల్ల§దాయె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర. 4
సీ. తనయింటికొకనాఁడు § తన్నుఁ గన్గొనఁ దొంటి, చుట్టాలు వచ్చినఁ § జూచి వారి
నన్నపానాదుల § మన్నించి పంచి, యామఱునాఁడు తా నున్న§మందిరమున

వారు ముట్టినయట్టి వస్తువు లన్నియుఁ, బరిహరించి స్వకీయ భవన మంత
యలికించిపూయించి యాంధ్రపూర్ణార్యుఁడు, చనుదెంచి తానె దాశరథియింటఁ
తే. బెరటఁబడి యున్నభాండముల్ పెక్కు దెచ్చి
కొ్రొత్తఁ బెట్టించెఁ దొల్లింటి కులమువారి
పాత్రుభాగవతుల కెట్లు పొసఁగు ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 5
సీ. మేలునాట వెలుంగు మిథిలసాలగ్రామ,నగరియం దొకనూయి యొనర్చి యందు
భక్తితో గురుని శ్రీపాదతీర్థం బుంచి, యతని శ్రీపాదుక లచట నిలిపి
కొమరొప్పఁ బై నొక కోవెలఁ గట్టించి, నిత్య మర్చించుచు నిఖిలలోక
పావనం బాచార్య పాదతీర్థం బది, యారగించుచుఁ గాల మట్లు గడపి
తే. వడుగనంబి నిజచ్ఛాత్ర వరులఁజూచి, సలుపుఁడీపూజయిచ్చోట సతతమనుచుఁ
జెప్పి యార్యపదాబ్జముల్ చెందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. ముందు శ్రీశఠకోపముని వేంకటేశున, కఖిలకైంకర్యము లాచరింపఁ
బ్రార్థించె నిప్పుడీపను లన్నినెఱవేర్పఁ,గలసాత్త్వికుఁడు మాకుఁ గలిగెనేని
యాతఁడే యస్మదీయస్వామి యని యతి,పతి వైష్ణవులు వినఁబలికె నంత
శ్రీమదనంతదేశికమణి లేచి సా,ష్టాంగ ప్రణతిఁ జేసి యనియె నిట్టు
తే. లాజ్ఞ యిచ్చినఁజని వేంకటాద్రిపతికి,నిత్యకైంకర్య మొనరింతు నిక్కమనిన
యతివరుఁడుపంచెనయ్యనంతార్యుననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. చని వేంకటేశుని గని మ్రొక్కియతనికి, సకలకైంకర్యముల్ సలుపుచుండి
హరికిఁ దా నొనరించు తిరునందనవనంబు,చెంతల నొకదొడ్డ చెరువుఁ ద్రవ్వఁ
దలఁచి యారంభించి తానె త్రవ్వుచు నుండ, దారకుల్ గర్భిణి తనదుదేవి
మంటితట్టలు మోయ మాయావి వేంకటా,చలభర్త భక్తవాత్సల్యజలధి
తే. యర్భకాకృతి నాబాలు రందుఁ దోఁచి,తట్ట లెదు రందుకొని వేగ తానె తెచ్చి
కట్టపైఁ గుమ్మరించును గరుణ ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. అలసి మెల్లన మును పరుగు దెంచెద రిప్పు,డే తెంచెదరు వేగ మే మిది యని
యడిగిన గురునకి ట్లనిరివా రొక దార,కుఁడు తట్ట లెదు రందుకొని యొఁ గాన
వేగ వచ్చితి మని వీఁడె వాఁ డని చూపఁ, జూచి పల్కె ననంత సూరి యిట్లు
మాయబాలకుఁడవై మావృత్తికిటు లేల,యొడిఁగట్టుకొంటివి వాంఛగలిగె
తే. నేని వేఱొకతట్టఁ జేఁబూని మట్టి, మోయు మన్ననుగనిపింపఁ జాఁడొఁ దన్ను
భక్తవశ్యుండు వేంకటభర్త యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 9
సీ. ఒకనాఁ డనంతార్యుఁ డురుతరతులసికా,వనములో దళములఁ దునుము చుండఁ
గర మొకసర్పము గఱచిన నీరాడి, యెద గురునిఁ దలంచి యెప్పటట్లు
విరులదండలఁ గూర్ప విని పిలిపించి లక్ష్మీశుఁడు నీతలం పేమి యనినఁ

గఱచినభుజగము ఘనమైన దాయెనా, విరజలో నీరాడి హరిని గొలుతుఁ
తే. గఱవఁబడుభోగి కొకవాసి గలిగెనేని, నీదుకోనేటనీరాడి నిన్నె కొలుతు
నని హరికిఁబల్కె నయ్యనంతార్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. తిరువయోధ్య కనంతగురుఁడు సంశ్రితులతో, విచ్చేయువేళ శ్రీవేంకటేశు
దివ్యప్రసాదపాథేయముఁ గొనిపోయి, యలసి యాత్రవలో నారగింపఁ
దలఁచి చాలఁ బిపీలికలఁ బ్రసాదమునందుఁ, జూచి యిట్టు లనంతసూరి పలికె
నిత్యసూరులు పీరు నిత్యమాయద్రిపై, వాసిగా సుఖపడువారు గాన
తే. వేగ మీరీ ప్రసాదము వేంకటాద్రి, నుంచి రండని శిష్యులఁబంచ వార
లట్లు చేసిరి నిజదేశికాజ్ఞ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర. 11
సీ. ఒకనాఁడనంతార్యుఁడొంటిమైమణిమంట, పమునందుసురభిపుష్పములఁగూర్ప
హరి పిల్వఁ బంచిన నతఁడు చలింపక, కుసుమదామము లన్ని గూర్చి తెచ్చి
యర్పించినను గనియాజ్ఞ మీఱితివేమి, యనిహరియడుగ నయ్యార్యుఁడనియెఁ
బఱవు దప్పినవిరుల్ పరిమళింపవు నీది, యాన మీఱిన భీతి వీని కేమి
తే. యిరువురను సంశ్రయించితి మిగ్గిరీంద్ర, మస్మదార్యాజ్ఞ మీపని కైనవీని
కాజ్ఞ పని యేమియనియెన యార్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. శ్రీరంగమున నిట్టిశిష్యులతోఁ గూడి, సంయమీంద్రుఁడు గోష్ఠి సలుపుచుండ
గురునకుఁ జెప్పక కూరేశుఁ డొకనాఁడు, రంగేశుఁజూచియుప్పొంగి పొగడె
యతఁడు ప్రసన్నుఁడై యభిమత మిచ్చెద, వేఁడుకొమ్మనఁ గూరవిభుఁడుపలికె
నీప్సితార్థము మున్నె యిచ్చితి విది గాన, మగిడి నిన్నర్థింపఁ దగునె యనిన
తే. నేఁడు గురునాన నీయాన నీవు గోరి, కొమ్ము మఱియొక వర మిత్తుఁ గూరనాథ
యనిన హరి కిట్టు కూరేశుఁడనియెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. భవదనుభవనిత్యబలవద్విరోధి యీ, ప్రకృతిబంధముఁ బాపి భవదుదార
సతతానుభవము నాకొసంగు మన్ననుహరి, యదిదక్క వేఱొక్కటడుగుమనిన
నంతకంటె మఱొక్కటడుగ నొల్లదు మది, యన్న రంగేశుఁడుహర్షమొంది
నీకు నీవారికి నీవారివారికీ, నపవర్గ మిచ్చితి నని వచించి
తే. చారుశఠకోపతీర్థప్రసాదమాల్య, చందనము లాలవట్టము సత్కరించి
బహుమతియొసఁగెకూరేశుఁబంచెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. అర్చిరాదికగతి కగ్రిమశృంగార, మట్లాయలంకృతి యులర వచ్చి
మనికిపట్టునకుఁ బోక మదియొకచోనున్న, కూరేశుకృత్యముగురుఁ డెఱింగి
కాషాయచేల మాకాశంబునకు నేఁగఁ, జిమ్మి త్రిదండముఁ జేతఁ బూని [యె
యాడుచుండఁగఁ జూచియార్యులందఱుస్వామి, యేమిదియనసంయమీంద్రుఁడని
తే. వింటి మొకదొడ్డశుభవార్త వీనులలర, నదియునెదియన్నఁ జెప్పెదనాలకింపుఁ
డనియె యతిరాజు నిజసంశ్రితాళికనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. శౌరి కూరేశునిసంబంధసంబంధిజనులకు మోక్ష మొసంగె నరయ
మాకు సంబంధ మామాన్యునితో నుండుఁ, గావున మోక్షమే కలుగు ననుచు
సంతసించెద నని సంయమీంద్రుం డన, నార్యు లందఱు విని హర్ష మొంది
సచ్ఛిష్యునకు సదాచార్యున కొకతార, తమ్యము లే దని తలఁచి రప్పు
తే. డంతఁ గూరేశగురున కై చింతపడుచు, నమ్మహాత్మునిఁ గనుఁగొన యావరుండు
వైష్ణవౌఘముతోఁ గూడ వచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. చనుదెంచి కూరేశుఁ గని గురుఁ డనియెనీ, కర్హమాననుఁ బాసియరుగ ననుచు
నామాట విని యమ్మహాత్ముఁ డూరక యున్న, నాశయమే మని యార్యు లడుగ
సూరులు మును చనువారిపిమ్మటివారి, కెదురేఁగుమర్యాద యెందుఁ గలదొ
యానిత్యభూతిమర్యాద గీడ్పడ కుండ, ముందఱ చేరి యుం దుందు నేని
తే. మిమ్మెదుర్కొనవచ్చు నామీఁద ననిన, నచటి క్రమ మేమియిది యొక యద్భుతంపు
నిష్ఠ యని పల్కె సంయమినేత యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. గురుఁ డంతఁ గరుణఁ జేఁ గూరేశు చెవియందు, ద్వయమూఁదసూరులీవైన మేమి
యన మీ రెఱుంగ రీయవని రాకొమరుని, వదనము కర్పూరవాసనలను
విడిచిన జిహ్వ ద్రవింపనిపగిది నీ, యధికారి మోము ద్వయాంకురములఁ
బరిమళింపక యున్నవరట గట్టురసజ్ఞ, యనిమూఁపు నిమురుచు హస్తమునను
తే. ప్రాణభూతుని నిన్నెడఁ బాసి యెట్లు, జీవితంబు ధరింతు న న్నీవు కూడఁ
దోడుకచనుమని యతిపతి నుడివెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
వ. అని యిట్లమ్మహాత్మునివిశ్లేషంబునకు సహింపనోర్వక పెద్దయుంబ్రొద్దత్యంతార్తిం జెంది సంశ్రితవిశేషాసహిష్ణుండును వైష్ణవకులాలంకరిష్ణుండు నగునయ్యతివిష్ణుండు శ్రీవత్సచిహ్నమిశ్రుల నుద్దేశించి వత్సా శ్రీవైకుంఠంబున దివ్యరత్నమయ శతసహస్రస్తంభగుంభితంబును సమకాలసముదితానేకబాలభాస్కరప్రభావిభాసమానంబు నగుదివ్యాస్థానమంటపమధ్యభాగంబునందు రజతాచలశిఖరంబునం బోడమి లెక్కకళక్యంబు లైన చక్కని క్రొక్కాఱు మెఱుంగులం గలసి మెలసి విలసితం బగుసజలజలదమండలంబుపోలిక దివ్యయోగపర్యంకగతంబును నిజఫణామణిమండలసంతతదేదీప్యమాననిరుపమానమహామణిప్రభాపటలప్రభాసమానదశదిశావకాశం బగు శ్రీమదనంతమహాభోగిభోగతల్పంబునం బ్రసారితసవ్యపదారవిందుండును గుంచితదక్షిణశ్రీపదారవిందుండును జానున్యస్తసవ్యేతరపాణిపల్లవుండును నాగభోగవిన్యస్తసవ్యకరకమలుండును ననవరతవిరాజమానదివ్యరత్నమయకిరీటచూడామకరకుండలగ్రైవేయహారకౌస్తుభకేయూరకటకోర్మికాకటిసూత్రపీతాంబరశింజానమంజుమంజీరాద్యపరిమితదివ్యభూషణభూషితుండును వైజయంతీవనమాలాలంకృతుండును లక్ష్మీసంలక్షితవిశాలవక్షస్స్థలభ్రాజమానశ్రీవత్సలాంఛనుండును శంఖచక్రాదిదివ్యాయుధదీప్యమానదీర్ఘవృత్తభు

జభూషితుండును శ్రీభూనీళాదిదేవీసహస్రంబులతో విలాసంబులందగిలి క్రీడిం చుభక్తత్రాణపరాయణుండైన నారాయణుని పురుషదృష్టిచిత్తాపహారియగురూ పౌదార్యాదికల్యాణగుణగణం బతిరయంబున నిన్నాకర్షించుచున్నదినేనేమి సేయం గలవాఁడ నప్పరమపదనాథుండును దద్దివ్యలోకనివాసులేమిభాగ్యంబా చరించిరో పుడమి నిచ్చోట యోగనిద్రారతి నున్నశ్రీరంగనాథుండును నిద్దేశ వాసులు నేమిపాపం బొనర్చిరో తెలియంజాల నని పలికి మహాఫలానుభవంబు నకుం జనుకృతార్థులకుఁ జిత్తవైకల్యనిమిత్తంబు లగువికలోక్తు లాడం జనదు గావున వత్సా పరమపదంబునకుం బొమ్మని పీడుకొలిపి గాఢాలింగనం బొనర్చి ప్రేమవిహ్వలితసర్వావయవుండై యున్నసమయంబున, శ్లో॥ యో నిత్య మచ్యు తపదామ్బుజయుగ్మరుక్మవ్యామోహత స్తదితరాణితృణాయ మేనే। అస్మద్గురో ర్భగవతో౽స్యదయైకసిన్ధో రామానుజస్యచరణౌ శరణం ప్రపద్యే॥ అని యిట్లు తీర్థతనియ విన్నవించియామెంబెరుమానారుతిరువడిత్తామరలు తిరునేత్రంబుల శిరంబున నురంబున నాని శ్రీపాదతీర్థంబుఁ జేర్చి యమ్మహాత్మునిశ్రీహస్తంబుచే గ్రహించి త్రివారం బారగించి పర్వకాలంబున నమృతకిరణకౌముదీజుష్టంబగుదు గ్ధాబ్ధిచందంబునఁ బరమానందభరితసర్వాంగుండై యువ్వాంగి శ్రీవత్సాంక మిశ్రుండు కృతాంజలిపుటుండై స్వాచార్యునిం బంచి కతిపయదూరం బనుగ మించి యతనిచే ననుజ్ఞాతుండై సాష్టాంగంబుగా సేవింప ననుగ్రహించి య తీంద్రుండు నిజనివాసంబునకుం జనియె నంతఁ గూరేశుండు నిజగృహంబునకుం జని దేవీరత్నంబునీక్షించి నీతలంపెట్టిదనిన నాసాధ్వి స్వామీ దేవరవారిచిత్తాను వర్తినై మదీయస్వాంతం బుండుఁగాని యన్య మెఱుంగ నేరదని విన్నవించి సే వించి సాంజలియై యున్నయద్దేవి వినయోక్తులకు హర్షించి శ్రీపరాశరభట్టారకుని శ్రీరామప్పిళ్లనుం బిలిచి వత్సకులారా శ్రీరంగనాథుండును శ్రీరంగనాయకియు విచ్చేసియుండ మీకుం గొఱంత లేవియు సంభవింపవు శ్రీరంగరాజానుగ్రహం బున జనియించి వర్ధిల్లుచున్నార మతండే మాకు రక్షకుం డనితలంచియుండక యెంబెరుమానారుతిరువడిగళే తంజ మని విశ్వసించి యుండవలయును. భవజ్జ నని యైనయీసాధ్వికి విధేయులై యుండి శ్రీమహాభాగవతులయందుఁ ద్రివిధ కరణంబులచే నించుకైన నపరాధ మాచరింపక వారియం దనురక్తి సలుప వలయు నని యానతిచ్చిన నిజశ్రీపాదంబులయందును సాష్టాంగదండప్రణామం బాచరించి దుఃఖించుచున్నకుమారుల నిరువురం గ్రుచ్చి యెత్తి తనశ్రీహస్తం బున నమ్మహాత్ములకన్నీరు దుడిచి మీరు ప్రకృతిసంబంధమే ప్రధానంబు గాఁ దలంచి దుఃఖించితిరేని యెంబెరుమానారుసంబంధంబు దూషించినవార లగుదు రాత్మసంబంధంబుఁ దలంచి క్లేశించితిరేని నుఱుఁగుపఱుప నశక్యం బగుమ దీయసంబంధం బెఱింగి స్వస్థచిత్తులై యుండం దగు నని యక్కుమారుల నిరు

పురస్సరించి పుళ్లపుళ్లయూర్త్రాననుమహాదేశికునియూరు ప్రదేశంబున శిరం
బుంచి స్వదేవీరత్నం బయినయాండాళమ్మయూరుభాగంబున శ్రీపాదపద్మము
లుంచి యెంబెరుమానారుతిరువడిత్తామరలే ధ్యానించుచుఁబరమపదంబునకుం
జనియె నంత సంయమిశేఖరుండావార్త విని వేగ విచ్చేసి కూరేశకుమారు
లగుశ్రీవ్యాసపరాశరభట్టారకుల నాజ్ఞాపించి కూరేశున కంతిమకైంకర్యంబు
సేయ నియమింప జ్యేష్ఠపుత్త్రుం డగుశ్రీపరాశరభట్టారకుండు తిరుమాలయుఁ
దిరుప్పరివట్టంబును జాత్తుపడి మొదలగుకోవెలపరికరంబులతోనచ్చటిశ్రీవైష్ణ
వబృందంబు రావించి, శ్లో॥ సర్వకర్మాణి సూత్రేణ గాయత్ర్యావైష్ణవేన చ।
నారాయణానువాకేన స్నాపయే త్పితరం సుతః॥ అన్నప్రకారంబుగా నకూ
రేశగురునకుఁ దిరుమంజనంబు సమర్పించి కేశవాదినామంబుల ద్వాదశోర్ధ్వపుం
డ్రంబులు ధరియించి యలంకరించి శ్రీచూర్ణపరిపాలనంబు గావించి యాచర
మవిగ్రహంబు విమానంబునం దుంచి బ్రహ్మవిదగ్రేసరు లగుశ్రీవైష్ణవులు
వహింపఁ బంచమహావాద్యంబులతోఁ దోడ్కొనిచనితిరుక్కావేరీగర్భంబునం
దుంచి, శ్లో॥ కేశవార్పితసర్వాఙ్గం శరీరం మఙ్గళావహమ్। సర్వథానదహేద్విప్రో
బ్రహ్మమేధవిధిం వినా॥ అనుశాస్త్రక్రమంబున భగవద్దాసులగుముముక్షువులు
తిరుమేను విడిచిన నచ్చరమవిగ్రహంబు బ్రహ్మమేధసంస్కారంబు దక్క వేఱొ
క్కవిధిచే సంస్కరింపం దగదు గావున, శ్లో॥ బ్రహ్మమేధ మితిప్రోక్తం మునిభి
ర్బ్రహ్మతత్పరైః। మహాభాగవతానాం హి కర్తవ్యో విధి రుత్తమః॥ అనుహారీ
తస్మృత్యుక్తక్రమంబున శ్రీమహాభాగవతోత్తముం డగుశ్రీవత్సాంకమిశ్రుని
బ్రహ్మమేధసంస్కారవిధిచే సంస్కరించి యామీఁదనవశ్యకరణీయంబు లగుకృ
త్యంబుల శాస్త్రోక్తక్రమంబుగా ననుష్ఠించి యంతట సంయమీంద్రునిఁ దదీ
యు లగుమహాత్ములను నిజగృహంబునకుఁ దోడ్కొనివచ్చి, శ్లో॥ నాతఃపరతరం
తీర్థం వైష్ణవాంఘ్రిజలాచ్ఛుభమ్। తేషాం పాదరజఃపుణ్యం గఙ్గామపిపునాతిహి॥
అని శాస్త్రప్రసిద్ధం బగుమహావైభవంబు గలశ్రీమహాభాగవతశ్రీపాదతీర్థంబ
ర్థించి స్వీకరించి, శ్లో॥ శుభాదా ద్విజవరైర్యశ్చ సర్వసంపచ్ఛుభావహామ్। సహ
స్రశాఖాధ్యయనం కారయేద్ద్విజోత్తమః॥ శ్లో॥ అశుభాన్తే విశేషేణ ద్రావిడీ
బ్రహ్మసంహితా। అధ్యేతవ్యా ద్విజవరై రాశౌచమలనాశనీ॥ అనియు, శ్లో॥ వృ
ద్ధావాదౌ తు యేచాన్తే ద్రావిడీ బ్రహ్మసంహితా। అధ్యేతవ్యా ద్విజవరై రాద్యా
గీతసహస్రికా॥ అనియు బ్రహ్మాండపురాణంబునం జెప్పంబడుం గావునఁ దిరువా
యిమొళి యనుదివ్యప్రబంధం బనుసంధించి పుష్పాంజలియొనర్చి చాత్తుగావిం
చి, శ్లో॥ యథా తుష్యతి దేవేశో మహాభాగవతార్చనాత్। తథా న తుష్యతే
విష్ణు ర్విధివత్స్వార్చనా దపి॥ అనుశాస్త్రక్రమంబుగా శ్రీమహాభాగవతతదీ
యారాధనం బాచరించి వారలకు సకలసత్కారంబు లొనరించి కృతార్థుం డయి

యుండె నంత ॥ కూరత్తాళ్వారితిరునక్షత్రతనియను.—పుష్యమాసంబున హ
స్తనక్షత్రంబు గావున,శ్లో॥ మకరే హస్తనక్షత్రే సర్వనేత్రాంశసమ్భవమ్। శ్రీ
మత్కూరకులాధీశం శ్రీవత్సాఙ్కముపాస్మహే॥ శ్లో॥ అగ్ర్యం యతీంద్రశిష్యా
ణా మాద్యం వేదాన్తవేదినామ్। శ్రీపరాశరభట్టార్యమ్మహోపకృతి మాశ్ర
యే॥శ్లో॥ శ్రీవత్సచిహ్నమిశ్రేభ్యో నమ ఉక్తిమధీమహే। యదుక్తయస్త్రయీ
కణ్ఠే యాన్తిమఙ్గళసూత్రతామ్॥ అని యాశ్రితు లిట్లు తనియనులు విన్నవించి
రంత. 19

సీ. మరునాఁడె యెంబెరుమానారు చనుదెంచి, భట్టరయ్యను జెట్టఁబట్టి తోడుక
చని రంగభర్తయాస్థానమంటపమునఁ, బ్రణమిల్లి శ్రీరంగపతిని జూసి
సేవించి యద్దేవదేవుని శ్రీపాద,పద్మముల్ సూపె నబ్జాలకునకు
భట్టరా శ్రీపాదపద్మములను జూచి, హర్షింప నతని కిట్లనియె శౌరి
తే. వత్స మీతండ్రి లేఁడని వగవ వలదు, నన్నె మీతండ్రిగా మది నమ్మియుండు
మనుచు వాక్రుచ్చె హరి భట్టరయ్యకనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. మత్పుత్రుఁడని యభిమానించి హరిద్ర, తీర్థమిప్పించి సందియము దీఱ
మహి రంగరాజాభిమానపుత్రుండని, ఖ్యాతుఁడౌనట్లనుగ్రహముఁ జేసి
యున్న శ్రీహరిఁ జూచి యుడయవరనియె దీ,ర్ఘాయు విమ్మావె యాయర్భకునకు
విద్యఁ జెప్పెదనన్న వినియు నూరకయుండి, బహుమతు లొనరించి పంచె శౌరి
తే. యంత భట్టరు నెంబారు కప్పగించి, విద్యఁ జెప్ప నియోగించి వేగ వచ్చి
మఠమునం దుండె నాజగన్మాన్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
వ. అయ్యవసరంబున సంయమీంద్రుండు నిజపదాబ్జాశ్రితులగు దాశరథ్యాదిమహా
దేశికులకు భగవద్విషయంబు ప్రసాదించుచుండె నట్టియెంబెరుమానారు ప్రభా
వంబు బయల్పుచ్చు మహాత్ము లెవ్వరన్న వివరించెద శ్రీరంగనాథుఁడును శ్రీవేం
కటేశుండును గరిగిరివరదుండును యాదవాద్రీశుండును నృహరిస్వామియుఁ దిరు
క్కురుంగుడినంబియు శ్రీశఠకోపసూరీంద్రుండును శ్రీమన్నాథమునివరుండును
శ్రీయామునాచార్యవర్యుండును బెరియనంబియుఁ దిరుక్కోట్టియూరినంబియుఁ
దిరుమలనంబియుఁ గూరమాలాధరగురుండు నాళ్వాత్తిరువరంగప్పెరుమాళరయ
రనుమహాదేశికుండును మఱియు నెంబెరుమానారుతిరువడిఘళాశ్రయించిన చ
తుస్సప్తతిసింహాసనాధిపతులును బ్రహ్మారాక్షసుండును మూకవైష్ణవుండును మొద
లయినస్వామిస్వాములు వీరియందు విభూతిద్వయం బుడయవరులకు స్వాధీనం
బుగా నొసంగుకతన శ్రీరంగధాముండు యతీంద్రప్రభావప్రకాశకుం డయ్యె నీ
సంబంధిసంబంధుల కెవరి కేది లిఖితంబు వ్రాసి పంపించిన మోక్షం బిచ్చెద నని
ప్రతిజ్ఞ యొనర్చినకారణంబున శ్రీవేంకటేశుండును రామానుజమాహాత్మ్య
ప్రకాశకుం డయ్యె మఱియును. 22

సీ. దేశికోత్తములతోఁ దిరుమల కేఁగుచు, యతిరాజు మార్గమధ్యముననిల్వఁ
దుంబయూరొక్కండయందొక్కగోపాంగన, దివ్యదధ్యాజ్యముల్ దెచ్చి యిచ్చి
యారగించినమీఁద యతిపతిఁ గని దధిక్రయ మడిగిన యతిరాజు కృపను
వరదార్య యీగోపవనితకు శ్రీపాదతీర్థప్రసాదముల్ దెచ్చి యొసఁగు
తే. మనిన వరదార్యుఁ డార్యాజ్ఞ నట్లొనర్పఁ, బాదతీర్థప్రసాదానుభవముచేత
జ్ఞానవతియయ్యె నాగొల్లచాన యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోద మలర.
సీ. ఇను మొకరసమున హేమించుపగిది శ్రీపాదతీర్థము సోఁకి పాపజాతి
స్వస్వరూపజ్ఞానసంపన్నయై పల్కె, నీకు సద్గురునకు నెయ్యి పెరుఁగు
కలిగిన ట్లిచ్చితిఁ గాని తత్క్రియ మేటి, కపవర్గ మిమ్ము మహాత్మ యనిన
వేంకటేశుఁడుదక్క వేఱొకఁ డెట్లిచ్చు, మోక్ష మంచును శేషమూర్తిపలుక
తే. నతఁడు నీమాటవిను మనియార్యు లనఁగ, వింటిఁగావున నతనిపేరింట నొక్క
లిఖిత మిమ్మని యడిగెనా లేమ యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోద మలర.
సీ. సర్వజ్ఞ వేంకటశైలనాయక సత్వ,సంఘ నీసమయము సంస్మరించి
యీగోపసుందరి కిమ్ము మోక్షం బని, లిఖిత మార్యుఁడు వ్రాసి లేమ కియ్య
నాలేఖఁ గైకొని యతిరయంబున వచ్చి,కొండపై కెక్కనాగోపసాధ్వి
కేడుకొండలరాయఁ డెదురుగా నేతెంచి, యాలిఖితముఁ జూచి యాదరించి
తే. మోక్షమిచ్చెనునాగొల్లముద్దియకును, గాన యతిరాజమహిమప్రకాశకుండు
వేంకటేశ్వరుఁడయ్యె నీవిధమున నని, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర. 25
సీ. స్వప్నములో యాదవప్రకాశకునకు, యతిపతిసంబంధి వైతరింపు
మనుచుఁ జెప్పినకతయాజ్ఞమూర్తి వచించు,తర్కమునకుఁ బ్రతితర్క మొదవఁ
దడఁబడి పొగడుత్రిదండికిఁ గనఁబడి, శ్రుతిఁ దెల్పి జయ మిచ్చుకతనఁ గంచి
వరదుఁడు యతిరాజవైభవ మెఱిఁగించె, నట్లు యాదవగిరిహరియుఁ గలను
తే. దోఁచి యతిపతిరమ్మని తోడుకపోయి, మహినితనికిసంపత్కుమారుఁ డయ్యెఁ
గాన విదితముఁ జేసెఁ దద్గరిమ ననును, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర. 26
వ. అఴగరిస్వామి సంయమీంద్రుని ప్రభావం బెఱింగించిన తెఱం గెట్టి దనిన వివరిం
చెద నొక్కయవసరంబున నద్దివ్యదేశవాసి యై లోకరక్షకుం డగుపుండరీకా
క్షుం డెంబెరుమానారుసంబంధు లగువారి కరుళప్పాడిడ నాయిండే ననుచు
శ్రీవైష్ణవులు నిటలతటఘటితాంజలిపుటు లగుచు విచ్చేయఁ బెరియనంబితిరువం
శంబునం దవతరించినస్వాములు కొందఱు రాకున్న నాశౌరి వారినుద్దేశించి
మీరలు మదీయాజ్ఞోల్లంఘనంబు సేయుటకుఁ గారణం బేమి తెలుపుం డనిన
దేవా యతీంద్రుఁ డస్మద్వంశాలంకారభూతుం డయినమహాపూర్ణార్యులశిష్యుం
డు గావునఁ దత్సంబంధంబు ప్రధానంబు చేసి మీరు పిలిచితిరి గావున నమ్మహా
త్మున కాచార్యవంశ్యుల మగుటం జేసి పనివినక యుంటిమి గాని వేఱొకతలంపు

న లే దని వారు విజ్ఞాపనం బొనరించిన విన నవధరించినయప్పుగరిస్వామియు దశరథవసుదేవాదిరాజసత్తములు నాయందుఁ బుత్రప్రపత్తిఁ జేసినవిధంబున నున్నది మీ రెంబెరుమానారునం దొనర్చినశిష్యప్రతిపత్తి యని యాన తిచ్చి మఱియొకనాఁడు కిడాంబియాచ్చా నను దేశికేంద్రునిఁ గటాక్షించి మీ కభిమతం బగునొకపద్యంబుఁ బఠియింపు మనిన నతండు, శ్లో॥ అపరాధసహస్రభాజనం పతితం భీమభవార్ణవోదరే। అగతిం శరణాగతం హరే—అని యాశ్లోకంబు వచించిన నెంబెరుమానారు సకలచేతనులకు గతి యై యుండ మీ కిట్లు వచింప నర్హంబు గా దని యాన తిచ్చెం గావున నప్పుగరిస్వామి యతీంద్రుని ప్రభావప్రకాశకుం డయ్యె మఱియును తిరుక్కురుంగుడినంబియు శ్రీపరాంకుశయోగీంద్రుండును శ్రీమన్నాథమునివరుండును శ్రీయతీంద్రునిమాహాత్మ్యంబు ప్రకటితంబు గాఁ జేసినక్రమం బెట్టి దనిన. 27

సీ. కోరి తిరుక్కురుంగుడినంబి యతిరాజు, నాశ్రయించి రహస్య మరసెఁ గాన
బై ల్పువచ్చె గురుని ప్రభావ మట్లు శఠారి, తనమానసమునఁ ద్రిదండపాణి
శాంతు భవిష్యదాచార్యు నేతోరిత్సవ, శ్రీకరు సాక్షాత్కరించి మించి
కండో మనుచుఁ బాడెఁ గాన యతీంద్రుని, దివ్యప్రభావంబు తేటపఱచె
తే. శఠజిదాత్తభవిష్యదాచార్యవిగ్రహార్చచేఁ దెల్పె సంయమీంద్రాతిశయము
నెల్లవారికి నాథమునీంద్రుఁ డనుచుఁ, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర. 28

వ. అట్లా భవిష్యదాచార్యవిగ్రహంబు నాథపద్మాక్షరామయామునార్యాది దేశికులచేఁ గ్రమార్చితంబై శ్రీరంగంబునందు భగవద్రామానుజచరమవిగ్రహసన్నిధానవర్తి యై యుండు నని శ్రీమహాపూర్ణదేశికోత్తముం డిమ్మహాత్ముని మహిమ యెల్లవారికిఁ దెల్లముగా నెఱింగించిన తెఱం గెట్టి దనిన. 29

సీ. దాశరథ్యార్యాది దేశికోత్తములతోఁ, గూడి మహాపూర్ణగురుని యింటి
కెంబెరుమానారు లేఁగుదెంచినఁ జూచి, పెరియనంబియు లేచి ప్రేమతోడ
ధరణిపై సాష్టాంగదండప్రణామముఁ, గావించి మిగుల సత్కార మొదవఁ
జూచి యిట్లని యెఁ దత్సుత యత్తుళాయమ్మ, యయ్య మీ శిష్యుఁడు యతిపరేణ్యుఁ
తే. డితని కి ట్లాచరించితి రేమి యనిన, వారికి ముం దుద్ధవాక్రూరు లట్లు గురుఁడ
నైతి నీతని కనియె నయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. కావేరిలో నవగాహన మొనరించి, వైష్ణవౌఘముతోడ వచ్చుచుండఁ
దిరువీథిలో యతిదేవుఁడు గనుఁగొని, స్వగురుఁడు భక్తితోఁ జాఁగి మ్రొక్క
నతఁడు సానుగ్రహ మంజలిఁ గావించి, చన స్వామి దే మని స్వాములడుగ
నార్యుతలంపున కర్హ మదే యని, యతిరాజు పల్క నయ్యార్యు లతని
తే. కాతలం బెట్టివో చెప్పుమనిన వారి, కస్మదాచార్యు లాయర్థ మాన తియ్య
నర్హు లని పంచె వారి నయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. పూర్ణార్యుఁజూచి యా÷బుధజను ల్మెచ్చఁ, సంశయమడుగ నా÷సభ్యుఁడనియె
యామునార్యుఁడు వైష్ణ÷వాన్వితుఁడై వచ్చు, చున్నట్లుదోఁచిన ÷నుడయవరుల
కతిభక్తి మ్రొక్కితి ÷నాళవందారుపి, మ్మట నార్యపూర్తి ల÷క్ష్మణమునీంద్రు
లకుఁ గల్గిన ట్లన్య÷లకు లే దనుచుఁ జెప్పి, సచ్ఛాత్రునకు సదా÷చార్యునకును
తే. వాసి లే దనిగురుఁ డెంచి÷వరకుమారుఁ, బుండరీకాఖ్యు సంయమి÷భూమిపతికి
శిష్యుఁగాఁ జేసిమోదముఁ ÷జెందెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె÷మోదమలర.
వ. తిరుక్కోట్టియూరినంబి యీయతిక్షితీంద్రునివైభవంబుఁ దెలిపినక్రమం బెట్టి దనిన. 33
సీ. తిరుమంత్ర మొకనాఁడు÷దేశికుల్ వినుచోట, గోష్ఠీగహనపూర్ణ÷గురువరుండు
పిలిపించి యరసి యా÷భిక్షుభూపాలుని, పరసమృద్ధికి మెచ్చి ÷పరమకృపను
మాపాలియెంబెరు÷మానారె ర మ్మని, పిలిచి కౌఁగిటఁ జేర్చి ÷ప్రీతిఁ జెంది
మహిలోన నెంబెరు÷మానారె దర్శన, మని మనశాస్త్రముల్ ÷వ్యవహరించు
తే. ననుచు శ్రీవైష్ణవుల కెల్ల÷నానతిచ్చెఁ, గాన యతిరాజవిభవప్ర÷కాశకుఁడన
నమ్మహాదేశికుం డుర్వి÷నయ్యెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె÷మోదమలర. 34
సీ. గోవిందమిశ్రులు ÷గురునికై పఱచి యా, పరవుపై ముమ్మాఱు ÷పొరలి లేచి
నిలిచిన సంయమి÷నేత కటాక్షించి, తిరుమలనంబికిఁ ÷దెలుప నతఁడు
పిలిచి గోవిందమి÷శ్రుల కిట్లు పలికెను, గతి యెద్ది గురుతల్ప÷గామి కనుచు
నరకమే గతి యని ÷గురుని కాతఁడు పల్క, నిట్లేల చేసితి ÷వెఱిఁగి యెఱిఁగి
తే. యనుచుగురుఁడానతిచ్చిన ÷నాలకించి, సత్త్వనిధియైనయెంబారు ÷సద్గురునకు
మగిడియొకమాట పల్కె నీ÷మాడ్కి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె÷మోదమలర.
సీ. చీమ కుట్టక గడ్డి÷చిద్రుపల నొరయక, తిరుమేను పాన్పుపై ÷మెఱయుచుండ
దేవరవారు ని÷ద్రించినఁ జాలును, వీఁడు దుర్గతి కేమి ÷వెఱవఁ డనుచు
నెంబా రనినసూక్తి ÷కెంబెరుమానారు, హర్షింప నతని కి ÷ట్లనియె నంబి
యయ్య శ్రీరామాయ÷ణార్థముఁ దెలియుచు, నొక్క సంవత్సర÷ముంటి యిచట
తే. నీకుఁ దగువస్తునొకటియ్య÷లేకపోతి, ననుచుఁ జింతించుగురునక÷య్యతివరుండు
వినతి చేసిట్లు దా విన్న÷వించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె÷మోదమలర.
సీ. స్వామి మీసన్నిధి÷సకలవస్తువులందు, దానున నొక టియ్యఁ÷దలఁచి తేని
యనఘుని నెంబారు ÷నంబుధారాపూర్వ, మడియేని కిమ్మని÷యతివరేణ్యుఁ
డడిగిన నాతని ÷కాతిరుమలనంబి, యెంబారు నొసఁగి య÷తీశభాను
రాంఘ్రిపద్మములందు ÷నాత్మతనూజు రా, మానుజార్యాదుల ÷నాశ్రయింపఁ
తే. జేసెఁగావున సంయమి÷క్షితిమహేంద్రు, వైభవము తేటపఱచెను ÷వైష్ణవులకు
నమ్మహాత్మునిఁ దలఁచెద ÷నాత్మననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె÷మోదమలర.
వ. మఱియుఁ దిరుమలయాండాను త్రిదండమండలేశ్వరుని ప్రభావంబుఁ దెలియ వివ

రించినక్రమం బెట్లన్న సకూరమాలాధరగురుండు యతీంద్రునకుఁ దిరువాయ్మొఴికర్థం బొనరిచ్చుచున్న సమయంబున యరియక్కాలత్తుళ్లే యనుపాశురంబు ప్రస్తుతంబైనసప్పాట కొకయర్థం బమ్మాలాధరగురుండు వచింప యతీంద్రుం డుపకారస్మృతివిషయంబు గా మఱియొకయర్థంబుఁ జెప్పిన విని తిరుమాలెయాండా నిట్టివిశ్వామిత్రంబు రచింప నేర్చిననీకు సంప్రదాయార్థంబులు వినఁబని యేమి యని యుపరితనగ్రంథంబుఁ జెప్పక చాలించిన మఱికొన్ని దినంబులకు గోష్ఠీపూర్ణుండు విచ్చేసి రంగపతికి మంగళాశాసనం బొనర్చి మాలాధరదేశికేంద్రునిఁ గని సముచితసంస్కారం బొనరించి యమ్మహాత్మునిచే సమర్చితుండై సముచితాసనంబునం గూర్చుండి యమ్మాలాధరగురుండు దెలుప నతీతవృత్తాంతం బంతయుఁ దెలిసి యగ్గురూత్తము నుద్దేశించి మహాత్మా మన మిరుపుర మాళవందారుసన్నిధిని తిరువాయ్మొఴియర్థం బెఱుంగుచుండ యరియక్కాలత్తుళ్లే యనుపాట ప్రస్తుతం బైన నప్పాశురంబునకు యామునాచార్యుండు మన మిరుపురము నాకర్ణింప నొకయర్థంబుఁ బ్రసాదించె నంతట మీ రాచమనార్థంబు విచ్చేసితిరి కావున రెండవయర్థంబు మీచే శ్రుతంబు గాదయ్యె నప్పుడే నాయర్థంబు విని యుండితి యతీంద్రుం డస్మచ్ఛ్రుతం బయినయర్థంబె యుపన్యసించె నీయతీంద్రున కాళవందారు నెమ్మదిం దోఁచినయర్థంబె కాని వేఱొకయర్థంబు ప్రసిద్ధంబుగాదు గావున నీయర్థంబు ప్రామాణికతమంబని యొప్పందగు నదియునుం గాక సాందీపనికడఁ గృష్ణుం డధ్యయనం బొనర్చినట్లుగా దెయాయతీంద్రుండు మీకడఁ దిరువాయ్మొఴియర్థం బాకర్ణించుటయని తిరుక్కోట్టియూరినంబి వాక్రువ్వ విని విస్మయం బంది తిరుమాలెయాండా నాసంయమీంద్రునిం జూచి యతీంద్రా నీవొక్కనాఁ డైన నాళవందారుతో సంభాషించివె ఱుంగవమ్మహాత్మునితిరువుళ్లంబున నున్నయర్థంబెట్లెఱింగితివన్న యతీంద్రుండు కరకమలంబులు మోడ్చి యద్దేశికేంద్రు నుద్దేశించి మహాత్మా యామునాచార్యవర్యున కేనేకలవ్యుండఁ గానో యని యాన తియ్య విని హర్షించి యదియొకయవతారవిశేషం బని నిశ్చయించి భక్తిపూర్వకంబుగా సాష్టాంగదండప్రణామంబు గావించి మహాత్మునితిరువడిత్తామరలయందు సుందరత్తోళుడయా నను నిజకుమారశేఖరు నాశ్రియింపఁ జేసెం గావునఁ దిరుమాలెయాండాను సంయమీంద్రునివిభవంబు ప్రకాశింపం జేసెనింక నాళ్వారుతిరువరంగప్పెరుమాళరయరు యతీంద్రునివిభవంబు బైల్పుచ్చినక్రమం బెట్టి దనిన యతీంద్రుం డాఱుమాసంబులు తిరువరంగగురునిదివ్యభవనంబున వసియించి తిరువాయ్మొఴి మొదలైనదివ్యప్రబంధంబు లధికరించుచు సకలవిధకైంకర్యంబులు సలుపుచుండి యొక్కనాఁ డభ్యంజనం బొనర్చి యతిసౌరభ్యయుక్తం బగుసుకుమారతైలహారిద్రాచూర్ణంబున నుద్వర్తనం బొనర్ప నత్యంతహర్షయుక్తుం డై యగ్గురుండు వత్సా స

న్నను నాసర్వంబును స్వాధీనంబు గాఁ జేసికొంటి వని సుప్రసన్నుండై పంచమోపాయనిష్ఠ యుపదేశించి తిరువాయ్మొళియరయరనునిజకుమారకునయ్యతీంద్రుని శ్రీపాదాబ్జంబులం దాశ్రయింపంజేసెం గావునఁ దిరువరంగగురుఁడు సంయమీంద్రునివైభవం బెల్లవారికిం దెల్లమి గాఁ జేసె మఱియును బ్రహ్మరాక్షసుండును మూఁకబాలకుండును యతిస్వామితిరువవతారక్రమంబెఱింగించిన తెఱంగెట్టి దనిన. 38

సీ. నీకడఁ జదువుచు నిత్యసూర్యగ్రణి, యున్నాఁడు లక్ష్మణయోగి యతఁడు
మన్ముక్తికారణమహిమాఢ్యుఁ డని యాదవప్రకాశకునకు విప్రరాక్ష
సుఁడు చెప్పెఁ గావునఁ బుడమి యతీంద్రుని,విభవ మెఱింగిరి వివిధజనులు
కంచిలో ముందొక పంచవార్షికమూఁక, బాలుఁ డేఁడాది గన్నడక మగిడి

తే. యెల్లవారికిఁ గనఁబడి యిచట శేషుఁ, డవతరించెను లక్ష్మణఖ్యాతి ననియెఁ
గానమూఁగయుఁ దెలిపెఁ దద్గరిమ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. మఱియు నమ్మహాత్ముని శ్రీపాదాబ్జంబులాశ్రయించిన మహాదేశికులతని ప్రభావంబు బైల్పుచ్చిన ప్రకారం బెట్టిదనిన వివరించెద వడుగనంబి యాచార్యపదంబు డయవరులకే ముఖ్యవాచకం బగుటం జేసి యెంబెరుమానారుతిరువడిగళే తంజ మని యానతిచ్చె మఱియును గణ్ణియనూరిసిరియాచ్చాన్ సచేలస్నానపూర్వకంబుగా నార్తిచే నవసన్నుండై దివ్యాజ్ఞఁ బెట్టి యెంబెరుమానారు తిరువడిగళే శరణమ్మని యుండుఁ డని యాశ్రితుల కుపదేశించె-నరుళాళప్పెరుమాళెంబెరుమానారు శ్రీయతీంద్రుని యాజ్ఞచేఁ దమతిరువడిత్తామర లాశ్రయించిన యాచ్చానునకు ననంతాళ్వానునకుఁ దొండనూర్నంబికి మరుధూర్నంబికిని హితోపదేశం బొనర్చి యుడయవ రొకపిచ్చికమెడఁ దాళఫలంబు గట్టినగతి యిట్లొనరించితిరి మీర లెంబెరుమానారుతిరువడిగళే శరణమ్మని నమ్మి యుండుఁ డని యానతిచ్చెఁ బిళ్లపుళ్లియాళ్వాన్ తన్నాశ్రయించిన యెళివిలాళ్వానాభిజాత్యాదిమదంబుచే గర్వించి మనోవాక్కాయకర్మంబులచేఁ బరుల నిరాకరించుచుండ నెఱింగి యొకపర్వకాలంబునఁ దదీయకరణత్రయం బాచార్యదక్షిణగాఁ దనకతనిచే ధారాదత్తంబుఁ జేయించుకొని శ్రీమహాభాగవతులయం దానుకూల్యైకరనుండవై యుండుమని నియమించిన నతం డట్లాచరింప నశక్తుండై యొకవివిక్తస్థలంబాశ్రయించి యస్మదాచార్యులయెడ నార్ద్రాపరాధి నైతినని దుఃఖింపఁ దెలిసి యమ్మహాత్ముం డేతెంచి వత్సా నీకు దుఃఖపడఁ గారణం బేమి యనియడుగఁ దనమనోగతం బైనయర్థం బతం డాయార్యున కెఱుకపఱుప విని యద్దేశికేంద్రుం డతని నుద్దేశించి రాజదండభయంబుచేఁ బరుల విషయంబుగాఁ గాయికాపరాధంబు మనుష్యునకు సంభవింప నేరదు. శ్లో॥ యదీచ్ఛసివశీకర్తుం జగదేకేన కర్మణా। పరాపవాదసస్యేభ్యో గాశ్చరన్తీర్నివారయ ॥ అని యెడున్యాయంబునఁ బరాపవా

దవాక్యంబు లుడిగియుండు మింక మానసాపరాధంబు లుదయించెనేని యను తాపంబుఁ జెందిభగవద్రామానుజచరణారవిందంబులే శరణం బని యధ్యవసించితి వేని యాయధ్యవసాయంబు,శ్లో॥జ్ఞానాగ్నిః సర్వకర్మాణిభస్మసా త్కురు తేర్జున । నహి జ్ఞానేన సదృశం పవిత్ర మిహ విద్యతే॥ అనియెడుభగవదుక్తిక్రమంబు గామానసికాపరాధంబుల నశింపఁజేయు ననియానతిచ్చి నిజనివాసంబునకుం జనియె నంత నతండు స్వగురూపదిష్టక్రమంబునఁ గాలంబుజరపుచుఁగృతార్థుం డయ్యె మిళహాళ్వానొక్కనాఁడుఛందోమయుండై నగరుత్మంతునియంశంబుచే నవతరించినదాశరథిసూరిపురందరునితో శాస్త్రవాదంబు సేయ నుత్సహించిన మనము శపథం బొక్కటి చేసికొనియెద మని ముదలియాండా నా న తియ్యఁ బరాజితుండు జేతను వహించుటే శపథం బని యతండుపలుకనీయర్థంబు సమీచీనం బని దాశరథిసూరి యంగీకరించి విశిష్టాద్వైతపక్షం బవలంబించి బలవత్ప్రమాణతర్కశతంబుల నుడువ నవి యన్నియును వధియించి బహువిధంబుల ఖండించి యబాధితబహుప్రమాణతర్కసహస్రంబులుపన్యసించి సిద్ధాంతంబు స్థాపింప నతండు ప్రత్యుత్తరముఁ జెప్పలేక 'విజితోస్మి'యని నిజభుజస్కంధపీఠంబున వైనతేయుండు విష్ణునిగతి వహించి కొంతదూరంబు చని యలసి మహాత్మా భవదీయశ్రీపాదంబు లాశ్రయించెద నన్నుంగరుణింపుమని ప్రార్థింప 'సాధవో దీనవత్సలాః' అనియెడు న్యాయంబునఁబరమకారుణికుండైన యవ్వాధూలకులాలంకరిష్ణుండును డిగ్గి యతనిం దోడుకొని చని యెంబెరుమానారుతిరువడిత్తామరలాశ్రయింపంజేసి యిమ్మహాత్ముని శ్రీపాదపద్మంబులె ప్రాప్యప్రాపకంబు లని విశ్వసింపు మని విధించె నెంబారు శ్రీపరాశరభట్టారకార్యునుద్దేశించి వత్సా నీవు శ్రీరంగరాజున కభిమానపుత్రుండ ననియు శ్రీవత్సచిహ్నమిశ్రుల కభిమతసుతుండ ననియు సమస్తవేదవేదాంగవేదాంతాదిపారంగతుండ ననియును మదిఁ దలంచి ప్రమాదంబుఁ జెందక సర్వదేశకాలావస్థలయందు నెంబెరుమానారుతిరువడిగళే శరణ మ్మనుచు నమ్మి యుండు మిదియె పరమహితం బని యానతిచ్చె శ్రీపరాశరభట్టారకుం డొకసమయంబున నంజియ్యరు నీక్షించి నీవు వేదాంతి యనువిఖ్యాతనామధేయంబుఁ గలవాఁడ ననియు మ మ్మాశ్రయించితి ననియు మా కాచార్యదక్షిణగా బహుద్రవ్యం బర్పించితి ననియు మోస మొందక సర్వకాలంబులయందు శ్రీరామానుజపదాంబుజంబులే శరణ మని విశ్వసించి యుండు మని యుపదేశించె నంజియ్యరు నంబిళ్లనుం గటాక్షించి లోకాచార్యుండ నని పేరు గాంచితి ననియుఁ దిరువాయ్మొళికి వ్యాఖ్యానం బొనర్చితి ననియును స్వకీయాతిశయంబుఁ దలంచి పరాకుపడి యుండక నీ వెంబెరుమానారుతిరువడిగళే శరణ మ్మనినమ్మి యుండు మని యాజ్ఞాపించె మఱియొకనాఁడు నంబిళ్ల శివక్కరప్పిళ్లకడం జని

యొకవైష్ణవగృహంబున నిద్రించి యాశివక్కురప్పిళ్ళకై దండగొని మగిడి చను
చున్నసమయంబునం దొకవైష్ణవుండు తద్గృహద్వారవేదికయందు శయనించి
త్రోవ కడ్డంబుగా శ్రీపాదంబులు సాఁచి సుఖసుప్తుండై యున్న వీక్షించి పా
దంబులు ముడుచుకొమ్మని శివక్కురప్పిళ్ళ పలుక నంబిళ్ళవినవధరించి భగవద
నుగ్రహంబుచే నిఖిలాజ్ఞాననివర్తకం బైననిరతిశయనిర్మలజ్ఞానంబు లభించి శ్రీ
పరాంకుశమునీంద్రుండు శ్రీమహాభాగవతవిషయంబుగాఁ దిరుత్తాళ్ వణంగి యని
యానతీయ నీవట్లనం దగునా యని యతనిహస్తంబు పరిత్యజింప నతండు శివ
క్కుర యనుతనయగ్రహారంబునకుం జని యందుఁ గొన్నిదినంబులు గురుండుత
న్నుఁ బరిహరించె నింక నేనేమి సేయం గలవాఁడ నని యనుతపించుచుఁ దిరిగి
నంబిళ్ళసన్నిధి కేతెంచి సాష్టాంగప్రణామం బాచరించినిటలతటఘటితాంజలిపు
టుండై మహాత్మా యుభయనదీమధ్యస్థనరకరగృహీతరజ్జుయంత్రప్రక్షిప్తపాషా
ణం బానదీనిర్ఝరమధ్యదేశంబునం గూలుపోలికభవదీయపాణిపల్లవత్యాగవేగం
బున సంసారసాగరమహాప్రవాహంబునం బడితి నింక నీదాసచేతనున కేమిగతి
యని యత్యార్తుండై విన్నవింప 'క్షమాసారాహిసాధవః' అనియెడిన్యాయం
బున క్షమాసముద్రుండైనయద్దేశికేంద్రుండు తదీయాపరాధంబు క్షమియించి
యింక నెల్లప్పుడు యతీంద్రశ్రీపాదపద్మంబులేయుపాయోపేయంబులుగానమ్మి
యుండు మనుచు నియోగించె నెంబెరుమానారున కభిమానపుత్రుండైనశ్రీకు
రుకేశగురుండు సిరిభుత్తూరనునగ్రహారంబునకుం జనుదెంచిన వేదశాస్త్రపారంగ
తుండైనసోమాసియాండానద్దేశికేంద్రునికడఁ బ్రేమపూర్వకంబుగా శ్రీభాష్యం
బధికరించినపిమ్మట నక్కురుకేశగురుండు మగిడి చనుచుండఁ గొంతదూరంబతనిన
నుగమించి మహాత్మా యడియేని కొకపరమహితం బుపదేశించి నీవు భాట్టప్రాభాక
రాదిశాస్త్రంబులయందు సర్వజ్ఞుండ వనియు శ్రీభాష్యప్రవర్తకుండ వనియు నీ
వాసిఁ దలంచి ప్రమాదంబుఁ జెందక సర్వకాలంబులయందు సంయమీంద్రుని
చరణారవిందంబులే శరణం బని విశ్వసించి యుండు మని విధియించెఁ గోమఠత్తా
ళ్వాన్ తమసన్నిధియందు కాకంపాటియాచ్చాంబిళ్ళ యాదరపూర్వకంబుగా శ్రీ
భాష్యం బధికరించి యొకశ్లోకంబు దాసునకనుగ్రహింపు మని వేఁడుకొనిన నతం
డతనికి నెంబెరుమానారుతిరువడిగళే శరణం బని విశ్వసించి యుండు మనియుప
దేశించె నంగళాళ్వా నొక్కుంపాడియాచ్చాంబిళ్ళనుం జూచి యార్యసత్త
మా శ్రీరంగనాథుండు నీయెడఁ గోపం బుంచినవేళ నీమది నేమి తలంచితివని
యడుగ నెంబెరుమానారుతిరువడిగళే శరణం బని విశ్వసించి యుండితి ననియ
తం డతని కానతిచ్చె నెళాధూరియమ్మాళాత్మీయశ్రీపాదంబు లాశ్రయించినపన్ని
రువురుశ్రీవైష్ణవులు తనసన్నిధిని శ్రీభాష్యం బధికరించి భక్తియూపోపాయంబును
సాపాయం బని విన్నవింప వారికిఁ బ్రపదనం బుపదేశించిన నది దుష్కరం బని

వారనిన నట్లాయె నేని యెంబెరుమానార్ తిరువడిగళే శరణం బని యధ్యవసించి యుండుఁ డని యానతిచ్చె నడివిలాళ్వార్ తిరునారాయణపురంబునకరిగి యందు వంగిపురత్తాచ్చి మొదలైన భాగవతోత్తములకు శ్రీభాష్యంబు ప్రసాదింప వారి యర్థంబు గ్రహింపలే మనిన శ్రీభాష్యప్రవక్తయయిన యెంబెరుమానారుతిరువడిగళే శరణం బని నమ్మి యుండుఁ డని యానతిచ్చె శ్రీవేదవ్యాసభట్టారకుండు యాదవాద్రికిం జని యందు శ్రీరామానుజమునిసన్నిధానంబున నేఁబదిర్వురుసూరులకు శ్రీభాష్యార్థం బుపన్యసింప వారియర్థంబు భాగీరథీప్రవాహంబుగ తిదురవగాహం బని విన్నవింప నట్లాయె నేని మనకుం గులదైవతంబైన యెంబెరుమానార్ తిరువడిగళే శరణం బని నమ్మి యుండుం డని యానతిచ్చె నడివిల్ తిరువీథిప్పిళ్లైభట్టారకుండును దనయాశ్రితుల కట్లుపదేశించె వడుగనంబి యెంబెరుమానారుతిరువడిగళే శరణ మనియు నంబెరుమాళ్ తిరువడిగళే శరణ మనియు ననుసంధించుకూరేశదాశరథ్యాదులనుం జూచి యిరుకరయ రని వాక్రుచ్చె నిట్లు భగవద్భాగవత ప్రకటీకృత ప్రభావుం డైన సంయమిసార్వభౌమున కసంఖ్యేయభగవదవతారంబులందు రామకృష్ణాద్యవతారంబులకుఁ బ్రాధాన్యంబు గలుగుకొలఁది హారవల్లియందు నాయకరత్నంబునకుంబోలెఁ బూర్వాపరాచార్యమధ్యంబునఁ బ్రాధాన్యం బవ్యాహతం బై విలసిల్లుఁగావున నుత్తారకత్వవిశిష్టకృపామాత్రప్రసన్నాచార్యుం డైన యమ్మహాత్మునివిషయంబు గాఁ జేయు కైంకర్యంబు పరమప్రాప్యం బగు నది గాన నగ్గురుశిఖామణియర్చితుం డై సంతసించె నేనియష్టోత్తరశత దివ్యదేశావిష్కృతదివ్యమంగళవిగ్రహుం డగు శ్రీమన్నారాయణుం డారాధితుం డై మిగుల సంతోషించు 'చరితం రఘునాథస్య శతకోటిప్రవిస్తరమ్' అని యెడున్యాయంబుగా భగవద్రామానుజచరితం బంతయు నెవ్వఁడెఱుంగు నస్మదాచార్యానుగ్రహంబుచే బుద్ధిగోచరం బైనయంత యథాక్రమంబుగా విన్నవించితిం గావున బాలకులకలభాషణంబులు విని యుల్లసిల్లు తల్లిదండ్రులగతి శమదమక్షమావాత్సల్యాదికల్యాణగుణభూషితు లగు శ్రీమహాభాగవతులు వినవధరించి హాగపరాధంబులు క్షమియించి యాదాసచేతనునియం దనుగ్రహంబు సేయం దగుదురు మఱియును. 40

సీ. అంతటన్నొక్కనాఁ డాసంయమీంద్రుండు, తనమానసమునందుఁ దలఁచె నిట్లు
మర్త్యుండు నూటిరేండ్లు మనునేని పూర్ణాయు, విరువది యేండ్లుమాకెక్కువయ్యె
నరుచి యాసంసృతియందు జన్మించెను, నీపదాబ్జంబులనీడ నన్నుఁ
జేర్చుకొమ్మని యతిశేఖరుండు ప్రపత్తి, సలిపిన శ్రీరంగశాయి నుప్ర
తే. సన్నుఁడై యిట్లు పల్కెను సంయమీంద్ర, కాలమానముజో లేమికఘనుఁడ వీవు
తేఁడ వీచట నుండు మనిహరినుడివెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నెమోదమలర.
సీ. ఆర్తిచే యతిపతి యారంగపతిఁ జూచి, యర్థింప నతఁ డిష్ట మడుగు మనిన

సదయ నాసంబంధిసంబంధులకు నిమ్ము, నే లభించుపదంబు నీరజాక్ష
యని యడిగిన హరి యావర మిడి నేఁటి, కేడవనాఁడు నీ వీశరీర
ముడిగి నన్బొందుమా యుడయవరేయని,బహుమతు లొనరించి పంచినంత

తే. సంయమీంద్రుఁడు చను దెంచి స్వమఠ మొంది
సకలహితములు సన్నిధి సాత్త్వికులకుఁ
జెప్పె మూఁడుదినంబులు చెంద ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 42

సీ. ఆహితోక్తులు విని యార్యులు భయపడి, స్వగురువిశ్లేషము సైఁప లేక
యాత్మయాత్రయు దేహయాత్రయుఁ జాలించి, యుండఁదలంపఁ ద్రిదండపాణి
దెలిసి వారికి నాన తిచ్చె నిట్లనుచును, మీరు దల్చినపని సూరులార
యాచరించితి రేని యస్మదీయాచార్య,పరమదేశికుల శ్రీపాద మాన

తే. యస్మదన్వయ ముడిగి శఠారిమతియుఁ, గలఁచి సూరులగోష్ఠికిఁ గాక క్రిందు
పడుదు రని వారి కార్యులు పలికిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. గురునిసూక్తులు విని వెఱచి దేశికులింక,మాకేమిగతియన్న మాన్యుఁడనియెఁ
బదపడియొకఁడు ప్రపన్నుఁడై నను నీశ్వ,రాయత్తమగుఁ దదీయాత్మయాత్ర
దానికి వగవంగఁ దగదు దుఃఖించెనా,యాత్మార్పణముమిథ్యయగును ధ్రువము
ఆత్మకర్మాధీన మగుదేహయాత్రయు, వగవ రా దందుకు వగచె నేని

తే. వాఁడు నాస్తికుఁడగునని వరకృపావి,ధేయుఁడగులక్ష్మణార్యుండు దెలుపఁ దెలిసి
భక్తి గురునకు వారిట్లు పలికి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. యతీంద్రా యీశ్వరాధీనంబైనయాత్మయాత్రయందుఁ గర్మాయత్తంబగుదేహయాత్రయందుఁ జేతనున కన్వయంబు లే దని యాన తిచ్చితిరి యింక వీనికిఁ గాలయాపనం బెట్టి దని దేశికేంద్రు లడిగిన వారి కమ్మహాత్ముం డిట్లనియె నువాయత్వబుద్ధిమానిపరమప్రాప్యంబగుభగవత్కైంకర్యంబునందన్వయించియుండవలయు నక్కైంకర్యం బెట్టిదనినవివరించెద శ్రీభాష్యంబధికరించి ప్రవచనంబొనర్చుటయు నట్లు సేయ నశక్తుం డాయె నేని శ్రద్ధాపూర్వకంబుగా శ్రీశఠకోపసూక్తు లధికరించి ప్రవర్తింపం జేయుటయు నందుల కశక్తుండాయె నేని శ్రీరంగాదిదివ్యదేశంబులయందునిత్యనివాసం బొనర్చి జాత్యాశ్రయదుష్టనిమిత్తంబు లగుపదార్థంబులం బరిత్యజించి పరిశుద్ధంబు లగుద్రవ్యంబులు సంగ్రహించి యందు భగవంతునకుఁ బ్రీతిపూర్వకంబు గా నారాధనంబు సేయుటయు నదియుఁ జేయ నోపఁ డేని సార్వకాలంబు మంత్రరత్నార్థమననంబుఁ జేయుటయు నట్లొనర్పం జాలం డేని శ్రీయాదవాచలంబునం దొక్క కుటీరంబు నిర్మించుకొని యందు వసించుటయు నట్లు సేయం జాలఁ డేని వీఁడుమదీయుం డని యభిమానంబు గలుగుజ్ఞానాధికుం డైనయొక్క శ్రీవైష్ణవునియభిమా

సంబునం బొదిఁగి వర్తించుటయు నట్లు ప్రవర్తించునధికారులకు ముం దె ఱింగి వర్తింపం దగువిషయంబులు మూఁడమ్మూఁడువిషయంబు లెట్టివి యని న విశదపఱిచెద ననుకూలాత్ములు ప్రతికూలప్రాణులు ననుభూయచేతనులు నిమ్మ్యూరియం దనుకూలు రెవ్వరన్న శ్రీవైష్ణవులు ప్రతికూలు రెట్టివా రన్న భగవద్ద్వేషు లనుభూయు లెవ్వరన్న సంసారులనుకూలాత్ములంజూచినఁజందనకుసుమతాంబూలంబులమహనీయపూర్ణచంద్రికనుమలయమారుతంబును నభిమతవిషయంబునుం గన్నచందంబునంజూచి సంతసింపవలయుఁ బ్రతికూలప్రాణులంజూచిన సర్పాగ్నివిషాదులఁగొలందిఁ జూచి వెఱచి దూరంబు గా వర్తింప వలయు ననుభూయులం జూచినఁ గాష్ఠలోష్టాదుల తెఱంగున నుపేక్షాపూర్వకంబు గాఁ దృణీకరించి వర్తింప వలయు ననుభూయు లనుకూలించి రేని వారలకాత్మజ్ఞానం బుపదేశించి యనుగ్రహంబు సలుప వలయుఁ గా కున్న వారిని గటకటా యని కృపాదృష్టి నవలోకింప వలయు నిట్లొనర్చుటకుం బ్రతిబంధకం బర్థకామప్రావీణ్యం బని తన మది నెఱుంగ వలయు నర్థకామపరవశుం డై శ్రీవైష్ణవులఁ గని యాదరింప కున్న సార్వభౌముం డగురాజు తాఁగనుంగొన్న పుత్త్రు నవమానించి నం గనలుచందంబున సర్వేశ్వరుండునుంగరం బలుగునర్థకామంబులనిమిత్తంబు గాఁ బ్రతికూలుర నాదరించిన సార్వభౌముం డగురాజేంద్రునిమహిషి యొుడిగట్టి భైక్ష్యం బెత్త రాజున కవద్యావహంబు గావున నాసార్వభౌముండలిగినట్లు సర్వేశ్వరుం డతిక్రుద్ధుం డగు నర్థకామార్థసిద్ధికై యనుభూయుల నాదరించిన వరరత్నంబునకు వరాటకంబునకు వాసిగనంబడనట్లు తనకుదయించిననిర్మలజ్ఞానంబు చెడుం గావున వీనిని మహోపకారుం డగువారియాదరింపఁ డనినిజాశ్రితు లైనయద్దేశికేంద్రులకు సంయమీంద్రుం డాన తిచ్చె నంత.

సీ. శ్రీరంగనాథునిచెంతకు భట్టార, కార్యునిఁ దోడ్కొని యరిగి మొుదటఁ
దిరుమాల శఠకోపతీర్థప్రసాదాది, బహుమతు లన్నియు భట్టరయ్య
కిప్పించి పిదప యతీంద్రుఁడు తాఁ గొని, దర్శనస్థాపనదక్షుఁ డీతఁ
డిఁక మీఁద నని దేశికేంద్రుల కెల్లను, బల్కి భట్టరు కిట్లు పల్కె వత్స
తే. మేలునాఁటను వేదాంతి మేటిపండి,తుఁడు గలఁ డతనిదర్శనధూర్వహునిఁ గఁ
జేయు మీ వని యతిపతి చెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నెమ్మోదమలర.
సీ. కృప భట్టరార్యులకేలు తాఁ బూనుం, సా త్త్వికౌఘముతోడ స్వమఠ మొుంది
శ్రీమదర్చన మార్చి శ్రీవైష్ణవుల కెల్ల, శ్రీపాదతీర్థము చెంద నిచ్చి
యఖిలవైష్ణవజను లారగించినమీఁద, దాశరథ్యార్యాది దేశికులకు
నార్యులఁ గొందఱనప్పగించి మదంఘ్రు, లాన మీ రవివేక మాచరింప
తే. వలదు మ మ్మిడఁ బాసిన వగపుఁజెంది, యనుచు లక్ష్మణయోగీంద్రుఁ డానతిచ్చి
తనదువిభవముఁ జాలింపఁదలఁచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నెమ్మోదమలర.

సీ. అర్చకపరిచారకాదిరంగేశ్వర, కైంకర్యపరు లంతఁ గాంచి గురునిఁ
జేమోడ్చి యున్నంత శ్రీయతీంద్రుఁడు వారి, కంజలి గావించి యనియె నిట్లు
మా యపరాధముల్ మదిఁ దల్పఁ బోకుఁడీ, మాకు రంగేశుని మాఱు మీర
లని పల్కు యతిపతి కనిరి వారిట్లని, యఖిలాత్మజీవాత్ము లైన మీకుఁ
తే. చెప్పఁ దెట్లగు మిముఁ బాసి ధరణి నింక
బ్రతికెదము మేము జీవచ్ఛవంబు లనఁగ
ననుచు దుఃఖింప నార్యుఁ డిట్లనియె ననుచు-
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 48
సీ. కలిహారుం డిల కలంకారభూతుం డగు, శ్రీరంగపతి మీకు సేమ మొసఁగ
యోగనిద్రాసక్తి భోగిరాట్ఛయనుఁడై, యున్నాఁ డతని కిఁక యోగ్యకాల
ములయందుఁ గైంకర్యములు సేయుచును మది, మమ్ముఁ దలంపుచు నెమ్మినెమ్మి
యుండుఁడీ యని చెప్పి యుడయవ రాత్మవి, శ్లేషభీరువు లైన చేతనులకుఁ
తే. బలికె నిట్లని భయపడవలదు మిమ్ముఁ, బ్రోవ నర్చాత్మకుండనై నే వసింతు
నిచట నని పల్కె నాసంయమీంద్రుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. పూర్ణదేశికపదాంభోజముల్ శిరమునం, దురముపై నతిబాహువుల నద్ది
కూరమునగురుపదతామరసంబులు, ధ్యానించుచును మది యతివరుండు
ఎంబారుతోడఁ బైని నింపొంద శిరముంచి, యాంధ్రపూర్ణులతోడ నంఘ్రులుంచి
కరపద్మముల మోడ్చి కరుణాకటాక్షవీక్షణసుధ నాశ్రితసస్యములను
తే. తడిపి కనుమోడ్చి తిరుమేను విడిచి వెడలి, సర్వచేతనరక్షైకసాంద్రశక్తి
శేషుఁడై రంగధామునిఁ జెందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. స్వవియోగ మోర్వఁగఁ జాలని ముముక్షులకై, యలరాముఁ డర్చాత్ముఁడైనయట్లు
వామదేవత్యక్తభాసురాంగము బ్రహ్మ, దారువై నీలాద్రిఁ దనరినట్లు
రామానుజార్యచరమవిగ్రహము రంగ, పతికడ నర్చగాఁ బరిఢవిల్ల
నలభూతపురి వేంకటాద్రి యాదవగిరి, శ్రీరంగములయందు శ్రీయతీంద్రుఁ
తే. డాదిమధ్యాంతిమార్చాత్ముఁడై వసించె, ధరణి నిప్పటికైన ధన్యులైన
వారు సేవింపఁ గలవారు వారి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. తలఁపఁ బంచాశదుత్తరనవశతశక, విభవవత్సరచైత్రవిమలషష్ఠి
గురువారమున భూతపురి నార్ద్రఁ గేశవ, క్షితిదేవునకుఁ గాంతిమతికిఁ బుట్టి
చేతనరక్షకై క్షితి నూటయిరువది, సంవత్సరము లుండి శకము వేయు
డెబ్బదియేండ్లచే తీవిగా విలసిల్లు, మతివిభవత్తపస్విమాసమునను
తే. దశమి శశివారమున నార్ద్రతారమందు, శేషమూర్తి యతీంద్రుఁడు శేషరతుఁ
జేసి శ్రీరంగధామునిఁ జెందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 52
వ. తదనంతరవృత్తాంతం బెట్టి దనినఁ జరమోపదేశనియమనచరమతదీయానువర్త

నాది శేషధర్మజ్ఞానానుష్ఠానంబులు పరమాచార్యుం డగు శ్రీయామునాచార్య వర్యునకే యర్హతమంబులు సంసారిస్థితియందరుచిని వేదనంబును దదనుగుణంబుగా భగవత్పాదారవిందంబులాశ్రయించి తదుపదిష్టచరమార్థనిశ్చయాత్మక జ్ఞానంబు కలిగి యుండవలయు నని యుపదేశించుటయుఁ జరమకాలపర్యంతంబు స్వాభిమానాంతర్గతుల కుపకారార్థంబుగా వృత్తివిశేషం బొనరించుటయుఁ జరమదశయందు స్వాభిమతచరమార్థాధికారస్పర్శవిశేషంబును బూర్వాపరగురుపరంపరాహారయష్టిమధ్యగతనాయకరత్నం బగుశ్రీరామానుజమునీంద్రునకే చెల్లుంగానఁ దదీయదివ్యచరితంబు శ్రీరామకృష్ణచరిత్రంబులమాడ్కి శ్రీవైష్ణవులకు సదానుసంధేయం బగు. 52

మొదలియాండాన్-త. శ్లో॥ చైత్రే పునర్వసూజాతం యతిరాజపదాశ్రయమ్।
వాధూలకులధౌరేయం వన్దే దాశరథిం గురుమ్॥

తీర్థ-త. శ్లో॥ పాదుకే యతిరాజస్య కథయన్తి యదాఖ్యయా।
తస్య దాశరథేః పాదౌ శిరసా ధారయామ్యహమ్॥

తిరుక్కురుహప్పిరాన్ పిళ్ళాన్ తనియను.

శ్లో॥ విఖ్యాతో యతిసార్వభౌమజలధేశ్చన్ద్రస్సమత్వేన యః
శ్రీభాష్యేణ యదన్వయాన్నవిదితా శ్రీవిష్ణుచిత్తాదయః।
వ్యాఖ్యాం భాష్యకృదాజ్ఞయోపనిషదాం యో ద్రావిడీనాం వ్యధా
త్పూర్వం తం కురుకేశ్వరం గురువరం కారుణ్యపూర్ణం భజే॥

కిడాంబియాచ్చాన్ తనియను.

శ్లో॥ శ్రీవిష్ణుచిత్తచరణామ్బుజసంశ్రయాయ, చేతోమమస్పృహయతే కిమతః పరేణ।
నో చేన్మమాపియతిశేఖరభారతీనాం, భావః కథంభవితుమర్హతి వాగ్విధేయః॥

నడాదూరియాళ్వాన్ తనియను.

శ్లో॥ యస్మిన్పదం యతిపరస్య ముఖాత్ప్రణీతం నిష్కామమేవ నిదధే నిగమాన్తభాష్యమ్
తస్మైవ్రతం భగవతః ప్రియభాగినేయం వన్దే గురుం వరదవిష్ణుపదాభిధానమ్॥

సోమాసియాండాన్-త. శ్లో॥ నౌమి లక్ష్మణయోగీన్ద్రపాదసేవైకసాధనమ్।
శ్రీరామం క్రతునాథార్యం శ్రీభాష్యామృతసాగరమ్॥

నడివిలాళ్వాన్-త. శ్లో॥ యేన ప్రోల్లసతే నిత్యం గార్గ్యవంశమహామ్బుధిః।
మన్మహే తు సదా చిత్తే మధ్యమార్యం కళానిధిమ్॥

అరుళాళప్పెరుమాళ్-త. శ్లో॥ కార్తికే భరణీజాతం యతీన్ద్రాశ్రయమాశ్రయే।
జ్ఞానప్రమేయసారాభివక్తారం వరదం గురుమ్॥

అనంతాళ్వాన్-త. శ్లో॥ చైత్రే చిత్రాసముద్భూతం రామానుజపదాశ్రయమ్।
వన్దే శ్రీమదనన్తార్యం కల్యాణగుణసాగరమ్॥

శ్లో॥ అఖిలాత్మగుణావాస మజ్ఞానతిమిరాపహమ్।
ఆశ్రితానాం సుశరణం వన్దేఽనన్తార్య దేశికమ్॥

యాచ్చార్-త. శ్లో॥ యో వై వైష్ణవశేషత్వపర్యన్తం పరమాత్మనః।
శేషత్వ మాతనో జ్ఞేయం యజ్ఞేశం తం సమాశ్రయే॥

వడుగనంబి-త. శ్లో॥ రామానుజార్యచరణప్రవణం పరదేవవత్।
పరిపూర్ణ మహం వన్దే పరజ్ఞానపయోనిధిమ్॥

డెబ్బదినలుగురు సింహాసనస్థులసముదాయ-తనియన్లు.

శ్లో॥ రామానుజార్యశ్రుతిమౌళిభాష్య మర్థం రహస్యద్రవిడశ్రుతేశ్చ।
సంప్రాప్య తే నైవ గురూన్కృతార్థాన్ భజే చతుస్సప్తతిపీఠసంస్థాన్॥

వ. మారొన్నిల్లామారుధిచ్చిరియాండార్ తనయంతిమదశయందునర్వేశ్వరునిసంశ్రితవాత్సల్యంబుఁ దలంచెనేని చేతమునకు దుఃఖింపం బని లేదు-తనసుకృతదుష్కృతంబులు దలంచెనా యించుకైనను సుఖింపఁ డని యానతిచ్చె. 54

త. శ్లో॥ జ్ఞాతుం కూరకులాధిపం క్రిమిగళాత్ప్రాప్తాపదం ప్రేషిత
శ్శ్రీరామావరజేన కోసలపతిం దృష్ట్వా తదీయస్థితిమ్।
ప్రత్యాప్తస్త్వరయాపరాన్తకపురాత్కల్యాణవాపీతటే
యోఽసౌ మారుతి రిత్యశంసి విబుధై స్తస్మై నమః కుర్మహే॥

వ. మరుధూర్నంబి చరమకాలంబున మూఁడుజన్మంబులందుఁ దనకుమహాపరాధం బొనర్చినశిశుపాలదంతవక్త్రులనుదనపదంబునకుం జేర్చుకొనియె నట్టిభగవంతుం డనంతజన్మంబులందు ఘోరాపరాధంబు లొనరించినన న్నెట్లు విడుచు ననియె నీసూక్తికిం దాత్పర్యంబుసమాశ్రయణంబునకు ముందు తానాచరించిననిఖిలాపరాధంబు లుపహారంబులై యీశ్వరస్వీకారంబునకు హేతుభూతంబు లని యెఱుంగ వలయు-శ్రీధనుర్దాసుండును దనయవసానకాలంబున శ్రీవైష్ణవులనందఱిని బిలిపించి తదీయశ్రీపాదతీర్థం బుజ్జీవించి యపరాధక్షమాపణంబుఁ జేసికొని మదీయవిశ్లేషంబు సహింపలేక యవివేకం బొనరింపవల దని పొన్నాచ్చియారున కాజ్ఞాపించి శ్రీరామానుజశ్రీపాదంబులఁ దనశిరంబుననురంబునఁదిరునేత్రంబులం దుంచుకొని యమ్మహాత్మునిందలంచుచుఁ దిరునాటికింజనియెనంతఁ దద్దేవి యగుపొన్నాచ్చియారును దద్విశ్లేషజనితదుఃఖంబు సహించుకొనిద్వారసమ్మార్జనప్రోక్షణరంగవల్లీ ప్రభృతినానావిధాలంకారంబులు స్వగృహంబునకుం గావించి శ్రీయతీద్రుండును శ్రీమహాభాగవతులును నిత్యస్నానం బాచరించు కావేరీతీర్థఘట్టంబునకుం జని యం దవగాహనంబుఁ జేసిమంత్రరత్నం బనుసంధించుచుఁ దీర్థఘటంబెత్తుకొనివచ్చి యచ్చరమవిగ్రహంబున కభిషేకంబొనర్చి శ్రీవైష్ణవులతోడం గూడి శ్రీచూర్ణ పరిపాలనంబొనర్చికోవెలనుండి కొనివచ్చు తిరుమాల తిరుప్పరివట్టము మొద లగుభగవచ్ఛేషభూతమంగళద్రవ్యంబులచే

శ్రీవైష్ణవాలంకారంబు లాచరించినఁ దచ్ఛేషభూతశ్రీచూర్ణాదిదివ్యద్రవ్యంబులు స్వాము లందఱు నంగీకరించి తదీయభవ్యచరమవిగ్రహంబు దివ్యవిమానంబునం దుంచి యతీశ్వరు లేకాంతు లాచార్యపురుషు లాదిగాఁ గల శ్రీమహాభాగవతులు నూత్తందాది యనుసంధించుచుఁ గొనిపోవుచుండ నప్పొన్నాచ్చియారను సతని దివ్యవిమానంబు చూపడుదనుక ద్వారప్రదేశమునం దుండి కృతాంజలిపుటయై సేవించుచు నది కనఁబడకున్న నమ్మహాభాగవతవిశ్లేషజనితసంతాపం బోర్వలేక మోహంబుఁ జెంది పుడమిం బడి తిరుమేను విడిచి తిరునా డలంకరించె నంత నా వృత్తాంతం బెఱింగి స్వాము లందఱును మగిడి విచ్చేసి యాసత్యవతికి శ్రీచూర్ణ పరిపాలనాదిచరమకృత్యంబు లొనరించి యప్పిళ్ళైయొఱంగా వెల్లి దాసునితోడం గూడఁ దిరుప్పళ్ళి యొనర్చి రని సంప్రదాయప్రసిద్ధంబు. 55

ధనుర్దాసుని-త.-శ్లో॥ జాగరూకధనుష్పాణిం పాణౌ ఖడ్గసమన్వితమ్।
రామానుజస్పర్శవేదిం రాద్ధాంతార్థప్రకాశకమ్॥
శ్లో॥ భాగినేయద్వయాయాతభాష్యకారభయాపహమ్।
రంగేశమఙ్గళం కుర్వన్ ధనుర్దాస మహం భజే॥

వ. నంబితిరువళిధినాడాదాసుం డాత్మీయచరమదశయందుఁ దనవిశ్లేషంబు సహింపలేక దుఃఖించునిజాంఘ్రిపద్మసంబంధి నొకసాత్త్వికునిం జూచియోమందప్రజ్ఞా ప్రాప్తం బైనకాలంబు పేక్షించి యస్మదాచార్యుం డగు శ్రీపరాశరభట్టారకార్యునివేదాంతవ్యాఖ్యానవైఖరీస్వనం బాకర్ణించుచున్నదదాకర్ణనప్రతిబంధకంబుగా నేల యేడ్చెద వని యాన తిచ్చెం గావునఁ దదీయాభిప్రాయంబున సదాచార్యవ్యాఖ్యానవచనస్వారస్యాసక్తి యపవర్గప్రాప్తియం దరుచిఁ బుట్టించు నని ప్రాజ్ఞులచేఁ దెలియం దగు మఱియును పిళ్లైతిరువధివళనాట్టరయరు తమయంతిమసమయంబునందుఁ గ్లేశింప నిజసాన్నిధ్యవర్తులగుస్వాములందఱు పరస్పరముఖావలోకనంబు సేయ నమ్మహాదేశికుండు వారియభిప్రాయంబుఁ దెలిసి ప్రాజ్ఞులారా సంసారిచేతనులప్రభూతదుఃఖంబుఁ దలంచి వచ్చితిఁ గాని నేఁ జేమియు వీనికి దుఃఖకారణంబు లే దది యెట్లంటి రేని సకృత్ప్రణామరూపం బగు ప్రపత్తిరూపసులభోపాయంబుచే నత్యంతహేయసంసారంబుఁ బాసి పరమపురుషార్థలక్షణదుర్లభమోక్షంబు లభియించెద మని యెఱుంగక యధోగతియందుఁ బడుదు రని దుఃఖించితి నని స్వాభిప్రాయంబుఁ దెలిపె నాసూక్తి యాలకించి వారందఱు మిగులసంతసించిరి గావునఁ బరదుఃఖాసహిష్ణుత్వంబును బరసమృద్ధ్యైకప్రయోజనత్వంబు నీరెండును శ్రీవైష్ణవుల కసాధారణధర్మంబు లని తెలియ వలయు మఱియు శ్రీరామానుజపదచ్ఛాయాభూతుం డగుగోవిందమిశ్రుండు స్వకీయగురుచరమావసరంబునందుఁ దదనుగ్రహంబుచేఁ దదీయదివ్యశ్రీపాదపద్మయుగంబు శిరసావ

హించి యమ్మహాత్మునియాజ్ఞచేఁదత్పాదలబ్ధార్థవిశేషంబులు గొన్ని శ్రీపరాశర
భట్టారకార్యప్రముఖమహాదేశికులకుం బ్రతిపాదించుచుఁ గొన్నిదినంబు లుండి
నిజాచార్యవిశ్లేషజనితార్తి సహింప లేక తల్లిని బాసిన స్తనంధయశిశువుమా
డ్కి మిగుల దుఃఖించుచు నొక్కనాఁడు శ్రీరంగరాజశ్రీపాదసన్నిధికిం జని తద్ది
వ్యమంగళవిగ్రహం బాపాదమస్తకం బనుభవించి ప్రేమపూర్వకంబుగా నతని
సన్నుతించి యతనియనుగ్రహంబుచేఁ దద్దివ్యతీర్థప్రసాదాదిబహుమతి లభించి
మోక్షలక్ష్మీప్రాప్తికై యతనిచే ననుజ్ఞాతుం డై తద్దివ్యవిమానంబునకుం బ్రద
క్షిణప్రణామంబు లాచరించి శ్రీరామానుజమఠద్వారంబు కడ కేతెంచి యచటం
గూరనాథప్రణీతంబగు యోనిత్యమచ్యుతేత్యాదిశ్లోకంబులం బఠించి భక్తిపూర్వ
కంబుగా సాష్టాంగప్రణామం బాచరించి స్వకీయమఠంబున కరుగుదెంచి యందు
భగవదారాధనంబు గావించి పెరియభట్టరు మొద లగు శ్రీమహాభాగవతుల
శ్రీపాదతీర్థంబు జ్జీవించి వారలారగించినపిమ్మట భగవద్భాగవతశేషంబగు ప్రసాద
లేశంబు స్వీకరించి పద్మాసనంబు రచియించి శ్రీవైష్ణవులఁ గొందఱిని బరాశర
భట్టార్యున కప్పగించి కరకమలంబులు ముకుళించి తిరునేత్రనిమీలనం బొనరించి
ధ్యానారూఢనిజాచార్యదివ్యమంగళవిగ్రహంబుఁ దలంచుచుఁ బరమపదం బలంక
రించె నంత శ్రీపరాశరభట్టారకుం డాచార్యవిశ్లేషంబుచేఁ బెద్దయుం బ్రొద్దు దుః
ఖించి స్వాములు కొంద ఱూఱడింప ధైర్యం బవలంబించి తదీయానుజుం డగు
సిరియగోవిందగురుని శ్రీహస్తంబుచే బ్రహ్మమేధవిధానంబున ఖననాదియతిసం
స్కారంబులు చేయించి యగ్గురునకుం దిరువధ్యయనమహోత్సవంబు సలిపె
శ్రీవకుళభూషణ నాథ యామునయతీంద్రప్రముఖపూర్వాచార్యు లందఱు కాల
తత్త్వస్థితిపర్యంతం బాశ్రితచేతనసంరక్షణార్థంబు గా లీలావిభూతి నలంక
రించి యుందురు గాన పెద్ద లందఱు వారికిఁ దీర్ఘదివసం బాచరింప రిది పరమ
రహస్యం బని శ్రీవాదిభీకరుం డాన తిచ్చె. 56

శ్లో॥ పుష్యే పునర్వసూజాతం వన్దే గోవిన్ద దేశికమ్।
రామానుజపదామ్భోజద్వన్ద్వప్రవణమానసమ్॥
రామానుజపదచ్ఛాయా గోవిన్దాహ్వనపాయినీ।
తదాయత్తస్వరూపా సా జీయాన్మద్విశ్రమస్థలీ॥

సీ. శ్రీభూతపురనాథ ౯ సేవ్యేభగిరినాథ, రాజద్వశీకృత ౯ రంగనాథ
వేంకటాచలవాస ౯ వేదవిన్నిజదాస, రమణీయతరహాస ౯ రవివికాస
భవ్యగుణాధార ౯ పరమతత్త్వవిచార, యఘుగిరీశశరీర ౯ యఘువిదూర
కల్యాణనిభకాయ ౯ ఖండితహరిమాయ, కరుణావిధేయ సత్కవిసహాయ.
తే. సంయమీశ్వర లక్ష్మణా ౯ చార్యధుర్య, కూరరాడ్దాశరథ్యాది ౯ గురుసమర్చి
తాత్మపదపద్మములఁ జూప ౯ వయ్యయనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ౯ మోదమలర.

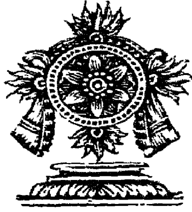
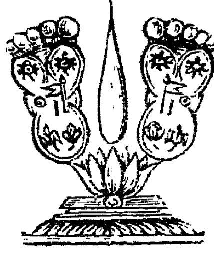
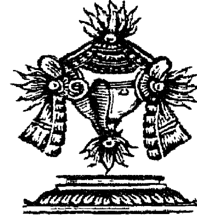
శా. శ్రీమద్రంగపతిప్రధానసచివా శ్రీయోనిదానోత్సవా
నామోచ్చారణమాత్రపాపహరణా నారాయణప్రీణనా
కామక్రోధభవాంధకారతపనా కల్యాణసంస్థాపనా
హైమప్రోల్లసితత్రిదండకర భక్తారామ రామానుజా. 58

సుగంధివృత్తము. బాలసూర్యవిగ్రహా ప్రపన్నభార్యనుగ్రహా
ఫాలభాసురోర్ధ్వపుండ్ర బ్రహ్మసూత్రమండితా
నీలలోలసచ్ఛిఖా వినీతసత్త్వవత్సఖా
శాలితారుణోత్తరీయ శర్మదా యతీశ్వరా. 59

మాలినీవృత్తము. సకలభువనపాలా సాధుహృత్పద్మలోలా
వికసితనిజకీర్తీ విస్ఫురచ్ఛేషమూర్తీ
సుకవినుతచరిత్రా శుద్ధగాంగేయగాత్రా
ప్రకటితహరికార్యా భవ్యరామానుజార్యా. 60

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవ పరవాది భయంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్రాపస్తంబసూత్ర కణ్వసగోత్ర పవిత్రోభయకవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతంబగునయాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునందు మధ్యమభాగంబున శ్రీమదాంధ్రపూర్ణమాహాత్మ్యంబును శ్రీమదనంతగురుప్రభావంబును శ్రీవత్సాంకమిశ్రచరమవైభవకీర్తనంబును శ్రీపరాశరవ్యాసభట్టారకులను శ్రీరంగనాథుండు పుత్రస్వీకారంబుఁ జేయుటయు శ్రీరంగరాజశ్రీపరాంకుశనాథయామునప్రముఖ భగవద్భాగవతాచార్యసముదాయంబు శ్రీయతీంద్రునివిభవంబు బైల్పుచ్చుటయు భగవద్రామానుజచరమమహోత్సవప్రదర్శనంబును దాశరథ్యాది దివ్యసూరిచరమసూచనంబు నన్నది సర్వంబును ద్వాదశోల్లాసము.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి మధ్యమభాగము ముగిసెను.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

ఉత్తరభాగము.

ప్రథమోల్లాసము.

భూనీళావిలస
త్పార్శ్వభవయుతరంగరాజరంజితహృదయా
బ్జా భువనయతివిభూషణ
శ్రీభూతపురీనివేశ శ్రితకూరేశా. 1

వ. అవధరింపుము. 2

భట్టరువారి ప్రభావము.

శ్రీపరాశరభట్టరు-త. శ్లో॥ వైశాఖమాస్యనూరాధాజాతం భట్టార్యదేశికమ్।
గోవిన్దయతిపాదాబ్జచఞ్చరీక మహం భజే॥
శ్రీపరాశరభట్టార్య శ్శ్రీరఙ్గేశపురోహితః।
శ్రీవత్సాఙ్కసుత శ్శ్రీమాన్ శ్రేయసే మేస్తు భూయసే॥

సీ. శ్రీపరాశరగురుశేఖరుం డంత శ్రీ,రంగధామమున మెఱుంగు మీఱ
దర్శనస్థాపనదక్షుఁ డై సాత్త్విక,సంఘముతో గోష్ఠి సల్పుచుండ
నటఁ దీర్ఘవాసిబ్రాహ్మణుఁ డొకఁ డేతెంచి, యద్దేశికునిఁ జూచి యంజలించి
యాసూరియుభయవేదాంతగోష్ఠీపూర్తి, కాశ్చర్య మందుచు నతని కనియె

తే. మేలునాఁటను మీవంటి మేటిపండి,తుండు వేదాంతి యని యొకఁడుండు ననుచు
భట్ట రామాట విని యిట్లు పలికె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె యాదమలర.

సీ. బాడబ నీయున్కిపట్టీల నేనాఁట, నెచటి కేతెంచితి విచటి కేమి
పనికి వచ్చితివి యాపండితుం డేపాటి,వక్తయై యేశాస్త్రవాదకేళు

లందు మత్తర్క శస్త్రాహతిని సహించు, నతనిబుద్ధిప్రతిభాదు లెట్టి
వని భట్టరన విని యావిప్రుఁ డతనికి, నాదు దేశము మేలుకనాఁడు తీర్థ
తే. యాత్ర సేయంగ వచ్చి రంగాధిపతిని, గాంచి నిన్నుఁ గన నిచటి కేతెంచినాఁడ
ననుచు వాక్రుచ్చి మఱియు నిట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.

సీ. ఆమ్నాయములయందు నతఁడు రుద్రసముండు, కాణాదపాణినిగౌతమోక్తి
శాస్త్రములందుఁ దత్సదృశుఁ డంతస్తంత్ర, మంతయుఁ గేళీగృహం బతనికిఁ
బాతంజలామృతపానమత్తుఁ డతండు, వేదాంతవిద్యావివిక్తబుద్ధి
వాగీశ్వరునిమాడ్కి వక్తృబుద్ధిప్రతిభాదుల హెచ్చెవ్వఁ డతనికంటె
తే. ధరణి నాతనితోఁ బోరఁదగినధీరుఁ, డెవ్వఁ డీనన్నుఁ దక్క బుధేంద్ర యనుచు
భట్టరాలింపఁ బల్కె నాదిట్ట యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

వ. అంతఁ బరాశరభట్టారకుం డవ్వేదాంతిని జయించి దర్శనోన్ముఖునిఁ గాఁ జేయం దలంచి యావిప్రు నుద్దేశించి శ్రీరంగంబునందు భట్టరని యొక ప్రబలవిద్వాంసుండు గలం డతండు నీతోడం దర్కింప నుత్సహించి యున్నవాఁ డని వేదాంతికిం దెలియం బల్కు మనుచు నుచితసత్కారం బొనరించి పనుప నతం డమ్మేలునాఁటికిం జని యందు వేదాంతినిం గాంచి నమస్కరించి యిట్లనియె. 6

సీ. ప్రాజ్ఞ పరాశరభట్టారకుం డను, పండితేంద్రుఁడు చోళమండలమునఁ
గనకాపగాదివ్యగర్భస్థితం బగు, శ్రీరంగ మనుమహాక్షేత్రమందు
నున్నాఁడు నీవాసి విన్నాఁడు నీతోడ, విన్నాణముగ వాదవిలసితంబు
సేయఁ గలం డని చెప్పిన వేదాంతి, విని విస్మయముఁ జెంది వేగ పోయి
తే. శాస్త్రములు భట్టరేమేమి చదివినాఁడొ, తెలిసిరమ్మని మగిడి యాద్విజునిఁ బనుప
నతఁడు శ్రీరంగపదమున కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఆజన్మిగట్టు భట్టార్యునిఁ గని మ్రొక్కి, యతనికి వేదాంతి యన్నమాట
లన్నియుఁ జెప్ప నయ్యార్యుఁ డాకర్ణించి, మోమునె త్తమ్మిని మొలకనవ్వు
చంద్రబింబమునందుఁ జవిజాలుపోలికఁ, దళుకొత్త నతనికిఁ బలికె నిట్లు
దండితిరుక్కురుందాండహం తిరునెడుం, దాండహ మనెడువిద్యలను రెంట
తే. నధిక మొందితి నేను వేదాంతికంటె, నన్యవిద్యలు దీటు మా కతని కనుచు
భట్టరని యాద్విజోత్తముఁ బంచె ననుచు, వాదభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.

సీ. వేగ నావిప్రుఁ డావేదాంతికడ కేఁగి, యప్పరాశరభట్ట రానతిచ్చు
శ్రీసూక్తు లన్నియుఁ జెప్పిన విని యతం డక్కజపడి తనయాత్మయందు
వేదశాస్త్రశ్రౌతవివిధపురాణేతి,హాసస్మృతులయందు నరసిచూడ
నీశబ్దములు రెండు నెచ్చటఁ గనఁబడ, వీపదంబుల కర్థ మించుకైనఁ
తే. దెలియ లేనైతి నని మదిఁ దేటఁ దోలఁగి, మన్మతస్థాపనాచార్యశబ్ద మెట్లు
చెల్లు నిఁక మాకు నని చింతఁ జేసె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.

సీ. పరఁగఁ బరాశరఽభట్టారకుం డంత, సంయమీంద్రుఁడు తమఽచరమదశను
మహిని వేదాంతి నఽస్మద్దర్శనాంతర్గ, తాత్మునిఁ గాఁ జేయుఽమనుచుఁ జెప్పెఁ
గాన తచ్ఛాసనఽకైంకర్య మొనరింతు, నని తలంపున నెంచిఽహరిని గాంచి
వినుతించి వేదాంతిఽవిజయార్థ మై వీని, కాజ్ఞ యి మ్మని వేఁడఽహరి యతనికిఁ
తే. బుత్ర తావకజిహ్వాగ్రఽమున వసింతు, వాద మొందిన నప్పరఽవాది నీకు
శిష్యుఁ డగుఁ బోయి రమ్మనిఽచెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోదమలర.
వ. ఇట్లు శ్రీరంగనాథుండు శ్రీపరాశరభట్టార్యుని కాజ్ఞాపించి నిజాలయాధికారికి స్వప్నగతుం డై యిట్లనియె. 11
సీ. మహి రంగపతి క;ఽమానపుత్త్రుఁడు పరా, శరభట్ట రని యెల్లఽజను లెఱుంగ
మద్దివ్యభూషణఽమణిమయచతురంత, యానసితాతపఽత్రాదు లన్ని
భట్టరు కర్పించిఽపంచుమా యతని మే, ల్కాఁటి కంచు రమావఽధూటివిభుఁడె
యాన తిచ్చి యదృశ్యుఁఽడై నపిమ్మట గుడి, యధికారి మేల్కాంచిఽహరిఁ దలంచి
తే. కాల్యములఁ దీర్చి యేతెంచిఽకని పరాశ, రార్యవర్యుని జైత్రఽసూత్రానుకూల
వేష మొనరించి పంచెనుఽవేడ్క ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోద మలర.
సీ. ద్వాదశాంగములందుఽధవళోర్ధ్వపుండ్రముల్, శ్రీచూర్ణరేఖలుఽచెన్నుమీఱఁ
గమనీయనవరత్నఽఖచితతప్తసువర్ణ, వరకిరీటము ప్రభఽశిరము మెఱయ
మకరకుండలసద్ధఽమణిగణకాంతిమం, డలము చెక్కులమీఁదఁఽజెలువుగులుక
హారాంగుళీయకేఽయూరకంకణకటి, సూత్రద్యుతులు మేనఽసొబగు మీఱ
తే. క్షౌమసంవ్యానపరిధానఽశాలి యైన, యప్పరాశరభట్టారఽకార్యుఁ డొప్పెఁ
జోళరాడ్యాము నార్యునిఽలీల ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోద మలర. 13
సీ. మాన్యులు కొనియాడఽమాణిక్యశిబికాధి, రూఢుఁడై కూరేశ్వఽరునిసుతుండు
చనువేళఁ బాండురఽశతశలాకచ్ఛత్ర, మార్యుఁ డొక్కఁడు పూనెఽనతని కెలన
ధవళచామరము లాఽతని కిరుగడలను, వీచు చుండిరి బ్రహ్మఽవేత్త లిరువు
రగ్రభాగమున వేఽశ్యాంగన లాడిరి, కొందఱు పలికిరిఽగుణకథాళు
తే. లమితదుందుభిముఖ్యవాఽద్యములు మొరసెఁ, బరఁగఁ గస్తూరిరంగనిఽపగిది వేడ్కఁ
జూచి రద్దేశికేంద్రునిఽసుజను లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోద మలర.
వ. అట్లద్దేశికసార్వభౌముండు శ్రీరంగధామంబు విడిచి ప్రతీచీనమార్గంబునం జనుచు. 15
సీ. మార్గమధ్యమునందుఽమహనీయసురభినా, నాపుష్పఫలసమ్మిఽనగవరముల
శరభసింహవ్యాఘ్రఽచమరాదిమృగకీర్ణ, బహుళధాతువిచిత్రఽపర్వతముల
నాశ్రమగ్రామాగ్రఽహారపట్టణముల, సంఫుల్లపద్మకాఽసారములను
బుష్కరిణుల బహుఽపుణ్యస్రవంతులఁ, జూచుచుఁ జని చనిఽసూరివరుఁడు
తే. రాజదుద్యానలక్ష్మీపుఽరంబు కడను, గమలకైరవకల్హారఽఘనసుగంధ

కలితకనకాపగను బొడఁగాంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఁ మోద మలర.

వ. అప్పు డప్పరాశరభట్టారకార్యుం డేతెంచినాఁ డని విన నవధరించి భగవద్రామానుజప్రియశిష్యుం డగుశ్రీమదనంతదేశికుం డెదురేఁగుదెంచి శ్రీకావేరీతీరంబున నకూ్రరేశాభిమతపుత్త్రునిం గాంచిన నమ్మహాత్ముండయ్యార్యసత్తమునకు సాష్టాంగదండప్రణామం బాచరించి పాణిపల్లవంబులు ముకుళించి ప్రహ్వుం డై యున్నం గటాక్షించి యనంతార్యుం డకూ్రరేశగురునికుమారునిం బ్రేమపూర్వకంబుగా గాఢాలింగనం బొనరించి కూరకులప్రదీపా నీ వతిసుకుమారుండవు జననంబు మొదలుగాఁ బ్రవాసకష్టంబు లెఱుంగవు దుర్గమం బైనయిగ్గిరిగహనప్రదేశంబున కేల విచ్చేసితి వని యాదరపూర్వకంబుగా నడిగినఁ దొల్లి యెంబెరుమానారు వేదాంతిని మద్దర్శనాంతఃప్రవిష్టునిఁ గాఁ జేయు మని యానతిచ్చెం గావున శ్రీరంగరాజానుజ్ఞాతుండ నై వచ్చితి నని విన్నవింప నాకర్ణించి యగ్గురువరుం డప్పరాశరభట్టారకుని స్వమందిరంబునకుం దోడ్కొని వచ్చి మిగుల సత్కరించి పరిజనసహితుండగునప్పరాశరభట్టారకున కాతిథ్యంబు గావించిన నాహారీతకులతిలకుండు ప్రహృష్టాంతరంగుండై యనంతార్యునితోడం గూడి లక్ష్మీపురాపరనామధేయం బగునాసిరిభేత్తూరు విడిచి తిరునారాయణపురంబునకుం జనుదెంచి.-శ్లో॥ యాదవాద్రిం జిగమిషా యేషాం కేషాంచ విద్యతే। తేషాం దేశే యమభటా నాగచ్ఛన్తి కదాచన॥ అనున్యాయంబున నెట్టివారైన యాదవాద్రికిం జన నిచ్చగించిరేని వారిదేశంబునందు మఱచియైన యమకింకరులు సంచరింప నొల్లరట్టిమాహాత్మ్యంబు గలిగి,-శ్లో॥ సహస్రశిఖర స్సోయం సాక్షాచ్ఛేషాత్మకో గిరిః। వైకుణ్ఠాదపి యత్రాహం రమయాసహితో రమే॥ అనియెడుపురాణవచనంబుచే శ్రీవైకుంఠక్షీరసాగరాదినిజావాసస్థానంబులకంటె శ్రీమన్నారాయణునకు నిత్యక్రీడామందిరం బై శేషస్వరూపం బై, శ్లో॥ వైకుంఠవాసిన స్సర్వే శేష శేషాశనాదయః। తిర్యక్స్థావరజన్మాని శ్రయన్తే యదుభూధరే॥ అనుప్రమాణంబుచేఁ జేతనాచేతనరూపంబులు దాల్చి యాశ్రయించునసంతగరుడవిష్వక్సేనాది నిత్యసూరుల కాటపట్టయి యున్నశ్రీయాదవాచలంబుఁ జెంది ముక్తపురుషుండు శేషతల్పారోహణంబు సేయుభావనచేనమ్మహాద్రికిం జని యందు శ్రీకల్యాణపుష్కరిణియం దవగాహనంబు గావించి కేశవందమరిత్యాది శ్రీశఠకోపదివ్యసూరిప్రణీతద్వాదశగాథ లనుసంధించుచు శ్రీచూర్ణరేఖాంచితంబులగుధవళతరద్వాదశచ్ఛిద్రోర్ధ్వపుండ్రంబులులలాటాదిద్వాదశాంగంబులయందు ధరించి విచ్చేయఁదద్దివ్యదేశవాసులగుద్విపంచాశద్దేశికోత్తములు శ్రీశఠకోపంబుఁ బురస్కరించుకొని యనేకకల్యాణవాద్యఘోషంబుతో నెదుర్కొనినం జూచి భక్తితోడం బ్రణమిల్లి యాశఠకోపంబు శిరసా వహించి యప్పురంబుఁ జొచ్చి తిరువీథిప్రదక్షిణం బాచరించి భగవన్మందిరంబు డాసి చ

తురాననగోపురంబునకుం జేమోడ్చి బలిపీఠంబుకడ సాష్టాంగప్రణామంబుఁ జేసి శ్రీభాష్యకారులసన్నిధి కేతెంచి యోనిత్య మచ్యుతేత్యాదిశ్లోకం బనుసంధించి భక్తితోడం బ్రణామంబు లొనర్చి తదీయతీర్థప్రసాదాదు లన్నియు లభించి వించి యద్దివ్యాలయంబునకుం బ్రదక్షిణంబు సేయుచు,—శ్లో॥ పశ్చాదపి విమానస్య ప్రాకారాన్తరమధ్యతః। సుదర్శనశ్చ లక్ష్మీశ్చ వర్తేతే సర్వకామదా॥ అను ప్రమాణంబునఁ దద్విమానప్రతీచీనభాగంబునఁ బ్రాకారంబునకంతఃప్రదేశంబున మణికీలితతప్తచామీకరనిలయంబులందుల్లసిల్లుచున్న సుదర్శనస్వామినియు దుగిరిలక్ష్మినిం జూచి శ్రీమదనంతవిమానంబునకుం గేల్మోడ్చి ముఖమంటపంబున కరుగుదెంచి యందు సాష్టాంగప్రణామంబుఁ జేసి యచటఁ బరాంకుశపరకాలాది దివ్యసూరుల భజియించి రామప్రియునిసన్నిధికిం జని సుల్తానుముద్దుపట్టితోడం గూడ నాసంపత్కుమారునిఁ గన్నులపండువు గాఁ గనుంగొని తద్దివ్యమంగళవిగ్రహం బాపాదమస్తకం బనుభవించి యచటఁదీర్థప్రసాదాదు లుజ్జీవించి వెల్వడి శ్రీవిష్వక్సేనులకడకుం జని యతనిం గొనియాడి ద్వారపాలకులయనుమతిచే గర్భగృహంబుకడ కరిగి యందుఁ దిరునారాయణస్వామిని గన్నులారం గని శ్రీవిష్ణుచిత్తోక్తమంగళాశాసనగాథాదశకంబుఁ జదువుచు మంగళాశాసనం బొనర్చి తదనుగ్రహంబుచేఁ దిరుమాలెయుఁ దిరుప్పరివట్టంబుఁ దీర్థంబు శ్రీశఠకోపంబును గ్రహించి యతనిచే ననుజ్ఞాతుం డై భగవన్మందిరంబు వెల్వడి వచ్చి శ్రీమదనంతదేశికునితోడం గూడ వేదాంతి యున్నగ్రామంబునకనతిదూరప్రదేశంబుఁ జెంది యందు జయజయ శ్రీమద్వేదమార్గప్రతిష్ఠాపనాచార్యా జయోభయవేదాంతాచార్యా జయ శ్రీవత్సచిహ్నమిశ్రాభిమతసుతా జయ శ్రీరంగరాజకుమారా జయ శ్రీరంగనాయకీకమలాలాలితదివ్యమంగళవిగ్రహా జయాదిమబ్రహ్మసహోదరా జయ శ్రీరంగనాథకృపాలబ్ధబ్రహ్మరథాధిరూఢా జయాభంగమహోత్తుంగపతంగపుంగవతురంగారూఢవీరనారాయణబిరుదాంకా జయ పక్షద్వయప్రపన్నకూటస్థా జయాభేద్యశైవస్తంభవిదారణా జయ హారీతాన్వయపయఃపారావారరాకాసుధాకరా జయ పరమవైదికలోకాగ్రేసరా జయ పరవాదిమదహస్తిపంచాననా జయ శ్రీపరాశరభట్టారకా అని యాశ్రితులు తనబిరుదులం బొగడుచుండ శంఖభేరీమృదంగవేణువీణాపటహకాహళాదికల్యాణవాద్యఘోషంబులు చెలంగ రత్నమయశిబికారూఢుం డై యుభయపార్శ్వంబుల శ్వేతచామరతాళవృంతాదులు వీవ సమూల్యరత్నఖచితకోటీరహారకేయూరకటకాంగుళీయకకటిసూత్రదివ్యమాల్యానులేపనక్షౌమోత్తరీయపరిధానాద్యలంకృతుం డై ముక్తాతపత్రచ్ఛాయ నేతెంచుసమయంబున. 17

సీ. ఇరువురుబ్రాహ్మణు లేతెంచి యచటికి, భట్టార్యుఁ గని మ్రొక్కి పల్కి రిట్టు
లెచటనుం డిచటికి నేతెంచితిరి మీర, లని యడిగిన వారి కతఁడు పల్కె

శ్రీరంగ మనుమహాక్షేత్రమునం దుండి, వేదాంతి నీక్షించి వాద మొంద
వచ్చితి మని యన వా రిట్లు పల్కిరి, యిట్టివేషముతోడ నెట్లు మీర
తే. లతనిగృహమున కేతెంచి యతనిఁ గాంచి, శాస్త్రవాదంబు సల్పంగ శక్తు లనిన
భట్టరి ట్లని వారికిఁ బల్కె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. విప్రప్రవరులార వేదాంతికడ కేఁగ, నడ్డ మే మని వారి నార్యుఁ డడుగఁ
దద్బహిర్ద్వారవితర్దులందుఁ దదీయ, శిష్యప్రశిష్యు లక్షీణమతులు
వాక్పతితో నైన వాదింపఁ గలవారు, దండిగాఁ బండితు లుండి యెట్టి
వక్తల నైనను వడిసుళ్లఁ బెట్టించి, దొమ్మి చేసి జయించి తోలఁగఁ ద్రోతు
తే. రట్టిచోటికి మీ రిట్టులరుగఁ దగునె, యొక్కబలవదుపాయము దక్క ననుచు
బ్రాహ్మణులు భట్టరయ్యకుఁ బల్కి రనుచు. వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. ఆయుపాయం బెద్ది యని భట్ట రడిగిన, బ్రాహ్మణు లతనికిఁ బల్కి రిట్లు
విత్తవంతుఁడు గాన వేదాంతి యన్నసత్త్రం బిడి తద్విమర్శమున కొక్క
మండపంబున నాఱుమతములకై యొక, యాసనం బుంచి యం దధివసించు
నాతని కడ కేఁగ నన్యయోగము లేదు, సత్త్రాశికై వడిఁ జనుట దక్కఁ
తే. గాన నీ వింక సత్త్రాశికరణి నరిగి, యతనిఁ గను మని బాడబు లనిన నాల
కించి భట్టరు కడు సంతసించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 20
సీ. ఊరికి దవ్వుల నుద్యానవనమునం, దాత్మీయపరికర మంత నిల్పి
శ్రీమదనంతదేశికునితో నీర్కావి, వలిపంబు మొలఁ గట్టి జిలుఁగుపుట్ట
మొకటి వక్షంబునం దునిచి కేల్దమ్మియం, దుదపూర్ణకలశంబు కుదురుపఱచి
సత్త్రభుగ్జనులతోఁ జని వార లన్నసత్త్రముకడ కేఁగిన దా నచటికిఁ
తే. జనక వేదాంతి యున్నట్టిశాలకడకు, నప్పరాశరభట్టార్యుఁ డరుగఁ జూచి
పలికె వేదాంతి యతని కీపగిది ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. దారక యన్నసత్త్రపుఁ ద్రోవ యదె చను, మని యతం డన విని యమ్మనీషి
కన్నభిక్షార్థమై యరుగుదెంచినవాఁడఁ, గా నని యబ్బుధాగ్రణి వచింప
నాతఁ డేభిక్షయం చడుగ నయ్యార్యుఁడు, వాదభిక్షం బిమ్మ వశ్య మనిన
సత్త్రాశి వైనను జదు విను మం తైనఁ, గలవాఁ డితం డని తలఁచి యాతఁ
తే. డిట్టిపండితుఁ డైన నా యెదుటనుండి, శాస్త్రములయందు వాదము సలుపఁ జాలఁ
డితఁడు సాహసికుం డని యెంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అట్లా వేదాంతి తనతలంపునం దలంప మత్తమాతంగాధిష్ఠితమందరాద్రిప్రస్థం
బుపైకిం జౌకళించునకుంఠితకంఠీరవంబుచాడ్పునఁ దద్విద్వదుపేతం బగుమ
హోన్నతమంటపమధ్యంబున కతిరయంబున నేతెంచి నిజపాణిపల్లవస్థితం బగు
జలకలశంబు నీర్కావిపావడంబుఁ జుట్టి స్వస్తికాసనాసీనుం డై నిజతేజోమండ
లంబున రోదసీకుహరంబు నిండి యుల్లసిల్లుచుండ వేదాంతశాస్త్రోపన్యాసంబు

న కుత్సహించు నగ్గురుకుమారకునిం జూచి తొల్లి యొకతీర్థవాసి బ్రాహ్మణునిచే మాకుఁ దెలుపంబడుపరాశరభట్టారకుండ వీవొకో యని యడుగ నాతం డౌ నన నద్దూరదర్శియు నిజాసనంబువిడిచి ప్రత్యుత్థానం బొనరింప నిట్లేల చేసితి వని భట్టరనిన నిన్ను జయించితి నేనియు నీయాసనంబుపైఁ గూర్చుండ నర్హుండ నయ్యెద నట్లు గాకున్న నీషడ్దర్శనాసనంబుతో మాకుం బ్రయోజనంబుగనం బడదని వక్కాణించి యమ్మహాత్మునియెదుట సుఖాసనాసీనుండయి యున్న యమ్మనీషిశ్రేష్ఠునిం గాంచి హర్షించి యాశ్రీరంగరాజాభిమానపుత్త్రుం డస్మద్వాక్యంబులు కొన్ని ముందఱ నాకర్ణింపు మని పల్కి ప్రావృట్సమయసముద్వేలోల్లోలమహోత్తుంగతరంగరంగద్గంగాతరంగిణీప్రవాహంబు తెఱంగుననుప్పొంగువాక్యౌఘంబుచేఁ బ్రసంగం బుపక్రమించి ప్రత్యక్షానుమానోపమానశబ్దాది ప్రమాణంబు లన్నియు విశిష్టబోధజనకంబులుగావున నిర్విశేషచిన్మాత్రబ్రహ్మబోధజనకంబులుగా నేరవు నిర్గుణశ్రుతు లన్నియు హేయగుణరాహిత్యంబుఁ జెప్పుం గావున బ్రహ్మం బనంతకల్యాణగుణాకరంబు తత్త్వమస్యాద్యద్వైతవాక్యంబులన్నియు విశిష్టాద్వైతపరంబు లిది సిద్ధాంతం బని చెప్పి స్వోక్తార్థోపపాదనసమర్థంబు గా నబాధితబలవత్తర్కప్రమాణసహకృతగ్రంథసహస్రం బుపన్యసింప విని యావేదాంతియు నాగ్రంథం బంతయు ననువదించి ఖండించి స్వారాద్ధాంతస్థాపకబహుతర్కప్రమాణజటిలంబు గానపరిమితగ్రంథం బుపన్యసించె నట్లన్యోన్యగ్రంథఖండననిర్వహణపూర్వకంబుగా హరి హరియును గిరి గిరియును గరి కరియుం బోరుతీరునఁ గ్రాసానుష్ఠానస్వాపకాలంబులు దక్కఁ దక్కినయవసరంబులందుఁ బరస్పరజిగీషచే బ్రహ్మతర్కప్రమాణశస్త్రచ్ఛటాలం బ్రబలవాదాహవం బొనరించువారికిం దొమ్మిదివాసరంబులుగడచె నంత శ్రీవత్సచిహ్నమిశ్రసుతుండు మహావాతసముద్ధూతతుంగతరంగపార్వణసముద్రంబుమాడ్కి విజృంభించియబాధితంబులైనబహుయుక్తిప్రమాణంబు లుపన్యసింపం గనుంగొని పరమాశ్చర్యరసాబ్ధిమగ్నుం డై ప్రత్యుత్తరంబు వచింపం దోఁచక మహాత్మా శ్రీరంగనాథుండు భవద్రూపంబున వచ్చి నన్ను జయించెం గాన మన్మానసంబు మిగుల సంతసించె నింక వీనిని నిజచ్ఛాత్త్రునిఁ గా స్వీకరించి యనుగ్రహింపు మని యకృత్రిమప్రేమప్రేరితమనస్కుం డై నిజపాదపద్మసమీపంబునం దార్తుం డై సాష్టాంగప్రణామంబు చేసి లేవకున్న యావిద్వచ్ఛేఖరునిం గటాక్షించి ప్రహర్షించి గ్రుచ్చి యెత్తి కౌఁగిటం జేర్చి సుధామధురోక్తుల నూఱడించి యతనికిం బంచసంస్కారంబు లొనరించి యర్థపంచకం బుపదేశించి యాకారత్రయసంపత్తియుం గలుగఁ జేసిన నవ్వేదాంతియును భాగవతోత్తముం డై నిజాచార్యుం డైన యప్పరాశరభట్టారకు నమూల్యరత్నాభరణామూల్యలేపనాంబరాదులచే నలంకరించి బహుధనం బర్పించినం బ్రహర్షించి యగ్గురుసార్వభౌముం డతనిం జూచి

వత్సా సర్వకాలంబులందు శ్రీవైష్ణవనిష్ఠాగరిష్ఠుండ వై తదీయారాధనంబు స
ల్పుచు శ్రీపరాంకుశపరకాలాదిదివ్యసూరిప్రణీతదివ్యప్రబంధంబులన్నియు నధి
కరింపు మని యానతిచ్చి తన్మందిరంబు వెల్వడి యనంతార్థ్యానుతోడం గూడ
విచ్చేయు చున్న నతం డమ్మహాదేశికునివెనువెంటం జని గ్రామబాహ్యారామం
బునం దమ్మనీషి.భాషాపతిమహాటోపంబుఁజూచి విస్మయంబుఁ జెంది ప్రహృష్టాం
తరంగుం డై యుండె నంత. 23

సీ. వెల లేనిమానికంబులు గీలుకొల్పిన, తపనీయమకుటముఁ దల ధరించి
మహనీయమణిసద్ధ మకరకుండలములు, శ్రీకారములఁ బోలు చెవులఁ దాల్చి
ఘనరత్నతరళముక్తాహారములఁ గంబు,గళమునఁ గీలించి కాంచనాంగ
దంబుల భుజమున ధరియించి కరములం, గుజ్జ్వలకటకము లూని వ్రేళ్ల
తే. దివ్యదూర్మికలను గూర్చి దివ్యవస్త్ర,కలితకటితటి నవరత్నఖచితకనక
భవ్యకటిసూత్ర ముంచెను భట్ట రనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. తిరుమేనియం దట్లు దేదీప్యమాననా,నానిస్సమాభరణములఁ దాల్చి
శుద్ధకాంచనమణిశోభితశిబికయం, దెక్కి యావిద్వన్మహేంద్రుఁ డరుగ
ధవళాతపత్ర మాతనిమస్తకంబుపై, వేడ్కతో నొకబ్రహ్మవేత్త పూనె
విమలచామరతాళవృంతముల్ వీచుచు, నిరుగడలను ధన్యు లేఁగ నగ్ర
తే. భాగమున మత్తకరిపై నభంగగరుడ, వీరనారాయణాహ్వయవిజయబిరుద
సుందరధ్వజ మూనిరికొంద ఱనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర. 25

సీ. సర్వతోముఖము లౌజయశబ్దములతోడ, వివిధవాద్యధ్వని వియ్య మొంద
భట్టారకార్యునిపరవాదవిజయము, నెల్లలోకములకు నెఱుకపఱుప
నమ్మహాత్మునిసిరి యంతయు నీక్షించి, తనలోన వేదాంతి తలఁచె నిట్లు
తొలిజన్మములయందు దొడ్డతపం బేమి, చేసితినో యిట్టు వాసి గన్న
తే గురునిఁ జెందితిఁ బ్రపదనపరుఁడ నైతి,సఫలమయ్యెను మామకజన్మమనుచుఁ
దలఁచి యతఁడేఁగె గురునితోఁ గలిసియనుచు,వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.

సీ. తనవాహనము వెంటఁజను దెంచువేదాంతి, గురుని నక్కారేశగురుసుతుండు
చూచి యి ట్లనియె నోసూరిసత్తమ నీవు, సర్వజ్ఞుఁడవు గాన సారెసారె
కేను నీ కెఱఁగింప నేల మాయావాద, రతి మాని శ్రీయతిరాజశుద్ధ
రాద్ధాంతనిర్వాహరంజితబుద్ధి వై, సాత్త్వికజనులతో సంగ మొంది
తే. యింటికడ నుండు మిఁక నిలు నేఁగు మనుచు
గురుఁడు నియమింప నతనికిఁ గూర్మి మ్రొక్కి
ప్రక్రమముఁ జేసి చనియె నాప్రాజ్ఞుఁ డనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 27

సీ. చనిచని శ్రీపరాశరభట్ట రీక్షించెఁ, దుంగశృంగసహస్రమంగళంబు

సర్వర్తుఫలపుష్పశాలిశాఖాగ్రస్త, పత్రిచిత్రరుతాఢ్యబహునగంబు
సురభిపద్మోత్పలశోభితస్రవనదీ, పరమపావనతీరభాసురంబు
సంత్యాజితాన్యోన్యజాతివైరమృగంబు, సిద్ధదేవర్షినిషేవితంబు
తే. వనహుతాశనముఖదోషవర్జితంబు, నైనయదుగిరిపై నృహర్యక్షునిలయ
రంజితద్వారమణిగోపురంబు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోద మలర. 28
వ. అంత నప్పరాశరభట్టారకుం డయ్యాదవాద్రిని డాసి యప్పర్వతోపరిభాగంబున
కుం జని యందు. 29
సీ. స్ఫటికవజ్రోపలస్థగితగోపురయుత, ప్రాకారపరిఖాదిపరివృతంబు
సూర్యచంద్రవతంసశుభరత్నకీలిత, ప్రాసాదమాలికాభాసురంబు
ధన్యనానాజనాధారరథ్యారాజ, వీథీసమృద్ధిమద్విపణికంబు
సురభిపద్మాకరసురుచిరదీర్ఘికా, రమ్యపుష్కరిణీవిరాజితంబు
తే. హరివిహారసమంచితోద్యానశతము, భూరినారాయణాహ్వయపురముఁ జూచి
శ్రీపరాశరసూరి హర్షించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర. 30
వ. అంత నత్తిరునారాయణపురంబునం దొక్కయెడ నిజపరివారంబు నిల్పి శ్రీమ
దనంత దేశిక ప్రముఖ శ్రీమహాభాగవతులం గూడి యమ్మహాద్రియం దనవరతవి
రాజమానంబులును శ్రీనారసింహవరాహసీతారణ్యజ్ఞానాశ్వత్థపంచమహాభాగ
వత శ్వేతమృత్సాకర పరిధానశిలాభిధానంబు లగు సత్క్షేత్రంబులు సేవించి వేద
పుష్కరిణియు దర్భతీర్థంబును బలాశతీర్థంబును వేదవతీమహానదియును వైకుంఠ
గంగాతీర్థంబును నారాయణతీర్థంబును మైత్రేయకుండంబుననిమొదుస త్తీర్థంబు
లనవగాహించి యేతత్తీర్థమధ్యగతయగు తిరుక్కల్యాణియందవగాహనం బాచరిం
చి తత్కాలోచితకృత్యంబు లొనరించి తొంటిచందంబున భగవత్సేవయొనర్చి
యద్దేవదేవుని వీడ్కొని నిజపరివారపరివృతుం డయి యచటినుండి సిరిభేత్తూరికే
తెంచి యందు శ్రీమదనంత దేశికుని నిల్పి యమ్మహాత్మునిచే ననుజ్ఞాతుండై యా
లక్ష్మీపురంబు విడిచి ప్రయాణక్రమంబునఁ గొన్నిదివసంబులకు మగిడి శ్రీరంగ
ధామంబు జెంది యందుఁ గవేరకన్యాప్రవాహంబునందు నీరాడి తత్సమయో
చితకృత్యంబు లన్నియుఁ గావించి యచటికెదు రేఁగుదెంచిన శ్రీరంగవాసుల
నందఱ నాదరించి స్వకీయపరిచ్ఛదసమేతుండై యద్దివ్యదేశవాసులతోడం గూడ
భగవన్మందిరంబుఁ జొచ్చి శ్రీరంగనాథుని సేవించి తదనుగ్రహంబుచేఁ దదీయ
తీర్థశఠకోపప్రసాదాదు లన్నియు లభించి మిగుల నానందించి తదీయాజ్ఞఁ బడ
సి యమ్మహాభాగవతవ్రాతంబుతో నాత్మీయదివ్యభవనంబునకరుగుదెంచి తల్లికిం
బ్రణమిల్లి యద్దేవిచే ననుగృహీతుండై నిజాశ్రితులతోడం గూడి వేదాంత
కాలక్షేపం బొనరించుచు సుఖం బుండె నాసమయంబున. 31
సీ. వేదాంతి మేల్నాఁట సాదరంబుగఁ దదీయారాధనము సల్ప నతనియింటి

కధ్వశ్రమార్తులై • యాఁకొని యొక్కనాఁ, డిరువురువైష్ణవు • లేఁగుదెంచి
యతనిభార్యలఁ జూచి • యన్నమర్థించిన, నన్నము లే దని • యనృత మాడి
వేదాంతి నీరాడ • విచ్చేసినాఁ డతఁ, డున్నచోటికిఁ జనుఁ • డన్నలార
తే. యనుచుఁ దత్సతు లిర్వురి • కట్లలిగి పలుక, విని క్షుదాతురులై వారు • వేగయతనిఁ
జూచి యావార్తఁ జెప్పి రా • సూరి కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డను • మోద మలర.
సీ. భార్యలదౌష్ట్య మా • భాగవతులు చెప్పఁ, దెలిసి వేదాంతి స్వ • ధిష్ణ్య మొంది
యావైష్ణవుల సర • సాన్నపానాదుల, సంతుష్టులను జేసి • సాఁగఁ బంచి
పత్నీయుగంబుతోఁ • భాషింప నొల్లక, యతివివిక్తస్థల • మాశ్రయించి
పూర్వతపఃఫల • పూర్తి బ్రాహ్మణుఁడ నై, షడ్దర్శనాచార్య • సంజ్ఞఁ జెంది
తే. కాలపూర్వాపరలోభము • గాలఁ దన్ని, యన్నదానముఁ జేసితి • నని తలంచి
మఱియుఁ దనలోనఁ బల్కె నీ • మాడ్కి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడ ను • మోదమలర.

వ. మఱియు సర్వోపకారక్షమం బగుగృహస్థాశ్రమం బవలంబించితర్పణరూపం బగుఋషియజ్ఞంబును స్వాధ్యాయరూపం బగుబ్రహ్మయజ్ఞంబు నౌపాసనవైశ్వదేవాంగబలిరూపం బగుభూతయజ్ఞంబు నతిథిభోజనస్వరూపం బగుస్వయజ్ఞంబును బితృోద్దేశకృతకర్మాత్మకం బగుపితృయజ్ఞంబు నివి హుతాహుతప్రహుతప్రాసితబలిదానాపరనామధేయంబు లయి పంచమహాయజ్ఞంబు లనంబడు.-శ్లో॥ అహన్యహని యే త్వేతా నకృత్వా భుఞ్జతే స్వయమ్। కేవలం మలమశ్నన్తి తే నరా నాత్ర సంశయః॥ తస్మాత్స్నాత్వా ద్విజో విద్వాన్కుర్యాదేతా న్దినే దినే। తతో న్యథా తు భుఞ్జానైవ ప్రాయశ్చిత్తీయతే ద్విజః॥ అను నానుశాసనికపర్వవచనంబులచే నేవిప్రులైనఁ బ్రతివాసరం బీపంచయజ్ఞంబు లాచరింపక భుజించి రేని యాద్విజు లభక్ష్యభక్షకు లగుదురు గావునఁ బ్రాజ్ఞుం డగుబ్రాహ్మణుండు స్నాతుం డై యిప్పంచమహాయజ్ఞంబు లొనరింపవలయు నట్లు సేయఁ డేని ప్రాయశ్చిత్తార్హుం డగు నని చెప్పంబడుం గాన నిదియుఁ దక్కినవైదికక్రియ లన్నియు సల్పుచుండియు ధనయౌవనమదంబుచేఁ గామాంధుండ నై నివృత్తిధర్మంబులఁ దలంపక యిరువురుభార్యలం గలసిమెలసి మదనతంత్రపరాయణుండ నై కొన్నిరాత్రులు జరుపుచున్నసమయంబున సర్వచేతనసంరక్షణార్థంబు గా శ్రీరంగధామంబునందు శేషతల్పంబుపై యోగనిద్రారతిం బవళించి యున్నభగవంతుఁ డగుశ్రీరంగనాథుండు.-శ్లో॥ సాక్షాన్నారాయణో దేవః కృత్వా మర్త్యమయీం తనుమ్। మగ్నానుద్ధరతే జన్తూ న్కారుణ్యాచ్ఛాస్త్రపాణినా॥ ఆచార్యస్స హరిస్సాక్షాచ్చరరూపీ న సంశయః॥ అనియెడు ప్రమాణంబున శ్రీపరాశరభట్టారకార్యస్వరూపంబు ధరియించి ''వత్సం గౌరివ ధావతి'' యనుక్రమంబుగా గోవత్సన్యాయంబున వీని నన్వేషించుచు నిచ్చోటికే తెంచి మహానుగ్రహంబుచే శాస్త్రహస్తంబుల సాఁచి సంసారసముద్రమగ్నుండ నగున న్నుద్ధరించి నివృత్తిధర్మైకతత్పరునిం గావించి

తదీయారాధనం బాచరింపు మని నియమించి మగిడి శ్రీరంగంబునకు విచ్చేసె నే నిట్టివాఁడ నై యుండియు,-శ్లో॥ బలవా నింద్రియగ్రామో విద్వాంసమపి కర్షతి॥ అనియెడున్యాయంబున క్షుద్రతముండ నై సంశయంబుల కావర్తంబును నవినయంబులకు భవనంబును సాహసంబునకుఁ బట్టణంబును దోషంబులకు సన్నిధానంబును గపటశతంబుల కాకరంబును నప్రత్యయంబులకు క్షేత్రంబును స్వర్గద్వారంబునకు విఘ్నంబును నరకపుంజంబునకు ముఖంబును సర్వమాయాప్రకాండంబునకుఁ గరండంబును బ్రాణిలోకంబునకుం బాశంబు నై విద్యుల్లతలచాంచల్యంబును నతినిశితంబు లగుశస్త్రంబులతీక్ష్ణతయుఁ గరుడానిలశైఘ్ర్యంబునుం గలిగి స్వసృష్టిసమృద్ధికై బ్రహ్మనిర్మితం బై చతుర్దశభువనంబులాక్రమించి యున్న స్త్రీయంత్రం బెఱింగి యెఱింగియు నెఱుక చెడి లుబ్ధకప్రసారితజాలంబునం గీలుకొనుబాలమృగంబుపోలిక ననాద్యవిద్యాసంచితాపరిమితపుణ్యాపుణ్యరూపకర్మపాశబద్ధుండ నై కాలవేగవివశుండ నై యాయోషిద్యంత్రంబునందు నియంత్రితుండ నైతి నదియునుం గాక దేవమనుష్యతిర్యక్స్థావరవిలక్షణుండ నై జ్ఞానానందామలత్వాదిగుణాకరుండ నై భగవచ్ఛేషభూతుండ నై యుండియు,-శ్లో॥ నాదత్తే కస్యచిత్పాపం న చైవ సుకృతం ప్రభుః। అజ్ఞానేనావృతం జ్ఞానం తేన ముహ్యన్తి జన్తవః॥ అనియెడుగీతోక్తక్రమంబుగా క్షణక్షరణస్వభావాచేతనదేహాత్మాభిమానరూపాజ్ఞానతిమిరతిరోహితస్వస్వరూపుండనై జాత్యంధుండు పురస్థితవస్తు వీక్షింప లేనికరణిఁ దత్త్వహితపురుషార్థరూపపదార్థవిమర్శనంబు సేయ నేరక వార్షికవాహినీప్రవాహమానాహీనఫేనసంబంధతృణకాష్ఠప్లవంబుకైవడి సంతతకూటమిగతిం గూడి స్థూలజలూకాజాలంబు రక్తపానం బొనరించుమాడ్కి సంపత్కాలంబున సర్వస్వాపహారకంబై విపత్సమయంబునం దరక్షకంబైన బాంధవాభాససముదాయంబుతో సహవాసంబుఁ జేసితి నింక.-శ్లో॥ జ్ఞానేన తు తదజ్ఞానం యేషాం నాశితమాత్మనః। తేషామాదిత్యవజ్జ్ఞానం ప్రకాశయతి తత్పరమ్॥ అనుగీతోక్తన్యాయంబుననస్మదాచార్యప్రసాదలబ్ధస్వరూపజ్ఞానప్రదీపంబుచే సర్వానర్థమూలకారణం బయినపూర్వోక్తాజ్ఞానాంధతమసంబుఁ బాసి గురుకృపాతిశయంబుచే విషయవైరాగ్యనిశితశరాగ్రంబుచే నయ్యోషాయంత్రంబు భేదించి నిర్గమించి మరలి వైతండికవేగవద్భవార్ణవభంభ్రమ్యమాణభయంకరమహావర్తంబునం బడి చెడక సన్న్యసించి స్వదేశికసాన్నిధ్యంబుఁ జెంది తత్కైంకర్యంబు సల్పుచు సుఖం బుండెదనని నిశ్చయించి యేకాంతమందిరంబు వెల్వడి వచ్చి శ్రీరంగయాత్రార్థం బుద్గమించినం జూచి శరీరసంబంధు లడ్డగింప వారిసమ్మతిచే నున్నధనం బంతయు మూఁడుభాగంబు లొనరించి స్వభార్యలిరువురకు రెండంశంబు లొసంగి స్వాచరితతదీయారాధనప్రతికూలంబును నవ్యభోగ్యతాపంబునకు విరోధియు నగువి

హితవిషయంబుఁ బరిత్యజించి శాస్త్రోక్తక్రమంబుగాఁ దురీయాశ్రమంబుఁ బరి
గ్రహించి యవశిష్టధనభారంబు లన్నియుఁ గూడఁ దరలించుకొని మితపరిజనంబు
తో స్వగ్రామంబు విడిచి శ్రీరంగాభిముఖుం డై చనిచని లక్ష్మీపురాపరనామధే
యంబు గల యాసిరిభేత్తూరుఁ జెంది యందు. 34

సీ. విద్వద్వరేణ్యుఁ డా వేదాంతవేద్యుఁడు, శ్రీమదనంతదేశికునిఁ జూచి
కౌఁగిలఁబడి మ్రొక్కి సజ్జనాగ్రణి యతం, డతనిఁ గౌఁగిటఁ జేర్చి యాదరించి
మాన్యభోగము సౌకుమార్యముఁ గలిమియు, జ్ఞాన మక్రోధము శమము దమము
సత్యము శీలము శౌచము గురుభక్తి, యానృశంస్యము మొదలైనమేలి
తే. గుణము లన్నియు నీతోడఁ గూర్చి నల్వ, సాహసముఁ జేసి నీ విట్లు సన్న్యసించి
కష్టపడ నిట్టి కనిపట్కెఁ గరుణ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. చెమటపట్టినవేళ విమలోదకములయం, దవగాహనముఁ జేసి యాఁకలైన
సమయమునఁ బ్రసాపడి భట్టరు, చరణాబ్జయుగళమే శరణ మనుచు
నమ్మిన వైకుంఠనాథునిసభ నిన్నుఁ, దొలఁగఁ ద్రోసెడివారు గలరె యనుచుఁ
బలికి యనసూయప్రసన్ను నివ్వేదాంత, వేద్యుని బ్రహ్మవిని పేఁపు ద్రువ్వి
తే. వత్సతిరుమంత్రముఁ బుట్టు వ్యయమునందు, బెంచి వర్ధిల్లు మనుచు దీవించి పంచె
నార్యసేవితుఁ డయ్యసకాచార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అట్లమ్మహాత్ముని యాజ్ఞ లభించి వే, దాంతవేద్యమనీషి యచటనుండి
కదలి యతిద్రుతగతి సేఁగుదెంచి శ్రీ, విరజభావనను గావేరి దాఁటి
ముక్తుఁడు వైకుంఠమునకు జేరుకొలంది, శ్రీరంగధామముఁ జెంది యందు
భక్తిఁ బరాశరభట్టారకార్యునిఁ, గస్తూరిరంగనికరణిఁ గాంచి
తే. ధనసమూహము మనమును దత్పదార
విందములయందు నర్పించి వేడ్క మ్రొక్కఁ
జాల హర్షించె నాగురుస్వామి యనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 37

సీ. భట్టరు తనపాదపద్మములందుఁ బ్ర, ణామము సల్పు సన్న్యాసి నతని
గ్రుచ్చెత్తి కౌఁగిటఁ గొనుచు నంజియ్యరే, కుశలమా నీ కని కూర్మి నడుగ
నాఁటనుండి యతఁడు నంజియ్యరని మూఁడు, జగములయందుఁ బ్రశస్తిఁ గాంచి
యద్దేశికునికడ నతులవేదాంతర, హస్యము లన్నియు నధికరించి
తే. యమ్మహాత్మునిసన్నిధి నఅనిమేష, మైన నెడఁ బాయనొల్లక యతఁడె పరమ
దైవతం బని నెమ్మదిఁ దలఁచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. భట్టార్యు నొకనాఁడు ప్రణమిల్లి యడిగెను, నంజియ్య దీరీతి నయ మెలర్ప
శౌరి యాచంద్రపుష్కరిణి చెంత ననంత, పర్యంకతలమునఁ బవ్వళింప
నేమినిమిత్తమో యెఱిఁగింపు మన విని, యమ్మహాదేశికుఁ డతనిఁ జూచి

నలఁగి యో నారాయణా కావుమని కరి, మొఱ్ఱఁబెట్టినమీఁద మునుపు సరసి
తే. కడకుఁ జనుదెంచె నేమొఱ యిడకమున్నె
కరుణ నను బ్రోవఁ జంద్రపుష్కరిణిచెంతఁ
బవ్వళించెను హరి యని పల్కె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 9
సీ. మఱుఁగుగా నాదునెమ్మదినున్నయర్థము, నిన్నుండిబయలొందె నేఁటికనుచుఁ
దనగురుఁ డనిన డెందమునందు వేదాంత, వేద్యుఁడుంచెను బ్రహ్మవేత్త లెల్ల
హరి యొనర్చినసకలావతారములు మ, మ్మోద్ధరించుట కని య్యుములను
గణుతించు చుందురు గాని యస్మద్దేశి,కుఁడు మాకు నొప్పెసఁగాఁదిననుచు
తే. మఱియు నొకనాఁడు భట్టరామాన్యతముని
యూరుతలమున శయనించి యురగశయ్య
శ్రీనివాసునిపగిది నిద్రించె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 40
సీ. తనదేశికునిసుఖతరనిద్ర కేమియు, భంగము రాకుండ భక్తి మీఱ
నంగ మంగము పైని నసియాడనీయక, యద్రియ ట్లుండె వేదాంతవేద్యుఁ
డార్యు లాతనిఁ జూచి యక్కజపడి మెచ్చి, యాభావ్యవిషయమై యతనిమాస్కి
నిశ్చలస్వాంతులై నిఖిలకైంకర్యముల్, సేసి సని స్వరూపసిద్ధి గలుగు
తే. శిష్యులకు నని తమతమచిత్తములను, దలఁచి రాభట్టరంత నిద్రను దొలంగి
యాత్మశిష్యునిగురుభక్తి కలరెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. మఱియు నొకసమయంబున. 42
సీ. శ్రీపరాశరసూరి సేతువుకడ కేఁగి, శ్రీధనుష్కోటిఁ దీర్థీకరించి
తిరిగివచ్చుచు నొకదినమునఁ ద్రోవలో, భూరికాననమునఁ బ్రొద్దు గ్రుంక
పాథిరుక్కుడి యనుపల్లె నొక్కెడ నొక, యేనాదివానింటి కేఁగుదేరఁ
గటికిచీఁకటి దోవఁ గనలేక మనయింటి. పంచ కేతెంచి రీపాఁపనయ్య
తే. లిట్టివారికిఁ జోటు నే నియ్యకున్న, మంచి వాటిల్ల దంచుఁ దలంచివాఁడు
స్థలముఁ జూపించె వారి కందఱికి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. తమభత్యవస్తుజాతము లేమి లేకుండఁ, జేసి యిల్లొక్కటి శీఘ్రమొసఁగి
ఖట్వ మొక్కటి బాగుగావించి యిచ్చిన, భట్ట రందు వసించి భావమునను
మనవైభవ మెఱింగి మన కిట్టి సత్క్రియ, సల్ప లేదీ వనచరవరుండు
ఖ్యాతికై వీఁ డిట్లు గావింప లే దన్న, దుపకృతిఁ జెంది యిట్లుపచరించి
తే. నాఁడుగాఁడు మఱే మనానాగృహంబుఁ, జెందువారి నుపేక్షింపఁ జెల్లదనుచు
ని ట్లొనర్చెను వీఁ డనియెంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. మర్త్యమాత్రున కభిమాన మిట్లుండిన, సంశ్రితవిషయమై స్వామి కన్న

దీయాభిమానము సేయ మింతెం తని, చెప్ప శక్యమె యని చింతఁ జేసి
వింత లే మిచ్చుట వినిపింపు మని భట్టరడుగ నావ్యాధుఁడు నుడివె నిట్లు
సామి నే వేఁటకై చని కాన నొకకొండ, ముచ్చుపిల్లను బట్టి తెచ్చు చున్నఁ
తే. గనుల నీరూర నడరి నాకన్ను మొగిని, దల్లి మొక్కిడ దయ దానిపిల్ల నెడలి
వచ్చి తే నింటికని వాఁడు పల్కెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
వ. అట్లు పరాశరగురుం డక్కిరాతవరునికి నికరంపుఁబలుకుల కలరి నంజియ్యరు నుద్దే
శించి వత్సా 'మా మేకం శరణం వ్రజ' యని యకొండముచ్చుపిల్ల కొక్కరుప
దేశించినారు కాదు 'అరిః ప్రాణా న్పరిత్యజ్య రక్షితవ్యః కృతాత్మనా' అనున్యా
యంబునఁ దనశత్రుండైన శరణాగతుం డాయె నేని బుద్ధిమంతుఁడైనవాఁడు
తనప్రాణంబులైన విడిచి వానిం గావవలయునని యివ్వనచరున కైన నొక్క
రుపదేశింపలేదు గాన దేశకాలాదినియమంబు లేక యవ్యవధానంబుగాఁ బ్రపద
నం బెట్టివారి కైన ఫలించు నిది ప్రమాణసిద్ధం బని యాన తిచ్చి యారాత్రి
సుఖంబుగా నిద్రించి ప్రభాతం బైన మేల్కాంచి గురుపరంపరఁ దలంచి నిజప
రివారంబుతో శ్రీరంగంబున కరుగుదెంచి నిజనివాసంబునం దాత్మచ్ఛాత్ర
వర్గంబునకుఁ దొంటిచందంబున నుభయవేదాంతరహస్యార్థంబుఁ దెల్పుచు
సుఖంబుండె నయ్యవసరంబున. 46
సీ. చోళభూపతి వీరసుందర బ్రహ్మరాయఁడు రంగనాథరమాధిపతికిఁ
బ్రాకార మొక్కటి రచియించు చున్న పిళ్లపిళ్ల సూరియాలయమునడుమ
నడ్డముగాఁ దోఁప నది పడఁగొట్టించి, కట్టింపఁ దలఁప నాకలుషవార్త
భట్టరు విని వచ్చి పరకాలముని తొల్లి, భక్తాంఘ్రిరేణులభవన మడ్డ
తే. మైనఁ గునిఁ బెట్టి కట్టించె నట్లు నీవు, సలుపు మార్యులమంగళాశాసనంబు
వారికిఁ గాపగు వేఱుగాదసియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
వ. అంతఁ జోళసామ్రాజ్యలక్ష్మీమదోన్మత్తుండగు వీరసుందర బ్రహ్మరాయనృపాలుండు
సూ॥ ఆచార్యవదాచార్యపుత్రేవృత్తిః॥ అనియెడు శాస్త్రార్థం బాచరింపక స్వా
చార్యపుత్రుండైనయప్పరాశరభట్టారకుని పరమహితామృతంబు గులుకుపలుకు
లాత్మదోషవశంబున వేఁడిములుకులపోలిక నసహ్యంబులై తోఁచిన మిగుల నలిగి
యామహాదేశికునియాజ్ఞ నతిక్రమించి మహావాతనిర్ధూతదగ్ధపటన్యాయంబున భా
గవతాపచారాగ్నిదగ్ధుండు భగవన్నిగ్రహార్హుం డగుమారు తాతివేగంబునఁ బ్రణష్ట
స్వరూపుండై చెడు నని సజ్జనులవలన వినియు నట్లు సేయ నొల్లక పిళ్లపిళ్లయా
ళ్వా ననుమహాభాగవతునిమందిరంబును మచ్చుమాపి ప్రాకారంబు గట్టించి
యప్పరాశరసూరికత్యంతోపద్రవంబులు సల్పు చున్న సద్గురుశిరోమణియు, శ్లో॥
త్యజేదవృత్తికాం భూమిం వృత్తిం సోపద్రవాం త్యజేత్। త్యజేత్పాపిష్ఠరాజా
న మ్మాయాబన్ధూ న్పరిత్యజేత్॥ అనువచనార్థంబుఁ దలంచి పాపిష్ఠతముం డైన

యారాజునదధ్యుషితప్రదేశంబుతో విడిచి తిరుక్కోట్టియ్యూరను ద్రవిడనామంబు గలగోష్ఠీపురంబునకు విచ్చేయుచు మార్గమధ్యంబున దు వడగాడ్పు చే సుడివడి యొకవృక్షచ్ఛాయ నాశ్రయించి తనయంతేవాసులయందుఁ దనయంతరంగచ్ఛాత్త్రుం డగు వేదాంతవేద్యుం డీషద్దూరగతుండై వచ్చుచుండ నంజియ్యారే యని యుచ్చైస్స్వరంబునఁ బిలువ నతం డాలకించి యతిత్వరితగతి నేతెంచి తత్పిపాసార్దితుండైన స్వాచార్యునిం జూచి వ్యథితాంతరంగుండై శ్రీరంగరాజభుక్తావశిష్టంబును బావనత్వభోగ్యత్వాదిగుణసంపన్నంబు నమృతోపమానంబును నైన దధ్యోదనంబును నతిశీతలతీర్థంబులు సమర్పింప నారగించి యమ్మహాత్ముండు విగతాధ్వశ్రముండై స్వాచార్యుం డివ్విభూతియందు వర్తించు కాలంబునంద యనువర్తనవిశేషంబులం దదీయకైంకర్యంబులు సలుప వలయు నని యెడుశాస్త్రార్థంబుఁ దెలిసి యిమ్మహాత్ముం డిట్లు నన్ననుసరించుచున్నవాఁ డని తనమనంబునఁ దలంచి ప్రహృష్టాంతరంగుండై కొన్ని యర్థవిశేషంబు లతని కుపదేశించి స్వపరిజనులతోడం గలసి గోష్ఠీపురంబుఁ బ్రవేశించి యం దొక్కనివేశంబునందు వసియించె నంత. 48

సీ. అంతట నొక్కనాఁ డమ్మహాత్మునిఁ జూచి, సాత్త్వికుం డొకఁ డిలఁ జాఁగి మ్రొక్కి
తిరువృత్తమున కర్థ మెఱిఁగించి యది సంత, యొప్పుగా వీనికిఁ జెప్పు మనిన
నంజియ్యారే రంగనాథునిఁ బాసిన, నాఁ డాది నేఁటికై నను మదీయ
సర్వేంద్రియంబులు శక్తిహీనము లయ్యెఁ, గావునఁ దిరువృత్త మీవె యితని
తే. కానతిమ్మని గురుఁ డన నతఁ డతనికి, నున్నయట్లర్థ మెఱిఁగించి యొక్కసారి
సంత చెప్పెను దిరువృత్త మంత యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అంత నొకయొక వాసరంబునందు పరాశరగురుండు తనమానసంబున శ్రీరంగక్షేత్రంబును శ్రీరంగనాథునిం దలంచి తదేకాంతస్వాంతుండై, శ్లో॥ పూగీకణ్ఠద్వయసరససస్నిగ్ధనీరోపకణ్ఠామన్తర్మోదస్తిమితశకునానూదితబ్రహ్మఘోషామ్। మార్గేమార్గే పథికనివహైరుఞ్ఛ్యమానాపవర్గాం పశ్యేయం తాం పునరపి పురీం శ్రీమతీం రఙ్గధామ్నః॥ పూగీకంఠద్వయమధురస్నిగ్ధనీరోపకంఠంబును నంతర్మోదస్తిమితశకునానూదితబ్రహ్మఘోషంబును బ్రతిమార్గసమాగతపథికనివహోంఛమానాపవర్గంబును నగు శ్రీరంగనాథరాజధానీరత్నంబును మఱియు, శ్లో॥ కస్తూరీతిలకోర్ధ్వపుణ్డ్రకలితం కర్ణాన్తలోలేక్షణం కిఞ్చిద్విస్మితకోమలాధరపుటం ముక్తాకిరీటోజ్జ్వలమ్। పశ్యన్మానసపశ్యతోహరతరం పర్యాయపఙ్కేరుహం శ్రీరఙ్గాధిపతేః కదానువదనం సేవేయ భూయోప్యహమ్॥ కస్తూరీతిలకోర్ధ్వపుండ్రంబును గర్ణాంతలోలలోచనంబులును మందహాసమధురాధరపుటంబును ముక్తారత్నకిరీటోజ్జ్వలంబును బశ్యన్మానసపశ్యతోహరతరంబును బర్యాయపద్మంబు నగు శ్రీరంగనాథునితిరుముఖమండలంబును మరల నెన్నఁడు సేవించెద నని యీరెండు శ్లో

కంబుల నాన తెచ్చి యా ర్తిపడు చున్నసమయంబున. 50
సీ. ఆసురప్రకృతి యా॥ నావీరసుందర, బ్రహ్మరాయఁడు యమ॥పట్టణమున కతిథి యై చనె నని ॥ యప్పరాశరసూరి, శిష్యులు విని మదిఁ ॥ జింత వొడని యాత్మో త్తరీయము ॥ లంబరమున కెగఁ, జిమ్మి పట్టుచుఁ గేలుఁ॥దమ్ము లెత్తి యాడుచుఁ బాడుచు ॥ నరిగి భట్టరుతల్లి, యైనయాండాళమ్మ ॥ కమ్మహాత్ము
తే. మరణవార్త యెఱింగింప ॥ మదిఁ గలంగి
తనగృహముఁ జొచ్చి వాకిటి॥తలుపు మూసి
చాల నెలుఁగెత్తి యేడ్చె నా॥సాధ్వి యనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె ॥ మోద మలర. 51
సీ. హర్షించువేళ నీ॥యార్తి యే మనుచు వా, రడుగ నాండాళమ్మ ॥ యబ్ధ్యాళి కాహ్వానుసంబంధి ॥ యయ్యె నీవీరసుం,దరుఁడు భట్టరుకడ ॥ దారుణాప చారముఁ జేసి పశ్చాత్తాప మైనను, జెందక మరణముఁ ॥ జెంది ఘోర కాలకింకరపాశ॥కర్షణతర్జన,తాడనాదుల డస్సి ॥ దండధరుని
తే. యుగ్రమార్గగతిక్లేశ॥మొందిచెంది, యతనియానతి బహువిధ॥వ్యథలఁ బొందె ననుచు వగచితి నని చెప్పె ॥ నప్పు డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె॥మోద మలర.
సీ. అంతఁ బిళ్లప్పిళ్ల॥యాహ్వానుసూరి గో,ష్ఠీపురంబునకు వి॥చ్చేసి యందు భట్టార్యు సేవించి ॥ ప్రమదంబు నిండార, నారాజమృతవార్త ॥ నానతియ్య నద్దేశికేంద్రుఁడు ॥ హర్షించి యతనితో, నాశ్రితతతితోడ ॥ నచటినుండి వచ్చి శ్రీరంగముఁ ॥ జొచ్చి రంగేశునిఁ, గన్నులపండువు॥గా భజించి
తే. సన్నుతులుచేసితీర్థప్ర॥సాదముఖ్య,బహుమతులఁగాంచియాత్మీయ॥భవనమొంది యుల్ల మలరంగ మ్రొక్కెడి॥దల్లి కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె॥మోద మలర.
సీ. అంతట నమ్మణి॥యాహ్వా ననెడిసూరి, దూరదేశమునుండి ॥ చేర వచ్చి భట్టార్యుఁబొడగాంచి॥ప్రణతిఁగావించియీ,యాత్మ కెయ్యదితంజ॥మనినతఁడు వారి నెఱుంగుట తంజ॥మదియెట్టి దన,దదీ,యుల నెఱుంగుటయది॥యొరసిచూడఁ బరమభాగవతుల ॥ భగవత్స్వరూపులఁ,గాఁ దలఁచుట యింత॥కంటె వేఱు
తే. శరణమేమనిపల్కె నా॥సాత్త్వికుండు,నిదియె పరమార్థ మని మది॥నెంచి మగిడి యమ్మహాత్ముని వీడ్కొని॥యరిగె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె ॥ మోద మలర.
సీ. న్యగ్రోధబీజము॥నందు వటంబట్లు, ప్రణవమునందు శ॥బ్దవ్రజంబు సరణిఁ దదీయ శే॥షత్వసంపదయందు, సకలార్థలాభము ॥ సంభవించు నని మదిఁ దలఁచుచు ॥ నమ్మణియాహ్వాను, చనినపిమ్మట నొక్క॥సమయమునను విలసితవిభవుఁడు ॥ వీరశిఖామణి, వల్లరాయఁడు వచ్చి ॥ యుల్ల మలర
తే. నప్పరాశరభట్టార॥కార్యుఁ జూచి, నయ మెలర్పంగ సాష్టాంగ॥నతి యొనర్చి భక్తి నద్దేశికుని కిట్లు ॥ పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె॥మోద మలర.

సీ. రాజకృత్యముల నరక్షణం బైనను, దెలిపి చిక్కఁడు మదిఁ దెలివి లేదు
భట్టరే భగవంతుఁ డిట్టినామన మున్కి, పట్టుగా నుండునుపాయ మొకటి
యాన తిమ్మని నృపుఁ డడిగిన దక్షిణ,సింధుతీరమున నీచిత్త మునిచి
తేటగా లోదృష్టి మాటిమాటికిఁ జూడ, నాఁటినాఁటికి నలవాటుపడుచు
తే. నాటపట్టగు నీమది హరికి ననుచు, నమ్మహాత్ముఁడు చెప్పఁ దదాశయంబుఁ
దెలియ లేఁడాయె నానరదేవుఁ డనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అట్లవ్వాక్యంబుల కాశయంబుఁ దెలియలేక డోలాయమానమానసుం డగురాజేంద్రున కద్దేశికేంద్రుం డిట్లనియె. 57
సీ. పరఁగ డెబ్బదిగోట్లప్లవగగోలాంగూల, భల్లూకయూథాధిపతులు గొల్వ
నబ్ధి కిద్దరి నొకయమృతసముద్రము, కరణిఁ దమ్మునితోడఁ గలసి యుండి
యద్దరి నరవానరాదిభక్షకుఁ డైన, రాక్షసేశ్వరుఁ డుండ రణమునందు
నేన యారావణు నిరసించెదను నేనె, కుంభకర్ణాదులఁ గూల్తు ననుచుఁ
తే. బగలు బీరంపుఁబలుకులఁ బలికి రేయి, నిద్రఁ జెందెడుమర్కటానీకపతుల
స్వామి రక్షించు ననియె నాసభ్యుఁ డనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
వ. ఆరక్షణప్రకారం బెట్టి దనిన. 59
సీ. ఇది రాక్షసులభూమి యిందు వీ రందఱు,శాఖామృగంబులుస్వామి యనుచు
నమ్మి నాయెడ భరన్యాసంబుఁ జేసి ని,ర్భీతు లై రాత్రి నిద్రించి రిట్లు
రజనీచరులవల్ల రక్షించెదను వీరి, నని యెంచి బాణబాణాసనాది
సాధనంబులఁ దాల్చి సౌమిత్రితోడ రా,ఘవుఁడు కోదండదీక్షాగురుండు
తే. హరిబలంబులచుట్టును దిరిగి ప్రోచు, నతనిశరచాపములె తగుజమనుచు మదిని
దలఁపు మని భట్టరతనికిఁ బలికె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. ధృతిఁ ద్రిభువనవీరదేవరాయనృపాలుఁ, డొకదినంబున నభియుక్తముని
భట్టార్యుఁ బొడగాంచి ప్రణతిఁ గావించి మా,మందిరమున కొకమాఱుమీరు
వచ్చి పొం డనుచు వాక్రుచ్చిన విని యమ్మ,హాత్ముఁ డారాజున కనియె నిట్లు
శరణాగతత్రాణబిరుదాంకితుఁడు హరి, నన్నుఁ జే విడిచిననాఁటి కైన
తే. నతనిదివ్యాలయపుఁబంచటరుఁగు విడిచి, రాజభవనవితర్దికి రాము నమ్మ
టంచు భూపతికనియె నయ్యార్యుఁ డనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
సీ. భువనత్రయేశుఁడు పురుషోత్తముఁడు దేవ,దేవుఁడు హృదయైకభావనీయుఁ
డాత్మపదప్రదుఁ డామ్నాయవేద్యుఁడు, నారాయణుఁడు నిజనాథుఁ డుండఁ
గతిపయగ్రామాధికారి నల్పార్థదు, గర్భజన్మాద్యార్తికలితదేహు
నొకపురుషాధము నుర్విలో సేవకై, వెదకుచు నుంటిమి వెఱ్ఱివాండ్ర
తే. మైతిమని కుందుదురు కవు లాత్మయందుఁ,బరమతత్త్వవిదగ్రణిభట్టరుని
కాంతునామాడ్కి నను లేమిడవింత యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. కోవెల కరిగి యగ్గురువరుం డొకనాఁడు, స్వామిసన్నిధికి నాసక్తి నేఁగ
నమ్మహాత్మునిరాక యర్చకుఁ డెఱుఁగక, యతనిపైఁ గలుషవాక్యములఁ బల్క
నామాటలకు నెదురాడఁ బూనినతన, యాశ్రితునకు భట్ట రనియె నిట్లు
పలుమాఱు వత్స మత్స్వాపము లన్ని నే, హారికిఁ జెప్పిన సాక్షి నతఁడు గోరె
తే. శౌరికడ నేఁటి కితఁడు సాక్షి యయ్యె, నిట్టియుపకారిపైఁ గోప మేల నీకు
ననుచు శిష్యున కీరీతి ననియె ననఘ, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. శ్రీపరాశరగురుశిష్యరత్నము సోమ, యాజి వైష్ణవుఁ డొకఁ డరుగుదెంచి
స్వగురునిఁ గని మ్రొక్కి స్వామి పీనికి శ్రీమ, దారాధనక్రమం బాన తిమ్మ
టంచుఁ బ్రార్థింప నయ్యార్యుఁ డాఛాత్రున, కుడయవరుల నిత్య మొసఁగిరంత
స్వాచార్యవీడ్కొని యతఁ డింటికరిగి యా, క్రమముగా భగవదారాధనంబు
తే. సంతతము యామమాత్రము సల్పుచుండి, కొన్నిదినముల కేతెంచి గురునిమరలఁ
గాంచి రెన్నాళ్లతత్పూజ గాంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
వ. అద్దేశికేంద్రుం డాచరించుతిరువారాధనక్రమం బెట్టి దనిన. 65
సీ. నిర్మలోదకముల నీరాడి ధౌతవ, స్త్రయుగంబు ధరియించి ద్వాదశోర్ధ్వ
పుండ్రంబులను దీర్చి పూర్వదేశికపంక్తి, దలఁచుచుఁ దిరుమణిత్తావళములఁ
దాల్చి తత్కాల్యకృత్య మొనర్చి పెరుమాళ్లు, కారగిం పొనరించి యాప్రసాద
మార్యులతో నమ్మహాత్ముఁడు సాపడి, భగవద్గుణానుభవంబు సల్పు
తే. నట్టినిజగురు నాసోమయాజిచూచి, స్వామి విన్నప మొక్కటి సలుపవలయు
నభయ మిచ్చినఁ జేసెద ననియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. వత్సక వెఱ పేల వాక్రుచ్చుమా నీవి, వక్షితం బని యార్యవర్యుఁ డనిన
నడియేని కొకజాము తడ వగునట్లుగా, నారాధనక్రమ మాన తిచ్చి
యతిలఘుక్రమముగా హరి కర్చ మీరు చే, సితి రది యేమని శిష్యుఁ డడుగ
వేదశాస్త్రములందు వెదకిన నీ కింత, కంటెఁ దక్కువవిధిఁ గాన నైతిఁ
తే. గాన నీ కిటు చెప్పితిఁ గపట ముడిగి, యరసి చూచిన మా కిది యైనసలుప
సత్త గనఁబడ దనియె నాసభ్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. జ్ఞానానుగుణముగా ఛాత్రుల కుపదేశ, మాచార్య లొనరింతు రందుకతనఁ
గొంటెగిత్తకు గుదికొయ్య గట్టినమాడ్కి, స్రగ్గంధయోషాదిసక్తుఁ డైన
యతనికి సర్వేంద్రియములచ్యుతార్చకు, నగునట్టులా క్రమమాన్యుఁ డొసఁగె
భగవదేకాంతి యాభట్టార్యుఁ డస్మదీ, ద్యోజ్జీవనార్థమె యుచితకర్మ
తే. మాచరించెను గాకున్న నతని కేల, కర్మములజోలి యాశుభాకారభరితు
నమ్మహాత్మునిఁ దలఁచెద నాత్మ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
వ. అంత నొక్కవాసరంబున నప్పరాశరదేశికేంద్రు నొకచేతనుఁడు గాంచి నమ
స్కరించి శ్రీవైష్ణవు లితరదేవతలననుసరింపకుండుట కేమికారణం బనియడుగఁ

బ్రమాణవిరోధం బున్నయెడఁ గదా సందేహం బుదయించు నీయర్థంబునందుఁ బ్రమాణంబులకుఁ బరస్పరవిరోధంబు లేనికతన సందియంబు వాటిల్ల దది యె ట్లంటివేని సత్త్వప్రచురులను రజస్తమఃప్రచురు లనువర్తించుట విడిచి వారలు వీరి నెట్లనువర్తింతురు కావున నాలయస్థితదేవతాంతరంబులను గుణదోషజ్ఞానంబుచే శ్రీవైష్ణవు లనుసరింప రని గురువరుం డానతిచ్చె మఱియును. 69

సీ. పరమపావన మైన ✽ భట్టార్యశ్రీపాద, తీర్థ మాతని కేమి ✽ తెలియ కుండఁ
దల్లి యాండాళమ్మ ✽ తచ్ఛిష్యవరుని చేఁ, జేర్పించి సత్యము ✽ స్వీకరించు
నాకృత్య మొకవైష్ణ ✽ వాగ్రణి దెలిసి యో, యమ్మ నీకే మిద ✽ యర్హ మనిన
నన్న్యులకడ నున్న ✽ హారితన కైనట్లు, తనయింటఁ గలుగుశ్రీ ✽ ధరుఁడు తనకుఁ
తే. దీర్థయోగ్యుఁడు గాకున్న ✽ దివ్యబోధ, ఘనులు సుతశిష్యులునుదీర్థ ✽ కరులు గారె
యనుచు వాకొచ్చె నద్దేవి ✽ యతని కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ✽ మోద మలర.

వ. మఱియొకవాసరంబునందు రజస్తమఃప్రచురదేవతారాధనతత్పరుం డైనయొక స్వర్ణకారుండు నిజభుక్తావశిష్టం బైనచూర్ణం బొకనాగవల్లీదళంబునం దుంచి శ్రీరంగనాథుమంటపస్తంభంబునం దొక్కెడం జెక్కి చనినఁ దన్మంటపావలోకన కౌతూహలంబునం జేసి యభినవయౌవనసుందరసుకుమారశరీరుండును భట్టార్య శ్రీపాదాశ్రితుండును నగు నొకభాగవతకైంకర్యకుమారుం డేతెంచి యందువిహరించుచు నాచూర్ణంబు గనుంగొని భగవన్మందిరస్థితంబుగావున భాగవతశేషంబుగాఁ దలంచి పరిగ్రహించి తాంబూలచర్వణం బాచరించి తదనుభవంబుచే రజస్తమోదూషితస్వాంతుం డై నటవిటగాయకులం గూడి యొకదినంబునం దపూర్వవయోరూపవిలాసభాసమాన యగు నొకదేవదాసినిం జూచి మోహించి తత్సంగమం బపేక్షింపఁ శ్రీపరాశరగురుచరణసరసీరుహంబు లాశ్రయించినయద్దేవదాసీరత్నంబు మహాత్మా నీవు పెరియభట్టార్యునిసంబంధివి నేను నీతోడం గూడిన నాపై నద్దేశికేంద్రుం డలిగినమత్స్వరూపంబు నశించుం గావున నగ్గురువరునితో సంబంధంబుఁ బాపికొనివచ్చితివేని నీతోడం గూడి విహరించెద నని పలుక నాలకించి తదీయదర్శనీయావయవాసక్తచిత్తుం డై యతిత్వరితగతి నేతెంచి నిజాచార్యునిం జూచి యిట్లనియె. 71

సీ. భట్టార్య నీతోడఁ ✽ బని లేదు మా కింకఁ, జనియెద నెందైన ✽ సత్య మనుచుఁ
బరుగెత్తఁ గనుఁగొని ✽ పరమకారుణికుఁ డా, భట్టార్యుఁ డతనికిఁ ✽ బలికె నిట్లు
వెంగలి వై నన్ను ✽ విడిచినప్పటి కైన, వత్సక నిన్ను నే ✽ వదల ననుచు
బలవంతు లగుభాగ ✽ వతుల నిర్వురఁ బంచి, పట్టి తెప్పించి యా ✽ భట్ట రతని
తే. గాఢసంశ్లేష మొనరించి ✽ గారవించి, రమ్యబోధ మొనర్ప వి ✽ రక్తిఁ జెంది
భక్తి నతఁ డాత్మగురు నెడఁ ✽ బాయఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ✽ మోదమలర.

సీ. పల్లకిలో నెక్కి ✽ భట్టార్యుఁ డొక్కనాఁ, డరుగంగ నంజియ్య ✽ రతని కెఱుక

పడకుండఁ దత్పృష్ఠభాగమునం దుండి, యాందోళికాదండ మంసమునను
బూనుచు నడుగులు పుడమిపైఁ దడఁబడ, నిడి నడచినఁ దనమొదలు గదల
భట్ట రెఱింగి యాపల్లకిలో నుండి, యుర్విపై గుప్పున నుఱికి యతనిఁ
తే. గౌఁగిటను జేర్చి కరుణతోఁ గారవించి, సౌమ్య యతివేషమున కిట్టిసాహసంపుఁ
బని విరుద్ధము సత మనిపల్కె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అట్లుపలుకు చున్నయాచార్యునిసూక్తు లాకర్ణించి యతఁ డతని కిట్లనియె. 74
సీ. స్వామి తావకదాస్యసామ్రాజ్యసంసిద్ధి, కంతరాయము గృహస్థాశ్రమంబు
యతివేష మనుకూలమనుచు నెంచితిఁ గాని, యిది విరుద్ధం బనియెఱుఁగనైతిఁ
గాన దేవరవారికైంకర్యమునకు వి: ద్వేషి యానీయతివేష మేల
యని తనమోఁకాల నాని త్రిదండము, విఱువఁ బూనినఁ జూచివేగ గురుఁడు
తే. వత్స నంజియ్య రే యిట్టి పని యొర్పఁ, దగదు నీకని వారించి దాంతు శాంతు
నతనిఁ దనవెంటఁ దోడ్కొనియరిగెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. భట్టరు శ్రీమహాభాగవతవ్రాత, పరివృతుఁడై యొకవాసరమున
వేదాంతవాక్యార్థవివరణ మొనరింప, నం దొక వైష్ణవుఁ డస్మదీయ
పుణ్యాతిశయముచేఁ బొడగంటి నీగోష్ఠి,నన సిరియాచ్చానుఁ డతనిగాంచి
శౌరినిర్హేతుకజాయమానకృపాక,టాక్షవీక్షణముచే నక్షయర్ధిఁ
తే. జెందుఁ బ్రపదనపరుఁ డనిముందు మీర, లాన తిచ్చితి రిప్పు డిట్లనుటదగునె
యనిన నూరకయుండె నయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
వ. అదియునుం గాక మఱియొకసమయంబున. 77
సీ. రంగనాథుఁడు దక్కరక్షకుఁ డన్యుఁడు, గాఁ డని తలఁచి సంగము దొలంగి
బాహ్యోపవనమునఁ బౌరుదేవళములోఁ,పలఁ జొచ్చి కాష్ఠముపగిది నుండి
కాళబత్తుఁ డొకండు కడునిష్ఠ మూఁడుప,వాసము లొనరించి శ్రీసఖుండు
రేయారగించినపాయసం బతనికిఁ, దెచ్చి యిచ్చు నొరుండు దెలియకుండఁ
తే. దండ్రి చేసినపని దయఁదనయుఁ డెఱిఁగి,నట్లుభట్టార్యుఁ డాకృత్యమాత్మఁ దెలిసి
సంతసించెను దనమదిసతత మనుచు వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అంతటఁ గొన్నాళ్లకా కాళబత్తుఁడు, పరమపదంబున కరిగె ననుచు
సంశ్రితు లనఁ బరాశరసూరి విని దర,స్మిత మొనరించి లక్ష్మీసఖునకు
తళిహ మోయఁగఁ బుట్టుతలనొప్పి నేఁటికిఁ, దీఱెనా యన నది దెలియలేక
యాశ్రితు లడుగ రంగాధిపుఁడాఱుమా,సములనుండియుఁ బాయసం బతనికిఁ
తే. బరమకృప రాత్రి యిడు ననిభట్ట రనిన, నతనిసర్వజ్ఞతకు విస్మయమ్ముఁ జెంది
వారు మ్రొక్కిడి పొగడి రాసూరి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
వ. మఱియు నద్దివ్యదేశమునందు శ్రీరంగనాథుం డెవ్వరికైన ముక్తియొసంగనేని
ధార లప్పరాశరభట్టార్యునకుఁ దమ్ముం బొడసూపిచనుచుండుటం జేసియొక్కనాఁడు

రుణోదయకాలంబునం దమ్మహాత్ముం డనుష్ఠానార్థంబుగాఁ దిరుక్కావేరికిం జనుచు సుప్రసన్నసూర్యాయుతప్రకాశమానం బగుదివ్యవిమానంబు నభోభాగంబునం బొడ[illegible]ంచి యున్నంత నొకసారమేయం బతండు వీక్షించుచుండ స్వశరీరంబు విడిచి స్వకీయప్రభాపటలప్రకాశితదశదిశావకాశస్వరూపంబుతో నవ్విమానం బెక్కి శ్రీవైకుంఠపురంబునకుఁ జనియె నమ్ముక్తాత్మునుం గటాక్షించి శ్రీరంగనాథు నుద్దేశించి కేలుఁదమ్ముల ముకుళించి.-

శ్లో॥ నజాతు పీతామృతమూర్ఛితానాం నాకౌకసాం నన్దనవాటికాసు ।
రఙ్గేశ్వర త్వత్పురమాశ్రితానాం రథ్యాశునా మన్యతమో భవేయమ్॥

అనుశ్లోకంబున నమృతపానమూర్ఛితు లగుదేవతలనందనవాటికల నివాసం బొక్కనాఁటి కైన దాసునికిం బ్రసాదింప వలదు శ్రీరంగరాజ భవత్పురం బాశ్రయించినరథ్యాశ్వవర్గంబునం దన్యతమంబ నయ్యెద నని ప్రార్థించెనంత. 80

సీ. పెంపుగాఁ గుమతులు గుంపులై యేతెంచి, భట్టార్యుతో శాస్త్రవాద మొంద
నసహాయశూరుఁ డౌనల రామభద్రుండు, ఖరదూషణాదిరాక్షసుల నోర్చు
కరణి సహస్రముఖంబులౌ తర్కశ, స్త్రములచే వారి సందఱను గెలిచి
జనకాత్మజను రామచంద్రుఁ డొందినయట్లు, జయలక్ష్మి నప్పరాశరగురుండు
తే. కలిసివిలసిల్లుచుండె రంగస్థలమున, నంతఁ బ్రతివాదు లపజయమంది కుంది
తత్ప్రతారణ మొనరింపఁదలఁచి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. ఆవంచనక్రమం బెట్టి దనిన. 82

సీ. మంత్రబలైకనియంత్రితం బగుదొడ్డ, ఫణి నొకఘటములోఁ బట్టిపెట్టి
ఘటమున కొకఖండపటము వాసెన గట్టి, భట్టార్యునకు మ్రోలభాండము నిచ్చి
యిందులోఁగలవస్తు వేమి చెప్పు మటంచుఁ, బ్రతివాదు లడుగ నాభట్టగురుఁడు
ధవళనవాతపత్రం బొక్కటం దున్న, యది యనఁ దెలిగొడు గందుఁ జూచి
తే. విస్మయావిష్టచిత్తులై విమతు లతని, సఫలవాక్ఛక్తిఁ గని రంగశౌరి యతఁడె
యనితలఁచి మ్రొక్కి వీడ్కొని యరిగి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

వ. అంతఁ దిరువరంగత్తముధనా రొకదినంబున భట్టార్యు నుద్దేశించి మహాత్మా! నీ వకూరేశగురున కౌరసపుత్త్రుండ వమ్మహాదేశికుండు విద్యవలన నన్నుఁ బుట్టించెఁ గాన మజ్జన్మం బభ్యర్థితం బని నుదుక్తవాచకంబుగాఁ జెప్పు మనియొక వైష్ణవునిం బంచిన నతం డేతెంచి యగ్గురుని కట్లు విన్నవించిన నతండు వినియా సందేశవాక్యం బతిసమీచీనంబ యైనను తా నిట్లనుసంధించుటం జేసి స్వరూపానుచితంబుగాఁ దోఁచంబడు నని యాన తిచ్చె మఱియు నొకవాసరంబునందు శ్రీరంగనాథుం డొకదివ్యమంటపంబునందు నిజపరివారపరివృతుండై యొడ్డోలగం బున్నసమయంబున శ్రీపరాశరభట్టార్యుండు తిరువాలవట్టంబు సమర్పించుచున్నసంశ్రితులకు సంధ్యావందనకాలం బతిక్రమించె నని విన్నవింపనమ్మహాదే

శికుండును.-

శ్లో॥ మత్కర్మ కుర్వతాం పుంసాం యది కర్మ విలుప్యతి।
తత్కర్మ తే ప్రకుర్వన్తి త్రిస్రః కోట్యో మహర్షయః ॥

అనియెడు భగవన్ముఖోదితవచనంబుచేఁ దదీయకైంకర్యైకనిరతులగువారికి సంధ్యావందనాదికర్మవైకల్యదోషంబు సంభవింప దని పల్కె మఱియు నొకసమయంబున శ్రీరామానుజాచార్యదివ్యాజ్ఞచేఁ దిరుక్కురుహప్పిరాన్పిళ్లాన రచించిన యాఱాయిరప్పడి భట్టరువారానంజియ్యరునకుం బ్రసాదింపఁ నతండు సంశయంబు లేమియు లేకుండ నధికరించి స్వాచార్యాజ్ఞచేఁ దిరువాయ్మొళికి నవసహస్రసంఖ్యాతం బగువ్యాఖ్యానం బొనరించి యర్థతుణం బైన నమ్మహాదేశికు నెడఁబాయక తత్కైంకర్యంబు సల్పుచుండె నంత. 84

సీ. కల్యాణకర మైన ✽ కౌశికద్వాదశీ,నాఁడు రంగక్షమా ✽ నాయకుండు
దేవీసమేతుఁ డై ✽ దివ్యతరాస్థాన,మంటపమధ్యస్థ ✽ మణివితర్ది
దివ్యసింహాసన ✽ దేదీప్యమానాష్ట,దళపద్మకర్ణికా ✽ తలమునందుఁ
బేరోలగం బుండి ✽ ప్రీతి నాకర్ణింప, సూరు లందఱు విని ✽ చోద్య మంద
తే. శ్రీపరాశరగురుఁడు కౌ ✽ శికపురాణ,మమృతరస మొల్క దివ్యభా ✽ వార్థములను
గులుకుపలుకులు దళుకొత్తఁ ✽ బలికె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె ✽ మోదమలర.

సీ. పెద్దయుఁగాల మా ✽ పెరియభట్టార్యుని, క్షితిసర్వచేతనో ✽ జ్జీవనార్థ
ముంపఁగా వలసియు ✽ నుచితకథాశ్రవ, ణాహ్లాదపారవ ✽ శ్యమ్ముఁ జెంది
శఠకోపతీర్థప్ర ✽ సాదాదిబహుమతి, సేయించి యగ్గురు ✽ శేఖరునకుఁ
బల్కె రంగేశుఁడు ✽ వత్స ని న్మెచ్చితిఁ, బరమపదంబున ✽ కరుగు మనుచు
తే. నంత నగ్గురుఁ డాసూక్తు ✽ లాలకించి, హర్ష మొంది నిజాశ్రితు ✽ లార్తిఁ జెంద
ననునయోక్తుల వారి కి ✽ ట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ✽ మోదమలర.

సీ. పుత్త్రులారా యీవి ✽ భూతి విభూతి మ,ద్భాగ్య మిట్లున్నది ✽ వగవ మీకుఁ
బని లే దనుచుఁ బల్కి ✽ ప్రణమిల్లి రంగేశ, నీపదంబున కేను ✽ నేఁడు చనుచు
దివ్యకస్తూరికా ✽ తిలకోర్ధ్వపుండ్ర మీ,లలితశుభభ్రూవి ✽ లాస మిట్టి
మందస్మితాస్యమీ ✽ మధురాధరోష్ఠమీ, కనుదోయిసొబ గందుఁ ✽ గాన నేని
తే. పట్టివైకుంఠపుర మొక్క ✽ తట్టు వెల్ల,గించుకొని వత్తు నీకడ ✽ కంచితముగఁ
బంత మిది యని పల్కె నా ✽ భట్ట రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ✽ మోదమలర.

సీ. భట్టార్యునకు నిజా ✽ భరణపీతాంబర,స్రగ్దామచందన ✽ చామరాది
బహుమాన మొనరించి ✽ బ్రహ్మరథం బెక్కఁ, జను మని శ్రీరంగ ✽ శౌరి నుడువ
నవ్విమానం బెక్కి ✽ యార్యసత్తములతో, నప్పరాశరగురుఁ ✽ డరుగువేళ
బ్రహ్మఘోషముతోడ ✽ బహువిధకల్యాణ,వాద్యఘోషం బొప్ప ✽ వారవనిత
తే. లాడి పాడుచు నుండ న ✽ య్యార్యవరుఁడు, రంగధాముని కైవడి ✽ రాజవీథిఁ

దిరిగి నిజమందిరమున కేఁతెంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

వ. అట్లు భగవదనుగ్రహప్రాప్తచరమాలంక్రియాలంకృతుం డైనయగ్గురువరుం
డా బ్రహ్మరథం బుడిగి యప్పరివారంబుతో నిజగృహంబుఁ జొచ్చి యందు. 89

సీ. తల్లికి సాష్టాంగదండప్రణామంబు, సల్పినఁ జూచి యాసాధ్వి పుత్ర
యానందమయలోకమందుమా యనుచు దీవించిన నతఁడు వచించె నిట్టు
లమ్మరో యీదాసుఁ డర్థించినది యదే, యని పల్కి శ్రీహరి కర్చఁ జేసి
యద్దేశవాసు లౌనఖిలవైష్ణవులకు, సాపడఁ బెట్టించి చాఁగి మ్రొక్కి
తే. ఫాలతలమున నిజపాణిపల్లవంబు, లుంచి గోవిందగురునిఁ దలంచి యతని
పాదపద్మములను జెందె భట్టరనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర. 90

వ. అంత. 91

సీ. తల్లి యేతెంచి యాతనయుని వీక్షించి, నెమ్మోము చెక్కులునివిరిశిరముఁ
దివిరి కన్నులనీరు దేక పుత్రునిమహా, దైశ్వర్యమునకుఁ దాహర్ష మొంది
దీవ్యదప్రాకృతదివ్యమంగళతర, మూర్తివై వైకుంఠమునకుఁ జేరి
మాతండ్రి యీతిరుమామణిమంటప, మున శేషపర్యంకమున వసింపు
తే. శ్రీసఖుని నీవు చెందినశేషి యతఁడు, శిరముమూర్కొని కౌఁగిటఁ జేర్చి నిన్నుఁ
గూడి సుఖపడుఁ బొమ్మని వీడెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

సీ. అంతట నంజియ్యరాదిగాఁ గలశిష్యు, లంద ఱార్తి వహించియరసి తెలిసి
పెద్దలచరమము పెండ్లితో సమ మను, లౌకికవార్త కల్యాణి యనుచుఁ
దలఁచి భట్టార్యునితమ్ముఁ డౌవ్యాసభ, ట్టార్యునిచే నమ్మహాత్మునకును
బ్రహ్మమేధాద్యుత్సవం బంత సేయించి, వ్యాసగురుం డట్టు లాచరించె
తే. ఘోరుమని యేడ్వఁగనితల్లి పుత్ర నీవు, భ్రాతృసుఖ మొర్వవై తివిజ్ఞాతివగుట
ననినఁ దపూర్వమనియెనయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.

సీ. ఆచార్యకైంకర్యయాగావభృథ మార్చి, మును కిడుకొనివచ్చి మూలనున్నఁ
బెరటివాకిటినుండి బిసబిస నేతెంచి, మఠమునం దొక్కెడ ముఱుగుఁ జెంది
యున్న వేదాంతిని గన్నులఁ గనుఁగొని, యార్యు లిదే మని యడుగ నతఁడు
క్రొత్తవితంతు వేకోలఁదిని వర్తించు, నట్లు నేఁ డే నుంటి ననియె నంత
తే. రంగనాయకితో రంగరాజశౌరి, తనదుపుత్రునిఁ బరమపదంపువార్త
విన్నదానులు వినిపింప వినియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోద మలర.

సీ. తమ కభిమానపుత్రకుఁ డైనభట్టార్యు, నాదంపతులు పాసి యార్తిఁ జెందఁ
పద్మనీలోత్పలపత్త్రంబులను హిమ, కణములకై వడిఁ గనుల వెంట [ములు
బాష్పబిందువులొల్కఁబలుమాఱు వెచ్చని, యూర్పులఁ బుచ్చ మాలోత్కర
వాడఁగానీరాడిపరచుచు మును కిడి, యుపవాస మాదిన ముండి రంతఁ
తే. బదిదినంబులు గడచినపిదప నమ్మహాత్ము సోదరుఁ డైనట్టి వ్యాసగురుఁడు

వారి నిరువుర వీక్షింప ౹ వచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ౹ మోద మలర.

వ. అట్లేతెంచి. 96

సీ. వ్యాసభట్టారకుం ౹ డాపురాతనదివ్య,దంపతులను రంగ౹ధామగతుల
సేవించి తనయార్తి ౹ చింద అవందనై, చెడ బడలిక మాని ౹ కడు నుతింప
వారు ప్రసన్నులై ౹ వత్స నీవింక మీ,యన్న చన్నాఁ డని ౹ చిన్నఁబోకు
మున్నాఁడు మిన్నంది ౹ కన్నాఁడు మారూపు,మన్నాఁడతండింక౹మహికిరాఁడు
తే. తల్లిదండ్రులమై మేము ౹ దనరు చుండ, నేమి నీకుఁ గొఱంతగు ౹ నిందు నందు
ననుచుఁ బల్కిరి వారిర్వు ౹ రతని కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె౹మోదమలర.

వ. అట్లు శ్రీరంగనాయికామనోహరుం డతనిమృదుమధురగంభీరానునయోక్తుల
నూఱడించి. 98

సీ. పెరియభట్టరుకు ము ౹ న్పరిథవమెయ్యది,యర్హ మా నది యెల్ల ౹ నతనితమ్ముఁ
డగువ్యాసభట్టార్యు౹కర్పింప నతఁ డొంది,రంగు మీఱఁగ బ్రహ్మ౹రథమునెక్కి
సాత్త్వికుల్ తనవెంట ౹ స్వస్తి చెప్పుచుఁ జన, నృత్తగీతరవంబు౹నింగినెరయ
బహువిధమంగళ౹వాద్యఘోషం బొప్పఁ, జనుదెంచి నిజశుభ౹సదన మొంది
తే. తల్లి నీక్షించి మ్రొక్కిడి౹తనగృహమున,దర్శనమునిర్వహించుచుఁ౹దనరుచుండె
నతని నెమ్మదిఁ దలఁచెద ౹ ననిశ మనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె౹మోద మలర.

సీ. శ్రీపరాశరగురు౹శేఖర గోవింద, సంయమిచ్ఛాత్ర యం౹చచ్చరిత్ర
వివిధవిద్వజ్జన౹విరచితనుతపాత్ర, మహితరంగేశాభి౹మానపుత్ర
కూరకులాధీశ౹గురుకుమార సుమేరు,ధీర సారాగమ౹సిరవిచార
యుష్మదీయచరిత్ర ౹ మున్నట్లు దెలిసి వ,ర్ణింప శక్యమా ౹ కవుల కైన
తే. దేశికులు చెప్ప విన్నంత ౹ దెలిసినంత, తేటపఱచితి బాలుర౹తెలివి కిట్టి
సాహసం బోర్వుమోతుమా౹సార యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె౹మోదమలర.

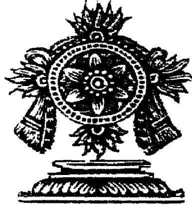
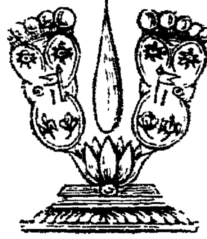
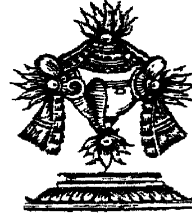
శా. పూర్వార్యాగ్గురుపంక్తిహారగమణీ ౹ భూతాఖ్యపూర్ణాద్రిమణీ
దుర్వారాఘతమిస్రబాలతరణీ ౹ దుఃఖార్తచిన్తామణీ
సర్వానర్థజుషద్భవాబ్ధితరణీ ౹ సర్వజ్ఞచూడామణీ
చార్వాకాదిమదేభదారుణసృణీ ౹ సద్భిక్షులోకాగ్రణీ. 101

క. శ్రీద పరాశరగురువర, వేదావ్యాసాద్యవినుత ౹ విశ్రుతచరితా
గోదాగ్రజ రామానుజ, యాదవగర్వాపహార ౹ యదుశైలవరా. 102

మాలినీవృత్తము. వ్యవసితపురుషార్థా ౹ వ్యాసవాఙ్నిశ్చితార్థా
భువనసుజనవేద్యా ౹ పుండరీకాక్షహృద్యా
కవిజనపరితోషా ౹ ఖండితాశేషదోషా
చ్యవనరహితమూర్తీ ౹ చక్రవాళాంతకీర్తీ. 103

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజ కరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవ పరవాదిభ

యంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్రాపస్తంబసూత్రకణ్వసగోత్ర పవిత్రోభయకవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతం బైన యాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునం దుత్తరభాగంబున వేదాంతసూరివిజయంబు నతండు సన్న్యసించి గురుకులవాసం బొనర్చుటయు ధనుష్కోటిం దీర్థీకరించి మగిడి విచ్చేయుచుండ శ్రీపరాశరగురున కొకవనచరుం డుపచరించుటయు నగ్గురునకు వానితో జరిగినసంవాదంబు నద్దేశికుండు మరల నిజనివాసంబుం జెందుటయు వీరసుందరబ్రహ్మరాయం డపచారపడుటం జేసి పెరియభట్టార్యుండు గోష్ఠీపురంబునం గొన్నిదినంబు లుండి యారాజుకాలంబు జరగినపిమ్మట మరలి శ్రీరంగంబుం బ్రవేశించుటయు నగ్గురుం డమ్మణియాళ్వారనుసాత్త్వికునకుం బరమార్థంబుం దెలుపుటయు వీరశిఖామణివల్లరాయనికయ్యార్యుండు తత్త్వబోధంబొనర్చుటయు నమ్మహాత్ముండు త్రిభువనదేవవీరరాయనివాక్యంబు నిరాకరించుటయు నర్చకునికలుషవాక్యంబు లయ్యార్యుండు సహించుటయు సోమయాజి యగువైష్ణవున కాబ్రహ్మవిత్తముండు శ్రీమదారాధనక్రమం బుపదేశించుటయు దేవతాంతరభజననిషేధంబును భాగవతశ్రీపాదతీర్థవైభవంబును దుష్టవస్తుస్వీకారదోషభూయస్త్వంబును సదాచార్యపరిగ్రహప్రాబల్యంబును నాచార్యకైంకర్యాతిశయంబును నిర్హేతుకజాయమానభగవత్కటాక్షవ్యతిరిక్త పుణ్యాతిశయనిషేధంబును గాళబత్తునిముక్తిక్రమంబును భట్టార్యునిసర్వజ్ఞత్వ ప్రశంసయు నగ్గురునివక్తృత్వవిభవంబును బరవాదిభంజనంబును దదీయవాక్శుద్ధిప్రసిద్ధియు శ్రీరంగామృతగురుసందేశవాక్యంబు స్వరూపానుచితం బనుచుభట్టరెంచుటయు భగవత్కైంకర్యాధిక్యంబును భట్టార్యునిసన్నిధి నంజియ్యరారాయిరప్పడి యధికరించుటయుం దదీయాజ్ఞచేం దా నొంబదునాయిరప్పడి యానతిచ్చుటయు నప్పెరియభట్టార్యునిచరమమహోత్సవంబును నన్నది ప్రథమోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

ఉత్తరభాగము.

ద్వితీయోల్లాసము.

వేదాంతిగురూద్వహా
భావాంబుజరాజహంస పారమహంస్య
శ్రీవిలసిత రామానుజ
పావనతరదివ్యనామభక్తారామా. 1

వ. అవధరింపుము. 2

నంజీయ్యారుగారిప్రభావము.

నంజీయ్యారుగారితిరు-త. శ్లో. ఫాల్గునోత్తరఫల్గున్యాం జాతం వేదాన్తినమ్మునిమ్।
శ్రీపరాశరభట్టార్యపాదరేఖామయం భజే ॥
నమో వేదాన్తివేద్యాయ జగన్మఙ్గళహేతవే।
యస్య వాగమృతాసారపూరితం భువనత్రయమ్ ॥

సీ. పెరియభట్టార్యునిపిమ్మట దర్శన,స్థాపనమునకుఁ ద్రిదండపాణి
యెంబెరుమానారేయితఁ డాయెఁ గాఁబోలు,ననఁదగునంజీయ్యారార్యునాజ్ఞ
నొగిఁ దా నొనర్చిన యొన్బదునాయిర,ప్పడి పట్టెఁడాకులపై లిఖింపఁ
బడి యున్న నది చూచిబాగు మీఱఁగ నిది,వ్రాయఁ గల్గినధీరవరుఁడు పుడమి
తే. నెవ్వఁ డేర్పడు నని మది నెంచి తనకు,నంతరంగతరచ్ఛాత్రు నడుగ నతఁడు
పలికె నాత్మీయగురున కీపగిది ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదనులర. 3

సీ. వసుధలో నంబూరివరదరా జని పేరు, గలవాఁడు పంచసంస్కారపరుఁడు
సంఖ్యావదగ్రణి శాంతుఁడు మేధావి, లిపు లెఱింగినవాఁడు లేఖకుండు
నగువిప్రుఁ డొకఁడు హేమాపగాదక్షిణ,తీరమునందుండి దినదినంబు
నరుదెంచి యిందు విద్యార్థిబాలకులకు, శాస్త్రపాఠముఁ జెప్పి జరగుఁదిరిగి

తే. యాతఁ డీగ్రంథ మంతమీ యాజ్ఞఁ బడసి, వ్రాసి యర్పించి దేవర వారికృపకుఁ
బాత్ర మగునని పల్కె నాఖ్యాతుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. ఆమాట లాలించి హర్షించి యగ్గురుం, డాతని రావింపు మన నతండు
వరదరాజును జూచి గురుఁడు రమ్మనె నన, నతఁడు సంతోషించి యరుగుదెంచి
వేదాంతివేద్యుని వీక్షించి వందన, మాచరించి యనుగ్రహంబు గాంచి
య లి గావించి యతనికన్నాగి నున్న, గురుఁడు కటాక్షించి కుశల మడిగి

తే. వత్సనీ వొక గ్రంథము వ్రాసి చూపు, మనినవినిపద్య మొక్కటి యతఁడు వ్రాసి
చూపినను జూచె నాద్యవ్యసూరి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. అట్లాగ్రంథంబుఁ గటాక్షించి యగ్గురువరుం డవ్వరదరాజు నుద్దేశించి. 6

సీ. వ్రాలు ముత్తియములజాలుఁ బోలును గాని, బాలక వైష్ణవశ్రీలు నీకుఁ
జాలవు గావున శఠవైరిసూక్తుల, వ్యాఖ్యాన మిది వ్రాయ సర్హ మగునె
ఫాలోర్ధ్వపుండ్రము బాహులతిరుచిహ్నములు వైష్ణవత్వసంపూర్తి కగునె
యని యాన తియ్య నార్యావర్తదేశీయ, షట్సహస్రద్విజచక్రవర్తి

తే. కణ్వవంశామృతాబ్ధిరాకాసుధాక, రుండు నంబూరివరద రాట్పండితుండు
ప్రణతుఁడై యగ్గురున కిట్లు పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. ఆచార్యసత్తమ యడియేని కేరీతి, భువి వైష్ణవత్వసంపూర్తి కలుగు
నట్టిక్రమం బీవె యాచరించిన ధన్యతముఁడు వీఁ డగు మీకు దాసలాభ
మగు నని తెలివికిఁ దగునట్లు నంబూరి, వరదరాజమనీషి పలుక గురుఁడు
పంచసంస్కారార్థపంచకాకారత్ర, యాంతిమోపాయాదు లైనహితవు

తే. లన్నికృపచేసి యాగ్రంథమంత యతని, కాత్మమతిరూఢ మగునటు లానతిచ్చి
వత్స లిఖియింపు మిది యని పలికెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. అట్లగ్గురువరుం డాగ్రంథంబు లిఖియింపు మని విధించుట మహాప్రసాదం బని
తలంచి యమ్మహామేధావి నిజగురున కిట్లనియె. - 9

సీ. ఆర్య దానునియగ్రహారమ్మునకుఁ జని, యందుండి యీగ్రంథ మంద మొప్ప
వ్రాసి తెచ్చెదను దేవరవారిసన్నిధి, కని పల్కి వరదుఁ డాచార్యునాజ్ఞ
నొంబదినాయిర మొకయలేఖముతోడఁ, గైకొని చని యేటికడను రెండు
పుస్తకంబులు నిజమస్తకంబునఁ దాల్చి, యుత్తరీయంబుచే నొగి బిగించి

తే. కట్టి కావేరిలోఁ జను కాలముననుఁ, గ్రొత్తజల మేఁగుదెంచినఁ గొంతదూర
మీఁతనీ రానియందతఁ డీఁదె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. అప్పు డాశ్రితవాత్సల్యపరాయణుం డగు నారాయణుండు తన కాత్మభూతుం
డైన యవ్వరదరాజాభిధాన దివ్యసూరివిలక్షణమేధాప్రతిభాద్యార్యగణనీయ
గుణగణం బెల్ల వారికిం దెల్లమిపఱుపం దలంచె నయ్యవసరంబున. 11

సీ. నీలాభ్ర ముదయించి నిబిగ సూర్యునిఁ గప్పెఁ, జీఁకటి దృష్టిఁ జీకాకుపఱుప

క్షణములో నయ్యేటిజల ముబ్బ నీఁదరి, గాడ్పులు నలుదెసల్ గ్రందుకొనఁగ
నమితగంభీరోదకావర్తభీకరా, ఘమునందు ఘనతరంగములు పొడమి
ధారునఁ దాఁకినఁ దనతలపుస్తక, ద్వయ మేటఁ బడిన నవ్వరదసూరి
తే. యలమృకండసుతుండు లయాబ్ధిఁ గడచి, నీలశైలేశుదయ నొకకూలమొందు
పగిది హరికృప నొకమిట్టఁ బట్టెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

వ. అంత. 13

సీ. మేఘ మొక్కటి యైనమింటఁ గన్పడ దయ్యె, సుప్రకాశంబయ్యెసూర్యబింబ
మనుకూలవాయువు లల్లనల్లన వీచెఁ, గావేరి యెప్పటికరణి నుండె
నప్పు డావరదరాజాభిధానమనీషి, యతిరహస్యస్థలి నాశ్రయించి
యఖిలలోకోజ్జీవనార్థ మస్మద్గురుం, డాన తిచ్చినగ్రంథ మంత యేటఁ
తే. ద్రోచితిని నక్కటా గురుద్రోహి నైతి, నిట్టియపరాధ మొనరించియెట్లుతిరిగి
గురునిఁ గనియెద నని గోడుగుడిచెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.

సీ. అట్లార్తిచేఁ గుందునతనికి హరికృపఁ, దెలివి మించిన నార్తిదొలఁగ నంత
నస్మద్గురుండు మున్ దాన తిచ్చినగ్రంథ, మంత లిఖించెద నని తలంచి
యలిఖిత మార్జించి యందు గ్రంథమువ్రాసి, వరదుఁడుకొనిపోయిగురునకియ్య
నతఁ డది వీక్షించి యందుఁ గొన్నివిశేష, ములు చూచి లెక్కించి మొదటికన్న
తే. గ్రంథనవశతియధికముఁ గని యిదేమి, యనిన భయపడి భక్తితోనంజలించి
గురునియాచించె నభయముఁ వరదుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.

——— నంబిళ్ళగారివైభవము. ———

నంబిళ్లగారి-త. శ్లో॥ కార్తికే కృత్తికాజాతం వేదాన్తిపదసంశ్రియమ్।
కలయామి కలిధ్వంసదాసం జ్ఞానామృతార్ణవమ్॥

సీ. వెలివక చెప్పుమా వరద యున్నట్లు నీ, వని గురుఁ డాతని కభయ మీయఁ
జాఁగి మ్రొక్కిడి ముందుజరగినవృత్తాంత, మంత శిష్యుఁడు చెప్ప నాలకించి
నంజియ్య రాతని నంబిళ్ల యోయని, హర్షించి కౌఁగిట నప్పళింప
నాఁటనుండి యతండు నంబిళ్ల యని తిరు, నామముఁ గాంచె నీభూమి నంత
తే. దాస్యనామము కలివైరిదాసుఁ డనుచుఁ, జేసి సకలహితంబులు చెప్పి యతనిఁ
దనదుసన్నిధి నుంచెఁ ద్రిదండి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

సీ. నంజియ్యరర్థతుణం బైన నంబిళ్ల, నెడఁబాయ కతనికి హితముఁ దెల్పు
నట్లతం డయ్యార్యు నరనిమేషం బైన, బాయక తత్పదాబ్జములఁ గొలుచు
నట్లుండి నంబిళ్ల యార్యున కిట్లనెఁ, బ్రాజ్ఞ యుపాయాంతరముల కరయఁ
బలుప్రమాణంబులు గలవమ్మహాత్మలు, చాల నుందురు ఋషిచ్ఛందసమితి
తే. యంగవిన్యాసకరతలన్యాసములును, బహువిధంబులు గలవు ప్రపత్తికవియుఁ
గాంచె మేమని యతఁడు శంకించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

వ. అట్లు పలుకుచున్న శిష్యరత్నంబు పలుకు లాలకించి యగ్గురువరుం డతని కిట్లనియె.

సీ. ఇరువురు జతగూడి యేఱు దాటంగ నందు, మోస మొందియొకండు మునింగె నేని
యన్యుండు చేయిచ్చి యతని నద్దరిఁ జేర్చు, టకుఁ బ్రమాణాపేక్ష యొకటి గలదె
వినుమైనఁ జెప్పెద శ్వేతాశ్వతరముఖో, పనిషత్తులందుఁ బ్రపత్తి గలదె
సంసారులందు యజ్వలు కొంచెమైనట్లు, నల్లు రేగురులు సన్న్యాసులైన

తే. పగిది నందఱు ప్రపదనపరులు పుడమి, న్యాసవిద్యకు సగుదు ఋష్యాదికంబు
ననుచు నంబిళ్ళ నియె నయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. వైష్ణవుఁ డెట్లుండవలె నని నంబిళ్ళ, యడిగిన నంజియ్య రనియె నిట్లు
వత్స వైష్ణవుఁడైనవాఁ డుర్వి సర్వావ, తారమునం దె సద్భక్తి గలిగి
తనదారపుత్రపౌత్రకులందుఁ గల ప్రీతి, శ్రీవైష్ణవులయందుఁ జేర్పవలయు
భాగవతులు తన్నుఁ బరుషవాక్యంబులఁ, బలికిరా యోర్చి తత్పాదపద్మ

తే. ములకు మ్రొక్కఁడవలెఁ గాని యలుగరాదు, వసుధ వైష్ణవుఁ డిట్లుండవలె ననుచు
నార్యుఁ డన విని నంబిళ్ళ యలరె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. భవ్యశారీరకభాష్య మార్యునికడ, సద్భక్తి నంబిళ్ళ చదువుచున్న
నొకనాఁడు తిరుబోనమొనరించి సంశ్రితుల్, గురుని కెఱింగింపఁ గూర్మి నతఁడు
హరికర్పసల్పుమా యనుచు నంబిళ్ళ కానతియియ్య నమ్రుఁడై యతఁడు భగవ
దారాధనక్రమ మడియేని కేమియుఁ, దెలియ దం చనిన నద్దేశికుండు

తే. శ్రీద్వయోత్తరవాక్యముఁ జెప్పి శౌరి, కర్ఘ్యపాద్యాదులర్పించి యారగింపు
సేయుమని ప్రీతి నతనికిఁ జెప్పెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. విగ్రహంబులు చాల విలసిల్లుచుండెనా, యారగింపే రీతి నాచరింపఁ
దగు నని నంబిళ్ళ తనగురు నడిగిన, సర్వమంగళమూర్తిశాలిపదము
శ్రీద్వయోత్తరవాగ్విశేషణంబుగఁ జెప్పి, యారగింపొనరింప నర్హమనుచు
నంజియ్యరన విని నంబిళ్ళ మరలియు, హరియవతారము లవని నేల

తే. నల్పెనసి పల్కె భక్తాపచారపరులఁ, జంపుటకు ధాత్రి నుదయించె చక్రపాణి
యనుచు నంబిళ్ళ కనియె నయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. స్వామి భాగవతాపచార మెట్టిది యని, నంబిళ్ళ యడుగ నా న్యస్తభరుఁడు
భాగవతులఁ జూచి ప్రకృతిమంతులు వీరు, తమతోడ సములని తలఁచు బుద్ధి
యదియెపో భాగవతాపచార మటంచుఁ, బలికిన నంబిళ్ళ దెలిసి మరలి
భగవద్గుణానుభవం బెట్టి దని యన, విషయాంతరము లన్ని విడిచి చేయు

తే. భగవదనుభవ మెయ్యది పరఁగ నదియె, భగవదనుభవ మనఁబడు జగతి ననుచు
జియ్యరతనికిఁ గరుణతోఁ జెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర

సీ. ధృతి నూఱుమాఱులు తిరువాయిమొళ్ళి కర్థ, మానతిచ్చెను పిళ్ళ కార్యవరుఁడు
చెన్నుమీఱ శతాభిషేకము లతనికిఁ, జేసి నంబిళ్ళయు వ్రాసి కెక్కెఁ

పెరియవాచ్చాంబిళ్ళ పిన్బళకియ పెరుమాళ్ళజియ్యరు యీయుణ్ణిమాధవుండు
శ్రీకృష్ణపాదదేశికుఁ డాదిగాఁ గల, వైష్ణవోత్తములెల్ల వచ్చి యంత
తే. నాశ్రయించిరి నంబిళ్ళయంఘ్రియుగము, భద్రదీపోదిత ప్రదీపంబుపగిదిఁ
బృథ్విగురునకు మించెనంబిళ్ళయనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. అతనియాశ్రితులయం దాచార్యులే పర, దైవతం బనుచు డెందమున నమ్మి
వెలయుపిన్బళహార పెరుమాళ్ళజియ్యరు, తనతిరుమేనుస్వాస్థ్యము దొలంగ
నాప్తుల నిరువుర నంతేనివాసులఁ, బిలిపించి వారిని బ్రీతిఁ జూచి
ఆళిమళచ్చంకు మని యెడుతిరువాయి, మొళ్ళి యనుసంధించి ముకవిరోధి
తే. పాదపద్మములందుఁ బ్రపత్తి సల్పఁ, డనుచుఁ జెప్పిన వారల ట్లాచరింప
నతనిదేహ మనామయ మయ్యె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోద మలర.
సీ. వైష్ణవుల్ గొంద ఱావార్త నాకర్ణించి, నంబిళ్ళ నీక్షించి నతి యొనర్చి
జ్ఞానవయోవృద్ధశాలి పిన్బళహార, పెరుమాళ్ళజియ్యరు పృథివి దాను
బలునాళ్ళు మనలఁ బ్రపత్తి సేయుఁ చినాఁ, డతనిభావంబె మొయ్యార్య తెలియు
మని వారలనవిని యతఁడు పిన్బళహార, పెరుమాళ్ళదేశికుఁ బిలిచియాతఁ
తే. డాలకింపఁగ నచటిబుధాళిఁ జూచి, మీరు మీమీమనీషాను సారముగను
నతనిభావముఁ దెల్పుఁడీ యనియెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.
వ. అట్లు నంబిళ్ళసూక్తు లాలించి యద్దేశికేంద్రులు తమతమమనీషార్థం బుపన్య
సింప నిశ్చయించి వేర్వేఱ నిట్లనిరి. 27
సీ. సకలశాస్త్రములందు సర్వజ్ఞుఁ డగుపిళ్ళ, యెంగళాళ్వా నార్యపుంగవుండు
శ్రీరంగనాథుని సిరియందు సంగము, విడువలేఁ డితఁ డని నుడివె నంత
మాన్యుఁ డమ్మంగియమ్మాళను బుధమాళి, నంబిళ్ళగోష్ఠిని నయ మెలర్పఁ
గన్నవానికి రుచి గల్గునా దేశవి. శేషమునం దైన సిద్ధ మనుచు
తే. మధురమృదుభాషఁ బల్కె నమ్మంగిపెరియ, మొదలియారను దేశికముఖ్యుఁ డంత
నొప్పమీఱఁగ నొకసూక్తిఁ జెప్పెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.
సీ. పెరియభట్టరు ముందుపరమపదంబున, కరుగు మంచును హరియానతియ్యఁ
గస్తూరికాతిలకంబు నెమ్మోమును, గరుణారసముఁ జిల్కుకన్నుదోయి
యందు నీయెడఁ గాననైతినా వైకుంఠ, పుర మొక్కతట్టిల్లఁ జెతికి తొల్లి
తిరువడి యోషధిగిరిఁ బోలెఁ జేఁదాల్చి, తిరిగి నీకడ కేఁగుదెంతు ననియె
తే. నిమ్మహాత్ముని తాత్పర్యమిట్టి దనుచుఁ, దోఁచె దాసుని కనియె నాఁడుదూరదర్శి
ప్రీతిఁ దత్సూక్తు లాలించెపిళ్ళ యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
వ. అట్లు తత్సూక్తు లాకర్ణించి నంబిళ్ళ పిన్బళహియ పెరుమాళ్ళజియ్యరు నుద్దేశించి వ
త్సాయిద్దేశికోత్తములానతిచ్చినసూక్తులన్నియు భవదభిప్రాయంబ ననుసరించినవా
యని యడుగ నమ్మేధావితిలకంబందొకయర్థంబైనను మదీయతాత్పర్యానుగుణం

బుగాదని తోఁచంబడియె నని విన్నవింప నావార్తలాలకించి తిరునారాయణపెరుమాళరయ్యితండు తా నుపక్రమించినకైంకర్యంబు పరిపూర్ణంబు గావలె నని తలంచె ననియె నంత నంబిళ్ళపిన్బళహియపెరుమాళ్ళ జియ్యరున కిట్లనియె.

సీ. నీయభిప్రాయము । నే నెఱింగితి దానిఁ, దెలిపెద నని పిళ్ళ । పలికె నంత
స్వామి దేవరవారు । సర్వజ్ఞులైనను, విను మేనె యది మీఁకు । విశదపఱతు
నభ్యంజనస్నాన । మాచరించినమీఁద, ధౌతవస్త్రయుగంబుఁ । దాల్చి మీరు
స్నానశాలఁ జరింప । జయ్యాన తిరుముఖ,మండలమునమంచి । మౌక్తికములఁ
తే. బోలుఘర్మోదలవములు । పొడమసురఁటి,వీచుచునుగొన్ని నాళ్ళుండ । వేడ్కఁ బుట్టఁ
జేసి తిట్లని పల్కె నా । శిష్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.

వ. అట్లు పిన్బళహరాగ్ర పెరుమాళ్ళజియ్యరు తనయభిప్రాయంబుఁ దెలుపనంబిళ్ళనిజ సంశ్రితులతోడ నతనియాచార్యనిష్ఠకు సంతసించె నంతపిన్బళహియపెరుమాళ్ళ జియ్యరు స్వదేశికునింజూచి మహాత్మా స్వరూపోపాయపురుషార్థంబులెట్టివని యడుగ శేషత్వంబుస్వరూపంబు ప్రపత్తియుపాయంబు,కైంకర్యంబు పురుషార్థంబు అని యగ్గురువరుం డాశిష్యరత్నంబున కుపదేశింపనతం డాకర్ణించియగ్గురువర్యు నుద్దేశించి దేవా దాసునకు మఱియొకవిధంబుగాఁదోఁచుచున్నదియెట్లంటిరేని భవదీయపాదారవిందంబులం దనవరతదాస్యం బాచరించుచు ధన్యతముల ననుసరించి వారికిఁ జేయుకైంకర్యం బడియేనికి స్వరూపంబమ్మహాత్ములయభిమానంబు దాసున కుపాయంబు వారిముఖోల్లాసంబు వీనికిఁ బురుషార్థం బని తోఁచె నని విన్నవించిన విన నవధరించి యతనిభాగవతనిష్ఠకుఁ బ్రహర్షించె నంత శ్రీరంగ రాజ గోష్ఠీతుల్యం బగునంబిళ్ళగోష్ఠీవైభవంబుఁ గనుంగొని సహింపక కందాడ తోళప్ప రసూయాపరుం డై యుండె నంత నొక్కదినంబున. 32

సీ. వాధూలకులదుగ్ధ । వారాశిరాకాసు,ధాకరుం డైనకం । దాళముదలి
యాండాను కాత్మజుం । డైనకందాడయాం,డానుకు సుతుఁడుద్వృ । ణావ్రితుండు
తోడప్ప రనుసూరి । ధూర్వహుం డొక నాఁడు, కోవెలకే తెంచి । దేవదేవు
మధుసూదనునిఁ గాంచి । మంగళాశాసన, మాచరించి నిజాల । యమున కరుగు
తే. వేళ నంబిళ్ళ శ్రీవైష్ణ । వాళితోడ, స్వామిసన్నిధి కేతేర । సత్త్వనిధిని
నమ్మహాత్మునిఁ జూచె తో । డప్ప రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.
సీ. రంగనాథునిపాద । రాజీవములకడ, నంబిళ్ళ నీక్షించి । నయముఁ దొలఁగి
కడువేఁడిములుకుల । కరణి వీనుల కస,హ్యము లౌదురుక్తి స । హస్రములను
తోడప్ప రన విని । తోషింపకయు స్వామి, లావార్తఁ దద్దేవి । కాన తియ్యా
నకటకటా యెంత । యన్యాయవార్తనే, వింటి నీహ్రిద్దని । వెఱఁగుపడుచు
తే. నలిగి గృహకృత్యముల మాని । యతనిదేవి, దివ్యభూషణములఁదీసి । తేటఁ బాసి
చీఁకటిలు సొచ్చి పవళించె । నంత ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోదమలర.

సీ. అంతఁ గోవెలనుండిఽయరుగుదెంచి నిజాల, యమునందు తోడప్పఽరాత్మసతిని
గానక తొల్లింటిఽకరణి మత్పత్ని నా, కెదురు రాలే దిది ఽ యేమి యనుచుఁ
జింతించుచును జని ఽ చీఁకటిగృహములోఁ, గల్యాణమణిదీపఽకళికఁబోలె
విలసిల్లుభార్యను ఽ వీక్షించి మున్నీవు, నాచెట్టఁ బట్టినఽనాఁటనుండి
తే. యఖిలధర్మములందు నఽన్ననుసరించి, దైవతంబుగ ననుఁ జూచిఽతరుణి యిప్పు
డలిగి యిట్లుండు టేమనిఽయడిగె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోద మలర.
వ. అంత నక్కాంతారత్నంబు భర్తృవాక్యంబు లాలకించి యతని కిట్లనియె. 36
సీ. అవని శరారాతిఽయపరావతారము, నంబిళ్ళ యని జగఽన్మాన్యు లనిరి
యమ్మహాత్మునియెడ ఽ నపచారపడి యను,తాప మొందుట కైనఁఽదలఁప వైతి
వగ్నిసన్నిధిని మాఽయయ్య మీకీదేహ, మర్పించె యుష్మదాఽయత్త మదియె
యాత్మయార్యాధీనఽమయ్యెఁ గావున నిప్పు, డతనిపాదాబ్జద్వఽయంబుఁ జెంది
తే. సుఖము గాంచెద నింక నీఽజోలి దాసి. కేల నీమేను నీకిష్ట ఽ మెట్లొ యట్లు
చేసికొ మ్మని యద్దేవి ఽ చెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోద మలర.
వ. అదియునుం గాక మహాత్మా సర్వజ్ఞుండవు:గాన నీవెఱుంగనిధర్మవిశేషంబు లేదు
శ్లో. 'పద్మకోటిశతేనాపి నక్షమామి కదాచన'అను భగవదుక్తన్యాయంబునఁ
బద్మకోటిశతహాయనంబుల కయిన భాగవతాపచారంబు భగవంతుండు క్షమి
యింపఁ డని ముందు మీరానతీయ వినియుండితి మీ రిప్పు డిట్లాచరించుట
కస్మద్దోషంబె నిమిత్తం బని యద్దేవి యూరకుండె నంత నద్దేశికేంద్రుండు తన
యాత్మలో మొదలియాండానునకు సాక్షాత్పుత్రుండ నని యాభిజాత్యాభి
మానంబుచే నహంకరించి నంబిళ్ళయెడ నిరర్థకంబుగా మహాపరాధంబుఁ జేసి
తి నని యనుతాపపడుచు తనదేవిం జూచి యిట్లనియె. 38
సీ. అభిజనవిత్తవిఽద్యామదాంధత మీఁదు, గానక నంబిళ్ళఽగారివిషయ
మార్ద్రాపరాధుఁడ ఽ నైభయలజ్జలు, మదిఁ బెనంగఁగ నెట్లుఽమగిడి యతనిఁ
గనుఁగొనియెద సాధ్విఽఘుటక వై నీవు నా,తోడ వచ్చితి వేని ఽ దురితహరుని
నంబిళ్ళ నీక్షించి ఽ నాపాప ముడివెద, ననుచు నాతోడప్ప ఽ రానతియ్య
తే. దేవిహర్షించి కేలఁ బ్రఽదీప మొకటిఁ, బూని నంబిళ్ళ యింటికిఁఽబోఁ దలఁచి
భర్తతో నిల్లు వెల్వడి ఽ వచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోద మలర.
సీ. స్వామిసన్నిధినుండి ఽ సాత్త్వికౌఘముతోడ, నంబిళ్ళ తనసదఽనంబుఁ జెంది
యావైష్ణవుల నిండ్ల ఽ కనిపి యతీంద్రత్రి,దండాయమానుఁ డౌఽదాశరథికిఁ
బౌత్రుఁడు పరమపఽవిత్రుఁడు తోడప్ప, రతనియం దపచార ఽ మాచరించు
పాపి యాపీని కాఽప్రాజ్ఞనికృప దక్క, వేఱొక్కగతి లేదు ఽ వెదకి చూడ
తే. ననుచుఁ బరితాపపడుచు నాఽహార ముడిగి,కట్టుపుట్టమె ముసుఁ గిడిఽకదలి రేయి
యతనిగేహంబువాకిటి ఽ కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.

సీ. వచ్చి తద్గృహబహిర్ద్వారదేహళికడఁ, బడియుండె నంబిళ్ళ జడునికరణి
నంత నాదంపతు లచ్చోటి కేతెంచి, యీక్షించి యతని మీ రెవ్వ రనిన
ఘనుఁడు నంబిళ్ళ యాఁగలి వైరిదాసుఁడ, నని విన్నవింపఁ దోడప్ప రనియె
బహుదురహంకారపరుఁడు మూఢుఁడు వీఁడు, మనయింటివాకిట మార్ఘ్యమాచ
తే. రించఁబడియున్న వాఁడిట్లు చంచలాక్షి, చూడుమనుచును దోడప్ప రాడుమాట
కార్తుఁడై పల్కె నంబిళ్ళ యతని కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. సర్వజ్ఞ నీవు సాక్షాత్పౌత్రుఁడవు దాశ, రథి కట్టినీ కపరాధి నైన
దాసుని కింక నీదయ దక్క వేఱొక్క, గతి లేదు గాన నీకరుణఁ జెందఁ
బడి యుంటి నిట్లని పల్కె నంబిళ్ళ తత్పాదపద్మములందుఁ బ్రణతి సల్ప
నతఁడు సంతోషించి యమ్మహాత్మునిఁ దన, కౌఁగిటఁ జేరిచి గారవించి
తే. కొందఱికి దేశికుఁడవీవు ముందు వత్స, యిపుడు జగదేకగురుఁడవై హెచ్చి వేయు
హాయనంబులు మను మని యనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. భూమి లోకాచార్యనామము చెల్లెను, నంబిళ్ళగారికి నాఁటనుండి
యంత దంపతు లిర్వురమ్మహాత్మునిఁ దమ, వెంటఁ దోడ్కొనిచని యింటనుంచి
యభ్యంజనోద్వర్తనాభిషేకము లార్చి, ధౌతవస్త్రము లియ్యఁ దాల్చి యతఁడు
ధవళోర్ధ్వపుండ్రముల్ దాల్చి యాజ్ఞ యొనర్చి, హరి కర్చ గావించి యాదరించె
తే. నంతఁ దోడప్ప రతనితో నాగమాంత, గోష్ఠి సల్పుచుఁ గాలము కొంత జరపి
యతని లాలించి యింటికి సనిచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. అట్లు కందాడతోడప్పరుచే బహుమానపూర్వకంబుగా ననుజ్ఞాతుం డై నిజమందిరంబు ప్రవేశించి యందు సంశ్రితులతోడం గూడి వేదాంతగోష్ఠి యొనర్చుచుఁ బ్రహర్షించు నంబిళ్ళ వైభవంబుఁ జూచి పుత్రైశ్వర్యంబుఁ గాంచి యానందించు తండ్రిమాడ్కి వేదాంతివేద్యగురుండు ప్రహృష్టాంతరంగుం డగుచు నూఱుహాయనంబులు గడపి చరమకాలంబు ప్రాప్తం బైన యంతన శక్తిచేఁ బవళించియుండఁ గుట్టికొఱ్ఱయిల్లైయాళ్వా రేతెంచి ప్రణామం బాచరించి మహాత్మా నీవభియుక్తతముండ వయ్యు నంతిమదశయం దిట్లాడకుండుట యేమి యుచితంబు ద్వయమనుసంధింపరాదా యని విన్నవింప ముం దామంత్రరత్నం బెల్లప్పుడే ననుసంధింపక యుండితి నేని యిప్పుడా ప్రపదనమంత్రంబు మాకనుసంధేయంబే యగును మనస్స్వాస్థ్యంబును దేహదార్ఢ్యంబును ధాతుసామ్యంబునుం గలిగి యథేచ్ఛం దిరుగుచున్న కాలంబునం దన్మంత్రరత్నానుసంధానంబు మాని కరణపాటవంబు దప్పిపడియున్న వేళ నా యమ్మంత్రరత్నం బనుసంధించుట వైష్ణవుం డైనవాఁ డాచార్యరుచిపరిగృహీతం బై యనుష్ఠానప్రకాశంబై సద్వయంబర్థానుసంధానపూర్వకంబుగా సర్వకాలంబులందు వచింపవలె నని యగ్గురువరుం డానతియ్య విని యతండు లజ్జించి నిరుత్తరుండయ్యె నంత నవ్వార్త లాలించి తెర్కాళ్వారుభట్ట

రద్దేశికోత్తమునికిఁ బ్రణమిల్లి యార్యసత్తమా మీయపేక్షితం బెయ్యది యాన
తిచ్చిన దాని సమర్పించెద నని ప్రార్థింప నద్దివ్యసూరిశేఖరుండును వత్సా య
స్మదీయమఠద్వారాంగణంబునకు శ్రీరంగనాథుండు విచ్చేసి యడియేనికి సర్వస్వ
దానం బొనర్చిన సేవింప నపేక్షించితి ననివాక్రుచ్చిన విని యబ్భట్టార్యుండును
నావృత్తాంతంబు తిరుమలత్తండయాత్ర్వాని కెఱింగింప నతండా యర్థంబు శ్రీరంగ
నాథునకుం దెలుప నద్దేవదేవుం డాశ్రితవాత్సల్యవివశుండు గావున వేగవిచ్చేసి
సంశ్రితసహితుం డగు వేదాంతివేద్యునకుఁ బ్రసన్నుండై సర్వస్వదానంబొనర్చిన
నద్దేశికేంద్రుండును సేవించి కృతార్థుం డయ్యె నంత నంబిళ్ళయు నిజాచార్యున
కు సాష్టాంగప్రణామం బాచరించి యొకహితం బానతి మ్మని యడుగ నయ్యార్య
వర్యుండు నీశ్వరుం డీయాత్మ కిష్టవినియోగార్హుండు గాఁడు సర్వేశ్వరున కీచేత
నుండు యథేష్టవినియోగార్హుం డగు నని యెఱుంగు మనుచుఁ బలుక నంబిళ్ళ
యు సుప్రసన్నమనస్కుండు గాక మౌనం బవలంబించినఁ దెలిసి యగ్గురువరుండు
పుత్త్రా భవన్మానసగతం బైనయర్థంబు బైల్పుచ్చు మని వచింప సంతసించి నంబిళ్ళ
యు దేవా యొకవైష్ణవుండు పరమపదంబున కరిగె నేని యప్పు డచ్చట నున్న
ప్రపన్ను లెట్లుందు రని యడుగ నద్దేశికోత్తముండును దృప్తుం డార్తుం డగు
నార్తుండు దృప్తుం డగునని పలికి మఱియు నస్మదాచార్యుం డైనభట్టారకుండు
నన్ను నొకనాఁ డుద్దేశించి వత్సా వేదాంతి యని పేరు గలవాఁడను వేదశా
స్త్రంబు లన్నియుం జదివినవాఁడను వక్తలయందు శ్రేష్ఠుండను బహుధనం బా
చార్యదక్షిణగా సమర్పించినవాఁడను జిరకాలంబు గురుకులవాసంబుఁ జేసి విశే
షార్థంబు లన్నియు గ్రహించినవాఁడ నని గర్వించి ప్రమాదంబుఁ జెందియుండ
క యెంబెరుమానారుతిరువడిఘళే శరణ మ్మని విశ్వసించి యుండు మని యానతి
చ్చెం గావున నీవును గురుకులవాసంబుఁ జేసి నూఱుమాఱులు భగవద్విషయం
బధికరించి నిజాచార్యునకు శతాభిషేకంబు లొనరించితి నని ద్రవిడవేదాంతంబు
లందుఁ బ్రబలపాండిత్యంబు గలవాఁడ ననియు నహంకారపడక యెంబెరుమానా
రుతిరువడిఘళే తంజ మని నమ్మియుండు మని నియమించి నంబిళ్ళ మొదలైన దేశి
కోత్తముల శ్రీపాదతీర్థం బుజ్జీవించి వార లారగించినపిమ్మట భగవత్సేనాపతిమిశ్రు
లయుత్సంగంబునందుఁ దిరుముడి యుంచుకొని పిన్బళహియపెరుమాళ్ళజియ్యరు
నంకంబుపై శ్రీపాదంబులు సాఁచుకొని ఫాలవిన్యస్తపాణిపల్లవపుటుం డై భట్టరు
తిరువడిత్తామరల స్మరించుచుఁ దిరునాడలంకరించె నంత నక్కలివైరిదాసగురుం
డాదిగాఁ గలమహాదేశికు లందఱు నాచార్యవిశ్లేషజనితదుఃఖంబుచే మిగులనా
ర్తి వహించి యున్నసమయంబున నంబిళ్ళ తనలోనం దానె తెలిసి యెంబారున
కు భట్టార్యునిగతి నంజియ్యారునకు యథాశాస్త్రంబుగా బ్రహ్మమేధసంస్కారం
బాచరించి యతిసంస్కారవిధిక్రమంబుగాఁ దిరుప్పళ్ళి యొనర్చి తీర్థతిరువధ్యాయ

సాదిమహోత్సవంబు సల్పె నంతిమదశయందు భగవంతుండు స్వమత ద్వారా
జిరంబున కేతెంచి సర్వస్వదానం బాచరించుటయు భగవద్విషయంబు శతావృ
త్తు లానతిచ్చి శతాభిషేకంబులు కొన నవధరించుటయు నాచార్యానువర్తనప్ర
తిబంధకపుత్రమిత్రకళత్రక్షేత్రధనదేశవాసాదు లన్నియు రుచివాసనలతో విడి
చి స్వాచార్యునకు నిత్యనివాసం బగు దేశంబు తనకుఁ బరమప్రాప్యం బని త
లంచి యచ్చోటి కేతెంచి తనసత్త నద్దేశికేంద్రునకు శేషపుచ్చి తత్కైంకర్యం
బు యాత్రగా సల్పుచు నదియె సత్తాధారకం బని నిశ్చయించి యుండుట యి
మ్మహాత్మునకే చెల్లు నని శ్రీవాదిభీకరగురుం డానతిచ్చె నంత. 44

వ. సర్వస్వదానం బెట్టి దనిన. 45

సీ. సర్వస్వదానము । శౌరి చేయుట తన, యొడ లెల్లఁ జూపుట । యున్నయట్టు
లాచార్యు లాదాన । మాచరించుట చర, మార్థవిశేషము । లన్ని యిడుట
యాత్మ కీశుఁడు నియో । గార్హుఁడు గాఁ డంట, ఫలితచేతనునకుఁ । గలుగదనుట
యీశ్వరవినియోగ । మీయాత్మ యనుటయు, ఫలితాభిమానియుఁ । బరుఁడె యనుట

తే. యార్తుఁడతిదృప్తుఁడగుటయు । స్త్వార్థముడిగి, స్వతనురుచిమానిప్రాప్తి ని । శ్చయము
చెంది, సంతసించుట యనియె నా । సభ్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద

వ. దృప్తుం డార్తుం డగుట యెట్టి దనిన. [మలర.

సీ. దృప్తుఁడు తన కిష్ట । దేహితో నెడఁబాసి, యార్తుఁ డయ్యును శరీ । రావసాన
పర్యంత మాత్మాంగ । పటురుచి మానక, తుదిఁగాయ ముడిగిసం । తుష్టిఁ గనుట
యని చెప్పి నంబిళ్ళ । యమ్మంగియమ్మాళ్ళు, పరమపదంబున । కరిగె ననుచు
విని వారియింటికి । విచ్చేయఁ దద్దేవి, సుప్రసన్నాస్య యై । జొత్తిలంగఁ

తే. జూచి సన్నిధి వైష్ణవు । లాశ్చర్యమంది, స్వామి యిట్లుండు టేమి యీ । సాధ్వి యనుచు
నడుగ నంబిళ్ళ వారి కి । ట్లనియె ననుచు, వాదభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.

సీ. అమ్మాళ్ళు తనకు ముం । దపకార మొకటైనఁ, జేయలే దది గానఁ । జింత మాని
యతని ఫలావాప్తి । కానందపడియె ని, ద్దేవి యం చని యె న । ద్దేశికుండు
ఒకనాఁడు వైష్ణవుం । డొకఁ డార్యపద మొంద, నతని దారసుతాదు । లార్తిఁ జెంది
నంబిళ్ళపదనళి । నములందుఁ బడి యేడ్వ, నతని నిట్లే మని । యార్యు లడుగ

తే. నిష్టవస్తువు నెడఁ బాసి । యిచట నుండ, రోసి యానందలోకము । వాసిఁ దెలిసి
దానికై యేడ్చిరనియె న । ద్దాంతుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.

సీ. ఈయర్థములు రెండు । నిచ్చోట నే యను, ష్ఠానపర్యంతము । సత్త్వజలధి
నంబిళ్ళ చూచి వై । ష్ణవులతోఁ జని తిరు, వెళ్ళరులక్ష్మిని । విశదభక్తి
సేవించి తిరిగి వి । చ్చేయ నభోమణి, పడమటిదెస ప్రేలఁ । బడియె నంతఁ
గావేరి యుల్లోల । కల్లోలమాలికా, వర్తశతంబుల । వనధిమాడ్కిఁ

తే. బొంగి ప్రవహింప మేఘాళి । నింగి నెఱయ, నంధతమసౌఘ మంతట । నతిశయిల్లె

భూరిదిగ్భ్రాంతి జనులకుఁ బొడమెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. అయ్యవసరంబున. 51

సీ. ఓడయం దొక కైన నేడఁ జూపడకున్న, రంగరాట్సేవ కారాత్రి చనఁగ
నంబిళ్ళ దలఁచి బానలతెప్పపై నెక్కి, సంశ్రితతతితోడ జరుగుచుండ
భారాతిశయముచేఁ బ్లవము నట్టేటను, మజ్జనోన్ముఖ మైన మదిఁ గలంగి
కర్ణధారుఁడు బోధకఘనులార మీయందు, నలువురు మువ్వురై నను విచార

తే. మడిగి దిగ వేగదరిఁ జేర్తునుకుప మట్లు, గాకపోయిన మిమ్ము బల్గాసి చెందు
ననిన దిగఁజాల రం దొక్కరైరి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. వారియం దొకసత్త్వవతిని నిరీక్షించి, స్థూలాంగి యీయమ్మ దొలఁగె నేని
తెప్ప యీనీటిపైఁ దేలి కూలముఁ జెందు,నని నావికుఁడు పల్క నార్యులెల్ల
విని యూర కుండ నావెలఁది లేచి సమస్త,చేతనోజ్జీవన హేతువైన
నంబిళ్ళ యిప్పు డీనది దాఁటెనా భవ,జలధి దాఁటించు నస్మద్విధాత్మ

తే. శతము నని పల్కి జీవితాశను దొలంగి, యాత్మ నంబిళ్ళతిరువడియం దెనిల్పి
వడి గుభాలున నట్టేటఁ బడియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. అక్కటా యీప్రాణి యస్మదర్థం బేటఁ, బడె నని నంబిళ్ళ బాధపడఁగ
భారము లఘువై నఁ బ్లవ మల్లనల్లనఁ, దీర మొందిన వారు దిగినయంత
నాపగారయముచే నాసాధ్వి చని చని, దైవవశంబున దరికిఁ జేరి
వారివార్తల విని వచ్చి తీరముఁ జెంది,తిని సూరులార చింతింప కుండుఁ

తే. డనుచు వాక్రుచ్చి యేతెంచు నార్యుఁ గాంచి,యిట్లు నేదరిఁ జెందుట కేమి హేతు
వన్న నంబిళ్ళ గురుభక్తి యనియె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. అదియునుం గాక. 55

సీ. ఆచార్యులే దైవమనుచు నమ్మినవారి, నేప్రొద్దుఁ బ్రోచు లక్ష్మీశుఁ డనుచుఁ
బలికి నంబిళ్ళ యాభాగవతులఁ గూడి, నిజగృహంబున కేఁగి నిత్య మచట
శ్రీలక్ష్మణార్యులసిద్ధాంతమే నిర్వ,హించుచు నుండ నాయింటిపొరుగు
నం దొకసాత్త్వికు నాలయమునకుఁ ద,త్సబ్రహ్మచారియు సద్గుణాఢ్యుఁ

తే. డైనశ్రీవైష్ణవుం డొకఁ డరుగుదెంచి, యుచితవృత్తిని సేవించియూఱడించి
పల్కె నీరీతి నాజ్ఞానవతికి ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 56

సీ. చెంది నంబిళ్ళ గోష్ఠీమంటపమునందు, స్వాము లుండఁగఁ జోటు చాలదయ్యె
నర్హణీయుఁడు మనకాచార్యుఁ డాతఁడు,స్థలము విశాలము గలదు నీకు
నొకనివేశంబుచోటొసఁగు మంచతని కీ, వనిన నాసాధ్వి యిట్లనియె నతని
కీరంగపదమునం దెట్టిప్రాజ్ఞులకైన, నొకటింటికైనఁ జోటొసఁగు టరుదు

తే. గాన మామకగురుపదకమలములను, జేరుపర్యంత మీస్థల మేరికియ్య
ననుచు వాక్రుచ్చె నాసతి యతని కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. ఆమాట విన వచ్చి యతఁడు నంబిళ్ళకుఁ, దెలిపినఁ దెలిసి యద్దేశికేంద్రుఁ
డాసాధ్వి రావించి యమ్మ నీ కొక్కతె, కింత చోటేల మా కిందుఁ గొంత
చోటు కాలక్షేపకూటసమృద్ధికై, యి మ్మని యడుగఁగా నింతి మగిడి
పరమపదంబులోపల దాసి కొకనివే,శ మొసంగి కొమ్మి యీస్థల మటంచుఁ
తే. బలుక వైకుంఠనాథుఁ డాపని యొనర్ప, నాథుఁడనుచును గురుఁడనన తఁడు నీకు
వశ్యుఁడగునని పల్కె నావనితయనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. కావున దాసి కాతా వీవె యి మ్మన, నయ్యార్యుఁ డిచ్చెద ననుచుఁ బలుకు
మాటమాత్రము విని మది సంతసింపదు, పరుని పేరిటఁ దాళపత్ర మొకటి
వ్రాయించి నీదుచేవ్రాలుతో నిమ్మన, నఖిలలోకస్వామి యైనహరికిఁ
గలివైరిదాసుఁడు పలుకువిన్నప మిది, యీయమ్మ క్రయ మిచ్చె నిది గ్రహించి
తే. తగినచోటిమ్ము పరమపదంబునందు, నీమె కని పత్రికను వ్రాసి యిచ్చె నతఁడు
దానిఁ దలఁదాల్చి చనియె నాధన్య యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. ఆర్యుఁ డాసాధ్వియధ్యవసాయ మీక్షించి, హర్షించి పత్రికయందు హరికి
నీవర్ష మీమాస మీపక్ష మిన్నవ, యహమునం దన్నవయామమునను
ముక్తి యీసతికిమ్ము మునివంద్య యని వ్రాయ, నదిగొని తనయింటి కరుగుదెంచి
యాచార్యసన్నిధి నాప్రొద్దు మఱునాఁడు, చరణాబ్జతీర్థప్రసాదసేవఁ
తే. జేసి మూఁడవనాఁ డభిజిన్ముహూర్త, మునను గురుని దలంచుచు ముక్తిఁ గనియె
గురుఁడు వ్రాసినవేళ నాగరిత యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
వ. అంత మఱియొక్కవాసరంబునందు. 61
సీ. మనుజుఁ డేయర్థము మది నిల్పి ప్రకృతిని, బాసి శ్రీవైకుంఠపదముఁ జెందు
నాయర్థ మెఱిఁగింపు మని మహాభారత, భట్టరగ్గురునకుఁ బలుక నతఁడు
భువి నుపాయోపేయములు శ్రియఃపతి యని, తెలిసి తదర్థోపదేష్టృచరణ
సరసిజంబుల నమ్మి సంయమీంద్రభాష్యోక్త, సిద్ధాంత మతిసమీచీన మనుచుఁ
తే. దలఁచి రామాయణోక్తుల ద్రవిడవేద, వాక్యములఁ బ్రొద్దుపుచ్చెడి వైష్ణవుండు
తనువు సడలిన హరిఁ జేరు ననియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
వ. మఱియొకవాసరంబున. 63
సీ. శిష్యులు పాండ్యదేశీయులు కొందఱు, వైష్ణవు లేతెంచి స్వగురు వైన
నంబిళ్ళగారిని నయ మొప్ప సేవించి, తంజ మెయ్యది యది దాసులకును
దెలుపు మం చడుగ నద్దేశికోత్తముఁడును, దక్షిణాబ్ధితటంబె తంజ మనిన
తంజ మచ్చట సైకతంబులా వనములా, వాడలా యెవి యని వార లనిన
తే. మోమునెత్తమ్మిఁ జిఱునవ్వు మొలక లెత్త, సర్వలోకైకగురుఁడును సద్గుణాఢ్యుఁ
డైననంబిళ్ళ వారి కిట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. చక్రవర్తిసుతుండు సౌమిత్రితోఁ గూడి, హరిబలంబులతోడ నచట నుండి

రేయి వానరులు ని। ద్రింపఁగా వారితోఁ, గనుమూసి నిద్రించు। కరణిఁ గొంత
దడ వుండి లేచి యా। తఁడు దా వింట, నమ్ము లెక్కించి సై। న్యమ్ము చుట్టి
తిరుగుచుఁ బో। చునఁ దేవునిశార్ఙ్గకో,దండమే తలఁప మీ। కండ యగును

తే. నిద్రఁ జెందినవానరా। నీక మట్లు, స్వప్రయత్నము విడిచిన। సర్వశేషి
దానె కాపాడుననియె నా। థన్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె। మోదమలర.

వ. మఱియు నొక్కవాసరంబున. 66

సీ. నారాయణునిఁ దక్క। వేఱొక్కవేల్పును,గొలువరు వైష్ణవుల్। గురువరేణ్య
యట్టివా రితరు లౌ। నగ్నీంద్రు లాది గాఁ, గలనిలింపుల వైది। క క్రియలను
భజియించు టే మని। బ్రాహ్మణుం డొక్కఁడు, సంబిళ్ళ నడుగ నా। నయవిదుండు
హరి కన్య దేవత। లాగము లనుచు, విశేషశాస్త్రో। క్తులు। చెప్పఁ గాన

తే. నిత్యనైమిత్తికములందు। నిఖిలదేవ,తార్చ భగవదుపాసన। మగుటఁ జేసి
యది విరుద్ధము గా నేర। దనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె। మోద మలర.

వ. అట్లమ్మహాత్మునిసూక్తు లాలకించి యావిప్రుం డగ్గురువరు నుద్దేశించి యాచార్య సత్తమా నిత్యనైమిత్తికాదికర్మంబులం దగ్నీంద్రాదిదేవతారాధనంబు సేయుచు నాలయంబులయందుఁ గృతప్రతిష్ఠులైన దేవతల మీ రారాధింపకుండుట కేమి నిమిత్తం బని యడుగ నద్దేశికోత్తముండును మంత్రపూతంబు లైనయాహవనీయగార్హపత్యదక్షిణాగ్నులు సమస్తద్విజులకారాధనీయంబులును శ్మశానాగ్నులుపరివర్జనీయంబులు నైనయట్లు నిత్యనైమిత్తికాదికర్మంబులఁ బ్రసిద్ధు లగునిలింపులర్చనీయులు దేవళంబులందుఁ బ్రతిష్ఠింపం బడినయన్యదైవతంబు లనర్చనీయంబు లగు నెట్లంటివేని నిత్యాదులయం దన్యదేవతలును భగవత్ప్రకార బుద్ధిచే నారాధించుటం జేసి తదుపాసనంబు భగవదుపాసనం బగు నని విశేషశాస్త్రప్రసిద్ధిగల దాలయప్రతిష్ఠలయందుఁ బరావరతత్త్వవ్యత్యయంబు సల్పు తామస పురుషులచే వేదవిరుద్ధాగమమంత్రతంత్రప్రక్రియచే స్వతంత్రబుద్ధిచేతం బ్రతిష్ఠితంబు లగు దేవతాంతరంబులు భగవత్ప్రకారబుద్ధిచే నుపాసింపంబడవు గావున హేయంబు లగు నదియునుం గాక సత్త్వగుణాత్యంతవిరోధితమోగుణప్రచురుండుగావున రుద్రుండు ముముక్షువులకు దూరతరపరివర్జనీయుండు మఱియును నిత్యనైమిత్తికాదులయం దితరదేవతోపాసనం బామ్నాయచోదితం బైనయట్లాలయంబులందు భగవత్ప్రకారబుద్ధిచే దేవతాంతరంబులనారాధింప విశేష శాస్త్రవిధి చూపడదు గావున దేవతాంతరవిహితభగవత్ప్రకారభూతాలయ స్థాన్యదేవతాభజనం బైన ననర్థకం బని యాన తిచ్చె నంత. 68

సీ. తొల్లి యొక్కెడ కేఁగి। తూర్ణమే తెంచుచు,నంబిళ్ళ మార్గము। నడచి యలసి
యొకపల్లెఁ జొచ్చి యం। దుచితమైనట్టిచో, టమరకున్నను దదు। ద్యానభూమి
శ్యామకోమలపలా। శాకీర్ణశాఖాన,మాస్రపత్రిరక। వాకులంబు

భవ్యజలాకీర్ణపద్మాకరాంతిక,వర్తి మహోన్నతవటకుటంబుఁ
తే. గాంచితచ్ఛాయలను విశ్రమించి యచట,నచ్యుతారాధనము చేసియారగించి
మించి స్వాములతోడ హరించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
వ. అప్పు డాశ్రీవైష్ణవు లమ్మహాత్ముల కి ట్లనిరి. 70
సీ. ఛాయాప్రదానాదిసత్కారవిధుల నీ,శాఖి దేవరవారిసంశ్రితులకు
నధ్వశ్రమముఁ దీర్చియాతిథ్య మొనరించెఁ,గాన భాగవతాగ్రగణ్యుఁడొక్కఁ
డేమినిమిత్తమో యెఱుఁగలే మిమ్మహా,వట మైవసించె నీవటమునందుఁ
బ్రకృతిబంధముఁ బాపిపరమపదం బియ్యఁ,దగుదువీయాత్మ కౌదార్య మొప్ప
తే. ననుచు సన్నిధివైష్ణవు లందఱైక,కంఠ్య మొప్పార నంబిళ్ళగారి నిట్లు
ప్రార్థనలుచేసి రత్యంతభక్తి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. నంబిళ్ళగారు విన్నప మాలకించి మం,దస్మితం బొనరించి దయను లేచి
ముద మొప్ప వటము నామూలాగ్రమీక్షించి,తనదీర్ఘ బాహుదండములు సాఁచి
యాలింగనముఁ జేసి యస్మదార్యానుగ్ర,హంబుచేఁ బరమపదంబునకును
జను మని పల్కియాస్వాములతోఁ గూడి, శ్రీరంగధామముఁ జేరి యందు
తే. శ్రీమహాభాగవతులకుఁ జెన్నుమీఱ,ద్రావిడామ్నాయసూక్త్యర్థతత్త్వమనిశ
మొసఁగుచుండెను గనికర మొప్పననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
సీ. నంబిళ్ళ యాలింగనం బొనర్చిననాఁడె, యాకు వాడిలెను మఱ్ఱిమాఁకు కంత
నావృక్ష మున్మూల మై నిశీథమునందు, దారుణధ్వనితోడ ధరణిఁ గూలె
నిర్ఘాతనిష్ఠురనిస్వనం బది విని, యాపల్లెయం దొకయవనిసురుఁడు
వెఱచి విస్మయ మొందివేశ్మము వెల్వడి, చూడ నం దొక మహాజ్యోతి వెడలి
తే. వేయుచంద్రులరుచిమించి విన్ను గప్పి, చనినఁ గన్నులఁ జూచి యాజన్నిగట్టు
చిత్తమలరంగ జనులకుఁ జెప్పెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
వ. అంత నొక్కనాఁడు తిరువాయ్మొழி యనుసంధించువారిని భగవద్గీతాపారా
యణంబు సేయువారలనుం గనుంగొని యె ట్లాచరింపవలెనని నంబిళ్ళ నొకసా
త్త్వికుం డడుగ నమ్మహాత్ముం డతని కి ట్లనియె. 74
సీ. ఒకవైష్ణవునియింట నుత్సవం బగుచున్న,వైష్ణవు లిరువురు వచ్చి యొకరు
ముద మొప్పఁ దిరువాయిమొழிయనుసంధింప, నొకవైష్ణవుఁడు గీత లుగ్గడింపఁ
జూచి యాగృహమేధిసుతునకు నియమించి,తిరువాయిమొழிపల్కు దేశికునకుఁ
దళిగకుఁదగుద్రవ్యతతిసమర్పింపుము. పడిఁడుబియ్యము స్వయంపాక మిమ్ము
తే. భవ్యగీతానుసంధానపరున కనుచు. వాసి యుభయుల కీరీతి వసుధఁ గానఁ
బడియె ననుచును నంబిళ్ళ పల్కె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
వ. మఱియొక్కదినంబునఁ బరగోష్ఠియందు శ్రీవైష్ణవుం డెట్లు బహుమతుం డగు
నని యొకసాత్త్వికుండు నంబిళ్ళ నడుగ నద్దేశికేంద్రుం డేతదర్థవిషయంబుగా

నొక పూర్వవృత్తాంతంబు గల దీప్రశ్నంబునకు నదియే ప్రత్యుత్తరం బగు నది
యాకర్ణింపుము. 76

సీ. అఖిలవిద్వత్సామ్రాజ్యుఁ డగుమిళహోత్ర్వాను, పృథివీశునింటను బెండ్లి యైన
సంభావనార్థము చని రాజసభయందు, విచ్చేసి యున్నభూవిభుఁడు చూచి
బహువిధద్రవ్యముల్ పండితుల కొసంగి, యతని కే మియ్యక యరుగు మనిన
వేదము లెఱుఁగనో వాదముసేయఁగఁ, జాలనో సకలశాస్త్రములయందు
తే. హేతు వేమి యుపేక్షింప నిట్లు నన్ను, నని యతం డనవిని నృపుఁ డనియెనిట్టు
లనుచు నంబిళ్ళ పలికె బుధాళి కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. అట్లు దేశికోత్తమునిసూక్తు లాకర్ణించి రా జతని కిట్లనియె. 78

సీ. సర్వజ్ఞుఁడవు వేదశాస్త్రములం దెన్న, నార్యవైష్ణవుఁడ వం చరసి తెలిసి
యి ట్లుపేక్షించితి నీకఁ జను మని నృపుఁ, డన నమ్మహాత్ముఁడు హర్ష మొంది
వీర లందఱియందు విష్ణుదాసుల మని, య మ్ముపేక్షించుట మాకు సేమ
మని రాజునకుఁ బల్కి యాత్మోత్తరీయము, నింగికిఁ జిమ్ముచు నృత్య మాడి
తే. యరిగె నది గానఁ బరగోష్ఠియం దుపేక్ష
యతులబహుమతి యగువైష్ణవాన్వయులకు
ననుచు నంబిళ్ళ పలికె బుధాళి కనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 79

వ. మఱియును. 80

సీ. వసుధ దరిద్రుఁ డొకవైష్ణవుఁ డొక్కఁడు, యాచకవృత్తిచే నరిగి యొక్క
పంటకళ్లములోనఁ బని సేయ నొకబట్ట,తలపంటకాఁపును దనరఁ జూచి
యళిగరున్నికరనీలాలకావళి ఫాల,తిలనాట్యకేళీవిధాన మొదవ
సిగముడి విడి జాఱి చెన్నుగా మూఁపున, నసియాడ నిట్టిసాహసపుఁ జెయ్ది
తే. మాతపంబున కోర్చి సేయఁగఁ దగునె
యనుచుఁ బ్రియవాక్యములఁ బల్కి నతఁడు మెచ్చె
ననుచు నంబిళ్ళ పలికె బుధాళి కనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 81

వ. మెచ్చి యతం డతని కే మిచ్చె నని యడుగ వారల కమ్మహాదేశికుం డిట్లనియె.

సీ. మంచిధాన్యముద్రోణమాత్రము వాఁడియ్య, గట్టిగా నవిమూటగట్టి యతఁడు
గొనిపోవ నొక్కఁడు గనుఁగొని ధాన్యము,నెవ్వఁడిచ్చెనో వాని నెఱుకపఱుపు
మన వైష్ణవుఁడు ధాన్యమాబట్టతలపంట, కాఁపిచ్చె ననవాఁడు కళముఁ జెంది
యావార్తదెలుపను గ్రాకారుఁడై వాఁడు,కాలదండముఁ బోలు కడిఁదియినుప
తే. కట్లపెనుఁగోలఁ జేఁబూని కదలి వేగ, తనపదన్యాసములు సోఁక ధరణియద్రువ
వచ్చె నని చెప్పె నంబిళ్ళ వారి కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 82

సీ. దాసరిబాఁపఁడా తరల కచ్చట నిలు, నిలుము దండాహతి నిన్నుఁ గూల్తు
నని వాఁడు పల్కనయ్యార్యుఁడుపద్మ యుగంబుపైఁ దుమ్మెదల్ గ్రమ్ముగతిని
నీకన్నుగవ గప్పి నిగనిగ మెఱయుచు, నీలాలకంబులు నృత్త మాడ
నసితదీర్ఘ శిరోరుహములు విముక్తబంధము లై కటిస్థలిఁ దాఁకి వ్రేల
తే. వచ్చి నను జూచి కోపింప వత్స నీకుఁ, దగునె దయగలవాఁడవు దాత వనిన
వాఁడుహర్షించెనని పిళ్ల పల్కెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 83
సీ. అట్లిచ్చకపుమాట లతఁ డుగ్గడింప నా, కర్ణించి తనమది గాఁక యుడిగి
ప్రీతి నాతని వాఁడు పిలుచుక పోయి సాం, పొప్పమూఁటెఁడుధాన్య మొసఁగె మగిడి
కపటప్రియోక్తుల ఘాతుకుఁ డగుకాఁపు, హర్షించి యతని కిట్లాచరింప
సిరి బోరఁగలవాఁడు శేషియు నారాయ, ణుఁడు తన్ను భక్తిసన్నతి యొనర్చు
తే. ధన్యజనుల కభీష్టప్రదాయకుండు, గాక యెట్లుండునని సర్వలోకగురుఁడు
పలుక విని సంతసించిరి ప్రాజ్ఞు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 84
వ. అంతఁ గొన్నిదినంబుల కాజగద్గురుండు తనతిరుమేనియందుఁ దిరునోవు చాత్తు
కొనియున్న సమయంబున. 85
సీ. వైష్ణవుఁ డొక్కఁడు వచ్చి నంబిళ్ళను, జూచి కేలోడ్చి యో శుభగుణాఢ్య
దేశికోత్తమ నీదు తిరుమేను డస్సిన, దే మన నార్యదేవేంద్రుఁ డనియె
గురుకృపచే మంచిగుణ మొక్కటైనఁ జొప్పడునేని యామేను బడలుననుచు
జ్ఞానభక్తివిరక్తిశాంత్యాదిగుణములు, మించఁ బ్రకాశింప నంచితాత్ముఁ
తే. డైనయధికారి భగవద్గుణానుషక్త, చింత నుండినమేను శోషించు ననుచుఁ
దెలిసె నార్యునిభావము ధీరుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
వ. మఱియును. 87
సీ. సాత్త్వికుం డొక్కఁడు చనుదెంచి యొకనాఁడు, నంబిళ్ళ నీక్షించి నతి యొనర్చి
మాన్యమీ కారోగ్యమా యని యడిగిన, మల్లయుద్ధముఁ జేయ మదిఁ దలంచి
యరిగెదనా వీని కధికతరారోగ్య, మేటికిఁ గోవెల కేఁగి మగిడి
సదన మొందుచు నుంటిఁ జాలు నీయారోగ్య, మనుచు నగ్గురువరుఁ డానతియ్య
తే. విని ప్రపన్నున కారోగ్యవిలసితంబు, గూడ దని యప్పు డాజగద్గురునిభావ
మాత్మలోపలఁ దెలిసె నయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
వ. అట్లు తిరుక్కలిహిన్నదాసగురుం డశక్తుం డై యున్నవిధం బెఱింగి యొకశ్రీవై
ష్ణవుం డేతెంచి తదీయశ్రీపాదపద్మంబులకుఁ బ్రణామంబు గావించి యద్దేశికో
త్తముం డనుభవించు చున్న ప్రబలామయజనితశ్రమంబుఁ జూచి వెఱచిన నత
నిం గటాక్షించి వత్సా యీదృగ్విధం బైనవాతవ్యాధి యస్మదభిమతంబు గావున
నీ విట్లు వెఱచుటకుం బని గానఁబడ దని యానతిచ్చెం గాన. 89

శ్లో. కృతకృత్యాః ప్రతీక్షన్తే మృత్యుం ప్రియమివాతిథిమ్॥ అనియెడు పంచమవేదో
క్తన్యాయంబునఁ గృతార్థులగువారు ప్రియాతిథినిం జూచినట్లు మృత్యువునుం
బ్రతీక్షించుచు నుండెదరని యగ్గురువరునకుం దాత్పర్యంబనుచు నెఱింగి యతం
డూరకుండెనంతఁ బుళ్ళయెంగళాఙ్వా నమ్మంగియమ్మాళనుసూరు లిరువురావృ
త్తాంతంబెఱింగి యేఁగుదెంచి యమ్మహాత్ముని సేవించి యతనికష్టంబుఁజూచిసహిం
పలేక పుళ్ళయంగళాఙ్వాననుమతిచే యమ్మంగియమ్మాళనుసూరిసత్తముం డొక
భగవన్మంత్రంబా నంబిళ్ళశ్రమనివృత్తికై పఠింపం దలంపనజ్జగద్గురుం డది యె
ఱింగి యిది స్వరూపవిరుద్ధం బైనకృత్యంబు మీరాచరింపవలదని నివారింప
వారును భవన్నిమిత్తంబుగా దాసుల మాచరించిన స్వరూపవిరుద్ధం బెట్లగునని
నఁ దిరుమంత్రంబునకు వివరణంబై చరమశ్లోకంబునకు వివరణం బై యున్న
ద్వయంబు దక్కఁ దక్కినమంత్రంబు లన్ని పంచాక్షరీసమంబు లై ప్రపన్నుల
కనాదరణీయంబు లగు నని యగ్గురువరుం డానతియ్య నాకర్ణించి వా రిరువురు
యుష్మదారోగ్యలాభంబునకై ప్రపదనం బాచరించెద మని వాక్రువ్వ నదియు
ను స్వరూపవిరుద్ధం బగు నెట్లంటి రేని స్వవిషయవ్యాధినివృత్త్యర్థంబుగాశరణా
గతి యొనర్చి రేని యత్యంతపారతంత్ర్యం బగుతనస్వరూపంబునకు హానిసంభ
వించుఁబరవిషయవ్యాధిశాంత్యర్థంబుగాఁ బ్రపత్తిఁజేసె నేనిపరాత్పరుండగుభగ
వంతుని సర్వజ్ఞానసర్వశక్తులకుఁ గొఱంత వాటిల్లుఁ గావున స్వపరవిషయవ్యాధి
విమోచనంబునకై సాధనాంతరానుష్ఠానం బొక్కటియైన సలుపఁగూడదనియు
ద్దేశికేంద్రుం డానతియ్య వినివా రిరువు రయ్యార్యునిశ్రీసూక్తి విశ్వసించి తదా
చరణప్రయత్నంబుఁ జాలించియున్నఁ గొన్నిదినంబుల కావాతవ్యాధివిశేషంబు
తనంతట శాంతిఁ బొందె నంత భగవంతుఁ డై నయాసర్వలోకగురుండరోగదృ
ఢగాత్రుండై తొంటిచందంబున భగవద్విషయం బాశ్రితసంఘంబునకువక్కా
ణించు చున్నసమయంబున శ్రీవత్సచిహ్నమిశ్రగురునకుం బౌత్రుం డై శ్రీపరాశ
రభట్టార్యున కభిమానపుత్రుం డగునడువిల్ తిరుపీథిప్పిళ్ళభట్టార్యుం డాజగద్గురుని
జ్ఞానభక్తివైరాగ్యవైభవంబును భాగవతసమృద్ధియు సర్వలోకపరిగ్రహంబును
శిష్యసంపత్తియు నాలోకించి సహింపక యసూయపడు చుండె నయ్యవసరం
బున. 90

సీ. అలపరాశరసూరి కభిమానపుత్రుఁడు, కూరేశపౌత్రుఁడు గుణపయోధి
మధ్యమపీథికుమారభట్టార్యుఁడు, దేపీసహాయుఁ డై భావ మలరఁ
గనకడోలిక నూఁగఁ గావేరి నీరాడి, వచ్చుచు నంబిళ్ళ వారియింటి
కరిగి యస్మత్పరమాచార్యపుత్రుఁ డీతం డని మ్రొక్క నాతండు చూచి

తే. భద్రమా పిళ్ళనీ కని పల్కఁగాని, యాభిజాత్యాదిగర్వము ననుసరించి
యంజలియు నైనఁ గావింపఁ డతనికనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.

సీ. బ్రహ్మవిత్తము లైన - బహువిధచ్ఛాత్రులు, వెనువెంట నేతేర - వేగ వచ్చి
నిత్యమానంబిళ్ళ - నిర్మలభక్తితో, నతనిఁ గన్గొని మ్రొక్కి - యరుగఁ జూచి
యందఱు గని తన - సుందరీమణితోడ, రత్నడోలిక నూఁగు - రాజసాత్ము
నితని నిట్లు గని మ్రొక్క - నేమికారణ మని, యాత్మసంశ్రితులైన - యార్యులడుగ
తే. నతఁడు మఱుమాటఁ జెప్పక - యాత్మగృహముఁ
జొచ్చి యందు శఠారాతి - సూరిసూక్తి
భావ మాశ్రితులకుఁ దేట - పఱచు ననుచు
వాదిభీకరగురుఁడనె - మోద మలర. 92

సీ. రంగేశుఁ డొకవాస - రంబున తిరువీథి, విచ్చేయ నంబిళ్ళ - వచ్చి కాంచి
ప్రణతి కై సందేహ - పడిన నగ్గురువును, జూచి య దే మని - సూరు లడుగ
నొక దేవినే కూడి - యున్న సద్గురునకు, మ్రొక్కరా దంటిరి - ముందు మీర
లిరుగెలంకులభార్య - లిరువురు గలవాని, కిప్పు డే మ్రొక్కుట - నెట్లు మీకుఁ
తే. దోఁచునో యని మది శంక - దోఁచి యిట్లు, సంశయించుచు నున్నాఁడ - స్వాములార
యనిన లజ్జించి రయ్యార్య - లంద అనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె - మోదమలర.

వ. అట్లాగురువరుం డానతియ్య విని యాభాగవతోత్తము లందఱు దేవీసమేతులైనయాచార్యులును దత్పుత్రపౌత్రాదులును శ్రీమన్నారాయణస్వరూపు లని తలంచి మేధావి యగు ప్రపన్నుండువారిం బ్రణిపాతనమస్కారప్రియవాక్యాదుల సంతోషింపంజేయ వలయు ననుచునిమ్మహాదేశికునకుం దాత్పర్యంబని యెఱింగ యపరాధక్షమాపణంబుఁ జేసికొని రంత నంబిళ్ళయు నద్దేవదేవునికి సాష్టాంగ ప్రణామం బాచరించి తత్ప్రసాదలబ్ధశ్రీశఠకోపమాల్యాదిబహుమతి లభించియనుజ్ఞఁ బడసి నిజగోష్ఠీమంటపముం జెంది యందు ద్రావిడామ్నాయవ్యాఖ్యానవైఖరీసమేతుండై సంశ్రితులతోడ నానందించు చుండె నంత నొక్కనాఁడు నడువిల్ తిరువీథిప్పిళ్ళభట్టార్యుండు రాజాస్థానంబునకుం జనుచుమార్గమధ్యంబునం దాచార్యదేవుం డగుపింబళహరాణ పెరుమాళ్ళుజియ్యరునుం జూచి తోడరమ్మని యతనిం దోడ్కొని చని చోళరాజసభామంటపంబుఁ గాంచి యం దమ్మహీపాలునిచే యథాశాస్త్రంబుగా నర్చితుండై యొకమృదుతరశుభాస్తరణంబునందు నిజసంశ్రితులతోడ విలసిల్లుచున్న సమయంబున బహుశ్రుతుండై నయారాజసత్తముం డాబ్రహ్మవిత్తమునింజూచి తదీయవిద్యావైదుష్యజిజ్ఞాసచే మహాత్మా శ్లో॥ ఆత్మానం మానుషం మన్యే రామం దశరథాత్మజమ్॥ అనెడున్యాయంబునఁ దనపరత్వంబు బయలుపుచ్చక తన్ను మనుష్యమాత్రునింగాఁ దలంచుచక్రవర్తికుమారుండు, శ్లో: 'మయాజ్ఞప్తో గచ్ఛలోకానను త్తమాన్' అని జటాయువునకెట్లు పుణ్యలోకంబు లొసంగె నని యాక్షేపించి వ్యావహారికపురుషులతోడంగూడియుండుకాలంబు రాజకృత్యంబులు విచారించు చున్న సమయంబున నారా

జొనర్చినయాక్షేపంబునకు సమాధానంబు దోఁచక యబ్భట్టార్యుండు పింబళిపెరా
ర్ పెరుమాళుజియ్యరునుం జూచి వత్సా నంబిళ్ళ యీయర్థం బెట్లు నిర్వహిం
చు నని యడుగ నతం డద్దేశికోత్తమునకు 'సత్యేన లోకాన్జయతి' అను వచనా
ర్థంబు స్మరింపం జేసె నంత నబ్బ్యాజానియు రాజకృత్యంబు విచారించుకొని య
ద్దేశికుని కభిముఖుండై యస్మత్కృతాక్షేపంబునకు సమాధానం బానతిమ్మనియ
గ్గురువరేణ్యు నడుగ నతండు స్వకీయసత్యవ్రతవిజితంబులై స్వవశంబులై యు
న్నపుణ్యలోకంబులు చక్రవర్తిసుతుండు జటాయువున కిచ్చె నని సమాధానం
బు చెప్ప నాకర్ణించిమిగులం బ్రహర్షించి యానృపాలసత్తముండద్దేశికోత్తము
నకు ముద్రితాముద్రితహేమసముదాయంబును సమూల్యరత్నభూషణరాంకవ
క్షౌమాంబరాదిబహువిధద్రవిణంబు లర్పించిన నద్దేశికసార్వభౌముం డవియన్ని
యుం గొని వచ్చి యజ్జగద్గురుని జూచి భక్తిపూర్వకంబుగాఁ బ్రణామంబుగా
వించి భవదీయగోష్ఠీసుధాసముద్రంబునందుఁజిందినయొకబిందువు రాజసభాస్తా
రులఁ గెలిచి తెచ్చినయీద్రవ్యంబు లన్నియు మీరు పరిగ్రహింపుం డని సమ
ర్పించి తదీయశ్రీపాదపద్మంబు లాశ్రయించి యర్ధక్షణంబైన నమ్మహాదేశికునివి
శ్లేషింప నొల్లక భజించుచున్న సంతసించి యగ్గురువరుండును బూర్వాచార్యో
పదేశపరంపరాప్రాప్తంబులై నిజమానసగతంబులై నజ్ఞాతవ్యార్థంబు లన్ని
యుం దెల్పి భగవద్విషయం బుపక్రమించి యానతిచ్చుచుండె నంత. 94

సీ. దినదినమొకొక్కతిరువాయిమొళ్ళి కర్థ, మాజగదాచార్యు లానతియ్యఁ
బగ లెల్ల విని వచ్చిభట్టరాగ్రింథము, రాత్రులందు లిఖించు రంగు మీఱ
నట్లాయిరప్రబంధార్థము విని వ్రాయఁ, దగ శ్రీమహాభారతంబుపగిదిఁ
జారుసపాదలక్షగ్రంథమై యొప్ప, నాపుస్తకము లన్ని యాత్మగురుని
తే. సన్నిధానమునందుంచి సాఁగిమ్రొక్కి, యతనియనుమతికను మొగి నధివసింప
నదియుఁదుదముట్టఁ జూచెనయ్యార్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
వ. అట్లు నంబిళ్ళ కటాక్షించి నడివిల్ తిరువీథిప్పిళ్ళ భట్టార్యున కిట్లనియె. 95
సీ. భట్టార్య నీవు మాపటివేళలందు, మా, యనుమతి వడయక యాత్మతంత్ర
తనె శ్రీమహాభారతం బంతవ్యాఖ్యను, వ్రాసి తెచ్చితి విది వాసిఁ గనదు
వసుధ శిష్యార్యవ్యవస్థయు దీనికి, జరగనేరదు గాన జాగు మాని
పత్రము లన్ని విసూత్రములుగఁ జేయు,మని గురుం డన నతం డట్లొనర్పఁ
తే. గాంచి నంబిళ్ళ యతివివిక్తస్థలంబు, నందుఁ బత్రవ్రజం బుంచియందు మించ
మంచి సున్నపునీరుఁ జల్లించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర. 96
సీ. అట్లు కొన్నిదినంబు లరిగినపిమ్మట, గుట్టుగా నొకపుట్ట పెట్టె నచట
నాపుట్టమట్టి లోకార్యుఁడు కావేరి, యుదకములం దుంచ నులగముండ
పెరువాయన నెడొక తిరువాయిమొళ్ళివ్యాఖ్య, పత్రములన్ని యుబయలుఁ జెంది

యెదురెక్కి ఘురముపైకనే తేరఁగనియమిం గొని తెచ్చియుంచి యగ్గురువరుండు
తే. రమణ శ్రీకృష్ణపాదార్యరచిత మైన, కలితషట్త్రింశసంఖ్యసద్గ్రంథమునను
జేర్చి రని మామకార్యులు చెప్పి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. తదనంతరం బానంబిళ్ళ తనకుం బ్రియశిష్యుం డగు పెరియవాచ్చాంబిళ్ళనుం బిలిచి తిరువాయిమొళ్ళికి నీ వొకవ్యాఖ్యానంబు సేయు మని నియమింప నతండు శ్రీమద్రామాయణంబు కరణి నిరుపత్తినాలాయిరప్పడి రచియించి యగ్గురునకుం గనిపింప నతండు వీక్షించి సంతసించె నంత శ్రీపాదాపరనామధేయుం డగు వడక్కుత్తిరువీథిప్పిళ్ళ ప్రతిదినంబు దివాభాగంబులయందు నొక్కొక్కతిరువాయిమొళ్ళికి నిజాచార్యుం డగు నంబిళ్ళ యర్థం బానతియ్య విని తనమానసంబున ధరించి యాగ్రంథం బంతయు రాత్రులందు లిఖింప శ్రుతప్రకాశిక మాడ్కి షట్త్రింశత్సహస్రసంఖ్యాసంఖ్యాతగ్రంథం బైన నాపుస్తకసముదాయంబు నాత్మగురుని సన్నిధి నుంచ నతం డాగ్రంథం బంతయుఁ గటాక్షించి తనమనంబున నీ దీగ్రంథం బతివిస్తృతంబు నతిసంకుచితంబును గాక సర్వాలంకారశోభితం బగుభద్రగజంబు కైవడి సర్వాభియుక్తశ్లాఘనీయార్థసంపన్నం బై శ్రుతప్రకాశికభంగి షట్త్రింశత్సహస్రసంఖ్యాసంఖ్యాతగ్రంథబంధురం బై యొప్పుచున్న దని యావ్యాఖ్యఁ గటాక్షించి మదీయానుమతి లభింపక యిట్లేల లిఖించితి వని యొకనెపం బిడి యాగ్రంథంబు పరిగ్రహించి నిజమందిరంబున నుంచిన నంత నాయర్థం బెఱింగి యీయుణ్ణిమాధవప్పెరుమాళ్ళను సూరిసత్తముండు భక్తిమీఱ శ్రీరంగశౌరినిం బ్రార్థింప నతం డర్చకముఖంబుగా నీయభీష్టంబుఁ జెప్పు మనిన శ్రీకృష్ణపాదార్యవిరచితం బగు నీదుముప్పత్తాఱాయిరగ్రంథంబు శ్రీలోకగురుని కడ నున్న యది దాసునికిం గలుగున ట్లనుగ్రహింపు మని విన్నవింప శ్రీహరియు నట్లొనర్చెద నని యానతిచ్చి యొక్కనాఁడు సాత్త్వికబృందంబుతో నంబిళ్ళ తన్ను సేవింప నేతేరం జూచి యమ్మహాత్మునకు శ్రీశఠకోపతీర్థప్రసాదపుష్పమాల్యచందనాది బహుమతి సేయించి యభిజ్ఞసత్తమా నీకడ నున్న ముప్పత్తాఱాయిరప్పడి యను తిరువాయిమొళ్ళివ్యాఖ్యానంబు యీయుణ్ణిమాధవప్పెరుమాళుకొసంగు మని యర్చకముఖంబుగా నాజ్ఞాపింప మహాప్రసాదం బని యద్దేశికేంద్రుం డాభగవదాజ్ఞ శిరసా వహించి తన కంతరంగశిష్యుం డగు నమ్మాధవార్యున కాగ్రంథం బొసంగె నతం డతనికుమారునికిం బ్రసాదించె నాక్రమంబుగా సంప్రదాయపరంపరాప్రాప్తం బై యది యస్మదాదిపర్యంతం బయ్యె మఱియు నొకనాఁ డొకవైష్ణవుం డేతెంచి నంబిళ్ళనుం గాంచి సాష్టాంగప్రణామం బాచరించి కరకమలంబులు ముకుళించి దాసునికి భగవద్విషయం బానతిమ్మని ప్రార్థింప నయ్యార్యసత్తముం డనుమతించి నిజచ్ఛాత్రుం డై బ్రహ్మవిత్తముం డగు నొకమహాభాగవతునిం జూచి వత్సా నీ వితనికి భగవద్విషయంబుఁ జెప్పు మని యావైష్ణవునిం బనిచిన నతం డతనిమంది

రంబునకుం జని యాగ్రంథం బతని కొసఁగిచ్చుసమయంబున నతం డాచార్యపురుషుండు గావునఁ జిత్రాసనాసీనుండై ప్రసాదింపు మనిన నిట్లు చెప్పుట సంప్రదాయసిద్ధంబు గా దని యాసాత్త్వికుండు పలుక నయ్యార్యుండు మగిడి యావృత్తాంతం బంతయు నెఱింగింప నాజగద్గురుం డాకర్ణించి నిజశిష్యునిం బిలిచి పుత్రా వా రాచార్యపురుషులు గావునఁ జిత్రాసనంబు విడిచి కూర్చుండరు గాన నతని కిష్టంబగునట్లాగ్రంథంబుఁ జెప్పు మని నియమింప నిజాచార్యానుశాసనమాల్యంబుఁ దలఁ దాల్చి యతం డట్లు చెప్పుచుండఁ బైలుంశుడరొళి యనియెడుతిరువాయిమొఴి ప్రస్తుతం బైనయంత నతం డాభాగవతమాహాత్మ్యంబు విని యాచిత్రాసనంబు దూరంబుగాఁ బరిహరించి ధరాతలంబునం గూర్చుండి యింతవట్టు భాగవతవైభవంబు తెలియక యిట్టిమాఢ్యం బాచరించితి మదీయాపరాధంబు క్షమియించి యుత్తరగ్రంథం బనుగ్రహింపు మని ప్రార్థింప నాసాత్త్వికపుంగవుం డస్మదాచార్యానుశాసనం బిట్టిది తిరిగి నన్నుఁ బిలిపించి భవదభిమతప్రకారంబుగా నుత్తరగ్రంథంబు వక్కాణింపు మని గురుం డాజ్ఞాపించెనేని యట్లొనర్చెద నని పలుక నయ్యాచార్యపురుషుండును మగిడి నంబిళ్ళ కావృత్తాంతంబు దెలుప నతండు మందస్మితసుందరముఖారవిందుండై వైలుంశుడరొళి యనుతిరువాయిమొఴి ప్రస్తుతం బాయెనో యని యడుగ నతం డౌనన సంతోషించి నిజచ్ఛాత్రుని రావించి యుత్తరగ్రంథం బంతయు నితనికిం బ్రసాదించి నెఱవేర్పు మని యానతియ్య నతం డట్లు గావించె నని వాదిభీకరగురుం డానతిచ్చి మఱియు నిట్లనియె. 98

సీ. శ్రీకృష్ణపాదదేశికునింటి కొకనాఁడు, నంబిళ్ళగారు వైష్ణవులతోడఁ
జనుదెంచి యున్నఁ దత్సదనగతస్త్రీలు, ప్రణమిల్ల శ్రీకృష్ణపాదుపత్ని
యార్ద్రవస్త్రముతోడ నతని సేవింప నా,సభ్యుఁ డచ్చటివృద్ధసతులఁ జూచి
యెవ్వ రీపిన్న దిట్లేటి కార్ద్రపటంబు, తోడ మ్రొక్కెడి మాకు నీవిడపడుచు
తే. నని యడుగ నంత నొకసాధ్వి యంజలించి, పిన్నపడుచు సమాచారమున్న యట్లు
భక్తి దళుకొత్త నీరీతిఁ బల్కె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 99

సీ. ఆచార్యచరణ నీ కభిమతశిష్యుఁడౌ, శ్రీకృష్ణపాదదేశికుని చెట్టఁ
బట్టిన దీపిన్నపడుచు ఋతుస్నాన, మార్చి వచ్చెను గాన నార్ద్రవస్త్ర
యై మీకు మ్రొక్కెడి నని వృద్ధసతిపల్కఁ, దెలిసి నంబిళ్ళ యావెలఁది నిటకు
రమ్మని పిలిచి కరమ్మున సతియుదరమ్ము దువ్వుచును మా యమ్మ నీవు
తే. కడఁగి నను బోలు పుత్రునిఁ గాంచు మనుచుఁ, బ్రీతి దీవించి దెసల విఖ్యాతి నెరయ
నాత్మశిష్యులతో నింటి కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 100

సీ. శ్రీకృష్ణపాదదేశికుఁ డాత్మగురుసూక్తి, తథ్యము సేయంగఁ దలఁచి యంత
మంచిరాతిరి తనమహిషితోఁ గూడిన గర్భము దాల్చి యాకమలనేత్ర
యిమ్ముగా మాసము లొమ్మిది గడచినఁ, బూర్ణచంద్రునిఁ బోలు పుత్రు నొకనిఁ

గాంచ నబాలునిఁ గాంచి సుస్నాతుఁ డై, పురిటిదినంబుల జరపి తండ్రి
తే. యాత్మసుతునకు లోకార్యుఁ డనుచుఁ దనదు
గురునితిరునామ మొనరించె గరిమ మీఱ
నంత నావార్త విని యతిఁ డార్యుఁ డనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 101
సీ. అంత శ్రీకృష్ణపాదార్యుఁ డేతెంచి నిజార్యునిఁ గని మ్రొక్కి యతనియాజ్ఞఁ
గనుమ్రోలఁ గూర్చుండఁగని నీసుతున కేను రంగనాథునిపే రొసంగఁ దలఁచి
యుంటిమాకీవార్త యొక్కింత యైనను, దెలియఁజెప్పక నామధేయ మొకటి
స్వతనూభవున కిట్లు స్వాతంత్ర్యపడి చేయ, సర్వమా నీకని యార్యుఁ డడుగ
తే. వెఱచి యే మనఁ డాబ్రహ్మవిద్వతంసుఁ, డంత నంబిళ్ళ చ్చటి యార్యులిట్లు
వేడ్కఁ బ్రత్యుత్తరమువిన్నవించిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. స్వామి దేవరవారి చరణాబ్జములయందు, భక్తిచే సుతునకు భవదుదార
నామ మొనర్చె నీ న్యాయవిదగ్రణి, గావున మీరు సత్కరుణ మగిడి
మంచికుమారుఁ డీయంచితాత్మున కుద, యించుట కాశీర్వదించుఁ డనుచు
నాశ్రితుల్ పల్క నయ్యార్యశిఖామణి, యట్లు దీవింప నయ్యార్యుఁ డింటి
తే. కరిగి మంచిదినంబునం దాత్మసతిని, గూడగర్భము దాల్చి యక్కువలయాక్షి
కాల మేతేరఁ బుత్రునిఁ గనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అట్లు విలసిల్లుచున్న బాలునిం జూచి కృతస్నానుండై వడక్కుత్తిరువీథిప్పిళ్లైసూ
త్యాశౌచంబు గడిపినపిదప నావృత్తాంతం బాత్మగురున కెఱింగింప సమ్మహాత్ముం
డాశ్రితవర్గంబుతో నతనిభవనంబున కేతెంచి యద్దారకున కళగియమణవాళ
ప్పెరుమాళ్ నైనారని తిరునామంబుగావించి నిజనివాసంబునకుం జనియె నంత
నొక్కనాఁడు. 104
సీ. యౌవనప్రభుసేవ నమితనానాధన, మార్జించి భోగము లనుభవించి
పంచసంస్కారసంపన్నుఁ డొకానొక, పశ్చిమదేశీయ బాడబుండు
చనుదెంచి శ్రీరంగశౌరిని సేవించి, యతనికి రత్నభూషాంబరాదు
లర్పించి నంబిళ్ళ యంఘ్రులఁ గని మ్రొక్కి, యతనికిఁ దళిగకై యర్థ మొసఁగ
తే. రాజసులసొమ్ముఁ గైకొన రాదటంచు, నెంచియాద్రవ్యమేమి గ్రహింపఁ డయ్యె
నాజగద్గురుఁ డని చెప్పి రార్యులనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఆబ్రాహ్మణుం డంత నమ్మహాత్ముని శ్రీమ, హానసకైంకర్య మాచరించు
శ్రీవైష్ణవునితోడఁ జెలిమిఁ గావించి ర, హస్యముగాఁ దండులాదు లన్ని
యర్పింపఁ బక్వము లవి చేసి యాతఁడు, పిలిచినయంత నంబిళ్ళ వచ్చి
స్వామి కర్పించి యాసర సాన్నభక్ష్య భో, జ్యాదు లెప్పటియట్టు లారగించి
తే. విశ్రుత ద్రావిడామ్నాయ వివరణంబు, సల్పుచుండంగ నాశుద్ధసత్త్వనిధికి.

వింతగాఁ దోఁచె నొకయావుఁ గలింత యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. దృఢతరానుస్మృతిస్థిరహేతు వగుసత్త్వ, శుద్ధి కాహారైకశుద్ధి బీజ
మని యుపనిషదుక్త మది గాన నీవేళ, నాహారశుద్ధి మా కమర దయ్యెఁ
గాఁబోలు నది మాకుఁ గలిగెనేని రజోవి,జృంభిత మైనయీజృంభణంబు
పొడమ దంచును దనబుద్ధి విచారించి, యావైష్ణవునిఁ బిల్చి యన్నృత ముడిగి

తే. నేఁటితళిహక్రమము మాకు నీవు దెల్పు, మనుచు గురుఁ డననున్నట్ల యతఁడు పల్క
నతని వర్జించెఁ దళిహాయం దార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. అట్లర్థపారవశ్యంబున గురుప్రతారణంబు స్వరూపహానికరం బని విమర్శింపలేక సాహసకృత్యం బొనరించిన యావైష్ణవుని విసర్జించి నిజభార్యల నిరువురం బిలిచి మొదట జ్యేష్ఠభార్య నుద్దేశించి యిట్లనియె. 107

సీ. నే నెట్లు దోఁచెద నీకని యగ్గురుఁ, డడుగ నయ్యార్యుని యగ్రమహిషి
నాపాలి శ్రీరంగనాథుఁడు గాఁ దోఁచఁ, బడియెద వీ వని పలుక నాతఁ
డట్లు కనీయసి నడిగిన నేను మీ, భార్యను మీరు నా భర్త లనుచుఁ
దోఁచె నా కని యవ్వధూటి పల్కన విని, ప్రకృతిసంబంధనిబంధనోక్తిఁ

తే. బలికె నీయింతి స్వస్వరూపం బెఱుంగ, దగ్రభార్యకు స్వస్వరూపావబోధ
మున్న దని యెంచె నాయభియుక్తుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. అట్లు వర్జించి. 109

సీ. పెద్దభార్యను జూచి పెరుమాళ్ళతళిహకు, నీవె యొనర్పుము నేఁటినుండి
యనుచు నియోగించి యపర యాభార్యను, బైపని సేయంగఁ బనిచి యంత
నగ్రపత్ని బహిష్ఠ యైనఁ గనిష్ఠభా,ర్యను దళిహను జేయు మనుచుఁ జెప్పి
యద్దేవి చేసిన యన్నాదికం బంత, సొంపుగా హారి కారగిం పొనర్చి

తే. భగవదర్పిత మైనను భావశుద్ధి, లేని స్త్రీచేతి యన్న మజ్ఞానహేతు
వనుచుఁ దనమదిఁ దల్చె నయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. అట్లు దలంచి యగ్గురువరుం డాయన్నంబు భుజింప నొల్లక యించుకప్రొద్దు చింతించి సకలవేదాంతసారతమార్థతత్త్వవిదగ్రణియు జ్ఞానభక్తివైరాగ్యశమదమాద్యనంతకల్యాణగుణపరిపూర్ణుండు నుత్కృష్టజనియు నగు పిళ్ళతిరునరయూరరయర్ దాసుం డను నొక శ్రీమహాభాగవతోత్తమునిం బిలిపించి తదీయపాణిపల్లవస్పర్శనంబుచే నాయన్నంబుఁ బరమపవిత్రంబుఁ గావించి యారగించి నిజగోష్ఠీమంటపంబుఁ బ్రవేశించి యందాశ్రితవ్రాతపరివేష్టితుం డై వేదాంతగోష్ఠీతత్పరుం డై యుండె నంత. 111

సీ. వాసరంబులు కొన్ని వరుసగా జరగిన. పిదప నయ్యార్యుని పిన్నభార్య
కమ్మహాత్మునివల్ల నవతరించెఁ గుమారు, డొక్కఁడు బాలసూర్యోజ్జ్వలాంగుఁ
డంత జాతాశౌచ మంతయు జరగిన, పిమ్మట నంబిళ్ళ ప్రీతితోడఁ

ధూవియంబి ళ్ళనుపావన మగుతిరు,నామ మాళిశువు కొన చ్చె నంత
తే. ధాత్రుఁ లితఁ డన్న మాకని సంతసించి, రార్యపుత్త్రుఁడు బాలకుఁడైన నరయ
శిష్యతతికన్నయగు శాస్త్ర సిద్ధి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. మఱియు నొకదినంబునం దానంబిళ్ళ పింబళకరాం పెరుమాళ్ జియ్యారు మఠంబున కరిగి యం దమ్మహాత్మునితో సంభాషించుచు నుండ శ్రీవైష్ణవులు కొంద ఱాచార్యసత్తమా ప్రపన్ను లయినవారికి శ్రీపరాంకుశపరకాలాదిదివ్యసూర్యులకుం గల యవస్థావిశేషంబు లవశ్యాపేక్షితంబు లై యుండ దారపుత్త్రాన్నపానాద్యపేక్షాపాశబంధంబులం దగిలి యున్న యస్మదాదుల కద్దశావిశేషలాభంబు దుర్లభంబు గావునఁ బ్రాప్యం బెట్లు సిద్ధించు నని ప్రశ్నంబు సేయ నద్దేశికేంద్రుండు సంతసించి పుత్త్రకులారా సదాచార్యవిశేషకటాక్షంబుచే భగవత్సంకల్పితం బగు దేహావసానకాలంబున స్థూలప్రకృతిబంధంబుఁ బాపి ముఖ్యప్రాణభూతసూక్ష్మాదివిశిష్టం బగుసూక్ష్మదేహంబుతో స్వకీయానుగ్రహప్రాప్తం బగుమధ్యధమనీద్వారంబులచే బహిర్నిర్గమనంబు లభింపం జేసి యర్చిరాదిమార్గంబునందు సర్వలోకోజ్జీవనతత్పరుం డగుభగవంతుండు తొల్లి సుదామాభిధానమాలాకారునికిం బోలె స్వకీయదివ్యమంగళవిగ్రహంబుఁ బొడసూపి పరభక్తిపరజ్ఞానపరమపదంబు లొసంగి స్వప్రాప్తిలక్షణమోక్షం బిచ్చు నని సంప్రదాయప్రసిద్ధం బని యానతియ్య నాకర్ణించి పరమానందకందళితహృదయారవిందు లై వారందఱు నయ్యార్యపురందరునకు వందనంబు లొనర్చి తత్పాదారవిందంబు లెడఁబాయంజాలక తత్కైంకర్యంబులు సల్పుచుండి రంత. 113

సీ. అనఘ కులందఱు ముమ్ముపాశురమునకుఁ, బ్రథమపదార్థముఁ బలుకు మనుచు
వేడుకఁ బెరియకోయిలవెళ్ళలా రనె, డార్యుని నంబిళ్ళ యడుగ నతఁడు
నన్ను దేవగవారి నంబూరికుడికి శేషము సేయ నాకగు సత్కులాప్తి
యనిపల్క విని యార్యులతని తాత్పర్యము, పండక్కులము వాని భక్తకులముఁ
తే. జొచ్చియాచార్యవంశ్యులౌ సూరివరుల, ననుసరించుచునున్న ధన్యాగ్రణులకుఁ
గులము మంచిది గల దని తెలిసి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అంత. 115

సీ. అవతార మెట్లుండు ననుచు నంబిళ్ళను, సంశ్రితుఁ డడుగ నాసద్గురుండు
పాలిదేహము జిహ్వఁ బట్టినయట్లుండు, ననిన వార లదెట్టు లన్న నాతఁ
డధికారి దుర్లభుఁ డౌట పాలినయట్లు, లోఁడ లుండు నతఁ డొకఁడుండెనేని
యవని వాఁడు ప్రయోజనాంతరపరుఁ డౌట, ఘనకేశదుష్టాన్నకబళమట్లు
తే. జిహ్వఁ బట్టినగతి నుండు శ్రీసఖునకు, ననుచుఁ దనసూక్తి కాశయమానతిచ్చెఁ
గాననాడు ప్రపన్నుఁడు గలుగఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సంబిళ్ళసంశ్రితుల్ నయ మొప్పఁ బెరియకో,యిలవెళ్ళలారును వేడ్కఁ జూచి

యార్య శ్రీవైష్ణవు లనిపేరు వీరికిఁ, గలిగె నె ట్లది మాకుఁ దెలుపు మనిన
సిరికి శ్రీహరికిని వరపుత్త్రులై యుండ, నెఱుక శ్రీపతి వీరి కిచ్చుకతన
శ్రీధరు నెఱుఁగుటఁ జేసి శ్రీమత్పదంబునఁ బుట్టినందునఁ బురుషకార
తే. భూత యై సిరి వీరినిఁ బ్రోచుకతనఁ, గలిగె శ్రీవైష్ణవాఖ్య యీఘనుల కనుచు
నొప్పుగా వారి కతఁ డిట్లు చెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. మఱియు నొక్కసమయంబున నిజపదాశ్రితులగు శ్రీవైష్ణవులు సంబిళ్ళను జూచి మాకుఁ దంజ మగుహితం బొక్కటి యుపదేశింపుఁ డని యడుగ నతండు వారి కి ట్లనియె. 118

సీ. మహిఁ బ్రపన్నుఁడు మూలమంత్రార్థ మెఱిఁగి ద్వయార్థచింతనపరుం డాయె నేని
యతిశయించును భక్తి హరియెడ నాతని, కది గల్గెనా తన యార్యునందు
నతులభక్తి జనించు నట్టివాఁ డాయెనా, పరమభాగవతుల పాదపంక
జార్చకుండై దేవతాంతరసమునిఁగా, హరిని దలంచి వాఁ డాత్మగురుని
తే. యంఘ్రిపద్మములే తంజ మనుచు నమ్మి, నతని కిష్టనియోగార్హుఁడై చరించు
ననుచు వారికిఁ దెల్పె నయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఆయధికారి శ్రీహరిసేవకులతోడ, మైత్రి యొనర్చెనా మధువిరోధి
కొలఁది నాతనియందు గురుఁడు వర్తించుని, జాచార్యభాగవతాంఘ్రికమల
ములయందుఁ బ్రేమము గలకృతార్థునియెడ, నా ముప్పురును భవ్యు లగుటఁ జేసి
యాచార్యభాగవతాభిమానము దక్కఁ, దంజ మన్యము లేదు తఱచి చూడ
తే. ననుచు గురుఁ డనవిని వారు హర్ష మొంది, వైష్ణవులు విష్ణువున కెట్టివారలనినఁ
దిరిగి వారికి గురుఁ డిట్లు దెల్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. పంచపాండవు లట్లు భగవంతునకు నిజ, ప్రాణసమానులు భాగవతులు
సౌమిత్రిపగిదిఁ గోసలరాజసుతునకు, బాహుసమానులు భాగవతులు
జానకిగతి రామచంద్రపదచ్ఛాయఁ, బట్టి చరింతురు భాగవతులు
నారాయణున కాత్మనయనజిహ్వాకల్ప, పాదాబ్జసదృశులు భాగవతులు
తే. పద్మనాభాంఘ్రిరేఖలు భాగవతులు, పరుసికాయుధతుల్యులు భాగవతులు
ననుచు వారికిఁ దెల్పె నయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. మఱియు నావైష్ణవులు సత్కారయోగ్యు లనియును సహవాసయోగ్యు లనియును సదానుభవయోగ్యు లనియును మూఁడువిధంబులం బ్రవిభక్తులై యుండుదురు వా రెట్టివా రనిన వివరించెద. 122

సీ. శ్రీనివాసునినామచిహ్నముల్ గలవారు, సత్కారయోగ్యులు సజ్జనులకు
స్వస్వరూపజ్ఞానసంపన్ను లగువారు, సహవాసయోగ్యులు సాత్త్వికులకు
నార్తప్రపన్నులై హరి సర్వ మనువార, లనుభవార్హులు నిత్య మార్యులకును
గరణత్రయముచేతఁ గలనైన హరియందు, నపచారపడక యయ్యతులమతుల

తే. సాంద్రసత్కారసాంగత్య సంతతానుభవము లుత్క్రమంబుగా వారి నెఱిఁగి
సలుపుఁ డని వారి కార్యుఁడు పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. మఱియును. 124

సీ. బ్రహ్మహత్యకు శిఖా బ్రహ్మసూత్రోల్లసద్బ్రాహ్మణుఁడే చాలు పగిది విష్ణు
లక్షణంబులె చాలు నక్షయభాగవతాపచారాప్తికి నరసి చూడ
బ్రహ్మవిత్తము లగు భాగవతులయెడ, నపరాధపడె నేని యతఁడు దగ్ధ
పటము గాలికిఁ జెడు భంగిని భగవన్మహోగ్రనిగ్రహమారు తోరుహతిని
తే. సమసిపో నని ఘోషించు శాస్త్రమనుచుఁ, బలికి యతిరాజదాసుని భవనమునకు
గురుఁడు విచ్చేసె నాశ్రితుల్ గొలువ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. ఆజగద్గురుఁడు శ్రీ యతిరాజదాసుని, కలిమి కానందింపఁ గని నిజాంఘ్రి
సంశ్రితు లనఘు యీ సంతోష మే మని, యడుగ నాకర్ణించి యార్యవరుఁడు
తనసిరి నా దని తానె భుజించుట, నరకానుభవ మది నాకు వారికి
సమ మని భోగించు టమరేంద్రసుఖ మగు, నది విష్ణుదాసుల కాయె నేని
తే. పరమపద మగుఁ గాన శ్రీ భాగవతుల, కాయెనీతనిసిరి యని యాత్మయందు
హర్ష మొందితి ననివారి కనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. సంసారశిఖితప్త సకలచేతనులను, విమలబోధామృత వృష్టిఁ దనిపి
తిరుమేనఁ దిరునోవు ధరియించి యొకనాఁడు, స్వాములశ్రీపాద జలముఁ గ్రోలి
శ్రీమదర్చ యొనర్చి శ్రీవైష్ణవుల కారగింపుఁ జేయించి తా నింపు మీఱ
స్వీకరించి తదీయ శేషాన్న మామీఁద, నఖిలభాగవతుల కంజలించి
తే. మైత్రిపింబళ్లరాణ్ పెరుమాళ్ళజియ్య, రంకతలమున శిరముంచి యాస్యఁ బలఁచి
పరమపద మొందె నంబిళ్ళ భక్తి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. అంత సంశ్రితు లంద ఱాచార్యు నెడఁబాసి, ధృతి చెడి విలపించి తెలివిఁ జెంది
యార్యపుత్రుని ధూవి యంబిళ్ళ నెడుసూరి, ననునయించుచుఁ దత్కరాంబుజమున
నతనికి బ్రహ్మమేధాదికచరమకైంకర్యము లన్నియుఁ గడపు చుండ
మధ్యమవీథి కుమారభట్టార్యుఁడుం, క్షౌరమై వారితోఁ గర్మ మొదవ
తే. విని తదగ్రజుఁ డైన వాగ్విజయభట్ట, రలిగి బ్రహ్మవిదగ్రణి ననుజు నతనిఁ
బరుషతరవాక్యముల నిట్లు పల్కె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. గణుతింపఁగాఁ దిరుక్కలిహిన్నదాసుఁడు, శిష్యప్రశిష్యుఁ డీ క్షితిని మనకు
నతనికి శిష్యకృత్య మొనర్చితివి కూర, కులపాంసనుఁడ వని గురుఁడు పల్క
నలవిభీషణులను గులపాంసనుం డని, పంక్తికంఠుఁడు తొల్లి పల్కఁగాదె
యాత్మగుణంబుల కాటపట్టగు కూర, పతివంశమున కేను బరమకీర్తి
తే. కరము జగదార్యచరమకైంకర్య మనుచుఁ, జేసియిట్లు స్వరూపైకసిద్ధిఁ గంటి
నని నిజాగ్రజునకుఁ దమ్ముఁ డనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. విని తదీయోక్తి వాగ్విజయభట్టార్యుఁడు, హరికి నావృత్తాంత మంత దెలుప
వెన్నుఁ డామధ్యమవీధికుమారభ, ట్టార్యునిఁ బిలిపించి యనఘ నీవు
కూరేశగురుపౌత్రకుఁడవు నంబిళ్ళకుఁ, జరమకృత్యము లెట్లు సల్పితి వన
స్వామి మద్గురుఁడును శఠకోపమునియుప, రావతారము భవదాత్మకుండు
తే. నైన నంబిళ్ళవిషయమే నాచరించి, నట్టికృత్యముఁ దెల్పెద నవధరింపు
మనుచు రంగేశునకు భట్టరనియె, ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. శ్రీధర మూర్తిముం జేతులు గోరిగించు, కొని దాసకృత్యము గురుని కేను
జేయ నర్హుఁడ నయ్యుఁ జేయక యట్లార్య, శిష్యపుత్రులతోడ శిరము వపన
మై గురుచరమక్రియల నొనర్చితి నిది, వైష్ణవశేషత్వపారతంత్ర్య
పాథోధి యగుకూరపతియింటి కుచితమే, కాని యవద్యము గాదు దేవ
తే. యనుచు నతడనదీక్షాదులతనికొసఁగి, బ్రహ్మరథవాద్యఘోషాదిబహుమతులను
జేసి పంపించె నతని రంగేశుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ద్రావిడశ్రుత్యర్థతత్త్వ మెఱుంగుట, జగదార్యసంజ్ఞయు సాధుగోష్ఠి
పగమపదంబులోఁ బత్రిక చెల్లుట, యొక్క నంబిళ్ళకుఁ దక్క నిట్టి
ధర్మము లొరులకు ధరఁ జూడఁబడ వికఁ, ననుచుఁ బల్కిరి పెద్దలతనిచరిత
మున్నట్లు వర్ణింప నోపఁ డేకవియును, విబుధులవల్లను విన్నయంత
తే. గ్రంథములయందు నామతిగన్నయంత, తెలివి కనుకూలమైనంత పలికి తిట్లు
తప్పు క్షమియింప నార్యులు తగుదు రనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. అవని వేదాంతివేద్యార్యసుధాబ్ధిలో, నఖిలవేదార్థసారామృతమ్ముఁ
గాని కాలమేఘముకోలఁది నే గురుఁడు వ, ర్షించును గరుణార్ద్రచిత్తుఁడగుచు
నేసూరిసన్నిధి నడఁ బాయకయు బుధుల్, ముక్తసంసారవిరక్తులైరి
శిలవృత్తి నైనను జీవించుచును బెద్ద, లే దేశికుసుగోష్ఠి కిందు నందు
తే. సాటి లేదని తెలిసి యాసభ్యుఁ బాయ, రట్టిమాధవసచ్ఛిష్యు నతులమతిని
ధన్యుఁ గలివైరిదాసునిఁ దలఁతు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

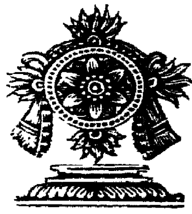
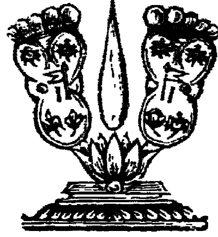
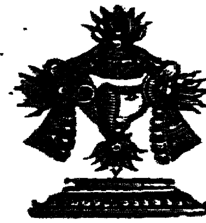
శా. సత్యజ్ఞానసుఖస్వరూపకలనా సర్వాత్మసంజీవనా
మర్త్యామర్త్యనిషేవ్యపాదకమలా మత్తాపతూలానలా
కృత్యాకృత్యవివేకిలోకవినుతా కృష్ణానుభూతివ్రతా
నిత్యానందనిదానసత్త్వవిరజా నిర్మోహ రామానుజా. 134

క. కలివైరిదాసగురుహృ, జ్జలజసుఖాసీన పంచశక్తిమయాత్మా
విలసితమంగళగిరినృహ, రిలసద్గుణజాలలోల శ్రీయతిపాలా. 135

మాలినీవృత్తము. దహరగగనసూర్యా ధర్మరక్షైకకార్యా
బహుళగుణకదంబా భక్తలోకావలంబా

నిహతసకలపాపః । నిర్మలానందరూపః
బహుమతమితభాషః । భాష్యకృన్నామభూషః. 136

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవ పరవాదిభయంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్త్ర ఆపస్తంబసూత్ర కణ్వసగోత్ర పవిత్రోభయకవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయ ప్రణీతంబైన యాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునం దుత్తరభాగంబునందు నంజియ్యరుప్రభావంబును, నంబిళ్ళదివ్యచరితంబు నన్నది ద్వితీయోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

ఉత్తరభాగము.

తృతీయోల్లాసము.

శ్రీమన్నీళానాయక
లక్ష్మీసమంచిత జగద్విలక్షణచరితా
సూక్ష్మాత్మతత్త్వదర్శన
లక్ష్మణమునినామ సూరిలక్షితధామా. 1

పెరియవాచ్చాంబిళ్ళగారివైభవము.

పెరియవాచ్చాంబిళ్ళత.- శ్లో॥ శ్రావణేమాసిరోహిణ్యాం జాతం యామునదేశికాత్।
వాదికేసరిణం వన్దే సౌమ్యజామాతరం మునిమ్॥

వాదికేసరియళహియమణవాళజియ్యరు తనియను.

శ్లో॥ అస్మద్విధపరిత్రాణ ప్రేమప్రద్రావిణమానసమ్।
వాదికేసరిణం వన్దే సౌమ్యజామాతరం మునిమ్॥

వ. అవధరింపుము. 2

సీ. నంబిళ్ళపిమ్మట నయవిదగ్రణి యగు, పెరియవాచ్చాంబిళ్ళ ప్రీతి నతని
శిష్యులతోఁ గూడి సిద్ధాంతనిర్వాహ, దక్షుఁడై యున్న యాధన్యుఁ జూచి
మహిని శ్రీగురుపంక్తిమంత్రరత్నములను, వినిపించుకృతికంటె విన్నసుమతి
యుద్దేశ్యుఁ డనియంటిరోరయమిప్పుడు, పరమసాత్త్వికులైన భాగవతులు
తే. చేరి కొలిచెద రది యెట్లు చెల్లు ననుచు, మహితమధ్యమవీథి కుమారభట్ట
రడుగ నయ్యార్యుఁ డతని కిట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనేమోదమలర.
సీ. ఆర్యసత్తమ దురహంకారనిధి యైన, వాఁడఁ గావున వైష్ణవత్వపూర్తి
గలవాఁడ ననుచును దలఁచెద నాయభి,ప్రాయమున మహానుభావ మఱియు
ముప్పూరాశయముచే ముప్పిరిగొన్నట్టి, శ్రీవైష్ణవత్వసంసిద్ధి వీని

యందుఁ జూపడుచున్నఁడనితలంచు సుధీశిఖామణు లందఱీకరణి సంత

తే. తానువర్తన మొనరింప నరుగుదెంతు, రనుచు భట్టార్యునకు నమ్మహాత్ముఁ డనిన
విని ప్రహర్షించె నా బ్రహ్మవేత్త యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 4

సీ. విష్ణునిలీలకు విషయమౌ మనము త,త్కరుణకు విషయమౌ నెఱుకపఱుపు
మని తన్ను వైష్ణవు లడిగినఁ బెరియవా,చ్చాంబిళ్ళ యప్పు డాస్వాములకును
మది యహంకారము మమతయుఁ జెడకున్న, వెన్నునిలీలకు విషయమగుదు
మది రెండుఁ జెడెనేని యామీఁద విషయ వి,రక్తిని శ్రేయసాసక్తి మించి

తే. శ్రీమహాభాగవతసేవ సేయుచున్న, హరికృపకు విషయమగుదు మహర్నిశంబు
ననుచుఁ బల్కెను గనికరములరననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 5

వ. మఱియు నొకదినంబున నుభయప్రదరాజార్యాపరాభిధానుం డగు పెరియవా
చ్చాంబిళ్ళనుం జూచి మాకుఁ దంజమైనహితం బొక్కటి యుపదేశింపుమని
కొందఱభిజ్ఞులు ప్రార్థింప నతండు వారి కిట్లనియె. 6

సీ. కలుషితుం డొకఁ డట్లు కలుషద మొకటి హృ,త్కాలుష్యకరు లుర్వి గలరు మఱియు
దెల్పెడివాఁడును దెలిసెడివాఁడును, దెలిపించుబలియుఁడుఁ గలఁ డొకండు
వా రెవ్వ రన్నను వర్ణింతు జీవుఁ డ,చిత్తు సంసారులు శ్రీగురుండు
దేహి శ్రీశుం డిట్లు తెలిసి వారలయందు, సంసారిజనులతో సంగ ముడిగి

తే. మేను నేనను మతిమానికమించి గురుని, హరిని మదిఁ దంజమని నమ్ముఁడనుచు వారి
కానతి యొసంగె నభయప్రదార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. మఱియు నొక్కవాసరంబునందుఁ బెరియవాచ్చాంబిళ్ళ నీక్షించి మహాత్మా పార
తంత్ర్యస్వరూపం బెట్టిదని కొందఱు వైష్ణవు లడుగ సద్దేశికేంద్రుండును స్వశక్తి
నివృత్తిపూర్వకంబుగా సర్వేశ్వరుని సర్వశక్తి యండఁగాఁ గొని సిద్ధోపాయంబునం
దశ్రద్ధ సలుపక విశ్వసించి ప్రాప్యలాభంబునకై త్వరపడుచు నీకీపారతంత్ర్యం
బగునని యానతిచ్చిన విని వారు ప్రహర్షించి మగిడియు నయ్యాచార్యసత్తము
నుద్దేశించి స్వరూపానురూపం బై ప్రాప్యంబు వర్తిల్లునో ప్రాప్యానురూపం బై
స్వరూపంబు విలసిల్లునో దాసులకు సందేహం బుదయించె దీనినిర్ణయింప మీ
కన్న వేఱొక ప్రాజ్ఞుండు చూడఁబడఁడు గావున నిశ్చయం బానతీయం దగు నని
యర్థింప నగ్గురువరుండును ముముక్షుదశయందుఁ బ్రపదనపరునకు స్వరూపాను
రూపం బై ప్రాప్యంబుండు ముక్తదశయందుఁ బ్రాప్యానురూపంబుగా స్వరూ
పంబు విలసిల్లుచుండు నని వక్కాణింప నాకర్ణించి వారలందఱు సంతోషించి
రంత. 8

సీ. వైష్ణవు లుద్దేశవాసు లిర్వురు కొన్ని, దినము లన్యోన్యమైత్రిని లభించి
కాలవశంబునఁ గలహించి యొక్కనాఁ, డొండొరు నెడఁబాసి యొక్కఁ డందుఁ
జనుదెంచి పెరియవాచ్చాంబిళ్ళగారి కా, యితరుని తప్పుల నేర్పరింప

నచటి బుధేంద్రు లిట్లనవచ్చునా యితం, డనుచు వాచ్చాంబిళ్ళ కనిన నతఁడు
తే. వైష్ణవుని తప్పు లెంచెడువాని యఘము, దండధరుఁడైన యాయమ ధర్మరాజు
పరిహరింపఁగ వలెనని పల్కె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. తప్పు సేయనివాఁడు ధర నెవ్వఁ డని మారు,తికిఁ బల్కె శ్రీరామ దివ్యమహిమ
యది యెనగ్పరు మదీయాశ్రితుల్ సేసిరా,యొప్పగునదియని చెప్పె హరియు
నఘమతులైనను హరిసేవకులు మాకు, స్వాములే యనుచు నాళ్వారు లనిరి
యవని సీతనిఁ దక్క నా వైష్ణవునిఁ దప్పు, లెంచెడివా రెవ్వ రెన్ని చూడ
తే. ననుచు సభయదరాజార్యుఁ డానతిచ్చెఁ, గానఁ బరులందుఁ గల్మషోద్ఘాటనంబుఁ
జేయఁ దగదని పెద్దలు చెప్పిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర. 10
సీ. తగ మహాభాగవత ప్రభావము సభ,య ప్రదరాజార్యుఁ డానతియ్య
సూరి యొక్కఁడు మధుసూదనుమహిమ నా,గోష్ఠి వాక్రువ్వన గ్గురుఁ డెఱింగి
మంచి గోఘృతమును బంచదారయుఁ గూర్చి, పాలు ద్రావుచునుండ లీల నందు
నిత్తులేశ వ్రజం బెత్తివైచిన యట్లు, శ్రీవిష్ణుగుణకథల్ సెప్ప నదియె
తే. సమయమా సీకునని పల్కె శౌరికంటెఁ, దత్పదాబ్జాశ్రితులు మాన్యతములటంచు
దలఁచి రచ్చోటనున్నట్టి ధన్యులనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర. 11
సీ. పెరియవాచ్చాంబిళ్ళ పినతల్లి కగ్రిమ, పుత్త్రుఁ డాచ్చాంబిళ్ళ బుధనుతుండు
శోకింప నొకనాఁడు చూచి యిదేమని, యభయదరాజార్యుఁ డడుగ నాతఁ
డార్య యనాద్యవిద్యాకర్మవాసనా, బలమున మగిడి యుద్భవపయోధిఁ
బడవైచునో నన్నుఁ బరుఁడు సర్వేశ్వరుఁ డని దుఃఖపడియెద ననుచుఁ బలుక
తే. నాలకించి తదీయోక్తు లమృత మధుర, రాజదుక్తుల సభయద రాజగురుఁడు
పరమకృప నతని కిటులు పల్కె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. మత్స్యకూర్మ వరాహ మర్త్యకంఠీరవ, వామన భృగురామ రామభద్ర
రామకృష్ణతురంగ రాజవాహాది భూ,భారహృద్దివ్యావతారములను
జేసిరెడ్డౌపేక్షఁ జేయుచేతనునకై, యెదురుచూచుచు వత్సయీశ్వరుండె
యొకని సాధించుట కూరేలుకృతిగతి, నఖిలజగత్స్వామి యగుట . మనకు
తే. స్వామి యగుటకె కాదె నిర్భరత నుండి, ఘటకవిభవము సాధన గౌరవంబుఁ
దెలిసి వెఱవకు మనియె నాధీరుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. అతఁ డట్లు దెలుపన య్యార్యుఁ డాచార్యాంఘ్రి,సన్న్యస్తభరతనిశ్శంకుఁ డయ్యె
నంత నద్దేశికుఁ డాశ్రితు లందఱు,జ్జీవింప శ్రీవిష్ణుచిత్తముఖ్య
దివ్యసూరు లొనర్చు దివ్యప్రబంధము, లన్నిటికిని వ్యాఖ్య లాచరించి
విమలతత్త్వత్రయ వివరణాదికరహ,స్యంబు లనేకము లాచరించె
తే. వాదికేసరి యనునొక వైష్ణవుండు, శిష్యులకు శాస్త్రపాఠముఁ జెప్పుచున్న
సూరివరు నంత నొక్కెడఁ జూచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

సీ. ఈగ్రంథ మెయ్యది యెఱిఁగింపు మని వాది, కేసరిసూరి యాకృతికిఁ బలుక
నితఁడక్షరాభ్యాస మెఱుఁగఁడు కేవల, మూఢుఁ డంచుఁదలంచి ముసలకిసల
యం బిది యని పరిహాసపూర్వకముగా, నావిద్వదగ్రణి యతని కనిన
నామాట నిజ మని యతఁ డాత్మగురుఁడైన, పెరియవాచ్చాంబిళ్ళ కెఱుకపఱుప
తే. నతఁడు దరహాస మొనరించి యార్యముసల, కిసలయంబను నొకకృతి క్షితినిగలదె
హాస్య మొనరించె నిన్నతఁ డనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. అపహాస మొనరించె నతఁ డిట్టు లన్నని, స్పర్ధచే వాదికేసరిగురుండు
సకలశాస్త్రములందు సర్వజ్ఞతాప్తికై, స్వగురునిపాదాంబుజములయందుఁ
బడి లేవకున్నను బరమకారుణికుఁడా, పెరియవాచ్చాంబిళ్ళ ప్రీతి నతని
లెమ్మని తన కేలుఁదమ్ములఁ గ్రుచ్చెత్తి, కౌఁగిటిలోఁ జేర్చి గారవించి
తే. యపుడు ముప్పది రెండవహాయనమున, నక్షరాభ్యాస మొనరించి యతనికఖిల
శాస్త్రములఁజెప్పెఁ దనదివ్యశక్తిననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. రమ్యాభయప్రదరాజగురుప్రసా, దంబున సకలశాస్త్రములఁ జదివి
వాదులను జయించి వాదికేసరియని, యన్వర్థనాముఁడై యతఁడు ముసల
కిసలయంబని యలంకృతిరసోల్లసితమౌ, కావ్య మొక్కటిఁ జేసి గరిమఁదొల్లి
తన్ను వంచించు విద్వాంసున కదిచూపఁ, జూచి లజ్జించు నాసూరి నతఁడు
తే. స్వామి నీవల్ల నేనిట్టివాఁడనైతి, ననుచుఁ గొనియాడిమ్రొక్కిడి యఖిలముడిగి
సన్న్యసించెను శాస్త్రోక్తసరణిననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. క్షితియందు శ్రీవాదికేసరి యళహియ, మణవాళయోగినామము ధరించి
యార్యుని సేవించి యతనిసమ్మతినొక, మఠమునందుండి యామానివరుఁడు
రమణ పన్నీరాయిరప్పడి యనువ్యాఖ్య, తిరువాయిమొழికి సుస్థిరతఁ జేసె
దేశికుల్ గని మెచ్చ దీపప్రకాశిక, యాఢిగాఁ దత్త్వనిరూపణాది
తే. బహురహస్యములొనరించి భవులకెల్ల, క్షేమకరమైన యధ్యాత్మచింతఁ జెప్పి
సర్వలోకోపకారము సల్పెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 18

——— నైనారాచ్చాంబిళ్ళ వడక్కుత్తిరువీథిప్పిళ్ళలప్రభావము. ———

నైనారాచ్చాంబిళ్లగారి-త. శ్లో॥ సింహగేర్కేతు రోహిణ్యామవతీర్ణమహం భజే।
జ్ఞానాధిరాజ మభయప్రదరాజగురోస్సుతమ్॥

ఈయుణ్ణిమాధవప్పెరుమాళ్ -త. శ్లో॥ వరదార్యదయాపాత్రం శ్రీమాధవగురుం భజే।
కురుకాధీశవేదాన్తసేవైకజీవితవేదనమ్॥

పద్మనాభప్పెరుమాళ్ -తనియను.

శ్లో. యోసావిగాహ్యవిమలామ్బుశఠారిసూరేర్వాణీగణార్థపరిబోధసుధాపగాయామ్
శ్రీమన్ముకున్దచరణాబ్జమధువ్రతాయ శ్రీపద్మనాభగురవే నమ ఆచరామః॥

నాలూరాంపిళ్ళ-తనియను.

శ్లో॥ యఃపద్మనాభగురుతశ్శఠజిన్మునీన్ద్రశ్రీసూక్తిభాష్యమధిగమ్య సమృద్ధబోధః।
తద్దేవరాజగురవే వ్యాదిశచ్ఛపూర్వాం సంసిద్ధకోలవరదేశిక మాశ్రయే తమ్॥
నమోఽస్తు దేవరాజాయ చతుర్గ్రామనివాసినే।
రామానుజార్యదాసస్య సుతాయ గుణశాలినే॥

వడక్కుత్తిరువీథిప్పిళ్ళ-తిరు-త. శ్లో॥ శ్రావణేబహుళాష్టమ్యాంస్వాతీజం సద్గుణార్ణవం।
వన్దే శ్రీకృష్ణపాదార్యం వరదార్య పదాశ్రయమ్॥

వ. మఱియు నప్పెరియవాచ్చాంబిళ్లకుం బుత్రుం డగునైనారాచ్చాంబిళ్ల దీపోత్పన్నప్రదీపంబుమాడ్కిం బ్రకాశించుచు దర్శనప్రవర్తకుండై యుండె నతనిమాహాత్మ్యం బెట్టిదనిన వివరించెద. 19

సీ. చదువులన్నియునకృచ్ఛ్రశ్రవణమాత్రమున గ్రహించివాదులను జయించిమించి
జ్ఞానాధిరాజసంజ్ఞ లభించి పౌండరీ, కక్రతు వొనరించి ఘనతఁ గాంచి
శ్రీరంగరాజదీక్షితు లని పుడమి నం,చత్కీర్తిఁ గని తత్త్వసంగ్రహంబు
ముక్తభోగావళి ముఖ్య మాశారీర, మాదిగాఁ గలరహస్యములు కొన్ని

తే. పరమకృపఁ జేసెనైనారుగురువరుండు, తత్ప్రభావము వర్ణింపఁ దరమె యెట్టి
బుద్ధిమంతులకైన నిబ్బూమి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర. 20

వ. అదియునుంగాక తొల్లి శ్రీరంగరాజదివ్యాజ్ఞచే నంబిళ్ళ యొసంగినముప్పత్తారాయిరప్పడి యనుతిరువాయిమొళ్ళివ్యాఖ్యానరత్నంబు యీయుణ్ణిమాధవగురుండు తనకుం బుత్రుం డగుపద్మనాభప్పెరుమాళ్లకుం దెలియం జేసె నయ్యార్యుండును దనకంతరంగచ్ఛాత్రుండై కోవెవరాహనైనారని వేఱొకతిరునామంబు గలనాలూరాంపిళ్లకుం బ్రసాదించె నయ్యభిజ్ఞుఁడును దనకుంబ్రియశిష్యుండై దేవరాజగురుం డనియును నల్లెమహానారనియును దివ్యనామాంతరంబులు గలనాలూరాచ్చాంబిళ్ళ కనుగ్రహించె నమ్మహాదేశికుండునుమణవాళమహామునికి సాక్షాదాచార్యుండై నతిరువాయిమొళ్ళిప్పిళ్ళ మొదలుగాఁ గలగురువరులకుపదేశించె నట్లు ముప్పత్తారాయిరప్పడి సంప్రదాయపరంపరాప్రాప్తంబై యస్మదాదిపర్యంతం బయ్యె మఱియు నభయప్రదరాజగురునియనంతరంబ వడక్కుత్తిరువీథిప్పిళ్ల దర్శనంబు నిర్వహించుచునుండఁ గొండఱుసాత్త్వికులాత్మస్వరూపం బెట్టిదని యడుగ నయ్యాచార్యపాదుండును వారల నుద్దేశించి „ఈశ్వరోఽహమహంభోగీ సిద్ధోఽహమ్" అనియెడు నహంకారంబు సమూలంబుగా నిరసించి, శ్లో॥ దాసభూతాస్స్వతస్సర్వే హ్యాత్మానః పరమాత్మనః। నాన్యథాలక్షణం తేషాం బన్ధేమోక్షే తథైవచ ॥ అనున్యాయంబుచే నేదశయందైన దాసోఽహమ్మనియెడు స్వాభావిక భగవచ్ఛేషత్వంబే యాత్మలకంతరంగనిరూపకంబై నస్వరూపం బని తెలియవలయును. భగవచ్ఛేషత్వంబును భాగవతశేషత్వబహిర్భూతం బాయెనేని

దేహాత్మాభిమానంబుగతి దుష్టం బగును. భాగవత శేషత్వం బెవ్వనికి సిద్ధించు వానికి సర్వార్థంబులుఁ సంభవించుచు. వేదశాస్త్రంబులు స్మృతీతిహాసపురాణంబులాచార్యశ్రీసూక్తులును శ్రీవకుళభూషణముని ప్రముఖ దివ్యసూరిప్రబంధంబులును దక్కినయాగమంబు లన్నియు నరసి చూడ నాచార్యాభిమానంబుకంటె వేరొకమోక్షోపాయంబు లేదు. భాగవతాపచారంబుకంటె నితరం బగుముక్తి విరోధి లేదు. కావునఁ బ్రమాదవశంబున నైనశ్రీమహాభాగవతులయెడనపచారపడక జ్ఞానానుష్ఠానసంపన్నుం డగునిజాచార్యుని యభిమానంబునందొదిఁగి వర్తించుచుఁ బ్రపన్నుండు పరమపురుషార్థలక్షణభగవత్ప్రాప్తిరూపమోక్షంబనాయాసంబుగా లభించునని యానతిచ్చి పిళ్ళలోకాచార్యుం డళహియమణవాళప్పెరుమాళ్ నైనా రనియెడునిజకుమారులను సమస్తవేదశాస్త్రంబులం దభిజ్ఞులం జేసి దర్శనప్రవర్తకులఁ గావించి కొన్నిదినంబు లుండి యొక్కనాఁడు నంబిళ్ళ తిరువడిత్తామర లంతరంగంబునం దలంచుచు తిరునా డలంకరించె నంతఁ దత్కుమారశేఖరుం డగులోకాచార్యుండు తనకనుజుం డగునళహియమణవాళప్పెరుమాళ్ నైనారుతోడం గూడి యమ్మహాత్మునకు బ్రహ్మమేధాదిచరమకైంకర్యమహోత్సవంబు లన్నియు యథాశాస్త్రంబుగా నాచరించి సుఖంబుండె నంత. 21

{పిళ్ళలోకాచార్యులయు అళగియమణవాళప్పెరుమాళ్ నైనారులయు ప్రభావాభివర్ణనము.}

అళహియమణవాళప్పెరుమాళ్ నైనారుతనియను.

శ్లో॥ ద్రావిడామ్నాయహృదయం గురుపర్వక్రమాగతమ్।
రమ్యజామాతృదేవేన దర్శితం కృష్ణసూనునా॥

సీ. అంత లోకగురుండు నళహియమణవాళ, సూరియు సిరువు రీక్షోణిమెచ్చ
రామలక్ష్మణు లట్ల రామకృష్ణులమాడ్కి, కూరేశగురుపుత్రకులకొలంది
నన్యోన్య సౌభ్రాత్రమతిశయిల్లఁగఁ బిన్న,నాఁటనుండియునువిన్నాణమొప్ప
నొండొరు లెడఁబాసియొక నిమేషంబైన, నుండ రం దగ్రజుండొనరఁదనకుఁ

తే. బ్రాణపదమును దక్షిణబాహుసముఁడు,నైన తమ్మునితో దర్శనార్థములను
నిర్వహించుచు విలసిల్లు నిత్య మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

వ. అట్లు దర్శనస్థాపనాచార్యుం డగులోకాచార్యగురుం డస్మద్విధమందచేతనోజ్జీవనార్థంబు తత్త్వత్రయంబును రహస్యత్రయంబును నర్థపంచకంబును శ్రీవచనభూషణంబును మాణిక్యమాలయు నవరత్నమాలయు కురుహారురత్నమాలయువార్తామాలయుముముక్షుప్పడియుఁబరందపడియును శ్రియఃపతిపడియుయాదృచ్ఛికపడియునిగమనప్పడియుఁ బ్రమేయశేఖరంబునునర్చిరాదిగతియుఁ దత్త్వశేఖరంబును బ్రపన్నపరిత్రాణంబును నాదిగాఁగలయనేకరహస్యంబులానతిచ్చి తమ్మునితోడ సుఖంబుగానుండుసమయంబున నమ్మహాత్మునిశ్రీపాదంబులు పరమ

సాత్త్వికుండగుకూరకులోత్తమదాసుండును మణల్పాకనంబియునుగోల్లివావల దాసుండును యళగియమణవాళప్పెరుమాళ్ పిళ్లైయును కేట్టారిణ్ణాయువేలాంజోలైప్పిళ్లైయును తిరుమలైయాళ్వారు తిరుత్తాయారు మొదలగు కొండ అమ్మయారులు నాశ్రయించి యద్దేశికేంద్రునిఁ దక్క వేఱొక్కదైవతం బెఱుంగక సర్వదేశసర్వకాలసర్వావస్థలయందుం దదీయకైంకర్యంబే పరమపురుషార్థంబుగాఁ దలంచి తత్సన్నిధి నెడఁబాయక సుఖించుచున్నకాలంబునఁ గొంద అసహిష్ణువు లైనవైష్ణవచిహ్నాంకితు లమ్మహాదేశికుం డొనర్చినశ్రీవచనభూషణ దివ్యశాస్త్రం బెఱింగి శ్రీరంగరాజశ్రీపాదపల్లవంబుల డాయం జని చేమోడ్చియిట్లనిరి. 23

సీ. స్వామి శ్రీవచనభూషణ మని యొకరహస్యముఁ జేసె ధర్మమర్యాద లన్ని
చెఱిపినాఁ డీలోకగురుఁ డని పిశునోక్తిఁ, బలికిన విని రంగభర్త యలిగి
పిళ్ళలోకార్యునిఁ బిల్వఁ బంచిన నతం, డంతకు మున్న స్నానార్థ మరుగ
నవగాహనార్థమై యళగియమణవాళ, సూరియుఁ జనుచుండఁ జూచియతని
తే. నార్య శ్రీరంగరాజదివ్యాజ్ఞ యయ్యె, రమ్మనుచు వైష్ణవులు పిల్వ రంగపతిని
జూచి కేల్మోడ్చి నిలిచె నానుమతియనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.

వ. అట్లు సాంజలిపద్ముండై నిలిచి యున్నయళగియమణవాళప్పెరుమాళ్ నైనారుగురునిం గటాక్షించి యప్పుండరీకాక్షుం డర్చకముఖంబుగా ని ట్లనియె. 25

సీ. ధర నే ననంతావతారము లొనరించి, సత్ప్రీతి ధర్మసంస్థాపనంబు
నాధర్మమర్యాద లన్నియు మీ యన్న, చతురత వచనభూషణముఁ జెప్పి
చెడఁ జేసె ననివీరు నుడివి రిట్లొనరింప, హేతు వే మనుచు రంగేశుఁ డడుగఁ
బరమవైదికధర్మపదము గాదేని శ్రీ,వచనభూషణ మింక వసుధ వేయు
తే. విధములను మాసిపోఁగాక విబుధసేవ్య,యనుచు నైనారుగురుఁడనహారితదర్థ
మనువదింప నియోగించె నతని ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. అట్లు భగవంతునిచే నియుక్తుం డైనయళగియమణవాళప్పెరుమాళ్ నైనారు శఠకోపముని ప్రకాశితసహస్రశాఖోపనిషత్సారభూతసర్వజ్ఞలోకగురునిర్మిత శ్రీవచనభూషణదివ్యశాస్త్రార్థంబంతయునుసుధామధురాతిగంభీరాశేషవిశేషార్థ ప్రతిపాదకహేతుమత్సూక్తిసహస్రసంకలితాచార్యహృదయాహ్వయప్రబంధంబుచే నిస్సంశయంబుగా ననువదింప విన నవధరించి యమ్మహాత్మునివక్తృత్వవైభవంబునకు మిగుల నానందించి, యతనికి శ్రీశఠకోపతీర్థప్రసాదంబులును దిరువాలవట్టంబును నిజనిర్మాల్యంబు లైనసుగంధిపుష్పమాల్యంబులును నిజాస్వాదనంబుచేఁ బరమపవిత్రం బైనచందనాద్యనులేపనంబును స్వానుగృహీతంబు లైనదివ్యాంబరాభరణాదు లన్నియు నొసంగ నియోగించి యతని బ్రహ్మరథారూఢునిం జేసి స్వకీయచ్ఛత్రచామరాదు లొసంగి స్వస్తివాచ

కనృత్తగీతవాద్యాదికల్యాణఘోషంబులతో ననపరిమితశ్రీమహాభాగవతసంఘం బుతోడ నిజనివాసంబునకుఁ బంచి తన కాత్మభూతుం డైనశ్రీలోకగురుని విషయంబుగా ననత్యంబు పలికినపిసాళివైష్ణవులను జపేటికాప్రహారంబులఁ నవమతులం జేయించి స్వకీయమందిరద్వారగోపురంబు మూఁర్కొని వెడల ద్రోబ్బించె నంతనమ్మహాదేశికుండవైభవంబుతో స్వభవనాంగణప్రదేశంబుం బ్రవేశింప నెఱింగి నిజాగ్రజుం డైనలోకాచార్యుం డెదుర్కొని స్వపాదపద్మం బులఁ బ్రణతుం డగుతమ్మునిం గ్రుచ్చియెత్తి కౌఁగిటంజేర్చి శిరంబు మూర్కొని పరమానందకందళితహృదయారవిందుండై వత్సా యస్మదాచార్యులగుశ్రీమత్తాతపాదులు పరమాకాశబాలభాస్కరుం డై విలసిల్లు చున్నపిమ్మట నిన్ను వృద్ధిఁ బొందించుటకు ఫలంబు నేఁడులభించితి ననిసంతసించుచు నతనిందోడ్కొని నిజనిలయంబుఁ జెందియందుఁ గొండొకకాలంబు భాగినేయచ్ఛాత్రవర్గంబుతో భగవద్విషయకాలక్షేపంబుసల్పుచు గుణానుభవజనితప్రీతికారితకైంకర్యవిరోధి యగుసంసారంబు వర్జించి యథాశాస్త్రంబుగా సోదరునితోడఁ దురీయాశ్రమంబు స్వీకరించియున్నసమయంబుననళహీయమణవాళగురుండును దిరుప్పావు మొదలయినకొన్ని ప్రబంధంబులకు వ్యాఖ్యానం బొనరించి యచిరకాలంబునఁ బరమపదం బలంకరించెనంతన జగదాచార్యుండునునమ్మహాభాగవతవిశ్లేషజనితసంతాపంబున కోర్వంజాలక పగలంబొగులుచుఁ గొండొకప్రొద్దునకుం దనంతటఁ దెలిసిధైర్యం బవలంబించియద్దేశికేంద్రునకు బ్రహ్మమేధాదిశ్రీమదధ్యయనాంతంబు లగుచరమమహోత్సవంబు లన్నియుఁ గావించి కూరకులోత్తమదాసాదిని జాశ్రితవర్గంబుతో భగవద్విషయకాలక్షేపం బొనరించుచుండనాసమయంబున మణవాళమహామునుల కాచార్యుం డగుతిరువాయిమొళిప్పిళ్లయి జనకుండగు తిగళక్కిడందార్ తిరునావుడయపిరాన్ తాధరణ్ణరయ్యరును బాల్యదశయందె జగదాచార్యు నాశ్రయించి రయ్యవసరంబున. 27

పిళ్లలోకాచార్యులవారి తిరునక్షత్రతనియను.

శ్లో॥ శ్రీమత్యాశ్వయుజే మాసే తులాయాం శ్రవణోదితమ్।
శ్రీకృష్ణపాదతనయం లోకాచార్య మహంభజే॥

సీ. మధురాపురముఁ దొల్లి మందాత్ముఁడాకాల, యవనుఁడగణ్యసైన్యములతోడ
నాక్రమించినగతి నతితామసతురుష్క, పతి యొకం డశ్వాదిబలము గొలువ
వచ్చి రంగాధిపప్రాకారములు కొన్ని, యాక్రమించినఁ జూచి యచటివారు
రంగశాయికి మాటు రచియించి తద్బహి, ర్వేదియం దొకవిష్ణువిగ్రహంబు
తే. నుంచి కస్తూరిరంగని యుక్తరాత్రు, లందుఁ గైకొని కావల కరుగు చున్నఁ
గాంచి శ్రీలోకగురుఁడును గడలె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

సీ. గండక వేదండ ఖడ్గకంఠీరవ, శరభశార్దూలాద్యసన్మృగంబుఁ

బహుతరుతాకులఫలపుష్పపల్లవ, ఫలనమ్రశాఖాగ్రబహునగంబు
మకరందపానప్రమత్తభ్రమరజుష్ట, పద్మోల్లసత్సరోభాసురంబుఁ
జిత్రధాతుస్ఫారశిఖరకులోదిత, భర్మరత్నాకరపర్వతంబు
తే. దివ్యజలపూరకలిత నదీశతంబు, ఘోరఝిల్లీరవాకీర్ణ గురువనంబుఁ
గడిసి కస్తూరిరంగఁడు గాంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర. 29
సీ. చక్రవర్తినుతుండు జనకాత్మజను గూడి, దండకావనములం దుండఁ గోరి
చనుచున్నఁ జూచి యాజాయాపతుల కప్డు, డఖిలకైంకర్యము లాచరింప
సౌమిత్రి చనినట్లు జగదార్యుఁ డా రంగ,నాథుని వెంటఁ గానలకుఁ జనియె
నంత రంగేశ్వరుఁ డభ్రమండలమునం,దరుగుఁడు చోరుమాడ్కి నమ్మహాగ్ర
తే. కాననముఁ జొచ్చి జరుగుచుఁ గన్నుమ్రోల, భవ్యవృత్తిని గైతకభక్తసల్పు
దాసులకుఁ జేసె సర్వస్వదాన మనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. స్వామికి ముందఱఁ జనుచున్నలోకార్యుఁ, డావార్తవిని వేగ నరుగుదెంచి
తానును సర్వస్వదాన మాదాసచే,తనుల కొనర్చి శ్రీధరుని వెనుక
నల్లనఁ జనుచుండఁ గల్లవాం డ్రొకకొంద, ఱతనికిఁ గపటోపహారము లిడ
నవి గొన నొల్లక యార్యుఁడు వారిభా,వ మెఱింగి వేవేగ వచ్చివచ్చి
తే. జ్యోతిషక్కుడి యనుచు విఖ్యాతమైన, గ్రామముననున్న శ్రీరంగరాజహరిని
గాంచి తత్సన్నిధినివసించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర. 31
వ. అట్లు లోకగురుండు శ్రీరంగరాజస్వామిసన్నిధిం గొన్నిదినంబు లుచితకైంకర్యంబులు సల్పుచుండి తిరుమేనియందుం దిరునోవు ఘరియింపఁ జూచి నిజాశ్రితులు తమకుఁ దంజం బగుహితం బొక్కటి యనుగ్రహింపుఁ డని ప్రార్థింపవారలకుం దగినహితంబులు కొన్ని యుపదేశించి తన కంతరంగచ్ఛాత్రుం డగువేలాంజోలైప్పిళ్లనుం గటాక్షించి వత్సానీవిచటనుండి తిరువనందపురంబునకుఁ జని శరీరపతనపర్యంతం బద్దేవదేవునిసేవ సేయుచుండు మని నియోగించి జ్యేష్ఠశుద్ధద్వాదశియందు నిజాచార్యుం డగుశ్రీకృష్ణపాదార్యుని తిరువడితామరలధ్యానించుచుఁ దదనుగ్రహాలబ్ధమధ్యధమనీద్వారనిర్గతుండై యర్చిరాదికమార్గంబునం జని పరమపదవ్యోమధామం బలంకరించె నంత. 32
. జ్యోతిషక్కుడియందు జొత్తిల్లుచును గొన్ని, దివసము లుండి యద్దేవదేవుఁ
డచటనుండి మనోహరారణ్యములయందు, విహరింపఁ దనమది వేడ్కవొడమ
నర్చకపరిచారకాదిధన్యులు గొల్వ, నిరుగెలంకుల సిరి ధరయు మెఱయ
స్వస్తివాచనశుభవాద్యనర్తనగీత, ఘనరవంబులు జగత్కలుప మడఁప[డఁ
తే. బ్రహ్మరుద్రాదులును మింటఁ బ్రస్తుతింప, బూలవానలు గురియంగ మునులు పొగడ
గదలె చనిచని వనగిరిఁ గనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. పొన్నలు పొగడలు పోఁకమ్రాఁకులు గున్న,మావులు మొల్లలు మల్లికలును

జాతీలతలు విరజాజులు వెల్లచే, మంతులు మాధవీమంటపములు
మందారచందనమాకందమాలూర, లుంగలవంగనారంగములును
దులసీవనంబులు విలసిల్లు నెచ్చోట, నభ్రగంగాదితీర్థాళు లొప్పు
తే. నట్టియళహారితిరుమల కరిగి రంగరాజు మంగళదేవతారమణితోడ
వనవిహారము లొనరించెవాంఛ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. శ్రీభూమినీళాది సీమంతినీరత్న, మానసమన్మథమన్మథుండు
రంగభర్త వనాద్రిరమ్యస్థలములందుఁ, గొన్నాళ్ళు విహరించిగురుసమృద్ధిఁ
బాలుపారుమళయాళభూముల కేతెంచి, దేవీయుగంబుతోఁ దేజరిల్లఁ
దెలిసి దక్షిణదివ్యదేశాధిపతులెల్ల, వచ్చిశ్రీరంగాధిపతినిఁ జూచి [రంగ
తే. యతనిచే బహుమతిఁ గాంచి యరుగుచుండ, వకుళభూషణముని వినివచ్చి
పతిని సాక్షాత్కరించెను భక్తి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. శఠకోపముని తనచరణాబ్జములయందుఁ, జాఁగిలఁబడి మ్రొక్కి సన్నుతింప
నారంగపతి తనహస్తాబ్జములు సాఁచి, క్రుచ్చి కౌఁగిటఁ జేర్చుకొనుచు నతని
కర్థాసనం బిచ్చి యమ్మహాయోగిని, గురుమధురోక్తులఁ గుశల మడిగి
రుచిమించువిపులవర్తులపీఠ మొక్కటి, కలితమౌక్తికరత్నకవచ మొకటి
తే. బహుమతియొనర్చి పంపనప్పరమయోగి, నాథుఁడచ్చటినుండికర్ణాంబియనెడి
యూరి కేతెంచి యచ్చోటనుండె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.
సీ. అంత రంగేశుఁడు యాదవాద్రికిఁ జని, యందుఁ గొన్నిదినంబు లధివసించి
యచటనుం డేతెంచి యంజనాచలమున, వేంకటేశునియింట విభవమలర
ద్వాదశాబ్దములు సమ్మోదింప నంతటఁ, జెంజినుండి వృషాద్రిఁ జెంది గోప
నాయఁడు వేంకటనాథుని సేవించి, యందు రంగేశుని యంఘ్రికమల
తే. యుగముఁ గనుగొని మ్రొక్కిడియుక్తవేళ, రంగధామునిఁ జెంజిపురంబుకడకుఁ
దోడుకొనివచ్చె మిగులసంతుష్టి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. శింజీపురముచెంత సింగరాయపురాఖ్య, మగ్రహారముఁ జేసి యందుఁ బసిఁడి
కోవెలఁ గట్టించిగోపనాయఁడు రంగ, పతిని బ్రతిష్ఠించె భక్తి నచట
నంత శ్రీరంగమునందు సింగప్పిరా, ననెడువిప్రుఁడు గణకాన్వయుండు
యావనవిద్యయం దతినిపుణుఁడు గాన, నాతురుష్కప్రభు నాశ్రయించి
తే. మంత్రియై వానితో దొడ్డమైత్రిఁ జేసి, రంగమందిరగోపురారామనగర
సాలములు తొంటిగతి బాగుసలిపె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.
వ. అయ్యవసరంబున. 39
సీ. సర్వాంగసౌందర్యచాతుర్య లావణ్య, యౌవనసౌకుమార్యాభిరామ
న్యాయవర్తిని రంగనాథమాణిక్యాభి, ధానయు నగుదేవదాసి నొకతె
నద్దివ్యదేశస్థు లచటఁ గన్గొని యాతు, రుష్కబలాబ్ధిలో రంగపదము

చండవాతక్షుబ్ధజలధిమధ్యమునందుఁ, గడు గాసిపడుచున్న కలముకరణి
తే. నుండెఁగావున నీస్థల ముద్ధరింపు, మమ్ము నెట్టైన నొకయుపాయమ్ముఁ జేసి
వసుధ యశమగు నీకని పలికిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అట్లద్దివ్యదేశవాసులపలుకు లాకర్ణించి శ్రీరంగనాథమాణిక్యాభిధానవేశ్యారత్నంబు వారల కిట్లనియె. 41
సీ. సజ్జనులార మీశాసనంబు మదీయ, శిరమున ధరియించి చింతమాని
రంగనాథునియనుగ్రహముచే నాబుద్ధి,యందుఁ దోఁచినయుపాయములఁజన్ని
వాని నవశ్యము వంచించి మాపెద, నాపేరు శ్రీరంగనాథశౌరి
సన్నిధి సంతతోత్సవములందుఁ దలంపఁ, దగునట్లు సేయుఁడీ దయనుమీర
తే. లనుచు వారికి వాక్రుచ్చియంజలించి, దివ్యవేషము ధరియించి దెసలు తనదు
దీప్తి వెలుఁగొందఁ జనియె నద్దేవియనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. ఆసుందరీరత్న మల్లనల్లనఁ జని, రంగరాజాస్థానరంగగతుని
నసురాంశు నాతురుష్కాధిపుఁగనివిన,యముఁ జేసి నిలువ నయ్యవనపతియుఁ
దన్ముఖ మీక్షించి ధైర్యముఁ జెడియుబ్బెఁ, జంద్రునిఁ జూచిన జలధిమాడ్కి
నంత నాయింతియు నతిమనోహరగీత, నర్తనాభినయాదినైపుణములఁ
తే. దనదరస్మితవిభ్రమోదారమధుర, సరససల్లాపముల వాని స్వవశుఁ జేసి
తనదుమది వేగ వంచింపఁదలఁచెననుచు,' వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. క్షితి దేవదాసికి రతి తురుష్కునితోడఁ,గూడదు గాన నక్కువలయాక్షి
రాత్రి నీతోఁగూడి రమియింతు నని మాయ,నుద్దులతోఁ గొంత ప్రొద్దుపుచ్చి
భూనాథ వెల్లగోపురముపై నెక్కనఁ,జల్లనినునుగాడ్పు శ్రమముఁ దీర్చు
సహ్యజాసాగరసంగమం బగపడు, రచ్చల రాజమార్గములఁ గలుగు
తే. వింత లన్నియుఁ గనులకు విందు సలుపు,సురతకేళుల కది మంచిచోటుదాని
పైకిఁ జనియెద మనుచునుబలికెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అంత. 45
సీ. ముప్పిరిగొన్నట్టి మోహముచే వాఁడు, తన్నమ్రుదూతల నమ్మి దానితోడ
వెల్లగోపుర మెక్కి వింతలఁ జూచుచు, ద్వారముకడను గందర్పదర్ప
పారవశ్యముఁ జెంద వంచించి యదివానిఁ, దూర్పువీథిని బడద్రొబ్బి తాను
బడమటితట్టునఁ బడి ప్రాణముల మాని, మణిమయదివ్యవిమాన మెక్కి
తే. యర్చిరాదికమార్గము నాశ్రయించి,సురలు కొనియాడఁజనిచని పరమపదముఁ
జెంది యందు లభించె నానంద మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అంత సింగప్పిరా యనెడు విప్రుఁడు చెంజి, గోపనాయనితోడఁగూడి ఘోర
చతురంగబలముల సమకూర్చుకొని వచ్చి,యాతురుష్కులసైన్యమంత మాపి
సింగరాట్పురినుండి శ్రీభూసమేతుని, రంగనాథునిఁ దెచ్చి రంగమునను

శకము శతో త్తరసాహస్రసంఖ్యచే, వెలయుపరీధావి వృషభమాస
తే. మునఁ బదేడవతిథియందు మూలభూత, రంగపతికడఁ గస్తూరిరంగవిభుని
నిలిపి సంప్రోక్షణాదుల నలిపె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. రామభద్రుఁడు తొల్లి రావణాదులఁ ద్రుంచి, శ్రీమదయోధ్యాపురీవరమున
సీతతోడుత నభిషిక్తుఁ డై రత్నసింహాసనాసీనుఁడై యలరుకరణి
రంగభూపతి యపరాంతాళి నూటాడి, రంగధామమునందు రత్నఖచిత
సింహాసనమునందుశ్రీభూములను గూడి, యభిషిక్తుఁడై యున్న యవసరమున
తే. జంగమాజంగమాత్మకజగము లలరె,స్థలనివాసులు దూరదేశములబుధులు
వచ్చియాతనిఁ గని మ్రొక్కి మెచ్చిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
వ. అట్లురంగనాథుండు నిజస్థానంబుసంగ్రహ్మకుం బ్రతిష్ఠితుం డై ననాఁటనుండి నేఁటి
కై నను దనమేను మాని యద్దివ్యదేశం బుద్ధరించినశ్రీరంగనాథమాణిక్యాభిధాన
దేవదాసీరత్నంబునం దనుగ్రహంబుచే నజస్రంబు నిజారాధనోత్సవాదికాలం
బులందు శ్రీరంగనాథమాణిక్కత్తాళు క్కరుళప్పా డని తన్నామం బుచ్చరించి
తదీయాన్వయులకుం గుంభనీరాజనాదికైంకర్యంబులు సేయనియోగించి మఱి
యును దద్వంశోత్పన్ను లైనవా రెవ్వరైన మృతిఁ జెందిరేని వారిచరమసంస్కా
రంబులకు శ్రీమహానసాగ్నియు నిజధాన్యకోశాగారంబునందు వక్త్రప్రక్షేపణీయ
తండులంబు లియ్య నియమించి లోకసంరక్షణతత్పరుం డై యుండె నంత. 49
సీ. తనదేశికునిపదతామరసము లొందె, జగదార్యుఁ డని విని చాల వగచి
యతనిపదాబ్జము లాశ్రయించినశుభాచార శ్రీశైలేశ జననిఁ గురునిఁ
బాసి యచ్చట నుండరోసి మేనెడఁబాసి, గురుఁ డున్నతావున కరిగె నంత
బాలు శ్రీశైలేశుఁ బ్రాజ్ఞునాతనిపిన,తల్లి పోషింప వర్ధిల్లి యాతఁ [రుని
తే. డెదుటఁదిరువృత్తమొకనాఁడుచదువు చున్న,ధన్యుఁ గూరకులోత్తమదాసగు
భక్తిఁ గని మ్రొక్కి యిట్లని పలికెననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. స్వామి యీదివ్యప్రబంధార్థమడియని,కానతిమ్మని యతఁ డడుగ నతఁడు
సద్గురుసంబంధసందేహ ముదయింపఁ, జెప్పవచ్చును నీకుఁ జెప్పెద నని
జాగు గావింప శ్రీశైలేశగురుఁ డంతిఁ, బినతల్లి కావార్త విన్నవింప
జగదార్యపదపద్మసంబంధ మీనీకు, శైశవదశయందె సంభవించె
తే. ననుచు నాసత్యవతి పల్క నమ్మనీషి, తెలిసి కూరకులోత్తమదేశికేంద్రు
మగుడఁగని మ్రొక్కి పల్కె నీమాడ్కి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర
సీ. అఖిలజీవుల నంతరాత్మయై రక్షించు, నారాయణుం డైనయముఁ దొలఁగి
సద్గురుపదపద్మసంబంధవిచ్యుతు,లైనపాతకులపై నలుగుఁగాని
సుప్రసన్నుఁడు గాఁడు సూర్యుఁడు గంభీర, జలవినిర్గత మైనజలజ మెట్లు
పోషించుఁ గావున భూరిలోకార్యకృ,పాపాత్ర మైనయీప్రాణి యెడలఁ

తే. ప్రపదన మొనర్పఁ దగునని । ప్రణతిసల్పఁ, దెలిసికూరకులోత్తమ । దేశికుండు
నాదరోక్తుల నతనికి । ట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె । మోదమలర. 52

సీ. ఆచార్యసంబంధ । మధ్యవసాయము, దెలిసి విశేషార్థ । ములు వచింప
వలెఁగాన ముందట్లు । పలికితి నిప్పుడు, పరమార్థములు నీకు । బయలుపఱతు
నని పల్కి లోకార్యుఁ । డానతిచ్చిన దివ్య, వచనభూషణముఖ । వరరహస్య
ములఁ జెప్పి తిరువాయి । మొళియర్థ మాతిరు,క్కణ్ణంగుడిప్పిళ్ళ । కడను జదువ

తే. మనుచు శ్రీశైలనాథున । కానతిచ్చి, ధన్యకూరకులోత్తమ । దాసుఁ డాత్మ
గురునిఁ దలఁచుచు తిరునాటి । కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె । మోదమలర.

సీ. అంత శ్రీశైలేశుఁ । డతనికిఁ జరమకృ,త్యములఁ దత్సుతునితో । నాచరించి
ముద మొప్పఁ దిరువాయి । మొళికర్థ మాతిరు,క్కణ్ణంగుడిప్పిళ్ళ । కడను వినుచు
మేధావి గావున । మేటిశంక లొనర్ప, సైరింప లేక యా । సాత్త్వికుండు
బుద్ధిమంతుఁడ వీవు । పోయితిరుప్పుళిం, గుడిజియ్యరార్యుఁ గ । న్గొనిన నతఁడు

తే. సందియం బేమి లేకుండ । శఠవిరోధి, దివ్యసూక్తుల కర్థము । దెలుపఁ జాలు
ననిన సద్గురుఁ డచ్చోటి । కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోదమలర. 54

వ. అంత నద్దేశికేంద్రుం డచటి కేఁగుదెంచుటకు ముందుగా నాతిరుప్పుళింగుడిజియ్యరాత్మగురుశ్రీపాదంబులం జెందె నతండు చనినపదిరెండవదివసంబునం దమ్మహాత్మునకు శ్రీనారాయణబలి యొనర్చుసమయంబునం దాశ్రీశైలేశదేశికేంద్రుం డేతెంచి యమ్మహానుభావునిసేవ మైన సంభవింప దాయె నని పెద్దయుంబ్రొద్దు డెందంబునం గుందుచున్న దేవరాజగురుం డనిపర్యాయదివ్యనామంబుగలనాలూరాచ్చాంబిళ్ళ యతనిం గటాక్షించి నీవిచ్చటి కేతెంచినకార్యం బెయ్యదియని యడుగ నయ్యార్యవర్యుండును దనవృత్తాంతంబంతయు నెఱింగింపం దెలిసివత్సా నీ వీయర్థంబునకుఁ జింతింపవలదు భగవద్విషయంబు మొదలుగాఁ గల విశేష గ్రంథంబు లన్నియు నీకుఁ దెలియంజెప్పెదననియానతిచ్చి యాగ్రంథంబారంభింప నుద్యోగించుకాలంబునఁ దిరునారాయణపురత్తాయి మొదలైనశ్రీయాదవాద్రినివాసు లావృత్తాంతం బంతయు నాకర్ణించి యద్దివ్యదేశంబునందునిత్యనివాసం బొనర్చిన యతిపతిదివ్యాజ్ఞపత్రికగానొకశ్రీముఖంబు కాలక్షేపంబొనర్ప శ్రీశైలనాథునితో మీర లిచ్చటికివిచ్చేయవలె నని లిఖియించియద్దేవరాజగురునికడకుం బంచిన నద్దివ్యసూరివరుండు నాశ్రీముఖంబు శిరసావహించియాశ్రీశైలేశగురునితోడంగూడి యాదవాచలంబునకుం జను దేరనాస్థలవాసులందఱెదుర్కొని యద్దేవరాజగురుని ననేకవిధంబుల సన్మానించిననద్దేశికేంద్రుండును బ్రహృష్టాంతరంగుండై వారలతోడంగూడి యాదవాద్రిపైకిఁజని శ్రీకల్యాణపుష్కరిణియం దవగాహన మొనర్చి శ్రీరామానుజమునీంద్రునిభజించి తదనుమతి లభించి యద్దేవదేవుని గర్భగృహంబునఁ బ్రవేశించి యందభినవతటిల్లతాద్యుతయు

సముల్లసితం బైనకాలమేఘంబుచందంబునం జూపడు శ్రీభూసహితుం డగునా
రాయణునింగాంచి కేలుందమ్ములు ముకుళించి యనేకవిధంబుల వినుతించి తదను
గ్రహంబు లభించి వచ్చి కనకలతాశ్లిష్టం బగుబాలతమాలంబుపోలిక నులుత్తా
నుముద్దుపట్టితో విలసిల్లుచున్నసంపత్కుమారుని సాక్షాత్కరించి తత్ప్రసాదం
బుంగాంచి యాలయంబు వెల్వడి విచ్చేసి యొకవివిక్తస్థలంబుననివసించి శ్రీశైల
నాథగురునకు ముప్పత్తారాయిరప్పడిప్రసాదించి యతనితోడం గూడుకొనియా
త్రేయశ్రీగ్రామంబునకుం జనుదెంచి యందు శ్రీశైలేశునకు మఱియువిశేషార్థం
బులం దెలుపుచు సుఖించుచుండె నంత. 55

సీ. అమ్మహాత్మున కతం డఖిలకైంకర్యము, లాచరించుచు నుండ నతఁడు మెచ్చి
నిత్యనిజారాధనీయదైవత మైన, గోపాలబాలు నద్గురున కొసఁగ
నావిగ్రహముగొని యతఁడు సంతోషించి, యార్యుని వీడ్కొని యచటినుండి
కడువేగఁ జని తిరుక్కణ్ణంగు యనునూర, వలసగా నున్న శ్రీవకుళభూష
తే. ణార్యదేవునిఁ గని మ్రొక్కి యలరి మరలి, శ్రీపురికి వారివిచ్చేపు సేయఁదలఁచి
యప్పురికిఁ దాను ముందఱ నరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. శ్రీకురుకాపురిఁ జెందియం దర్కదు,త్తూరాద్యరణ్యము తుము రొనర్చి
ప్రాసాదగోపుర ప్రాకారమంటప, రథ్యాచతుష్పథ రాజవీథు
లారామములు పురోద్యానవాపీకూప, పద్మాకరాదుల బాగుపఱిచి
వలస పోయినస్థలవాసివైష్ణవులను, దిరిగి రావించి తద్గృహములందు
తే. నుంచి శ్రీశైలనాథుఁ డేతెంచి మిగిడి, వకుళభూషణమునిపాదపద్మములను
బుడమిసాష్టాంగముగ మ్రొక్కి పొగడె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. రంగనాథార్పితరత్నమౌక్తికనద్ధ, కల్యాణకవచ మంగమునఁ దాల్చి
లలితకిరీటకుండలహారకేయూర, కటిసూత్రకటకోర్మికలు ధరించి
స్వసుగంధజితపారిజాతసుమంబులౌ, పొగడపువ్వులదండఁ దగ వహించి
దివ్యనానారత్నదేదీప్యమానవాహన మెక్కి శఠవైరి యచటఁ గదలి
తే. జరుగువేళ మృదంగనిస్సాణపటహ, శంఖదుందుభివీణాది సకలవాద్య
నిస్వనంబులు రోదసినిండె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 58

సీ. అంత శ్రీశైలేశుఁ డార్యులు కొనియాడ, వకుళభూషణయోగివరుని మరలి
తిరునగరికిఁ దోడి తెచ్చి యొప్పటిమాడ్కిఁ, దామ్రపర్ణీనదీతటమునందుఁ
దింత్రిణీమూలసద్దివ్యాలయమునఁ బ్ర, తప్తగాంగేయవితర్దినడుమఁ
గాంచనపీఠాభికర్ణికపైఁ బ్రతిష్ఠించి సంతోషించి శ్రీశఠారి
తే. దయ ధరిత్రిని శఠకోపదాసుఁ డనుచు, ఖ్యాతిఁగాంచిన సమస్తకైంకర్యమతని
కాచరించుచు వసియించె నచట ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అంత. 60

సీ. శ్రీశైలనాథుఁడు శ్రీమదనంతపు,రంబున కరిగి తద్రాజవీథి
మణిమయప్రాసాదమందిరమంటప, గురుతరప్రాకారగోపురముల
మహిత మహామీనమత్స్యపుష్కరణీప్ర,ముఖతీర్థములు గాంచి మోదమలరఁ
జూచుచుఁ జని గుడిఁ జొచ్చి ప్రక్రమమార్చి,యందనంతాహిశయాను హరిని
తే. మూఁడువాకిండ్ల సేవించి ముదముఁ జెంది భక్తిదళుకొత్తఁ బొగడి తత్పాదయుగము
స్వాంతమున నిల్పి వసతికిఁ జనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

వ. తదనంతరంబా శ్రీశైలనాథుఁడు నారాయణదాసాపరనామధేయుండై నవేలాంజోలప్పిళ్ళకడఁ జరమోపాయవైభవం బెఱుంగు మనితొల్లి కూరకులోత్తమదాసుం డానతిచ్చెం గాన శ్రీనారాయణదాసావాసం బైనపుష్పోద్యానవనంబునకుం జనినసమయంబునందు॥ శ్రు॥ ఆచార్యదేవో భవ, దేవమివాచార్యముపాసీత॥ శ్లో॥ ఆచార్యస్సహరిస్సాక్షాచ్చరరూపీ నసంశయః। గురురేవ పరబ్రహ్మ గురురేవ పరాగతిః। గురురేవ పరాకాష్ఠా గురురేవపరాయణమ్। యస్మాత్తదుపదేష్టాసౌ తస్మాద్గురుతరో గురుః। యస్యయేనైవగురుణా న్యాసవిద్యా ప్రదీయతే। తస్యవైకుంఠదుగ్ధాబ్ధిద్వారకా స్సర్వఏవసః। గురోః పాదామ్బుజం ధ్యాయే ద్గురోర్నామ సదాజపేత్। గురు మారాధయే న్నిత్యం గురో రన్యం నభావయేత్॥ ఇతి అథ్యాసీనతురఙ్గవక్త్రవిలసజ్జిహ్వాగ్రసింహాసనా। దాచార్యాదిహదేవతాం సమధికామన్యాంనమన్యామహే। యస్యాసౌ భజతేకదాచి దజహద్భూమాస్వయం భూమికామ్। మగ్నానాం భవినాంభవార్ణవ సముత్తారాయ నారాయణః॥ అనెడు శ్రుతిస్మృత్యభియుక్తసూక్తిప్రామాణ్యంబునఁ బ్రపన్నుండైనవానికి మంత్రమంత్రార్థాదిపరమార్థోపదేష్టయైన గురునికంటెఁ బరమప్రాప్యంబును బ్రాపకంబునైన వేఱొకపరదైవతంబు లేదుగానఁ దదీయశ్రీపాదాబ్జయుగంబు ధ్యానంబునకు సుఖాస్పదంబును నిత్యసమారాధనీయంబును దద్దివ్యనామంబు పరమజప్యంబును గావునఁ దదన్యం బేమియు భావింపఁగూడదని తలంచి యమ్మహాత్ముం డొకవివిక్తక్షేమతరప్రదేశం బాశ్రయించి యందుఁ జేలాజినకుశోత్తరీయం బైనస్థిరాసనంబుఁ బ్రతిష్ఠించి యందు బద్ధపద్మాసనుండై సమకాయశిరోగ్రీవుండై కరకమలంబులు ముకుళించి బాహ్యవిషయంబు వలనఁ బ్రత్యాహృతంబులైన యింద్రియంబులఁ గామక్రోధలోభ హర్ష మానమదమాత్సర్య విషాదరూపమనోమలాష్టకవినిర్ముక్తం బైనయంతఃకరణంబుతోఁ గూర్చి యాయంతరింద్రియంబు బుద్ధితోడం గీల్కొల్పి హృత్పుండరీకమధ్యవర్తి యగునిరతిశయనిర్మలజ్యోతిర్మయం బైనదహరాకాశంబునందు సుప్రసన్నసూర్యాయుతద్యోతమానం బగునిజాచార్యదివ్యమంగళవిగ్రహంబు సాక్షాత్కరించి తదనుభవజనితప్రేమపరవశసకలావయవుండై యన్యం బేమియు నెఱుంగనేరక యున్మనీభావావస్థాపన్నుండై యానందించుచుఁ బంచపడహోరాత్రంబులున్న శ్రీశైలేశగురుండును దదీ

యథ్యానావసానసమయంబు నిరీక్షించుచుండెనంత నాశ్రీనారాయణదాసుండ ద్దివ్యసమాధినిష్ఠనిగమనించితిరునేత్రంబులు దెఱచినయవసరంబునశ్రీశైలనాథుండును నద్దేశికేంద్రునకు సాష్టాంగప్రణామంబుగావించి బద్ధాంజలిపుటండై తన మ్రోలనమ్రుండై యున్న నప్పరమసాత్త్వికుండును గరుణాకటాక్షవీక్షణంబుల నద్దివ్యసూరి నీక్షించి భవదాగమనకృత్యం బెయ్యది యని యడుగ నద్దేశికసత్తముండు తనవృత్తాంతం బంతయు నగ్గురునకు విన్నవింప నాకర్ణించి యబ్భాగవతోత్తముండును శ్రీవచనభూషణప్రతిపాదితశ్రీమహాభాగవతానువర్తనాది విశేషధర్మంబులన్నియుం దెలిపినం దెలిసి యతండు కృతార్థుండయ్యెనంత వేలాంజోలైప్పిళ్ళయుఁ బ్రాప్యలాభంబునకై త్వరమించినఁ దిరుమేను చాలించె నంతట న ద్దివ్యదేశంబునఁ గోవెలయం దర్చకులనంతశయనుండగుభగవంతున కేకాంతంబుగాఁ దిరువారాధనం బాచరించుచు నద్దేవదేవుని శ్రీపాదపద్మంబులకడ సాంజలిపద్మండై యాహారినిం గొనియాడుచున్న శ్రీనారాయణదాసునిం జూడ్కులారం జూచి వారలతండు ప్రకృతిబంధవిముక్తుండై నధన్యతముండని యెఱుంగనేరక యీవైష్ణవుం డర్చాకాలంబునందు గర్భగృహంబులోఁ జొచ్చివచ్చెననిమిగుల నలిగి కొన్నియవాచ్యంబు లాడి యమ్మహాత్మునిపై నపరాధం బాపాదింపఁ దలంచి గర్భాలయంబు వెల్వడి కవాటంబులు బంధించియున్నంత శ్రీనారాయణదాస శ్రీపాదసంశ్రితులు కొందఱచ్చటికి కేతెంచి యగ్గురువరునకు శ్రీచూర్ణపరిపాలనార్థంబు తిరుమాలయు తిరుపరివట్టంబునుజాత్తుపాడియు నాభగవదర్చకుల నర్థింప వార లాశ్చర్యపడి యవియన్నియు నావైష్ణవుల కర్పించి యీవృత్తాంతంబంతయు నెల్లవారికిం దెల్లమిగాఁ జెప్పి రంత నాశ్రీశైలేశగురుండును శ్రీనారాయణదాసునిచరమకైంకర్యమహోత్సవంబులన్నియు నాచరించి మగిడి కురుకాపురంబున కేతెంచి యందు నమ్మాళ్వారులకెప్పటియట్ల సకలవిధకైంకర్యంబు లాచరించుచుండె నంత శ్రీలోకగురున కభిమతశిష్యుండై కొల్లిహావలదాసుండని ప్రసిద్ధిఁగాంచినయళహియమణవాళప్పెరుమాళ్ పుళ్ళశిక్కిల్ కక్కుడారం బనుగ్రామంబునందుఁ దద్దర్శనంబు నిర్వహించుచుండ మణవాళమహామునికి భవిష్యజ్జనకుండును శ్రీజిహ్వావాగధీశానదాసాపరనామధేయుండు నగుతిహాళక్కిడందారు తిరునావుడయపిరాన్ తాతరణ్ణరయ్య రనుసాత్త్వికపుంగవుం డద్దేశికేంద్రునకుం బుత్రిక యగుశ్రీరంగనాయకినిం బెండ్లియాడి తొల్లి లోకాచార్యపిళ్ళకడ నశ్రుతంబులైనరహస్యవిశేషంబులు కొన్నియతనిసన్నిధి నధికరించి యతని లోకగురునిమాఱుగాఁ జూచుచు నయ్యార్యవర్యునకు సకలవిధకైంకర్యంబులాచరించుచుఁ గొన్నిదివసంబులుండి యతనిచే ననుజ్ఞాతుండై తనదేవితోడఁ దిరునగరి కేతెంచి యందు శఠకోపమునీంద్రునకు నిఖిలకైంకర్యంబులు సేయుచు సుఖించుచుండె నంత.

సీ. దినదినం బెప్పుడుఁ దిరువాయిమొళ్ళియందు, శబ్దార్థభావరసంబు లనుభ
వించుచు నాసొంపు పెంపారఁ దదితర, నిఖిలశాస్త్రములఁ దృణీకరించి
వర్తించుటను దిరువాయిమొళ్ళిప్పిళ్ళ, యని నిరూపకనాము మతని కయ్యె
నమ్మహాదేశికుఁ డాశతారాతికైంకర్యమే యాత్రగాఁ గాల మెల్లఁ
తే. గడపు చుండెను శ్రీకురుకాపురమున, వైష్ణవాన్వయవారిజబాలసూర్యుఁ
డతఁడుహృన్మలతిమిరౌఘమణఁచుననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.

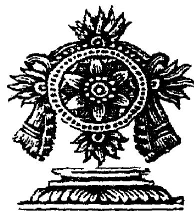
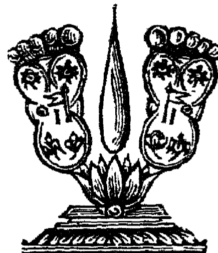
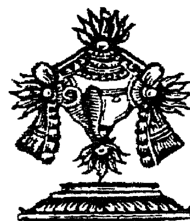
శా. శ్రీరాజత్పదమంగళాద్రిశరణా స్వర్తత్యర్థనిర్ధారణా
సారాసారవివేకిలోకవినుతా జ్ఞానప్రదానవ్రతా
ఘోరాపద్వ్యసనాంధకారమిహిరా గోదాప్రబంధాదరా
పారావారగభీరభావవిరజా పద్మాక్ష రామానుజా. 64

క. స్ఫారగురుపంక్తిమౌక్తిక,హారతరళదివ్యరత్న హతకలియత్నా
ధీరోదారగభీరవి,చారా శ్రీశైలనాథ సన్నుతచరణా. 65

మాలినీవృత్తము.

పరమసమయపోషా భక్తకల్యాణవేషా,నిరుపమసుఖదానానిర్మలోద్గీథగానా
వరవరమునిరూపా వందితాశేషభూపా, సురుచిరరుచిగాత్రాశుద్ధహారీతగోత్రా.

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవపరవాదిభయం
కరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్రాపస్తంబసూత్ర కణ్వసగోత్ర పవిత్రోభయకవిమిత్ర
వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతం బైనయా
చార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునందుత్తరభాగంబునఁబెరియ
వాచ్చాంబిళ్లైవైభవంబును, నైనారాచ్చాంబిళ్ళచరిత్రయు,వడక్కుత్తిరువీథిప్పి
ళ్లైప్రభావంబును,లోకాచార్యమాహాత్మ్యంబును,దురుష్కోపద్రవవ్యాజంబున
శ్రీరంగనాథుని వనగిరివిహారంబును, శ్రీశైలనాథానుభావకథనంబును నన్నది
తృతీయోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

ఉత్తరభాగము.

చతుర్థోల్లాసము.

శ్రీకురుకాపురశశిజ
ప్రాకటమహిమావబోధ రంజితహృదయా
శ్రీకర సంయమివర సు
శ్లోకా శ్రీరంగధామకేలోల సుశీలా. 1

వ. అవధరింపుము. 2

మణవాళమహామునుల ప్రభావము.

శ్రీశైలేశునితిరునక్షత్రత-శ్లో. శ్రీశైలేశగురుం లోకదేశికాఙ్ఘ్రిసమాశ్రయమ్।
వృషే విశాఖాసంభూతం వన్దే వరగుణార్ణవమ్॥
నమశ్శ్రీశైలనాథాయ కున్తీనగరజన్మనే।
ప్రసాదలబ్ధపరమ ప్రాప్యకైఙ్కర్యశాలినే॥

మణవాళమహామునుల.తిరు.త-శ్లో॥ తులాయా మతులే మూలే పాణ్డ్యేకున్తీపురీవరే।
శ్రీశేషాంశోద్భవం వన్దే రమ్యజామాతరం మునిమ్॥

సీ. శ్రీరంగపతి దనచిత్తమునందుఁ బ్రపత్తిశాస్త్రము తగ్గిపడియె నింకఁ
దచ్ఛాస్త్రవృద్ధికై ధరణిరామానుజమునితుల్యు నొకసూరిముఖ్యు నగుడఁ
గలుగఁ జేసెదనని తలఁచి శేషునిఁ దన, క్రేగంటఁ గనఁ దదింగిత మెఱింగి
యయ్యనంతుఁడు తనయవతారమున కర్హ, మగుకురుకాపురి కరిగి యందుఁ

తే. దవకఁ దిహాళక్కడందారు తాధరణ్ణ, రయ్య శ్రీరంగనాయకి యతనిదేవి
తల్లిదండ్రియు నని మదిఁ దలఁచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.

సీ. శేషుఁ డయ్యార్యునిచిత్తమునందుఁ బ్రవేశించి యా బ్రహ్మవేత్తవలన

376. మణవాళమహాములు.

నయు మెలర్పఁగ ఋతుస్నాతయౌ తద్దేవి, గర్భముఁ జెంద నక్కమలనేత్ర
నవమాసములు ప్రపూర్ణము లైనపిమ్మట, సాధారణాఖ్యవత్సరమునందు
సూర్యుఁడు తులయందుఁ జొత్తిల్ల మూలయం, దకళంకపూర్ణచంద్రాభుఁడైన

తే. బాలు నొక్కని సుగుణాలవాలుఁ గనియె, నంత గోమఠకులకలశాబ్ధియుబ్బె
శిశుపదస్పృష్టి నిలఁ గలి చెడియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోద మలర.

వ. తదనంతరంబ తిహళక్కిడందాన్ తిరుణావుడయపిరాన్ తాధరణ్ణరయ్యరా సూతికాగృహంబునందారోపితం బైనకల్యాణదీపంబుమాడ్కి నిరతిశయనిజతేజఃపుంజరంజితుండై సంజాతమాత్రుండై నపుత్త్రునిం గటాక్షించి మహానందకందళితహృదయారవిందుండై సుస్నాతుండై వచ్చి జాతకర్మం బాచరించి సూత్యాశౌచంబు నివర్తించినపిమ్మట పదునొకొండవదినంబునందు శ్రీతామ్రపర్ణీతీర్థసలిలంబులం దవగాహనంబొనర్చి ధౌతవస్త్రంబులందాల్చి యొకవివిక్తస్థలంబునమృద్వాసనసుఖాసీనుండై గురుపరంపరానుసంధానపూర్వకంబుగా కేశవందమరిత్యాదిశ్రీశఠకోపమునీంద్రప్రణీతద్వాదశగాథ లనుసంధించుచులలాటాదిద్వాదశాంగంబులందుశ్రీచూర్ణరేఖాశ్లాఘనీయంబులగు శ్వేతమృద్రచితద్వాదశోర్ధ్వపుండ్రంబులు ధరియించి యభినవయజ్ఞోపహీతంబులుధరియించిగురుజనంబుతో సూతికానిలయంబునకుఁ బుణ్యాహవాచనంబు సేయించి నృత్తగీతాదిమహోత్సవపూర్వకంబుగా నక్కుమారరత్నంబున కళగియమణవాళప్పెరుమాళ్ నైనారనితిరునామంబొనరించి తత్సంస్కారయోగ్యకాలంబులందు యథాశాస్త్రంబుగానన్నప్రాశనచౌలోపనయనాదిసంస్కారంబు లన్నియుఁ గావించి సాంగోపాంగసశిరస్కంబు లగువేదంబులఁ బఠియింపం జేసి శ్రీపరాంకుశప్రముఖదివ్యసూరిప్రణీతచతుస్సహస్రసంఖ్యాసంఖ్యాతదివ్యప్రబంధంబులన్నియు నధికరింప జేసినఁ దదీయోపకారంబు స్మరించి యళగియమణవాళనైనారాచార్యుండు నమ్మహాదేశికునివిషయంబుగా, శ్లో॥ శ్రీజిహ్వావాగధీశానదాస మమల మశేషశాస్త్రవిదమ్ । సున్దరవరమునికరుణాకన్దళితజ్ఞానమన్దిరం కలయే॥ అని యొకతనియనువిన్నవించి షోడశవర్షంబులకు షోడశసంస్కారసంస్కృతుం డై హానివృద్ధులు లేక షోడశకళాపరిపూర్ణుం డై నిష్కళంకుండై శరత్కాలోదితుం డై నరాకాసుధాకరునిమాడ్కిం బ్రకాశించు చున్నయక్కుమారశేఖరునకుఁ దరుకల్యాణం బాచరించి యమ్మహాత్మునితో సంతసించుచుఁ గొండొకకాలంబు సుఖించుచుండి యొక్కనాఁడు నిజాచార్యశ్రీపాదపద్మంబులం దలంచుచు శ్రీజిహ్వావాగధీశానదాసార్యుండు పరమపదం బలంకరించె నంతఁ దత్పుత్త్రుండగు శ్రీమణవాళమహామునియు నద్దేశికేంద్రునకు బ్రహ్మమేధాదిశ్రీమదధ్యయనాంతంబులగు చరమకైంకర్యమహోత్సవంబులన్నియు యథావిధిగా నాచరించి తదుత్తరకాలంబున.

సీ. అంత శ్రీశైలనాథార్యుండు దర్శన, స్థాపనమున కింకఁ దగినధీరుఁ

డెవ్వఁ డేర్పడు నని యెద విచారింప న, త్తఱి నిజమాతులస్థానమైన
శిక్కిల్ కిడారమను శ్రీగ్రామ ముడిగి జ,న్మస్థానమగు తిరునగరి కరిగి
సౌమ్యజామాతృశ్రీశైలనాథునియంఘ్రి,కమలమ్ములను బొడగాంచి మ్రొక్కి
తే. కేలుదమ్ముల మోడ్చి కన్నీరొల వినయ,సమ్మదుండై యున్న శ్రీశైలనాథుఁ డతని
నాదరోక్తుల స్వాగతంబడిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర. 6

వ. అట్లమృతస్యందిసూక్తులఁ గుశలప్రశ్నం బాచరించి. 7

సీ. వత్స నీ విచటికి వచ్చినపని యెట్టి, దనుచు శ్రీశైలేశుఁ డడుగ నంత
స్వామి దేవరవారి సదనుగ్రహమున నా,లాయిరవ్యాఖ్యారహస్యజాత
మధికరించుటకిట కరుగుదెంచితి నని, సుందరజామాతృసూరి పలుక
నాసూక్తి విని పరమానంద మొంది శ్రీ, శైలేశుఁ డబ్ధిచక్రవర్తి
తే. కంత ద్రవిడాగమవ్యాఖ్యకయాంరహస్య,భవ్యపరమార్థములనెల్ల బయలుపుచ్చఁ
దెలిసి కృతకృత్యుఁ డయ్యె నాధీరుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. సౌమ్యజామాత శ్రీశైలనాథునికృప, సకలవేదార్థము లరసి తెలిసి
తన కతం డొక పరదైవత మని నమ్మి, స్ఫురదుపాయోపేయములు తదంఘ్రి
పద్మములే యని భావించి యతనికి, సకలకైంకర్యముల్ సలుపుచున్న
నంత శ్రీశైలేశుఁ డతనిఁ గటాక్షించి, వత్స యీ ప్రతిపత్తి వకుళభూష
తే. ణార్యశ్రీపాదకమలము లాశ్రయించి, చాల హర్షించు శ్రీయతిస్వామియందు
సలుపఁ దగునని యతనికిఁ బలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర. 9

సీ. నాఁటినుండి యతండు నయ మొప్ప సంయమి,నాథుని శ్రీపాదనలినయుగము
గతియు గమ్యం బని కడు నమ్మియుండును, శ్రీశైలనాథుఁ డా శ్రీశఠారి
పదపద్మములయందుఁ బరభక్తి మించి త,దాశ్రితపర్యంత మైనయంతఁ
గురుకాపురమునందుఁ గోవెలఁ గట్టించి, విలసితయతిరాజవిగ్రహంబు
తే. ధీరు లలరంగ నందుఁ బ్రతిష్ఠఁ జేసి, మాడతిరువీథిఁ దీర్పించి మహిమ మిరిచ
మంచియధ్యాపకుల నందు నుంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. సౌమ్యోపయంత శ్రీసంయమీంద్రునిపాద,పంకేరుహములందుఁ బరమభక్తి
మించి లోనిముడక యంచితవాగ్ఝరి, యై వెలువడిన నయ్యార్యభోగ్య
యతిరాజవింశతి య త్తిరునగరిసం,యమిరాజపరముగా నానతిచ్చి
స్వగురుఁ డైనట్టి శ్రీశైలనాథున కది, వినిపింప విని హర్షవృద్ధి నతఁడు
తే. తనదునిత్యార్చనీయ త్రిదండపాణి, విగ్రహం బియ్య నా బ్రహ్మవిత్తముండు
సంతసించుచుఁ గొని యర్చ సలిపె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. యతిరాట్పదప్రవణతఁ జేసి యతని కా,యతయతీంద్రప్రవణాఖ్య చెల్లె
జ్ఞానభక్తివిరక్తిసాత్త్వికతాస్తిక,తాద్యాత్మగుణగణ మతనియందు
విశ్రమించినగతి విలసిల్ల నీక్షించి, సంతోష మంది శ్రీశైలనాథ

గురువరుం డతనికిఁ దిరునందనమునుండి, పనసవార్తాకరంభాశలాటు
తే. ముఖ్యశోకము లోకనాఁడు మోద మలర
ననుప నవి చూచి కాంతోపయంతృసూరి
యార్యుఁ గని యిది యే నని యడిగె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁడ నెమోద మలర. 12

వ. అట్లడిగినసుందరజామాతృమునికి శ్రీశైలేశగురుం డిట్లనియె. 13

సీ. అర్చావతారమునందు ముం దెల్లప్పు, డాసక్తచిత్తుల మైతి మిప్పు
డార్య నీకంటె మా కభిమతవిషయము, వెదకి చూచుట కైన వేఱుకాన
మని గురుఁడన విని యమ్మహాదేశికుం,డనుగృహీతోస్మియం చతనికనియె
నాశ్రయించినదిన మాదిగాఁ బంక్తిపా,వనుఁ డైన శ్రీమణవాళమునికి
తే. దినదినంబును శ్రీపాదతీర్థ మిచ్చి, స్వసహభోజనశేషప్రసాదములను
బొసఁగ శ్రీశైలనాయకుఁడొసఁగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నెమోదమలర.

వ. అంత. 15

సీ. ఆర్యునిపంక్తియం దతఁ డారగించుట,కసహిష్ణు లొకొందఱార్యు లలుగ
వరవరముని నిజగురునేత్రసంజ్ఞచే, వార లాకర్ణింప స్వముఖపద్మ
జాతసాంగోపాంగసశిరస్క సంస్కృత, ద్రావిడశ్రుత్యర్థతత్త్వవిషయ
వాక్యమరందప్రవాహముఁ గనిపింప, వారు విస్మయ మొంది వాగధీశుఁ
తే. డైన శేషాహిపతి యితఁ డనుచుఁదలఁచి,భక్తి మదిఁ జెన్నలితని శ్రీపాదకమల
యుగముఁ బూజించిదోషము లుడిగి రనుచు,వాదిభీకరగురుఁడ నెమోదమలర.

వ. అంతఁ గాంతోపయంతృగురుండు ముప్పత్తాయిరప్పడి మొద లగుతిరువాయి
మొళివ్యాఖ్యానంబులు తక్కిన దివ్యప్రబంధవివరణంబులు లోకగురుప్రముఖ
పూర్వాచార్యప్రణీతరహస్యవిశేషంబులన్నియు వాచోవిధేయంబులు చేసి సు
ఖించుచున్నసమయంబున. 17

సీ. అతనికి సుతుఁ డొక్కఁ డవతరించెను జ్వాల,ద్దీపమువలనఁ బ్రదీపమట్లు
తనయార్యునాజ్ఞ నద్దారకున కతండు, రామానుజయ్య నినామ మిడెను
నంత మేషార్ద్రార్క్ష మావిర్భవింప శ్రీ,శైలేశదేశికచక్రవర్తి
యాప్రొద్దు బుధులతో నారగించుచు నంయు, మీఁ ద్రావతారకై హేతు వైన
తే. మంచిదినమిదిగదయనిమదినిహర్ష,మొందినమణవాళమునియునాయ
మాంబవర్ణించె నలర నయ్యార్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

సీ. ధర శ్రీపరాంకుశదాసాభిధానము, హాపూర్ణదేశికు నాశ్రయించి
యతిరాజు భువనవిఖ్యాతిఁ గాంచినయట్లు, శఠకోపదాసు శ్రీశైలనాథు
నాశ్రయించి మహాత్ముఁడాసౌమ్యజామాతృ,మునిసర్వవైష్ణవముఖ్యుఁ డయ్యె
నతఁడు యతీంద్రప్రవణావతారం బని, యర్చింతు రనఘు లయ్యార్యు నంత

తే. భట్టనాథ ప్రణీత ప్రబంధమునకు, స్వాపదేశంబుగా నొక్క వ్యాఖ్యఁ జేసె
ఘనుఁడు శ్రీశైలనాథుఁడు కరుణ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. కరణత్రయంబుచేఁ గైంకర్య మారీతి, సలుపుచుఁ గాలము జరిపెఁ గొంత
ప్రకృతిసంబంధము ప్రాప్యలాభ ప్రతి,బంధక మని తన భావమునను
నిశ్చయించి విరోధినిర్మోచనమునకై, గురుపదాంబుజములఁ బరమభక్తిఁ
దలఁచుచు విగ్రహ దార్ఢ్యము వర్జించి, పొసఁగ మునుంగిడి భూతలమునఁ

తే. బవ్వళించెను మదిఁ జింత పల్లవింప, జ్ఞానభక్త్యాదిజలధి శ్రీశైలనాథుఁ
డఖిలచేతనముఖ్యహితార్థ మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. అంత శ్రీకాంతోపయంతృ దేశికుఁడు నె,య్యం బొప్ప శ్రీవైష్ణవాళితోడఁ
గూడి యేతెంచి యగ్గురువవేణ్యుని జూచి, సాఁగిలఁబడి మొ్రక్కి సామి మీర
లిట్లుండుటకు హేతు వేమన నాతండు, కనుదోయి నుష్ణాశ్రుకణము లొలుక
వత్స యీకలిదావవహ్నియం దీజగ, మ్మెదశఁ జెందునో యింక ననియు

తే. ద్రావిడామ్నాయముల కెల్ల ధరణి నెవ్వఁ
డగుఁ బ్రవర్తకుఁ డిఁకమీద ననియు మదిని
జింత పొడమెను మా కని చెప్పె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 21

వ. అట్లున్నయగ్గురుసూక్తు లాకర్ణించి యళహియమణవాళముని యద్దేశికేంద్రున
కిట్లనియె. 22

సీ. సర్వగీర్వాణశాస్త్రము లేమి నుడువక, ద్రవిడోపనిషదర్థ తత్త్వబోధ
కలనముచే నాదు కాలము గడపెద, నని వరవరముని యానతియ్య
మాటమాత్రమె విన్న మదిసంతసించునా, యనుచు శ్రీశైలేశుఁ డనిన నతఁడు
స్వామి దేవరవారి చరణాంబుజములాన, చేసెద నిట్లింక చింత మానుఁ

తే. డనుచుఁ దత్పాదపద్మములందుఁ బ్రణతి, సలుప శ్రీశైలనాథుఁడు సంతసించి
తిరిగి యతనికి హిత మిట్లు దెలిపె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. అక్కఁ అగలవేళ నన్యశాస్త్రవిచార, పరుఁడవై యతిరాజ గురువరునకు
సంతుష్టిగా నొక్కసారి శ్రీభాష్యము, చదివి రామానుజాచార్యులకును
నాకును బ్రీతిగా నాలాయిర ప్రబం,ధములు తద్వ్యాఖ్యలు తద్రహస్య
ములు వచించుచు నిజముఖ్యశిష్యులకును, జెప్పుచుఁ బూర్వదేశికులమాడ్కి

తే. మంగళాశాసనము రంగమందిరునకు, హరికి సలుపుచునందుండుమనివిధించి
పలికె నతనికి శ్రీశైలభర్తయనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

వ. అంత. 25

సీ. ఆశ్రితజనుల నయ్యళహియమణవాళ, ముని కప్పగించి సమ్మోదమలర
వత్సకులార యీవరవరమునిని మా,మాఱుగా నెంచుఁడీ మదిని మీర

లనుచు వారికిఁ బల్కి యారమ్యజామాతృ, మునిముఖవైష్ణవముఖ్యపాద
తీర్థ ముజ్జీవించి దివ్యలోకార్యాంఘ్రి, కమలముల్ దలఁచుచుఁ గాయముడిగి
తే. పరమపద మొందె వైశాఖబహుళపక్ష, సంగతాష్టమియందు శ్రీశైలనాథ
దేశికేంద్రుఁడు మనపాలిదేవుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. సౌమ్యజామాత్రాదిసంశ్రితు లందఱు, గురుని విశ్లేషించి కొంతదడవు
దుఃఖించి మది తేట దోలఁగక తద్దివ్య,మంగళాకృతి తమమానసముల
నిలిపి యాశ్రీశైలనేతకు బ్రహ్మమే, ధాధిసంస్కారము లాచరించి
తత్ప్రిభావమునకుఁ దగునట్లు శ్రీమద, ధ్యయనోత్సవముఁ జేసి యఖిలభాగ
తే. వతుల కభిమతమృష్టాన్నపానసురభి,పుష్పచందనతాంబూలభూరిధనము
లొసఁగి తృప్తియొనర్చి రింపొసఁగననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
సీ. శ్రీశైలనాథార్యశేఖరకరుణైక, పాత్రుఁ డంచద్జ్ఞానభక్తిముఖ్య
కల్యాణగుణమణిగణనిధిసాధు స, న్నుతియతీంద్రప్రవణుండు రమ్య
జామాతృగురుఁడు శ్రీశఠకోప పరకాల, భట్టనాథాదికపరమయోగి
తతియందుఁదత్ప్రిబంధములయందట్లుత,ద్వ్యాఖ్యాకృదాదిమార్యాళియందు
తే. శ్రీశ్రియఃపతులందునుజిత్తమునిచి, నమ్మయాళ్వారులను దిరునగరియందు
నుచితవేళలఁ జూచుచునుండె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అట్లువిలక్షణప్రమాతృప్రమాణ ప్రమేయంబులం దాసక్తమనస్కుండై తిరునగ
రియం దళహియమణవాళముని దర్శనంబు నిర్వహించు చున్నసమయంబునఁ
దదీయమాహాత్మ్యం బాకర్ణించి యళహియవరదగురుండును సేనమొదలియా
రణ్ణారును మొదలుగాఁ గలమహాదేశికు లేతెంచి తదీయశ్రీపాదపద్మంబు లాశ్రి
యించి రందళహియవరదగురుండత్యంతవిరక్తుండై సర్వసంగపరిత్యాగంబొనరిం
చి యథాశాస్త్రంబుగాసన్న్యసించి శ్రీరామానుజజియ్యరని తిరునామంబు ధరి
యించి యద్దేశికశిఖామణికిం బాదచ్ఛాయాపన్నుండై యుండెనయ్యవసరంబున.
సీ. వరవరముని తనగురుఁడు చెప్పినయట్లు, శ్రీరంగవాసము సేయఁ దలఁచి
కారికుమారునిఁ గని మొ్రొక్కి వినుతించి, యతనియాజ్ఞ లభించి యచటినుండి
తనసంశ్రితులతోడఁ దరలి యల్లన చని, శ్రీవిల్లిపుత్తూరిఁ జేరి యందు
శ్రీవిష్ణుచిత్తుల సేవించి తత్పుత్రి, యగుచూడికుడుతదివ్యాంఘ్రిఁ బొగడి
తే. వడపెరుంగోయిలుడయానునడుగుఁదమ్మి
దోయిఁ గని మ్రొక్కి భక్తి సంస్తుతి యొనర్చి
యతని వీడ్కొని మెల్లన నరిగె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. ౨౦
సీ. మార్గమధ్యోల్లసన్నధువైరి దివ్యదే, శములందు మంగళాశాసనంబు

గావించుచును జని కావేరినడుదీవి,ప్రాకారసప్తకపరివృతంబు
శ్రీరంగధామముం జెంది చెంగట నున్న, కావేరియం దవగాహనంబుఁ
జేసి సుఖాసనాసీనుఁ డై ద్వాదశ,చ్ఛిద్రోర్ధ్వపుండ్రముల్ చెలువు మిగులఁ
తే. దత్తదంగములందులఁ దాల్చి కేశ,వాదిమూర్తులఁ దలఁచి కాలార్హవిధులఁ
దీర్చి యప్పురిఁ జొచ్చె నాధీరుఁ డనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. ప్రత్యక్షవైకుంఠపద మగు శ్రీరంగ,ధామమునందు నుదారరత్న
భవనమహోన్నతప్రాసాదసౌధహ,ర్మ్యపరంపరామనోహారము లైన
వీథులందు విశిష్టవేషధారుల రంగ,నాథపాదాబ్జప్రణామపరుల
న్యాయవిత్తమనరనారీజనులఁ జిత్ర,విపణివస్తుసమృద్ధి వేడ్కఁ జూచి
తే. హర్ష మొందుచు శ్రీజగదార్యపదము, లాశ్రయించిన కేటూరి యణ్ణగారి
యింటికడ కేఁగె నద్దేశికేంద్రుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. అట్లు కేట్టూరణ్ణ రాలయాంతరమున, కరిగి శ్రీకాంతోపయంతృగురుడుఁ
స్వాచార్యసముఁ డై నయతనికి సాష్టాంగ,నతి సేయఁజూచియన్నయ విదుండు
యతిశిఖామణియపరావతారం బితం, డని ప్రీతి నయ్యార్యు నాదరించి
యతనికి శ్రీరంగపతిని గన్పింపంగఁ, దనమానసమునందుఁ దలఁచి యపుడు
తే. రంగరాణ్మందిరమునకు రంగరాజ,భట్టరధికారి గాన తద్భవనమునకు
నతనిఁ దనవెంటఁదోడ్కొనియరిగెననుచు,వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.
వ. అంత శ్రీరంగనాథాపర నామధేయుం డగుతిరుమలతందభట్టార్యుండా బ్రహ్మవి
త్తముల నిరువురం గనుంగొని ప్రత్యుత్థానాభివందనాసనప్రదానాదులనర్చించి
సభాసీనులై యున్న వారియం దవ్వరవరముని నుద్దేశించి మహాత్మా యొక్కఁపా
శురంబునకు నిజాచార్యులవలన మీవిన్నక్రమంబుగా నర్థంబువక్కాణింపుమ
ని పలుక నాకర్ణించిసౌమ్యజామాతృమునివరుండును శ్రీవత్సాంకమిశ్రప్రభావ
ప్రతిపాదకం బైనయొక్కఁగాథావిశేషంబునకుస్వసిద్ధాంతానుగుణంబుగానష
ట్త్రివిధంబుల నర్థం బుపన్యసింపఁ బ్రేమపూర్వకంబుగానాలకించియబ్భట్టార్యుం
డితండు భగవంతుం డగురామానుజమునియపరావతారంబుగాని సామాన్యుం
డు గాఁడని తలంచి స్వాగతం బడిగి ప్రియవాక్యంబుల నాదరించి తదీయాభి
మతంబు కేట్టూరణ్ణగారానతిచ్చినం దెలిసి భగవత్సేవార్థంబుగానిజాశ్రితుల
నిరువుర వారితోడఁ గూడఁబంచిన నమ్మణవాళమహామునియు నబ్భాగవతసత్త
ములతో భగవన్మందిరంబునకుం జనియె నంత. 34
సీ. మణవాళముని రంగమందిరాంతరమున,యతినాథుఁ గని మ్రొక్కియభినుతించి
శఠకోపమునిపదాబ్జముల భక్తిభజించి, శ్రీరంగనాయకి సేవఁ జేసి
మండపంబులు తిరుమటపల్లియును జూచి, బలిపీఠమున్న చోఁ బ్రణుతి సలిపి
యంతఃప్రదక్షిణ మాచరించుచుఁ బ్రణ, వాకృతి శ్రుతిశిఖరాంచితంబు

తే. నగువిమానమునకు మ్రొక్కి యవలసైన్య, పతికిఁ జేమోడ్చి గరుడునిఁ బ్రస్తుతించి
ప్రణతిఁ గావించె ముఖమంటపమున ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. జయవిజయులకు నంజలిఁ జేసి వారల, యనుమతిఁ బడసి గర్భాలయమున
రంగేశుసన్నిధి రమ్యమాణిక్యన, ద్ధసువర్ణ సైకత స్తంభయుగముఁ
గడచి యనంతభోగశయాను శ్రీభూమి, నీళాదిసీమంతినీలలామ
కాముకు శ్రీరంగధాము నాపాదమ, స్తకము నమూల్యరత్నప్రదీప్త

తే. కాంచనాభరణాంగముల్ కన్నులారఁ, గాంచి పల్లాండుఁ బాడి తత్కరుణఁ జెంది
యతులితానందమొందె నయ్యార్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

వ. అట్లళహియమణవాళప్పెరుమాళ్లని దివ్యనామంబు గల శ్రీరంగరాజశౌరికి మంగళాశాసనం బొనర్చి నంబెరుమాళ్లను తిరునామంబు ధరించిన కస్తూరిరంగనిసన్నిధి కేతెంచి. 37

సీ. ఇరుగెలంకుల సిరి ధరయును గలవాని, రమ్యకిరీటశిరంబు వాని
దివ్యకస్తూరికాతిలకఫాలము వానిఁ, గరుణారసముఁ జిల్కు కనులవానిఁ
గాంచనకోరకాకారనాసిక వాని, మొలకనవ్వుల ముద్దుమోము వాని
మకరకుండలదీప్తిమత్కర్ణములవాని, ధన్యచక్రాద్యాయుధములవానిఁ

తే. గలితరత్నవిభూషణాంగములవాని, నఖిలదివ్యోత్సవాదుల కైనవాని
హరిని సేవించి పొగడె నయ్యార్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

వ. ఇట్లు దదీయస్తుతిప్రసన్నుండైన దేవాదిదేవుం డమ్మహాత్మున కిట్లనియె. 39

సీ. వత్స నాపనికిఁగా వలసి నిన్నిలఁ గురు, కాపురంబున ముందు గలుగఁజేసి
నేఁ డిట రావించి నిన్నుఁ గన్నులఁ జూచి, సంతసించితి నని సామి పలికి
శఠకోపతీర్థప్రసాదాదిబహుమతి, నతనికిఁ జేయించి యనుప నతఁడు
శౌర్యనుగ్రహ మయ్యె స్వామి నీకృప వీని, కని యణ్ణరార్యున కానతిచ్చి

తే. యతనితోఁ దద్గృహంబున కరిగె నంతఁ, దళిహకై భట్టరతనికిఁ దండులాది
బహువిధద్రవ్యములు ప్రీతిఁ బనిచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. అణ్ణరార్యునియింట నాపదార్థము లన్ని, పచనము సేయించి ప్రాజ్ఞ నతని
భగవదర్చార్థమై ప్రార్థింప నయ్యార్యుఁ, డట్లొనర్చిన యంత నతనితోడ
సాపడి శ్రీసౌమ్యజామాతృముని పూర్వ, గురుపంక్తిగుణకథల్ కొంతకాల
మతఁడు వక్కాణింప నాలించి యతనితో, నార్యులఁ జూచుచు నరిగి లోక

తే. గురునిమందిరమున నుండి కొన్ని గడియ, లతనిచరితములను విని హర్షమొంది
మరలి తానున్న తావున కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. అంతట నొక్కనాఁ డళహియమణవాళ, గురుఁడు రంగేశుఁ గన్గొనిన నతఁడు
తిరువాలవట్టము తీర్థము తిరుమాల, శఠకోప మభయహస్తమును సురభి
చందనంబు మహాప్రసాదము మొద లగు, సన్మాన మతనికి సలిపి వత్స

యీదేహపాతము యామునయతిరాజ, గోవిందముఖపూర్వగురువు లట్లు
తే. మామకంబైనయీరంగధామమునను, సంతతావాసమొనరించి సాత్త్వికులకు
నతులతత్త్వ మెఱింగింపుమనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.
సీ. రంగేశుఁ డట్లనుగ్రహ మాచరించిన, హర్షించి కాంతోపయంతృగురుఁడు
హరియాజ్ఞఁదలఁదాల్చి యందువాస మొనర్చి, యచ్చోటఁగలరహస్యములనరసి
చేకొని యవి కటాక్షించి జీర్ణోద్ధార, మాచరించినయంత నమ్మహాత్ము
వానమామలయతివరుఁడు గన్గొని దేవ, యుత్తమనంబియుద్వృత్తుఁడగుచు
తే. రంగభర్తకు తళిహయారాధనాదు, లన్ని తగ్గించె నాతనియంతమునకుఁ
బ్రపదనము సేయఁదగుననిపలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.
సీ. వరవరగురుఁడు తద్వాక్య మాకర్ణించి, మోమునఁ జిఱునవ్వు మొలకలెత్త
సుందరవరదార్యుఁ జూచి మహాత్మ నీ, వుత్తమనంబిని నుచితనియతిఁ
గొమరొప్ప మన కనుకూలునిఁగాఁ జేయు, మనినియమించి తాహరినిఁగూర్చి
ప్రపదన మొనరింప భక్తి నుత్తమనంబి, తనకు విధేయుఁడై తనరె నంత
తే. రంగనాథపదాంబుజారాధనాది, బహుళకైంకర్యజాతము బాగుపఱిచి
తాను దిరుమలకరుగంగఁ దలఁచెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.
వ. అట్లు దలంచి. 45
సీ. రంగనాథునిఁ జూచి మంగళాశాసన, మతిభక్తిఁ దళుకొత్త నాచరించి
యతనిచే బహుమతు లంది యాజ్ఞ లభించి, వెలువడియాత్మనివేశ మొంది
కదలి సంశ్రితులతోఁ గనకాపగానదిఁ, గడచి మార్గస్థితగ్రామములను
దాఁటి పుష్పలతావృతద్రుమగుల్మము, విగతపరస్పరద్వేషమృగము
తే. జలజపరిమళమిళితకాసారకులము, నిత్యసూరినిషేవ్యము నీలివనముఁ
జూచె శ్రీసౌమ్యజామాతృసూరియనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.
వ. అమ్మహావనంబున. 47
సీ. పరకాలముని యెందుఁ బ్రాకారములుగొన్ని, గట్టించిహరికిఁ గైంకర్యమొదవె
నెందుఁ దపం బొందియిందిర పతికంటె, సర్వస్వతంత్రయై జనులఁ బ్రోచు
నాసీన యాలక్ష్మి నస్వతంత్రునిగతి, నిలిచి కొల్చుసితాబ్జనేత్రుఁ డెందుఁ
బాతకం బెడఁబాసిభవుఁ డెందు భక్తితోఁ బుండరీకాక్షునిపూజఁ జేయు
తే. శ్వేతగిరి యని పుడమి విఖ్యాత మెద్ది, భట్టనాథార్యుఁ డెద్దానిఁ బ్రస్తుతించె
నట్టితిరువెళ్ళరును జూచెనార్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. ఆదివ్యదేశమునందుఁ గల్యాణర, త్నాంచితప్రాకారపంచకంబు
సేవించి బుధులతోఁ గోవెల వలగొని, బలిపీఠ మీక్షించి ప్రణతి సలిపి
భక్తితో ముఖమంటపమునఁ బ్రణామముఁ, జేసిగర్భగృహంబుఁ జెందియందు
శ్రీమదబ్జాసనాసీన యాపంగయ, చ్చెల్లితాయారును జూచి పొగడి

తే. యాసిరికిఁ జెంత నిలఁబడి యతివిధేయుఁ, డైన శెందామరక్కణ్ణ ననెడుహరిని
జూచి కొనియాడె నద్దివ్యసూరి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఆదిమదంపతు లైనయాసిరి హరి, యతనికి బహుమతు లాచరించి
పనిచిన సద్గురుపరమేష్ఠి సంశ్రిత,సహితుఁడై వేంకటశైల మొంది
స్వామిపుష్కరిణిలో స్నానముఁ గావించి, శ్రీవరాహస్వామిసేవఁ జేసి
శేషాద్రినాథుని శ్రీమందిరముఁ జెంది, బలిపీఠికడ మ్రొక్కి ప్రక్రమంబుఁ

తే. జేసి నారాయణాచలశిఖరమునకుఁ, బ్రణతిఁ గావించి యేతెంచి రత్నఖచిత
ధన్యచాంపేయదేహళి దాఁటె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. అంత మేయాననుహరిని గన్గొని మ్రొక్కి, బంగారుతలుపుల బావికడను
శ్రీమహానసలక్ష్మిసేవ నానందించి, కల్యాణమంటపగరిమఁ గాంచి
యానందనిలయదివ్యవిమాన మీక్షించి, చాఁగిలఁబడి మ్రొక్కి జరగి వచ్చి
సూత్రవతీశునిఁ జూడ్కులార భజించి, తొట్టితీర్థంబు బిందువులఁ గ్రోలి

తే. భాష్యకారులఁ గని మ్రొక్కి ప్రస్తుతించి, యోగనృహరికిఁ జేమోడ్చి యుచితసరణిఁ
దిరిగి ముఖమంటపముఁ జెందె ధీరుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. రుచిరవేదమయుండు రుద్రానుకీర్తితుఁ, డగుఖగపతికి జోహారుఁ జేసి
ముఖమంటపమునందు ముఖ్యసాష్టాంగప్ర, ణామముఁ దీర్చి సన్మాననీయు
లగుజయవిజయుల కంజలిఁ జేసి, తత్సమ్మతి సన్నిధిసదన మంది
యందనంతాదిసూర్యగ్రణులను జూచి, చేమోడ్చి వజ్రంపుశిలలు మెఱయ

తే. నతులకులశేఖరార్యదేహళిని దాఁటి, సౌమ్యజామాతృముని వృషశైలనాథుఁ
గన్నులకు విందుగాఁ బొడగాంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. సౌందర్యలావణ్యసౌకుమార్యౌజ్జ్వల్య,సౌగంధ్యసౌష్ఠవసద్గుణాఢ్య
మతనిపాదాదిమూర్ధాంతదివ్యాంగసం,స్థానము దివ్యభూషామణివితాన
మాకల్పభూతదివ్యాయుధవర్గము, శ్రీదేవి నురముపైఁ జెందఁ జూచి
యాఁకొన్నవాఁడు స్నిగ్ధాన్నముఁ గన్నట్లు, పెన్నిధిఁ గనుఁగొన్నపేదపగిది

తే. నిస్తులానందపరిపూర్ణనిఖిలగాత్రుఁ, డగుచుఁ గొనియాడి తదనుగ్రహము లభించె
సౌమ్యజామాతృదేశికచంద్రుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. అమ్మహాదేశికు నంజనాద్రీశుఁడు, కరుణఁ గటాక్షించి గారవించి
తిరువాలవట్టము తీర్థము శఠకోప, మభయహస్తము చందనాదిసకల
బహుమతుల్ సేయించి పనుప నయ్యార్యుఁడు, తిరుమల దిగివచ్చి దేవదేవు
సుందరతిల్లగోవిందరాజును మంగ,ళాశాసనముఁ జేసి యచటినుండి

తే. యరిగి ఘటికాద్రినరహరి కంజలించి, జరిగి రమణీయగృధ్రపుష్కరిణిచెంత
విజయరాఘవహరిని సేవించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. జరిగి యచ్చటనుండి సత్యవ్రతక్షేత్ర,రాజిత కాంచీపురంబుఁ జెంది

యందు శ్రీకరిగిరియందుఁ బెరుందేవి,తాయారు నీక్షించి తగ నుతించి
పరమకారుణికునిఁ బరముని వరదునిఁ, గన్నులార భజించి సన్నుతించి
తదనుగ్రహంబుచేఁ దత్తీర్థశఠకోప,చందనమాల్యప్రసాదముఖ్య
తే. బహుమతి లభించి మును యతిభక్తనెందుఁ
దిరువరంగార్యునకు నిచ్చె వరదుఁ డట్టి
మంటపముఁ జూచి మ్రొక్కె నమ్మాన్యుఁ డనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. హస్త్యద్రినాథునియనుమతిఁ గొని వేగ, శ్రీభూతపురికి విచ్చేసి యందుఁ
గేశవస్వామిని వాసిఁ గన్గొని మ్రొక్కి, యతిరాజు నీక్షించి యభినుతించి
దాశరథ్యాఖ్యతత్పాదుకాద్వయిఁ దలఁ,దాల్చి తీర్థముఁ బ్రసాదము లభించి
యతుల మా శ్రీభాష్యమధికరించుట కాజ్ఞఁ,బడసి కొన్నాళ్లందుఁ గడపి మగిడి
తే. కంచి కేతెంచి వరదునిఁ గాంచి పొగడి, యంచితంబుగ నందు వసించిభాష్య
మధికరింపఁ దలంచె నయ్యార్యుఁ డనుచు,వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. అరసి మున్ యతిపతి కన్నపానీయాదు, లర్పించుగురుదత్తుఁ డగుకిడాంబి
యాచ్చాన్కులంబునం దవతరించుకిడాంబి,నయనారుసూరియామ్నాయసర్వ
శాస్త్రార్థములయందు సర్వజ్ఞుఁ డనియెంచి,యతనిసన్నిధి భాష్యమధికరించి
యచటఁగన్పడురహస్యములువారియించినై, కొనినయనారాఖ్యగురునిసూరిని
తే. గూర్మి వీడ్కొనిచని తిరుక్కోవలూర, శ్రీత్రివిక్రము నాదిసూరిత్రయంబుఁ
జూచి హర్షించె మణవాళసూరియనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. ఆదేహళీపురిహరిని శ్రీభూతకా,సారమహాయోగిసత్తములను
వరుసగా వినుతించి వారిచే బహుమతిఁ,గాంచి సంశ్రితులతోఁ గదలి వేగ
శ్రీరంగధామముఁ జెంది యందు భుజంగ,రాజశయాను శ్రీరంగరాజ
శౌరిని బొడగాంచి సన్నుతులొనరించి, యతనిచే బహుమతుల్ వడసి తదాజ్ఞ
తే. నాత్మనిలయముఁ జెంది యందార్యగోష్ఠి, జరపుచును వేళ దప్పక శౌరిసేవ
సల్పుచుండెను వరవరస్వామి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. హరికి మహోత్సవ మగుచున్న నొక్కనాఁ, డమ్మహాదేశికుం డచటి కరిగి
విషయాంతరములందు విముఖములగుతన, సకలేంద్రియంబులా స్వామియందు
సక్తములై జన్మసాఫల్యమొందఁ దా, హర్షించుచుండు నయ్యవసరమున
జ్ఞాతిస్నాతకవార్త శ్రవణపథంబునఁ, బడిన నుత్సవ మెడఁ బాయలేక
తే. పరితపించుచు స్వామిసేవావిరోధి, సకలదోషైకపదము సంసార మనుచుఁ
దలఁచి యచ్చటనుండక తొలఁగెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. సబ్రహ్మచారి యాశఠకోపయతికడ, కరిగి భక్తిఁ బ్రణామ మాచరించి
స్వామి త్రిదండకాషాయముల్ దానుని, కిమ్మని ప్రార్థింప నెమ్మి నతఁడు

సమ్మతించిన యథాశాస్త్రక్రమంబుగా, నతనిసన్నిధిఁ దురీయాశ్రమంబుఁ
గైకొని యతిరాజుకరణి సొంపారె న,య్యళగియమణవాళయతివరుండు
తే. నంత శ్రీశైలనాథుని కాఖ్య యైన, మహితశఠకోపదాసనామం బతనికిఁ
జేసెఁ గృపయొప్ప శఠకోపజియ్యరనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనేకమోదమలర.

వ. అట్లాశ్రమస్వీకారం బొనర్చి శ్రీసౌమ్యజామాతృయోగీంద్రుండు నిజాచార్యుం డగుతిరువాయ్మొళిప్పిళ్లకుం బరాంకుశప్రసాదలబ్ధం బగుశఠకోపదాసనామధేయంబు ధరియించి తన కాశ్రమప్రదాత యగుశఠకోపజియ్యరనుమతిచే భగవత్సన్నిధానంబునకుం జని భట్టనాథోక్తగాథాక్రమంబుగా మంగళాశాసనం బాచరించి ప్రాంజలియై నిలిచియున్నం గటాక్షించి మృదుమధురగంభీరోక్తులనాదరించి శ్రీరంగనాథుం డమ్మహాత్మునకు శ్రీశఠకోపతీర్థప్రసాదాదిబహుమతి సేయించి యళగియమణవాళజియ్యరని తిరునామం బొసంగి యస్మదీయుండైన యీయళగియమణవాళయోగీంద్రుని పల్లవరాయనిమఠంబునందుం బ్రవేశింపం జేయు మనుచు నుత్తమనంబికి నియోగింపనాసాత్త్వికసత్తముం డాబ్రహ్మవిత్తముని నుపనిషద్ఘోషభూషితనృత్తగీతమహావాద్యఘోషంబుతో నమ్మఠంబునకుం దోడ్కొనిచని యద్దేశికేంద్రునిచే ననుజ్ఞాతుండై యథేచ్ఛం జనియె నంత నవ్వరవరయోగిధుర్యుం డయ్యార్యపర్యులతో నందు సుఖస్థితి నుండె నంత.

సీ. వానమామలయతివరుఁ డామఠంబున, కదృఢావరణాదు లమరఁ జేసి
తిరుమలయాళ్వారితిరునామ మిడి యసం,కుచితకాలక్షేపకూట మొకటి
గట్టించి లోకార్యకాలయాపనమంట,పస్థలిమృత్తిక భక్తిఁ దెచ్చి
శ్రీశైలనాథదేశికనామమంటపం, బంత నామట్టిచే నలికి పూసి
తే. విపులతరభిత్తితలముల వేడ్కనందుఁ, బూర్వగురుపంక్తినాలేఖ్యములలిఖించి
మించ గురునకుఁ బ్రీతిఁ గావించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనేకమోదమలర.

సీ. ఆమఠాలంకార మళగియమణవాళ,యోగి కటాక్షించి యుల్లమలర
భ్రాతృభావ మెఱింగి బహువిధంబులఁ దొల్లి, పర్ణశాల యొనర్చు పరమభక్తు
సౌమిత్రి నీక్షించి చక్రవర్తిసుతుండు, కౌఁగిటఁ జేర్చుక గారవించు
కరణిఁ దోతాచలాగారసంయమిచంద్రు, నాశ్లేష మొనరించి యాదరించి
తే. యందు మృద్వాసనాసీనుఁడై వసించి,యఖిలవేదాంతసారార్థ మాశ్రితులకుఁ
దెలుపుచుండెను యతిరాజుకోలఁది ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనేకమోదమలర.

సీ. ద్రావిడామ్నాయార్థతత్త్వనిరూపక, వ్యాఖ్యావచనభూషణాదివేద
శిఖరరహస్యాళిచేఁ బొద్దు పుచ్చుచు, నళగియమణవాళయతివరుండు
విమలప్రసన్నసావిత్ర్యర్థతత్త్వమె, యనుభవించుచునున్న యతనికడకు
వచ్చి శ్రీపరవస్తుభట్టనాథాఖ్యసం,యమి తత్పదాబ్జము లాశ్రయించి
తే. యతనిసన్నిధి వేదాంత మరసి తెలిసి, సకలదాస్యములతనికి సలుపుచుండి

తత్పదచ్ఛాయ నెడఁబాయఁదలఁపఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోద మలర.

వ. అదియునుం గాక.

సీ. వాధూలగోత్రుఁడౌవరదనారాయణ, గురుఁడు తన్మాహాత్మ్య మెఱిఁగి వచ్చి
యభిజనవిత్తవిద్యాభిమానము మాని, యతని కంతేవాసి యయ్యె నంత
సకలదిగంతవిశ్రాంత యాతత్కీర్తిఁ, జెవులార విని సంతసించి మించి
బహుసంఖ్యవైష్ణవుల్ బహుదేశములనుండి, శ్రీరంగధామముఁ జెంది యందు

తే. సౌమ్యజామాతృమునిపదాబ్జాతయుగళ, మాశ్రయించి కృతార్థతనందిరంత
వచ్చె నచ్చటి కొకపరవాది యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. చిన్మాత్రమై నిర్విశేష మౌ బ్రహ్మము, సత్య మసత్య మిాసకల మనుచుఁ
బలుకుతర్కౌఘ ముపన్యసించుచు వాఁడు, హేతువాదము సేయనిచ్ఛయింప
సర్వజ్ఞుఁ డయ్యును స్వగురుసన్నిధిఁ దాను, సలిపినశపథము సంస్మరించి
వాని నుపేక్షించి వరవరముని వీఁడు, విఠ్ఠలప్పనికడ విద్యఁ జదివె

తే. నతఁడె ప్రత్యుత్తరము వీని కానతిచ్చు, ననుచుఁ బిలిపింప నయ్యార్యుఁ డరుగుదెంచి
యలిగి యావాది కిట్లని పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఏమిరా నీవు మాయింటఁ జెప్పినపనిఁ, జేసి శాస్త్రము లభ్యసించి వచ్చి
యిచట నీవిద్వన్మహేంద్రునికను మ్రోలఁ, బదరు చున్నావిటు పాటుఁదప్పి
నీ వేడ గురు వేడ నీకుఱ్ఱచదు వేడ, నీగురువై దుష్య మేడ ననిన
భీతప్రభీతుఁడై బిసబిన వాఁ డేఁగ, నావిఠ్ఠలప్ప నయ్యార్యుఁ డాత్మ

తే. మతమునం దుండు మని పల్కి మహిషిదధియుఁ
బర్యుషిత మన్న మిటఁ జెందఁబడుదుఁ గాన
యుండ నని పోయె నయ్యభియుక్తుఁ డనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. వాధూలగోత్రుం డగువిఠ్ఠలార్యుం డట్లు గురుసన్నిధి విన్నవించి నిజనివాసంబున
కుం జనియె నంత.

సీ. మనకు విధేయుఁడై మనతోడుపాటుగా, నుండఁ గల్గినదండిపండితుండు
మన కెవ్వఁ డగు నని మణవాళముని యనఁ, బరవాదిమదకరిభంగదక్షుఁ
డణ్ణగా రనుచుఁ బ్రఖ్యాతుఁ డౌవిద్వచ్ఛి, ఖామణి యొకఁ డలకాంచి నుండు
నని శిష్యు లన విని యార్యుఁడు చేవ్రాలు, శ్రీముఖం బొక్కటి చెన్ను మీాఱ

తే. వ్రాసి పంపించుటకు ముందు వాసి మిగులఁ, గరిగిరీశ్వరుఁ డాయణ్ణ గారికలను
గానఁబడి పల్కె నతనికీకరణి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

సీ. ద్రవిడాగమార్థబోధకుఁడు మాకేగురుం, డగు నని తలఁచెద వనఘ నీవు
యతిశేఖరుని యపరావతారం బగు, వరవరమునికడ కరిగి యచట
ద్రవిడోపనిషదర్థతత్త్వ మెఱుంగుమా, యని పల్కి కనఁబడఁడయ్యె వరదుఁ

డార్యుఁడు మేల్కాంచి యర్హక్రియలు సల్పి, గురుపదంబున కేఁగఁ గోరియున్న
తే. యప్పుడిరువురు వైష్ణవు లరుగుదెంచి, గురుని శ్రీముఖమియ్యఁ గైకొని యతండు
చాల హర్షించి యాలేఖఁ జదివె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనేక మోద మలర.
సీ. అయ్యార్యుఁ డాలిఖితార్థమంత గ్రహించి, యా వైష్ణవులఁ జాల నాదరించి
కరిగిరీశుఁడు తనకలలోనఁ గనఁబడి, చెప్పినయర్థము సిద్ధ మయ్యె
నని సంతసించుచు నా వైష్ణవులతోడ, హస్త్యద్రినాథుని యాజ్ఞఁ బడసి
యధ్వమధ్యస్థదివ్యస్థలంబులయందు, శౌరికి మంగళాశాసనంబు
తే. భక్తితోఁ జేసి శ్రీరంగపదముఁ జెంది, దివ్యకావేరిజలమునఁ దీర్థమాడి
ధౌతదివ్యాంశుకంబులఁ దాల్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనేక మోద మలర.
సీ. ద్వాదశాంగములందు ధవళోర్ధ్వపుండ్రముల్, శ్రీచూర్ణరేఖలు సిరులుగులుక
ధరియించి కేశవందమ రనుతిరువాయి, మొఴిఁ జదువుచుఁ గేలు మోడ్చి పూర్వ
గురుపంక్తిఁ దలఁచి శ్రీహరియాజ్ఞఁ జెల్లించి, యచ్చోటనుండెయుం దార్యునాజ్ఞఁ
దనకడ కేతెంచు ధన్యు లిర్వురుఁ జని, వరవరమునుల కావార్తఁ దెలుప
తే. నమ్మహాత్ముఁడు విని చాల హర్ష మొంది, యణ్ణగారికి మీ రెదు రరిగి యతనిఁ
దోడి తెం డనిపలికె సద్బుధుల కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనేక మోద మలర.
సీ. ఆసూక్తి విని తదీయాశ్రితు లందఱు, హర్షించి తనపాలి కరుగుదేర
నణ్ణగా రా వైష్ణవాగ్రణులను జూచి, యభ్యుద్గమ ప్రణామాదిపూజ
గావించి యబ్బుధౌఘముతోడఁ గోవెల, కరిగి ప్రదక్షిణ మాచరించి
ఘనబలిపీఠముకడ మ్రొక్కి లోఁ జొచ్చి, ఫణిరాజశయ్యపైఁ బవ్వళించి
తే. యున్న శ్రీరంగనాథునిఁ గన్నులారఁ, గాంచి యంజలిరచియించి కడునుతించి
మించఁ దదనుగ్రహంబు లభించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనేక మోద మలర.
సీ. దివ్యకస్తూరికాతిలకఫాలస్థలు, నంబెరుమాళ్లను నయనములకు
విందుగా సేవించి వినుతించి తత్తీర్థ, శఠకోపమాల్యప్రసాదముఖ్య
బహుమతిఁ బడసి యా భాగవతాళితో, మణవాళమామునిమఠముఁ జెంది
యం దమ్మహాత్ముని యంఘ్రిపద్మములకు, దీర్ఘప్రణామముఁ దీర్చి యతని
తే. కన్నుఁగవ పొఙ్గల నిజకరకమలయుగము, మోడ్చి నమ్రతఁ దళుకొత్త మోద మలర
నుండె దుర్వాదితిమిరమార్తండుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనేక మోద మలర.
వ. అంత సౌమ్యజామాతృయోగీంద్రుం డావిద్వన్మహేంద్రునిం గటాక్షించి తనసన్ని
ధిం గూర్చుండ నియమించిన.
సీ. శ్రీమదార్యునియాజ్ఞ శ్రీవత్సకులకల, శాబ్ధిరాకాచంద్రుఁ డై సయణ్ణ
గారు తత్సన్నిధిఁ గరపద్మముల మోడ్చి, కూర్చుండి వినఁగ నగ్గురువరేణ్యుఁ
డప్పు డొన్నుం తేవు మనియెడు తిరువాయి, మొఴి ప్రవేశమునందు మొదట
సరసజన్మాద్యధికరణార్థ మంత యుపన్యసించిన విని శ్రీవత్స వంశ [నుండె

తే. వర్ధనుఁడ సంశయము మాని వరవరార్య, పాదపంకేరుహములందుఁ బ్రణతి సలిపి
హర్ష మొప్పార నతని కిట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. శిష్యునిఁగా వీనిఁ జేకొని ద్రవిడోప,నిషదర్థ మీవె వీనికి వచింప
నర్హుఁడ వనుచు నయ్యణ్ణగారన సౌమ్య,జామాతృముని మేము సాధువులము
ప్రబలతర ప్రతివాదిభయంకర,బిరుదాంకితుఁడ వీవు పృథివియందు
నిట్టిమే మిట్టి కెట్లు ద్రావిడవేద,తత్త్వ మెఱింగింపఁ దగుదు మనిన

తే. నమ్మహాదేశికుని సూక్తు లాలకించి, భక్తి దళుకొత్త నతనికిఁ బ్రణతి సలిపి
యస్మదన్వయకరుఁ డిట్టు లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. పరగోష్ఠులను బ్రతివాదిభయంకరుఁ, డని ప్రసిద్ధుఁడ నైతి నార్యవర్య
యనఘ వైష్ణవగోష్ఠు లందుఁ దద్దాసవి,ఖ్యాతిఁ గాంచితి బుధకథితచరిత
యడియేని కీయాహ్వయములు రెండును గల,వని యణ్ణగారన విని గురుండు
కడు సంతసించి సంస్కారపంచకముఖ,హితముల నతనికి నేర్పరింప

తే. నతనిసన్నిధి ద్రవిడవేదాంత మంత, నధికరించి తదీయాంఘ్రు లఱని మేప
మైన నెడఁబాయనొల్లఁ డయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. అట్లనువర్తించు నణ్ణగారి నుద్దేశించి యవ్వరవరమునీంద్రుండు వత్సా ప్రతిపక్షపక్షవిక్షేపణపూర్వకంబుగా స్వపక్షంబైన విశిష్టాద్వైతంబు నిర్వహించుచు నస్మత్సన్నిధి నుండు మని విధించి యతనికన్వర్థంబగు శ్రీవైష్ణవదాసనామంబె స్వరూపనిరూపకదాస్యనామంబుగాఁ దానను గ్రహింప నావత్సకులాలంకరిష్ణుండును నగ్గురుపరమేష్ఠిసన్నిధి ముప్పత్తారాయిరప్పడి మొదలుగాఁ గల స్వరూపగ్రంథంబు లన్నియు నధికరించి యతిరాజునకుం దొల్లి కూరకులనాథుని చందంబున నవ్వరవరమునులకుం దత్తద్వ్యాఖ్యానానుకూలసాహాయ్యం బొనరించుచుఁ దదీయదివ్యాంఘ్రిచ్ఛాయాపన్నుండై యుండె నంతఁ బూర్వాశ్రమంబునం దమ్మణవాళమునికిం బుత్రుం డగు రామానుజాచార్యునకు దీపోత్పన్నప్రదీపంబు గతి నొక పుత్రుం డవతరింప నబ్బాలకున కయ్యార్యవర్యుం డళహియమణవాళప్పెరుమాళ్ నైనారని యాచార్యదివ్యనామంబుఁ గావించి మఱియుం గొండొక కాలంబునకు శ్రీవిల్లిపుత్తూ రను దివ్యదేశంబుఁ బ్రవేశించి యందు వడపెరుంగోయిలుడయాన నుశ్రియఃపతి కనిశంబు మంగళాశాసనంబు సేయుచు వసియింప నయ్యార్యునకు మఱియొక కుమారుం డుదయింప నతం డాశిశువునకు నామధేయం బెయ్యది యని యడిగెదరం డనుచు నిరువురు వైష్ణవుల నవ్వరవరమునికడ కనుప వారలేతెంచి యగ్గురువరునిం గాంచి ప్రణామం బాచరించి యావృత్తాంతం బంతయు విన్నవింప నతం డాలకించి శ్రీవిల్లిపుత్తూరియం దుదయించిన బాలకున కద్దివ్యదేశనిర్వాహకుం డగు శ్రీవిష్ణుచిత్తులదివ్యనామంబు దక్క దక్కిననామధేయం బర్హంబుగాదని యానతీయ నబ్భాగవతు లిరువు రావృత్తాంతం బారామానుజార్యుని కెఱింగిం

చిన నతండాదారకునకు పెరియాళ్వారయ్య రనితిరునామంబు గావించి యన్న
ప్రాశనచౌలోపనయనాదివేదోక్తకర్మంబు లన్నియుఁ దత్తత్కాలంబులు దప్పనీ
యక యథాశాస్త్రంబుగా నొనర్చె నంత నుపనీతు లగునబ్బాలకులిరువు రధీత
సాంగోపాంగామ్నాయులై శ్రీరంగంబున కరుగుదెంచి యందమ్మణవాళమహా
మునుల నాశ్రయింపనమ్మహాత్ముండు వారిరువుర నాత్మీయకరుణాకటాక్షవీక్షణం
బుల నీక్షించి యాయిరువురికిం బంచసంస్కారార్థపంచకాకారత్రయచరమపర్వ
నిష్ఠాదిసమస్తహితంబు లొనరించె నందగ్రజుం డైనయళగియమణవాళప్పెరు
మాళ్ నైనారు దేశికుండు సర్వకాలంబులయందమ్మహాత్మునకు సకలవిధకైంకర్యం
బు లొనర్చుచుఁ దత్పాదచ్ఛాయాపన్నుండై యుండంజూచిమిగుల హర్షించి య
వ్వరవరమునీంద్రుం డతని దర్శనస్థాపకునిఁ గానను గ్రహించెనంతఁ దద్దేశవాసు
లగు శ్రీవైష్ణవులు తమతమపుత్రుల కద్దివ్యనామం బొనర్చి యాచార్యపౌత్రుం
డగు నద్దేశికేంద్రునివిషయంబుగా. శ్లో॥ అస్మానువత్సలతయాకృపయాచభూయః
స్వేచ్ఛావతీర్ణమివసౌమ్యవరంమునీన్ద్రమ్। ఆచార్యపౌత్రమభిరామవరాభిధాన
మస్మద్గురుం గుణనిధిం గురు మాశ్రయామః। అని శ్లోకం బొక్కటివిన్నవించి
రంత సౌమ్యజామాతృగురుండునుసమకుఁదిరువవతారస్థలంబగుతిరునగరికి విచ్చే
యం దలంచి శ్రీరంగరాజశౌరికడకుం జని యద్దేవదేవునకు మంగళాశాసనం
బొనర్చి తత్సన్నిధిం దీర్థశ్రీశఠకోపాదిసన్మానంబుల లభించియతనిచేననుజ్ఞాతుం
డై నిజాశ్రితులతోడఁగూడి శ్రీకురుకాపురంబునకుంజనుచు స్వాచార్యావతా
రస్థానంబై కుంతీపుర నామధేయం బగుకొందిహా యను శ్రీగ్రామంబునందు
దినత్రయంబు వసియించి మార్గవశోపస్థితదివ్యదేశంబులందుఁ దత్తద్దివ్యనామం
బులు గలభగవద్విగ్రహంబులకు మంగళాశాసనం బొనర్చుచుఁ బరచ్చూరుమా
ర్గంబున వచ్చి తత్తద్గ్రామవాసులందఱు తమశ్రీపాదపద్మంబులాశ్రయింపవా
రికిం బంచసంస్కారాదిసకలహితంబు లొనరించి వారినిం గృతార్థులం గావించి
య చటినుండి చనుదెంచి శ్రీతామ్రపర్ణీతీరంబునందు. శ్లో॥ వైకుంఠనాథవిజయా
సనభూమిపాల దేవేశ పఙ్కజవిలోచన చోళనాట్యాః। నిత్యస్థచిత్తమకరా
యతకర్ణపాశౌ నాథం నమామి వకుళాభరణేన సార్థం॥ అని యెడున్యాయంబు
నఁ బరమపదంబుచుట్టు కేశవాదిచతుర్వింశతివ్యూహాధిష్ఠితసాంతానికదివ్య
బులపగిదిఁ గమలకర్ణికచుట్టు విలసిల్లుచున్న దళంబులపోలికఁ దిరునగరిం
చి చూపడు చున్నదివ్యదేశంబులం బొడగాంచి యద్దివ్యదేశాధిపతు
ళాశాసనం బాచరించి శ్రీకురుకాపురీప్రాంతంబునకుం జని తిరుతామ్ర
శంఖతీర్థోదకంబులయం దవగాహనంబు చేసి శ్రీచూర్ణ రేఖాలంకృతంబు
ద్వాదశోర్ధ్వపుండ్రంబులు ధరియించితత్కాలోచితభగవచ్ఛాసనంబు యద్దేశాధి
చి తద్దివ్యదేశవాసు లగుశ్రీమహాభాగవతులంద ఱెతెంచి తమ్ము

కృపాపాంగనిరీక్షణంబుల నీక్షించి కుశలప్రశ్నం బొనర్చి బహువిధంబుల నను
గ్రహించి వారితోడం గూడి యప్పురీరత్నంబుం జొచ్చి యందు శ్రీభాష్యకారుల
సేవించి యథామతి వినుతించి యతనిచే ననుగృహీతుండై తదీయాజ్ఞచే వెల్వడి
వచ్చి ప్రపన్నజనకూటస్థుం డగు శ్రీశఠకోపయోగీంద్రుని భజియించి శ్రీమధురకవి
ప్రణీతప్రబంధంబుచేం బొగడి శ్రీమధురకవినామాభిరామం బగు తదీయ శ్రీపాదు
కాద్వయంబుం దలందాల్చి తత్తీర్థప్రసాదంబు లుజ్జీవించి తదీయాజ్ఞం బడసి శ్రీశై
లనాథార్యదివ్యభవనంబునకుం జని యందమ్మహాదేశికున కనవరతారాధనీయుం
డై నవాయల్ ధల్వననిదివ్యనామంబుగల గోపాలబాలకునకు మంగళాశాసనంబుం
జేసి యద్దేశికేంద్రుండు ముందు తన కనుగ్రహం బాచరించిన స్థలంబునకు భక్తి
పూర్వకంబుగా సాష్టాంగ ప్రణామం బాచరించి నిజమఠంబునకుం జనుదెంచి
యం దాశ్రితులకు భగవద్విషయం బానతిచ్చుచు సుఖంబుగా వసించియున్న
సమయంబున నద్దివ్యదేశవాసు లేతెంచి తమ శ్రీపాదంబు లాశ్రయించిన వారికి
సకలహితోపదేశం బొనరించి యాచార్యహృదయాఖ్యరహస్యరత్నంబున కర్థంబు
దెలుపుచుండ నందొక్కచో 'జ్ఞానచతుర్థిగళిరి యివే యూనందషష్ఠిగళుక్కుడయ'
మిత్యాదివాక్యార్థంబు యథావస్థితంబుగా నుపస్థితంబు గా కున్న సర్వజ్ఞుండును
దేవరాజాపరనామధేయుండును గు తిరునారాయణపురత్తాయను దేశికేంద్రునివలన
నావాక్యార్థంబుం దెలియం దలంచి నిజపరివారవృతుండై యతని కావాసం
బగు తిరునారాయణపురంబునకుం జను చున్న మార్గమధ్యంబునం దాను మనోర
థించిన తీర్థంబు తన్నెదుర్కొన్న చందంబున సద్గురుశిరోమణి తన కెదు రేంగుదెం
చిన నతనిం గాంచి భక్తిపూర్వకంబుగా సాష్టాంగప్రణామం బాచరించి స్వాగతం
బడిగి యతనిచే సమ్మానితుండై తిరునగరి కతనితో మగిడి యేతెంచి యతనిసన్నిధి
నాచార్యహృదయతాత్పర్యం బంత యున్నయ ట్లెఱింగి యథావిధి నతనిం బూ
జించి, శ్లో॥ ఆచార్యహృదయస్యార్థాస్సకలా యేన దర్శితాః। శ్రీశాసదాసమమ
లం దేవరాజం సమాశ్రయే॥ అని తద్విషయంబుగా నొక్క తనియను విన్నవించె
నంతట నద్దేవరాజగురుండును శ్రీవకుళభూషణ శ్రీపాదసేవాసంసక్తమానసుండై య
ద్దివ్యదేశంబునం గొండొక కాలంబు వసియించె నయ్యవసరంబునం దదీయవైభ
వాసహిష్ణులగు వైష్ణవులు కొందఱు కురుకాపురంబునందు దేవరాజగురుం డాచా
ర్యపదంబుం జెందె నని యొక నెపంబిడి తదీయగృహస్థితసమస్తవస్తుజాతంబు సం
పత్కుమారుని శ్రీభాండాగారంబునందుం జేర్చియున్న సమయంబున నమ్మహాత్ముం
డు మగిడి యాదవాద్రి కేతెంచి యావృత్తాంతం బంతయు విన నవధరించి, శ్లో॥ య
స్యానుగ్రహమిచ్ఛామి తస్య విత్తం హరామ్యహమ్॥ అనియెడు న్యాయంబున శ్రీ
యాదవాద్రీశుండు మదనుగ్రహైకతత్పరుండై యస్మదీయం బగు సమస్తవస్తు
జాతంబుం బరిగ్రహించె నది యనుం గాక, శ్లో॥ భార్యాపుత్రశ్చ దాసశ్చ త్రయ

ఏతే వశేస్మృతాః। యత్రే సమధిగచ్ఛన్తి యస్మిన్నేతే తస్యార్థనమ్॥ అని మోక్షధర్మశాస్త్రక్రమంబునఁ దద్దాస్యైకరతుండనైనవేనిధనం బంతయు గ్రహింప నర్హతముం డని తనయాత్మలోఁ దలంచి ప్రహృష్టాంతరంగుండై తన కాచార్యప్రసాదలబ్ధం బైనజ్ఞానసమ్పదా ననియెడు గృహార్చావిగ్రహమాత్రంబు పరిగ్రహించి తక్కినవస్తువులన్నియు దేవదేవున కర్పించి పరమవిరక్తుండై శ్రీరంగనాథునకు భక్తాంఘ్రిరేణుమునీంద్రునిపగిది శ్రీవిల్లిపుత్తూరియందు నెలకొన్న శ్రీయతిపతికి భట్టనాథయోగీంద్రునికరణి శ్రీయాదవాద్రీశున కశ్రాంతంబు తిరుమాల్యకైంకర్యంబు సలుపుచుండె నంత

సీ. సుందరజామాతృసూరి సంశ్రితులతోఁ, గురుకాపురమున సద్గోష్ఠి నున్న
నభిజనవిత్తవిద్యాదుదాంధులు కొంద, ఱాసురప్రకృతు లయ్యవసరమున
నత్యసూయాపరులై వచ్చి యొక్కనాఁ, డరుణోదయమువేళ సతనిమఠము
దహియింప నది రామదామోదరాధిష్ఠి,తప్రవర్షణపర్వతంబు ముందు
తే. మగధరాజభటార్పితామంద ఘోర,పావకజ్వాలలను గాలుపగిది నున్న
లేచి యాయూరివారెల్లఁ జూచి రనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అంత శ్రీకాంతోపయంతృయోగీంద్రుఁ డ,స్మత్పరిభావం బేమియు మనుజులెఱుఁగ
రెల్లవారికి నేఁడు తెల్లముగా నాదు,మూర్తి గాన్పించి యీముగ్ధజనుల
నస్మదార్యపదాంబుజాసక్తచిత్తులఁ, జేసి కృతార్థులఁ జేయుదు నని
జలనిర్గమద్వారసరణి సూక్ష్మాహి నై, వెలువడి తొల్లి యానలువనాసఁ
తే. బూర్వ మంగుష్ఠమాత్రుఁడై పొడమియచల,దేహుఁడై నట్టియాదివరాహశౌరి
కరణి నర్ధిల్లి మిన్నెల్లఁ గప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. మహనీయనిజఫణామండలమణిదీప్తి, గగనభాగం బెల్లఁ గప్పి మెఱయ
వేయుమోముల రెండువేలజిహ్వలఁ బొల్చు, ఫూత్కారవాతాళి భువన మలమఁ
బాదాదిమూర్ధాంతబహుభూషణప్రభల్, సకలమోహాంధ్వాంతశాంతి సలుపఁ
గైలాసగిరిచుట్టుఁ గ్రమ్ముకాలాబ్దము,గతి నీలచేలము కటి వెలుంగ
తే. బ్రహ్మరుద్రాదిదేవతల్ ప్రస్తుతింపఁ, దనదు శేషస్వరూపముఁ దాల్ప నతనిఁ
జూచి వినుతించి రాయూరిసుజను లనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. సూరిసంస్తుతులచే సుప్రసన్నాత్ముఁడై, మణవాళముని తొంటిమాడ్కి నుండి
మఠము దహించుసమస్తజంతువులను, సీత యారాక్షసస్త్రీలఁ గోలఁదిఁ
గరుణించి కొన్నాళ్లు గడచినపిమ్మటఁ, దత్పుత్రు లేతెంచి తనపదాంబు
జము లాశ్రయించినసర్వాపరాధముల్, క్షమియించి పంచసంస్కారముఖ్య
తే. హితము లొసంగించి వారల నిండ్ల కనిపి, సారతమమైనశాస్త్రముసాత్త్వికులకుఁ
జెప్పుచును నిత్య మచట వసించె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అయ్యవసరంబున నమ్మణవాళయోగీంద్రునిమహావైభవం బాకర్ణించి యుద్దేశాధి

పతి యేతెంచి యమ్మహాత్మునిపదాబ్జంబు లాశ్రయింప నయ్యార్యవర్యుండమ్మహీజానికి సకలహితంబులొనరించి శఠకోపదాసుండనిదాస్యనామంబొసంగినసతండు కృతార్థుండై తిరునగరియందు శ్రీశఠకోపయోగీంద్రునికిం బ్రీతిగా కాలమేఘాఖ్యమంటపంబొక్కటిం గట్టించి తిరువీథులన్నియు సమస్తప్రాణిసందర్శనీయంబులుగాఁ దీర్పించి పుష్పోద్యానవనంబులకుం బ్రవర్ధకంబు లగునీటికాల్వలేర్పఱిచి యళహియమణవాళనామాభిరామంబై మనోజ్ఞరత్నఖచితంబై నకమనీయకాంచనమంటపంబు నిర్మించి సర్వకాలంబులందు సకలవిధకైంకర్యంబు లాచరించుచుండె నంత నక్కాంతోపయంతృదేశికేంద్రుం డప్పరాంకుశమునీంద్రుని వీడ్కొని కురంగనగరాపరాభిధానం బగుతిరుక్కురుంగుడికిం జని యం దొక్కచోట నివసించి యున్నసమయంబున తిరువేంగడముడయా నను బ్రాహ్మణుం డొక్కఁ డేతెంచి యగ్గురువరునిం గాంచి భక్తిపూర్వకంబుగా సాష్టాంగప్రణామం బాచరించి మహాత్మా యెల్లనిలింపులయందు హరిహరహిరణ్యగర్భులయెడఁ బ్రాధాన్యంబు సమంబుగా శాస్త్రసిద్ధంబై యుండ నీముువ్వురియందు నారాయణుండధికుండని మీరనుటకుం గారణం బెయ్యది యని యడుగ నయ్యగ్రజన్మునుద్దేశించి, శ్లో॥ బ్రహ్మాద్యాస్సకలా దేవా మనుష్యాః పశవస్తథా। విష్ణోర్మాయా మహావర్తమోహాన్ధతమసావృతాః॥ ఆబ్రహ్మస్తమ్బపర్యన్తా జగదన్తర్వ్యవస్థితాః। ప్రాణినః కర్మజనిత సంసారవశవర్తినః॥ అనియెడు న్యాయంబున బ్రహ్మాదిసకలదేవతలును మనుష్యపశుప్రభృతులైనచేతనులును విష్ణుమాయామహావర్తమోహాంధతిమిరంబుచే నావృతులై యుండెదరు మఱియు నాబ్రహ్మస్తంబపర్యంతంబు జగదంతర్వర్తు లగుసమస్తప్రాణులు స్వకీయసుకృతదుష్కృతకర్మజనితం బైనసంసారంబునకు వశవర్తులై యుందు రట్టిసంసారులయందు ముఖ్యు లగు బ్రహ్మరుద్రులలో శ్లో॥ తతః క్రోధపరీతేన సంరక్తనయనేన చ। వామాఙ్గుష్ఠనఖాగ్రేణ ఛిన్నం తస్య శిరో మయా॥ ఇత్యాదిన్యాయంబుచే నొకనిమిత్తవశంబునం గ్రోధపరీతుండును సంరక్తనయనుండు నగురుద్రునిచే బ్రహ్మతల గొట్టంబడియె, శ్లో॥ యస్మాదనపరాధస్య శిరశ్ఛిన్నం త్వయా మమ। తస్మాచ్ఛాపసమాయుక్తః కపాలిత్వం భవిష్యసి॥ ఇత్యాదిపురాణోక్తక్రమంబుగా రుద్రుండు బ్రహ్మచే శపియింపఁబడి కపాలగ్రస్తకరతలుండై పరమపతివ్రతాపాణిపల్లవార్పితభైక్ష్యస్పర్శంబుచేఁ గాని నాకీబ్రహ్మశాపరూపమహాపాపంబు నివర్తింప నేరదని తనయాత్మలోఁ దలంచి భిక్షార్థంబు ముజ్జగంబులఁ దిరుగుచుఁ గరకపాలమోక్షంబు గానక దుఃఖించుచుఁ బరిశ్రాంతుండై వారాణసీక్షేత్రంబుఁ జెంద నందు భక్తత్రాణపరాయణుండైన, నారాయణుండు లక్ష్మీసమేతుండై యొకగృహమేధిరూపంబున స్వదృష్టిగోచరుండైనయంతఁ దదీయనిరవధికనిరతిశయతేజోమండలంబు వీక్షించి యితండు మదనుగ్రహార్థం బిచ్చటసాన్నిధ్యం బొనర్చిన శ్రీమన్నారాయణుండుగాని గృహస్థమా

త్రుఁడుగాఁ డని శివుండు తనతలఁపులో నిశ్చయించి, శ్లో॥ తదా నారాయణ శ్శ్రీ
మాఁ మయాభిక్షాం ప్రయాచితః విష్ణుప్రసాదా త్సుశ్రోణి కపాలం తత్సహ
స్రధా। స్ఫుటితం బహుధాయాతం స్వప్నలబ్ధధనం యథా॥ ఇత్యాదిపురాణోక్త
క్రమంబుగా నప్పురాణదంపతుల భైక్ష్యం బర్థింపఁ బరమకారుణికుం డగునారా
యణుం డతనికి శ్రీదేవిచేత భైక్ష్యంబుఁ బెట్టింపఁ దదీయపాణిపల్లవార్పితభైక్ష్య
స్పర్శంబు చేనక్కపాలంబు వేయువిధంబుల వ్రక్కలై పుడమిం బడి స్వప్నలబ్ధధనం
బుకరణిం జూపడ దయ్యె నంత గిరీశుండు శాపవినిర్ముక్తుండై మిగుల సంతోషించి
పరతత్త్వప్రకాశకంబులగు వేదాంతవాక్యంబులం బ్రస్తుతింపన ద్దేవదేవుండు ప్రస
న్నుండై యతనికి స్వకీయంబైన శ్రీరామషడక్షరీమంత్రంబు నుపదేశించి మహాత్మా
నీ వీమంత్రంబు సర్వకాలంబు జపించుచు నిజదేవీసహాయుండ వై యిచ్చట నిత్య
నివాసం బొనరించి యీక్షేత్రంబునఁ బంచక్రోశమధ్యంబునం దెట్టిపాపిష్ఠప్రాణి
కైన నంత్యకాలంబునం దీమంత్రం బుపదేశించితి వేని వాని కేను ముక్తి నొసంగె
దనని వరం బిచ్చెఁ గాన యిప్పటికైన నాక్షేత్రంబునఁ బ్రాణంబులు విడుచు చేత
నులు శివకృతరామమంత్రోపదేశార్థంబుగా దక్షిణకర్ణంబు పై కెత్తుకొని పం
చత్వంబుఁ జెందుదురు కావున "కాశీ మరణాన్ముక్తిః" అనియెడు న్యాయంబున
నస్మదన్వయులు దక్కఁ దక్కినవారు కొందఱు మరణార్థం బాక్షేత్రంబున కరుగు
దురీవృత్తాంతంబు స్కాందోత్తరభాగంబునఁ బ్రయాగమాహాత్మ్యంబునందును
శ్రీరామసంహితయందును బ్రసిద్ధంబు కావున భగవత్పరతంత్రులగు బ్రహ్మరుద్రు
లతనికంటె నధికులు గారది గాన వారిరువురికి వేదాపహారగురుఘాతకదై
త్యపీడాద్యాపద్విమోచనుండును సకలశ్రుతిస్మృతీతిహాసపురాణాదిసరస్వతీఘోషఘు
ష్యమాణజగజ్జన్మాదికారణత్వసర్వాంతర్యామిత్వసర్వనియంతృత్వసర్వరక్షకత్వస
ర్వశక్తిత్వసర్వజ్ఞత్వసత్యసంకల్పత్వశుద్ధసత్త్వమయత్వనిఖిలహేయప్రత్యనీకకల్యా
ణైకతానత్వనిరుపాధికనిఖిలవిధబంధుత్వనిస్సమాభ్యధికత్వాది శుభలక్షణోపలక్షి
తుండు నగు శ్రీమన్నారాయణుండు సర్వాధికుం డని యస్మదీయసిద్ధాంతంబు స
ర్వలోకప్రసిద్ధంబని యగ్గురుశిఖామణి యానతీయ నాకర్ణించి యద్ధరాదేవుండా
చార్యసత్తమా యిట్లు నిస్సమాభ్యధికుండైన శ్రీమన్నారాయణుండు శ్రీరామ
చంద్రుండై యవతరించి రావణవధజనితబ్రహ్మహత్యారూపమహాపాపనిబర్హణా
ర్థంబు శివలింగప్రతిష్ఠాపనం బొనర్చి శివలింగప్రతిష్ఠాపితయని పురాణప్రసిద్ధంబైన
నామధేయం బేల లభించెనని యడుగ నమ్మణవాళమహామునీంద్రుం డావిప్రునిం
జూచి వత్సా యీవృత్తాంతంబు శ్రీరామాయణప్రోక్తంబు గాదు పురాణాంత
రోక్తం బంటి వేని వేదవేద్యుండు దశరథాత్మజుండై యవతరింప, శ్లో॥ వాల్మీకే
రభవ ద్బ్రహ్మా వాణీ వాక్తస్యరూపిణీ॥ అనియెడుపురాణవచనప్రామాణ్యంబున
బ్రహ్మాంశసంభూతుం డగుప్రాచేతసునివలన వేదరూపసరస్వతి శ్రీమద్రామాయ

ణాభిధానేతిహాసరత్నం బయ్యె నది గాన యితిహాసశ్రేష్ఠం బైన శ్రీమద్రామాయ
ణంబుకంటెనతిదుర్బలంబైనయొక తామసపురాణంబునందుఁ బ్రతిపాదితంబైన
యర్థంబు సాత్త్వికులకాదరణీయంబుగాదదియునుంగాక విశ్రవఃప్రజాపతివలనఁ
బ్రదోషకాలంబునం గైకసియను రాక్షసియందుజనియించినవాఁడుగాన రావణుం
డు కేవలరాక్షసుండును, శ్లో॥ దయాసత్యంచ శౌచంచ రాక్షసానాం నవిద్యతే॥
అనియెడున్యాయంబున దయాసత్యశౌచవిహీనుండును దేవర్షిసాధుజనాత్యంత
కంటకుండును బరదారసహస్రాపహర్తయును గావునఁ బరమాతతాయియు, శ్లో॥
ఆతతాయిన మాయాన్తం హన్యాదేవావిచారయన్ । నాతతాయివధే దోషో
హన్తుర్భవతి కశ్చన ॥ అనియెడుమనువచనంబుచే రణరంగంబునఁ దన్నెదు
ర్కొని యనేకవిధంబులం బోరుచున్న మహాపాతకి యైనయారాక్షసుని సర్వలో
కహితార్థంబుగాఁ దెగటార్చినసర్వస్వామియైనరఘుస్వామికి బ్రహ్మహత్యారూప
దోషం బెట్లు పాటిల్లు నదియునుంగాక శాపోపహతు లగుస్వకీయ ద్వారపాలకు
లు స్వశత్రుభూతరావణకుంభకర్ణాఖ్యరాక్షసు లైరి గాన వారల కారాక్షసదే
హంబులం బాపుట యనుగ్రహంబు గాని నిగ్రహంబు గా దట్లాయెనేని లిం
గస్థాపనంబునకుం బయోజనం బేమంటివేని యజ్ఞవ్యాజంబునను యోధనాది
దుష్టక్షత్రియుల నందఱం దునుమాడి గోబ్రాహ్మణాదిహితంబునకై ధర్మరాజు
నుం బ్రతిష్ఠించి శ్రీకృష్ణుండు యుధిష్ఠిరప్రతిష్ఠాత యని ప్రసిద్ధంబైననామంబు
లభించినమాడ్కి శ్రీరామభద్రుండును త్రిభువనహితచికీర్షచేఁ ద్రైలోక్యపావన
స్వకీయసేతురూపమహాతీర్థపరిపాలనార్థంబు తత్సమీపంబునందుస్వభక్తుండైన
శివునిం బ్రతిష్ఠ సేయించి యానామంబుఁ జెందననతనిపరత్వంబున కేమికొఱం
త సంభవించు నదియునుం గాక, శ్లో॥ త్వం హి రుద్ర మహాబాహో మోహ
నార్థం సురద్విషామ్। పాషణ్డాచరితం ధర్మం కురుష్వ సురసత్తమ॥ తామసాని
పురాణాని కథయస్వ చ సాంప్రతమ్। మోహనానిచ శాస్త్రాణి కురుష్వచ మహా
మతే॥ ఇత్యాదిపద్మవచనోక్తక్రమంబుగా భగవదాజ్ఞచే వృషధ్వజుండు నిజ
యోగశక్తివైభవంబున దుర్వాసోగౌతమకాత్యాయనాదిమహర్షులనావేశించి
వశాక్తగాణాపత్యకాపాలపాశుపతపాషండాద్యనేకదుర్మతప్రతిపాదకపురాణశా
స్త్రంబులం గల్పించి తానును భస్మోద్ధూళనరుద్రాక్షవలయకపాలాస్థిమాలికా
ధారణశ్మశానవాసదిగ్వసనాద్యమంగళాచారంబులం గైకొని దేవాసియాజ్ఞచే
జంభనముచిప్రముఖాసురమోహనార్థంబుగానిట్టి తామసవేషంబుధరించిననాకు
జగన్మాన్యత్వం బెట్లు గలుగనేర్చు నని విన్నవింప, శ్లో॥ అహమ ప్యవతారేషు
త్వాం చ రుద్ర మహాబల। తామసానాం మోహనార్థం పూజయామి యుగే యు
గే। మతిమేతాం వష్టభ్య తిష్ఠ త్వేవ నసంశయః॥ ఇత్యాదిపద్మపురాణోక్తక్ర
మంబుగా సర్వలోకరక్షకుం డైనపుండరీకాక్షుం డాపార్వతీపతిని జూచి మహా

త్మా మదాజ్ఞచే నిట్లొనర్చిననీకుం బ్రసన్నుండనైతిఁ దామసజనమోహనార్థంబు రామకృష్ణాద్యవతారంబులయందు నిన్నర్చించెద మదీయరామషడక్షరీమంత్రజపంబుచేఁ బరమపవిత్రం బగుభవదీయహృత్కమలకర్ణికాపీఠమధ్యంబున నిత్యసాన్నిధ్యంబొనర్చెదఁగాన యిట్టితామసవేషధారణంబునకు సంశయింపవలదు నిన్నునే నారాధించితినేని, శ్లో॥ యద్యదాచరతి శ్రేష్ఠ స్తత్తదేవేతరోజనః । స యత్ప్రమాణం కురుతే లోక స్తదనువర్తతే॥ అనియెడు న్యాయంబున, శ్లో॥ మోక్షప్రదాతా సర్వేషాం విష్ణురేవ నసంశయః ॥ ఇత్యాదివిశేషప్రమాణంబులను విశ్వసించి మదేకపరాయణు లగుముముక్షుచేతనులు దక్కఁ దక్కినజనులందఱు మత్పరికల్పితమార్గం బనువర్తించి నిన్నతిభక్తితో భజించుచుండు రని వరం బిచ్చుకతనఁ గావేరీతీరంబున గాయత్రీశిలాసమీపంబునందు స్వసంకల్పకల్పితవహ్నిపుష్కరిణ్యుత్తరదక్షిణతటంబులయందు శ్రీరామలక్ష్మణాభిధానుం డగునారాయణుండు శివలింగస్థాపనంబుఁ జేసి యర్చించె న త్తీర్థసమీపంబునందు బ్రహ్మహత్యానివృత్తికై ప్రాయశ్చిత్తం బేల యొనర్చెనోనియెనంటివేని, శ్లో ॥ న మే పార్థాస్తి కర్తవ్యం త్రిషు లోకేషు కించన। నానవాప్త మవాప్తవ్యం వర్త ఏవ చ కర్మణి॥ యది హ్యహం న వర్తేయం జాతు కర్మణ్యతన్ద్రితః। మమ వర్త్మానువర్తన్తే మనుష్యాః పార్థ సర్వశః ॥ ఉచ్ఛిద్యేయు రిమే లోకా నకుర్యాం కర్మ చే దహమ్। సఙ్కరస్య చ కర్తా స్యా ముపహన్యా మిమాః ప్రజాః॥ సక్తాః కర్మణ్యవిద్వాంసో యథా కుర్వన్తి భారత। కుర్యాద్విద్వాం స్తథా సక్త శ్చికీర్షు ర్లోకసంగ్రహమ్॥ అనియెడుగీతాన్యాయంబుచే భగవంతుండైనను స్వరూపజ్ఞానసంపన్ను లగుభాగవతులైనను లోకసంగ్రహార్థంబు కర్మం బాచరింపవలయుఁ గాన రాజర్షిశ్రేష్ఠుండైన దశరథచక్రవర్తికిం బుత్రుండై యవతరించిన శ్రీరామభద్రుం డగస్త్యబ్రహ్మర్షిప్రార్థనచే హిరణ్మయగోగర్భప్రవేశమహాదానాదు లొనరించి దేవేంద్రునకుం దల్లి వృత్రబ్రహ్మహత్యానివృత్తికారణంబైన గాయత్రీశిలయందు జగజ్జన్మాది కారణనిత్యనిరవధికనిరతిశయనిస్సమాభ్యధికస్వకీయదివ్యతేజోవిశేషోపాసనప్రతిపాదకంబైనగాయత్రీమంత్రంబు లోకశిక్షార్థంబు జపించెఁ గావున, “పవిత్రాణాం పవిత్రం యో మఙ్గళానాంచ మఙ్గళమ్ । దైవతం దేవతానాంచ” ఇత్యాదిపంచమవేదోక్తక్రమంబుగాఁ బరమపావనపరమకల్యాణదివ్యమంగళవిగ్రహుండై పరమదైవతం బైనశ్రీరఘుస్వామికి దోషంబు లేదు మఱియును, శ్లో ॥ న మాం కర్మాణి లింపన్తి న మే కర్మఫలే స్పృహా॥ అనియెడు గీతోక్తక్రమంబుగా నిస్పృహుండు నకర్మవశ్యుండు నగుశ్రీరామాభిధానవిష్ణువును ఫలకాములైనయింద్రాదులు వృత్రాదిబ్రహ్మహత్యాఫలంబుఁ జెందినట్లు రావణహననదోషంబుఁ జెందఁ జాలఁడు—అదియునుం గాక॥ పార్వతీ, శ్లో॥ మన్నాథ జగతాంనాథ సర్వజ్ఞ త్వం మహేశ్వర। త్వత్ప్రసాదా న్మ

యాజ్ఞాతం ధర్మశాస్త్ర మనుత్తమమ్॥ ప్రాయశ్చిత్తంతు పాపానాం శ్రుతం సర్వ
మశేషతః। బ్రహ్మహత్యాదపాపానాం నిష్కృతిం వక్తు మర్హసి॥ రుద్రః, శ్లో॥ శృణు
దేవి ప్రవక్ష్యామి గుహ్యాద్గుహ్యతరం మహత్। సనత్కుమారవిఘ్నేశసంవాదం
పాపనాశనమ్॥ ఉపవిష్టం గణాధ్యక్ష మేకాన్తే ప్రణిపత్య సః। సనత్కుమారః
పప్రచ్ఛ సర్వధర్మవిదాం వరమ్॥ సనత్కుమారః, శ్లో॥ భగవన్ సర్వధర్మజ్ఞ సర్వవి
ఘ్నవినాశక। ద్విజహత్యాహరం ధర్మం వక్తు మర్హసి మే ప్రభో॥ భవస్త్వనాస్య
ధర్మస్య వక్తా నాస్తి జగత్త్రయే॥ వినాయకః, శ్లో॥ సాధు పృష్టం త్వయా బ్రహ్మన్
సర్వలోకోపకారకమ్। మయాచిరకృతం కర్మ స్మారితం భవతానఘ పురాహం గజ
రూపేణ జాతః పర్వతసన్నిభః। మత్తో వృక్షాన్ సముత్పాట్య మునిహింసాం
సమారభమ్॥ తదా మయా మునిగణా హింసితా బహవో బలాత్। హాహా
కారో మహా నాసీ ద్బ్రాహ్మణానాం సమంతతః॥ తదాహం తాంసహస్రేణ వేష్టితః
పతితోఽస్మ్యహమ్। నిస్సంజ్ఞం మృతతుల్యం మా మైక్షద్దేవః పితా మమ॥ ఆరా
ధ్యజగతా మీశం రామం సర్వహృదిస్థితం। ప్రత్యక్షమకరోద్దేవై రావృతో రఘు
నన్దనః॥ తదా ప్రోవాచ భగవాన్ శ్రీరామః పితరం మమ। ప్రసన్నోఽస్మి మహా
దేవ కిం మాం ప్రార్థయసే ప్రభో॥ దాస్యామి యదభీష్టం తే త్రిషు లోకేషు దుర్ల
భమ్॥ ఈశ్వరః, శ్లో॥ ద్విజహత్యాసమావిద్ధ ముమాపుత్ర మిమం ప్రభో। నిష్పా
పం కురు దేవేశ యద్యస్తి మయి తే దయా॥ తథేత్యుక్త్వా తదా తేన దయయా
వీక్షితోఽస్మ్యహమ్। తత్క్షణాల్లబ్ధచైతన్యో నిర్మలజ్ఞానబృంహితః॥ బహుభిర్దివ్యప
ద్యైశ్చ స్తుత్వా తం ప్రణతోఽస్మ్యహమ్। తదా మామాహ సప్రీత శ్శ్రీరామ
శ్శరణాగతమ్॥ శ్రీరామ ఉవాచ॥ ద్విజహత్యాసహస్రస్య ప్రాయశ్చిత్తం వదామి
తే। యన్మన్నామసహస్రం వా హత్యాకోటిభిదుత్తమమ్॥ ఇతిమహ్యం సదా రామః
స్వస్యనామసహస్రకమ్। తస్యగ్రహణమాత్రేణ నిష్పాపోఽస్మి తథైవ హి॥ త
దాద సర్వదేవానాం పూజ్యోఽస్మి మునిసత్తమ। త్వమప్యేతదధీయానో రాఘ
వస్యమహాత్మనః। నామ్నాం సహస్రంలోకేషు ప్రఖ్యాపయ మహామతే॥ అని తత్త్వ
సంగ్రహరామాయణంబున కిష్కింధాకాండంబునందు చతుర్థసర్గోక్త శ్రీరామ
సహస్రనామస్తోత్రంబున కుపోద్ఘాతోక్తప్రకారంబుగా గిరికన్యనిజభర్తనుం
జూచి దేవా నీయనుగ్రహంబుచే ధర్మశాస్త్రంబులు దెలిసితి బ్రహ్మహత్యాదిమహా
పాతకప్రాయశ్చిత్తంబు దెలుపుమని ప్రార్థింప రుద్రుండ ద్దేవినిం జూచి సనత్కు
మారవిఘ్నేశసంవాదం బొక్కటి గల దది నీప్రశ్నంబునకుం బ్రత్యుత్తరం బగు
నది వివరించెద నాకర్ణింపుము ముం దొక్కనాడు సనత్కుమారుం డేతెంచి
వినాయకునిం గాంచి నమస్కరించి బ్రహ్మహత్యాప్రాయశ్చిత్తరూపధర్మం బుపదే
శింపుమని యడుగ నగ్గజాననుం డా సనత్కుమారు నుద్దేశించి మహాత్మా భవ
త్కృతసమీచీనప్రశ్నశ్రవణంబుచే మదాచరితం బైనచిరంతనదుష్కర్మం బొ

కట్టి యిప్పు డస్మదీయస్మృతివిషయం బయ్యె దాని వర్ణించెద సావధానచిత్తుండవై వినుము తొల్లి మదీయజననీజనకు లిరువురు విలాసార్థంబుగాఁ గరేణుకరీంద్రస్వరూపంబులు ధరియించి యొకపుణ్యారణ్యంబునందుఁ గ్రీడించుచున్న వారివలన మహాగిరిమాత్రప్రమాణమత్తమాతంగశరీరుండనై జనియించి మదోద్రేకంబున మీఁ దెఱుంగక నిరపరాధులైన మునీంద్రులఁ బెక్కండ్ర వధించి బ్రహ్మహత్యాసహస్రపరివేష్టితుండనై సంజ్ఞాహీనుండనై మృతప్రాయుండనై పడియున్న నెఱింగి యస్మద్గురుండైన నహాండు సర్వాంతర్యామియు సర్వలోకేశ్వరుండును నగు శ్రీరామభద్రునకుభక్తి నర్చింప నద్దేవాదిదేవుండును సుప్రసన్నుండై సర్వగీర్వాణపరివృతుండై మజ్జనకునకు దృష్టిగోచరుండై దేవా నీ విట్లు నన్నారాధించుటం జేసి మిగుల సంతోషించితి నెట్టిదుర్లభవరంబైన నీకొసంగెద నీయభీష్టంబు వేఁడుమని యానతీయ విని సంతసించి మజ్జనకుండు మహాత్మా నాయెడ నీకు దయ గలదేని పార్వతీపుత్రుండైన యిభాలకునకుం బాపవిముక్తుని జేసి బ్రదికింపుమని ప్రార్థింప నప్పరమపురుషుండు స్వకీయకరుణాకటాక్షవీక్షణంబుల నన్నుం గటాక్షింప సంజ్ఞ లభించి తదనుగ్రహప్రాప్తవిశుద్ధబుద్ధిపరిబృంహితుండనై యనేకగద్యపద్యంబుల నతనిం గొనియాడి తత్పాదారవిందంబులయందు సాష్టాంగప్రణామం బాచరింప శరణాగతుండనైన నన్నుం గరుణించి యద్దేవదేవుండు వత్సా బ్రహ్మహత్యాప్రాయశ్చిత్తాత్మకంబును మఱియు నానాహత్యాకోటివిఘటకంబు నగు మన్నామసహస్రంబు నీకుపదేశించెద నని చెప్పి యట్లనుగ్రహింపం దత్ప్రసాదలబ్ధమదీయసహస్రనామపారాయణంబుచే నిర్ముక్తనిఖిలమహాపాతకుండనై సర్వదేవర్షిపూజ్యుండనైతి నానామసహస్రంబు నీ కధికరించి త్రిభువనంబులం బ్రవర్తింపం జేయుమని వక్కాణించెం గావున నోదేవీ నీవును మంత్రాత్మకంబైన శ్రీరామనామసహస్రంబునందొక్కొక నామంబు సర్వపాపవినాశనంబును సహస్రనామపారాయణఫలప్రదంబును సర్వైశ్వర్యప్రదాయకంబును గాన సర్వకాలంబులయందు శ్రీరామనామంబు జపించుచుండుము మఱియు నెంతపట్టు శ్రీరామనామపంచాననధ్వని వినంబడదు తావత్కాలపర్యంతంబు మహాపాతకమత్తగజంబుల మదోద్రేకంబు చెల్లు రామనామశ్రవణానంతరకాలంబున నక్కలుషంబు లన్నియు నిర్మూలంబు లగు నని రుద్రుండు [illegible]దేవికిం దెలిపెం గావున నెవ్వాఁడు శ్రీకైలాసపతికిం దత్పుత్రునకు బ్రహ్మహత్యానివర్తకుం డయ్యె, శ్లో॥ సేతుం దృష్ట్వా విముచ్యన్తే బ్రహ్మహత్యాదిపాతకైః॥ అని సేతుమాహాత్మ్యోక్తక్రమంబున యదీయసేతుబంధంబు నిరీక్షించి మానవులు బ్రహ్మహత్యాదిపాపవినిర్ముక్తు లగుదురు. శ్లో॥ రామనామైవ నామైవ జపన్తః పామరాశ్చ వితరన్తి భవాబ్ధిమ్॥ అనియెవ్వాని నామంబునఁ బామరులైనను యదీయరామనామం బొకసారియైన జపించి సంసారసముద్రంబు దాఁటుదురు, శ్లో॥ మనోదగ్రం పర. స్త్రీ. భి రిహాఁ

దగ్ధా పరాన్నతః। హస్తౌ పరిగ్రహా ద్దగ్ధౌ కుత స్సిద్ధి ర్వరాంగనే॥ అనిసిద్ధనాగా
గ్నినతం శ్లోక్తక్రమంబుగాఁ బరస్త్రీపరాన్నపరద్రవ్యప్రతిగ్రహాగ్నిచేఁ గరణత్ర
యంబు దగ్ధం బయ్యెఁ గావున, శ్లో॥ రామేతివర్ణద్వయ మాదరేణ సదాస్మర
న్ముక్తి ముపైతి జన్తుః। కలౌ యుగే కల్మషమానసానా మన్యత్ర ధర్మే ఖలు
నాధికారః॥ అనియెడున్యాయంబునఁ గలికాలంబునందుఁ గలుషచిత్తులగుమను
ష్యుల కితరధర్మానుష్ఠానయోగ్యత చాలదు గాన యెవ్వానిదివ్యనామం బెల్లప్పు
డనుసంధించి చేతనుండు నిర్వాణంబుఁ జెందునట్టిపరమపావనపరమకల్యాణప్రా
కృతదివ్యమంగళవిగ్రహుం డగుశ్రీరామభద్రునకుం బాపంబు గలదని ప్రలపిం
చుపాపాత్ములపాపంబులకుఁ బారంబు లేదు వారిజన్మంబులు నిరూపణీయంబులని
యాగ్గురువరుం డానతియ్యనాకర్ణించి యార్యసత్తమా "హరిగ్ం హరం తమ్॥" ఇ
త్యాదిశ్రుతివాక్యంబు "హరింనృసింహం హరన్తం సంహరన్తం విశ్వేశానం రు
ద్రం దేవా అనునయన్తి" అని యన్వయించి శరభరూపి యగురుద్రునిచే నర
కేసరికిఁ బరాజయంబు సుస్పష్టం బగుఁ గావున విష్ణున కాధిక్యం బెట్లు సంభవిం
చు నని యావిప్రుం డడుగ నతనిం జూచి గురువరుండు వత్సా, శ్లో॥ ఇతిహాసపు
రాణాభ్యాం వేదం సముపబృంహయేత్। బిభేత్యల్పశ్రుతా ద్వేదో మామయం
ప్రతరిష్యతి॥ అనియెడున్యాయంబున వేదపురుషుఁడు నన్ను వంచింపఁ గలండని యల్ప
శ్రుతునివలన భయపడుఁ గాన యితిహాసపురాణాదులచే వేదార్థంబు నిర్ణయింప
వలయుఁ గాన శంకర మధ్వ విద్యారణ్య భగవద్రామానుజ పరాంకుశ భట్టార్యాదు
లైకకంఠ్యంబుగాఁ దమతమభాష్యాదిగ్రంథంబులయందుఁ బ్రమాణంబుగాఁ బ
రిగ్రహించిన, శ్లో॥ బ్రహ్మాణ మిన్ద్రం రుద్రంచ యమం వరుణమేవచ। నిగృహ్య
హరతే యస్మా త్తస్మా ద్ధరి రిహోచ్యతే॥ అనియెడుపురాణవచనోక్తక్రమంబుగా
బ్రహ్మేంద్రరుద్రయమవరుణాదిదేవతలను నిగ్రహించి తనకు వశవర్తులఁగాఁ జేయు
కతన హరినామంబు విష్ణునకు యౌగికరూఢంబై చెల్లు నట్టినృసింహునకు శరభ
రూపి యగురుద్రునిచేఁ బరాభవం బెట్లు సంభవింపనేర్చు నది యటుండం గాక
యీశ్రుతికి నీవు చెప్పినయర్థంబు బహుప్రమాణవిరుద్ధం బదియెట్లంటివేని విశద
పఱచెద సావధానచిత్తుండవై వినుము తొల్లి శ్రీమదఖిలనిగమాగమనిగదితనిజ
కథాసుధాప్రవాహావగాహనప్రక్షాళితాశేషదోషసాధుయూథపరిత్రాణపరాయ
ణుండును బరమపావనపరమకల్యాణవిష్ణువాసుదేవనారాయణాద్యభిధానుండును
జగద్విత్రాసకసుత్రామమిత్రపక్షవిక్షేపణదక్షాక్షీణవైష్ణవతేజఃకాయాదరావ
బోధితసాధువాక్ప్రతిష్ఠాపనాంగీకృతాసురనరాయసః స్తంభవిజృంభితస్వావిర్భా
వుండును దప్తచామీకరప్రచండతరనయనవిస్ఫురచ్ఛవిచ్ఛటాకేసరవిసరవిజృంభి
తాననవికటదంష్ట్రారాళభయంకరకరాళవాలచలజ్జురాగ్రజిహ్వాస్తబ్ధోర్ధ్వకర్ణమహా
ద్భుతగిరికందరవ్యావృత్తాస్యనాసావివరాజితాభ్రంలిహమహోన్నతకాయుండును

బృథుపీవరాదీర్ఘగ్రీవోరుమధ్యస్థలతనుమధ్యవిరాజితుండును రాకాసుధాకరకరనికరగౌరతనూరుహవ్యాప్తిసముద్దీప్తుండును భక్తరక్షణప్రాప్తుండును ప్రతిభటవిఘటనపటురటచ్చక్రాబ్జగదాఖడ్గముసలహలకులిశాద్యనేకదివ్యాయుధవిభ్రాజద్భుజాభిరాముండును సుద్దామదైత్యస్తోమభీమతమనిజధామభూముండును మహార్హమణిఘృణిప్రభాసితసకలదిశావకాశానర్ఘకోటీరగ్రైవేయకమకరకుండలహార కేయూరాంగదకౌస్తుభకటకోర్మికాకాంచీదామోదరబంధనపీతాంబర శింజానమంజుమంజీరాద్యపరిమితదివ్యభూషణభూషితుండును నిరంతరచిరంతనతపస్సమాధినిష్ఠాగరిష్ఠసనకాదిమునిజనమనఃకమలకర్ణికాసమారాధితసుందరచరణారవిందుండును మహానందకందళితహృదయారవిందుండును జరాచరసంతాపనసంతతప్రతాపోద్దీపితహిరణ్యకశిపురక్షోవక్షఃకవాటోత్పాటనాసంకుచితకుంచికాయమానఖర శిఖరుండు నగు శ్రీనృసింహదేవుండు దైత్యహననసమయసముద్భూతస్వకీయకోపానలాభీలజ్వాలాకలాపపరివృతుండై ప్రళయానలంబుపగిదిఁ జరాచరదుర్నిరీక్ష్యుండై బ్రహ్మరుద్రేంద్రాదిదేవతలచే బహువిధంబులం బ్రార్థింపంబడియును ప్రసన్నుండు గాక యున్నయవసరంబున వేల్పులు కొందఱు తదీయాపూర్వాత్యద్భుతదురంతదుస్సహతేజఃప్రపంచప్రతాపంబున కోర్వంజాలక మూఢచేతస్కులై యొకనిరర్థకోపాయం బాలోచించి రుద్రునిం జూచి దేవా సింహంబునకు శరభంబు విరోధి నీవు తద్రూపంబు ధరియించి యీనరకేసరి నెదుర్కొంటివేని యితఁడు శాంతుం డగునని ప్రార్థింప, శ్లో॥ తతః క్షణేన శరభో నాదపూరితదిఙ్ముఖః। అభ్యాశమగమ ద్విష్ణో ర్వ్యనదద్భైరవస్వనమ్॥ తమభ్యాశగతం దృష్ట్వా నృసింహ శ్శరభం రుషా। జఘాన నిశితై రుగ్రై ర్నఖై రేవ వరాయుధైః॥ నిహతే శరభే తస్మిన్రౌద్రే మధునిషూదనమ్। తుష్టువుః పుణ్డరీకాక్షం దేవా దేవర్షయ స్తథా॥ అని యాగ్నేయపురాణంబునఁ జత్వారింశదధ్యాయోక్తక్రమంబుగా శంభుండు శరభరూపంబు ధరించి నిజనాదపూరితదిఙ్ముఖుండై యద్దేవదేవుని డాసి ఘోరతరనాదం బొనర్చినం జూచి శ్రీనృసింహదేవుండును నిశితనిజనఖాగ్రవరాయుధంబులచే నతనిం జీఱివైచిన దేవతలు దేవఋషు లాశ్చర్యంబుఁ జెంది యద్దేవాదిదేవునిఁ బ్రస్తుతించిరి. మఱియును, శ్లో॥ తౌ యుధ్యమానౌ తు చిరం వేగేన బలవత్తరౌ। న శ్రమం జగ్మతు ర్దేవౌ నృసింహ శరభాకృతీ॥ తతః క్రుద్ధో మహాకాయో నృసింహో భీమవిక్రమః। సహస్రకరజానత్ర తస్య గాత్రే న్యవేశయత్॥ పతితం భీమమత్యుగ్రం గతాసుం ద్రష్టు మాగతాః। ఋషయో దేవగన్ధర్వా యత్ర శేతే హతో హరః॥ తం దృష్ట్వా పరమం జగ్ము ర్విస్మయం తే దివౌకసః। ప్రశశంసు స్తథా కర్మ నారసింహస్య చాద్భుతమ్॥ ఇత్యాదిపాద్మపురాణోక్తక్రమంబుగా నృసింహనఖాగ్రంబులచేఁ జీర్పఁబడి గతప్రాణుండై పడియున్న శరభరూపి యగుహరునిం జూచి మిగులవిస్మయంబుఁ జెంది మహర్షి దేవగంధర్వాదు లంద ఱద్దేవాదిదేవుని

యత్యద్భుతపరాక్రమం బనేకవిధంబులం బ్రశంసించి రదియునుం గాక, శ్లో॥ హంతు మభ్యాగతం రౌద్రం శరభం నరకేసరీ। నఖై ర్విదారయామాస హిరణ్యకశిపుం యథా॥ ఇత్యాదిగారుడపురాణంబునం దష్టనవతితమాధ్యాయోక్తక్రమంబుగాఁ దన్ను వధింప నెదుర్కొన్న శరభరూపి యగు రుద్రునిం జూచి నృసింహుండు నిజనిశితనఖాగ్రంబులచే నతని హిరణ్యకశిపుని మాడ్కిం జీల్చివైచె మఱియును, శ్లో॥ నికృత్తబాహూరుశిరా వజ్రకల్పముఖై ర్నఖైః। మేరుపృష్ఠే నృసింహేన శరభస్సహసాపతత్॥ ఇత్యాదినృసింహపురాణోక్తక్రమంబు గా నరకేసరిచే వజ్రకల్పముఖంబు లగు తదీయనఖంబులచే శరభరూపుం డగు శివుండు విదారితబాహూరుశిరస్కుండై విగతప్రాణుండై మేరుపృష్ఠంబునం బడియె నదియునుం గాక, శ్లో॥ తత స్స్ఫురన్త మాదాయ రుద్రం శరభరూపిణమ్। విదదార నఖై స్తీక్ష్ణై ర్హిరణ్యకశిపుం యథా॥ ఇత్యాదివామనపురాణోక్తక్రమంబుగా నృసింహుండు నిజనిశితనఖాగ్రంబులచే హిరణ్యకశిపుని పగిది శరభరూపి యగు రుద్రునిం జీల్చివైచె మఱియును, శ్లో॥ నమ స్తేస్తు నృసింహాయ లక్ష్మీస్తుతిజితక్రుధే। యత్క్రోధాగ్నౌ పురా రౌద్ర శ్శరభ శ్శలభాయితః॥ ఇత్యాదిపురాణాంతరోక్తక్రమంబుగా నెవ్వని క్రోధాగ్నియందు రౌద్రం బగు శరభరూపంబు శలభం బయ్యె నట్టి నరకేసరికిం జేమోడ్చెద నని దేవర్షిసంఘంబు గొనియాడె నదియునుం గాక, శ్లో॥ బ్రహ్మావర్మ శిరఃపట్టి దిక్పాలోర్ధ్వాఙ్గభూషణః। ద్వాదశార్క శిరోవామరుద్రవేష్టైకనూపురః॥ అనన్తాయుధదోర్దణ్డో నృసింహో వీరభద్రజిత్.॥ ఇత్యాదిపాద్మపురాణంబున ముఖ్యసహస్రనామోక్తక్రమంబుగా నృసింహుండు వీరభద్రుని జయించె నదియునుం గాక, శ్లో॥ సచఞ్చుపఞ్చాననసప్తపాదం పతత్ద్వయాఢ్యం ఘననీలగాత్రమ్। స్ఫురన్మహాతీవ్రసహస్రహస్తం సహస్రశస్త్రం శరభస్వరూపమ్॥ కరా దాదాయ ప్రత్యేకం ముఖచఞ్చుపుటద్వయమ్। వ్యదారయన్నృసింహస్తం హిరణ్యకశిపుం యథా॥ తస్యైకజ్వాలకేనైవ నగాకారేణ నారద। జయకేతుం దణ్డముచ్చం చకార నరకేసరీ॥ ఇత్యాద్యుత్తరకూర్మపురాణోక్తక్రమంబుగాఁ జంచుపంచకయుక్తపంచాననుండును సప్తపాదుండును బతత్ద్వయాఢ్యుండును నీలమేఘనిభాకారుండును స్ఫురన్మహాతీవ్రసహస్రశస్త్రధరసహస్రహస్తుండు నగు శరభాత్మకరుద్రునిం జూచి నిజకరాగ్రంబులచే వేఱువేఱ యతని ముఖచంచుపుటంబులు గ్రహించి హిరణ్యకశిపుని పోలిక నితనిం జీల్చివైచి నృసింహదేవుండు పర్వతాకారంబైన తదీయకంకాళాస్థిచే మహోన్నతంబైన జయధ్వజదండంబు సేయించె నిట్లనేకపురాణంబులయందు నరకేసరిచే శరభస్వరూపుండైన రుద్రుండు హతుం డయ్యె నని యుదాహరింపఁబడెఁ గాన "హరిగ్ం హరంతమ్" ఇత్యాది తైత్తిరీయోపనిషద్వాక్యంబునకు నీవు చెప్పిన యర్థం బయుక్తంబు రెండు మూఁడు శైవపురాణంబులయందు శరభునిచే నృసింహునకుఁ బరాజయంబుని

రూపింపఁబడ్డ దంటివేవి బహుసాత్త్వికపురాణవిరుద్ధంబు లైనయాతామసపురాణంబులు ముముక్షువుల కనాదరణీయంబులు కావున నాశ్రుతికి “విశ్వేశానం రుద్రంహరంతం హరిం నృసింహం దేవా అనునయంతి” అని యీయర్థంబు పురాణమహర్షులచే నిర్ణీతంబయ్యె ‘బహూనా మనుగ్రహో న్యాయః’ అని యీయర్థంబనేక సాత్త్వికపురాణానుగృహీతంబు గావున ముముక్షుజనుల కుపాదేయతమంబు గావున శ్రీనృసింహునిచే శరభపరాజయం బసంకుచితఘంటాఘోషాయమానంబై నసిద్ధాంతం బని విశ్వసింపుమని యగ్గురువరుం డానతియ్య విని యద్ధరామరుం డట్లు పరాత్పరుం డగుహరి నెల్లవా రేల యర్చింప నొల్ల రనిన, శ్లో॥ కలౌ జగత్పతిం విష్ణుం సర్వస్రష్టార మీశ్వరమ్। నార్చయిష్యన్తి మైత్రేయపాషణ్డోపహతా జనాః॥ అంతశ్శాక్తం బహిశ్శైవం సభామధ్యేతు వైష్ణవమ్। కలౌ కష్టాః ప్రవర్తన్తే పాషణ్డోపహతా జనాః॥ అనున్యాయంబునఁ బాషండోపహతచిత్తు లా శ్రీహరి నర్చింపనొల్ల రని యగ్గురుం డన నతండు పాషండు లెట్టివా రని మగిడి యడుగ నాద్విజు నుద్దేశించి॥ పార్వతీ-శ్లో॥ పాషణ్డినాన్తు సల్లాపం వర్జయే దితియత్త్వయా। ఉక్తం మమేహ భగవన్ గర్హితా దతిగర్హితమ్ ॥ తే యాదృశా మమాచక్ష్వకై ర్లిఙ్గైశ్చిహ్నితా భువి॥ రుద్రః॥ అన్యం దేవం పరత్వేన వదన్త్యజ్ఞానమోహితాః। నారాయణా జ్జగన్నాథా త్తేవై పాషణ్డినస్స్మృతాః॥ ద్వేష్టారో విష్ణుభక్తానాం యేచావైష్ణవసంశ్రయాః। పాషణ్డిభిశ్చ సంయుక్తా స్తేవై పాషణ్డినస్స్మృతాః॥ కపాలభస్మాస్థిధరా యేహ్యవైదికలిఙ్గినః। ఋతేవనస్థాన్ యే చాన్యే జటావల్కలధారిణః॥ అవైదికక్రియోపేతా స్తేవై పాషణ్డినస్స్మృతాః। శఙ్ఖచక్రోర్ధ్వపుండ్రాదిచిహ్నైః ప్రియతమై ర్హరేః। గర్హితాయేద్విజాదేవి తేవై పాషణ్డిన స్స్మృతాః॥ సత్త్వశాస్త్రోక్త మాచారం యస్తు నాచరతే ద్విజః। సపాషండీతివిజ్ఞేయ స్సర్వలోకేషు గర్హితః॥ స్వతంత్రః కురుతే యస్తు కర్మ వేదోదితం మహత్ । వినావై భగవత్ప్రీత్యా సవై పాషణ్డ ఉచ్యతే ॥ సమస్తయజ్ఞభోక్తార మవిదిత్వాచ్యుతం హరిమ్। ఉద్దేశ్య దేవతామేవ జుహోతిచ దదాతి యః। స పాషండీతి విజ్ఞేయ స్స్వతంత్రో వాపి కర్మసు । యస్తు నారాయణం బ్రహ్మరుద్రాద్యైర్దైవతై స్సహ । సమత్వేనైవ వత్యేత స పాషణ్డీ భవే ద్యథా। అవస్థాత్రితయే యస్తు మనోవాక్కాయకర్మభిః । వాసుదేవం నజానాతి సపాషణ్డీ భవే ద్ద్విజః । కిమత్ర బహునోక్తేన బ్రాహ్మణా యేప్యవైష్ణవాః। తేవై పాషణ్డినో జ్ఞేయా స్సర్వలోకేషు గర్హితాః । అవైష్ణవాస్తు యేవిప్రా శ్చణ్డాలా దధమాస్స్మృతాః। తేషాం సంభాషణ స్పర్శాన్ ప్రమాదేనాపి వర్జయేత్ । ఏవం శ్రుత్వా తు సా దేవీ శంకరేణాపి భాషితమ్। విస్మయం పరమం గత్వా పునఃప్రోవాచ భా

మినీ । భగవన్పరమం గుహ్యం పృచ్ఛామి సురసత్తమ। మయి ప్రీత్యా సమాచక్ష్వ సంశయో వర్తతే భృశమ్ । కపాలచర్మభస్మాస్థిధారణం శ్రుతిగర్హితమ్ । యత్త్వయాధార్యతే దేవగర్హితం కేన హేతునా। స్త్రీచాపల్యేన దేవేశ పృచ్ఛామి త్వాం మహామతే । మహానుభావకథితం నకర్తవ్యం మహేశ్వర । త్వయాచరితమిత్యేతద్వక్తవ్యం నక్వచిత్ప్రభో । అకర్తవ్యమపి ప్రశ్నం వక్తుమర్హసి మే ప్రభో।ఇతిదేవ్యాహరః పృష్టో రహస్యే జనవర్జితే। ఉవాచ పరమం గుహ్యం యద్యదాచరణం స్వకమ్ ॥ రుద్రః॥ శృణు దేవి ప్రవక్ష్యామి యద్గుహ్యం పరమాద్భుతమ్।నవక్తవ్యం త్వయా కచ్చిజ్జనేషుకథితం మయా । అపృథక్త్వ శరీరత్వాద్వక్ష్యామి తవ సువ్రతే। నముచ్యాద్యా మహాదైత్యాః పురా స్వాయంభువాన్తరే। మహాబలపరీవారా మహావీర్యా మహౌజసః । సత్త్వకర్మరతా శ్శుద్ధా స్సర్వపాపవివర్జితాః । త్రయీధర్మయుతా స్సర్వే భగవద్భక్తిసంయుతాః। నిర్జిత్య సకలాన్ దేవా నవ్యాహతపరాక్రమాః। పదాని తేషాం జగృహుర్బలవీర్యమదాన్వితాః । తతో దేవగణా స్సర్వే భగ్నా ఇంద్రపురోగమాః । విష్ణో స్సమీపమాగమ్య భయార్తాశ్శరణం గతాః । తమాహు ర్దేవదేవేశం ప్రణిపత్య జనార్దనమ్॥ దేవాః ॥ దేవదేవ మహాదైత్యై ర్జమ్భాసురపురోగమైః । స్వంస్వం స్థానం పరిత్యజ్య భవన్తం శరణం గతాః॥ అజేయా స్సర్వదేవానాం తపో నిర్ధూతకల్మషాః । త్వమేవ తాన్ మహాదైత్యాన్ జేతుమర్హసి కేశవ ॥ ఇత్యాకర్ణ్య హరిర్వాక్యం దేవానామభయార్థినామ్। తానవధ్యా న్విదిత్వా మా ముచాచ పురుషోత్తమః॥శ్రీభగవాన్॥ త్వంచ రుద్ర మహాబాహో మోహనార్థం సురద్విషామ్। పాషణ్డాచరితం ధర్మం కురుష్వ సురసత్తమ॥ తామసాని పురాణాని కథయస్వచ సాంప్రతమ్ । మోహనానిచ శాస్త్రాణి కురుష్వచ మహామతే॥ మయి భక్తాశ్చ యేవిప్రాభవిష్యన్తి మహర్షయః। త్వచ్ఛక్త్యా తా న్సమావిశ్య కథయస్వచ తామసాన్॥ కాణాదం గౌతమం శక్తి ముపమన్యుంచ జైమినిమ్। కపిలంచైవ దుర్వాసం మృకండుంచ బృహస్పతిమ్॥ భార్గవం జామదగ్నించ దశైతాంశ్చ మహామునీన్ ।తవశక్త్యా సమావిశ్య కురుష్వ జగతోహితమ్॥ త్వచ్ఛక్త్యాశు నివిష్టాస్తే తమసోద్రిక్తయా భృశమ్। తామసాస్తే భవిష్యన్తి క్షణాదేవ నసంశయః॥ కథయన్త్యేవ తేవిప్రా స్తామసానిజగత్త్రయే। పురాణాని చ శాస్త్రాణి త్వత్పరత్వేన బృంహితాః॥ కపాలభస్మ చర్మాస్థిచిహ్నా న్యమరపూజిత । త్వమేవ ధృత్వా తాన్ లోకాన్ మోహయస్వజగత్త్రయే ॥ తథా పాశుపతం శాస్త్రం త్వమేవ కురు సువ్రత।కఙ్కాళశైవపాషణ్డమహాశైవాదిభేదతః॥ అవలమ్బ్యమతం సమ్యగ్వేదబాహ్యాద్విజోత్తమాః । భస్మాస్థిధారణా స్సర్వేభవేయు స్తేనసంశయః॥ త్వాం పరత్వేనవక్ష్యన్తి సర్వశాస్త్రేషు తామసాః । తేషాం మతమధిష్ఠాయ సర్వేదైత్యా స్సదానవాః॥ భవేయుస్తే మద్విముఖాః క్షణాదేవ నసంశయః। అహామప్య

వతారేషు త్వాంచ రుద్ర మహాబల॥ తామసానాం మోహనార్థం పూజయామి యుగేయుగే। మత మేత దవష్టభ్య పత న్త్యేవ నసంశయః॥ తచ్ఛ్రుత్వాహంయథోక్తం తం దేవదేవేనభామిని। సముద్విగ్నమనా గినో బభూవాత్ర వరాననే॥ నమస్కృత్వా పరం దేవ మబ్రువం పరమేశ్వరమ్। త్వయాజ్ఞప్త మిదం దేవకరోమి యది భూతలే॥ ఆత్మనాశాయ మే నాథ భవిష్యతినసంశయః। నశక్యంహి మయాకర్తు మేతత్కృత్యం మయాధునా॥ త్వదాజ్ఞాచ నచోల్లంఘ్యా వద కించోత్తరం మమ। ఏవ ముక్తోమయా దేవ స్సమాభాష్యచ మాం పునః॥ నాత్మనాశాయ తే వత్స భవేదిత్యాహ మాం హరిః। దేవతానాం హితార్థాయ కురుష్వ వచనం మమ॥ తవాప్యుజ్జీవనోపాయం కథయామి సురోత్తమ। నిత్యం జపన్నహోరాత్ర మ్మమనామసహస్రకమ్॥ హృదయే మాం సదా ధ్యాయన్ జపన్మన్త్రమ్మమావ్యయమ్। షడక్షర మ్మహామన్త్రం తారకబ్రహ్మముచ్యతే॥ యే భజన్తిహి మాం భక్త్యా తేషాం ముక్తి ర్నసంశయః। ఇన్దీవరదళశ్యామం పద్మపత్త్రాయతేక్షణమ్॥ శఙ్ఖాసిశార్ఙ్గాబ్జధరం సర్వాభరణభూషితమ్। పీతవస్త్రం చతుర్బాహుం జానకీప్రియవల్లభమ్॥ శ్రీరామాయ నమశ్చైతదుచ్చార్యంమన్త్రముత్తమమ్। సర్వదుఃఖహరం హ్యేత త్పాపినామపిముక్తిదమ్॥ ఇమం మన్త్రం జప న్నిత్య మ్మఙ్గళ స్త్వంభవిష్యసి। భస్మాస్థిచర్మభిర్యత్తు సంభూతమశుచిత్వయి॥ మఙ్గళం తద్భవే ద్వత్స మన్త్రోచ్చారణాచ్ఛుభాత్।త్వచ్చిత్తాన్నా పయాస్యామి సదా సర్వసురోత్తమ॥ మదన్యదేవతాభక్తిర్నజాయేత తపోధన। మనసైవాచర హృదిమాం నాథం పురుషోత్తమమ్॥ మదాజ్ఞాం కురు మత్ప్రీత్యా సర్వమేతచ్ఛుభంతవ।ఇతి సందిశ్యమాం దేవో విససర్జమరుద్గణాన్।విసృష్టాస్తేన తేదేవా నివృత్తా మాం సమాయయుః। తతో మాం ప్రార్థయామాసుర్దేవాఇంద్రపురోగమాః॥ శీఘ్రంకురు హితం దేవ యథోక్తం హరిణాధునా। దేవతానాంహితార్థాయవృత్తిం పాషణ్డినాం భువి॥ కపాలచర్మభస్మాస్థిధారణం తత్కృతం మయా।తామసానిపురాణాని యథోక్తం విష్ణునామమ॥ పాషణ్డశైవశాస్త్రాణియథోక్తం కృతవానహమ్। మచ్ఛక్త్యావై సమావిశ్యగౌతమాదిద్విజానపి॥ వేదబాహ్యాని శాస్త్రాణిసమ్యగుక్తం మయానఘే।ఇమం మతమవష్టభ్య మాం దృష్ట్వా సర్వరాక్షసాః॥ భగవద్వముఖా స్సర్వే బభూవు స్తమసావృతాః। భస్మాస్థిధారణం కృత్వామహోగ్రతమసావృతాః॥ మామేవ పూజయామాసురాత్మస్వచ్ఛందనాదిభిః।మత్తో వరప్రదానాని లబ్ధ్వాబలమదోద్ధతాః॥ అత్యన్తవిషయాసక్తాః కామక్రోధమదాన్వితాః। సత్త్వహీనాస్తు నిర్వీర్యా జితాదేవగణై స్తథా॥ సర్వకర్మపరిభ్రష్టాః కాలేయాన్త్వధమాంగతిమ్। యే మే మత మవష్టభ్య చరన్తి పృథివీతలే॥ తే సర్వే ధర్మరహితాయాస్యంతి నిరయం సదా।ఏవం దేవహితార్థాయ వృత్తింవేదవిగర్హితామ్॥ విష్ణోరాజ్ఞాం పురస్కృత్య కృతం భస్మాస్థిధారణమ్। బాహ్యాచి

హ్మ మిదం దేవి మోహనార్థాయవై ద్విషామ్ । అన్తరే హృదయే నిత్యం ధ్యాత్వా దేవం జనార్దనమ్ । జపేవై సతతం మన్త్రం తారక బ్రహ్మవాచకమ్॥ సహస్రనామసదృశం విష్ణోర్నారాయణస్యతు। షడక్షరం మహామన్త్రం రఘూణాం కులవర్ధనమ్॥ సర్వదైవ సదా దేవి సదానందసుధాప్లుతమ్। సుఖమాత్యన్తికం బ్రాహ్మ్య మశ్నామి సతతం శుభే॥ ఏతత్తే సర్వమాఖ్యాతం త్వయాపృష్టం శుభాననే। కిమన్యచ్ఛ్రోతు మిచ్ఛాస్తి తత్ప్రీతా పరిపృచ్ఛ మామ్॥ పార్వతీ॥ తామసానిచ శాస్త్రాణి సమాచక్ష్వ మమానఘ । సంప్రోక్తానీహ యైర్విప్రై ర్భగవద్భక్తివర్జితైః ॥ తేషాం నామాని క్రమశో మమాచక్ష్వ సురేశ్వర॥ రుద్రః॥ శృణు దేవి ప్రవక్ష్యామి తామసాని యథాక్రమాత్ । తేషాంశ్రవణమాత్రేణ పాతిత్యం జ్ఞానినా మపి॥ ప్రథమం హిమయాప్రోక్తం శైవం పాశుపతాదికమ్। మచ్ఛక్త్యావేశితైర్విప్రైస్సంప్రోక్తాని తతః పరమ్। కాణాదేనతు సంప్రోక్తం శాస్త్రం వైశేషికం మహత్ । గౌతమేన తథాన్యాయ్యం సాంఖ్యేన కపిలేనవై॥ ధిషణేన తథా ప్రోక్తం చార్వాకమతిగర్హితమ్। దైత్యానాం నాశనార్థాయ విష్ణునా బుద్ధరూపిణా॥ బౌద్ధశాస్త్ర మసత్ప్రోక్తం నగ్ననీలపటాదికమ్ । మాయావాదమసచ్ఛాస్త్రం ప్రచ్ఛన్నం బౌద్ధ ముచ్యతే॥ మయైవ కథితం దేవి కలౌ బ్రాహ్మణరూపిణా। అపార్థంశ్రుతివాక్యానాం దర్శయన్ లోకగర్హితమ్॥ కర్మస్వరూపంత్యాజ్యం య దత్రవై ప్రతిపాద్యతే । బ్రహ్మణః పరమం రూపం నిర్గుణం వక్ష్యతే మయా॥ సర్వస్య జగతోప్యత్ర మోహనార్థం కలౌ యుగే। వేదార్థవన్మహాశాస్త్రంమాయావాద మవైదికమ్॥ మయైవ వక్ష్యతే దేవి అసతాం నాశకారణాత్। ద్విజన్మనా జైమినినా వేదశాస్త్ర మపార్థతః ॥ నిరీశ్వరేణ వాదేన కృతం శాస్త్రం మహత్తరమ్। శాస్త్రాణీమాని గిరిజే తామసాని నిబోధమే ॥ ఇత్యాదిపద్మపురాణోక్తక్రమంబుగా హైమవతి తనపతినిం జూచి దేవా యత్యంతగర్హితంబగుపాషండసల్లాపంబు వర్జింపుమని చెప్పితి రాపాషండు లెట్టివారు వారిచిహ్నంబు లెట్టివని యడుగ రుద్రుం డద్దేవి నుద్దేశించి యోకళ్యాణీ యెవ్వరేని యజ్ఞానమోహితులై సర్వజగదేకనాథుం డగునారాయణునికంటె నితరదేవత లుత్కృష్టు లని చెప్పుదురు వారును విష్ణుభక్తులం జూచి ద్వేషించువారును వైష్ణవవ్యతిరిక్తుల నాశ్రయించువారును పాషండులతో సాంగత్యం బొనర్చువారును కపాలభస్మాస్థిధరులును వైదికచిహ్నంబులు లేనివారును వానప్రస్థులు దక్క జటావల్కలంబు లెవరు ధరియింతురు వారును నవైదికసంపత్సంయుక్తులైనవారును భగవంతునకుం బ్రియతమంబులైనశంఖచక్రోర్ధ్వపుండ్రాదిలాంఛనంబులు లేనిబ్రాహ్మణులును సాత్త్వికశాస్త్రోక్తసదాచారం బాచరింపనియత్యంతగర్హితద్విజులును భగవత్ప్రీత్యర్థంబు సేయక కేవలస్వాతంత్ర్యంబు వహించి మహత్తరంబులగువేదోదితకర్మంబు లెవ్వరొనరింతురు వారును స్వపక్షీకృతబ్రహ్మరుద్రేంద్రాది

దేవుం డగునచ్యుతుని సర్వయజ్ఞభోక్తనుగా నెఱుంగక కర్మంబులయందు స్వతంత్రులై తత్తదుద్దేశ్యదేవతలకే యాహుతు లొసంగువారును శ్రీమన్నారాయణాఖ్యుం డైనపరబ్రహ్మంబును బ్రహ్మరుద్రేంద్రాదిదేవతలతో సమానంబుగా నెవ్వరు భాషింతురు వారును నెవ్వ రవస్థాత్రయంబునందు మనోవాక్కాయకర్మంబులచే శ్రీవాసుదేవునిఁ దెలియంజాలరు వారును నింక వేయుమాట లేటికి విష్ణుభక్తులు గాని బ్రాహ్మణులును సర్వలోకగర్హితు లగుపాషండులు భగవద్భక్తిలేని బ్రాహ్మణు లధమాధములు ప్రమాదవశంబున నైన వారితోడిసంభాషణంబును దత్సందర్శనాదికంబును ముముక్షుచేతనుల కత్యంతనిషిద్ధం బని శంకరుండు వాక్రువ్వ నాకర్ణించి శర్వాణి యత్యంతవిస్మయంబుఁ జెంది స్వప్రాణనాథుం డగుభూతనాథు నుద్దేశించి దేవా భవదుక్తపాషండలక్షణంబులు విని మదీయహృదయంబు సంశయగ్రస్తంబయ్యె నొకపరమరహస్యం బడిగెద నాయెడ నీకుం గలప్రీతిచే నారహస్యార్థంబు నాకుం దెలుపుమా గుహ్యం బెయ్యది యంటివేని యవధరింపుము శ్రుతిగర్హితం బగుకపాలచర్మభస్మాస్థిధారణంబు నీ వొనర్చుటకుం గారణం బేమి స్త్రీచాపల్యంబుచే నిన్నడిగెద నని రహస్యస్థలంబున స్వకీయప్రేయసిచేఁ బ్రశ్నంబు సేయంబడి యద్దేవుం డద్దేవి నుద్దేశించి యోదేవీ నాకు నీ వర్ధశరీరం బగుటంజేసి నీ కీపరమరహస్యంబుఁ దెలిపెద నెవ్వరి కీయర్థం బెఱింగింపఁదగదు తొల్లి స్వాయంభువమన్వంతరంబునందు నముచిజంభాదిదైత్యేంద్రులందఱు మహత్తరతేజోబలవీర్యసమన్వితులై పరమభయంకరచతురంగవాహినీసహితులై సాత్త్వికకర్మనిరతులై సర్వపాపవివర్జితులై వైదికకర్మాసక్తచిత్తులై భగవద్భక్తిపరాయణులై సమస్తదేవతల జయించి బలవీర్యమదసమన్వితులై తత్తద్దేవతాస్థానంబు లన్నియు స్వవశంబులుగాఁ బరిగ్రహించిన వేల్పులందఱు నిజస్థానంబులు విడిచి విష్ణుసన్నిధికిం జని భయార్తులై తదీయపదారవిందంబులు శరణొంది దేవా జంభనముచిప్రముఖదానవులచేఁ బరాజితుల మై యస్మదీయస్థానంబుల విడిచి మాకుం బరమగతి వగునిన్ను శరణొందితిమి తపోనిర్ధూతపాతకులై మా కజేయు లగునద్దైతేయుల నీవ జయింపఁదగుదు వని ప్రార్థింప నభయార్థు లగువారివార్తల విని యార్తత్రాణపరాయణుం డైననారాయణుండు సత్కర్మనిరతులును స్వభక్తులు నగువారు తన కవధ్యు లని తనతలంపులోఁ దలంచి నన్నుం బిలిచి సురసత్తమా దేవశత్రుసమ్మోహనార్థంబుగాఁ బాషండాచరితం బగుధర్మం బాచరింపుము తామసపురాణంబు లొనరింపుము మోహనశాస్త్రంబులం గల్పింపుము మద్భక్తు లగుకాణాదగౌతమశక్త్యుపమన్యుజైమినికపిలదుర్వాసోమృకండుబృహస్పతిభార్గవరామమహర్షులఁ బదుగురను నీశక్తిచే నావేశించి యుక్తక్రమంబుగా జగద్ధితం బాచరింపుము భవచ్ఛక్తిసమావిష్టు లగునమ్మహర్షులు తమోగుణోద్రిక్తమనస్కులై భవత్పరత్వోపబృంహితంబు

లగుతామసపురాణశాస్త్రంబుల నిర్మింతురు నీవు సర్వగీర్వాణపూజితుండ వయ్యును గపాలభస్మచర్మాస్థిముఖలక్షణంబులు ధరించి జగత్త్రయంబునం గలదైత్యదానవఘాతుకులను దదంశసంభూతు లైనవారిని మోహమొందింపు మఱియునుం గాక పాశుపతకంకాళశైవపాషండమహాశైవాదిభేదభిన్నంబు లగుమోహనశాస్త్రంబుల నిర్మింపుము బ్రాహ్మణోత్తములు వేదబాహ్యం బైనయీమతం బవలంబించి భస్మాస్థిధారులై తమోగుణప్రధానులై నీవ పరతత్త్వంబనివక్కాణించుచుండు రిట్టిద్విజశ్రేష్ఠులమతం బవలంబించి సమస్తదైత్యదానవులు నాయెడ విముఖు లగుదురు నేనును రామకృష్ణాద్యవతారంబులయందుఁ దామసజనసమ్మోహనార్థంబుగా ని న్నర్చించెద నిట్లు మత్ప్రదర్శితమార్గం బనుసరించినజను లధోగతులం బడుదు రీయర్థంబునందు సంశయంబు లేదనుచు న న్నుద్దేశించి దేవాదిదేవుం డగునారాయణుండు పలికినవార్త లేను విని సముద్విగ్నమనస్కుండనై దీనమానసుండనై యతనికిం బ్రణామం బాచరించి దేవా భవదుక్తం బైనయీయర్థం బాచరించితినేని సందియంబు లేకుండ మదీయస్వరూపంబు నశించుఁ గావున నీకృత్యంబు నాకుం జేయ శక్యంబు గాదు భవదీయశాసనం బనుల్లంఘనీయంబు గావున నిర్ణయించి యొకప్రత్యుత్తరంబు నీవ వచింపఁదగుదు వని నేను బలుక భగవంతుండును సర్వదేవతాహితార్థంబుగా మదీయవచనం బవలంబింపుము నీ కిఁక సంజీవనోపాయంబుఁ జెప్పెద నది యెట్టి దంటివేని నిత్యం బహోరాత్రంబు మదీయరామనామసహస్రంబు జపించుచు యుష్మదీయహృదయకమలకర్ణికాపీఠమధ్యంబున నిందీవరదళశ్యామంబును బద్మపత్త్రాయతేక్షణంబును శంఖచక్రగదాశార్ఙ్గాసిపద్మధరంబును సర్వాభరణభూషితంబును బీతాంబరావృతకటితటంబును గల్పశాఖోపమానసువృత్తాయతసుందర చతుర్భుజంబును జానకీసమాశ్లిష్టవామపార్శ్వంబు నగుమదీయాప్రాకృతదివ్యమంగళవిగ్రహంబు ధ్యానించుచు సర్వదుఃఖహరంబు నుచ్చారణమాత్రంబుచే నెట్టిపాపిష్ఠులకైన ముక్తిదాయకంబును దారకబ్రహ్మాభిధానంబు నగుశ్రీరామాయ నమ యనియెడి యస్మదీయషడక్షరీమంత్రంబు జపించుచు విశుద్ధకల్యాణదేహుండవు గాఁగలవు మఱియును నమంగళం బగుభస్మాస్థిచర్మాదిధారణంబును మదీయమంత్రోచ్చారణప్రభావంబుచే శుచితమం బగును సకలకాలంబులయందును భవన్మానసంబునం దెడఁబాయక వసించెద నాయెడ నీ కనవరతభక్తి యుదయించుఁ గాన మదీయశాసనం బాచరింపు మెల్లకార్యంబులయందు నీకు శుభం బగు నని యాజ్ఞాపించి వేల్పుల విసర్జించి దేవా భగవదుక్తం బగునర్థంబు వేగ నీ వొనరింపుమని ప్రార్థింప సర్వగీర్వాణహితార్థంబుగాఁ బాషండాభిమతం బగుకపాలచర్మభస్మాస్థిధారణంబుఁ జేసితి భగవదుక్తక్రమంబుగా మదీయయోగశక్తిప్రభావంబుచే దుర్వాసోగౌతమకాత్యాయనాది బ్రాహ్మణోత్తములనావేశించి వేదబాహ్యంబులగు

శైవపాషండాదితామసశాస్త్రంబుల రచియించితి నిట్టినన్ను వీక్షించియీమతం బవలంబించి దైత్యదానవరాక్షసప్రముఖదుష్టప్రాణులు కేవలతామసులై భస్మచర్మాస్థిధారులై నన్నుద్దేశించి యుగ్రవ్రతంబు లొనరించి బహువిధంబుల నన్నారాధించి నావలనం దమయభీష్టంబులం బడసి బలవీర్యమదోద్ధతులై యత్యంతవిషయాసక్తులై కామక్రోధాదిదోషదూషితాంతఃకరణులై యించుకైన సత్త్వగుణంబు లేక నిర్వీర్యులై దేవగణంబుచే నిర్జితులై యంతిమకాలంబునం దధమగతిం బడి చెడుదురు పుడమియం దెవ్వరేని యీనామతం బాచరింతురు వారు ధర్మరహితులై నిరయంబునం బడుదు రీప్రకారంబుగా భగవదాజ్ఞచే వేదవిగర్హితం బైనయీమతంబు దేవహితార్థంబుగాఁ బరిగ్రహించితినో దేవీ దేవశత్రుసమ్మోహనార్థంబుగా ధరించినబాహ్యచిహ్నంబు లివి నాయంతరంగంబునందు దేవదేవుం డగుజనార్దనుని ధ్యానించుచు రఘుకులవర్ధనంబును సహస్రనామఫలదంబును సంతతాహ్లాదకరంబును దారకబ్రహ్మాఖ్యంబు నగుశ్రీరామషడక్షరీమంత్రంబు జపించుచు బ్రహ్మానుభవజనితపరమానందకందళితహృదయారవిందుండనై యున్నవాఁడ నిట్లు నీ వడిగినయర్థంబు నిస్సంశయంబుగా నీకుం దెలియం బలికితి నింక నేమి విన నిశ్చయించెద వాయర్థంబు వర్ణించెద నని రుద్రుండు పలుక రుద్రాణియు భగవద్భక్తివివర్జితు లగుబ్రాహ్మణులచే నిర్మితంబులైనతామసశాస్త్రంబులనామంబు లన్నియుఁ దెలుపుమని యర్థింపజ్ఞానవంతులకైనఁ దన్నామశ్రవణమాత్రంబుచేఁ బాతిత్యంబు సంభవించునట్టితామసశాస్త్రంబుల వాక్రుచ్చెద నాకర్ణింపుము. తొల్లి శైవపాశుపతాదిమతంబులు కొన్ని నేనె నిర్మించితి మదీయశక్త్యావిష్టు లగువిప్రులచే రచియింపంబడ్డశాస్త్రంబుల తెఱం గెఱింగించెదఁ గణాదమునివైశేషికశాస్త్రంబును గౌతముండు న్యాయశాస్త్రంబును గపిలమహాముని సాంఖ్యంబును ధిషణుం డత్యంతగర్హితం బైనచార్వాకమతంబును దైత్యదానవనాశనార్థంబు బౌద్ధరూపి యగువిష్ణుం డసత్తమం బైననగ్నత్వనీలపటధారణాదిప్రతిపాదకబౌద్ధశాస్త్రంబును నిర్మించిరి. కలియుగంబునం దొకబ్రాహ్మణరూపంబు ధరియించి ప్రచ్ఛన్నబౌద్ధమాయావాదనామంబులుగలయసచ్ఛాస్త్రంబుల నేనిర్మించెద నాశాస్త్రంబునం దామ్నాయంబుల కపార్థంబు వర్ణించెద లోకగర్హితంబగుకర్మస్వరూపత్యాగంబు విధించెద జీవేశ్వరులకైక్యంబుఁ జెప్పెద బ్రహ్మస్వరూపంబునకు నైర్గుణ్యంబు వక్కాణించెద నిట్లు దుష్టనిగ్రహార్థంబుగా నవైదికం బైనమాయావాదశాస్త్రంబు నేనె వాక్రుచ్చెద మఱియు జైమిని యనుబ్రాహ్మణుండు నిరీశ్వరవాదం బనుమహత్తరశాస్త్రం బొక్కటి నిర్మించు నో దేవీ యీశాస్త్రంబు లన్నియుఁ దామసంబులుగా గ్రహింపుమని రుద్రుం డద్దేవి నుద్దేశించి వచియించెనని గురుం డావిప్రునకుం దెలిపి మఱియ ప్పుడమినిలింపు నుద్దేశించి వత్సా భవిష్యత్పురాణంబునం జతుశ్చత్వారింశదధ్యా

యంబునందును వరాహపురాణంబునందేకసప్తతితమాధ్యాయంబునను నాది
త్యపురాణంబునఁ ద్రయస్త్రింశదధ్యాయంబునందును బ్రాజాపత్యస్మృతియందును
విజ్ఞానేశ్వరీయంబునందును బరాశరసంహితయందును నారదీయబ్రహ్మాండగా
రుడవామనాదిపురాణంబులయందును నీతామనశాస్త్రోత్పత్తిక్రమంబు ప్రపం
చితంబై యున్నది. మఱియును, శ్లో॥ విజయం కాణకీణేచ సుప్రభేదంచ
వాధుళమ్ । మకుటం కామికం చిత్త్ర్యం వీరనామాగమం తథా ॥ చన్ద్రి
జ్ఞానం శర్మయుక్తం సన్థానం పారమేశ్వరమ్। పోగ్దీతం మఞ్జువత్ సూక్ష్మంవి
మలం చిత్ప్రియం తథా॥నిశ్వాసం లలితం బిమ్బంభవనం తుజగత్థిసరమ్। ఛా
యం యోగం జ్ఞానపుంజ మనలం త్వసితం తథా॥ అష్టావింశతిశాస్త్రాణిశైవా
నీమాని పార్వతి॥ అనియెడున్యాయంబున నాసురసమ్మోహనార్థంబుహరిహరా
దులచే సృజియింపంబడ్డశాస్త్రంబులు విజయంబును గాణంబునుగీణాంబునుసు
ప్రభేదంబును వాధుళంబును మకుటంబును గామికంబునుజిత్త్యంబునువీరనా
మాగమంబును జంద్రజ్ఞానంబును శర్మయుక్తంబునుసంధానంబును బారమేశ్వ
రంబును, బోగ్దీతంబును మంజువంతంబును సూక్ష్మంబునువిమలంబునుజిత్ప్రి
యంబును నిశ్వాసంబును లలితంబును బింబంబును భవనంబునుజగత్థిసరంబు
ను ఛాయంబును యోగంబును జ్ఞానపుంజంబును ననలంబును నసితంబు నని
యష్టావింశతినామంబులు గలిగిదైత్యదానవరాక్షసులకడఁ బ్రసిద్ధంబులై యుం
డుఁ గావున, శ్లో॥ అనన్తపారం బహువేదితవ్య మల్పశ్చ కాలో బహవశ్చవి
ఘ్నాః। యత్సారభూతం తదుపాసితవ్యం హంసోయథాక్షీరమివామ్బుమిశ్రమ్॥
అనియెడున్యాయంబున ననంతం బైనశాస్త్రంబుచిరకాలవేదితవ్యంబు జీవితకా
లం బల్పతమంబు విఘ్నంబు లసంఖ్యాకంబులు కావునరాయంచనీరయుక్తం
బైనక్షీరం బేర్పరించి యనుభవించుకరణి ముముక్షుచేతనుండుభగవత్స్వరూప
రూపగుణవిభూతివిస్తారప్రతిపాదకం బగుసారతమసాత్త్వికశాస్త్రంబెఱింగి పరి
గ్రహింపవలెనని గురుం డనవిని యావిప్రుండు దేవా శంఖచక్రోర్ధ్వపుండ్రాది
విష్ణులాంఛనధారణంబునకుం బ్రమాణం బేమి యని యడుగనయ్యార్యవర్యుం
డావిప్రు నుద్దేశించి "పవిత్రం తేవితతం బ్రహ్మణస్పత" ఇత్యాదిశతపథబ్రాహ్మణ
వాక్యంబును "పవిత్ర మిత్యగ్నిః,అగ్నిరైవసహస్రారః" ఇత్యాదిసామవేదప్రసి
ద్ధమైత్రావరుణశాఖోక్తియు "చక్రంబిభర్తివపుషా ప్రతప్తమ్" ఇత్యాద్యాథర్వ
ణవేదోక్తియు "నిచితేపసువర్ణ మభిద్యమానంమధ్యే బాహుమదధత్సుదర్శనమ్"
ఇత్యాదిబృహదారణ్యవాక్యంబును "ప్రతేవిష్ణో రజ్జచక్రేపవిత్ర" ఇత్యాదిబ
హ్వృచప్రథితపుష్కలసంహితోక్తిప్రపంచంబును "అగ్నినావైహోతారఃచక్రం
పాంచజన్యమ్" ఇత్యాద్యాథర్వణవాక్యజాతంబును "తప్తం చక్రం ద్విభుజేధా
ర్యమ్" ఇత్యాదికాత్యాయనోపనిషత్సూక్తియందప్తచక్రాదిభగవల్లాంఛన ధా

రణంబునకుం బ్రమాణంబుగా గ్రహింపు మింకఁ దత్తదర్థోపబృంహణంబులగు స్మృతీతిహాసపురాణవాక్యంబు లుపన్యసించెద దత్తావధానుండవై వినుము, శ్లో॥ సౌవర్ణం రజతం తామ్రం కాంస్య మాయసమేవచ। చక్రం కృత్వాతు మేధావీ ధారయే త్తద్విచక్షణః॥ ద్వాదశారంతు షట్కోణం వళిత్రయసమన్వితమ్। హారే స్సుదర్శనం నిత్యం ధారయే త్తద్విచక్షణః॥ ఇత్యాదిపాంచరాత్రాగమంబునందు శ్రీనారదోక్తక్రమంబుగా సువర్ణరజతతామ్రకాంస్యాయసంబులయం దన్యతమలోహంబుచేఁ జక్రంబుఁ జేయించి మంత్రపూతాగ్నితప్తం బైనయాచక్రం బాచార్యశ్రీహస్తంబుచే మేధావి ధరింపవలయు, శ్లో॥ అగ్నితప్తం పవిత్రం చ ధృత్వా వై బాహుమూలయోః॥ త్యక్త్వా యమపురం ఘోరం యాతి విష్ణోః పరంపదమ్॥ ఇత్యాది బ్రహ్మాణ్డోక్తక్రమంబుగా మంత్రాగ్నితప్తంబులగుసుదర్శనపాంచజన్యంబులు భుజమూలంబుల ధరియించి యమపురప్రాయంబు లైనయితరలోకంబులఁ బరిత్యజించి ముముక్షుచేతనుండు వైష్ణవం బగుపరమపదరబుఁ జెందు, శ్లో॥ లీలయాపి లిఖేద్యస్తు బాహుమూలేసుదర్శనమ్। కులకోటింస ముద్ధృత్య సగచ్ఛేత్పరమాంగతిమ్॥ ఇత్యాదివామన పురాణోక్తక్రమంబుగా నెవ్వఁడేని విలాసార్థం బైన భుజమూలంబుల శంఖచక్రంబులు లిఖించినస్వకులజాతచేతనకోటి నుద్ధరించివాఁ డుత్తమగతికిం జను, శ్లో॥ ధారయే ద్విష్ణుభక్తస్తు చక్రం బాహౌతు దక్షిణే। వామేతు శఙ్ఖరాజానం వైష్ణవం పద మాప్నుయాత్॥ అని మార్కండేయపురాణోక్తక్రమంబుగా విష్ణుభక్తుం డైనవాఁడుకుడిభుజంబునఁ జక్రంబును వామభుజంబున శంఖంబును ధరియించి వైష్ణవస్థానంబు లభించు, శ్లో॥ చక్రాదిధారణం పుంసాం పరసంబన్ధసూచనమ్। పాతివ్రత్యనిమిత్తంహి వలయాదివిభూషణమ్॥ ఇత్యాదికూర్మపురాణోక్తక్రమంబుగా మగువలకు మాంగళ్యాదివిభూషణసముదాయంబుపాతివ్రత్యద్యోతకంబై నగతిఁబురుషులకుంజక్రాదిధారణంబు పరాత్పరుం డైననారాయణునిసంబంధంబునకుసూచకం బగు, శ్లో॥ సుదర్శనేన యస్యాఙ్గం లాఞ్ఛితంతు భవేత్సదా। దేహేతస్య వసే న్నిత్యం శ్రియాయుక్తస్స్వయం హరిః॥ చక్రాయుధాఙ్కితం దృష్ట్వా యమోఽపిహ్యాది శఙ్కితః। ప్రణామం దూరతః కృత్వా విష్ణుభక్తం విమత్సరమ్॥ చక్రాఙ్కితాయ విప్రాయ విష్ణుభక్తాయ ధీమతే। భిక్షామాత్రప్రదానేన వైష్ణవీం గతి మాప్నుయాత్। వహ్నితప్తేన చక్రేణ బాహుమూలేతు లాఞ్ఛితాః। సర్వ పాపానిసన్తీర్యభవిష్య న్తీశ్వరోపమాః॥ అగ్నితప్తేన చక్రేణ బాహుమూలేతు లాంఛితః॥ రౌరవాత్కుల ముద్ధృత్య విష్ణులోకే మహీయతే॥ ఇత్యాదిబృహన్నారదీయోక్తక్రమంబుగా నెవ్వానిశరీరంబు సుదర్శనాఖ్యచక్రంబుచే లాంఛితం బగువానిదేహంబునందు లక్ష్మీసమేతుండై విష్ణుండు నిత్యనివాసం బొనర్చుఁ జక్రాయుధాంకితుం డై విమత్సరుం డైనవిష్ణుభక్తునిం జూచి యముండును ధన

మానసంబున భయంబుఁ జెంది యతనికిం బ్రణామం బాచరించుఁ జక్రాంకితుండును విశుద్ధబుద్ధియు విష్ణుభక్తుండు నగువిప్రునకు భిక్షామాత్రప్రదానంబుచే గృహమేధి వైష్ణవపదంబుఁ జెందు సమస్తప్రాణులు మంత్రపూతాగ్నితప్తంబగుసుదర్శనచక్రంబుచే బాహుమూలంబులందు లాంఛితులై సర్వపాపాస్పదంబగుసంసారసముద్రంబు దాఁటి శ్రీమన్నారాయణసాయుజ్యంబుఁ జెందుదురు మంత్రపూతాగ్నితప్తంబైనచక్రంబుచే భుజమూలంబునందు లాంఛితుండైనవాఁడు రౌరవం బనునరకంబువలన స్వకులం బుద్ధరించి విష్ణులోకంబునందు సుఖించు, శ్లో॥ పశుపుత్రాదికం సర్వం గృహోపకరణానిచ। అఙ్కయేచ్ఛఙ్ఖచక్రాభ్యాం నామకుర్యాచ్చ వైష్ణవమ్॥ స్త్రియాసహైవ కర్తవ్యం గృహస్థస్య విధానతః। సంస్కారపంచకం తేన భవేత్సాధర్మచారిణీ॥ తాపాదిపంచసంస్కారా గృహస్థస్య యథావిధి। ఆచార్యేణద్వయం కార్యంస్వగృహ్యోక్తవిధానతః॥ ఇత్యాదిశాండిల్యస్మృత్యుక్తక్రమంబుగా గృహస్థుండుపశుపుత్రాదికంబును గృహోపకరణంబులును శంఖచక్రాంకితంబులుగాఁ జేసి విష్ణునామాభిధానంబులం జేయవలయు నిజపత్నీసమేతుండై నగృహమేధికియథాశాస్త్రంబుగానాచార్యుండు సంస్కారపంచకం బాచరింపవలయు, శ్లో॥ ప్రథమం తాపసంస్కారం పావనం మునిభిస్స్మృతమ్। సర్వాశ్రమేషు వసతాం స్త్రీణాంచ ద్విజసత్తమ॥ అగ్నితప్తేన చక్రేణ బాహుమూలేతు లాంఛితాః। తేయాన్తి పరమం స్థానంపునరావృత్తివర్జితమ్॥ అగ్నినైవతు సన్తప్తం చక్ర మాదాయవైష్ణవమ్। దాహయేత్సర్వవర్ణానాం విష్ణుసాలోక్యసిద్ధయే॥ దక్షిణేతు భుజేవిప్రో బిభృయాద్వై సుదర్శనమ్। సవ్యేతు శఙ్ఖం బిభృయాదితి బ్రహ్మవిదో విదుః॥ చక్రాఙ్కితాయ విప్రాయ స్వభోజ్యాన్నందదాతియః।తదన్నం మేరుతుల్యం స్యా దశ్నుతేదివిదేవవత్॥ ఇత్యాదిపారాశర్యస్మృత్యుక్తక్రమంబుగా బ్రహ్మచర్యాద్యాశ్రమస్థులగు పురుషులకును స్త్రీలకును భుజమూలంబులయందుఁ బరమపావనం బైనతప్తచక్రాదిధారణం బవశ్యకర్తవ్యంబు పరమస్థానప్రాపకంబు నగుఁ జక్రాంకితుండగువిప్రున కెవ్వఁడేని స్వభోజ్యాన్నం బర్పించు నాయన్నంబు మేరుతుల్యంబగు నతండు దేవలోకంబునందు సకలభోగంబు లనుభవించు, శ్లో॥ అఙ్కయేచ్ఛఙ్ఖచక్రాద్యై రాత్మనో బాహుమూలయోః। కళత్రవత్సభృత్యేషు పశ్వాదిషు చ సర్వదా॥ ఇత్యాదిపద్మపురాణోక్తక్రమంబుగాఁ దప్తచక్రాదిభగవల్లాంఛనంబుల స్వబాహుమూలంబులధరియించి నిజపుత్రకళత్రభృత్యపశ్వాదులకట్లొనర్పవలయు, శ్లో॥ చక్రాఙ్కితభుజా స్సర్వే ప్రహ్లాదేనధ్రువేనచ। విభీషణేనబలినా రుక్మాఙ్గదశుకేనచ॥ మాన్ధాత్రాహ్యమ్బరీషేణ మార్కండేయముఖై ర్బుధైః। శఙ్ఖాదిచిహ్నితై స్సర్వై ర్దేహం కృత్వాచ పుత్రక॥ ఇత్యాదిస్కాందప్రసిద్ధబ్రహ్మనారాయణసంవాదోక్తక్రమంబుగా శంఖచక్రాదిచిహ్నితనిజభుజు లగుప్ర

హ్లాదోత్తానపాదవిభీషణబలిరుక్మాంగదశుకమాంధాత్రంబరీషమార్కండేయప్రముఖబుధాగ్రణులచే సమస్తజనులును చక్రాంకితులైరి మఱియును, శ్లో॥ ఋషయ స్సిద్ధగన్ధర్వాః పాతాళే పన్నగేశ్వరాః। వహ్నితప్తం హరేశ్చక్రంశఙ్ఖం చైవవిధానతః। ధారయన్తి ముదాయుక్తా వృత్రస్యవధకాఙ్క్షిణః। తస్మాత్త్వమపిరాజేన్ద్ర కురుకృష్ణాయుధాఙ్కితమ్। స్వదేహం నిజసంగ్రామేష్వజయ్యస్త్వంభవిష్యసి॥ ఇత్యాదిపృథుసనత్కుమారసంహితోక్తక్రమంబుగా ఋషులు నణిమాదియోగసిద్ధులును గంధర్వులును బాతాళంబునం బన్నగేంద్రులును వృత్రవధాకాంక్షులై యథాశాస్త్రంబుగా వహ్నితప్తంబు లగుశంఖచక్రంబుల సంతోషపూర్వకంబుగా నిజభుజమూలంబుల ధరింతురు. కావున రాజేంద్రా నీవును శంఖచక్రాంకితబాహుమూలుండ వైతివేని రణరంగంబునందు శత్రువుల కజయ్యుండ వగుదువు, శ్లో॥ వైష్ణవా మునయ స్సర్వే విష్ణుచక్రేణ ముద్రితాః। తేషాం దర్శనమాత్రేణ మహాపాతకనాశనమ్॥ అతిపాపప్రసక్తోఽపి విష్ణుచక్రాంకితస్యతు। పాదోదకం పిబేద్యస్తు సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే॥ ఇత్యాదివిష్ణురహస్యోక్తక్రమంబుగావిష్ణుచక్రముద్రితులై వైష్ణవులైనమననశీలురదర్శనమాత్రంబుచే మహాపాతకంబులు నశించు నత్యంతపాతకప్రసక్తుండైనను విష్ణుచక్రాంకితునిపాదోదకంబుఁగ్రోలెనేని సర్వపాపవిముక్తుం డగును, శ్లో॥ చక్రాఙ్కితస్య విప్రస్య పాదప్రక్షాళితం జలమ్। పీత్వాపాతకసాహస్రైర్ముచ్యతేనాత్రసంశయః॥ యస్మిన్ తీర్థేకృతస్నానావైష్ణవాశ్చక్రలాఞ్ఛితాః। తస్మిన్ స్నానం ప్రకుర్వీత విష్ణుసాలోక్యమాప్నుయాత్॥ చక్రాఙ్కితస్య సామీప్యే తపః కుర్యాత్ప్రయత్నతః। స్నానం దానం జపో హోమం తత్సర్వం చాక్షయంభవేత్॥ శరీరం దృశ్యతే యస్యవిష్ణుచక్రేణ లాఞ్ఛితమ్। గఙ్గాజలసమం మన్యే దేహం తత్పాపవర్జితమ్॥ విష్ణుచక్రాఙ్కితో విప్రో భుంజానోపియతస్తతః। నలిప్యతే న పాపేన తమసేవప్రభాకరః॥ చక్రాఙ్కితభుజం విప్రం యోభూమ్యామభివాదయేత్। లలాటే పాంసుసంఖ్యాని విష్ణులోకే మహీయతే॥ అవిద్యోవాసవిద్యోవాశఙ్ఖచక్రోర్ధ్వపుణ్డ్రధృత్। నృణాం హన్తి సమస్తాఘం తమస్సూర్యోదయో యథా॥ విష్ణుచక్రాఙ్కితం విప్ర మేకరాత్రంతు వాసయేత్। విష్ణులోకనివాసస్తు పూజ్యఏవ న సంశయః॥ ఇత్యాదిహారీతస్మృత్యుక్తక్రమంబుగా మానవుండు చక్రాంకితుం డగు విప్రునిపాదప్రక్షాళనోదకంబుఁ గ్రోలి పాతకసహస్రవినిర్ముక్తుం డగునీయర్థంబున సంశయంబు లేదు. చక్రలాంఛితు లగువైష్ణవు లేతీర్థంబునందవగాహనంబుఁజేయుదు రాతీర్థంబునం గృతస్నానుండైనవాఁడు విష్ణుసాయుజ్యంబులభించుఁ జక్రాంకితుండైనవానిసమీపంబునఁ బ్రయత్నపూర్వకంబుగాఁ జేయంబడుతపస్స్నానదానజపహోమసముదాయంబక్షయంబగు నెవ్వనిశరీరంబువిష్ణు

చక్రలాంఛితంబై చూపడుఁ బాపవర్జితంబై నయద్దేహంబు భాగీరథీతీర్థసదృశంబు
గాఁ దలఁపఁదగు. విష్ణుచక్రాంకితుం డగువిప్రుం డెచట భుజించియుఁ దమఃపట
లంబుచేఁ బ్రభాకరునిమాడ్కిఁ బాపంబుచే స్పృశియింపంబడక యుండుఁజక్రాం
కితుం డగువిప్రునిం జూచి పుడమిపై సాష్టాంగప్రణామం బెవ్వఁ డాచరించు
వాఁడు స్వలలాటసక్తపరాగసమసంఖ్యసంవత్సరంబులు విష్ణులోకంబున సుఖించు
నవిద్యుఁడైనను సవిద్యుఁడైనను శంఖచక్రోర్ధ్వపుండ్రంబులు ధరియించినవాఁ
డుదయించినసూర్యుం డంధకారంబుఁ బాపినట్లు తన్నుం గనుఁగొన్నవారిసమస్త
పాపంబులు పరిహరించు విష్ణుచక్రాంకితుండైనవిప్రునిఁ దనగృహంబునం దొక
దినంబైన నుంచి యుపచరించినవాఁడు విష్ణులోకంబున నిత్యనివాసంబుఁ జెంది
పూజ్యుం డగు సంశయింపఁ బని లేదు, శ్లో॥ శరీరే యస్య కస్యాపి దృశ్యతే వై
సుదర్శనమ్। తస్మైకుర్వీత పక్షీన్ద్ర నమస్కారాన్ ప్రయత్నతః॥ అభ్యంగనాది
భుక్త్యన్తం యః కరోతి సమాహితః। చక్రాంకితాయ విప్రాయ విష్ణుసాలోక్య
మాప్నుయాత్॥ ఇత్యాదివిష్వక్సేనసంహితోక్తక్రమంబుగా నెవ్వాని శరీరంబు
నందు సుదర్శనచక్రలాంఛనంబు పరిదృశ్యమానం బగు వానికిం బ్రయత్నపూ
ర్వకంబుగా నమస్కారంబు లాచరింపవలయు, స్వస్థచిత్తుండై యేపురుషుండైనఁ
జక్రాంకితుండగుబ్రాహ్మణున కభ్యంజనాదిభోజనాంతోపచారంబు లొనరించు
వాఁడు విష్ణుసాయుజ్యంబుఁ జెందునని విహగేంద్రునుద్దేశించి విష్వక్సేనుం డాన
తిచ్చె, శ్లో॥ సగోత్రమపి యశ్శ్రాద్ధే చక్రాంకితభుజం చరేత్। రౌరవాత్కుల
ముద్ధృత్య విష్ణులోకే మహీయతే॥ ఇత్యాది హారీతధర్మోక్తక్రమంబుగా జ
క్రాంకితుండును సగోత్రుండునగువిప్రునైన శ్రాద్ధకర్మంబునం దెవ్వఁడు నియమిం
చు వాఁడు రౌరవాఖ్యనరకంబువలన స్వకులం బుద్ధరించి విష్ణులోకంబున సుఖిం
చు, శ్లో॥ కృష్ణాయుధాఙ్కితో మర్త్యో యత్ర యత్రావతిష్ఠతి। శ్మశానమపి త
త్తీర్థం కింపునః పుణ్యభూమయః॥ కిం కరిష్యన్తి లోకేస్మిన్ ప్రయాగమరణాది
కమ్। చక్రాంకనశరీరస్య గృహే ముక్తిః కరేస్థితా॥ యస్యాన్తకాలే దేహే
తులాఞ్ఛితం జాయతే హరేః। దృష్ట్వా తస్తుభయం యాన్తి యమేన సహకి
ఙ్కరాః॥ చక్రాఙ్కితభుజో యస్తు శ్మశానే మ్రియతే యది। ప్రయాగేయా
గతిః ప్రోక్తా సాగతిస్తస్య నారద॥ చక్రాంకితాయ విప్రాయ కన్యాదానంక
రోతి యః। పరమానన్ద మాప్నోతి తద్విష్ణోః పరమం పదమ్॥ విష్ణుచక్రాంకితం
దృష్ట్వా యోభ్యుత్థాయ కృతాంజలిః। స స్వం కులం సముద్ధృత్య విష్ణులోకేమ
హీయతే॥ చక్రాంకితభుజాయేతు పఙ్క్తిమధ్యేతు భుంజతే। సాపఙ్క్తి స్స్వ
ర్గలోకేచ దేవపఙ్క్తిషు పూజ్యతే॥ శఙ్ఖచక్రాంకితం విప్రం దృష్ట్వా యోహ్లా
దితోభవేత్। పరమంపద మాప్నోతి కింపునస్త్వైహికంఫలమ్॥ చక్రాంకితస్య
నామాని యఃపఠేద్భక్తిమాన్నరః। సర్వపాతకనిర్ముక్త స్సయాతి పరమంపద

మ్॥ విష్ణుచక్రాంకితో విద్వాన్ యస్మిన్ దేశే వసేత్సుఖమ్। సదేశో మత్ప్రియః పుణ్యో వైష్ణవానాంమమప్రియే॥ ఇత్యాదిపద్మపురాణోక్తక్రమంబుగాఁ జక్రాంకితుం డగుమర్త్యుం డెచ్చటనుండు నాప్రదేశంబు శ్మశానం బైనను బవిత్రంబగునతండు పుణ్యభూములయందు వసించెనేనియాస్థలప్రభావం బెంత సవచ్చు మనుజుండు ప్రయాగమరణాదికంబునకై ప్రయత్నం బేల సేయవలయు. వాఁడు చక్రాంకితుం డాయెనేనియతనికపవర్గంబు కరతలామలకంబగు నెవ్వని కంతకాలంబునందైన భగవల్లాంఛనంబులు సంభవించు వానిం జూచి యమభటులు యమునితోడంగూడ భయంబుఁ జెందుదురు చక్రాంకితుండై నవాఁడు పితృకాననంబునందైన మృతిఁబొందెనేని ప్రయాగమరణంబువలనఁ గలుగుగతి వానికి సంభవించుఁ జక్రాంకితుం డైనవిప్రునకుఁ గన్యాదానం బెవ్వఁ డాచరించువాఁడు పరమానందమయం బగుపరమపదంబుఁ జెందు విష్ణుచక్రాంకితునిం జూచి యెవ్వఁడేని ప్రత్యుత్థానాదికం బాచరించు వాఁడు స్వకులం బుద్ధరించి విష్ణులోకంబున సుఖించుఁజక్రాంకితభుజు లేపంక్తిమధ్యంబునభుజింతురాపంక్తి స్వర్గలోకంబున దేవపంక్తులయందుఁ బూజింపంబడు. శంఖచక్రాంకితుం డగువిప్రునిం జూచి యెవ్వఁ డానందించు వాఁడు పరమపదంబుఁ జెందు వాని కైహికఫలంబును గైముతికన్యాయసిద్ధంబు భక్తిమంతుండగునేనరుండైనఁ జక్రాంకితునినామంబులు పఠించును వాఁడు సర్వపాతకనిర్ముక్తుండై పరమపదంబుఁ జెందు. విష్ణుచక్రాంకితుం డగుపండితుం డేదేశంబునందు సుఖంబుగా వసించు నద్దేశంబు వైష్ణవులకును నాకును బ్రియంబగు, శ్లో॥ యో నరో మమ భక్తస్తు దివ్యచిహ్నానిధారయేత్ । శ్వపాకో వాథ గోఘ్నో వామమలోకంసగచ్ఛతి॥ ఇత్యాదిభవిష్యత్పురాణోక్తక్రమంబుగా శ్వపాకుండైనను గోఘ్నుండైనను మద్భక్తుండై మదీయదివ్యచిహ్నంబులఁ దాల్చెనేని వాఁ డస్మదీయంబగు లోకంబునకుం జనును, శ్లో॥ నారాయణాయుధై ర్నిత్యం చిహ్నితో యస్య విగ్రహః । పాపకోటిశతం దగ్ధం తస్మిన్దృష్టే భవేత్సదా ॥ శంఖచక్రోర్ధ్వపుండ్రాదిధారయే ద్బ్రాహ్మణస్సదా । శ్రాద్ధాదిసర్వకర్మార్హ ఇత్యుక్తంకిమతఃపరమ్॥ ఇత్యాదిబ్రహ్మాండపురాణోక్తక్రమంబుగానారాయణాయుధంబుచేనెవ్వానివిగ్రహంబు చిహ్నితంబగుఁదదంగద్రష్టలకుఁ బాతకకోటిశతంబు దగ్ధంబై చనుశంఖచక్రోర్ధ్వపుండ్రాదిభగవల్లాంఛనంబుల ధరించినబ్రాహ్మణుఁడు శ్రాద్ధాదిసర్వకర్మంబులం దర్హతముండగును, శ్లో॥ భుజే చక్రం ద్విజాతీనాం శిరస్స్యక్రంతు దైవతమ్ । అచక్రద్విజదేవానాం పూజాదానంచ నిష్ఫలమ్ ॥ ఇత్యాదిశిల్పశాస్త్రోక్తక్రమంబుగా ద్విజాతులకు భుజంబున దేవతలకుశిరస్థలంబునఁజక్రధారణంబు ప్రసిద్ధం బది లేనిద్విజదేవతలకుఁ జేసినదానంబు నర్చనంబును నిష్ఫలంబగు. శ్లో॥ చక్రాంకితభుజాః కేచి ద్యత్రయత్ర వసంతిహి। యోజనాని త

ధాత్రీణి మమ క్షేత్రం వసుంధరే॥ అశ్వమేధసహస్రస్య వాజపేయశతస్యచ। తత్ఫలం ప్రాప్యతే తస్య మదీయాయుధధారణాత్ ॥నివసన్తి మహాత్మానో యత్ర చైకాన్తినోద్విజాః। దేవా దేవర్షయో నిత్యం తద్దేశం పర్యుపాసతే॥ ఇత్యాదివరాహపురాణోక్తక్రమంబుగాఁ జక్రాంకితభుజు లగువా రెందెందు వసింతురద్దేశం బంతట యోజనత్రయపర్యంతంబు మదీయక్షేత్రం బగు. మదీయాయుధధారణం బొనరించినవానికి నశ్వమేధసహస్ర ఫలంబును వాజపేయశత ఫలంబును సమకూడును. మహాత్ము లగు నేకాంతు లెచ్చట వసింతురు దేవఋషు లాస్థలంబెడఁబాయక నివసింతురని శ్రీవరాహదేవుండు భూదేవి కానతిచ్చె. శ్లో॥ బ్రాహ్మణైః క్షత్రియైర్వైశ్యై శ్శూద్రైశ్చ కృతలక్షణైః। అర్చనీయశ్చ వన్ద్యశ్చ నిత్యముక్తైస్స్వకర్మసు॥ ఇత్యాదిభీష్మపర్వోక్తక్రమంబుగా ధృతవిష్ణులక్షణులై నిత్యముక్తు లగుబ్రహ్మక్షత్రియవైశ్యశూద్రులచే భగవంతుం డర్చనీయుండును వందనీయుండు నగును, శ్లో॥ అష్టాక్షరవిద స్సర్వే తప్తచక్రాంకితా స్తథా। సేవకా వాసుదేవస్య తత్త్రైవ నటనర్తకాః॥ అన్యేచ వైష్ణవా స్తత్ర సర్వే చక్రేణలాంఛితాః ॥ఇత్యాదిలింగపురాణోక్తక్రమంబుగా నష్టాక్షరవిదులును దప్తచక్రాంకితులును వాసుదేవసేవకులు నగుసమస్తచేతనులు వైష్ణవు లనంబడుదురు, శ్లో॥ యేషాం చక్రాంకితం గాత్రం శూద్రేష్వపిచ దృశ్యతే। తేవై స్వర్గస్య నేతారో బ్రాహ్మణా భువి దుర్లభాః॥ ఇత్యాదిస్కాందపురాణోక్తక్రమంబుగా శూద్రులయం దైన నెవ్వరిగాత్రంబులు చక్రాంకితంబులై యుండు వారు స్వర్గనేతలును బ్రాహ్మణులును, శ్లో॥ వినా యజ్ఞోపవీతేన వినా చక్రస్య ధారణాత్। వినాద్వయేన వై విప్రశ్చణ్డాలత్వ మవాప్నుయాత్ ॥ విప్రుండు యజ్ఞోపవీత చక్రధారణద్వయంబులతో వినాభూతుండాయెనేని చండాలత్వంబుఁ జెందు. శ్లో॥ సల్లాపా ద్దర్శనా ద్దానాద్యజనా ద్వన్దనాదపి। చక్రాంకితస్య విప్రస్య విష్ణుసాయుజ్య మాప్నుయాత్ ॥ ఇత్యాదిపాద్మోక్తక్రమంబుగాఁ జక్రాంకితుం డగువిప్రునిం జూచి యతనితో సల్లాపం బొనర్చినను నతనికి దానంబు జేసినను నతని నారాధించిన నతనికి నమస్కరించినను మనుజుండు విష్ణుసాయుజ్యంబుఁ జెందు. శ్లో॥ కృష్ణాయుధాఙ్కితో భూత్వా పితృకార్యం కరోతియః। తత్సర్వం ప్రతిగృహ్ణాతి గయాయాంతు గదాధరః॥ కృష్ణముద్రాంకితో యస్తు దైవం పిత్ర్యం కరోతియత్ । నిత్యం నైమిత్తికం తత్తు ప్రత్యహంచాక్షయం భవేత్ ॥ చక్రాఙ్కితభుజో భుఙ్క్తే యస్యాం పఙ్క్తౌ ద్విజోత్తమః। పునాతి సకలాం పఙ్క్తిం గఙ్గేవోత్తరవాహినీ ॥ శ్రాద్ధకాలే న చాయాన్తి భీతా రాక్షసదానవాః। శంఖం చక్రం గదాం పద్మం దృష్ట్వా కృష్ణస్యవిగ్రహే॥ ఇత్యాదిసనత్కుమారసంహితోక్తక్రమంబుగా నెవ్వండేని కృష్ణాయుధాంకితుండై శ్రాద్ధకర్మం బొనరించుఁ దత్కర్మం బంతయు గయయందు

గదాధరుండు ప్రతిగ్రహించు నెవ్వండేని కృష్ణముద్రాంకితుం డై దైవం
బును బిత్ర్యంబును నైమిత్తికంబు నాచరించు నది యంతయుఁ బ్రత్యహం బ
క్షయంబగుఁ జక్రాంకితుం డగుద్విజోత్తముం డేపంక్తియందు భుజించు నా
పంక్తి నంతయు నతం డుత్తరవాహిని యగుగంగభంగిఁ బవిత్రం బొనరు శ్రాద్ధ
కాలంబునఁ గర్తృభోక్తృవిగ్రహంబులయందు శంఖచక్రాదిభగవల్లాంఛనంబు
లం జూచి రాక్షసులు దానవులు నచటికే తేర వెఱతురు. శ్లో॥ చక్రాంకితభుజం
దృష్ట్వా యస్తుతం నాభివాదయేత్। తిర్యగ్యోనిశతంప్రాప్య విష్ఠాయాం జాయ
తే క్రిమిః॥ యజ్ఞో దానం తపో హోమో భోజనం పితృతర్పణమ్।చక్రలాంఛన
హీనస్య విప్రస్యవిఫలం భవేత్ ॥తీర్థస్నానఫలం నాస్తి భూగోదానఫలం తథా।
అవైష్ణవస్య విప్రస్య సర్వం శశ్వ ద్వినశ్యతి। రూపలావణ్యసంయుక్తా మహావం
శోద్భవా ద్విజాః। అవైష్ణవాన శోభంతే నిర్గంధాఇవ కింశుకాః॥విద్యావినయస
మ్పన్నా విశాలకులసమ్భవాః।విష్ణుభక్తివిహీనాయే చణ్డాలసదృశాఃస్మృతాః॥
ఇత్యాదిభవిష్యత్పురాణోక్తక్రమంబుగా నెవ్వండేని చక్రాంకితభుజుని జూచి
యభివాదనంబు సేయకుండు వాఁడుతిర్యగ్యోనిశతంబుఁ జెంది నికృష్టతమక్రిమిజ
న్మంబు లభించు.మఱియును జక్రలాంఛనహీనుం డైనవిప్రునకు యజ్ఞదానతపో
హోమభోజనపితృతర్పణంబులు నిరర్థకంబు లగును. మఱియు నవైష్ణవుం డగు
విప్రునకుఁ దీర్థస్నానభూగోదానాదిసకలపుణ్యఫలంబులు సారెసారెకు నశించు
రూపలావణ్యసంపన్నులు మహాకులీనులు నగుబ్రాహ్మణు లవైష్ణవు లై రేని నిర్గం
ధంబు లగుపలాశపుష్పంబులపగిదిఁ బ్రకాశింపరు.విద్యావినయసంపన్నులు వి
శాలకులసంభవులు నైనవారైనను విష్ణుభక్తి లేకుండిరేని చండాలసదృశు లగు
దురు, శ్లో॥ సర్వభూతదయాయుక్తం వైష్ణవం ద్వేష్టియోనరః। సచణ్డాలో మ
హాపాపీ రౌరవం నరకం వ్రజేత్ ॥ ఇత్యాదిహరివంశప్రసిద్ధరుద్రవాక్యక్రమంబు
గా నెవ్వండేని సర్వభూతదయాయుక్తుం డగువైష్ణవుని ద్వేషించునో వాఁడు మ
హాపాపి యైనసద్యశ్చండాలత్వంబుఁ జెంది రౌరవాఖ్యనరకంబునఁబడు, శ్లో॥ వినా
యజ్ఞోపవీతేన వినా చక్రస్యధారణాత్ ।వినా ద్వయేన వై విప్రశ్చణ్డాలత్వ మ
వాప్నుయాత్ ॥ శఙ్ఖచక్రోర్ధ్వపుణ్డ్రాదిరహితో బ్రాహ్మణాధమః। సజీవన్నేవ
చణ్డాల స్సర్వకర్మబహిష్కృతః॥ ఇత్యాదిపారాశర్యస్మృత్యుక్తక్రమంబుగాయ
జ్ఞోపవీతంబును ద్వయమంత్రంబునుశంఖచక్రోర్ధ్వపుండ్రాదిభగవల్లాంఛనంబులు
ను లేనివిప్రుం డధమాధముం డై సర్వకర్మబహిష్కృతుం డగును, శ్లో॥ అచ
క్రధారిణోవిప్రాః సర్వకర్మసు గర్హితాః । అవైష్ణవత్వ మాపన్నా నరకం యా
న్తి నిశ్చయమ్॥ చక్రచిహ్నాదిరహితం ప్రాకృతం కలుషాన్వితమ్। అవైష్ణవంతు
తం దూరాచ్ఛ్వపాకమివ సంత్యజేత్ ॥ ఇత్యాదిహారీతస్మృత్యుక్తక్రమంబుగాఁ
జక్రధారణంబు లేక వైష్ణవులు గాక యున్నభూసురులు సర్వకర్మగర్హితులైన

రకంబునం బడుదురు. చక్రాదిచిహ్నంబులు భగవద్భక్తియు లేక కలుషాన్వితుం
డైన కేవలప్రాకృతునిం జూచి శ్వపాకునిగతి దూరంబుగాఁ బరిత్యజింపవలయు,
శ్లో॥ సల్లాపా ద్దర్శనా ద్దానా ద్యజనా ద్వందనా దపి। చక్రాంకితస్య విప్రస్య వి
ష్ణుసాయుజ్య మాప్నుయాత్ ॥ తథైవచక్రహీనస్య పూజనా ద్వందనా దపి। వై
ష్ణవో నిరయం యాతి యావదాభూతసంప్లవమ్॥ అచక్రధారీయో విప్ర శ్శ్రు
తిస్మృతిసమన్వితః। త్యజేచ్చండాలభాణ్డస్థం తం విప్ర మమృతంయథా॥ ఇత్యా
దిపద్మ పురాణోక్తక్రమంబుగాఁ జక్రాంకితుం డగువిప్రునిసల్లాపదర్శనాదికంబు
విష్ణుసాయుజ్య ప్రదంబట్లు వైష్ణవుండు చక్రహీనునిఁ బూజించిననునమస్కరించి
నను బ్రళయపర్యంతంబు నిరయంబునఁ బడు నేవిప్రుండైన శ్రుతిస్మృతిసమన్వి
తుండై చక్రలాంఛనరహితుండాయె నేనియతండు చండాలభాండస్థామృతంబు
పోలికఁ బరిత్యాజ్యుం డగు, శ్లో॥ శ్రీకృష్ణచక్రాంక విహీనగాత్రం శ్మశానతుల్యం
పురుషోఽథనారీ। దృష్ట్వానరస్త స్స్నపతే సవాసాస్స్నాత్వాసమర్చేద్ధరిమంగని
త్యమ్॥ చక్రచిహ్నవిహీనంతు యశ్శ్రాద్ధే భోజయిష్యతి। వ్యర్థం భవతి తత్సర్వం
నిరాశాః పితరోగతాః॥ ఇత్యాదినారదీయోక్తక్రమంబుగా స్త్రీపురుషు లెవ్వరై
నశ్మశానతుల్యంబగుశంఖచక్రాదిభగవల్లాంఛనరహితశరీరంబుఁ జూచి రేనిసచే
లస్నానం బాచరించి హరి నశ్రాంతం బర్చింపవలయుఁ జక్రాదిహరిచిహ్నంబులు
లేనివిప్రుని శ్రాద్ధకర్మంబునం దెవ్వఁడు భుజియింపం జేయు వాఁ డొనర్చిన యా
శ్రాద్ధంబంతయు వ్యర్థంబగుఁ బితృదేవతలు నిఃస్పృహులై చనుదురు, శ్లో॥ అచ
క్రధారిణం విప్రం య శ్శ్రాద్ధే భోజయిష్యతి। రేతోమూత్రపురీషాది పితృ
భ్య స్సప్రయచ్ఛతి॥ తస్మాచ్చక్రం విధానేన తప్తం వై ధారయేద్ద్విజః। ఇత్యాది
శ్రుతిభిఃప్రోక్తం విష్ణో శ్చక్రస్యధారణమ్। తస్మా చ్చక్రాదిసంస్కారాః కర్త
వ్యాముని సత్తమ। చక్రలాంఛనహీనేన కృతం కర్మచ నిష్ఫలమ్॥ ఆచార్యోవి
ధివత్కుర్యాచ్చక్రపుణ్డ్రాదిసత్క్రియామ్। పురతోఽగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య స్వగృహ్యో
క్తవిధానతః॥ ఇత్యాదిపరాశరస్మృత్యుక్తక్రమంబుగా నెవ్వఁడు శ్రాద్ధకర్మం
బునందుఁ జక్రాదిభగవల్లాంఛనంబులు లేనిబ్రాహ్మణు భుజియింపం జేయు వాఁడు
పితృదేవతలకు రేతోమూత్రపురీషాదిప్రదుం డగుంగావునఁ బూర్వోక్తక్రమంబు
గా శ్రుతిస్మృతీతిహాసపురాణాదిసకలశాస్త్రప్రసిద్ధం బగుతప్తచక్రాంకనంబు వే
దవిదాచార్యశ్రీహస్తంబుచే లభించి ముముక్షుచేతనుండు కృతార్థుం డై పరమ
పదంబుఁ జెందు. నింక నూర్ధ్వపుండ్రధారణంబునకుం బ్రమాణంబు లుపన్యసింతు
నాకర్ణింపుము, "ధృతోర్ధ్వపుండ్రమ్" ఇత్యాదికఠవల్లియు "ధృతోర్ధ్వపుండ్రః"
ఇత్యాదిమహోపనిషద్వాక్యప్రపంచంబును 'హరేఃపదాకృతి' మిత్యాద్యథర్వ
వేదవాగ్విస్తరంబును "కిం పవిత్రాణాం పవిత్ర" మిత్యాది "నాసాదికేశపర్యంత
మూర్ధ్వపుండ్రం విష్ణోఃస్థితస్య పదద్వయాకృతీ" త్యాద్యంతశాత్యాయనోపనిష

ద్వాక్యజాతంబును బ్రమాణంబులు. మఱియుస్మృత్యాదిక ప్రమాణంబుల వినుము, శ్లో॥ ఊర్ధ్వపుణ్డ్రస్యమాహాత్మ్యం వక్ష్యామిశుభదర్శనే। ధారణా దేవముచ్యేత భవబంధా ద్విమూఢధీః॥ ఏకాంతినో మహాభాగా స్సర్వే మమహితే రతాః। సాన్తరాళం ప్రకుర్వీత ఊర్ధ్వపుండ్రం పదాకృతి॥ పుండ్రాణాం ధారణార్థాయ గృహ్ణీయాచ్ఛ్వేతమృత్తికామ్। శ్రీరంగేవృషభాద్రౌచ శ్రీకూర్మేయాదవాచలే॥ ప్రయాగే నారసింహాద్రౌ వారాహేతులసీవనే। ద్వారవత్యాంశుభే రమ్యే వాసుదేవహ్రదేతథా॥ సిన్ధుతీరేచవల్మీకే హరిక్షేత్రేవిశేషతః। విష్ణోఃపాదోదకంయత్రప్రవాహయతినిత్యశః॥ గృహీత్వా మృత్తికాం భక్త్యా విష్ణుపాదజలైస్సహ। ధృత్వాపుణ్డ్రాణిచాంగేషు విష్ణుసాయుజ్యమాప్నుయాత్। లలాటే కేశవం ధ్యాయే న్నారాయణమథోదరే॥ వక్షస్థలే మాధవంచ గోవిందం కణ్ఠకూబరే। విష్ణుంచ దక్షిణే కుక్షౌ బాహౌచ మధుసూదనమ్॥ త్రివిక్రమంస్కంధదేశే వామనం వామపార్శ్వకే। శ్రీధరం వామబాహౌతు హృషీకేశంతుకన్ధరే॥ పృష్ఠేతు పద్మనాభంచ త్రికే దామోదరం న్యసేత్। తత్ప్రక్షాళనతోయేన వాసుదేవేతి మూర్ధని॥ తత్తత్పుండ్రాణి తన్మూర్తీర్ధ్యాత్వామంత్రేణధారయేత్। లలాటే భుజయుగ్మేతు పృష్ఠయోః కంఠకూబరే॥ ధారయేదూర్ధ్వపుండ్రాణిచతురఙ్గుళమానతః। కుక్షౌతత్పార్శ్వయోః ప్రోక్తమాయతంతు దశాఙ్గుళమ్॥ బాహ్వోర్వక్షస్థలే పుణ్డ్రమష్టాంగుళముదాహృతమ్। ఏవం ద్వాదశపుండ్రాణిబ్రాహ్మణస్సతతంధరేత్। అన్తరాళేషు సర్వేషు హారిద్రాంధారయేచ్ఛ్రియమ్॥ ఇత్యాదిపద్మపురాణోక్తక్రమంబుగా శివుండు తనదేవి నుద్దేశించి యోకల్యాణి యూర్ధ్వపుండ్రమాహాత్మ్యంబుఁ జెప్పెద వినుము. సర్వభూతహితనిరతమతులగుమహాత్ములైనయేకాంతులుసాంతరాళంబులైనయూర్ధ్వపుండ్రంబులు భగవత్పదాకృతులు గా ధరింపవలయు నట్టియూర్ధ్వపుండ్రంబులుధరించుటకు, శ్లో॥ శ్వేతమృణ్ముక్తిదాప్రోక్తాపీతావైరాగ్యకారిణీ। రక్తావశ్యకరీప్రోక్తా॥ ఇత్యాదిన్యాయంబున ముక్తిదాయినియగు శ్వేతమృత్తికసంగ్రహింపవలయుఁ దత్సంగ్రహంబును శ్రీరంగంబున వృషభాద్రియందుశ్రీకూర్మంబునందునుయాదవాచలంబునఁ బ్రయాగయందు నారసింహాద్రినివరాహక్షేత్రంబునందుఁదులసీవనంబున ద్వారవతియందు వాసుదేవహ్రదంబున సింధుతీరంబున వల్మీకంబున హరిక్షేత్రంబున నెచట విష్ణుపాదోదకంబు ప్రవహించు నచ్చటను బ్రసిద్ధంబగు మృత్తిక గ్రహించి విష్ణుపాదోదకంబుతో ద్వాదశోర్ధ్వపుండ్రంబులుతత్తదంగంబులయందుధరించినవాఁడు విష్ణుసాయుజ్యంబులభించునట్లుద్వాదశోర్ధ్వపుండ్రంబులు ధరించి లలాటంబునఁ గేశవుని నుదరంబున నారాయణుని వక్షస్థలంబున మాధవునిఁ గంఠకూబరంబునందు గోవిందుని దక్షిణకుక్షియందువిష్ణువును దక్షిణభుజంబున మధుసూదనుని దక్షిణస్కంధంబున హృషీకేశునిఁబృ

ష్ఠభాగంబునఁ బద్మనాభునిఁ ద్రికప్రదేశంబున దామోదరునినంతరంబకరతల ప్రక్షాళనోదకంబుల శ్రీవాసుదేవదివ్యనామంబుచ్చరించుచుశిరస్థలంబునంజల్లుకొనవలయు ఫాలస్థలంబున స్కంధయుగ్మంబునందుఁబృష్ఠంబునఁ ద్రికప్రదేశంబునందుఁ గంఠకూబరంబునఁ జతురంగుళప్రమాణంబులు గా నూర్ధ్వపుండ్రంబులు ధరియింపవలయుఁగుక్షియందుఁదత్పార్శ్వంబులయందునుదశాంగుళాయతంబు లగుపుండ్రంబులు ధరింపవలయు బాహువులయందు వక్షస్థలంబునందును నష్టాంగుళప్రమాణంబులు గా నూర్ధ్వపుండ్రంబులు దీర్పవలయుబ్రాహ్మణుం డిట్లు ద్వాదశోర్ధ్వపుండ్రంబుఁధరింపవలయు నూర్ధ్వపుండ్రంబులకంతరాళప్రదేశంబులయందు లక్ష్మీస్వరూపహరిద్రాచూర్ణ రేఖలురచియింపవలయు, శ్లో॥ ప్రణవేనైవ మంత్రేణ ముదా వై మా మనుస్మరన్। లలాటే ధారయేన్నిత్యం విష్ణుసాయుజ్యమాప్నుయాత్॥ యో న ధారయతే మర్త్యో మామకం చిహ్నమీదృశమ్।తం సృజామి దురాత్మానం మదీయాజ్ఞాతిలఙ్ఘినమ్॥ వ్యాళం దృష్ట్వా యథా లోకే దర్దురా భయసంయుతాః।ఊర్ధ్వపుణ్డ్రాఙ్కితం తద్వత్కమ్పన్తే యమకిఙ్కరాః॥ ఊర్ధ్వపుణ్డ్రేణ సంయుక్తో మ్రియతే యస్తు మానవః। చండాలోఽపి విశుద్ధాత్మా విష్ణులోకే మహీయతే॥ కేవలస్యోర్ధ్వపుణ్డ్రస్య ధారణాదపి మానవః। దేహజైః పాపసఙ్ఘాతైర్ముచ్యతే నాత్ర సంశయః॥ఇత్యాదిబ్రహ్మపురాణోక్తక్రమంబుగాఁ బ్రణవమంత్రంబుచే నన్నుస్మరించుచు నెవ్వండు శ్వేతమృత్తికచే లలాటాదిద్వాదశాంగబులయం దూర్ధ్వపుండ్రంబులు ధరియించును వాఁడు మత్సాయుజ్యంబుఁ జెందు నేమర్త్యుఁడైన నిట్లు మదీయచిహ్నంబులు ధరింపఁడు మామకాజ్ఞోల్లంఘనంబొనర్చిన యాదురాత్మునిజన్మపద్ధతినిం బడఁద్రొబ్బెద.లోకంబున భేకంబులు కాకోదరంబునీక్షించి వెఱచినట్టు లూర్ధ్వపుండ్రాంకితునిం జూచి యమభటులు భయంబుఁ జెందుదురు.ఊర్ధ్వపుండ్రధారి యగు మానవుండు మృతుండైనవాఁడుచండాలుండైనను బరిశుద్ధాంతరంగుండై విష్ణులోకంబున సుఖించు మానవుండు కేవలోర్ధ్వపుణ్డ్రధారణంబుచే నైన దేహజాతంబు లైనపాపసంఘాతంబులచేవిముక్తుం డగు నీయర్థంబునందు సంశయంబు లేదు, శ్లో॥ చతురఙ్గుళమూర్ధ్వాగ్రం ద్వ్యఙ్గుళం విస్తృతం మృదా। ద్విజః పుణ్డ్రమృజుం సౌమ్యం సాన్తరాళం తు ధారయేత్॥ ఇత్యాదిస్కాందోక్తప్రకారంబుగా బ్రాహ్మణుండు చతురఙ్గుళ ప్రమాణోర్ధ్వాగ్రంబును ద్వ్యంగుళవిస్తృతంబునునవక్రంబును సుందరంబు నగునట్లుగా శ్వేతమృత్తికచే సాంతరాళపుండ్రంబు ధరింపవలయు, శ్లో॥ చతురఙ్గుళమూర్ధ్వాగ్రం ద్వ్యఙ్గుళం విస్తృతం తథా। మృదా పుణ్డ్రం ద్విజః కుర్యాత్సాన్తరాళ మ్మనోహరం॥ ద్వ్యఙ్గుళం త్ర్యఙ్గుళం వాపి మధ్యేఛ్ఛిద్రం ప్రకల్పయేత్।ద్వ్యఙ్గుళం పార్శ్వమేకం స్యాదూర్ధ్వపుణ్డ్రస్య లక్షణమ్॥ ఇత్యాదిహారీతస్మృత్యుక్తక్రమంబుగాఁజతురంగుళంబుల పొడవును బార్శ్వంబుల

యం దంగుళద్వయమాత్రంబు వెడల్పును ద్వ్యంగుళత్ర్యంగుళప్రమాణంబై
నయంతరాళంబును గలుగునట్లుగా మనోహరంబైనపుండ్రంబు విప్రుండు ధవళ
మృత్తికచే ధరింపవలయు, శ్లో॥ ఆచమ్య ధారయేత్పుండ్రాన్మృదాశుభ్రేణ పూ
ర్వవత్। నాసికామూలమారభ్య కేశాన్తం పరికల్పయేత్। హరిద్రేణతు చూ
ర్ణేన కుఙ్కుమేన సుగన్ధినా॥ ఊర్ధ్వపుండ్రస్యమధ్యేతులక్ష్మీస్థానం ప్రకల్పయేత్॥
ఇత్యాదిభారద్వాజసంహితోక్తప్రకారంబుగాద్విజుండాచమనం బొనర్చి నాసా
దికేశపర్యంతంబు ఫాలస్థలంబున ధవళోర్ధ్వపుండ్రంబులు ధరియించి యవశిష్టై
కాదశాంగంబులయం దట్లూర్ధ్వపుణ్డ్రంబులు ధరియించి తదంతరాళంబులయం
దు లక్ష్మీస్వరూపశ్రీచూర్ణ రేఖలు ధరింపవలయు, శ్లో॥ తతో దివ్యంచ హారిద్రం
సమ్మోదతులసీదళమ్। మన్త్రేణధారయేచ్చూర్ణంపుణ్డ్రేషుద్వాదశేషుచ। ఊర్ధ్వ
పుణ్డ్రస్య మధ్యేతు దివ్యచూర్ణంచ ధారయేత్। శ్రీకరం విజయం పుణ్యం సర్వ
దోషప్రణాశనమ్॥ ఊర్ధ్వపుణ్డ్రస్య మధ్యేతు రజనీచూర్ణ ముత్తమమ్। లక్ష్మీ
రూపధరం నిత్య మన్యద్రవ్యం నధారయేత్॥ విష్ణురూపేణ సంస్పృష్టం తచ్చూ
ర్ణం శిరసావహేత్। తస్యాశుభాని నశ్యన్తి పుణ్యమార్గో భవేన్నరః॥ ఇత్యా
ద్యత్రిస్మృత్యుక్తక్రమంబుగామనుజుండుధవళతరచ్ఛిద్రోర్ధ్వపుండ్రంబులయం
దు దివ్యంబును శ్రీకరంబును విజయావహంబును బుణ్యప్రదంబును సర్వదోష
ప్రణాశనంబును లక్ష్మీస్వరూపంబు నగుహారిద్రాచూర్ణంబు ధరింపవలయు. మ
ఱియొక ద్రవ్యంబును ధరింపఁగూడ దిట్లు ధరించినవానికి సమస్తాశుభంబులు
నశియించు వాఁడు పుణ్యాత్ముఁడగును, శ్లో॥ ఊర్ధ్వపుణ్డ్రం ముదాదాయ సచ్ఛి
ద్రం సౌమ్యమేవచ। తదలఙ్కరణార్థాయ హారిద్రాం ధారయేచ్ఛ్రియమ్॥ వి
లోక్యదర్పణం విద్వా నూర్ధ్వపుణ్డ్రం మనోహరమ్। కుర్యాదఙ్గుళ మాకాఙ్క్ష్య
హారిద్రాచూర్ణసంయుతమ్॥ ఇత్యాదిసనత్కుమారసంహితోక్తక్రమంబుగా వి
ద్వాంసుండు దర్పణం బవలోకించుచు శ్రీచూర్ణ రేఖాలంకృతంబు లగుధవళచ్ఛి
ద్రోర్ధ్వపుండ్రంబులు పూర్వోక్తక్రమంబుగా ధరింపవలయు, శ్లో॥ నత్రిపుణ్డ్రం
ద్విజైర్ధార్యం పట్టాకారం తథైవచ। నచాన్యదేవతాభక్తి రాపద్యపికదాచన॥
బ్రాహ్మణస్యోర్ధ్వపుణ్డ్రం స్యాత్క్షత్రియస్యార్ధచన్ద్రకమ్। వైశ్యస్యవర్తులాకారం
శూద్రస్యైవత్రిపుణ్డ్రకమ్॥ ఊర్ధ్వపుణ్డ్రంతు సర్వేషాం ననిషిద్ధం కదాచన।
ధారయేత్క్షత్రియాద్యోపివిష్ణుభక్తో భవేద్యది॥ ఇత్యాదిబ్రహ్మరాత్రోక్తప్రకారం
బుగా విపత్కాలంబునందైన బ్రాహ్మణులకుఁ బట్టాకారత్రిపుండ్రధారణంబును
దేవతాంతరభక్తియుఁ బ్రసిద్ధంబు గాదు. బ్రాహ్మణున కూర్ధ్వపుండ్రంబును క్ష
త్రియున కర్ధచంద్ర రేఖయు వైశ్యునకు వర్తులాకారంబును శూద్రునకుఁ ద్రిపుం
డ్రంబును బ్రసిద్ధం బూర్ధ్వపుండ్రంబును సమస్తజనులకు ధార్యంబు గాని ని

షిద్ధంబు గాదు. క్షత్రియాదులైనను విష్ణుభక్తులైరేని వారికాపుండ్రంబుధ
రింపందగును, శ్లో॥ యోవినాచోర్ధ్వపుణ్డ్రేణయత్కుర్యాత్కర్మవైదికమ్। నిష్ఫ
లం తస్యతత్కర్మభస్మన్యేవాహుతిర్యథా॥ ఇత్యాదిమత్స్యపురాణోక్తక్రమం
బుగా నెవ్వాఁ డూర్ధ్వపుండ్రంబు లేక వైదికకర్మంబెద్ది యాచరించు నాక
ర్మం బంతయు భస్మాహుతిగతి నిరర్థకం బగును, శ్లో॥ ఊర్ధ్వపుణ్డ్రవిహీనస్తు స
న్ధ్యాకర్మసమాచరేత్ । తత్సర్వం రాక్షసైర్నీతం నరకంచ సగచ్ఛతి॥ నిత్యం
నైమిత్తికంకామ్యం త్రివిధం శ్రుతిబోధితమ్॥ఊర్ధ్వపుణ్డ్రవిహీనస్య సర్వంతన్ని
ష్ఫలంభవేత్॥ఇత్యాదిహారీతస్మృత్యుక్తక్రమంబుగా నెవ్వాఁ డూర్ధ్వపుండ్ర
రహితుండై సంధ్యాకర్మం బాచరించుఁ దత్కర్మం బంతయు రాక్షసు లపహరిం
తురు. వాఁడు దుర్గతినిజెందునిత్యనైమిత్తికకామ్యభేదంబులచేఁ ద్రివిధంబైన
శ్రుతిబోధితకర్మం బూర్ధ్వపుండ్రరహితుండై యెవ్వఁ డొనరించు వాని కాక
ర్మం బంతయు నిష్ఫలం బగు,శ్లో॥ ఊర్ధ్వపుణ్డ్రఋజుస్సౌమ్యా లలాటేయస్య
దృశ్యతే। చణ్డాలోపి హి శుద్ధాత్మా పూజ్యఏవ నసంశయః॥ ఇత్యాదిపురాణాం
తరోక్తక్రమంబుగా సౌమ్యంబును ఋజుతరంబు నగునూర్ధ్వపుండ్రంబెవ్వాని
లలాటంబునం జూపడు వాఁడు చండాలుండైనను బూజ్యుండు. సంశయంబు
లేదు, శ్లో॥ ఏకాన్తినో మహాభాగా స్సర్వభూతహితేరతాః। సాన్తరాళం ప్రకు
ర్వంతిపుండ్రంహరిపదాకృతిమ్॥ఇత్యాదిపద్మపురాణోక్తక్రమంబుగా సర్వభూ
తహితమతులు మహాత్ములు నగునేకాంతులు హరిపదాకారంబులుగా సాంతరా
ళంబులగుధవళచ్ఛిద్రోర్ధ్వపుండ్రంబులుధరియింతురు.ఈప్రకారంబుగాబలవద
బాధితప్రమాణసహస్రప్రతిపాదితంబులగుశంఖచక్రోర్ధ్వపుండ్రాదిభగవల్లాంఛనం
బులుబ్రాహ్మణాదిసమస్తజనులకవశ్యధార్యంబు లని గురుం డానతీయ విని య
బ్భ్యాదేవుండు సంతసించి మహాత్మాభవదనుగ్రహంబున నీయర్థంబులయెడ సం
శయంబు లన్నియు నివర్తించె నింక శ్రీపరాంకుశపరకాలాదిదివ్యసూరులయవ
తారరహస్యంబును దదీయదివ్యప్రబంధమాహాత్మ్యంబు సవిస్తరంబుగా నాన
తిమ్మని యడుగ నమ్మణవాళమహాముని యాప్రశ్నంబునకుం బ్రహర్షించియాద్వి
జునుద్దేశించి వత్సానీవొనర్చినప్రశ్నంబునకుఁ బ్రత్యుత్తరంబుఁ జెప్పెదవినుము.
పార్వతీ॥శ్లో॥భోనీలలోహిత త్వత్తశ్చాతుర్మాస్యోత్సవశ్శ్రుతః। ముదాసవిస్తరం
తత్త్వపూతాహం శాసనాద్ధరేః। ప్రపన్నోత్సవ మద్యాశు తత్త్వతో బ్రూహి
మే భృశమ్॥ శృణోమివాసుదేవస్య కృపయా కౌతుకాద్ధృతమ్॥ శంకరః॥పురా
వైకుంఠనగరే లక్ష్మ్యైసూత్రవతీం ప్రతి। గదితం విష్ణుసంప్రోక్తమితిహాసం పు
రాతనమ్॥ ప్రపన్నజనసంత్రాణపరాయణమనిందితమ్।భో గౌరి శృణువక్ష్యేహం
పరమేశాంఘ్రిభక్తితః॥ పూర్వముద్వాహకాలే తే హిమాద్రౌ దేవవల్లభాః।
బ్రహ్మాద్యామునయస్సర్వేత్రిలోకాంతరవాసినః॥ ఆగతాస్సర్వసన్నాహాస్సన్తుష్ట

హృదయాన్తరాః। మయాసహస్థితాస్సమ్యక్సంతుష్టాస్సర్వగాత్మజే॥ తేషాం
సమ్మేళనాద్గాఢాదుత్తరాభూర్నతా భృశమ్। దక్షిణాశా చోర్ధ్వగతా చచాలధరణీ
ద్రుతమ్॥ తాం దృష్ట్వా భీతిసమ్మగ్నాస్సర్వే లోకాశ్చరాచరాః। వైవాహికో
త్సవం ద్రష్టుమాగతాస్సర్వగాత్మజే॥ తతః పితామహం దేవమబ్జజం రుక్మగా
త్రకమ్॥ నివేదయామాసురగ్రే సర్వే శక్రపురోగమాః॥ తతో విధిర్జగన్నాథ
మనన్తం పితరం హరిమ్। ఆరాధయామాస యోగాద్భక్తిపాలితవైభవాత్।
అథాచ్యుతాజ్ఞయా ప్రాహ లోకశిల్పివరార్యకమ్। విశ్వకర్మాణమాదృత్య ముదా
పరమయా శివే॥ బ్రహ్మా॥ త్రిలోకశిల్పకరణనిపుణస్త్వం ధురంధరః। దృష్ట్వేదా
నీ మవన్యాయదౌన్నత్యం తత్సమం కురు॥ సర్వలోకోపకారాయ సర్వజీవావనా
యచ। ఉత్థితాయ జగన్నాథ కృపావేషాయ కౌశలాత్॥ తచ్ఛ్రుత్వా విశ్వక
ర్మా చ కశ్యపారాధితం హరిమ్॥ నత్వా ప్రాహ విధిం వేగాదుపేన్ద్రాంఘ్రిసమాశ్రి
తః॥ విశ్వకర్మా॥ భూమేర్దక్షిణ మౌన్నత్యం సమం కర్తుం మహామునిః। కుమ్భ
యోనిరగస్త్యస్తు క్షమతే హరిశాసనాత్॥ సర్వజీవభయోపేతాం యామావా
సోపలాలితామ్। దక్షిణాశాం సమీకర్తుమముం త్వం ప్రేరయ ద్రుతమ్॥ తద్విజ్ఞా
య మునిః క్రోధఘూర్ణితాత్మహృదంతరః। విశ్వకర్మాణమాలోక్య కోపాత్ప్రో
వాచ సత్వరమ్॥ అగస్త్యః॥ భో విశ్వకర్మన్ భూతేశపార్వతీశోభనోత్సవమ్। ద్రష్టుం
నిరీక్ష్యైవ మహాంస్థాస్యామ్యారాధ్య కేశవమ్॥ రచయామి శమీపత్రపుటంస
మ్యగహంస్థితః। తస్మాచ్చిరం సమాయాతైర్మునిభిః ప్రాప్తవాన్ సహ॥ సర్వేషా
మపిలోకానామన్తరా విప్రియః కృతః। వైశున్యమధునా ప్రాప్య త్వం మదాద్గర్వి
తోసి మే॥ భో విశ్వకర్మన్ కిమపి మయా పాపం కృతం త్వయి। యదాధునా మమా
గ్రేతు శృణోమ్యాప్యాంత రేదృశమ్॥? ఇత్యేవ మాభాష్య మునిరగస్త్యః కుం
భసంభవః। శశాప విశ్వకర్మాణం సర్వేషాం సన్నిధౌ శివే॥ అగస్త్యః॥ భో విశ్వ
కర్మన్ తే శిల్పవిద్యా సఙ్కరజాతిషు। స్థాస్యతే హీనవృత్తిస్తు సంకరాన్వయజీవి
కా॥ విశ్వకర్మా చ తద్బుధ్వా స్వవిద్యావద్యవేదనః। నిర్విణ్ణహృదయస్తూర్ణం
ప్రతిశాపం దదౌ మునేః॥ విశ్వకర్మా॥ కుమ్భయోనే భవద్వేదవిద్యా ద్రవిడసంహి
తా। భవతాద్భగవద్భక్తపవిత్రీకృతవైభవా॥ క్రుద్ధోశపత్కుంభయోనిం వి
శ్వకర్మా నతాననః। కాశ్యపారాధితహరేస్సంసేవానందనిర్మలః॥ తం దృష్ట్వా మ
తిమాన్ బ్రహ్మా సమాశ్వాస్య మునిం తదా। ప్రేషయామాస హరితం దక్షిణాం
యమపాలితామ్॥ అగస్త్యోపి శ్రీనివాసం సాష్టాంగం ప్రణిపత్య చ। సంస్మరన్ వి
ష్ణునామాని విహ్వలస్తు సమాయయా॥ వింధ్యస్యౌన్నత్యమాక్షిప్య దక్షిణస్యాం
కమండలుమ్। నిక్షిప్య చక్రే సమతాం భూమేర్మునివరస్తదా॥ అథాగస్త్యోపి
యోగేన మలయాద్రౌ శ్రియః పతిమ్। తప ఉద్దిశ్య చక్రే సోచిరం హరిపదాశ్రితః॥
తతస్సర్వేశ్వరో దేవశ్శ్రీనివాసో జగన్మయః। మేఘగమ్భీరయా వాచా ప్రాహ

గస్త్యం మునీశ్వరమ్॥ శ్రీనివాసః॥ అగస్త్య తే భద్రమస్తు తపో మాం మత్పరో భవ । త్వద్వేదవిద్యామద్భక్తైః పాలితాః స్యాత్మనః పునః। అనంతగరుడాదీనాం సూరీణాం నిత్యయోగినామ్। అంశోద్భూతా మహాభాగా జాయంతే హి మదాజ్ఞయా॥ కాసారో భూతయోగీచ మహదాఖ్యః కృతేయుగే। విష్ణుచిత్తో భక్తిసారస్త్రేతాయాం కులశేఖరః॥ భక్తాంఘ్రిరేణు ర్ద్వాపరే మునివాహః పరాంతకః । పరాఙ్కుశః కవిర్మిశ్రః కలౌ రామానుజో మునిః॥ ఏతే చాన్యే నిత్యసూరా మద్భక్తా స్సంగవర్జితాః। ప్రపన్నాస్సర్వ శ్శంఖచక్రచిహ్నితా మన్త్రవిత్తమాః॥ పద్మాక్షతులసీమాలా శ్వేతమృత్పుండ్రచిహ్నితాః। నిత్యయుక్తా నిత్యముక్తా జీవేశపరిశీలకాః॥ అర్చాత్మనావతీర్ణం మా మనంతశయనం పరమ్। సమ్పుత్కుమారం సౌందర్యకోమలం దివ్యవర్చసమ్॥ ప్రహ్లాదవరదం దేవం గరుడాద్రిపతిం హరిమ్। అనంతపద్మనాభం చ వేణ్యాదక్షిణకూలగమ్॥ తోతాద్రినాథం నృహరిచక్రనాభ్యంతరస్థితమ్। నతాంగవి ప్రసాక్షిత్వా భావనాద్భవమాధవమ్। పినాకినీసరిత్తీరవాసినం శేషశాయినమ్। కాళిందీతీరసంవాసం శ్రీకృష్ణం రుక్మిణీవిభుమ్॥ ఆనందనిలయం దేవం శ్రీనివాసం చతుర్భుజమ్। నృహరిం ఘుటికాద్రీశం ప్రపన్నత్రాణవైభవమ్॥ హృత్తాపనాశినీతీరవాసినం వీరరాఘవమ్। ఆదికేశవమబ్జాక్షం పార్థసారథి మచ్యుతమ్॥ భక్తిసారాన్తరాపూర్ణం జగన్నాథం జగద్గురుమ్। బ్రహ్మయజ్ఞోద్భవం శ్రీశం వరదం దేవతోత్తమమ్॥ సీతాలక్ష్మణమధ్యస్థం రఘునాయక ముత్తమమ్। దేవతానీకసంసేవ్యం దేవనాయకమాద్యకమ్॥ గోవిందం చిత్రకూటస్థం త్రిలోకేశం త్రివిక్రమమ్। ఆద్యం విశ్వమయం శ్వేతవరాహం చంద్రికోపమమ్॥ శార్ఙ్గపాణిం చక్రపాణిం వాసుదేవం శ్రియాసహ। తంజాపురస్థం నృహరిం రాజగోపాలబాలకమ్॥ మరుద్వృధామధ్యసంస్థం రఙ్గిణం శేషతల్పగమ్। వనాద్రీశం చ మద్భక్తాస్సేవంతే ద్రావిడేషు వై॥ తేషా మాద్రీయమానాం తాం ద్రావిడ బ్రహ్మసంహితామ్। వృత్తగద్యాత్మికాం రమ్యాం చతుర్వేదమయీం శుభామ్॥ మునే ద్రావిడదేశేషు పుణ్యక్షేత్రయుతేషుచ। మత్సన్నిధౌ ప్రతిదినే పఠంతి ప్రతివత్సరే॥ ప్రబన్ధపఠనం యత్ర తత్ర తత్రాలయే మమ। ఉజ్జీవయంతి తీర్థం చ ప్రసాదం వైష్ణవోత్తమాః॥ ఇత్యేతదుక్త్వా భగవాన్ శ్రీనివాస శ్శ్రియాసహ। తిరోదధే నిత్యముక్త నిత్యసూరినిషేవితః। అగస్త్యోపి ప్రసన్నాత్మా విరరామ తపస్తతః॥ భక్తియుక్తః శ్రీనివాస ముపాస్తే మలయాచలే ॥ అనుచు బ్రహ్మకైవర్తకపురాణంబున శ్రీమంగళాద్రిక్షేత్రమాహాత్మ్యఖండంబునం దిరువదితొమ్మిదవయధ్యాయంబునం జెప్పఁబడినయట్లు దాక్షాయణి తనభర్తనుం జూచి దేవా శ్రీమంగళాద్రినృహరిచాతుర్మాస్యోత్సవంబు నీవలన విని కృతార్థనైతి నింకఁ బ్రపన్నోత్సవంబు విన వేడ్క పొడమెడ దద్వైభవంబు వర్ణింపు మనియడుగ నద్దేవి నుద్దేశించి యోకళ్యాణి తొల్లి శ్రీవై

కుంభపురంబునం దేతదర్థవిషయంబుగా శ్రీదేవి హరి నడిగి తెలిసి సూత్రవతికిం
జెప్పినపురాతనేతిహాసం బొక్కటి గలదు. అది నీప్రశ్నంబునకుం బ్రత్యుత్తరంబ
గు దాని వాక్రుచ్చెద వినుము. పూర్వకాలంబున భవదీయవివాహసమయంబు
నందు బ్రహ్మాదిదేవతలును సమస్తమునులును సమస్తజనులును హిమాచలంబు
న కేతెంచినాతోడంగూడిసమ్మోదించుచున్నసమయంబునసమ్మిళితసర్వజనమ
హాభారంబున కోర్వంజాలక యుత్తరభూభాగంబు గ్రుంగె దక్షిణోర్వీమండలం
బూర్ధ్వగతం బయ్యె నంత భూమికంపం బుదయించె నప్పుడు చరాచరభూతజా
తంబు లతిభీతిం జెంద నింద్రాదిదేవతలు పితామహునిం గని మ్రొక్కి భూమం
డలంబునకు సమత్వం బర్థింప నతండు పెద్దయుంబ్రొద్దు తనకు జనకుం డగునా
రాయణుని ధ్యానించినిజయోగవైభవంబుచే స్వకీయహృదయకమలకర్ణికామ
ధ్యస్థితుండై నపుండరీకాక్షుని సాక్షాత్కరించి యతనియనుగ్రహంబుచే సకలం
బెఱింగి తదీయాజ్ఞచే సన్నిహితుండై నవిశ్వకర్మనుం జూచి వత్సా సర్వలోకోప
కారార్థంబుగా నిబ్భాగతవైషమ్యంబు సవరింపుమని నియోగింప నతండు చతు
ర్ముఖునుద్దేశించి మహాత్మా సర్వభూతభయంకరం బైనయమావాసంబైనదక్షిణ
దిగ్భాగంబునం దౌన్నత్యంబుపాపుటకు నగస్త్యమునీంద్రుండు సమర్థుండు గాని
నేశక్తుండం గాను గావునం దత్కార్యనిర్వాహార్థంబుగా వేగ యమ్మహర్షి నింబ
నుపుమని విన్నవింప నావృత్తాంతం బంతయుం దెలిసి కలశోద్భవుండలిగివిశ్వకర్మ
నుద్దేశించి పార్వతీకల్యాణోత్సవంబుం జూచుటకు ననేకమునీంద్రులంగూడివచ్చి
యాయుత్సవంబుం గని సంతసించుచు భగవదారాధనం బొనరించి తదీయప్రసా
దానుభవార్థంబు శమీపత్రభాజనంబు రచియించుచు నుంటి నిట్టినాపై బ్రహ్మ
కడం బిశునోక్తిం జెప్పుటకుం గారణం బేమి నీకు నేనేమపకారంబుం జేసితినిర
పరాధి నగునాపైం బిశునోక్తిం జెప్పితివి గాన నీకు శాపం బియ్యక మాన నని
క్రోధోద్దీపితమానసుండై భవదీయశిల్పవిద్యావిహీనతములగుసంకరజాతులయం
దు పర్తించుచు వారికి జీవనోపాయం బగునని శపింప విశ్వకర్మయు స్వవిద్యక
వద్యంబు ప్రాప్తంబయ్యెనని నిర్విణ్ణచిత్తుండై రోషాతిశయంబుచేం గుంభసంభ
వునింజూచి మునీంద్రా స్వల్పదోషంబునకై నాకు దారుణంబైనశాపం బిచ్చితివి
నీకుం బ్రతిశాపం బియ్యక మాననని పలికి భవదీయవేదవిద్యయు భగవద్భక్తిపవి
త్రీకృతవైభవ యగుద్రవిడసంహిత యగునని ప్రతిశాపం బిచ్చె నంతం బితామ
హుండు నావృత్తాంతం బంతయుం దెలిసి మృదువాక్యంబుల నగస్త్యమునీంద్రు
నూఱడించి దక్షిణదిగ్భాగంబున కనుప నమ్మహర్షిశ్రేష్ఠుండును శ్రీమన్నారాయ
ణునిం దలంచుచుం దదీయదివ్యనామంబు లుచ్చరించుచు నేతెంచి వింధ్యపర్వతౌ
న్నత్యం బడంచి దక్షిణదిగ్భాగంబునందొక్కచో నిజకమండలువుంచిభూచక్రం
బంతయు సమంబు గావించి మలయాచలంబున కరుగుదెంచి వేదంబులకుం బ్రా

ప్తంబైనవిశ్వకర్మశాపంబుఁ దలంచిసంతప్తహృదయుండై యమ్మహాద్రియందు శ్రియఃపతి నుద్దేశించి చిరకాలంబు తపం బొనరించిన సర్వేశ్వరుం డగుభగవంతుండు ప్రసన్నుండై మునీంద్రా నీకు శుభం బగు ద్రవిడసంహితారూపంబు లగువేదంబులు సారెసారె కస్మద్భక్తపరిపాలితంబు లగును గావున నీవు చింతింపవలదు మదీయాజ్ఞచేననంతగరుడవిష్వక్సేనాదినిత్యసూర్యంశంబుల మహాత్ములుదయింతురు వారెవ్వరంటివేని కృతయుగంబునం దవతరించు కాసారభూతమహదాఖ్యయోగీంద్రులు మువ్వురును త్రేతాయుగంబునం దవతరించువిష్ణుచిత్తభక్తిసారకులశేఖరులు మువ్వురును ద్వాపరయుగంబునందవతరించుభక్తాంఘ్రిరేణుమునివాహనపరకాలయోగీంద్రులు మువ్వురును కలియుగంబునం దవతరించుశ్రీపరాంకుశమధురకవిరామానుజమునీంద్రులు మువ్వురును నీపన్నిరువురుం గాక మఱియుఁగొందఱునిత్యసూర్యంశంబులచేనుదయించిమద్భక్తిపరాయణులై సంగవర్జితులై యనన్యప్రపన్నులై శంఖచక్రాంకితభుజులై మంత్రవిత్తములై పద్మాక్షతులసీవనమాలాలంకృతులై ధవళచ్ఛిద్రోర్ధ్వపుండ్రధారులై నిత్యయుక్తులై నిత్యముక్తులై జీవేశపరిశీలనతత్పరులై యుభయకావేరీమధ్యరంగంబునఁ బ్రణవవిమానంబునందుశ్రీరంగనాథుని వేంకటాచలంబునందానందనిలయవిమానగతుని శ్రీవేంకటేశుని వేగవత్యుత్తరతీరంబునఁ బుణ్యకోటివిమానంబునందుఁ గరిగిరివరదుని యాదవాద్రియందుసంపత్కుమారునిఁ దిరువనంతపురంబునశ్రీమదనంతశయాను నహోబలంబున గరుడాచలంబునందు హిరణ్యాసురమర్దనుండును బ్రహ్లాదవరదుండు నగుశ్రీనారసింహుని ఘటికాచలంబున నరకేసరిని హృత్తాపనాశినీతీరంబునశ్రీవీరరాఘవుని భూతపురియం దాదికేశవునిఁ గైరవిణీతీరంబునఁ బార్థసారథిని మహీసారపురంబున జగన్నాథునిఁ దిరువహీంద్రపురంబున దేవనాయకునిఁదిల్లచిత్రకూటంబునందుగోవిందరాజులను,దిరుకోవలూరియందుఁ ద్రివిక్రముని శ్రీముష్ణంబున శ్వేతవరాహమూర్తిని గుంభకోణంబున శార్ఙ్గపాణిని జక్రపాణిని దంజాపురంబున నరహరిని మన్నారుకోవెలరాజగోపాలుని వానాద్రియందుసుందరబాహునిఁ గృష్ణాదక్షిణకూలంబునవైష్ణవాశ్రమంబునందుఁదోతాచలాపరనామధేయంబైనమంగళాద్రియందుఁజక్రనాభ్యంతరవర్తియై గుడోదకపానం బొనరించునృసింహునిఁ దుంగభద్రాతటంబున గోష్ఠీవనంబునందుఁ దగుభాషితగోవిందభట్టారకునకుం బ్రసన్నుండై సాక్షిగా నేతెంచిన భావనారాయణునిఁ బినాకినీతీరంబున శేషతల్పశయానుండగునుత్తరరంగశౌరిని శ్రీభద్రాద్రియందు సీతాలక్ష్మణమధ్యస్థుండైనశ్రీరఘురామునిఁ గాళిందీతీరంబున రుక్మిణీసమేతుం డగుశ్రీకృష్ణుని మఱియుద్రవిడదేశంబులంగలదివ్యక్షేత్రంబు లన్నియు సేవించుచు నాయాదివ్యదేశంబులయందు నెలకొన్ననమ్మురమణీయవృత్తగద్యాత్మికయుఁ జతుర్వేదస్వరూపిణియు నగునీద్రవిడసంహిత దేవగా

నంబుచేఁ బాడుచు నానందింపఁ జేయుదు రాప్రకారంబుగాఁ దచ్ఛిష్యప్రశిష్యు లైన శ్రీవైష్ణవు లశ్రాంతంబు నుభయకాలంబులయందుమత్సన్నిధి ననుసంధింతురు, మఱియుఁ బ్రతిసంవత్సరంబునందు నాలాయిరప్రబంధంబు ననుసంధింతురు. అదియే ప్రపన్నోత్సవం బనంబరఁగు నీయే భగవదాలయంబులయందుఁ బ్రబంధానుసంధానంబు ప్రపన్నోత్సవపూర్వకంబుగాఁ జేయంబడును. స్థలంబు లన్నియు దివ్యదేశంబులనంబడు నాస్థలంబులయందు శ్రీవైష్ణవులుతీర్థప్రసాదంబు లుజ్జీవింతు రని మేఘగంభీరభాషణంబుల నానతిచ్చి యగస్త్యమునీంద్రునిం బ్రహర్షింపం జేసి యద్దేవదేవుండంతర్హితుండయ్యె నంత నమ్మహర్షిశ్రేష్ఠుండును సుప్రసన్నాంతరంగుండై తపంబుడిగియమ్మహాత్ముని దివ్యమంగళవిగ్రహంబు సంస్మరించుచు మలయాద్రియందు సుఖంబుండె నని హరుం డుదాహరించెఁ గావున వేదాపరమూర్తు లగుదివ్యప్రబంధంబులు శ్రీవైష్ణవుల కవశ్యానుసంధేయంబులు. మఱియును దత్ప్రభావంబు వినుము, శ్లో॥ శ్రీసనత్కుమారః॥ భగవన్ భూతభవ్యేశ భగవత్పార్షదేశ్వర । భక్తేషువర్తమానేషు శఠకోప ఇతిస్మృతః॥ మునిశ్రేష్ఠతయాచాసౌ శ్రుతపూర్వో మయాధికః। తస్యానుభావం భగవన్నశేషంవక్తు మర్హసి॥ శ్రీవిష్వక్సేనః॥ వైవస్వతమనోః ప్రాప్తే హ్యష్టావింశతికే కలౌ। వంశే విశాం మునిః కశ్చిద్భవిష్యతి హరిప్రియః॥ అస్తి పాండ్యేషు నగరీ కాంచిచ్ఛ్రీనగరీతిహి। తామ్రపర్ణీనదీతీరే సాక్షాద్విష్ణో రతిప్రియా॥ తత్ర వైశ్యకులే కశ్చిద్విష్ణోరంశాంశసంభవః । శఠకోప ఇతిఖ్యాతో మహాయోగీభవిష్యతి॥ జ్ఞానవిజ్ఞానపూర్ణాత్మా తింత్రిణీమూల మాశ్రితః। బాలఆషోడశాబ్దాత్తుమూకభావం గమిష్యతి॥ నియోగేన మహావిష్ణో ర్వేదవేదాంగసంహితాం। కరిష్యతిసహస్రేణ గాథాం ద్రావిడభాషయా॥ కృపయాతత్ప్రణీతాయా బ్రహ్మవిద్యా మహత్తరా । అధ్యేతవ్యా ద్విజైర్భూపై ర్వైశ్యైశ్శూద్రైశ్చ సర్వశః॥ శ్రీసనత్కుమారః॥ ద్రావిడానాంచగాథానాంకృతానాం తేన యోగినా। కస్మాత్సాద్బ్రహ్మవిద్యా త్వమధ్యేతవ్యాకుతస్త్వితి॥ పరంకౌతూహలం దేవశఠకోపమునింప్రతి । జాయతే తదశేషేణ భగవన్వక్తు మర్హసి॥ విష్వక్సేనః॥ ఏతాశ్చతుర్విధా గాథా ద్రావిడా వేదసమ్మితాః । కలౌకలౌ ప్రణీయన్తే కృపయాజ్ఞానయోగిభిః॥ ద్వాపరాన్తే యథా వ్యాసో వదిష్యతిమహామతిః । తద్వదేతామహాగాథాశ్శఠకోపః ప్రణేష్యతి తే। అల్పశ్రుతానల్పమతీనల్పాయుష్యాంశ్చమానవాన్। కలౌ సమీక్ష్యవేదానాం బాహుళ్యంచ మహామతిః ॥ శాఖాసహస్రం వేదానాంగాథారూపం విధాస్యతి। ద్రావిడబ్రహ్మవిద్యాసాతస్మాదుక్తామహామునే॥ సనత్కుమారః॥ ఏవంచేత్సర్వభాషాసుగాథాస్సన్తిసహస్రశః । నరాశ్చబ్రహ్మవిద్యాః స్యుఃకథంకేన ప్రభోభువి॥ శ్రీవిష్వక్సేనః॥ సమ్యగుక్తం త్వయా ప్రశ్నస్తత్ర తత్కారణంశ్రుణు।సంస్కృతస్యయథాసన్తి ద్రావిడస్యాపి భూతలే। అగస్త్యో భగవాన్

సాక్షాత్తస్య వ్యాకరణం యథా॥ పాణినీయానుసారేణ మలయాచలసంజ్ఞికమ్।ఛ
న్దశ్శాస్త్రానుసారేణ ద్రావిడస్య ప్రబంధతా॥ ద్రావిడస్య ప్రబంధస్య వృత్తానామపి
లక్షణమ్। ఉక్తమస్య తథాచైవ ద్రావిడస్య మహామునే॥ వేదశాస్త్రానుసారేణ
ద్రావిడస్య ప్రబంధతా। ద్రావిడస్య ప్రబంధస్య తస్మాత్సంస్కృతవచ్ఛతత్॥ సం
స్కృతస్య క్రియా యద్వ ద్రావిడస్య క్రియాస్తథా।నిత్యాస్తద్వత్ప్రణీయన్తేము
నిభిశ్చకలౌ కలౌ॥ ఇత్యాదిమార్కండేయపురాణంబునందు భగవద్ధర్మంబునం
దు షష్ఠాధ్యాయోక్తక్రమంబుగా సనత్కుమారుండు విష్వక్సేనునిం గాంచి న
మస్కరించి దేవా వర్తమానభక్తులయందు శఠకోపమునీంద్రుండు శ్రేష్ఠతముం
డని విని యుంటి నమ్మహాత్ముం డెచ్చోట నెవ్వరికులంబునం దుదయించి యేయే
దివ్యచేష్టితంబు లొనరించెనవి యన్నియు నాకర్ణింపఁ గౌతూహలంబు పొడమెఁ
గావునఁ దత్ప్రభావంబంతయు నెఱింగింపుమని ప్రశ్నంబు సేయ విని విష్వక్సే
నుండును దదీయం బగు సమీచీనప్రశ్నంబునకు మిగుల సంతసించి మునీంద్రా
వైవస్వతమన్వంతరంబునం దిరువదెనిమిదవ మహాయుగంబున సంప్రాప్తం బగు
కలియుగాదిమకాలంబునందుఁ బాండ్యదేశంబునఁ దామ్రపర్ణీతీరంబున శ్రీకురు
కాపురంబునందు వైశ్యకులంబున భగవదంశాంశసంభూతుండై శ్రీశఠకోపయో
గీంద్రుండు భగవత్ప్రసాదాసాదితపరభక్తిపరజ్ఞానపరమభక్తిపరిపూర్ణుండై తిం
త్రిణీతరుమూలం బాశ్రయించి బాల్యంబు మొదలుకొని షోడశాబ్దపర్యంతంబు
మూకభావంబు వహించి యనంతరంబ భగవదాజ్ఞచే సహస్రశాఖోపనిషత్ప్రపం
చంబు సహస్రగాథాత్మక మగు ద్రావిడబ్రహ్మసంహిత గావించు నాసంహితయు
విష్ణుదాసు లగు బ్రహ్మక్షత్రవైశ్యశూద్రుల కధ్యయనార్హంబగు నని యానతీయ
నాకర్ణించి దేవా యప్పరాంకుశమునికృతంబైన ద్రవిడభాషాత్మకగాథాసహస్రం
బు బ్రహ్మవిద్యయై యెట్లధ్యయనార్హం బగు నీవృత్తాంతంబంతయు వినుటకుం గు
తూహలం బుదయించెం గాన సవిస్తరంబుగా నానతిమ్మని మగిడి యడుగ నాసన
త్కుమారు నుద్దేశించి యోగిసత్తమా ద్వాపరాంతంబున వేదవ్యాసమునీంద్రుం
డనంతంబులైన వేదంబులు చతుర్విధంబులుగా విభజించి ప్రవర్తింపం జేసినయ
ట్లు కృష్ణావతారానంతరభావి యగు కలియుగాదిమకాలంబున శఠకోపమునీంద్రుం
డవతరించి యల్పశ్రుతు లల్పమతు లల్పాయుష్కులు నగు మానవులను వేదబాహు
ళ్యంబునుం జూచి కరుణార్ద్రచిత్తుండై యామ్నాయశాఖాసహస్రంబు ద్రవిడ
గాథాసహస్రాత్మకంబుగా నొనర్చి శిష్యప్రశిష్యముఖంబుగాఁ బ్రవర్తింపఁ జేయుఁ
గాన. యది బ్రహ్మవిద్య యయ్యెనని సైన్యనాథుండు పలుక నట్లాయెనేని సర్వభా
షాత్మకంబులుగా నరులొనర్చిన గాథావిశేషంబు లసంఖ్యాతంబులు గలవవియ
న్నియు బ్రహ్మవిద్యలుగావలెనని మరల శంకింప విని విష్వక్సేనుండును మునీంద్రా
శ్రుతులకు శిక్షావ్యాకరణాద్యంగంబులు ఋషులొనరించునట్లు భగవంతుండైన

యగస్త్యమునీంద్రుండు శిక్షావ్యాకరణవృత్తలక్షణాదులన్నియుఁ దా నేరచియించెం గాన యది బ్రహ్మవిద్య యగుటకు సంశయంబు లే దదియునుంగాక యామ్నాయంబుపగిది స్వతఃప్రమాణంబై యపౌరుషేయంబైన ద్రావిడవేదంబు కృష్ణావతారానంతరభావి యగు ప్రతికలియందు విష్ణువున కత్యంతప్రియుండైన శ్రీశఠకోపయోగీంద్రునివలనం బ్రకాశితంబగుఁ గాన సాక్షాద్వేదం బగునని భగవత్సేనాపతి యానతిచ్చె మఱియును, శ్లో॥ కలౌ పునః పాపరతానుభూతే సమస్తభూతాశ్రితవత్సలత్వాత్। భక్తాత్మనా విశ్వజనాన్ జుగోప విశ్వాధికో విశ్వమయోహి విష్ణుః॥ అనియెడున్యాయంబున విశ్వాధికుండును విశ్వమయుండు నగువిష్ణుండు సమస్తభూతాశ్రితవత్సలుండు గాన పాపభూయిష్ఠం బగుకలియుగంబునందు శ్రీశఠకోపాదిభక్తస్వరూపంబు ధరియించి విశ్వజనుల రక్షించు నదియునుం గాక, శ్లో॥ ద్వితీయేతు పరార్ధేతు దినే త్వాద్యేథ సప్తమే। మన్వన్తరే వర్తమానే త్వష్టావింశే చతుర్యుగే॥ కలే రాదౌ జన్మయోగీ శఠకోప ఇతిస్మృతః। మద్భక్తోహం భవిష్యామి నేతుం ద్రావిడతాం శ్రుతీః॥ తత్ర క్షేత్రే జన్మభాజా శఠకోపేన యోగినా। ముక్తిం భువి జనాస్సర్వే గమిష్యన్తి కలావపి॥ అనుచు బ్రహ్మాండపురాణంబునందు క్షేత్రమాహాత్మ్యఖండంబునఁ గురుకాపురీమాహాత్మ్యంబునందలి ప్రథమాధ్యాయంబున బ్రహ్మనుద్దేశించి భగవంతుం డానతిచ్చినయట్లు ద్వితీయపరార్ధంబునఁ బ్రథమదివసంబునందు సప్తమంబైన వైవస్వతమన్వంతరంబునం దిరువదెనిమిదవ మహాయుగంబునఁ గలియుగాదిమ కాలంబునందు శ్రుతిని ద్రావిడభాషాత్మకంబుఁ జెందింప జననంబు మొదలుగా మహాయోగియు మద్భక్తుండు నగుశఠకోపమునీంద్రుండ నై నేనే యవతరించెద నాకురుకాపురీక్షేత్రంబునం దుదయించిన శ్రీశఠకోపయోగీంద్రునివలన సమస్తజనులు కలియందైనను ముక్తికిం జనుదురని భగవంతుం డానతిచ్చె మఱియును, శ్లో॥ శ్రూయతా ముచ్యతే కిఞ్చి ద్రహస్యం మునిసత్తమాః। కాన్తారే తిన్త్రిణీభూత్వా మచ్ఛయ్యాభుజగేశ్వరః॥ నిర్నిద్ర తిన్త్రిణీశత్వ మేష్యత్యయ మభీష్టదః। నేతుం ద్రావిడతాం వేదాన్ త్రయీమూర్తిసమాగతాన్॥ మద్భక్త శ్శఠకోపాఖ్యో భవిష్యతి మదిచ్ఛయా ఇత్యాది బ్రహ్మాండపురాణంబునఁ జతుర్థాధ్యాయోక్తక్రమంబుగా మునీంద్రులారా మీ కేనొకరహస్యం బెఱింగించెద సావధానచిత్తులరయి వినుండనుచు మహర్షుల నుద్దేశించి మదీయశయ్యాభూతుండై సర్వాభీష్టప్రదాయకుండైన శేషుండు కురుకాక్షేత్రోపవనంబున నిర్నిద్రతింత్రిణీవృక్షంబై జనియించు నావృక్షంబు కడ వేదంబులు ద్రవిడభాషాత్మకంబులుగా నొనర్ప మద్భక్తుండైన శఠకోపయోగీంద్రుండు మన్నియోగంబు చేసుదయించునని పరమపురుషుం డానతిచ్చె మఱియును, శ్లో॥ క్రూరేకలియుగే ప్రాప్తే నాస్తికైః కలుషీకృతే। విష్ణోరథాంశసంభూతో వేదవేదాన్తతత్త్వవిత్॥ స్తోత్రం వేదమయం కర్తుం ద్రావి

డ్యా నిజభాషయా। జనిష్యతి సతాం శ్రేష్ఠో లోకానాం హితకామ్యయా॥ సపుమాం త్సర్వశాస్త్రజ్ఞో హ్యనన్తం వేద మవ్యయమ్। సర్వాధికారం ధర్మాత్మా కీర్తిష్యతి తతో మునిః॥ ఘోరే కలియుగే ప్రాప్తే విష్ణోస్సంకీర్తనమేవహి। కథితం సర్వశాస్త్రజ్ఞై ర్మునిభి ర్వేదపారగైః॥ తస్మాత్తుపురుషశ్రేష్ఠో భక్తానామమృతోపమః। త్రియుగత్వాచ్చ విప్రేన్ద్ర విష్ణుత్వవ్యక్తమూర్తిమాన్॥ కలిదోషాభిభూతానాం ప్రజానాంపాలనాయవై। ధారయిష్యతి తద్రూపం కృపయాపురుషోత్తమః। అధ్యేతవ్యం ద్విజశ్రేష్ఠై ర్వేదరూపమిదంకృతమ్। స్త్రీభిశ్శూద్రాదిభిశ్చైవ తేషాం ముక్తిః కరేస్థితా॥ ఇట్లు బ్రహ్మాండపురాణంబునందుత్తరభాగంబున మార్కండేయార్జునతీర్థయాత్రాప్రకరణంబునఁ దామ్రపర్ణీమాహాత్మ్యంబునందశీతితమాధ్యాయోక్తక్రమంబుగాఁ ఘోరంబైనకలియుగంబుప్రాప్తంబైనాస్తికులచేఁ గలుషీకృతం బగుచుండ వేదవేదాంతతత్త్వవిత్తముండు దక్కినసకలశాస్త్రంబులయందు సర్వజ్ఞుండును బరమధార్మికుండును సత్పురుషశ్రేష్ఠుండును సంశ్రితుల కమృతస్వరూపుండు నగుశ్రీపరాంకుశయోగీంద్రుండు వైష్ణవాంశంబుచే సర్వహితార్థంబుగా నవతరించి యనంతంబైనవేదంబు ద్రావిడభాషచే సర్వాధికారంబుగా రచియించు వేదరూపంబైనయీదివ్యప్రబంధంబుద్విజశ్రేష్ఠులకధ్యేతవ్యంబు మఱియు స్త్రీశూద్రాదులెవ్వ రధికరించిన వారికిముక్తికరతలామలకం బగుఁ గలిదోషాభిభూతు లగుచేతనులకువిష్ణుప్రియకరంబైనతదీయనామసంకీర్తనం బింతకంటె వేఱొక్కటి లేదు మఱియును, శ్లో॥ భవత్యాసాధు కథితం మమాపి హృది వర్తతే। సృష్ట్యాదౌ చేతనానాంహి దేహాదీని చ సృష్టవాన్॥ ఏతైర్మచ్చ్యేయురప్యేతే మత్పాదపరిచర్యయా। అభిసన్ధాయభగవా నిత్యేవం భూతభావనః॥ తేచకర్మభి రాత్మీయైః ప్రాచీనైః కష్టమానసాః। తతో దత్తానవయవానీహాం తే భోగసాధనాన్॥ అవతారై రనేకైశ్చ ప్రత్యక్షం ప్రతిచోదితాః। లోకదృష్ట్యా నబుధ్యన్తే దేవమేవేతిమానుషమ్॥ తతశ్చ భగవజ్జ్ఞానవిముఖం సకలం జనమ్। అనుకంపయితుం దేవఃకలికాలే విశేషతః॥ నోశూద్రః పరమఃప్రాజ్ఞో నిర్విశేష మిదంజగత్। ఉజ్జీవయితు మారబ్ధసూరీణా మవతారణాత్॥ ద్రావిడేషు విశేషేణ ప్రభవిష్యన్తిసూరయః। భగవత్కాముకా దేవీతామ్రపర్ణీతటాదిషు॥ సర్వైశ్వర్యస్వయంసిద్ధాభగవజ్జ్ఞానవైభవాత్। అయోనిజాయోనిజాశ్చ దేవాజ్ఞాపరిపాలకాః। ప్రబుద్ధాఃప్రాకృతజనాన్ ప్రబోధయితుముద్యతాః। శరీరాదపినైస్పృహ్యం భగవచ్ఛరణార్థినామ్॥ బాన్ధవం విష్ణుభక్తేషు జయభోగపరాయణాత్। ధర్మార్థైరనుపాయత్వం ప్రథయిష్యంత్యరుప్రభాః॥ ఇత్యాదిక్రమంబుగా వృద్ధపాద్మంబున భవిష్యత్పురాణంబున భాగవతమాహా

త్త్వంబునందుఁ బంచమాధ్యాయంబున భూతభావనుండై నభగవంతుండు సృ
ష్ట్యాదియందు నత్యాప్రియులైనచేతనులం గటాక్షించి దయమానమానసుండై
వీరు మత్పదాబ్జంబు లారాధించి కృతార్థులు గావలెనని తనతలంపులందలంచి
వారికిఁ గరణకళేబరంబు లొసంగ వారును బ్రాచీనాత్మీయకర్మవాసనలచేదుష్ట
మనస్కులై భగవద్దత్తంబు లగుకరణకళేబరంబుల శబ్దాదివిషయభోగసాధనం
బులుగాఁ జేయ నవి యెఱింగి శ్రీహరియును రామకృష్ణాద్యవతారంబులొనరిం
చి బోధింప నుద్యోగింప నద్దేవదేవుని మనుష్యునిఁగా నెంచిరి గానిపరమపురు
షుండని తెలియలేరైరి తదనంతరంబ భగవంతుండు సుజ్ఞానవిముఖం బైనయ
జ్జంతుజాతంబు నిరీక్షించి నిత్యసూరులనవతరింపం జేసి తత్కృతబోధంబుచేవా
రలం బ్రబుద్ధులం జేసెదనని మదినెంచిసూరులనియమింపభగవదాజ్ఞచేననం
తగరుడవిష్వక్సేనసుదర్శనపాంచజన్యాదినిత్యసూరులందఱుకలికాలంబున వీఁడు
శూద్రుండు వీఁ డుత్కృష్టుండు వీఁడుప్రాజ్ఞుండని విశేషవిచారంబు సల్పక యం
దఱికిని స్వరూపజ్ఞానంబు బోధించుటకు ద్రవిడదేశంబులయందు శ్రీతామ్రపర్ణి
మరుద్వృధాదిమహానదీసమీపప్రదేశంబులయందు యోనిజు లయోనిజు లగు
పరాంకుశపరకాలకాసారభూతమహదాదిమహాయోగు లై యవతరింపఁగలరని
సూత్రవతి నుద్దేశించి శ్రీదేవి యానతిచ్చె మఱియు నప్పురాణంబు ద్వాత్రింశద
ధ్యాయంబున, శ్లో॥ అథ తే కథయిష్యామి శ్రుణుత్వ మిద ముత్తమమ్। య
చ్ఛృణ్వాతాం భగవతిభక్తి ర్భవతి శాశ్వతీ॥ తటినీ తామ్రపర్ణీతిపుణ్యాజగతివి
శ్రుతా। ముక్తానాంచైవ జననీ ముక్తిదస్నానవైభవా। తస్యాస్తీరే స్తినగరీకు
రుకేత్యురుకాననా । సన్నిధత్తే సదాయత్ర శఙ్ఖచక్రధరోహరిః॥ తత్ర భక్తిచ
మత్కారీ కారీతిభగవత్ప్రియః। భవిష్యత్యనపత్యోవై భార్యయాభర్తృదేవ
యా॥ తేన నిర్వ్యక్ష్యమానోపి తపోభిః పుత్రదైర్హరిః । సేనేశం ప్రీతిభావేనస్వ
భక్తం స నియోక్ష్యతి॥ తతః కలియుగస్యాదా వైశాఖ్యాం విశ్వభావనః। విష్ణుభ
క్తిప్రతిష్ఠార్థం సేనేశోవతరిష్యతి ॥ శఠకోపాభిధానశ్చపుత్రకస్సూనతకాత్పరమ్।
అనాహారతయాగేహం పితృభ్యాం ప్రాపితో హరేః॥ నపిబ న్నరుదన్నాశ్నన్న
బాహు చరణం క్షిపన్ ।హృష్టపుష్టతనుంబాలంతత్ర నిక్షిప్య తేజనాః॥చిహ్నితం
శఙ్ఖచక్రాద్యై ర్వాయుధై ర్మధువిద్విషః। శాయితో బాలపర్యఙ్కే సౌమ్యరత్న
పరిష్కృతే॥ వినిద్రతిన్త్రిణీమూలే విశాలవిటపోజ్జ్వలే। పితృభ్యాంరక్ష్యమా
ణోథవర్ధిష్యతి దినేదినే॥ నిర్యాతోపి నిష్పురీషశ్చ నిరాహారస్త్వరోదనః।సంభ్రమి
ష్యతికాలేన పరితో హరిమన్దిరమ్॥సతు బద్ధాసనో మానీవృద్ధిగామి ప్రదాయినీ।
నిమీలితాక్షియుగళస్స్తిమితో వర్తయిష్యతి॥ ధ్యాయమానో హృషీకేశం హృ
ష్టపుష్టాంగసౌష్ఠవః । పద్మాసనం సమాస్థాయపద్మపత్రనిభేక్షణః॥పద్మనాభస్య
దేవస్య పాదపద్మార్చనే స్థితః। ఇత్థమాషోడశంవర్షకాలంకలిమలాపహామ్॥ భ

గవద్ధర్మసంహ్లాదభరితః తోషయిష్యతి। సుజ్ఞానఘనపూర్ణత్వాత్తిన్త్రిణీమూలమా
శ్రితమ్॥ బాల ఆషోడశాబ్దాత్తు మూకభావంగమిష్యతి। తతస్తమస్సముద్రా
న్తం విచ్ఛేత్తుం తార్క్ష్యవాహనః॥ నేత్రాబ్జమున్మీలయితుం కోటిసూర్యసమప్ర
భః। శ్రియాసమస్తచిదచిన్నియన్తృత్వవ్యాప్తవైభవః॥ శఙ్ఖచక్రధరస్సాక్షాద్దివ్య
పీతామ్బరోజ్జ్వలః। కిరీటహారకేయూరకటకాంచితవిగ్రహః॥ కుండలీకౌస్తుభస్ర
గ్వీ పురః ప్రాదుర్భవిష్యతి । వేదతుల్యైస్తైః ప్రబన్ధైశ్చ భగవద్భక్తిజృంభితైః॥ ప్ర
వాహైరివగంగాయాః పామరాన్నోదయిష్యతి। తథా మధురకవ్యాద్యాస్సూరయ
స్తన్ముఖోద్యతాన్। ప్రబంధాన్ ప్రాప్యవిశదాన్ వదిష్యన్తి కృతార్థకాః। తతో
గరుడమారోప్య శఠారిం నిజమన్దిరమ్॥ శ్రీవైకుంఠమనుప్రాప్య ప్రవేక్ష్యతిని
జాంతనుమ్। తతః కాలేన మహతా వినష్టాం భువి తత్కృతమ్॥ నాథనామాము
నివరో యోగజ్ఞానమవాప్స్యతి । తతః కాలే బహుతిథే వినష్టాం విష్ణువర్ధినీమ్।
త్రిదండమండితో దేవో మునిః ప్రవ్యక్తయిష్యతి। పాషండబహులేలోకేకుదృ
ష్టి జనసంకులే॥ మోముహ్యమానా జగతీ వినష్టే హరివైభవే। మోహనై రాసు
రైశ్శాస్త్రైః కుయుక్తిపరికల్పితైః॥ వేదాంతమార్గానుగతై రన్యైః కుమతిసుం
దరైః। సిద్ధాంతైర్వ్యాస్తృతం లోకం పునరుద్ధారయిష్యతి॥ బాదరాయణసంజ్ఞస్య
విశ్రుతస్య మహామునేః । మతం వేదాన్తతాత్పర్యం విశ్రుతం ప్రేక్ష్యభూతలే।
త్రిదండధారీ భగవాన్ వేత్రపాణిః ప్రియస్తథా । భక్తానాంభాగధేయేన భువి
ప్రాదుర్భవిష్యతి ॥ ఇత్యాదిపూర్వోక్తపురాణంబునందు ద్వాత్రింశదధ్యాయో
క్తక్రమంబుగా సూత్రవతి నుద్దేశించియో దేవీ మఱియు నొకచరిత్రంబు చెప్పె
ద నే చరితంబైన విన్నవారికి భగవంతుని యెడభక్తి యనుదినంబు వృద్ధిఁ జెందు
నెట్టి వేని ముజ్జగంబులయందు స్నానపానంబులచే ముక్తిదాయినియు మౌక్తి
కంబులకు జన్మస్థానమనియుఁ బ్రసిద్ధిగాంచిన తామ్రపర్ణి యనియొక మహానదిగల
దు తత్తీరంబున సమృద్ధకాననం బగుకురుకానగరంబున శంఖచక్రగదాధరుం
డగుహరి నిత్యసాన్నిధ్యం బొనర్చు నప్పట్టణంబున భక్తిచమత్కారి యగు
కారిసూరి భర్తృదేవత యగునిజభార్యతో నిత్యవాసం బొనరించు. శ్రీహరి
శాసనంబున సేనేశుండు కలియుగాదికాలంబున విశాఖానక్షత్రయుక్త పౌ
ర్ణమాసియందు నతనికిఁ బుత్త్రుండై యుదయించు శఠకోపాభిధానుం డగు
నక్కుమారుం డనాహారుండు గావున జాతసూతకానంతరకాలంబునఁ దల్లి
దండ్రులచే హరిమందిరంబుఁ జెందింపబడు నక్కుమారుండును స్తన్యపానం
బొనరింపక యేడ్వక యశనం బొల్లక కరచరణంబులు కదల్పక హృష్టపుష్ట
తనుండై శంఖచక్రాదిభగవల్లాంఛనాలంకృతనిజభుజమూలుండై విశాల
విటపోజ్జ్వలంబైన విని ద్రతింత్రిణీవృక్షంబు క్రింద సౌమ్యరత్నపరిష్కృతం
బై బాలపర్యంకంబునందు శయనించి తల్లిదండ్రులచే రక్షితుండై వర్ధ

మానచంద్రుని మాడ్కి నశ్రాంతంబు వర్ధిల్లు మఱియును నబ్బాలకుండు వత్సరవయస్కుండై మూత్రపురీషరోదనస్తన్యపానాదులు లేక హరిమందిరంబునం దంతటం బాఱాడుచు నొక్కనాఁడత్తింత్రిణీకోటరంబుఁజొచ్చియందుబద్ధపద్మాసనుండై నిమీలితాక్షియుగళుండై హృష్టపుష్టావయవసౌష్ఠవుండై హృదయకమలకర్ణికామధ్యంబున శ్రీహృషీకేశునిధ్యానించుచునిశ్చలమనస్కుండై షోడశవర్షపర్యంతంబు పరమపురుషానుభవజనితపరమానందభరితుండై మౌనియైకాలంబుగడపుచుండు నయ్యవసరంబున గరుడవాహనారూఢుండును గోటిసూర్యసమప్రభుండును లక్ష్మీసమేతుండును శంఖచక్రాదిదివ్యాయుధధరుండును దివ్యపీతాంబరాలంకృతుండును గిరీటహారకేయూరమకరకుండలకటకకటిసూత్రశింజానమంజుమంజీరాద్యపరిమితదివ్యభూషణభూషితుండును శ్రీవత్సకౌస్తుభవైజయంతీవనమాలాలంకృతవిశాలవక్షఃస్థలుండు నగు శ్రీమన్నారాయణుం డమ్మహాయోగీంద్రునకు దృష్టిగోచరుండై యజ్ఞానాంధకారంబునివర్తింపంజేసినిరతిశయనిర్మలజ్ఞానానందంబు లొసంగి స్వకీయస్వరూపగుణవిభూతు లన్నియు నతనికిసాక్షాత్కరింపంజేసి యనుగ్రహింప నప్పరాంకుశమునీంద్రుండును గంగాప్రవాహంబుపోలికస్వముఖపద్మానర్గళవినిర్గళత్పరమపావనామ్నాయస్వరూపదివ్యప్రబంధంబులుదాహరింప నా ప్రబంధంబు లన్నియు నాక్షణంబ మధురకవిప్రముఖదివ్యసూరులధికరించి నిజశిష్యులకుం జెప్పెదురు. తదనంతరంబ యద్దేవదేవుం డమ్మహాత్మునిగరుడవాహనంబుపై నెక్కించుకొనినిజమందిరంబగు శ్రీవైకుంఠపురంబునకువిచ్చేయ ననంతరంబ కొండొకకాలంబునకద్దివ్యప్రబంధంబుఖిలంబై నశ్రీమన్నాథమునీంద్రుండు మగల నుద్ధరించు. మఱియు నాకృతి కొన్నిసంవత్సరంబుల కధికారిమాంద్యంబుచే నధ్యయనాధ్యాపనంబులు లేక సంకుచితంబై యున్న యంతభగవంతుండును వేత్రపాణియునగువిష్వక్సేనదేవుండు భక్తజనభాగధేయుండును త్రిదండపాణియు నగుశ్రీరామానుజమునీంద్రుండై యవతరించి యాప్రబంధంబు శిష్యప్రశిష్యముఖంబుగాఁబ్రకాశింపఁజేసిలోకంబుపామండబహుళంబై కుదృష్టిజనసంకులంబై వినష్టహరివైభవంబై మోముహ్యమానంబగుచున్న భగవంతుఁడగు బాదరాయణమునీంద్రునితాత్పర్యంబుఁ దెలిసితదీయబ్రహ్మసూత్రంబులకు భాష్యం బొనర్చి మోహనంబులు నాసురంబులునుగుయుక్తిపరికల్పితంబులునుగుమతిసుందరంబులును వేదాంతాభాసానుసారంబులునగునితరసిద్ధాంతంబులచే స్వరూపజ్ఞానవిస్మృతిఁ జెందినలోకంబుద్ధరించుననిలక్ష్మీదేవియానతిచ్చె. మఱియును, శ్లో॥ అనన్తః ప్రథమం రూపం త్రేతాయాం లక్ష్మణ స్తథా। ద్వాపరే బలభద్రస్తు కలౌకశ్చిద్భవిష్యతి॥ ఇత్యాదినారదీయపురాణంబునందుయాదవగిరిమాహాత్మ్యోక్తక్రమంబుగా శేషుండు కృతయుగంబుననంతాఖ్యుండై త్రేతాయుగంబున లక్ష్మణుండై ద్వాపరంబునబలభద్రుండై కలియుగంబున నొ

కండై యుదయించు. 'అనుక్తమన్యతో గ్రాహ్య, మనియెడు న్యాయంబునఁ బూర్వోక్తవిశేషవచనప్రామాణ్యంబుచే నతండు శ్రీరామానుజమునీంద్రుం డని గ్రహింపవలయు మఱియును. శ్లో॥ బ్రహ్మర్షే త్వం సమాసాద్య స్మృతిం సాత్త్వికసేవితామ్। భవ్యాం కురు మహాప్రాజ్ఞ స్త్వవగోత్రసముద్భవః॥ శారీరకమహాభాష్యగ్రంథకర్తా జితేంద్రియః। వేదాన్తవిత్తమః కశ్చిన్మస్కరీ బ్రాహ్మణోత్తమః॥ అస్మిన్మహాభూతపురే భవిష్యతి న సంశయః। తేనత్వయా కృతా వత్స స్మృతిస్సాత్త్వికగామినీ॥ ప్రతిష్ఠాం పరమాం కీర్తిం గమిష్యతి మహీతలే। తస్యసంబంధినశ్శిష్యాస్సురాణామపి దుర్లభం॥ మాంప్రాప్య ప్రాప్తనిర్వాణా భవిష్యంతి కలౌయుగే॥ ఇత్యాది స్కాందపురాణంబున వైష్ణవసంహితయందు నందాగస్త్యసంవాదంబున శ్రీమహాభూతపురీమాహాత్మ్యంబునందుఁ ద్రయోవింశతితమాధ్యాయోక్తక్రమంబుగా బ్రహ్మర్షిసత్తమ నీ వామ్నాయంబు లన్నియు నరసి తెలిసి సాత్త్వికసేవితయు కళ్యాణస్వరూపిణియు నగు నొక స్మృతి రచియింపుము. భవదీయగోత్రంబున సర్వజ్ఞుండును జితేంద్రియుండును వేదాంతవిత్తముండును మహామస్కరియు నగు నొక బ్రాహ్మణోత్తముండు శ్రీభూతపురియందు జనియించు. ఈయర్థంబునకు సంశయంబు లేదు. సాత్త్వికులకాదరణీయయగు యుష్మదీయస్మృతి యతనిచేఁ బ్రఖ్యాతయై భూతలంబున శాశ్వతప్రతిష్ఠఁ జెందు. కలియుగంబునఁ దదీయశిష్యప్రశిష్యు లందఱు వేల్పులకైనను దుర్లభంబగు మదీయపదంబుఁ జెంది సుఖింతురని వైవస్వతమనుపుత్త్రుం డగు హారీతమునీంద్రు నుద్దేశించి భగవంతుఁ డానతిచ్చె, మఱియు, శ్లో॥ కృతాదిషు ప్రజా రాజన్ కలావిచ్ఛన్తి సంభవమ్। కలౌ ఖలు భవిష్యన్తి నారాయణపరాయణాః॥ క్వచిత్క్వచిన్మహాభాగా ద్రావిడేషు చ భూరిశః॥ తామ్రపర్ణీ నదీ యత్ర కృతమాలా పయస్వినీ॥ కావేరీ చ మహాభాగా ప్రతీచీ చ మహానదీ। యే పిబంతి జలం తాసాం మనుజా మనుజేశ్వర॥ ప్రాయో భక్తా భగవతి వాసుదేవేఽమలాశయాః॥ ఇత్యాది భాగవతంబునం దేకాదశస్కంధంబునఁ బంచమాధ్యాయోక్తక్రమంబుగాఁ గృతాదియుగంబుల ప్రజలు కలియం దుత్పత్తి నిచ్ఛయింతురు. కలియుగంబున నారాయణపరాయణులా యా దేశంబుల నొక్కొక్కచో నరుదుగా సంభవింతురు ద్రవిడదేశంబులయందు మహాత్ము లసంఖ్యాతు లుదయింతురు తామ్రపర్ణియుఁ గృతమాలయుఁ బయస్వినియు మహాభాగ యగు కావేరియుఁ బ్రతీచియు ననియెడు మహానదు లెచ్చోటం బ్రవహించుచుండు నచ్చట నమ్మహానదుల పుణ్యోదకంబులయందు స్నానపానంబు లెవ్వరొనరింతురు వారికి భగవంతుండగు వాసుదేవునియెడ నత్యంతభక్తి యుదయించునని వసుదేవు నుద్దేశించి నారదమునీంద్రుండు వక్కాణించె "సన్దిగ్ధేతు వాక్యశేషాత్" అనియెడు న్యాయంబునఁ బూర్వోక్తవిశేషప్రమాణంబులచే శ్రీపరాంకుశ పరకాలనాథ యామునయతీంద్రాది శ్రీమహాభాగవతోత్త

ములు వారని గ్రహింపవలయు. మఱియు నీదివ్యప్రబంధాధ్యయనాదులయందు శ్రీమన్నాథయామునయతీంద్రాదిధర్మజ్ఞసమయం బబాధితబలవత్ప్రమాణం బని తెలియుమని గురుం డావిప్రున కానతీయ నాద్విజుండును మహాత్మా యామ్నాయంబులకుఁ జాపపూర్ణిమాతిథియందుత్సర్జనవిధియు శ్రావణపౌర్ణమాసియం దధ్యయనవిధియుం గల్గునట్లు ద్రవిడశ్రుతులకుఁ గాలనియమంబు గలదేని యానియమంబును బూర్వోక్తప్రపన్నోత్సవస్వరూపంబు నానతిమ్మనియడుగ వత్సా నీవొనర్చినయీ ప్రశ్నంబు సమీచీనంబు దానికిఁ బ్రత్యుత్తరంబు వినుము, శ్లో॥ గీర్వాణమయవేదస్య తైషశ్రావణపర్వణోః। యథా ప్రోక్తౌ మహాప్రాజ్ఞ సముత్సర్జనసంగ్రహౌ॥ ద్రావిడశ్రుతిబంధస్య కార్తికీమార్గశీర్షయోః। పర్వవద్దినయోరేవ సముత్సర్జనసంగ్రహౌ॥ ఇత్యాదివాసుదేవసంహితోక్తప్రకారంబుగా గీర్వాణమయవేదంబులకుఁ దైషశ్రావణపర్వంబులయం దుత్సర్జనసంగ్రహంబులు హరిచే విధియింపంబడినట్లు కార్తికమార్గశీర్షమాసంబులపర్వవద్దినంబులయంద సముత్సర్జనసంగ్రహంబులు విష్ణునిచే విధియింపంబడియెఁ దద్వివరణక్రమం బాకర్ణింపుము, శ్లో॥ వృశ్చికేమాసిపూర్ణాయాం దీపారోపణ మాచరేత్। పరేత త్తత్ప్రబంధానాం సమాపన మథాచరేత్॥ రోహిణ్యాం వాసుదేవస్య వృశ్చికేమాసిపర్వణి। అర్ధమండలవేళాయాం దీపారోపణ మాచరేత్॥ తత్రైవశఠకోపాదిసూక్తీనాం శాంతి మాచరేత్। యదితత్రాగ్నిభయు తేపరేద్యుస్తద్వయంచరేత్॥ ఇత్యాద్యభియుక్తశ్రీసూక్తిక్రమంబుగా వృశ్చికమాసంబునఁ బూర్ణిమాతిథియందైనను రోహిణీనక్షత్రంబునందైనను మార్తండమండలంబర్ధాస్తమయంబుఁ జెందుచున్నవేళ దివ్యదేశంబులయందు శ్రీహరికి దీపారోపణోత్సవంబుఁ జేసి యనంతరంబ దివ్యప్రబంధంబులు నిగమింపవలయు నాతిథికృత్తికానక్షత్రయుక్తంబైనను మఱునాఁడు కళామాత్రంబైన శేషించియున్నను బూర్వతిథి వర్జించి యాశేషనక్షత్రదినంబునం దర్ధాస్తమయంబునదీపారోపణంబొనరించి తదనంతరంబ దివ్యప్రబంధంబులు నిగమింపవలయుఁ గావున నట్లు నిగమించిభగవదారాధనోపయోగిపాశురంబులుదక్కఁ దక్కినపాశురంబు లుచ్చరింపక మధ్యమకాలంబు జరపి మగిడి ధనుశ్శుద్ధైకాదశియందుఁ దిరువాయ్మొళ్లియుపక్రమించి పదివాసరంబులు మహోత్సవపూర్వకంబుగాఁ బ్రధానంబైనశ్రీరంగధామంబు మొదలుగాఁ గలదివ్యదేశంబులయందు భగవదాజ్ఞచే శ్రీవైష్ణవు లనుసంధింతురు. తిరువాయ్మొళ్లిదక్కఁ దక్కినదివ్యప్రబంధంబులాయధ్యయనోత్సవంబునకు ముందుగాఁ బదిదినంబు లనుసంధింతు రిదియే ప్రపన్నోత్సవం బనంబడునీయుత్సవంబు పురాతనదివ్యదేశంబులయందు నవశ్యకర్తవ్యంబు. మఱియును దివ్యదేశవ్యతిరిక్తంబు లగుతద్గ్రామంబులయందు వసియించువైష్ణవులు పూ

ర్వోక్తక్రమంబుగాఁ దమతమగృహంబులయందుఁ బ్రబంధంబులు నిగమించి శ్రీకూరేశగురుశిఖామణితిరునక్షత్రంబునం దుపక్రమింతురీప్రబంధంబులకిదియ కాలనియమం బని యద్దేశికేంద్రుం డానతియ్య నాకర్ణించి యాతిరువేంగడముడయాం నను బ్రాహ్మణుండును బరమానందభరితాంతరంగుండై యమ్మహాదేశికుని దివ్యాంఘ్రిపద్మంబు లాశ్రయింప నయ్యార్యవర్యుం డతనికిఁ బంచసంస్కారా దిసకలహితంబు లాచరించి తిరువేంగడదాసుం డని దాస్యనామం బొసరించియ ద్దివ్యదేశంబునందు నిన్ననంబి, యిరుందనంబి, కిడందనంబి, మలమేల్ నంబి, తిరుప్పార్ క్కడల్ నంబి, యనుపంచనంబులకు మంగళాశాసనంబుఁ జేసి వారికి దివ్యగోపురప్రాకారమంటపమహానసపుష్పోద్యానాదికైంకర్యంబు లన్నియు నేర్పరించి నిత్యోత్సవాదు లన్నియు సమృద్ధంబులుగాఁ జేయ నియోగించి యవియన్నియు విమర్శింప నత్తిరువేంగడదాసునికిభగవన్మందిరాధిపత్యం బిచ్చి శ్రీరంగధామంబునకు విచ్చేయం దలంచె నంత.

—•••— చక్రధారణాదివిషయమైన శ్రుతిప్రమాణములు. —•••—

తత్రాదౌ శ్రుతిః॥ పవిత్రం తే వితతం బ్రహ్మణస్పతే ప్రభుర్గాత్రాణిపర్యేషి విశ్వతః। అతప్తతనూర్నతదామో అశ్నుతే। శృతా సఇద్వహంతస్తత్సమాశత । ఇతి శ్రుతిః ॥ దేవపాయే విధూతేన బాహూనాసుదర్శనేన వ్రయతమానవ్రో లోకసృష్టిం వితన్వతిబ్రాహ్మణాస్తద్వహన్తి । అగ్నినావైతప్తం ద్విభుజేధారయన్మూర్ధ్వపుణ్డ్రమాలిఖేత్ । తస్మాద్ద్విరేఖం భవతి నపునరాగమనమేతి। బ్రహ్మణస్సాయుజ్యగ్ం సలోకతా మాప్నోతి । ఇతిశతపథబ్రాహ్మణే॥ సామవేదే మైత్రావరుణశాఖాయాం॥ పవిత్రమిత్యగ్నిః। అగ్నిరైవ సహస్రారః । సహస్రారో నేమిః నేమినాతప్తతనుః బ్రహ్మణ స్సాయుజ్యగ్ం సాలోక్యమాప్నోతి।ఆథర్వణవేదే॥చక్రంబిభర్తివపుషాభితప్తం। బలం దేవానా మమితస్యవిష్ణోః।సఏతినాకం దురితావిధూయ ప్రయాంతియద్వతయోవీతరాగాః॥ఏభిర్వయమురుక్రమస్య చిహ్నైరఙ్కితాలోకేసుభగాభవామ। తద్విష్ణోః పరమంపదం యే గచ్ఛన్తి లాఞ్ఛితాః। చక్రమాదాయాగ్నౌ ప్రతాప్య బ్రాహ్మణస్య దక్షిణే బాహౌ ధారయేత్ । చక్రముపవిశతి। పాఞ్చజన్య మాదాయాగ్నౌ ప్రతాప్యబ్రాహ్మణస్యోత్తరబాహౌ ధారయేత్ ॥బృహదారణ్యకే ॥ నిచితేపసుమణంభిద్యమానం మధ్యేబాహుమదధత్సుదర్శనం। విష్ణోరిదం భూరిదంభూరి తేజః ప్రధర్షణిదివానక్తం బిభృయుస్తజ్జనాసః। బహ్వృచేబాష్కలసంహితాయాం॥ ప్రతేవిష్ణో అబ్జచక్రే పవిత్రేజన్మాంభోధింతర్తవేచర్షణీన్ద్రాః। మూలేబాహ్వోర్దధతేన్యే పురాణాలిఙ్గాన్యఙ్గేతావకాన్యర్పయన్తి ॥ ఆథర్వణే ॥ అగ్నినావైహోతారః చక్రం పాఞ్చజన్యస్తుతప్తౌ ద్విభుజేధారయేత్ । ఆత్మహిత మాచరేత్ । ఆచా

ర్యాయస్వముఖం ప్రపద్యేత్ - తద్వైకుంఠో భవతి। పునరాగతిర్న సాయుజ్యం సాలోక్యతా మాప్నోతి॥

అథోర్ధ్వపుణ్డ్రశ్రుతయః ॥ కఠవల్ల్యాం ॥ ధృతోర్ధ్వపుణ్డ్రః కృతచక్రధారీ విష్ణుం పరం ధ్యాయతి యో మహాత్మా। స్వరేణ మన్త్రేణ సదాహృది స్థితం పరాత్పరం యన్మహతో మహాంతం॥ మహోపనిషది ॥ ధృతోర్ధ్వపుణ్డ్రం పరమేశితారం నారాయణం సాఙ్ఖ్యయోగాధిగమ్యం। జ్ఞాత్వా విముచ్యేత నర స్సమస్తై స్సంసారపాశై రిహచైవ విష్ణుమ్॥ ఆథర్వణే॥ హరేః పదాకృతి మాత్మనో హితాయ। మధ్యేచ్ఛిద్రమూర్ధ్వపుణ్డ్రంయో ధారయతి। సపరస్యప్రియో భవతి। సపుణ్యవా న్భవతి। సముక్తిమా న్భవతి॥ అథ ప్రణిపత్య కాత్యాయనో బ్రహ్మాణ మన్వయుఙ్క్త। అథవా భగవన్మే, కిం పవిత్రాణాం పవిత్రం। కేనవా కర్మాణి సఫలాని। కిం దుష్కరం తపో మర్త్యానాం। కేనను కారణే నామృతత్వమేతి। సహోవాచ। సాధు తేనుయోగశ్శృణు భోపవిత్రం సులభం సుకరం యద్విష్ణుక్షేత్రమ్। తత్రమృత్స్నాం శ్వేతా ముద్ధృతాసీత్యుద్ధరేత్। అమృతమేవ శ్వేతమృత్స్నా భవతి। తాం శుద్ధజలేన ప్రణవేనఘర్షయేత్; దేవపితృకర్మాణ్యారభమాణః। తయానిత్య మూర్ధ్వపుణ్డ్రంబిభృయాత్। మన్త్రైః కేశవాదీనాంచైతద్రహితం కర్మవిఫలం రక్షాంసి గృహ్ణీయుః। తదేవమభ్యుక్తం భవతి। నాసాదికేశాన్త మూర్ధ్వపుణ్డ్రం విష్ణో స్థితస్యచరణద్వయాకృతి। ఏకాఙ్గుళాదన్యూనః। సశ్రీ ప్రతిష్ఠాయై శ్రీర్హరిద్రా యతో హరింద్రావయతివిష్ణునావా। ఆదిత్యవర్ణే శ్రీఫలే ధారయేత్। తజ్జలేన శ్రీబీజేన సంయుజ్యతత్పూర్ణరేఖాంధారయేత్। తద్వైశాఖే హంసవర్ణేగాయత్రీ త్రిష్టుప్ఛన్దస్కే ఆత్మపరమాత్మదైవత్యే దర్శపూర్ణమాసకే ఇష్టాపూర్తక్రియే భుక్తిముక్తిఫలే సారేఖా శ్రీవర్ణాగాయత్రీఛన్దః। ఆనన్దక్రియామృతత్వఫలోయ మూర్ధ్వపుణ్డ్రవిధిః। ఏవం విదిత్వా యో ధారయతి। సవైదికో భవతి। ససర్వకర్మార్హో భవతి। కాయికాత్పాతకాత్పూతో భవతి। విష్ణుసాయుజ్య మవాప్నోతి। యఏవం వేద। ఇత్యుపనిషత్॥

అథకాత్యాయనేతిహోవాచ। జ్ఞానం వై పురుషో బ్రహ్మణోజాయతే। సవై బ్రాహ్మణో భవతి। వసిష్ఠః కశ్యపోత్రి ర్జమదగ్ని ర్విశ్వామిత్రోయంవ్యాసః పారాశర్యస్సనకాదియోగదా స్సద్బ్రహ్మలోకో భవతి। సానన్దలోకో భవతి। తప్తం చక్రం ద్విభుజే ధార్యమిత్యగ్నిహోత్ర ఏవ లోకో భవతి ఊర్ధ్వపుణ్డ్రమాలిఖేత్ తస్మాద్ద్విరేఖం భవతి బ్రహ్మణ స్సాయుజ్యగ్ం సలోకతా మాప్నోతి॥

సీ. గురుఁడు తిరుక్కురుంగుడి తిరునగరియు, డాసి కన్పడుదివ్య దేశములను
సతతసమీచీనసకలోత్సవములుగాఁ, జేసి శ్రీకురుకాపురీశుఁ డైన
శఠకోపయోగియాజ్ఞ లభించి శ్రీరంగ, ధామమునకుఁ జని తనమఠమున

శ్రీరంగరాట్సేవఁ జేయుచు వసియింప, నప్పు డిరుంబియప్పాఖ్యసూరి
తే. వరుఁడు చనుదెంచి శ్రీరంగపతినిగాంచి, యంతఁ గోవెలకందాడయణ్ణగారి
గృహమునకు నేగి యందారగించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. అళహియమణవాళయమిభూమిపతికి శ్రీవరదనారాయణగురునితోడ
నరుగుదెంచి యిరుంబియప్పగారు ప్రణామ, మాచరింప ననుగ్రహంబుఁ జేసి
యమ్మహాదేశికుఁ డాతఁ డాకర్ణింపఁ, బరతత్త్వవిషయమై ప్రథమ మైన
తిరువాయిమొళి కతిదీర్ఘ ప్రవేశము, ఘనతరబ్రహ్మతర్క ప్రమాణ
తే. భాసురోదారఘటితి నుపన్యసింపఁ, దన్ముఖోత్థసరస్వతీధాటిఁ జూచి
యతఁడు హర్షించి విస్మయమందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. ద్రవిడోపనిషదర్థతత్త్వవిత్తముఁ డితం, డన వింటి ముందిప్పు డరసి చూడ
సకలశాస్త్రముల యందు సర్వజ్ఞుఁ డనితోఁచె, ననుచు నెంచియిరుంబియప్పయంత
నారగించుట కమ్మహాత్మునిచేఁ జాల, నర్థింపఁబడియు నిజాత్మయందు
యతులయన్నములు సంయమిపాత్రసలిలము, లనను భావ్యములు గృహాధిపతికి
తే. ననెడుసామాన్యశాస్త్రార్థమపుడుదలఁచి, యచటనుండక తమయగ్రహారమునకు
వచ్చి యాత్మీయభవనముఁ జొచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
వ. అంత. 82
సీ. నిర్మలజలముల నీరాడి కాలోచి, తక్రియ లొనరించి తన కభీష్ట
ధనము దైవతము సీతాలక్ష్మణాన్విత, పార్శ్వుఁడు నగు రామభద్రశౌరి
నర్చసేయ నిరుంబియప్ప యుద్యుక్తుఁ డై, తద్దివ్యమందిరద్వార మంది
తలుపు లుపాయశతంబుచే నైనను, దెఱవఁజాలక యాదిదేవు నాత్మ
తే. యందుఁదలఁచుచును త్తరీయంబుముసుఁగు, వాసినిడికొని కన్నులు మూసిపవ్వ
ళించి నిద్రించియొకకలఁ గాంచెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. కలలోనఁ గనఁబడి కటివేల్పతని కిట్లు, పలికె శేషుఁడు నాదు తొలిభవముల
నొకసారి తమ్ముఁడట్లొకసారి యన్నయు, నయి నాకు సాహాయ్య మాచరించి
యీయుగంబున నాయమీంద్రుఁడై యుదయించి మామ బావయు నిష్టమంత్రియార్యు
డయి మద్విభూతిద్వయాధిపత్య మొనర్చె, యతఁ డిప్పుడస్మత్ప్రియంబు సలుప
తే. నవనిమణవాళయోగీంద్రుఁడయ్యెమగిడి, యతని యెడఁ జాలనపరాధ వయితివీవు
నర్చనీచేతఁ గొననొల్లననియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అదియునుం గాక. 85
సీ. అనుతాపపడి యమ్మహాత్మునికడ కేఁగి, యతనిపదాబ్జము లాశ్రయించి
ద్రవిడాగమాంతార్థతత్త్వ మాతనికడఁ, దెలిసి వచ్చితివేని దినదినంబు
నర్చింపఁబడియెద ననఘ నీచే నట్లు, గాకున్న నీకు నేఁ గామి నిక్క
మని స్వప్నగతుఁడై సహరియతనికిఁ బల్కె, యంతర్హితుం డై సన నతఁడు లే

తే. హర్షవిస్మయములఁ జెంది యాత్మఁ, దరలి వేవేగ చని రంగధామ మొంది
యమ్మహాదేశికునిఁ గాంచె నచట ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. అట్లద్దివ్యదేశంబున కేతెంచి దేవరాజాపరనామధేయుఁ డగు నిఱుంబియప్పగా రవ్వరవరమునులం గనుంగొనిన తెఱం గెట్టిదనిన వర్ణించెద నద్దేవరాజార్యుం డచటికి కేతెంచిన సమయంబున. 86

సీ. పూర్ణచంద్రుఁడు రంగభూపతిసేవకి, కేతెంచెనో యని యెంచఁదగిన
సుప్రసన్నాదిత్యసుషమావృతాత్మీయ, దివ్యమంగళమూర్తి దేఁకిల్లఁ
గాషాయపరిధానకాశేయసంవ్యానములు స్వకటిస్కంధముల వెలుఁగఁ
బెన్నురంబునఁ బద్మబీజమాలిక లొప్ప, నుచితోర్ధ్వపుండ్రము లొడల మెఱయఁ

తే. గేలుఁదమ్మిఁ ద్రిదండముఁ గీలుకొలిపి, మధునిషూదను సేవింప మఠము వెడలి
వేడ్కఁ మణవాళముని వచ్చె వీథి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. అప్పుడు. 88

సీ. వెల్లచేమంతుల మొల్లమి గలకోమ, లాకారసౌకుమార్యం బెలర్ప
నతివళక్షుస్నిగ్ధయజ్ఞోపవీతము, నాభిబింబము నంటి శోభ లీనఁ
గరుణారసముఁ జిల్కు కన్నులు దళుకొత్తఁ, జిఱునవ్వు మోమునఁ జెలువు గులుకఁ
బాణిపద్మములచేఁ బార్శ్వస్థు లగు తన, దాసచేతనులకై సంజఁ బూని

తే. యడుగుఁదమ్ములు మెల్లనఁ బుడమి నిడుచు, వచ్చుచున్నట్టి శ్రీమణవాళయోగి
నొప్పుగాఁ జూచె నాయిరుంబప్ప యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. అప్పుడయ్యిరుంబియప్పగా రగ్గురుపరమేష్ఠినిం గాంచి మిగులఁ బ్రహర్షించి తత్సన్నిధి కేతెంచి పరమభక్తి దళుకొత్త సాష్టాంగదండప్రణామం బాచరించి కరకమలంబులు ముకుళించి నమ్రుండై యున్న సద్దేశికసార్వభౌముండు నిజకటాక్షవీక్షణసుధాధార లతనిపైఁ జిలుకుచు మృదుమధురగంభీరభాషణంబుల స్వాగతం బడిగి మిగుల నాదరించి యాత్మలాభంబునకంటె నధికంబైన లాభంబు లేదని తన తలంపులో నెంచి యమ్మహాత్మునిం దోడ్కొని మగిడి మఠంబునం బ్రవేశించి సన్నిధిస్వాములను గోవెలకుం బనుప వారును భగవన్మందిరమునకుం జని శ్రీరంగనాథుని సేవించి మరలి యేతెంచి యగ్గురువరునిం గాంచి కరకమలంబులు ముకుళించి యున్న యప్పుడయ్యార్యపంక్తి నుద్దేశించి. 90

సీ. ఇప్పుడు రంగేశుఁ డీదృగలంకార, శాలియై యాయాప్రసాదములను
నారగించె నటంచు నవ్వరవరయోగి, యానతియ్యఁ దదుక్తు లాలకించి
కోవెల నట్లు గన్గొన్న వైష్ణవులు త, త్సర్వజ్ఞతకు నద్భుతంబుఁ జెంది
రంత ధారకపోషకాదు లన్నియుఁ దన, కమ్మహాత్ముని విగ్రహానుభవమె

తే. యనియిరుంబప్పగా రాత్మయందుఁ దలఁచి, త్రోవనడచిన బడలికతొలఁగ నతని
నిండుభక్తిభజించుచు నుండె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 91

వ. తదనంతరంబ. 92

సీ. ఆరాత్రిఁ గడపి యపరార్ధ్యముఖంబున లేచి, పరవాదిభీకర గురువరేణ్యుఁ
డాశ్రితులను గూడి యార్యునిపడకింటి, వాకిట నిలిచి సుశ్లోక నీకు
సుప్రభాతం బయ్యె సూర్యుఁడు పొడమెనా, యజ్ఞానతామిస్ర మణఁగదయ్యె
నబ్జముల్ వికసించె నస్మదీయహృదబ్జ, మలరదు కాంతోప యంత్రయోగి

తే. చంద్ర సంశ్రితనరసు ప్రసన్న సూర్య, మమ్ముఁ గరుణింప మేల్కొమ్ము లెమ్ము దేవ
యనుచుఁ బొగడిన లేచె నయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నె మోదమలర.

సీ. స్తుతి గాని మేల్కాంచి సుందరజామాతృ, గురుఁ డార్యపంక్తిని శరణ మొంది
విమలపరవ్యూహ విభవాంతరాత్మార్చ, లను దనమదిలోఁ దలంచి మించి
తత్త్వయాథాత్మ్య సందర్శనాదర్శ, హస్త్యత్రయం బాత్మ యందుఁ దలఁచి
యరుణోదయపువేళ నవగాహనముఁ జేసి, భగవదర్చ యొనర్చి భక్తిరంగ

తే. నాథు నర్చించి శ్రీశైల నాథనామ, మంటపంబునఁ బూర్వార్య మధురసూక్తి
కలనమునఁ గాల మొక్కింత గడపెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నె మోదమలర.

సీ. అంతఁ నోవేల కేఁగి యతిరాజముఖదివ్య, సూరిపదాబ్జము లూఁచి మ్రొక్కి
శ్రీరంగభర్తకుఁ జెన్నొప్ప మంగళా, శాసన మొనరించి స్వామత మొంది
యొప్పంగా నయ్యిరుం బప్పకుఁ బంచసం, స్కారాదిహితములు సలిపి తనదు
దివ్యసౌరభ పాద తీర్థముఁ గృప నిచ్చి, మాధ్యాహ్నికముఁ జేసి మాధుకరీయ

తే. యాగ మొనరించియనుయాగ మాచరించి, తనదుతళిహ ప్రసాదమా తనికొసంగి
యుత్సహించెను మణవాళ యోగి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నె మోదమలర.

సీ. అంత శ్రీశైలనాథార్య నామకమాన్య, మహితకాలక్షేప మంటపమున
స్థిరమృదులాసనాసీనుఁడై ద్రవిడవే, దాంతార్థతత్త్వ మాశ్రితులకు
బోధించుచును గొంతప్రొద్దుఁ బుచ్చినయంత, సంధ్యఘటిల్లఁ దత్సమయభగవ
దాజ్ఞఁ జెల్లించి సాయంతనహరిపూజ, యొనరించి వరవరయోగివేత్ర

తే. రచితరత్నసువర్ణపర్యంకతుంగ, తూలశాపాయ కౌశేయ చేలకలిత
కశిపువై నున్నసంశ్రితులు గ్లాంచిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 96

సీ. అంత మ్రొక్కి నుతించి యతనియాజ్ఞ లభించి, యాశ్రితు ల్వారిండ్ల కరిగిరంత
మంత్రరత్నార్థమే మననము సేయుచు, హరియందు మదిఁ జేర్చి యార్యవరుఁడు
శేషతల్పమునందు శ్రీరంగపతిగతి, నిద్రించి ప్రొద్దున నిదుర విడిచి
కాలోచితక్రియ ల్గావించి కాలయాపనమంటపమునందుఁ బ్రత్యహంబు

తే. ద్రవిడవేదాంతసూక్త్యర్థ తత్త్వమంత, నాయిరుంబప్ప కెఱిఁగింప నతఁడు దెలిసి
యంచితంబుగ గురునిఁ బూజించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. బహుదివసంబులు మణవాళమామునికడ, సకలకైంకర్యము ల్సలుపుచుండి
వచనభూషణముఖ పరమరహస్యము, లధికరించి యిరుంబి యప్పగార

లార్యునియాజ్ఞ నిజాగ్రహారమునకుం, జనువేళం దత్పదాబ్జములయందుం
బ్రణమిల్ల నతనిమూర్ధస్థల మాత్మాంఘ్రి,పంకజములచే నలంకరించి

తే. యాదరించి గురూద్వహుండనుప నతండు, తత్పదాబ్జములేమదిం దంజమనుచు
నమ్మి చని యింట వసియించె నెమ్మిననుచు,వాదిభీకరగురుం డనెమోదమలర.

సీ. అంతట నొక్కనాం డళగియమణవాళ,ముని రంగపతిని గన్గొనుట కరిగి
యప్పు డుత్తమనంబి యవనికమఱుంగునం, దేకాంతభక్తిరంగేశ్వరునకుం
దిరువాలవట్టము తిరముగాం జేం బూని, యర్పించు చున్నం దానంజలించి
స్వామికి మంగళాశాసన మొనరింపం,గా క్షీరసంఘాతగౌరవర్ణు

తే. నతనినానంబిగనిశ్విత్రియనుచుం దలంచి,వేగవిచ్చేయుమనిపల్కవినియతండు
నచట నుండక మఠమున కరిగెననుచు,వాదిభీకరగురుం డనెమోద మలర.

సీ. అంత నుత్తమనంబి యచటినుం డేతెంచి, పలుగాండికడ నొకపలకపైని
బవళింప నతనిస్వప్నమునందు శ్రీరంగ, పతి గానంబడి పాణిపల్లవమునం
దనపాన్పు తట్టి యీతండె సుమీ సౌమ్య, జామాతృముని యిదిసత్యమనిన
నతండు ప్రబుద్ధుండై యనుతాపపడి యమ్మ,హాత్మునికడ కేగియతనియంఘ్రి

తే. నలినములయందు దీర్ఘప్రణామ మొదవి, నన్నుమన్నింపుమనిచాలసన్నుతించి
యతనికృపం జెందితమయింటికరిగెననుచు, వాదిభీకరగురుండనెమోదమలర.

వ. మఱియు నొక్కనాండయ్యళగియమణవాళయోగీంద్రుండు శ్రీశైలనాథార్యకృపాభిదానం బగుమంటపపత్న్యంబునందాశ్రితులకామ్నాయాంతరహస్యార్థయాథార్థ్యంబు బోధించుచుం గొంతప్రొద్దు జరపినపిమ్మట నాశ్రితు లంద ఱగ్గురూత్తమునిచే నియుక్తు లగుచుం దత్తత్కైంకర్యంబులయందాసక్తచిత్తులై యున్నయెడ నవ్వరవరమునీంద్రుం డాకాలక్షేపకూటకవాటంబులు మూసిగడియం దగిల్చి యుచితాస్తరణంబుపై నిద్రాముద్రాభిరాముండై శ్రీరంగధామునిమాడ్కి శయనించిస్వస్వరూపంబుధరియించి యానందించుసమయంబున స్వకీయపదాబ్జంబు లాశ్రయించినశఠకోపకొత్తి యనియెడుయొకసత్త్వవతీలలామంబు స్వసందర్శనార్థంబేతెంచియక్కాలయాపనకూటకవాటసంధిమార్గంబున నిజదృష్టినిం బ్రసరింపంజేసిదశశతశిఖరాంచితంబగురజతపర్వతంబుగతివికసితసహస్రఫణామండలమండితకుండలీంద్రాత్మకుండై విలసిల్లుచున్న యద్దేశికాఖండలునిం జూచి డెందంబున దండివేడ్కనిండార సేవించుచున్న నతం డది యెఱింగియథాపూర్వకంబుగా యతివిగ్రహంబుం గొని కవాటంబులం దెఱచివెల్వడినంగనుంగొని యద్దేవియు భక్తి దళుకొత్తం బ్రణతి యొనర్చి సాంజలి యైయున్న యాసాత్త్వికనుం గటాక్షించి యిక్కూటకవాటసంధుల దృష్టినిలిపి విస్మయంబేమి వీక్షించితి వని గురుం డడుగ మహాత్మా సాధూదనంతమూర్తివగుసీయందు లేనివింత లేమి గలవనివిన్న వింపనద్దేశికేంద్రుండును భవదీయభక్తిప్రకర్షం

బుచే నీ కట్లు దోఁచెం గాని యం దేమివింతలుండునని పల్కి యావృత్తాంతం
బు స్వరూపజ్ఞానహీనులకుఁ దెలుపవలదనియుతం డానతియ్యఁ దదీయాశ్రితులు
కొండ ఱావార్త లాలకించి యగ్గురుసార్వభౌముండు సాక్షాచ్ఛేషస్వరూపుండు
గాని యతిమాత్రుండు గాఁ డని నిర్ణయించిన నావృత్తాంతం బుపదేశపరంపరా
ప్రాప్తంబై యస్మదాదిపర్యంతంబయ్యె నంతఁ గొన్ని దినంబులకుఁ దిరుపవిత్రో
త్సవం బుపస్థితం బైన స్వకీయపరివారపరివృతుండై శ్రీరంగనాథుండు నానా
దేశాగతబహువిధవైష్ణవపరివేష్టితుండై యున్నసమయంబున వరవరమునీం
ద్రుం డాశ్రితవర్గంబుతోఁ దత్సన్నిధానంబున కేతెంచి మంగళాశాసనంబు
సేయుచున్న నతనిం గటాక్షించి మహాత్మా! యస్మదాస్థానమంటపమధ్యంబున
శ్రీరంగనాథభట్టాఖ్యన కీయుత్తమనంబికి నీడుముప్పత్తారాయిరప్పడి మొదలు
గాఁ గలతిరువాయ్మొళివ్యాఖ్యానంబు లైదునుం బ్రసాదింపవలయునని యాన
తియ్య మహాప్రసాదం బని భగవదాజ్ఞ శిరసావహించి యద్దేశికేంద్రుం డాక్షణం
బ యుపక్రమింప నుద్యోగింప నబ్భగవంతుండును శ్రీభూనీళాసహితుండై య
నంతగరుడవిష్వక్సేనాదినిత్యసూరులతో శ్రీపరాంకుశపరకాలయతీంద్రాదిదివ్య
సూరివర్గంబుతో నద్దివ్యదేశంబునం గల శ్రీమహాభాగవతవ్రాతంబుతో నిజపరి
జనవ్రజంబుతో నాస్థీయదివ్యసభామంటపంబునం దుచితాసనంబుపైఁ బేరోల
గం బుండి మణవాళమహామునుల కాచార్యపీఠంబర్పింప నాయభిజ్ఞశిఖామణి
యు నయ్యాసనంబుపై స్వదేశికుండైన శ్రీశైలనాథార్యుండు సుఖాసీనుం డై
యున్నయట్లు భావించి యప్పీఠంబున కధఃప్రదేశంబునం గూర్చుండి శ్రీరంగనా
థభట్టార్యున కాయుత్తమనంబికిని దినక్రమంబుగా నొకసంవత్సరంబున కా
వ్యాఖ్యానపంచకంబు వక్కాణించె నంత నుత్తరశాంతినిమిత్తంబుగా భగవం
తుం డగు శ్రీరంగక్షమాకాంతుండు తొంటిచందంబున నొడ్డోలగం బున్న సమ
యంబున నగ్గురుశిఖామణివిషయంబుగా నొకతనియను విన్నవింపవలెనని శ్రీరంగ
నాథభట్టార్యుండు నుత్తమనంబియుఁ దలంచిరి వారిబుద్ధియందు శ్రీశైలేత్యాది
శ్లోకంబు దోఁచినవారది వచించుటకుముందు శ్యామసుందరసుకుమారశరీరుం
డును బంచహాయనపరిమితవయస్కుండును నజ్ఞాతకులగోత్రుండును నైనయొక
వైష్ణవబాలకుం డాస్వామిసన్నిధి కేతెంచి హరిపరిజనులచే ద్వారంబు నివారి
తుం డయ్యును మరలి యేతెంచి హరిపురోభాగంబున శ్రీసౌమ్యజామాతృము
నుల కభిముఖంబుగా నిలిచి పాణిపల్లవంబులు ముకుళించి, శ్లో॥ శ్రీశైలేశదయా
పాత్రం ధీభక్త్యాదిగుణార్ణవం। యతీన్ద్రప్రవణం వన్దే రమ్యజామాతరం మునిమ్॥
అనుచు సమాక్షరపాదబద్ధం బైనయీపద్యం బందఱు విన మేఘగంభీరస్వరం
బుతోఁ బలికి యాక్షణంబ యంతర్హితుండయ్యె నంతఁ దత్సభాస్తారులగు శ్రీ
మహాభాగవతు లంద ఱత్యాశ్చర్యంబుఁ జెంద యుద్గాతకుండు నారాయణుండు

గాని యన్యుండు గాఁడుతాను జిరకాలం బిమ్మహాత్మునికడ భగవద్విషయం బాక
ర్ణించి యాచార్యవిషయంబుగా నీశ్లోకం బానతిచ్చెఁ గాన కాంతోపయంతృము
నీంద్రుండు భగవంతుం డైనయనంతుండు గాని పరివ్రాణ్మాత్రుండుగాఁ డనినిశ్చ
యించి రంత శ్రీరంగభర్తయు నబ్బాలకస్వరూపంబుచే నేన యీపద్యంబు వచి
యించితి నేఁటినుండి యస్మదధిష్ఠితం బైనయీదివ్యదేశంబు మొదలుగాఁ గల
యష్టోత్తరశతదివ్యదేశంబులయందు శ్రీపరాంకుశపరకాలభట్టనాథాదిదివ్యసూరి
ప్రణీతప్రబంధాధ్యయనాధ్యాపనానుసంధానాదికాలంబులందు ముందుగా నీప
ద్యంబు భక్తిపూర్వకంబుగా ననుసంధింపఁదగునని యాజ్ఞాపించె నంత నబ్భగవదా
జ్ఞ వారలట్లు చెల్లించి రా శ్రీరంగభర్తయు ననేకవిధంబుల బహుమతి యొనరించి
యమ్మణవాళమహామునులం దదీయమఠంబునకుం బనిచె నంతకుముం దొకము
ముక్షుచేతనుం డుత్తరదేశస్థితంబు లగు శ్రీమదయోధ్యాదిపుణ్యక్షేత్రంబులు
సేవించి బదరికాశ్రమంబునకుం జనియందు భగవంతుం డగు నరసహితుం డైన
నారాయణునిం బొడగాంచి యథాశక్తి వినుతించి యద్దేవదేవునకశ్రాంతంబు
సకలవిధకైంకర్యంబు లాచరించు చున్న నప్పుండరీకాక్షుండు సుప్రసన్నుం డై
యతనిస్వప్నంబునందన్నుం గనిపించి వత్సా తడవులనుండి బహుదినంబులనన్న
నుసరించు చుంటి నీయభీష్టం బెఱింగింపు మనిన విని యాసాత్త్వికుండు దానున
కొక పరమహితం బుపదేశింపు మనిన నప్పురాణమహర్షియు శ్రీశైలేత్యాదిప
ద్యం బతని కుపదేశించిన నతం డీశ్లోకప్రతిపాద్యుం డెవ్వఁ డనిన దక్షిణదేశస్థ
దివ్యదేశంబులయం దతఁడు నీకుం జూపడు నద్దేశంబునకుం జను మనియానతిచ్చి
యంతర్హితుం డయ్యె నంతట నమ్మహాత్ముండు మేల్కాంచి యద్దేవదేవునిం దలం
చుచుఁ బ్రభాతసమయోచితకరణీయంబు లాచరించి తద్విషయదిదృక్షచే నతిత్వ
రితగతి శ్రీవేంకటాచలంబున కేతెంచి యందు భగవత్సన్నిధి భాగవతు లందఱు
దివ్యప్రబంధానుసంధానంబునకు మొదట నీశ్లోకం బనుసంధించుచున్న నాకర్ణిం
చి మహాత్ములారా యీపద్యంబునకు విషయం బెవ్వఁ డతం డెచ్చోట నుండునది
యేనికిం దెలియ నానతిం డని ప్రార్థింపఁ గరుణార్ద్రచిత్తు లై యీశ్లోకంబునకు
విషయంబు శ్రీరంగధామంబునందు మీకుం జూపడు ననిన నతండు భగవత్సేవ
యొనర్చి యబ్భాగవతుల వీడ్కొని చనుచు మార్గమధ్యంబునఁ గరిగిరి మొదల
గుదివ్యదేశంబులయందుఁ బ్రబంధానుసంధానాదికాలంబులం దాతనియును విన్న
వించుచున్న నాకర్ణించుచుఁ జని చని శ్రీరంగధామంబుఁ జెంది యందు సప్ర
కారంబుగా నాశ్లోకవృత్తాంతం బంతయు నెఱింగి తత్ప్రతిపాద్యుం డగు నవ్వర
వరయోగీంద్రునిం గాంచి భక్తిపూర్వకంబుగా సాష్టాంగప్రణామం బాచరించి
తత్పాదాబ్జంబు లాశ్రయింపన ద్దేశికసార్వభౌముండు సుప్రసన్నుం డై కరుణా
కలితకటాక్షవీక్షణంబుల నీక్షించి యతనికిఁ బంచసంస్కారాదిసకలహితంబులొ

నరించె నంత సర్వకాలంబులయం దయ్యార్యున కతండు సకలవిధకైంకర్యంబు లాచరించుచుఁ దదీయశ్రీపాదపద్మంబులే ప్రాప్యప్రాపకంబు లని విశ్వసించి కృతార్థుండయ్యెఁ దదనంతరం బద్దేశికేంద్రుం డఖిలచేతనోజ్జీవనార్థంబుగా శ్రీవచనభూషణవ్యాఖ్యానంబును బ్రపన్నసావిత్రివ్యాఖ్యయు నరుళాళమునిప్రణీతజ్ఞానసారవ్యాఖ్యానంబును దత్త్వత్రయరహస్యత్రయవ్యాఖ్యానంబులును ముప్పత్తారాయిరప్పడికిఁ బ్రమాణతిరట్టును భగవద్గీతలకుం దాత్పర్యదీపం బను వ్యాఖ్యానంబు నుడయవరు నిత్యంబునకు సంగ్రహంబై సువ్యక్తంబై నభగవదారాధనక్రమంబును సకలసంప్రదాయసంగ్రహం బైనయుపదేశరత్నమాలయుఁ దిరువాయ్మొళినూత్తందాదియు నానతిచ్చి యనంతరం బొక్కనాఁడుయాదృచ్ఛికంబుగా మఠద్వారాజిరప్రదేశంబున కేతెంచి తత్సమీపంబునందు శ్రీవచనభూషణదివ్యశాస్త్రం బధికరించినవైష్ణవు లిరువురు ప్రారబ్ధకర్మవశంబున రాగద్వేషదూషితాంతఃకరణు లై యొకరి నొకరు పరుషభాషణంబులాడుచు నన్యోన్యకలహాసక్తులై యున్నసమయంబున నచ్చోట రెండునిహీనజంతువులు రోషభీషణోద్ఘోషంబులు సలుపుచు నొండొరులు పెనంగుచుండఁ గనుంగొని సారమేయంబులారా మీరును వీరికరణి శ్రీవచనభూషణాధికారులరో యట్లు గాకున్న ని ట్లేల కలహించెదరని యానతియ్య విని యావైష్ణవులిరువురులజ్జావనతాస్యులై యగ్గురువరునకుం బ్రణామం బాచరించి పూర్వక్రమంబుగాఁ బరస్పరమైత్రిఁ జెంది యుండి రంత నొక్కదినంబున. 101

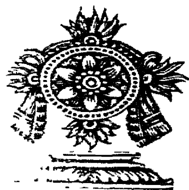
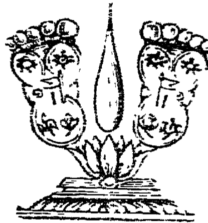
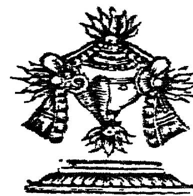
సీ. తిరునామధారు లుత్తరదేశవాసు ల,య్యార్యున కొక్కింత యర్థ మనుప
నది చూచి తన్మూలమంత విమర్శించి, గురుఁ డసత్తిది యని పరిహరించె
మఠమున కొక యూరమంచిక్షేత్రం బున్న, నది దున్ని పండించునంఘ్రిజాతు
లొకనాఁడు మఠములో నొక్కెడ సాపడి, స్థలశుద్ధి గోమయసలిలములను
తే. జేసి చనినంత నగ్గురుశేఖరుండు, చూచి యాతడి యే మని సూరిజనుల
నడుగఁ దత్కారణము వారు నుడివిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.

సీ. వారివార్తల విని వరవరముని యంత, మఠములో నిట్టిసమ్మర్ద మేల
యనుచు రంగేశునకా క్షేత్ర మొసఁగి త,ద్భాండాలయమునఁ దత్సాధనంబు
లర్పించె మఱియొక యహమునముదుసలి, యమ్మయొక్క తెరాత్రి యమ్మహాత్ముఁ
గని మ్రొక్కి తిరిగి చీఁకటి నొంటిఁజనలేక, యందొక్కచో నిద్రఁ జెందెనంతఁ
తే. బూర్వగురుసత్కథలఁ గొంత ప్రొద్దుపుచ్చి,యాశ్రితులతోడ నాముసలమ్మ నపుడు
మఠము వెలువడఁబనిచె నచ్ఛామ్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.

సీ. దాసపోషక విశిథమున నీముదుసలి, యమ్మ నిట్లతిశంక ననుపఁ దగునె
యని కొంద ఱాశ్రితులనవిని ముదుసలి, యుడుతైన ప్రాకుపై కుఱుక లేదా
సవిరసర్పంబైన దవ్వుల నుండెనా, పుట్టనేరదె మెట్టిదిట్టసైన

నని వరవరముని ♦ యానతిచ్చిన విని, విషయసాన్నిధ్యము ♦ విద్వదగ్ర
తే. గణ్యునకు నైన మోసముఁ ♦ గలుగఁ జేయుఁ, గాననస్మద్గుసండిట్టు ♦ లానతిచ్చె
ననుచుఁ దమలోఁ దలంచిర ♦ య్యనఘులనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె ♦ మోదమలర.
శా. శ్రీమత్పానకపాటిమంగళగిరి ♦ శ్రీనారసింహప్రియా
క్షేమప్రాపకరంగధామనిలయా ♦ సిద్ధాంతతత్త్వత్రయా
కామక్రోధముఖారిషట్కవిజయా ♦ కల్యాణసంపన్మయా
స్వామీ కేశవసూరిమానససర ♦ స్వత్పూర్ణచంద్రోదయా. 105
క. వరవరమునివరహృదయ, స్ఫురదంబురుహాంబుజాప్త ♦ భూతపురీసం
చరణా శరణాగతజన, భరణా యతిరాజ శాంతి ♦ పరమాభరణా. 106
మాలినీవృత్తము. పరమగురుసహాయా ♦ భక్తిమద్భాగధేయా
నిరుపమగుణపూర్తీ ♦ నిర్మలానందమూర్తీ
సరసిజదళనేత్రా ♦ సజ్జనస్తోత్రపాత్రా
పరమపదనిదానా ♦ భాష్యకారాభిధానా. 107
గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవపరవాదిభయం
కరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్రాపస్తంబసూత్ర కణ్వసగోత్రపవిత్రోభయకవిమిత్ర
వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతంబైన యా
చార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునం దుత్తరభాగంబున శ్రీమణ
వాళమహామునులతిరువవతారంబునుదదీయజాతకర్మనామకరణాదిసంస్కారకీర్త
నంబు నద్దేశికేంద్రునివిద్యాభ్యాసక్రమంబు, నమ్మహాత్మునితిరుకల్యాణోత్సవం
బును దత్పితృచరమప్రదర్శనంబు, నగ్గురువరుండు శ్రీశైలనాథార్యునాశ్రయిం
చుటయు నమ్మణవాళమహామునికిం గుమారుం డుదయించుటయున్వైభవాస
హిష్ణులగుకొందఱు వైష్ణవులకు స్వకీయవిద్యాధికారవిభవం బెఱింగించుటయు
స్వాచార్యసన్నిధిసంస్కృతసన్న్యాసప్రతిజ్ఞ యు శ్రీశైలనాథార్యునిచరమకైంక
ర్యప్రతిపాదనంబు నద్దేశికేంద్రుండు శ్రీరంగంబునకు విచ్చేయుటయు శ్రీరంగ
రాజభట్టార్యుననుమతి శ్రీరంగనాథుని సేవించుటయునా దేహపాతంబీస్థలంబున
వసియింపుమని శ్రీరంగనాథుం డగ్గురున కాజ్ఞాపించుటయు నద్దేశికేంద్రుండుత్త
మనంబని స్వవశవర్తినిగాఁ జేసికొనుటయు శ్రీరంగరాజశౌరిచేననుజ్ఞాతుండై
శ్వేతాద్రి వృషాద్రి మొదలగుకొన్నిదివ్యదేశంబుల సేవించి శ్రీకరిగిరివరదునకు
మంగళాశాసనం బొనర్చి యందుఁ గిడాంబినైనారుదేశికునిసన్నిధిశ్రీభాష్యమ
ధికరించుటయు నగ్గురువరుండు మగిడి శ్రీరంగంబుఁ బ్రవేశించియందుఁదురీయా
శ్రమంబుస్వీకరించుటయుభగవదాజ్ఞచే వల్లవరాయనిమఠంబునందయ్యార్య
వర్యుండు సుఖం బుండుటయుఁ దోతాద్రియతీంద్రుం డాదిగాఁగొండఱుదిగ్గజం
బులును మఱియు ననంఖ్యాతు లగుధన్యచేతనులమ్మహాత్మునాశ్రయించుటయు

విఠ్ఠలప్పనిచే నొకపరవాదిని నిరాకరింపఁజేయుటయుఁ బరవాదిభయంకరార్యుం
డగ్గురుపురందరు నాశ్రయించుటయు నవ్వరవరమునులను దదీయపౌత్రు లిరువు
రాశ్రయించుటయు నద్దేశికేంద్రుండు తిరునగరికింజనుటయుఁదిరునారాయణపు
రత్తాయి ప్రభావంబునుమరదాహంబునునిజరూప ప్రదర్శనంబునుగుసవి ప్రసంవా
దంబునందుఁబరతత్త్వనిర్ణయంబును బాషండస్వరూపనిరూపణంబును శంఖచక్రో
ర్ధ్వపుండ్రాదిభగవల్లాంఛనధారణంబునకుఁ బ్రమాణోపన్యాసంబును ద్వాదశసూ
ర్యవతారరహస్యకథనంబును దదీయదివ్యప్రబంధమాహాత్మ్యవర్ణనంబును దివ్య
ప్రబంధంబుల కుత్సర్జనోపక్రమకాలనిర్ణయంబును దిరిగి గురుండు శ్రీరంగంబు
న కేతెంచుటయు స్వప్నదృష్టశ్రీరామానుజశాసనంబుచే నిరుంబియప్పగారద్దే
శికేంద్రు నాశ్రయించుటయు శఠకోపకొత్తి యనుసాత్త్వికతదీయనిజరూపం
బుసాక్షాత్కరించుటయుశ్రీశైలేశేత్యాదిపద్యోత్పత్తిక్రమంబునుదదుక్తగ్రం
థసంఖ్యాప్రదర్శనంబునునిహీనజంతువ్యాజంబునఁగామక్రోధాదులు వర్జనీయం
బు లని యిరువురువైష్ణవుల కగ్గురుం డుపదేశించుటయు నీషణాత్రయంబు హే
యం బని తెలుపుటయు విషయక్రౌర్యప్రదర్శనంబు నన్నది చతుర్థోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

ఉత్తరభాగము.

పంచమోల్లాసము.

శ్రీమన్నారాయణపద
తామరసప్రేమభూమధామసుధామా
రామానుజ యతీశులను
త్రాణా శ్రీవైష్ణవాభిరామా రామా. 1

వ. అవధరింపుము. 2

సీ. అంతట నొక్కనాఁ డాచార్యుఁ డొక్కఁ డలరఁగ, శాకము గురుభక్తిసంగ్రహించి
యమ్మహాత్ముని శ్రీమదారాధనకృత్యముఁ, జేసెడుసాత్త్వికచేతి కొసఁగి
చక్కఁగాఁ బక్వము సలిపి యస్మద్గురు,స్వామి కర్పింపు మోజనని యనిన
నాసాధ్వి యశ్రద్ధ నట్లొనర్పక యున్న, గురుఁ డారగింపఁ గన్గొని యతండు
తే. శాక మాతనితళిహలో లేక యున్నఁ, గుంది యాయమ్మ నీక్షింప గురుఁ డదేమి
యనినఁ దత్కారణముఁ జెప్పె నాతఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. అతనిసూక్తులవల్ల ననుచిత మిది యని, తెలిసి యవ్వరవరదేశికుండు
వైష్ణవులం దనువర్తన ముడిగిన, యీయమ్మ తళిహను జేయఁగూడ
దని యాఱుమాసము లాసాత్త్వికను దిరు,మడపల్లిపనులందు మాని మరలి
యనుతప్తచిత్త యానాఁ శుభాచారకుఁ, బూర్వకైంకర్యము పొసఁగ నొసఁగ
తే. వైష్ణవాంఘ్రిసరోజానువర్తనంబుఁ, దనదుమదిఁ బెన్న గురునకుఁ దళిహ నిత్య
మాచరించుచు నుండె నయ్యనఘ యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. అయ్యవసరంబున. 5

సీ. శ్రీతి వరుందరుం బెరుమాళ్లజీయ్యరా, గురుసార్వభౌముఁ గన్గొనఁ దలంచి

తమయూరు విడిచి సత్వరగతి నొంటిగా, నేతెంచి యద్దేశికేంద్రుఁ గాంచి
ప్రణమిల్ల గురుఁడు శ్రీవైష్ణవసాహ్యము, వర్జించి యతఁ డిట్లువచ్చె ననుచు
పరిహరింప నతఁడు పడియుండె నార్తితోఁ, దన్మఠద్వారవితర్దియందు
తే. నంత మణవాళయోగీంద్రుఁడాఱునెలల, కతని రావించి కరుణతో నాదరించి
వైష్ణవాచార మతనికిఁ బలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 6
సీ. విషము సోఁకిన నది వేవేగ కేవల, ప్రాకృతతను వెడఁబాపఁ గలుగు
నావిష మైనమంత్రౌషధమణివశ్య, మగు ఘోర మీవిషయములు తమ్ము
విన్నను గన్న దాఁకొన్న మన్నించినఁ, గలిసినఁ దలఁచుచుఁ బొలఁగి యున్న
నప్రతిక్రియముగా నాత్మస్వరూపైక, హాని సల్పును సంశయంబు లేదు
తే. గాన విషయవిరక్తిసుఖం బొసంగుఁ, జారుతరభూషణం బగు జ్ఞానికనుచుఁ
బలికెనతనికి గురుచక్రవర్తి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అర్థసంపద విమోహంబున కగు విమోహము నారకావహ మగును గాన
యర్థ మనర్థాఖ్య మదిదూర మెవ్వాఁడు, వర్జించు వాఁడె పో వైష్ణవుండు
ధర్మార్థ మైనను దగదు ధనస్పృహ, యర్థకాంక్షాభావ మతిసుఖంబు
కాలుంచి బురదలోఁ గడుగుటకంటెఁ బం, కముఁ బాసి చనుట సుఖంబుగాదె
తే. యాశ బలవద్విరోధిని యగుటఁ జేసి, దాని నిరసించువాఁడె పో ధన్యుఁ డనుచుఁ
బలికె నతనికి గురుచక్రవర్తి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 8

వ. మఱియును శ్రీవైష్ణవలక్షణలక్షితు లగుభగవద్దాసులకు దాసుండనువారు విశేషధర్మస్థాలిత్యంబు లేకుండ నన్ను శిక్షించి పనిగొనువారును స్వేచ్ఛానుగుణంబుగాఁ గ్రయవిక్రయంబు లొనరించి నన్ను రక్షింపఁగలవారు నస్మదసాధారణస్వాములు నని యెల్లప్పు డెవ్వాఁడు తనతలంపులోఁ దలంచుచుండువాఁడె పో బ్రహ్మవిత్తముం డణుమాత్రంబైన మహాత్ములయెడ నాచరింపంబడు ద్వేషంబనర్థావహం బగుఁ బరమపావనం బైనతదీయులకరుణాకటాక్షవీక్షణంబు శ్రీవైష్ణవధర్మప్రచ్యుతుల నైనఁ బరమపవిత్రులం జేయుఁ దదీయంబగుస్వల్పతరాపక్షణం బైన మహోన్నతస్థానంబువలన నిత్యసూరులనైనం బడఁగూల్చుఁ దొల్లి నిత్యసూరిప్రధానుం డగుశ్రీగరుత్మంతుండు స్వల్పతమం బైనశాండిలీవిషయాపరాధంబుచే భగ్నపక్షుండై మగిడి తదనుగ్రహంబుచేఁ బక్షలాభంబుఁ గాంచి సుఖించె నని కురుసభయందుఁ బాండవదూత విన శ్రీమన్నారదుండు ధృతరాష్ట్రున కుపదేశించె నని యుద్యోగపర్వంబునం బ్రసిద్ధంబు గాదె కావున నన్యులనే మనవచ్చునని యనేకవిధంబుల నమ్మణవాళమునీంద్రుఁడు తత్త్వార్థబోధ మొనరింపం దెలిసి యవ్వరుందరుం బెరుమాళ్ జియ్యరును గృతార్థుండయ్యె నయ్యవసరంబున నుత్తరదేశీయుండును శ్రీవైష్ణవుండు నగుప్రభుం డొక్కనాఁ డేకాంతంబున, శ్లో॥ వ్యాఘ్రీవ తిష్ఠతి జరాపరితర్జయంతీ। రోగాశ్చ శత్రవఇవ ప్రహరంతి దే

హమ్। ఆయుః పరిస్రవతి భిన్నఘటాదివాంభో లోకస్తథాప్యహిత మాచరతీతి
చిత్రమ్॥ అనియెడు న్యాయంబున నెదుట గద్దియఁ బెట్టియున్న పెద్దపులిపోలిక
నీమేనం గనఁబడి దినదిన ప్రవర్ధమానం బగుచు ముదిమి బెదరించుచున్నయది
రోగంబులు పగతురపగిది విజృంభించి ప్రహరించుచున్నయవి భిన్నఘటోదకంబు
కైవడి వాసరక్రమంబుగా నాయువు పరిక్షీణంబగుచున్నయది యిప్పటికైన నను
బ్రభుత్వం బవలంబించి సదసద్వివేకంబు లేక నరుల కహితంబు లాచరించుచుంటి
నని తనలో నాశ్చర్యంబుఁ జెంది మఱియొక కాలంబున నవ్వరవరమునీంద్రుని నిర
తిశయనిర్మలజ్ఞానానుష్ఠానంబు లాకర్ణించి యమ్మహాత్మునిం గాంచి ప్రణామంబా
చరించి దేవా సకలవేదశాస్త్రసారభూతం బైనయర్థం బొక్కటి సంగ్రహించి దా
సునకుం బ్రసాదింపవలెనని ప్రార్థింప నద్దేశికశిఖామణి యారాజు నుద్దేశించి వ
త్సా భగవద్దాస్యరసంబు ముఖ్యపురుషార్థంబని యెఱింగినయధికారికిఁ గేవలభగ
వల్లాంఛనధారణంబు శ్రీవైష్ణవత్వపూర్తికిం జాలదు కేవలభగవత్సమారాధనని
ష్ఠయుం జాలదు కేవలాచార్యపారతంత్ర్యముం జాలదు కేవలభాగవతానువర్త
నముం జాలదింక నేమంటివేని యథోచితకైంకర్యనిరతుండై స్వకీయగృహంబు
నకు శంకాతంకంబులు లేక శ్రీవైష్ణవు లేతెంచి వసింప వారలకుం దాను గ్రయ
విక్రయార్హదాసుండై యథాశక్తికైంకర్యం బొనర్చుటసకలవేదశాస్త్రప్రతిపా
దితం బైనపరమపురుషార్థం బిట్లాచరింపఁడేని ప్రపత్తిరూపమహైశ్వర్యం బత
నికిం జేకూఱదు, శ్లో॥ న్యగ్రోధబీజే వటవత్ప్రణవే శబ్దజాలవత్। సిద్ధే తదీయశే
షత్వే సర్వార్థా స్సమ్భవన్తిహి॥ అనియెడు న్యాయంబున న్యగ్రోధబీజంబున వ
టవృక్షంబుమాడ్కిఁ బ్రణవంబున శబ్దజాలంబుకొలందిఁ దదీయశేషత్వంబు సిద్ధిం
ప సర్వార్థంబులు సిద్ధించు నిట్టిభాగవతనిష్ఠ గలవారికి వివిధంబులును విచిత్రంబు
లు ననంతంబులు నగుభగవద్విషయరహస్యంబు లన్నియుఁ దెలియవలెననియె
డు నిర్బంధంబు లేదిట్టియనుష్ఠానంబు లేనివారుపదేశించుజ్ఞానానుష్ఠానప్రతిపాద
కరహస్యార్థంబు లన్నియు వెలయాలుపలుకు పతివ్రతాధర్మంబునుంబోలె నిష్ఫ
లంబు లగు, శ్లో॥ పూజనా ద్విష్ణుభక్తానాం పురుషార్థోస్తి నేతరః। తేషు తద్ద్వే
షతః కిఞ్చి న్నాస్తి నాశన మాత్మనః॥ అనియెడు న్యాయంబున శ్రీమహాభాగవత
సమారాధనంబుకంటె వేఱొకపురుషార్థంబు లేదు. వారలయెడ నపచారపడుట
కంటె స్వరూపనాశనంబు వేఱొకటి లేదని యుపదేశించి వీడ్కొల్ప నయ్యవని
భర్తయు విశేషధర్మశ్రవణంబుచేఁ గృతార్థుండై యమ్మణవాళయోగీంద్రుని శ్రీ
పాదపద్మంబుల సంస్మరించుచు నిజనివాసంబునకుం జని యందశ్రాంతంబు శ్ర
ద్ధాభక్తిపూర్వకంబుగాఁ దదీయారాధనం బాచరించుచు సుఖించుచుండెనంత.

సీ. శ్రీవేంకటాద్రికాంచీముఖ్యదివ్యదేశములఁ గన్గొనువేడ్క సందడింప
సంశ్రితజనసహస్రములతో వెల్వడి, యళహియమణవాళయమివరుండు

హస్తిశైలముకడ కరుగుదేర నెఱింగి, స్థలవాసు లగ్గురుచక్రవర్తి
కెదురుగా నేతెంచి ముద మొప్ప సేవింప, నతఁడు వారి కనుగ్రహంబు సల్పి
తే. స్వామికైంకర్యములయందు సేమ మరసి, సంతసించుచు వారితో జరగి వచ్చి
శోభితం బగు కోవెలఁ జొచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. పృథురత్నకృతబలిపీఠముకడ మ్రొక్కి, కోవెల వలగొని గురువరుండు
దేవదేవునిఁ బెరుందేవీసహాయునిఁ, గని మ్రొక్కి పొగడి తత్కరుణఁ దీర్థ
శఠకోపమాల్యప్రసాదాదిబహుమతు, లంది యచ్చటనుండి యరుగుదెంచి
సారిదిఁ దద్వైష్ణవుల్చోటుఁ జూపిన నందుఁ, వసియించి నాల్దైదువాసరములు
తే. స్వామివైశాఖమాసోత్సవంబు ప్రకృత, మైనమూఁడవతిరునాళ్లయందు గరుడ
గతుని వరదునిఁ గనులారఁ గనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. శారదపూర్ణిమాచంద్రోపమాతపత్త్రయుగంబునీడ మస్తకము దనర
ధవళచామరములు ధన్యు లిర్వురు కేలఁ, గొని భక్తి నిరుగెలంకుల నువీవఁ
గనకాద్రిపైఁ దోఁచు కాలమేఘముగతి, గరుడునిపై నొప్పు కరిగిరీశుఁ
గళ్యాణవరదునిఁ గని మ్రొక్కి యతనితోఁ, దిరువీథిఁ దిరిగి యద్దివ్యసూరి
తే. గరుడసేవాఫలంబులో గడియఫలము,నిచ్చి గంగను గొనె విప్రుఁ డెందుముందు
స్వామితో నేఁగె నామంటపమున కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. గరుడోత్సవాలోకకౌతూహలం బొప్ప, నాశ్రితజనులతో నలయిరుంబి
యప్పగా రేతెంచి యాత్మగురుం డైన, సుందరజామాతృసూరి నచట
వెన్నునిసన్నిధిఁ గన్నులార భజించి, హర్షవిస్మయవివశాంగుఁ డగుచు
జడునట్లు క్షణ ముండి సంజ్ఞ లభించి సి,జార్యునికడ నుండె హారిని విడిచి
తే. యంత వైయాసియుత్సవమైనపిదపఁ, గదలి మణవాళముని యప్పగారితోడ
జరగి పొడగాంచె గృధ్రపుష్కరిణి ననుచు, వాదభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. ఆసరస్తటమునం దలరారుచున్న శ్రీ,విజయరాఘవుఁ జూచి వినుతి సలిపి
శ్రీఘటికాద్రినృసింహునిఁ గని మ్రొక్కి, యతనిసన్నిధి బహుమతి లభించి
యప్పగారియిరుంబినాయూరిచెఱు వద్రి,పైనుండి వీక్షించి ప్రమదమొంది
రమ్య మహావడతిర్వరంగ మిగ్రామము, కావేరి యీతటాకం బటంచు
తే. రెంటి కట్లభిధానముల్ రెండు చేసి, సౌమ్యజామాతృదేశికసార్వభౌముఁ
డచటినుండి వృషాద్రికి నరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. తిరుపతి కేతెంచి తిల్లగోవిందునిఁ, గని మ్రొక్కి పొగడి తత్కరుణగాంచి
కపిలతీర్థముకడఁ గాసారభూతాది, సూరులఁ బదుగురఁ జూచి మ్రొక్కి
ముక్తుఁడు శేషాంకముసఁ జేరుకైవడి, బలువిడి శైలంబుపైకి నడచి
యటవీనృసింహున కంజలిఁ జేసి ర,సాలవృక్షముకడ సంయమీంద్రుఁ
తే. గాంచి కేల్మోడ్చి స్వామిపుష్కరిణిఁ జెంది, యందు నీరాడి విహితకృత్యము లొనర్చి

శ్రీవరాహుని గురుఁడు భజించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర. 15

సీ. ఆవరాహస్వామియాజ్ఞ చేఁ గ్రమముగా, నేతెంచి శ్రీవేంకటేశుదివ్య
మంగళమూర్తిని మదిఁ బ్రీతి ముప్పిరి, గొనఁ గని పొగడియగ్గురువరుఁడు
తిరువాలవట్టము తీర్థము శఠకోప, మభయహస్తము చందనాదు లంది
యాస్థలవాసులు హరికి శ్రీకార్యని, ర్వాహకు నొకబ్రహ్మవాది నచట

తే. నుంపి పొమ్మని తన్నుఁ బ్రార్థింపనాత్మ, శిష్యు నెంబెరుమానారు జియ్యరార్యు
నచటనుండ నియోగించి యరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. తిరుమల దిగివచ్చి ధృతి మీఱఁ దిల్లగో, విందరాజులను సేవించి మించి
పుణ్యవీక్షారణ్యమున రమ్యహృత్తాప, నాశినీతీరసన్మందిరమున
శాలిహోత్రముని ప్రసన్నుని శ్రీవీర, రాఘవు సీతాభిరాము భుజగ
రాజశయానుని రంగు మీఱ భజించి, కైరవిణీకూలకనకసదను

తే. రుచిరభూషా ప్రకాశు శ్రీరుక్మిణీశుఁ, బార్థసారథి నీక్షించి ప్రస్తుతించి
యతనికృపఁ జెందిచనియె నయ్యార్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. శ్రీమయూరపురంబుఁ జెంది యందుమహాత్ము, మహదార్యు సేవించి మల్లపురికిఁ
జనిభూతయోగీంద్రుఁ గని మ్రొక్కి పొగడి మ, హీసారపురమునకేఁగు దెంచి
భార్గవర్షి కుమారు భక్తిసారు భజించి, పొగడి యచ్చటినుండి భూతపురికిఁ
జని యందుఁ గేశవస్వామికిం జేమోడ్చి, సంయమీంద్రునిఁ జూచి సంతసించి

తే. సన్నుతించి తదీయప్రసాద మొంది, కంచి కేతెంచి వరదునిఁ గాంచి మ్రొక్కి
గురుఁడు మధురాంతకమునకు జరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. మధురాంతకమునందు మధుకైటభారిని, గన్నులవిందుగాఁ గని నుతించి
సంయమీంద్రునకు సంస్కారపంచకమును, బెరియనంబి యొనర్చెఁ బ్రీతి నచట
నయ మొప్ప నచటఁ బ్రణామముఁ గావించి, జరిగి తిరుక్కణ్ణపురమునందు
శౌరిరాజస్వామి చరణాంబుజములఁ గన్గొని మ్రొక్కి శ్రీకుంభకోణ మొంది

తే. యందు శేషశయానున కంజలించి, లలితచోళోర్విదివ్యస్థలముల గురుఁడు
గాంచి మ్రొక్కిడి యరిగె రంగమునకనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

వ. అంత గురుపురందరుండు హరిమందిరంబుఁ జొచ్చి బలిపీఠంబుకడఁ బ్రణామంబాచరించి క్రమంబుగాఁ దత్తద్దివ్యసూరిస్థానంబు లన్నియు సేవించుచుఁ బ్రక్రమం బొనర్చి, శ్లో॥ ఏష బ్రహ్మప్రతిష్ఠోస్మి గ్రీష్మే శీతమివహ్రదమ్॥ అన్నయట్లు నిదాఘకాలంబున శీతలామృతహ్రదంబు పగిది శ్రీరంగరాజపరబ్రహ్మంబును డాసి యధ్వశ్రమం బెడఁబాసి శ్రీపాణియోగీంద్రునిగతిఁ దదీయదివ్యమంగళవిగ్రహంబాపాదమస్తకం బనుగ్రహంబు చేసి తీర్థశఠకోపాదిబహుమతిలభించి తాఁ దెచ్చినదివ్యతరంబు లగుధవళచ్ఛత్రచామరంబులు మొదలుగాఁగలకైంకర్యోపకరణంబు లన్నియు నద్దేవదేవునకు సమర్పించి తదాజ్ఞ వడసి మఠంబునకు విచ్చేసి

యందుఁ బూర్వక్రమంబుననిజాశ్రితులఁ గూడివేదాంతవ్యాఖ్యానవైఖరిసమే
తుండై సుఖం బుండె నంత. 20

సీ. ముందుశ్రీఘటికాద్రి యందునిజార్యుని,యాజ్ఞఁ జెందియిరుంబి యప్పయార్యుఁ
డచటినుండి యిరుంబి కరిగి గృహం బంది, యం దమ్మహాత్ము నహర్నిశంబుఁ
దలఁచుచు మును దా సుదారార్థపదముల, సలిపినగురుదినచర్య గొఱఁతఁ
జెందినఁ జూచి తచ్ఛేషపూర్తి యొనర్చి, యది గురుసన్నిధి కనుప నాతఁ
తే. డది కటాక్షించి హర్షించి యార్యవిషయ, భక్తినిష్ఠాభిమానమీపగిదినుండ
వలదె శ్రీవైష్ణవులకని పలికెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 21

వ. అప్పుడు. 22

సీ. అతనిఁ గన్గొన వేడ్కయాత్మలోనుదయింప,నళహియమణవాళయతివరేణ్యుఁ
డతని రమ్మని తనహస్తాక్షరముల శ్రీ, ముఖ మన్ప నంతకుముం దతండు
వార్ధిఁ జెంగున దాఁటువానరేంద్రుఁ డనైన, రంగరాట్సుఖవిష్ణురథుఁ డనైన
సర్వదిక్సంచారచతురవాయువనైన, నైతినా కాంతోపయంతృగురుని
తే. సకలకాలములందులఁ జని భజింప, వచ్చు నని కోరుతఱి నొకవైష్ణవుండు
వచ్చిశ్రీముఖ మాతని కిచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర. 23

సీ. శ్రీముఖ మది గొని శిరమున నురమునఁ, గన్నుల నద్దుచు ఘనుఁ డిరుంబి
యప్పగారాలిఖితార్థ మంత గ్రహించి, హర్షాబ్ధిమగ్నసర్వాంగుఁ డగుచు
నాచార్యసమునిఁగా నావైష్ణవునిఁ జూచి,యతని కర్ఘ్యాసనాద్యర్చ సలిపి
యాశ్రితజనులతో నాసాత్త్వికునిఁ గూడి, యాతఁ డంబనిజాలయంబు విడిచి
తే. వేగ చనిచని యుభయకావేరిమధ్య, శోభితం బగురంగముఁ జొచ్చియందు
గురుని మతమున వేడ్కఁ గన్గొనియెననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. అకలంకరాకాసుధాంశుమండలమట్లు, విలసిల్లుతద్దివ్యవిగ్రహంబు
ముందు తద్విశ్లేషమున జనించినతన, యార్తి దీఱ భజించి యమ్మహాత్ము
చరణాంబుజముల మస్తకమునఁ గనుఁగవ, నద్దుచుఁ దనయాత్మయందనిలిపి
గురుతరతద్దివ్యగోష్ఠి గన్గొని భక్తి,పూర్తి నార్యునికనుమోడ్పుల నిలువఁ
తే. కుశలసంప్రశ్న మొనరించిగురువరేణ్యుఁ,డాదరోక్తులఁగూర్చుండుమనివిధింప
నచటఁ గూర్చుండెనాయిరుంబప్పయనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.

వ. అట్లిరుంబియప్పగారాత్మాచార్యుం డగునక్కాంతోపయంతృయోగీంద్రునిఁ బ్ర
త్యక్షపరదైవతంబుగా నిశ్చయించితత్సన్నిధినెడఁ బాయక యున్నయెడ నొక్క
నాఁ డతనికంతరంగాశ్రితుం డగువరుందరుంబెరుమాళ్లపిళ్లై ఖండవస్త్రంబును
బాద్యోదకపాత్రంబునర్పించినీరాడనిమంత్రింప రాకామృతాంశుబింబంబుపై
నొప్పునిలజలదపటలంబుపోలికశరదరవిందంబుపైఁ గదిసినయలికులంబుకోలంది
నగ్గురుకుమారునిశ్రీముఖమండలంబుపైఁ జూపడుశిరోరుహసమృద్ధిఁగటాక్షించి

యమ్మణవాళమహాముని యీదీక్ష యేమని యడుగ వరుండరుం బెరుమాళ్ పిళ్ళయు గర్భదీక్ష యని విన్నవింప నగ్గురుశిఖామణియు వినన వధరించి యీప్రాదాయుష్కర్మంబు సేయించుకొమ్మని యాజ్ఞాపింపన ద్దేవరాజగురుం డాక్షణంబయట్లొనర్చి శ్రీకవేరకన్యాప్రవాహంబునం దవగాహనంబుఁ జేసి ధౌతవస్త్రంబుల ధరియించి శ్రీచూర్ణరేఖాశ్లాఘనీయాంతరాళంబులగు ధవళద్వాదశోర్ధ్వపుండ్రంబులు తత్తదుచితస్థలంబులరచియించి తత్తత్కాలార్హకరణీయంబు లాచరించి యున్న సమయంబున నిరుంబినుండి యేతెంచిన వైష్ణవుండు మీకుం బుత్త్రిండుదయించి పదిదినంబు లయ్యెనని విన్నవింప నచటివా రందఱావార్తవిని శ్రీరమ్యజామాతృయోగీంద్రు నిసర్వజ్ఞత్వంబున కాశ్చర్యపడి రంత నమ్మహాత్ముం డక్కుమారున కళహియమణవాళప్పెరుమాళ్ నయనా రని నామకరణంబుఁ జేసె ననిట్లు వైష్ణవు లందఱు తమతమపుత్త్రుల కాతిరునామంబు గావించుటకతన శ్రీమహాభాగవతవార్తంబంతయు నళహియమణవాళమునిగోత్రం బనం బరఁగె నయ్యవసరంబున. 26

సీ. సాత్త్వికశాస్త్రోక్త శాకములం దాస్యఁ, డర్థించి నెయ్యాది యారగించు
నాశాక మార్జించి యగ్గురువరునకు, వరదనారాయణగురుఁ డొసంగు
నతనిశిష్యులు కొంద ఱక్షయపాత్రార్జి,తద్రవ్య మతనింటఁ దళిగ కియ్య
నాదృష్టసంకోచ మమ్మహాత్మునియెడఁ, గని వరవరముని కరుణ నతని
తే. కాత్మమఠమునకున్న స్వాస్థ్యములవలన, వచ్చుధనధాన్యములయందు వలసినట్టు
లొసఁగు ద్రవ్యము లాదర మొప్పననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. అట్లు దృష్టాదృష్ట యాత్ర యార్యాయత్త, మైయుండ నిర్భరుఁ డైనవరద
నారాయణాహ్వయ సూరీంద్రుఁ డప్పలా, రప్పిళ్ళ మొదలైన యార్యవరులఁ
గూడి శ్రీవరవర గురుశేఖరుఁడు గోష్ఠి, నలుపుచు నాసభాసదులయందు
భవ్యుఁ డౌ పరవస్తు భట్టనాథార్యుండు, లేకున్న సంతుష్టి లేక యతని
తే. శ్రీముఖముఁ బంచి రావించి సిరివహించి, చిక్కులందును జిక్కుల జేనిపగిది
నొప్పు వారలయందు నెల్లప్పు డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర. 28

వ. అప్పుడు. 29

సీ. ధీరు నిరుంబప్పగారిని రమ్మని, తజ్జనకుఁడు లిఖితంబుఁ బంప
నది చూచి కాంతోపయంతృదేశికచంద్రుఁ, డతనినింటికిఁ జనుమనుచుఁ బలుక
నతఁడుతన్నెడఁ బాసి యరుగఁజాలక యున్న, నర్చామయంబైన యాత్మమూర్తి
స్వకపాదుకలను గాషాయోత్తరీయముఁ, దనదర్పణము శేమధవళమృత్తు
తే. నిచ్చి యగ్గురుఁ డాతని నింటికనుప, నతఁడు తమయూరి కేఁగి నిజాలయమున
నిండుమది గురుఁ దలఁచుచు నుండెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

వ. తదనంతరంబ. 31

సీ. శ్రీతోతగిరియందుఁ జెన్నుగా నెలకొన్న, దైవనాయకుని కుదారనిత్య
కైంకర్య మొనరింపఁగాఁదలంచి కరాబ్జముల మోడ్చి వానాద్రిమునివరేణ్యు
డడియేని కాజ్ఞ యిమ్మని విన్నవింప, న.య్యళగియమణవాళయమికులేంద్రుఁ
డన్వహ మర్చింప నతనికి రంగేశ, విగ్రహం బొక టిచ్చి వేడ్క నతని
తే. నాదరం బొప్పఁబనిచిన నతఁడు వాన, మామలకు వేగ చని యాత్మమఠమునందు
యుక్తగోష్ఠి యొనర్చుచు నుండెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నెమోదమలర.
వ. అంతఁ గాంతోపయంతృగురుపురందరుం డొక్కనాఁ డాశ్రితపాలితపరివృతుం
డై యుండి వారి నుద్దేశించి యందఱన్నియర్థంబు లెఱుంగుదురై నను 'తేవుమ
త్తరియే' ననుచు నధ్యవసించి సుస్థిరచిత్తుండై యున్న వాఁడిప్పరవస్తుగోవిందదా
సరప్పఁ డొక్కఁడే యని యానతిచ్చి తనకనవరతారాధనీయంబైన యళగియ
మణవాళవిగ్రహం బాచార్యదేవుం డైనయగ్గోవిందదాసరప్పనికి నిత్యారాధ
నార్థం బొసంగి సకలవేదాంతరహస్యార్థంబు లుపదేశింప నతండు కృతార్థుండై
యంతఁ దిరువాడిప్పూరంబు ప్రస్తుతంబైన నాచ్చియారుతిరుమాళిగయని ప్ర
సిద్ధిఁ గాంచిన శ్రీవిల్లిపుత్తూరికిం జని యచటినుండి తీర్థప్రసాదంబులఁ గొనివచ్చి
యగ్గురుశిరోమణి కర్పింప నతండును సుప్రసన్నుండై శ్రీగోదాదేవికిముఖోల్లా
సంబుగా భట్టరపిరాన్ దాసుం డని యతనికిఁ దిరునామంబు గావించె నంత నమ్మ
హాత్ముం డత్యంతవిరక్తుం డై పరమప్రాప్తకైంకర్యవిరోధియగు సాంసారిక సంగం
బు దూరంబుగా విసర్జించి యథాశాస్త్రంబుగా సన్న్యసించి భట్టరపిరాన్ జియ్య
రని తిరునామంబు లభించి యనిమేషం బైన నెడఁబాయఁజాలక యాచార్య
సన్నిధిని వసించి సుఖించుచుండె నంత. 33
సీ. చిరకాల మయ్యేను శ్రీశఠారాతిని, సేవించి యని యతి చింతఁ జేసి
రంగేశు వీడ్కొని రమ్యజామాతృదే, శికచంద్రుఁ డాశ్రితశ్రేణితోడ
నచటు వెల్వడి వేగ యరిగి శ్రీమధురాపురముఁ జెంది యందొక రమ్యవసతి
యందు వసింప నయ్యార్యునిమాహాత్మ్య, మాప్తులు చెప్పఁగా నాలకించి
తే. భక్తితోడ మహాబలిబాణనాథ, రాయఁ డనువాఁడు పాండ్యధరావిభుండు
వచ్చి పొడగాంచె నయ్యార్యవర్యు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నెమోదమలర.
వ. అంత. 35
సీ. భక్తితోఁ బ్రణమిల్లి పాండ్యభూపాలకుఁ, డమ్మహాత్ముని యంఘ్రులాశ్రయింప
నతని కనుగ్రహమాచరించి గురుండు, పంచసంస్కారాది బహుహితములఁ
గావింప సమ్మోహకాంతుఁడు ధన్యుఁడై, యార్యునాజ్ఞనిజాలయమున కరిగి
మఱునాఁటిప్రొద్దున మగిడి యేతెంచి య, ద్దేశికోత్తమునకు దివ్యరత్న
తే. ఖచితశిబిక సమర్పింపఁ గరుణ నందు, గురువరేణ్యుఁ డధిష్ఠించి జరుగు వేళ
ముఖ్యభేర్యాది వాద్యము ల్మ్రోసె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నెమోదమలర.

వ. అయ్యవసరంబున. 37

సీ. గురుభక్తివశ్యులై కొందఱు వైష్ణవు, లాందోళికాదండ మూని పూన
శరదిందుసుందరచ్ఛత్ర మార్యుఁ డొకండు, గురునిశిరంబుపైఁ గూర్చిఁ దాల్ప
నిరుగెలంకులయందు నిరువురుసాత్త్వికుల్, ధవళచామరములు తగిలి వీవ
లలితభృంగారుకలాచికారత్నపా, దుక లూని బుధులు సంతుష్టి నడవ
తే. నాడుచును బాడుచును గొందఱరుగుచుండి, శీతవాతహిమాదులు చెందకుండ
శిబికపైఁ గప్పి రాచ్ఛాదచేల మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

వ. అప్పు డప్పాండ్యమండలేశ్వరుం డగుమహాబలిబాణనాథరాయఁ డాత్మీయపరివారంబుతో గురునివెంటం జనుచు "నాకించి త్కుర్వత శ్శేషత్వమ్" అనియెడు న్యాయంబున స్వాచార్యవిషయంబుగా యథాశక్తికైంకర్యం బాచరింపనివానికి శేషత్వసిద్ధి లేదని తలంపులోఁ దలంచి శిబికావాహనోపయోగివేషంబుధరించి యమ్మహాత్మునియాందోళికాదండంబుఁ బూని యోజనద్వయపర్యంతంబుజరిగి పిదప నయ్యార్యదేవేంద్రుం డనుష్ఠానార్థంబుగా నొకనదీతీరమునం దానృపాలుం డావేషంబుతో నగ్గురుపురందరుని సేవింప నతండు కటాక్షించి వత్సా నీవత్యంత సుకుమారశరీరుండవు పాండ్యమహీమండలేశ్వరుండవు కావున నిట్టిసాహసకృత్యంబు సేయ నర్హుండవు గావనిన విని దేవా యనాదికాలంబునుండి సంసరించుచు నిప్పు డీక్షత్రియదేహంబు లభించి రాజ్యయౌవనధనాదిమదాంధుండనై మిమ్మెఱుంగక యున్నన న్నుద్ధరింపఁ దలంచి శ్రీరంగనాథుండు భవత్స్వరూపంబు ధరించి "పంగోరుఫరి భాగీరథీ" న్యాయంబున నిచటి కేతెంచి నన్నుం గృతార్థుం జేసెఁగాన యీనే నిట్టియెడ నించుకైన దాసకృత్యంబుసేయకున్న నీమేను నిరర్థకంబై చను నని యారాజు విన్నవింపనతనివినయోక్తులకక్కజపడి సుధామధురభాషణంబుల మిగుల నాదరించియథోచితంబుగాబహుమతులాచరించి పనుప నన్నరదేవుండు నిజనివాసంబునకుం జని యందాచార్యాజ్ఞ చేఁ దదీయారాధనం బాచరించుచు శాస్త్రోక్తక్రమంబుగా రాజ్యపరిపాలనంబుసేయుచు సుఖించు చుండె నంత. 39

సీ. ఆనదీజలములం దవగాహనముఁ జేసి, కాలోచితక్రియ ల్గావించి
ఘనదర్భశయనమార్గమున సంశ్రితులతోఁ, జనిచని యాతపశ్రాంతిఁ జెంది
చేరువగా దొడ్డచింతమ్రా నీక్షించి, దానిక్రింద నొకింతదడవు నిలిచి
శ్రమముఁ దొలంగి యచ్చటినుండి చనువేళ, స్వాములగ్గురునకంజలిరచించి
తే. దేవ యీమ్రాను తావకసేవకులకు, మేలు సల్పెను దీనికి మీర లొక్క
సేమ మొనరింపవలెనని చెప్పి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర. 40

సీ. ఆశ్రితవిజ్ఞప్తి నంగీకరించి శ్రీ, వరవరయోగి యాతరువు డాసి
దయచేసి తనపాణితలమున నమ్మహా, వృక్షము స్పృశియించె వేడ్క **మీఱ**

నే లభించు ఫలంబు నీ కిప్పు డగు నని, యానతిచ్చి యవల కరుగ నదియు
నుష్ట్రాలపత్రమై యుర్వి వాలిన నందు, జ్యోతియొక్కటి లేచి సురలు పొగడఁ
తే. జనియె నాకాశగతి హరిస్థానమునకు, జ్ఞానులది చూచి పరమవిస్మయముఁ జెంది
మ్రొక్కి రాసౌమ్యజామాతృమునులకనుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నెమ్మోదమలర.

వ మఱియును. శ్లో॥ యం యం స్పృశతి పాణిభ్యాం యం యం పశ్యతి చక్షుషా।
స్థావరాణ్యపి ముచ్యన్తే కిం పునర్బాంధవాజనాః॥ అనియెడు న్యాయంబున మ
హాత్ము లైనవారు స్థిరచరంబులయందుఁ దమపాణిపల్లవంబులచే నేయేవస్తువు
స్పృశింతురు స్వకీయకరుణాకటాక్షంబులచే నేయేపదార్థంబు వీక్షింతు రవిస్థా
వరంబు లైనను విముక్తంబు లగు బంధుజనులకు ముక్తికై ముతికన్యాయసిద్ధం
బగును గావున నావచనంబునకు విషయం బిమ్మహానుభావుండే యని యచ్చటి
వా రందఱు తమతమతలంపులం దలంచి రంత. 42

సీ. గురుపురందరుఁడు శ్రీకురుకాపురిని జెంది, యందు శఠారిదివ్యాలయంబుఁ
జొచ్చి యం దాదివ్యసూరీంద్రు నేత్రోత్స, వంబుగా సేవించి ప్రస్తుతించి
సన్నిధితీర్థప్రసాదముల్ గైకొని, యతనియాజ్ఞ లభించి యాదినాథ
సన్నిధానమునకుఁ జని మ్రొక్కి కొనియాడి, శఠకోపతీర్థప్రసాదముఖ్య
తే. బహుమతి లభించి వెల్వడి వసతిఁ జెంది, యందు దివ్యప్రబంధార్థ మాశ్రితులకు
నొసఁగుచును గొన్ని మాసము లుండె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నెమ్మోదమలర.

సీ. వరధనుర్మాసోత్సవంబు శ్రీరంగము, నందుఁ బ్రస్తుత మైన యది తలంచి
యాయుత్సవముఁ జూడ నరుగఁ జాలఁ బోతి, నని తనమనమున ననుతపించి
వకుళభూషణగురువరునిఁ గన్గొని మ్రొక్కి, తీర్థప్రసాదముల్ ధృతి లభించి
దివ్య మానొకవాత్రి తిరునామ మతనిపై, వాక్రుచ్చి యవ్వరవరమునీంద్రుఁ
తే. డతని వీడ్కొని వెల్వడి యాదినాథ, హరిని గని మ్రొక్కి యాతని యాజ్ఞ వడసి
విల్లిపుత్తూరి కరిగెను వేడ్క ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 44

వ. ఆవాత్రితిరునామం బెట్టి దనినఁ దిరుక్కురుహప్పెరుమాళిత్యాది. 45

సీ. ఆవిల్లిపుత్తూరియం దమ్మహాత్ముఁడు, భట్టనాథునిఁ గని ప్రణతి సలిపి
తత్పుత్త్రి యైన గోదాదేవి యంఘ్రికంజములకు మంగళాశాసనంబుఁ
జేసిన నద్దేవి వాసి నాతనిఁ జూచి, మాయన్న యైన లక్ష్మణమునీంద్రు
నపరావతార మీ వని తలంచితి నంచు, బహుమతి యొనరించి పంచ నతఁడు
తే. వడపెరుంగోయిలు డయానుగుఁ దమ్మి, కంజలించి తదీయతీర్థాదు లంది
యతని వీడ్కొని యళహరి కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నెమ్మోదమలర.

సీ. ఆశ్రితజనులతో నళహరితిరుమల, యందు సుందరబాహుహరిని జూచి
మ్రొక్కి సన్నుతిఁ జేసి మోదకాపూపాది, భక్ష్యములును మంచిపాయసంబు
చక్కెరపొంగలి చక్కనిదధ్యోదనము పులోగిరదోసె నవ్యఫలము

లర్పించి తచ్ఛేష మార్యులతో నారగించి తదాజ్ఞ లభించి గురుఁడు
తే. ధన్యజనసేవ్య మగురంగధామ మొంది,కోవెలకు నేఁగియతిరాజగురునిసిరిని
హారిని గని మ్రొక్కిమఠమునకరిగె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.
వ. అంత. 48
సీ. ఘనపరాంకుశజన్మకారణభూమికి, వరవరముని చన వస్తుజాత
మంతయు నీరస మయ్యె రంగమునందుఁ, దిరిగి యగ్గురుఁ డేఁగుదేర మరల
నెప్పటియ ట్లుండె నెల్లపదార్థము, ల్మనుజమాత్రుండె యమ్మాన్యతముఁడు
భగవంతుఁడో ఫణిభర్తయో యాతఁడై, యవతరించెను జేతనావనార్థ
తే. మనుచుఁదమతమనెమ్మదినఖిలబుధులు,తలఁచికొలుచుచునుందురుదారచరితు
వరగుణాకరు నగ్గురుతరణి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 49
వ. అంత నొక్కనాఁడు కాంతోపయంతృగురుండు తిరుమలయాత్ర్వా రని తిరునా
మంబు గలకాలక్షేపమంటపంబునం బ్రవేశించి. 50
సీ. అం దెప్పట ట్లాశ్రితావళితో గోష్ఠి, సలుపుచునుండ నాసమయమునను
మణవాళమునివర మాయింటిపను లన్ని,చక్కఁగాఁ జేయింపఁజతురుఁడైన
సాత్త్వికు నొకని విచారించి మాకడ,కనుపుమా యనుచునయ్యామివరునకుఁ
జెన్నుగా వ్రాయించి శ్రీముఖ మొక్కటి, యళహారితిరుమలయప్పఁ డనుప
తే. దానిఁ గన్నుల నద్దుకతల వహించి,చూచి పఠియించి యాదివ్యసూరియటకు
ధన్యు నొక్కనిఁ బంపింపఁ దలఁచె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.
వ. అగ్గురువరుం డట్లు దలంచి యగ్గోష్ఠి కాభరణభూతుండు నత్యంతవిరక్తుండునగు
యతిరాజజియ్యరును గటాక్షించి. 52
సీ. జియ్యరే నీ వింక నెయ్య మొప్పఁగఁ జని,యళహారితిరుమలయందు వారికి
సకలకైంకర్యముల్ సక్కఁగాఁ జేయింపు, మని విధించిన నమ్మహావిరక్తుఁ
డతికృతార్థుఁడనైతి నని సంతసించుచు, నతనికి మ్రొక్కి తదాజ్ఞ వడసి
చని యందు వెన్నునిపను లొనర్చుచు నుండ,వినివచ్చి పాండ్యపృథ్వీవిభుండు
తే. వైష్ణవుండు మహాబలిబాణనాథ,రాయఁ డయ్యార్యుతోఁ గూడిరంగుమీఱ
సకలకైంకర్యముల నందుజరపు ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. దేశముల్ ద్రిమ్మరి వాసి వైష్ణవకుమా,రకుఁ డొక్కఁ డేతెంచిరంగపదము
నం దమ్మహాదేశికాగ్రణి నీక్షించి, ప్రణతిఁ గావించి తత్పాదపద్మ
ముల నాశ్రయించిన నమ్మునిముఖ్యుఁ డతనికిఁ, బంచసంస్కారార్థపంచకాది
ఘనహితంబు లొనర్చి కరిగిరి మొదలైన, దివ్యదేశముల నీధీరు ననుప
తే. స్వామికార్యములునువీనివలనబాగుఁ, జెందు నెల్లప్పు డని తనడెందమునను
దలఁచి కంచికిఁ బంచె నాధన్యు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
వ. అట్లాచార్య ప్రేషితుఁ డై శ్రీరామానుజదాసదాస్య నామాభిరాముం డైన

శ్రీవైష్ణవకుమారుండు కంచి కరుగుదెంచి కరిగిరియందు దేవీసమేతుండైన వరమునిం బొడగాంచి నమస్కరించి తదీయతీర్థప్రసాదాదిబహువిధానుగ్రహంబు లభించి కరిగిరి మొదలైనపదునెనిమిది దివ్యదేశంబులయందుఁ దత్తత్కాలోచితకైంకర్యంబు లన్నియు నిర్వహించుచుండె నంతఁ గాంతోపయంతృగురువరేణ్యుం డాక్రమంబుగాఁ దిరుమల మొదలైన దివ్యదేశంబులయందుఁ గైంకర్యనిర్వాహకుల నునిచి తాను శ్రీరంగంబునందు నిత్యనివాసం బొనర్చి తత్తద్దివ్యోత్సవంబులయందు శ్రీరంగనాథునకు మంగళాశాసనంబుఁ జేయుచుఁ బ్రసన్నోత్సవంబునం 'దొన్నుంతే' యనెడు తిరువాయ్మొఴిశిరప్పును నూత్తందాదిశిరప్పును బ్రతివత్సరంబును శ్రీరంగనాయకీసమేతుండైన శ్రీరంగనాథుండు ప్రమోదభరితాంతఃకరణుండై యారగించుభంగి సమర్పించుచు శ్రీపరాంకుశ పరకాలాదిదివ్యసూరి ప్రబంధవ్యాఖ్యానార్థంబు లన్నియు సంశ్రితులకుం దెలుపుచు నుండి యక్కాలంబునందుఁ బెరియాఴ్వారు తిరుమొఴికిఁ బెరియవాచ్చాంబిళ్ళ యానతిచ్చినవ్యాఖ్యానంబు గనంబడకున్న నా ప్రబంధంబునకుఁ దా నొకవ్యాఖ్యానంబు సేయ నిశ్చయించి శ్రీపరాంకుశ పరకాలాది దివ్యసూరి శ్రీసూక్తుల యర్థవిశేషంబులు తెలిసివచింపసమర్థుండగుతిరుప్పాణాఴ్వారుతాదర్ నయనార్యుండు సమీపవర్తి యాయెనేని మనకు మంచి యగునని తలంచి శ్రీముఖం బొకటి లిఖించి పంచిన నమ్మహాత్ముండు తిరునగరియం దది తానొనర్చినతిరునందనవనంబునందు నుండి యా శ్రీముఖంబుఁ గాంచి శిరసావహించి తదర్థంబు గ్రహించి యాక్షణంబ యచటినుండి కదలి యతిత్వరితగతి నేతెంచి శ్రీరంగధామంబునం బ్రవేశించి యద్దేశికేంద్రునిం బొడగాంచి సాష్టాంగ ప్రణామం బాచరించి కేలుఁదమ్ములు ముకుళించి భజించుచుండ నగ్గురుశిరోమణియు నతనియధ్వశ్రమం బంతయు నివర్తించుగతిఁ గరుణారసభరితనిజకటాక్షవీక్షణంబుల నతనిఁ గటాక్షించి సుధామధురగంభీరభాషణంబుల మిగుల నాదరించి యద్దేశికేంద్రునితోఁ గూడి మఱునాఁడు మొదలుకొని వ్యాఖ్యానం బుపక్రమించి నన్నాఱు పాశురంబులకుఁ బూర్వవ్యాఖ్యానంబు చూపడిననది స్వకృతవ్యాఖ్యతోఁ గూర్చి యున్నంత నా గ్రంథంబు బాల్యావస్థాపన్నుం డగుకందాడనాయనార్యుండవలోకించి యం దభయప్రదరాజగురువ్యాఖ్యయం దాసక్తి విడిచి యభిరామవరయోగీంద్రునిదివ్యసూక్తు లాదరపూర్వకంబుగా సేవించి యీనలువది పాశురంబులకుఁ దానే వ్యాఖ్యానంబు సేయకుండు టేమి యని యానతిచ్చిన నా వార్త మణవాళమహాముని విన నవధరించి యతిబాల్యదశయం దిబ్బాలకున కిట్టిజ్ఞానపరిపూర్తి యెట్లు గలిగెనని యాశ్చర్యపడి సంతుష్టాంతరంగుండై యన్నాయనార్యునిం గటాక్షించి వత్సా యీరెండువ్యాఖ్యానంబులయం దొకటి విడిచి యొక్కటాదరించుటకుం గారణం బేమి యని యడుగ నాయనార్యుం డయ్యా

ర్యశిఖామణి నుద్దేశించి మహాత్మా తనకుం జవి కులుకుపలుకులకుం గారణం బైన సహకారపల్లవరసంబుఁ గ్రోలుగండుఁగోయిల కితరతరుపల్లవరసాస్వాదంబునం దాసక్తి యెట్లుదయించుఁ గావున నసారం బుపేక్షించి సారతమార్థంబు గ్రహించుట సారజ్ఞకృత్యంబు గాదె కావున నాపూర్వవ్యాఖ్యానంబుకంటె నివ్వివరణంబు మహారసజాలపరిపూర్ణంబు గావున దీనియం దీదాసున కత్యాదరం బుదయించె నని విన్నవింప విని యవ్వరవరమునీంద్రుం డిద్దారకుం డొక యవతారవిశేషం బని తనయుల్లంబున నుల్లసిల్లి యబ్బాలకునిం గౌఁగిలించుకొని శిరం బాఘ్రాణించి సవిశేషంబుగాఁ గటాక్షించి పూర్వోక్తక్రమంబుగాఁ బెరియాళ్వారుతిరుమొళికి సర్వజనమనోహరంబుగా వ్యాఖ్యానంబొసర్చి తిరుప్పాణాళ్వారు తాధరనైనారార్యునకు శ్రీలోకగురుకరసరోరుహారాధితం బగు శ్రీరంగరాజవిగ్రహంబు నవరతారాధనార్థం బొసంగి పేడ్కల్ప నమ్మహాదేశికుండును నిజనివాసంబునకుం జనియె నంత. 55

సీ. తిరుమేనియందుఁ దిరునోవు ధరియించి, యుండియు మణవాళయోగిచంద్రుఁ
డాచార్యహృదయరహస్యమునకు వ్యాఖ్య,సలుపుచు నొకనాఁడు శయ్యపైని
బవళించి తనపాణిపద్మముచే వ్రాయ, వరదనారాయణగురుఁడు చూచి
స్వామి దేవరవారశక్తులై యుండియు, ట్లాయాసపడ నేలయనినగురుఁడు
తే. వరదనారాయణార్య భవత్పుత్త్ర, పౌత్త్రకాదులకై శ్రమపడెద నిట్టు
లనుచుఁ బలికిన హర్షించె నాతఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. అంత శ్రీశైలపూర్ణార్యాన్వవాయుఁడు, శ్రీమంతుఁ డెట్టూరిసింగరార్యుఁ
డభిజనోన్నతిమాని యనితరగతికతా,కించనత్వముల నంగీకరించి
యవ్వరవరముని నాశ్రయింప నతండు, కరుణించి పంచసంస్కారముఖ్య
హితము లెన్నతనికి నేర్పరించి తదర్పి,తద్రవ్య మేమియుఁ దాను గొనక
తే. తిరునగరియందు శఠకోపదివ్యసూరి, రాజదున్నతగోపురరచనకొఱకుఁ
బనిచె నాద్రవ్య మంతయు భక్తిననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. ఆధనౌఘంబుచే నత్యున్నతం బైన,గోపురంబు రచింపఁ గొఱఁతపడిన
నభిరామగుణనిధి యాచార్యపౌత్త్రుఁడు, జియ్యరునయనారు నెయ్య మొప్ప
శేషపూర్తి యొనర్చి శిఖరప్రతిష్ఠయుఁ, జేయించె శఠవైరిచిత్త మలరఁ
గురుకాపురమునందు గోపురకైంకర్య, మంతయు నెఱవేఱెననుచు మేలు
తే. వార్త వినఁబడ శ్రీమణవాళయోగి,వరుఁడు నిజసంశ్రితులతోడఁ బరమహర్ష
మొందె శ్రీరంగపదమునందుండె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

వ. తదనంతరం బళహియమణవాళయోగీంద్రుండు తనపదాబ్జంబు లాశ్రయించి యధికృతపరమార్థులై తనకశ్రాంతశుశ్రూష సేయుచున్న వానమామలైజియ్యర్ పార్ మంగతిరువేంగడమునిపరవస్తు పట్టరపిరాంజియ్యరుకోవెలకందాడయణ్ణ

ప్రతివాదిభయంకరమణ్ణ నిరుంబియప్పా అప్పిళ్లై అప్పిళ్లారనియెడి యష్టదిగ్గజం
బులును దిరుమలయెంబెరుమానార్ జియ్యర్ కేట్టూరిసింగరాచార్యులు మొదలు
గాఁ గలమహాదేశికులచే ననవరతపరిషేవ్యమాణచరణారవిందుండై నిజమఠం
బున విలసిల్లుచున్న సమయంబున శ్రీవానాద్రియోగీంద్రుం డఱితుణంబైన నెడఁ
బాయక యగ్గురునకు సకలవిధకైంకర్యంబులు సలుపుచుండుఁ గందాడవరద
నారాయణగురుండు యతీంద్రునకుముదలియాండానుపోలిక నత్యంతప్రీతివిషయ
భూతుండై యుండుఁ బరవాదిభయంకరాచార్యుండు భగవద్రామానుజమును
లకు శ్రీవత్సచిహ్నమిశ్రులకోలెఁ బ్రతిపక్షవిక్షేపణపూర్వకంబుగా శ్రీభాష్యం
బునకు సాహాయ్యంబాచరించుచుండుఁ బ్రతివాదిభయంకరం సేనముదలియారణ్ణా
శ్రీశఠకోపదాసుండును సప్పిళ్లైతిరుప్పాణాళ్వార్ దాసుండును దిరువాయ్ మొళి
మొదలగుదివ్యసూరిసూక్తులకు సహాయభూతులై యుందురు. విశేషించి య
పిళ్లై స్వాచార్యనియమనంబుచే నందాదిప్రబంధపంచకంబునకు దండాన్వయ
పూర్వకంబుగా వ్యాఖ్యానంబొక్కటి రచియించి మఱియును యతిరాజవింశతికి
నుశ్లాఘ్యం బగువ్యాఖ్యానం బొనర్చునప్పిళ్లారుమఠంబునందుసకలభారంబులు
వహించుకొని తళిహాకుపయుక్తంబులైనపరిశుద్ధశాలితండులంబుల సూపశాక
క్షీరఘృతాదిద్రవ్యంబుల సమర్పించుచుండుఁ బట్టరపిరాన్ జియ్యరెంబెరుమా
నారు కెంబారుగతి శ్రీపాదచ్ఛాయాపన్నుండై యాచార్యవిశ్లేషంబుసహింప
లేక యతనికి సర్వకాలంబు సకలవిధకైంకర్యంబు లాచరించుచుఁ దదీయశ్రీ
పాదపద్మయుగంబు దక్కవేఱొకదైవతంబు నెఱుంగకయుండు జియ్యరునయ
నారుడయవరులకుఁ దిరుక్కురుహప్పిరాన్ బిళ్లానుగతి నమ్మణవాళమహామునుల
కత్యాదరణీయుండై సమస్తసజ్జనశ్లాఘనీయుండై యుండు నిట్లు మహాత్ములచే
నిరంతరనిషేవ్యమాణచరణారవిందుం డగునక్కాంతోపయంతృ గురుపురంద
రుండు జియ్యర్ నైనారునకు శ్రీభాష్యభగవద్విషయంబులు ప్రసాదింప శ్రీపర
వాదిభయంకరార్యవరదనారాయణగురుపుంగవుల నియమించి స్వాశ్రితసకలచే
తనోజ్జీవనరూపస్వావతారప్రయోజనంబు గొఱంతఁ జెందకుండ సమర్థించి కృత
కృత్యుండై యున్నయెడ శ్రీవైకుంఠనాథుండు గరుడవాహనారూఢుండై మేరు
శిఖరంబుపైఁ గన్పడు కాలమేఘంబుమాడ్కి నమ్మహాత్మునికనుప్రోలఁ దన్నుం
బొడసూపినఁ దదనుభవజనితప్రీతిపరవశుండై "యేనయేన ధాతా గచ్ఛతి కా
మరూప్యనుసంచరన్" ఇత్యాదిశ్రుత్యుక్తక్రమంబుగా స్థితిశయనగమనాదు
లయం దతనికి సకలవిధకైంకర్యంబులు సలుప నిశ్చయించి పరమపదంబున
కరుగ నిశ్చయించి తిరుమేనియందుఁ దిరునోవు ధరించి సంచరింపంజాలక బడలి
యున్న యెడఁ దనలోనఁ దిరునాళ్లమహోత్సవంబునం దొక్కనాఁడైనఁ దిరు
వీథికివిచ్చేయుచున్న కస్తూరిరంగనిఁ గన్నులారనీశరీరంబుతో సేవింపఁగలనాయని

మిగులనార్తిపడుచున్నానసమయంబున శ్రీరంగరాజస్వామియు సకలాభరణ
భూషితుండై రథారోహణంబుసేసి నిజమందిరంబు వెల్వడి యమ్మహాదేశికుని
మఠద్వారదేశంబున కేతెంచినిలిచియతనికి సేవ ప్రసాదింపనద్దేశికేంద్రుండును
నాశ్రితవాత్సల్యజలధియగు శ్రీరంగనాథుండు దేవీయుగాలంకృతోభయపార్శ్వుం
డై గోవత్సన్యాయంబున నిచటికేతెంచి మదీయార్తిదీఱం దన్ను సాక్షాత్కరింపఁ
జేసె ననిపరమానందకందళితహృదయారవిందుండై నిజాశ్రితులతోడం గూడిమ
ఠద్వారాంగణంబునకేతెంచి నేత్రోత్సవంబుగా నద్దేవదేవుని సేవించిసన్నుతించి
తత్సన్నిధిబహుమతి లభించిమరలిమఠంబునకువిచ్చేసి నిజావయవంబులుస్వాధీ
నంబులుగాకుండునట్లు లశక్తిమించఁ దత్సమయంబున మఱియొకనాఁడు శ్రీరంగ
భర్తతొంటిచందంబున మఠద్వారాంగణంబునకువిచ్చేయనయ్యవసరంబునఁ బ
రాధీననిజగాత్రవ్యాపారుం డగుటం జేసి నిజాశ్రితులగుమహాదేశికులకై దండఁ
బూనుక మఠంబు వెల్వడి వచ్చియుభయదేవీసమేతుం డగు శ్రీరంగపతిని సేవించి
మగిడి మఠంబుఁ జెందియున్న సన్నిధిస్వాములు కొందఱుతదీయాశక్తిప్రకర్షం
బుఁ జూచి ప్రహర్షంబుడిగి వానమామలజియ్యరు మొదలగుమహాదేశికులకుఁ
దదీయనామాంకితం బగు శ్రీముఖం బనుప వార లది శిరసావహించి యతిత్వరి
తగతి నేతెంచి తదీయశ్రీపాదపద్మంబులం బొడగాంచి తత్సన్నిధి నున్నయెడ
నతనితిరుమేనియందుఁ దిరునోవు తనంతటశమించియుండ నది యెఱింగి శ్రీవా
నాద్రియోగీంద్రుండద్దివ్యదేశకైంకర్యత్వరచేఁ బోయి మగిడి యేతెంచెద నని
విన్నవింప మణవాళమహామునియుఁ జనివేగరమ్మని యనుపన వానాద్రియతీం
ద్రుండు నచటినుండి యుత్తరదేశసంచారంబునకు విచ్చేసె ననంతరంబ కొన్ని
దినంబులు జరిగినపిదపఁ బూర్వక్రమంబుగా నమ్మహాత్మునికిఁ దిరునోవు వర్ధిల్లఁ
బ్రాప్యత్వర మిగుల నతిశయింప నది నిమిత్తంబుగాఁ దనకుం బ్రాప్తశేషి
యయినయుడయవరుతిరువడిత్తామరలయందుఁ బ్రావీణ్యమతిశయించుకతనదిన
క్రమంబుగా వాశ్రియతిరాజం నియెడుపాశురంబు మొదలుగా నెంబెరుమానారు
తిరువడిఘళే శరణమనుపాశురంబు మధ్యంబుగా 'ఇందవరంగ' వనియెడుపా
శురంబంతిమంబుగా నఱువదిపాశురంబులుయతిరాజదివ్యనామాంకితంబులుగా
విన్నవింప నవి యార్తి యని యొకదివ్యప్రబంధం బయ్యె నంతఁ బ్రాప్యత్వరయతి
శయింప మిగులనశక్తుండై యున్నయెడ దేశాంతరంబునుండి మేల్‌నాటితోడ
ప్పరార్యుండును దజ్జ్యేష్ఠభ్రాతయయినయఴహియమణవాళప్పెరుమాళ్ నైనారా
చార్యుండును భగవత్సేవార్థంబుగా శ్రీరంగంబునకేతేర వారలను దక్షిణమాడ
తిరువీథియందుఁ బట్టరపిరాన్‌జియ్య రీక్షించి మీర లెచ్చటనుండి యిచ్చటికి
విచ్చేసితిరి యింక నెచ్చోటికిం జనియెదరని యడుగ వారలు మిగులనావందించి
సాష్టాంగప్రణామం బాచరించి తమవృత్తాంతంబంతయు నున్నయట్లానతియ్య విన

నవధరించి యమ్మహాత్ముం డిట్లత్యంతానుకూలు రగుమీరు భగవద్రామానుజా
పరావతారం బగుశ్రీమణవాళమహామునుల సేవింపవలదాయన వారలాయర్థం
బునకు సమ్మతించి యుద్దేశికేంద్రునితో మఠంబున కరుగుదెంచియక్కాంతోప
యంతృయోగీంద్రునిదివ్యశ్రీపాదపద్మంబులకు సాష్టాంగ ప్రణామంబు గావించి
యున్నవారియెడ సవిశేషకటాక్షం బొనర్చి శ్రీయతిరాజునకువిశేషాభిమానాంత
ర్భూతం బై నతిరునారాయణపురంబు సంస్మరించి యమ్మహాత్మునియంతిమదశ
యందు నతం డానతిచ్చినయాఱువార్తలయందు, శ్లో॥ శ్రీయాదవాద్రివసతిం
సతతం భజన్త స్సన్తో భవన్తు మమసన్తతిమూలనాథాః॥ అన్నక్రమంబుగాఁ
దిరునారాయణపురమునందు నిత్యనివాసంబొనర్చుమహాత్ములస్మత్సంతానమూల
నాథు లగుదురని యుడయవ రానతిచ్చెఁ గాన మదీయులయందాయాదవాద్రి
నిత్యనివాసం బొనరింపఁ గలదేశికు లెవ్వ రేర్పడుదు రని యానతియ్యనత్తోడ
ప్పాచార్యుండు కరకమలంబులు ముకుళించి స్వామీ యీకైంకర్యంబుదాసు
నికిం బ్రసాదింపవలెనని ప్రార్థింప మణవాళమహామునియు మిగుల సంతసించి
భగవద్రామానుజమునులకును మాకును బ్రియంబుగాఁ గించిత్కారపూర్వకం
బుగా యతిరాజసంపత్కుమారుని సేవించితదేకమంగళాశాసనపరుండవై నిత్య
నివాసంబు సేయుచుండుమని నియమించెనయ్యవసరంబున శ్రీరామానుజమును
లకుం బ్రియశిష్యుండగుతిరుమలనల్లానుగురుసిరిరువంశంబునందవతరించినయణ్ణా
రాయచక్రవర్తి కుటుంబసహితుం డై భగవత్సేవార్థంబు శ్రీరంగధామంబున
కరుగుదెంచి శ్రీరంగనాథుని సేవించు చున్న నప్పుడు దేశాంతరులును దద్దేశీ
యులును స్థలవాసులును బెంపుగా గుంపులు గూడి వరవరయోగీంద్రునిచర
మదశ సేవించి తిరిగి చనుచున్నం జూచి యణ్ణారాయచక్రవర్తి తిరుత్తా
యా రగుయాచ్చి యనుసాధ్వీరత్నం బావిశేషంబు విని పుత్త్రు నుద్దేశించి
యణ్ణారాయా మన కీపెరియజియ్యరు సేవ సేయవలదా యన నాచక్రవర్తి
యు సమ్మతించి తమకుటుంబముతోఁ గూడ మఠంబునకుం జని పట్టరపిరాంజీ
య్యరు పురుషకారంబు గావింపజియ్యరుతిరువడిత్తామరలకుసాష్టాంగ ప్రణామం
బుఁ జేసి యమ్మహాత్ముని సేవించు చున్న నవ్వరవరమునికిఁ దడవులనుండితానం
గీకరించుటకుఁ దగినవిషయంబు చూపడకుండుటం జేసిదృఢతరంబుగాముడువం
బడి యున్నశ్రీపాదపద్మ యుగంబు ప్రణతుండగునాచక్రవర్తిశిరంబుపై సాఁచి
యుంచ శ్రీపాదసంశ్రితు లందఱు చూచియతండులభించినయతిశయితఫలంబు
నకు మిగుల సంతోషించి రప్పుడప్పెరియజియ్యరాచక్రవర్తిగురునుద్దేశించిమ
హాత్మా నీవు పరమసాత్త్వికుం డై శ్రీవేంకటేశునకునిత్యకైంకర్యంబొనరించు
చున్నయెంబెరుమానారుజియ్యరు నద్దివ్యదేశంబునకు ద్రోహం బాచరించుశైవ
శాక్తాదికుదృష్టిజనులు బాధింపకుండునట్లు రక్షించి మఱియుమనదర్శనవిషయం

బుగా ననేకప్రకారంబుల సమర్థించినమహాప్రభావసపన్నుండ వనిమిగుల నం
తసించి తనకు దక్షిణబాహుస్థానాపన్నుండగు శ్రీభట్టనాథయతీంద్రునిచే నణ్ణరా
యచక్రవర్తికినిదోడప్పార్యునకునళగియమణవాళప్పెరుమాళ్ నయనారాచా
ర్యునకును బంచసంస్కారాదిసకలహితంబులు సేయించి వారినిదర్శనప్రవర్తకు
లగునట్లు దీర్పుమని యప్పట్టరపిరాంజియ్యరునకాజ్ఞాపించిననమ్మహానుభావుండు
ను వారియందట్లు విశేషకటాక్షం బొనరించెననంతరంబప్పలార్ దేశికుండునుజీ
య్యరునయనారును దదంఘ్రిపద్మంబులు సేవించి దాసులకురక్షకంబుగాభవదీ
యదివ్యార్చావిగ్రహం బనుగ్రహింపు మని యపేక్షింపసమ్మతించిస్వకీయకరధృ
తం బైనదివ్యభాజనంబు తదుపాదానద్రవ్యంబుగాఁగృపతోనొసంగిన వారిరు
వురును రెండువిగ్రహంబులు సేయించి యథావిధిగా సంప్రోక్షణాదులంగావిం
చి నిత్యం బర్చించి సంతోషించుచుండిరిమఱియునుసన్నిధిమహాదేశికులకందఱి
కిని వేఱువేఱ వా రర్థించినహితంబు లన్నియుం బ్రసాదించినాలుగుదినంబులు
నాలాయిరప్రబంధంబు లుపక్రమించి యుత్తరశాంతి యొనర్పుండని జియ్యరు
నైనారు మొదలైనదేశికేంద్రులకు నియమింప వార లట్లుపక్రమించియనుసం
ధింప నాదివ్యప్రబంధానుసంధానం బంతయు విననవధరించినిటలతటఘటితాం
జలిపుటుండై యగ్గురుపురందరుండు తదర్థానుభవపారవశ్యంబున నిమీలితాక్షి
యుగళుండై యున్నఁబరమాంతరంగశిష్యుండగువరదనారాయణగురుండుమ
హాత్మా యిప్పుడు మీతిరువుళ్లంబున నున్నయర్థం బెయ్యది యనియడుగభగవ
ద్విషయార్థరసం బున్మత్తకం బైనదని యానతిచ్చి యేకాదశితిథిజరపిమఱునాఁ
డు ద్వాదశితిథియం దుత్తమనంబి మొదలగుసమస్తభగవత్పరిజనులఁబిలిపించి
వారల నుద్దేశించి మహాత్ములారామదీయసర్వాపరాధంబులుక్షమింపుండనియ
పరాధక్షమాపణంబుఁ జేసికొనిన వారును మహానుభావుండవగునీకొకయపరా
ధంబు గలదా యని విన్నవించినఁ దిరుగను వారినుద్దేశించిభగవన్మందిరశ్రీకా
ర్యంబు లన్నియుఁ గొదువపడకుండ జరుపుచు శ్రీవైష్ణవనిష్ఠగలిగియుండుఁడని
యానతిచ్చి యనంతరకాలంబునశ్రీవైష్ణవుల నందఱ నారగింపనియోగించివా
ర లారగించినపిమ్మటఁ దదీయశ్రీపాదతీర్థంబుజ్జీవించియపరాధక్షమాపణంబుఁ జే
సికొని యాదిత్యాస్తమయం బైనయంతఁ దత్తత్కార్యకర్మం బొనర్చితిరువా
య్మొళిప్పిళ్లతిరువడిగళేశరణ మని యుచ్చరించియగ్గురుపరమేష్ఠిని ధ్యానించు
చు వివశసర్వగాత్రుం డై పాన్పుపైఁబవ్వళింపశ్రీపాదసంశ్రితులందఱుసాష్టాం
గప్రణామంబు లాచరించి బ్రహ్మవల్లి యు భృగువల్లియుశూల్విశుంబణిముహిల
ర్చిరాదియు నూత్తందాదియుఁ బరమాదరంబుతోననుసంధించుచున్న 'నాంగ
యిల్ పాయ్వయల్ తెన్నరంగ' ననిమెదుపాశురం బంతయు విననవధరించియం
జలిపుటంబుఁ గావించి యెంబెరుమానార్ తిరువడిగళే శరణమని యనుసంధిం

చి తదేకచిత్తుండై నిమీలితనేత్రుండై యున్నయప్పు డాశ్రీరంగనాథుండుగ
రుడవాహనారూఢుండై లక్ష్మీసమేతుండై తన్నుం బొడసూపఁ దదీయదివ్య మంగళ
విగ్రహం బనుభవించి హార్దానుగ్రహలబ్ధంబగు మధ్యధమనీరూపసుషుమ్నానాడీ
ద్వారంబున వెల్వడి పరమాత్ముండగు శ్రీమన్నారాయణునిమార్గసహాయంబుగా
లభించి తిరునా డలంకరించె నంత భగవంతుండగు శ్రీరంగనాథుండును, "సౌమి
త్రిర్మే సఖలుభగవాన్ సౌమ్యజామాతృయోగీ" అనితనమదినిదలంచి తొల్లి
తిరువయోధ్యయందు శ్రీరామభద్రాత్మకుండగు తాను లక్ష్మి నెడఁబాసియొక్కప
గలు నివసించినచందంబున శ్రీరమ్యజామాతృయోగీంద్రుని విశ్లేషించియొక్క
దిస మారగింపఁడయ్యె నంత శ్రీపాదసంశ్రితు లందఱాచార్యవిశ్లేషంబు సహిం
పంజాలక పెద్దయుంబ్రొద్దు దుఃఖించి రంతటఁ గొందఱు తెలివిఁ జెంది తదీ
యాంతిమదశ నంద ఱెఱంగి యుజ్జీవింప, శ్లో॥ కుమ్భం భాస్వతియాతితత్సతది
నే పక్షే వళక్షే పరే। ద్వాదశ్యాం శ్రవణర్క్ష భాజిరుధిరోద్గార్యాఖ్యసంవత్సరే। ధీ
భక్త్యాదిగుణార్ణవో యతివరాధీనాఖిలాత్మస్థితిః। శ్రీవైకుణ్ఠమకుణ్ఠవైభవమగా
త్కాన్తోపయన్తా మునిః॥ అని యీచరమశ్లోకం బొనతిచ్చిరి తదనంతరంబ యు
మ్మహాత్మునిచరమకైంకర్యం బొనరింపఁ దత్పౌత్రుండై నయళగియమణవాళప్పె
రుమాళ్ నైనారాచార్యుండు తత్పాదాశ్రితు లగుమహాదేశికులం గూడితిరు
క్కావేరికరిగి యం దవగాహనంబుఁ జేసి యలంకారతిరుమంజనఘటం బెత్తుకొ
ని వచ్చి శ్రీమణవాళమహామునులకుఁ బురుషసూక్తంబును మంత్రరత్నంబున
నుసంధించుచుఁ దిరుమంజనంబును దిరువాత్తువాడయును దిరుప్పరివట్టంబును
సమర్పించి శ్రీచూర్ణరేఖాంకితంబులగు ద్వాదశోర్ధ్వపుండ్రములు రచించి వివిధ
విచిత్రపుష్పమాల్యంబు లలంకరించి తచ్ఛేషభూత శ్వేతమృత్స్న శ్రీచూర్ణంబు
లు తమ కాపద్ధనంబుగాఁ గొంత యుంచుకొని యవశిష్టంబం దఱుధరించి దివ్య
సింహాసనంబుపైఁ దదీయదివ్యచరమవిగ్రహంబు విచ్చేపుచేసి తదీయాంఘ్రిపద్మ
ద్వయంబు స్వశిరోభూషణంబుగా ధరించి స్వనయనమానసంబులందు నిలుపుకొ
ని విమలచరమవిగ్రహానుభవం బొనరించుచున్న నయ్యవసరంబున శ్రీరంగనా
థుండు ధరించివిడిచినపీతాంబరమును సురభిపుష్పమాల్యంబులును దత్తచామీ
కరమయం బగుపల్లెరంబున నుంచి శిరసావహించి యుత్తమనంబి శంఖభేరీమృ
దంగవీణావేణుపటహకాహళాదికళ్యాణవాద్యఘోషంబులతో సమస్తభగవత్పరి
చారకవ్రజంబుతో మఠద్వారాంగణంబున కేతేర శ్రీపాదసంశ్రితులగుమహా
దేశికు లంద ఱెదుర్కొని సాష్టాంగప్రణామంబు లాచరించి యప్పల్లెరం బంగీక
రించి యగ్గురుపురంగరునిచరమదివ్యవిగ్రహంబునకు నప్పీతాంబరం బలంకరించి
యత్తులసీపుష్పదామంబులు తిరుముడికిఁ జుట్టి భగవన్మందిరపరిచారకజను లా
చార్యపురుషు లేకాంగులును సాతానివైష్ణవులును మఱియు నద్దివ్యదేశవాసులం

దఱును నెంబెరుమానారును సేవింపనిదుఃఖం బంతయుం దదవతారం బైనయి
మ్మణవాళమహామునుల సేవించుచు నెడఁబాసితి మిమ్మహాత్ముండు తీర్థంబు ప్రసా
దించి పోయెనని దుఃఖించుచు శ్రీమద్యామునమునులకుంబోలె బ్రహ్మమేధసం
స్కారవిధానం బంతయు యథాశాస్త్రంబుగా సమర్పించి వైష్ణవు లందఱు తద
ర్పణావశిష్టంబు లగుతైలహరిద్రాచూర్ణాదులు ధరించి దివ్యాలంకారాలంకృతం
బైనపుష్పకవిమానంబునందు నచ్చరమదివ్యవిగ్రహంబు విచ్చేపుచేసి యమ్మహా
త్ము లందఱు నవ్విమానంబు భుజంబులం బూనుకొని ఛత్రచామరతాళవృంతా
దులుసమర్పించుచు సమస్తకళ్యాణవాద్య ఘోషంబులతోఁ గరకమలంబులం ది
త్తుదండంబులుధరించినూత్తందాది మొదలుగాతనియలనుసంధించుచులాజపుష్ప
పుంజంబు లంతటం జల్లుచు సర్వాలంకారయుక్తం బగుతిరువీథియం దందఱు సే
వించు చున్నంగొని చని యాదికేశవమందిరాంతికతీర్థఘట్టంబుననవ్విమానంబు
డించి యతిసంస్కారవిధి యంతయు యథాన్యాయంబుగా సలిపి భూతలంబుఁ
ద్రవ్వి యందుఁ దిరుప్పళ్ళిరియొనర్చిరి. అనంతరంబ జియ్యరునయనారును గందా
డయణ్ణా మొదలగుశ్రీపాదసంశ్రితులందఱు స్వశేషత్వానుగుణంబుగా క్షౌరం
బు సేయించుకొని యవభృథస్నానం బాచరించి మగిడి మఠంబునకే తెంచిస్వగు
రువిరహితం బగుమఠంబుఁజూచి దుఃఖించుచుఁ దదీయశ్రీసూక్తుల స్మరించుచుఁ
దత్కళ్యాణగుణకీర్తనంబు సేయుచుఁ దద్దివ్యనామంబు లుచ్చరించుచుఁదద్దివ్య
చరితామృతంబుఁ గ్రోలుచు నమ్మహాత్మునివిషయంబుగాఁ జేయఁదగినకృత్యంబు
లు యథావిధిగా సలిపితద్వైభవంబున కనుగుణంబుగాఁ దిరువధ్యయనమహో
త్సవం బాచరించి రంత శ్రీరంగనాథుండు జియ్యరునయనారును బిలిపించి మిగుల
నాదరించి మీకుం గులధనంబగు కాంతోపయంతృకరకమలసమారాధితం బైన
శ్రీరంగరాజాభిధానార్చావిగ్రహంబును మఠంబునుం జూచి సంతసించు చుం
డుమని యాజ్ఞాపించి తీర్థంబును దిరుమాలయుం దిరుపరివట్టంబును శ్రీశఠకోపం
బునుం బ్రసాదించి పనుప నతండు మఠంబునందు సుఖం బుండె నది చూచి
జియ్యరభిమానాంతర్భూతు లగువైష్ణవు లందఱు హర్షప్రకర్షంబుతో నతని మ
ణవాళమహామునులమాడ్కి ననువర్తించి సేవించుచుండిరి కోవిలకందాడయణ్ణ
నాచార్యునియమనక్రమంబుగా నాచార్యపాత్రుండైనజియ్యర్ నైనారునకుభగ
వద్విషయంబు ప్రసాదించెననంతరంబ ప్రతివాదిభయంకరమణ్ణనాచార్యునియ
మనప్రకారంబు జియ్యరునయనారునకుఁ గందాడ నయనారాచార్యునకుం శ్రీభా
ష్యంబు ప్రసాదించి, శ్లో॥ శ్రీమాన్ సున్దరజామాతృమునిః పర్యాయభాష్యకృత్।
భాష్యం వ్యాకురుతే స్వస్య శ్రోతృకోటౌ మమాన్వయః॥ అనుచుఁ దనకుం గర్తృ
త్వత్యాగం బొనర్చెఁ బిదప సమరపుంగవాచార్యాపరనామధేయుం డగు
శొళుంపాకత్తిపోరేత్తనయనారు మొదలైనకొందఱు దేశికులకు శ్రీభాష్యంబుఁ

ప్రసాదించి పట్టర్ పిరాన్ జియ్యరు శ్రీపాదసంశ్రితుండగు పరవస్తు శ్రీనివాసాచార్యునకును దిరువాయిమొళ్ళియనారని ప్రసిద్ధి గలుగునట్లు శ్రీరామానుజసిద్ధాంతసంస్థాపకుండై యుండె నంత నళగియవరదాచార్యుండని ప్రసిద్ధిఁ గాంచిన వానమామలజియ్యరుత్తరదేశసంచారం బొనర్చి మగిడి యేతెంచి జియ్యరు తిరునా డలంకరించినవృత్తాంతంబు తిరుమలసమీపప్రదేశంబున విని పెద్దయుం బ్రొద్దు లపించి యచటినుండి తిరుమలపైకిం జనియందుఁ గొన్ని దినంబు లుండి మార్గశ్రమంబు దీర్చుకొని కైంకర్యంబుగా సంపాదితంబు లగుధనకనకవస్తువాహనాదులతోడంగూడ వానమామలకు విచ్చేసి యందు భగవత్కైంకర్యం బంతయు నెఱవేర్చి తిరిగి తిరుమలకే తెంచి యందుఁ గొన్ని దివసంబు లుండి యచటనుండి యిరుంబి కరుగుదెంచి యచటి శుద్ధసత్త్వమణ్ణానునకును ఖోళ్పాకత్తిపోరేత్తుంయనారునకును దిరువాయిమొళ్ళి యీడు మొదలగు దివ్యప్రబంధవ్యాఖ్యానంబు లన్నియుఁ బ్రసాదించి మగిడి వానమామలకు విచ్చేసి యందు దైవనాయకస్వామికైంకర్యసామ్రాజ్యంబుతోడ భగవద్విషయానుసంధానసామ్రాజ్యంబుతోడ సుఖించుచుండెఁ బట్టర్ పిరాన్ జియ్యరును దిరుమలకే తెంచి యందు నివసించి యణ్ణరాయచక్రవర్తి యళగియమణవాళప్పెరుమాళ్ నైనార్ తోడప్పర్ మొదలుగాఁ గల యనేక శ్రీవైష్ణవుల దర్శనప్రవర్తకులఁగాఁ జేసి పరవస్తు యణ్ణరార్యుండును బరవస్తు అళగియమణవాళజియ్యరును సత్పుత్రసచ్ఛిష్యులుగా నభిమానించి సత్సంప్రదాయప్రవర్తకు లగునట్లు దీర్చి సకలచేతనోజ్జీవనార్థంబుగా నంతిమోపాయనిష్ఠ యనురహస్యరత్నం బొనతిచ్చి సంశ్రితజనుల నందఱను సుఖింపం జేసె నంతఁ బట్టర్ పిరాన్ జియ్యరు తిరువడిగళాశ్రయించిన తోడప్పరార్యుండు నళగియమణవాళప్పెరుమాళ్ నైనార్యుండును స్వగురునియోగక్రమంబుగాఁ దిరునారాయణపురంబునకుం జని యందు యతిరాజునకును దత్సంపత్కుమారునకును దిరునారాయణస్వామికిని దిరునందన కైంకర్యంబు మొదలుగాఁ గలయ శేష శేషకృత్యంబు లొనరించుచు నందనేకాత్మలను జియ్యరభిమానాంతర్భూతు లగునట్లు దిద్దుచు నళగియమణవాళగోత్రంబు వృద్ధిఁ బొందించుచు యతిరాజమఠంబునకుఁ బశ్చిమభాగంబున నిత్యనివాసంబుఁ జేసి సుఖించుచుండి రంత నిరుంబియప్పగారును నాచార్యవిశ్లేషంబు సహింపంజాలక మిగుల నార్తుండై సద్గుణానుభవతత్పరుండై తత్సేవాభినివిష్టచిత్తుండై గురు నెడఁబాసి సంసారంబునందు శ్రీరామభద్రు నెడఁబాసి లంకలోఁ జొరఁబడి యున్న సీతాపిరాట్టి చందంబున దుఃఖించుచుఁ గాలనిరీక్షణంబు సల్పుచుండె నిట్లాచార్యాభిమానైకనిష్ఠులగు వీరందఱు తమతమ పుత్రశిష్యులకు మణవాళమహామునితిరువడిగళే శరణమ్మని నమ్మియుండుఁ డని యుపదేశించి యందఱను వరవరమునివర్యభృత్యులగునట్లు చేసి యళగియమణవాళగోత్రంబు వర్ధిల్లునట్లొనర్చి సమస్తచేతనోజ్జీవనం బొనర్చి సుఖించుచుండి

రని శ్రీవాదిభీకరగురుం డానతిచ్చె. 59

సీ. వరవరమునివర కి పరమదయాకర. సరసగుణాధార కి శాంతిసార
శివతాతిలతకుణ కి సిద్ధాంతసంస్థాప,నాచార్య దై ర్యాద్యకిహార్యవర్య
ఘనపరాంకుశవరకి కాలాదిదివ్యసూ,రిప్రబంధార్థనికి ర్వేశనిపుణ
చేతనాచేతనకి క్షేమతాతిపదాబ్జ, బ్రహ్మావిస్తానసకిపద్మపూజ్య
తే. త్వదయశోదివ్యగుణభూషితకిత ప్రబంధ, మిది భవత్కృప విద్వత్కకివీంద్రకర్ణ
మధురమగుఁగాత మోజకకిన్మాన్యయనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెకి మోదమలర.
సీ. అపగతమదమాను కి లంతిమోహాయని, స్థాగరిష్ఠులు సద్వకిచారపరులు
నధిగతపరమార్థ కి లగ్నకామానమే,త్రులు సర్వమిత్రులు కి క్రోధలోభ
వర్జితాత్ములు నగుకివరవరయోగీంద్రు, భృత్యులతోఁ బొత్తు కి పృథ్వి మాకు
సంభవించునుగాత కి స్వగురునిక్కృపవల్ల, నారెసారెకు వారికిచరణకమల
తే. సేవసేయుచుఁ దదితరకిచింత లుడిగి, సత్యస్థభరత వసించు నేకియనఘుఁ డతఁడె
ధన్యతముఁడని తలఁచెదకిదథ్య మనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెకి మోద మలర.
వ. తదనంతరం బాభక్తానుగ్రహార్థంబు భగవంతుం డొనర్చుపరవ్యూహవిభవాంత
ర్యామ్యర్చాస్వరూపభేదంబులును దదావాసస్థలంబులునుమంత్రమంత్రార్థోప
దేష్టృగురుపరంపరయు నద్దేశికేంద్రులు లీలావిభూతినలంకరించి యున్నసంవత్స
రంబులసంఖ్యయుఁ దత్తదార్యప్రణీతప్రబంధాభిధానంబులును వివరించెదనెట్ల
న్న భూమండలంబు పద్మాకారంబై యొప్పునందు మేరుపర్వతంబు కర్ణికాకారం
బై విలసిల్లునమ్మేరుగిరికి దక్షిణభాగంబునభారతకింపురుషహరివర్షంబులు మూఁడు
నుత్తరభాగంబునందు రమ్యకహిరణ్యకురువర్షంబులుమూఁడును బూర్వభాగం
బున భద్రాశ్వవర్షంబును బడమటిదెసఁ గేతుమాలాఖ్యవర్షంబునుమధ్యభాగం
బునం దిలావృతవర్షంబును విలసిల్లుచుండునిట్లు నవవర్షయుక్తంబై నజంబూద్వీ
పం బందు లక్షయోజనవిస్తీర్ణంబై యుండునాద్వీపంబు స్వప్రమాణలవణజలధి
పరివేష్టితంబై యుండు నప్పయోధియుం దనకు ద్విగుణప్రమాణం బై సప్త
వర్షాత్మకం బై నప్లక్షద్వీపంబుచేఁ బరివృతంబై యుండు నదియు నిక్షునముద్రం
బుచే నదియుశాల్మలీద్వీపంబుచేనదియును సురాసముద్రంబుచే నాయబ్ధియుఁ
గుశద్వీపంబు చేనయ్యంతరీపంబుసర్పిస్సముద్రంబుచేనయ్యంబుధియుఁ గ్రౌంచ
ద్వీపంబు చేనద్దీవియుదధ్యర్ణవంబుచేనయ్యుదధియుశాకద్వీపంబుచేనాద్వీపంబు
నుక్షీరసముద్రంబుచే నావయఃపారావారంబునువర్షద్వయవిభాజకంబును వల
యాకారంబునగుమానసోత్తరపర్వతంబుతోఁ గూడియున్న పుష్కరద్వీపంబుచే
నాద్వీపంబును శుద్ధోదకసముద్రంబుచే బరివేష్టితంబై యుండునిట్టిద్వీపంబులన్ని
యును త్తరద్విగుణప్రమాణంబులై యుండునిట్లుసప్తద్వీపాత్మకంబై నభూచక్రం
బుద్విగుణీకృతప్రమాణకాంచనభూమిపరివృతంబై యుండునబ్భూమియులోకా

లోకపర్వతపరివేష్టితంబై యుండునయ్యద్రిరాజంబునునంధతమసపటలపరివలయి
తంబై యుండు న త్తిమిరంబును గర్భోదకపరివృతంబై యుండుఁ దదనంతరంబండక
టాహంబుస్థితి వహించు నీప్రకారంబుగా భూమికిఁ గ్రిందట నతలవితలరసాతలత
లాతలమహాతలసుతలపాతాళాఖ్యంబు లగుసప్తలోకంబు లుండు వానిక్రిందనర
కంబులు వర్తించు నవియుఁ బాపకర్ములకుఁ బాపఫలానుభవభూములై యుండు
నందేకవింశతిభేదభిన్నంబు లగురౌరవమహారౌరవాదినరకంబులు ముఖ్యంబులు
వానిక్రింద గర్భోదకంబు తదనంతరం బండకటాహం బీరీతి భూమి కూర్ధ్వభాగం
బున లక్షయోజనంబులకు మీఁద సూర్యమండలం బుండు నదియే భువర్లోకం బ
నంబడు నామీఁదఁ జంద్రమండలంబు తదుపరిభాగంబున నక్షత్రబుధశుక్రాం
గారకబృహస్పతిశనిసప్తఋషిమండలంబు లాపై నిధ్రువస్థానంబు సూర్యమండ
లంబు మొదలుగా ధ్రువలోకపర్యంతంబు స్వర్లోకం బనంబడు నీనాల్గులక్షల
యోజనంబుల కుపరిభాగంబునఁ గోటియోజనోచ్ఛ్రాయంబై మహర్లోకం బుం
డు నాలోకంబునకు ద్విగుణంబై జనలోక ముండు దానికంటెఁ జతుర్గుణంబై త
పోలోకంబు విలసిల్లు నాలోకంబుకంటె ద్వాదశకోట్యుచ్ఛ్రాయంబై సత్యలోకం
బొప్పుఁ దదనంతరం బంధతిమిరం బామీఁద గర్భోదకం బాపై నండకటాహంబి
ట్లు తిర్యగూర్ధ్వప్రమాణంబునఁ బంచాశత్కోటియోజనవిస్తీర్ణంబై భూమండ
లం బొప్పుచుండుఁ బ్రమాణాంతరంబుచే బుధులు గొందఱు శతకోటియోజనవి
స్తీర్ణం బండుఁ గోటియోజనోచ్ఛ్రాయంబై యండకటాహం బొప్పు నిట్లుచతు
ర్దశభువనాత్మకంబై పంచీకృతపంచభూతలబ్ధంబై ప్రాకృతద్రవ్యాత్మకంబై దశ
గుణితోత్తరావరణసప్తక పరివృతంబై యండంబు విలసిల్లు నిట్టియండంబులనం
తంబు లేక కాలోదితజలబుద్బుదంబులకోలెఁ దిభగవత్సంకల్పితంబులై యుండు
నాయండంబు లన్నియు నతిక్రమించివిరజకవ్వలవిరాజమానంబగు శ్రీవైకుంఠా
ఖ్యదివ్యలోకంబునందుఁ దిరుమామణిమంటపమధ్యంబునందనంతగరుడవిష్వక్సే
నపరాంకుశపరకాలాదినిత్యముక్తనిషేవ్యమాణుండై శ్రీభూనీళాదిదేవీసహాయుం
డై శేషపర్యంకంబుపై విలసిల్లుచున్న నారాయణుండుపరస్వాత్పరుండు వాసుదేవ
ప్రద్యుమ్నానిరుద్ధసంకర్షణాఖ్యంబులైనవ్యూహంబులు నాలుగు నందుఁ జక్ర
వాకపర్వతంబునవ్వల నంధతమసపరంబై యమృతప్రవాహపరివేష్టితంబై యనే
కదివ్యరత్నమయగోపురప్రాకారసౌధప్రాసాదమాలికాలంకృతంబై పరమాశ్చర్య
కరం బగుదివ్యలోకంబునందు నిత్యనివాసం బొనరించి తొల్లి కృష్ణార్జునులకు వి
ప్రకుమారకుల నొసంగినభగవంతుఁడువ్యూహవాసుదేవుండని ప్రాజ్ఞులువచింతు
రు సత్యలోకంబునందు నారాయణాశ్రమంబున నివసించుహరి ప్రద్యుమ్నుం డ
తండు ద్వారకాసృష్టికారణుండై యుండు క్షీరసాగరంబునందుసర్వావతారకం
దభూతుండై యనిరుద్ధుండు వసియించుఁ బాతాళంబునందు సంహారకర్తయ

గుసంకర్షణుండునాగకన్యాసహస్రపరిచరితచరణారవిందుండై సిద్ధఋషిసేవితుం
డై యుండు విభవంబువలన రామకృష్ణాద్యవతారంబులు యమనియమాద్య
ష్టాంగాదియోగసాక్షాత్కరణీయుండై హృత్పుండరీకవర్తియగుదహరాకాశమ
ధ్యంబునందపహతపాప్మత్వాదిగుణాష్టకవిశిష్టుండైన దేవాదిదేవుండంతర్యామియ
నంబడు సకలమనుజనయనగోచరుండై దాసచేతనులకభిమతంబగుద్రవ్యంబునం
దు జగన్మోహనదివ్యమంగళవిగ్రహవిశిష్టుండై సాన్నిధ్యం బొనరించి భగవద్భాగ
వతాచార్యమందిరంబులందు నివసించు నారాయణుం డర్చారూపి యనంబడు నా
యర్చాస్థలంబులందు శ్రీపరాంకుశపరకాలాదిదివ్యసూరిగాథాకథితమహావైభ
వంబు గలదివ్యదేశంబు లష్టోత్తరశతసంఖ్యంబులై తేజరిల్లు నందు, శ్లో॥ శ్రీరఙ్గమ
ఙ్గళమణిం కరుణానివాసం శ్రీవేఙ్కటాద్రిశిఖరాలయకాలమేఘమ్। శ్రీహస్తిశై
లశిఖరోజ్జ్వలపారిజాతం శ్రీశం నమామి శిరసా యదుశైలదీపమ్॥ అనున్యాయం
బునఁ బుష్పత్యాగభోగజ్ఞానమంటపసంజ్ఞలు గలకోవెల తిరుమల పెరుమాళ్
కోవెల యాదవాచలంబును ముఖ్యంబులాదివ్యదేశంబులయందుఁ బ్రధానంబై
"కావేరీవిరజాతోయమ్" ఇత్యాదిన్యాయంబునఁ బ్రత్యక్షపరమపదంబగు శ్రీరం
గంబునకు నిత్యనిర్వాహకుం డగు శ్రీరంగరాజస్వామి ప్రథమగురుండు శ్రీభూనీ
ళాచతురాననాదులు తచ్ఛిష్యులు తదీయదివ్యనామంబులు:- శ్రీరంగరాజస్వామి
యుఁ బెరియపెరుమాళ్ నంబెరుమాళ్ అఴగియమనవాళపెరుమాళ్ మున్నిలుం
పిన్నిలుమఴగియపెరుమాళ్ ఆభరణత్తైక్కట్టికొండుక్కుంపెరుమాళ్ పదిమ
రుతిరునామంపాడుంపెరుమాళ్ వందవఴివారాద పెరుమాళ్ మందారంకండాల్
మఱైయుంబెరుమాళ్ దైవశిఖామణిప్పెరుమాళని ప్రసిద్ధంబులు. 62
శ్రీరంగశాయితనియను. శ్లో॥ తపస్యే మాసి రోహిణ్యాం తటంసహ్యభువశ్శ్రితమ్।
శ్రీరఙ్గశాయినంవన్దే సేవితంసర్వదేశికైః॥ తత్పదాంబుజంబులాశ్రయించినతదీయ
దివ్యమహిషికి దివ్యనామంబులు.- పెండుగళ్ నాచ్చియార్ శ్రీరంగనాచ్చియార్
పెరియపిరాట్టియా రిద్దేవికిం దిరువారాధనంబు పెరియపెరుమాళ్ శిష్యులనంత
గరుడవిష్వక్సేనాదినిత్యసూరులు.

శ్రీరంగదివ్యమహిషి తిరునక్షత్రతనియలు.

శ్లో॥ ఫాల్గునోత్తరఫల్గున్యాం సమ్భూతాం శ్రియమాశ్రయే। విష్ణోర్దివ్యపదామ్భో
జఘటకాం తత్పదాశ్రితామ్॥ శ్రీమహావిష్ణుపత్నీంచ తచ్ఛిష్యాం గుణసమ్పూ
ర్ణామ్। సర్వసౌన్దర్యసంయుక్తాం భూమిదేవీం సమాశ్రయే॥ నారాయణగు
రోః పత్నీం తత్పాదకమలాశ్రితామ్। సర్వసంపత్సమాయుక్తాం నీళాదేవీం
సమాశ్రయే॥
తిరువనంతాఴ్వానుక్కు-త. శ్లో॥ మకారవాచకబ్రహ్మ చానన్తగుణసంపదమ్।
నారాయణకృపాపాత్రమురగేన్ద్రం నమామ్యహమ్।

పెరియతిరువడినయనార్-త. శ్లో॥ బలవీర్యమహావేగతేజస్సద్గుణసంపదమ్ ।
వినతాత్మజపక్షీన్ద్రం వన్దే శ్రీహరివాహనమ్ ॥

శ్రీరంగనాయకచ్ఛాత్రుండగు విష్వక్సేనునకుం దిరునామంబులు.- సేనముదలియార్ సేనాపతి సేనేశుఁడు సూత్రవతీనాథుండు వేత్రపాణియు ననుచుం బ్రఖ్యాతంబులు తద్దివ్యమహిషి సూత్రవతీదేవి యా దేవునకుం దిరువారాధనంబు పెరియపెరుమాళ్ గురువు పెరియపిరాట్టియార్.

విష్వక్సేనునితిరునక్షత్రత-శ్లో॥ తులాజ్గతే దినకరే పూర్వాషాఢాసముద్భవమ్ ।
పద్మాపదామ్బుజాసక్తం సేనాధిప మహం భజే॥

పదుగురాళ్వారులిమ్మహాత్మున కంతేవాసులితం డానతిచ్చిన ప్రబంధంబులు విష్వక్సేనసంహితాప్రభృతులు అయోనిజులగు మొదటియాళ్వారులు మువ్వురు నునిజయోగమాహాత్మ్యంబుచే మూఁడువేల యిరువదియైదుసంవత్సరంబులు భూసంచారం బొనర్చి తిరుక్కోవలూరియందు వైభవంబుఁ జాలించి యర్చారూపంబు ధరించిరి.

సీ. పణ్ణతిప్రతిపాదితశాస్త్రపుస్తకతతి, మస్తకంబునఁ దాల్చి మహిఁ జరింప
భక్తిసారునిఁ గని పరమకారుణికుఁడు, మహదాఖ్యయోగి యేకమాడ్కి నైన
నతని శ్రియఃపతికనుకూలునిఁగఁ జేయఁ, దలఁచి యొక్కతటాకతటమునందు
మునల మొక్కటి నాటి పొనఁగ దానికి శతచ్ఛిద్రఘటంబుతో జీవనీయ
తే. మెత్తఁగాఁ జూచి భృగువంశ్యుఁ డిట్టి ఫల, యత్న మేటికిఁ జేసెద వనిన నమ్మ
హాత్ముఁ డిట్లని వాక్రుచ్చె నతని కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. నోఁకలి చిగిరించి రుచిరపుష్పఫలంబు, లీనుటకై యత్న మిట్లొనర్తు
నని మహదాహ్వయుఁ డానతిచ్చిన విని, భార్గవుఁ డా ముసలము పల్లవింపఁ
గలుగునా యనుచు భార్గవముని పల్కెఁ, దలపై ధరించుపుస్తకచయంబుఁ
దత్ప్రతిపాదితదైవతౌఘము నీకు, మోక్ష మీనేర్చునా ముసల మిదియుఁ
తే. బల్లవించును బుష్పించు ఫలము లిచ్చు
ననుచు మహదాహ్వయుఁడు పల్కె నతఁడు దెలిసి
ప్రణతి సలిపెను దత్పదాబ్జముల కనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 64

వ. ఇట్లు నమస్కరించి భక్తిసారమునీంద్రుండు నిజనిర్మితగ్రంథసముదాయంబునం దవారాల్యపారసారతరార్థప్రతిపాదకగ్రంథంబులు పరిహరించి సారతమార్థగ్రంథంబుఁ బరిగ్రహించి యమ్మహాత్మునకుం బ్రదక్షిణప్రణామంబు లాచరించి తదాజ్ఞ లభించి యథేచ్ఛం జనియె. 65

సీ. అట్లుపకారకుఁ డయ్యుఁ బేయాళ్వారు, చక్రాంశభవభక్తిసారమునికి
[illegible] మొప్పఁ దంత్రికీ, కోటరమున శరకరోపయోగి

వరుఁ డుండి హరికృప గరుడవాహన మెక్కి, హరితోడ వైకుంఠపురికిఁ జనియె
నెఱువదేడబ్దము లఖిలవిశేషార్థ, రతి దృఢవ్రతమహారాజపుత్రుఁ
తే. డైనకులశేఖరుం డిల నధివసించె, శ్రీముకుందార్యసుత విష్ణుచిత్తుఁ డర్వ
దెనుబదైదబ్దములు వసియించెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 66

సీ. భట్టనాథునిసుత పవిత్రకృతపరమపదం బగుశ్రీరంగధామమునను
బతియెడఁ బ్రీతిచే సతతము వసియించు, వేంకటాద్రిని గడువేడ్క నుండు
నెంబెరుమానారు కిష్టదైవత మని, కరిగిరివరదునికడ వసించు
విల్లిపుత్తూరు పుట్టినిల్లని తలఁచి యా, స్థల మెపుడు బాయదు శౌరితోడ
తే. మహిని యతిరాజసంపత్కుమారుఁ డనుచు
యాదవాద్రిని రామప్రియాభిధాను
శౌరి నెడఁబాయఁ జాల దశ్రాంత మనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 67

సీ. బ్రహ్మవిదగ్రణి భక్తాంఘ్రిరేణుగురుం డశీత్యబ్దము లుండె భువిని
శాలివాహమునందు జన్మించి నిత్యుల, యింట వర్ధిల్లి రంగేశ్వరునకుఁ
బ్రాణభూతుఁడు తిరుప్పాణయోగీంద్రుఁ డశీతివర్షము లుండెఁ క్షితితలమున
జగతిఁ బంచోత్తరశతహాయనము లుండె, గవిశిఖామణి పరకాలయోగి
తే. యనఘచరితుండు పరకాలుఁ డానిమ్మీఁది
మఱియుఁ దచ్ఛిష్యులైనట్టిమాన్యతముల
నెఱుక పఱచెద మే లుదయింప ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 68

వ. ఆశిష్యు లెవ్వ రనిన నీర్ మేల్నడప్పాన్ తాళూదువాన్ పిన్నె యొరుంగువాన్ నిఱ్ల్ మెదిప్పాన్ శత్రైత్రంగువాననుసియేవురు మొదలైన మహాసత్త్వసంపన్ను లసంఖ్యులు వారలదివ్యనామంబులు సకలశుభావహంబులు. 69

సీ. మధురకవి ప్రాజ్ఞవరాళి నవత్యబ్దములు ధరిత్రి వసించె మోదమలర
మహితవిప్రకన్యమంత్రియైన యాజామ్యు, వంశముచే భువి నవతరించి
యోగి న్యాయతత్త్వము యోగరహస్యముఁ, బురుషనిర్ణయము ను భూరిశాస్త్ర
ములఁ జేసి మున్నూటముప్పదివర్షము, లష్టాంగయోగియై యలరుచుండ
తే. చారుమాఘశుక్లపక్షమున విష్ణు, దినమునందున శ్రీనాథదివ్యయోగి
సుందరానందమయలోక మొందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 70

సీ. శౌరిసేనాన్యంశజాతుఁ డౌ పుండరీ, కాక్షుండు నూటైదుమహాయనముల
ధరణిపై వసియించె గురుపావనశిష్యుఁ డీ, యిల నూటయిరువదేండ్లు యోగ
ధారణారతి నుండి తనయిచ్ఛఁ దరుమేను, విడిచి నిజార్యునికడకుఁ జనియె
మేదిని శ్రీరామమిశ్రులు కుముదాంశ, జాతుఁ డై నూటైదుసమములుండె

తే॥ యామునార్యుఁడు సింహాసనాంశజాతుఁ, డవనిలోనూటయిరువదియైదువర్ష
ములు వసించి భజించెను ముక్తిననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

వ॥ శ్రీరామమిశ్రులకు శిష్యు లాళవందారును దిరువరంగప్పెరుమాళరయరు నాది
గాఁ గలదేశికోత్తము లయ్యామునార్యరచితంబులైనగ్రంథంబులు స్తోత్రర
త్నంబును సిద్ధిత్రయంబును గీతార్థసంగ్రహంబును నాగమప్రామాణ్యంబును జ
తుశ్శ్లోకియు నని భవ్యనామంబులు గలిగి భూతలంబున బ్రఖ్యాతంబులయ్యె
శయికర్ణాంశంబున యామునాచార్యులవలన శ్రీరంగనాయకియందుఁ బింగళవ
ర్షంబున వైశాఖమాసంబునందు జ్యేష్ఠానక్షత్రంబునందవతరించినతిరువరంగ
ప్పెరుమాళరయర్ పంచదశోత్తరశతసంవత్సరంబు లుర్వియందుండి నిజాచా
ర్యపదాబ్జంబు లొందె. 72

తిరువరంగప్పెరుమాళరయరుత. శ్లో॥ శ్రీరామమిశ్రపదపఙ్కజచఞ్చరీక
శ్రీయామునార్యవరపుత్రమహాగుణాఢ్యమ్।
శ్రీరఙ్గరాజకరుణాపరిణామదత్తం
శ్రీభాష్యకారశరణం వరరఙ్గమీడే॥

వ. కుముదాంశంబున శాంద్రనూర్ పెరియనంబి యజుశ్శాఖాధ్యయనసంపన్నులును
భారద్వాజగోత్రోద్భవులును బృహచ్చరణులు నగుబ్రాహ్మణోత్తములకులంబు
నం దుదయించి నూాలైదుతిరునక్షత్రంబులు లీలావిభూతియం దుండిస్వాచా
ర్యపదపద్మంబు లభించె పీ రానతిచ్చినగ్రంథంబు తిరుపతి కోరువైసుముఖాం
శసంభూతుం డగుపెరియతిరుమలనంబి తొండమండలంబునఁ దిరుమలయందు
శ్రీవేంకటేశునివరప్రసాదంబుచే నవతరించె నిమ్మహాత్ముండుతిరుమలవారికందఱి
కిఁ గూటస్థుండు శ్రీపుండరీకాంశంబునఁ దిరుక్కోట్టియూరునంబి పాండ్యమండ
లంబున గోష్ఠీపురంబునందుఁ గాశ్యపగోత్రుండై యాశ్వలాయనసూత్రుండై
యవతరించి నూాలైదుతిరునక్షత్రంబు లుర్వియం దుండియామీఁదఁ గురునాడ
లంకరించె నద్దేశికేంద్రునకుం బుత్రుండు దెర్ కాళ్వార్ పుత్రిక దేవకీపిరాట్టి
యార్ వామనాంశంబునఁ దిరుమలైయాండా నళహారితిరుమలయందవతరించె
మార్ నేర్ నంబి పాండ్యమండలంబున మారనేరనుగ్రామంబునం దవతరించె
శబర్యాంశంబునఁదిరుక్కచ్చినంబితొండమండలంబునఁ గాంచీపురంబునకుంబూ
ర్వభాగంబునం దుఁ బూనినమల్లి యనుగ్రామంబునం దవతరించి వరదున కంత
రంగభక్తుం డై పెరుమాళ్ కోవెలయందునిత్యనివాసంబొనర్చివరదరాజాష్టకం
బనుస్తోత్రం బానతిచ్చె. భగవంతుండగురామానుజమునీంద్రుండు శేషాంశంబు
న శ్రీభూతపురియందు హారితసగోత్రుండు నాపస్తంబసూత్రుండును యజుశ్శా
ఖాధ్యయనసంపన్నుండునుశతక్రతుదీక్షితుండు నగునాసూరికేశవార్యునివల్లనఁ
గాంతిమతీదేవియందుఁ జైత్రమాసంబునశుక్లపక్షంబునందుఁబదుమూఁడవతి

థియందుఁ బంచమీగురువారంబునం దాయుష్మాన్నామయోగంబునభద్రవాకరణంబునఁ గర్కాటకలగ్నంబునం దవతరించె శ్రీకృష్ణావతారంబుచే మథురాపురంబుమాడ్కి ని శ్రీరామావతారంబుచేఁ దిరువయోధ్యచందంబున నమ్మహాత్ముం డవతరించుకతనశ్రీభూతపురంబు పుణ్యక్షేత్రంబై సజ్జనులకు సతతనిషేవ్యం బయ్యె నమ్మహానుభావునకు నిళయాళ్వారని పితృకృతం బైనతిరునామంబు తాపాదిపంచసంస్కారకాలంబునందు రామానుజా యని దాస్యనామంబును నిత్యారాధనీయం బగుశ్రీవరదరాజాఖ్యభగవద్విగ్రహంబును నాచార్యప్రసాదలబ్ధంబులు తుర్యాశ్రమస్వీకారానంతరకాలంబున యతిరాజదివ్యనామంబు దేవరాజప్రసాదలబ్ధంబు లక్ష్మణమునియనుతిరునామంబు తిరుఁ రంగగురుప్రసాదలబ్ధంబు శఠకోపపొన్నడి యనుతిరునామంబుశ్రీకూరుమాలాధరగురుకరుణాలబ్ధంబు శ్రీమద్రామాయణాధ్యయనకాలంబునందుఁ గోయిలణ్ణా ననుతిరునామంబు శ్రీశైలపూర్ణగురుకరుణాపలబ్ధంబు శ్రీభూతపురీశుం డనుతిరునామం బాదికేశవప్రసాదలబ్ధంబు దేశికేంద్రుం డనుతిరునామంబు శ్రీవేంకటేశానుగ్రహప్రాప్తంబు శ్రీరామానుజనంబి యనుతిరునామంబు కురంగనగరీపూర్ణప్రసాదలబ్ధంబు మఱియు నిగ్గురుపురందరుండు లీలావిభూతి నలంకరించి యున్నసంవత్సరంబులు నూటయిరువది యని పెద్ద లానతిత్తురు మఱియును. 73

సీ. కంచికిఁ బూర్వభాగమునందుఁ బురుషమం,గళ మనునొకదొడ్డగ్రామమునను
వాధూలగోత్రుఁ డాపస్తంబసూత్రుఁడు, ఘనయజుశ్శాఖాధికారి యైన
శ్రీమదనంతదీక్షితునకుఁ బుత్త్రుండు, భరతాంశుఁ డైనదాశరథిసూరి
కందాడవారల కందఱు కధికుఁడై, యతులరహస్యత్రయంబు సేసి
తే. యతఁడు రామానుజంపొన్నడనెడినామ, మొందినూటైదువర్షము లుర్వినుండి
గురునిపదపద్మములకడ కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 74
మొదలియాండానుతిరునక్షత్రత. శ్లో॥ మాఘేపునర్వసూజాతందళమ్యాంకృష్ణపక్షకే
ఆశ్రయే దాశరథ్యార్యంయతిరాజపదాశ్రయమ్॥
సీ. ముందు శత్రుఘ్నాంశమున దాశరథిసూరి, పుత్త్రుడై యుదయించి భూరివేదశాస్త్రము లన్నియుఁజదివిసంయమిరాట్పు,దాంభోరుహద్వంద్వమాశ్రయించి
రమణీయభూతపురంబున శ్రీరంగ, ధామమునందుఁ ద్రిదండపాణి
విగ్రహంబుల యథావిధిగాఁ బ్రతిష్ఠించి, సకలోత్సవంబుల సలిపి సుగుణ
తే. వార్ధికందాడయాండాను వనుభనూఱు, నైదుసంవత్సరములుండి యాత్మగురుని
శ్రీమదంఘ్రిసరోజముల్ సేరె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
కందాడయాండానుతిరునక్షత్రతనియను.
శ్లో॥ కుమ్భే పునర్వసూజాతం యతిరాజపదాశ్రయమ్।
శ్రీరామానుజదాసాఖ్యం వన్దే దాశరథేస్సుతమ్॥

సీ. వరకరిగిరియెడ బ్రహ్మదేశమునందుఁ, గూరాఖ్య మానగ్రహారమునను
సుకృతి యజుశ్శాఖశుభత రాపస్తంబ, సూత్రుఁడు హారితగోత్రుఁడైన
శ్రీయుతానంతదీక్షితునకుఁ బుత్రుఁడై, యతినాట్పదాబ్జము లాశ్రయించి
పంచస్థలంబు లక్షత్యంచితగద్యత్ర, యవ్యాఖ్య యమకరత్నాకరంబు
తే. సలిపి క్షితి నూటయెనిమిదిసమము లుండి, రామ తేజో విరాజికూర ప్రభుండు
పరమపదమున కార్యాజ్ఞజరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

వ. కాశ్యపగోత్రుండును బూర్వశిఖుండును నగుగోష్ఠీపూర్ణగురునకుం బుత్రుండును దేవకీపిరాట్టికనుజుండును నారాయణదాసాపరనామధేయుండునగు తెర్కాళ్వారునకుం దిరువవతారస్థలంబును గోష్ఠీపురాపరనామధేయంబు నగుతిరుక్కోట్టియూరనుదివ్యదేశంబు. 76

తెర్కాళ్వారుత-శ్లో॥ శ్రీగోష్ఠీపూర్ణసత్పుత్రం యతిరాజపదాశ్రితమ్।
కశ్యపాన్వయసంభూతం నారాయణగురుం భజే॥

వ. శ్రీయామునమునులకుం బుత్రుం డగుశొట్టనంబికిం దిరువవతారస్థలంబు చోళదేశంబునశ్రీవీరనారాయణపురం బయ్యార్యునకు జ్యేష్ఠభ్రాత తిరువరంగప్పెరుమాళరయర్ తత్పుత్రుం డెణ్ణాచ్చాన్ తత్కుమారుండు పిళ్లయప్పన్ వీరికం దఱకు నాచార్యుం డెంబెరుమానార్ నివాసస్థలంబుశ్రీరంగంబు పిళ్లతిరుమలనంబికిఁ దిరువవతారస్థలంబు తిరుమల తిరునక్షత్రంబు వైశాఖమాసంబునవిశాఖ జనకుండు పెరియతిరుమలనంబి జనని యలమేలుమంగనాయకి యెంబెరుమానారాచార్యుండు నడ మాచారము నివాసస్థానంబు శ్రీవేంకటాద్రి. 78

పిళ్లతిరుమలనంబి త-శ్లో॥ వైశాఖేతు విశాఖాయాం జాతం యతివరాశ్రయమ్।
శ్రీశైలపూర్ణసత్పుత్రం శ్రీశైలార్యమహం భజే॥

మణక్కాల్నంబితిరువడిగ ళాశ్రయించినవంగిపురత్తాచ్చికి గురుం డెంబెరుమానార్ తిరువడిగ ళాశ్రయించినవంగిపురత్తునంబి తత్పుత్రుండు వంగిపురత్తాచ్చి యమ్మహాత్మునిసుతుండువంగిపురత్తాచ్చారిద్దేశికేంద్రునకు శ్రీరంగరాజగురుండమ్మహావితిలకంబునకుఁ గరిగిరీశుం డానుధీరత్నంబునకు దేవరాజగురుం డమ్మహాత్మునకు వరదరాజగురుం డగ్గురువరునకుఁ బెరియతిరువేంగళాచార్యుండును సిరియతిరువేంగళాచార్యుండు ననియు నిరువురుపుత్రు లుదయించిరి వారియందుఁ బెరియ తిరువేంగళాచార్యునకుం బుత్రుండు వంగిపురత్తునంబి యాక్రమంబుగా వంగిపురత్తునంబితిరువంశంబు పుడమిని విస్తరించె.

ఇదుఁ గూటస్థుం డగువంగిపురత్తునంబితిరునక్షత్రతనియను.

శ్లో॥ భారద్వాజకులోద్భూతం లక్ష్మణార్యపదాశ్రయమ్॥
వన్దే వఞ్జీపురాధీశం నమ్బులార్యం కృపానిధిమ్॥

వ. వడుహానంబికిం దిరువవతారస్థలంబు మిథునసాలగ్రామంబు జనకుండు సాలగ్రామార్యుం డిద్దేశికేంద్రుండు దొంబదేనుతిరునక్షత్రంబు లుర్వియం దుండి నిజాచార్య శ్రీపాదాబ్జంబులకడకుం జనియె. 79

వడుహానంబిగారితని.-శ్లో॥ మాఘే పునర్వసూజాతం యతిరాజపదాశ్రియమ్ ।
పఞ్చమోపాయసమ్పన్న మాన్ధ్రపూర్ణ మహం భజే॥

వ. శ్రీమహాపూర్ణపుత్రుం డగుపుండరీకాక్షునకుం దిరువవతారస్థలంబు శ్రీరంగంబు తిరునక్షత్ర మాడిమాస ముత్తరాషాఢ. 80

పుండరీకాక్షులత.-శ్లో॥ ఆషాఢే చోత్తరాషాఢాజాతం యతివరాశ్రియమ్।
మహాపూర్ణగురోఃపుత్రం పుణ్డరీకాక్ష మాశ్రయే॥

వ. తిరుక్కురుహప్పిరాన్పిళ్ళానుకుఁ దిరువవతారస్థలంబు తిరునగరి శిష్యుం డెంగళాళ్వానాచార్యుం డెంబెరుమానార్ కూరుమాలాధరగురునకుం బుత్రుం డగుసుందరత్తోళుడయానునకుఁ దిరువవతారస్థలంబును నివాసస్థలంబు సళహారితిరుమలయాచార్యుం డెంబెరుమానారు. 81

సుందరత్తోళుడయానుత.-శ్లో॥ చిత్రే చిత్రాసముద్భూతం మాలాధరగురోస్సుతమ్।
రామానుజార్యసచ్ఛిష్యం శ్రీసున్దరభుజం భజే॥

వ. ఎంబారు విజ్ఞానస్తుతి యను ప్రబంధం బొనఁగిచ్చి నూటైదుతిరునక్షత్రంబులుండి నిజార్య శ్రీపాదపద్మంబు లొందె. 82

ఎంబారుతనియను.-శ్లో॥ వైశాఖేతు విశాఖాయాం వైనతేయాంశసమ్భవమ్।
రామానుజపదచ్ఛాయం వన్దే గోవిన్దదేశికమ్॥
అశ్విన్యాం జ్యేష్ఠమాసేతు జాతం గోవిన్దదేశికమ్।
గోవిన్దార్యానుజం వన్దే యతిరాజపదాశ్రియమ్।

వ. తిరువరంగత్తముదనార్ శ్రీరంగంబునం దవతరించి యందు నిత్యనివాసం బొనర్చి నూటయెనిమిదితిరునక్షత్రంబు లుండి తిరునాడలంకరించెను. 83

తిరువరంగత్తముదనార్ తని-శ్లో॥ శ్రీరఙ్గే మీనహస్తేచ జాతం రఙ్గార్యనన్దనమ్।
రఙ్గనాథగురుం వన్దే రామానుజపదాశ్రయమ్॥

అరుళాళప్పెరుమాళెంబెరుమానార్ తిరునక్షత్రతనియను.

శ్లో॥ కార్తికే భరణీజాతం యతీన్ద్రాశ్రియ మాశ్రయే।
జ్ఞానప్రమేయసారాభివక్తారం వరదం గురుమ్॥

ఆండకొండపల్లి జియ్యారు తిరునక్షత్రతనియను.

శ్లో॥ చైత్రార్ద్రాయాం సముద్భూతం రామానుజపదాశ్రయమ్।
చతురాశ్రమసంపన్నం సంయమీంద్రం నమామ్యహమ్॥

వ. శ్రీరంగరాజాభిమానపుత్రుం డగుశ్రీపరాశరభట్టారకునకు శ్రీరామప్పిళ్ళకుం దిరువవతారస్థలంబు శ్రీరంగంబాచార్యుం డెంబారు ఉపకారకుండు కూరేశుండు శ్రీ

రామప్పిళ్ళకుం బుత్త్రుండు వాగ్విజయభట్టారకుండు తత్పుత్త్రుం డైన వేదవ్యాసభట్టరు శ్రీభాష్యంబునకు శ్రుతప్రకాశిక యనువ్యాఖ్యానంబు రచియించి శ్రుతప్రకాశికాభట్టరని ప్రసిద్ధిగాంచెఁ దదీయపుత్త్రుండు వేదాంతాచార్యభట్టారకుం డద్గురువరుండు తుమాషోడశంబును శ్రీమదష్టాక్షరీదీపికయు రహస్యత్రయంబును దనిద్వయంబు నను గ్రంథంబు లొనర్చెఁ దత్పుత్త్రుండు శ్రీరంగరాజభట్టర్ వీరలును నూఱైదుతిరునక్షత్రంబు లివ్విభూతి నలంకరించియుండిరి. జయవర్షంబునఁ గార్తికశుద్ధద్వాదశి. 84

శ్రీరామప్పిళ్ళత.- శ్లో॥ కూరేశనన్దనం వన్దే వ్యాసాంశం రఙ్గవాసినమ్।
అనూరాధేతు వైశాఖే జాతం శ్రీరామదేశికమ్॥

వ. శ్రీపరాశరభట్టార్యుం డొనరించిన ప్రబంధంబులు శ్రీరంగరాజస్తవంబును శ్రీగుణరత్నకోశంబును సహస్రనామభాష్యంబును క్రియాదీపంబు నష్టశ్లోకియుఁ జతుశ్శ్లోకియు ద్వయశ్లోకియుఁ దనిశ్లోకియు నిమ్మహాత్మునకుం బుత్త్రుం డుద్దండభట్టారకుం డిమ్మనీషికిం బుత్త్రుండు పరాశరభట్టార్యుండు తత్పుత్త్రుండు శ్రీరఙ్గనాథభట్టారకుండు తదీయపుత్త్రుఁడు భట్టపరాశరార్యుండు తత్పుత్త్రుండు శ్రీరంగభట్టారకుఁడు తత్సుతుండు సుదర్శనభట్టార్యుండు తదాత్మజుండు శ్రీరంగరాజభట్టార్యుండు తదీయాత్మజుండు సాధుభట్టార్యుండు తత్పుత్త్రుండు పెరియచిక్కయాచార్యుండు తత్సుతులు శ్రీరంగరాజభట్టార్యుండును బెద్దయాచార్యుండును బెద్దయాచార్యునకుఁ బుత్త్రులు చిక్కనాచార్యుండును శ్రీరంగరాజభట్టార్యుండును దత్పుత్త్రుండు తిరువేంగడభట్టార్యుండును బెరియభట్టరుతిరువడిగ ళాశ్రయించినవారు నల్లండిక్క్ నారాయణజియ్యర్ కడహత్తుపిళ్ళైయమ్మణియాణ్డాన్ వీరశిఖామణివల్లభరాయర్ నంబిగోవర్ధనదాసుండు మొదలగుమహాత్ములు వీరికందఱకుఁ దిరువాయిమొళి మొదలగుదివ్యప్రబంధంబులు నీడు మొదలైనవ్యాఖ్యానంబులు శ్రీభాష్యాదిగ్రంథంబులు వేదాంతరహస్యంబు లన్నియుఁ బెరియభట్టార్యుం డానతిచ్చెఁ గూరనారాయణజియ్యరని వేఱొక తిరునామంబుగలనలందిగళ్ నారాయణజియ్యరునకుం దిరువవతారస్థలంబు శ్రీరంగంబు పూర్వాశ్రమంబున జనకుం డెంబారను గురువరుండు కుమారుం డెడుత్తుకై యళగియనమ్నార్ నిత్యారాధనీయుండు హయగ్రీవుండు సుదర్శనోపాస్తి భారద్వాజగోత్రంబు నిత్యనివాసస్థలంబు శ్రీరంగం బిమ్మహాత్ముం డానతిచ్చిన ప్రబంధంబులు పనిషత్తులకుఁ దిరునారాయణభాష్యంబు స్తోత్రవ్యాఖ్యానంబును సుదర్శనశతకంబును బంచాయుధస్తవంబు తత్కర్తృకంబని పెద్దలానతీయఁగా నాకర్ణింతు మిద్దేశికేంద్రుం డొనర్చి కైంకర్యంబులు పార్థసారథికోవెల గరుడమందిరంబు కరయల్ శింగిరికోవెల ప్రాకారంబులకు లోపల శ్రీహయగ్రీవమందిరంబు సుదర్శనమందిరం బిట్లు శ్రీరంగరాజున కంతరంగబహిరంగకైంకర్యంబు

లనేకంబు లిటఁ డొనరించె నిద్దేశికేంద్రునిశిష్యులు తిరుక్కురుహప్పిరాణ్ జియ్యర్ శేముంజియ్యర్ సుందరప్పాడియదేవర్ మొదలగు దేశికోత్తములు మఱియు సిద్దేశికేంద్రుండు నలంజికళ్ నారాయణజియ్యర్ మండపంబునునడివిల్ తిరుమఠపల్లి యుంగట్టించెఁ దిరుక్కురుహప్పిరాణ్ జియ్యరునకుశిష్యుండు మునిజియ్యర్.

కూరనారాయణ జియ్యరుతనియను.

శ్లో॥ జ్యేష్ఠాయాం మార్గశీర్షేతు జాతం శ్రీరఙ్గపాలకమ్ ।
భట్టారకార్యసచ్ఛిష్యం కూరనారాయణం భజే ॥

వ. నంజియ్యర్ తిరునారాయణపురసమీపగ్రామంబునం దవతరించి వేదాంతనిగమాంతయోగిశ్రీమాధవుం డని తిరునామంబులు ధరియించిశ్రీరంగంబునం దాచార్యసన్నిధినిత్యనివాసంబొనర్చియొంబదినాయిరప్పడియుగద్యత్రయవ్యాఖ్యానంబు రహస్యత్రయవ్యాఖ్యానంబు మొదలుగాఁ గలగ్రంథంబు లొనర్చెనంబిళ్లకుం దిరువవతారస్థలంబు నంబూరు తిరునామంబులు వరదరాజుతిరుక్కలిగన్ఱిదాసుండు సూక్తిమహార్ణవుండు లోకాచార్యుండు నని శ్రీరంగనాచ్చారనియు నాండాళనియు నిరువురుభార్యలు కుమారుఁడు రామానుజాచార్యాపరనామధేయుఁడగుతూవియంబుల్ నంబిళ్ల యనిమెదుతిరునామంబు స్వగురుప్రసాదలబ్ధంబు లోకాచార్యనామంబు కందాడతోడప్ప రొసంగె నడివిల్ తిరువీథిప్పిళ్లభట్టర్ సూక్తిమహార్ణవనామధేయంబుఁ జేసె నద్దేశికేంద్రుండు తొంబదియైదు తిరునక్షత్రంబులు పుడమిపయి నుండె నంబిళ్ల త్తిరువడిత్తామర లాశ్రయించినవారు కుమారుం డగు రామానుజాచార్యుండు కందాడతోడప్పర్ నడివిల్ తిరువీథిప్పిళ్లభట్టర్ పెరియవాచ్చాంబిళ్లవడక్కుత్తిరువీథిప్పిళ్లై వేల్ వెట్టిపిళ్లైయాయుణ్ణిమాధవప్పెరుమాళ్ పిన్బళహియపెరుమాళ్ జియ్యర్ యరుంతిరువుడయాణ్ దాసర్ వానమామలదాసర్ తిరుక్కురుగూరుదాసర్ ప్రాప్యస్థలనివాసర్ వీరు మొదలైనమహాత్ములు రామానుజాచార్యుం డొనర్చినగ్రంథంబులు నానార్థసంగ్రహమనియు రహస్యత్రయమనియు రెండుప్రబంధంబులు కందాడతోడప్ప రాచార్యునకుం దిరువవతారస్థలంబు నిత్యనివాసస్థలంబును శ్రీరంగంబు జనకుండు కందాడయాండాన్ పితామహుండు ముదలియాండాన్ వాధూలగోత్రం బాపస్తంబసూత్రంబు యజుశ్శాఖ దిరునామంబులు కందాడతోడప్పన్ పంచవారణప్పెరుమాళ్ వారణాధీశర్ కామహస్తీశర్. ప్రథమగురుండు జనకుండు ద్వితీయగురుండు నంబిళ్ల శిష్యులు కుమారిత లగుపెరియాయ్ శిత్తాయ్ ఇయానమ్మాళ్ మొదలైనదేశికేంద్రులు. 86

కందాడతోడప్పగారి తనియను.

శ్లో॥ ఆషాఢే పూర్వఫల్గున్యాం జాతం రామానుజాత్మజమ్ ।
లోకాచార్యకృపాపాత్రం తోడప్పార్యం మహం భజే ॥

వ. నడువిల్ తిరువీథిప్పిళ్ళై భట్టరునకుఁ దిరువవతారస్థలంబు శ్రీరంగంబు శ్రీపరాశర భట్టార్యుండు పాలకపిత తిరునామం బుద్దండభట్టార్యుఁడు. 87

ఉద్దండభట్టార్యులవారి తనియను.

శ్లో॥ తులాధనిష్ఠాసమ్భూతం శ్రీలోకార్యపదాశ్రయమ్ ।
నమామ్యుద్దణ్డభట్టార్యం పరాశరగురోస్సుతమ్ ॥

వ. ఇతం డొనర్చినగ్రంథంబు శ్రీవత్సచిహ్నపంచవింశతి. పిన్బళగియపెరుమాళ్ జియ్యర్ గురుపరంపరాప్రభావం బొనర్చె. 88

పిన్బళగియపెరుమాళ్ జియ్యరుగారి తనియను.

శ్లో॥ తులాశతభిషగ్జాతం పశ్చాత్సున్దరదేశికమ్ ।
జ్ఞానభక్త్యాదిసుగుణరత్నాకర మహం భజే॥

వ. ఈయుణ్ణమాధవప్పెరుమాళునకు నిత్యనివాసస్థలంబు శ్రీరంగం బాచార్యుండు నంబిళ్ళ. 89

ఈయుణ్ణి మాధవప్పెరుమళ్లుగారి తనియను.

శ్లో॥ కార్తికే రోహిణీజాతం శ్రీలోకార్యపదాశ్రయమ్ ।
వన్దే శ్రీమాధవాచార్యం జ్ఞానాదిసుగుణార్ణవమ్ ॥

వ. నాలూరుపిళ్లకుం దిరువవతారస్థలంబు తొండమండలంబున మేల్పాడవాం బను గ్రామంబు - కాశ్యపగోత్రము - యజుశ్శాఖ ఆశ్వలాయనసూత్రంబు తిరునామంబులు సుమనఃకోలేశుండు కోలేవరాహప్పెరుమాళ్ నైనార్ రామానుజార్యదాసుండు నరుళాళర్ తిరువడియున్నినల్ నివాసస్థలంబు పెరుమాళ్కో వెలఁయాచార్యుం డీయుణ్ణిపద్మనాభగురుండు-శిష్యులు కుమారుం డగునాలూరాచ్చాంబిళ్ళ తిరుప్పుళింగుడిజియ్యరిమ్మహాత్ముం డొనరించినగ్రంథంబు పెరియాళ్వార్ తిరుమొళివ్యాఖ్యానంబు - ఇద్దేశికేంద్రుండు కూరత్తాళ్వాఁ తిరువడిగళాశ్రయించిననాలూరాందిరువంశంబునం దవతరించె. 90

కోలేవరాహప్పెరుమాళ్ నైనారుగారితనియను.

శ్లో॥ చతుర్గ్రామకులోద్భూతం ద్రావిడబ్రహ్మవాదినమ్ ।
యజ్ఞార్యవంశతిలకం శ్రీవరాహ మహం భజే ॥

వ. తిరుప్పుళింగుడిజియ్యరానతిచ్చినప్రబంధంబు శ్రీవైష్ణవచరితంబు, నాలూరాచ్చాంబిళ్లకుఁ దిరువవతారస్థలంబు తొండమండలంబున మేల్పాడమ్మహమ్మను గ్రామంబు. జనకుండు నాలూరపిళ్ళై. తిరునామంబులు నాలూరాచ్చాంపిళ్ళై దేవరాజపిళ్ళై దేవేశుండును మేల్పాడియాచ్చాం ళ్ళై-ఆచార్యుండుతండ్రి యగునాలూరపిళ్ళై-నివాసస్థలంబు శ్రీరంగంబు-శిష్యులు తిరునారాయణపురత్తాయ్ ఇళంపిళచ్చపిళ్ళై తిరువాయిమొళిపిళ్ళై మొదలైనసూరిసత్తములు.

నాలూరాచ్చాంబిళ్ళై తనియను.

శ్లో॥ భరణ్యాం మార్గశీర్షేతు జాతం యజ్ఞేశవంశజమ్।
దేవరాజగురుం వన్దే కల్యాణగుణసాగరమ్ ॥

వ. తిరునారాయణపురత్తాయికిం దిరువవతారస్థలంబు తిరునారాయణపురంబు-తిరునామంబులు తిరునారాయణపురత్తాయి తిరుత్తాళ్ వరదదాసర్ శ్రీశానుదాసర్ దేవరాజ-రాచార్యుంను నాలూరాచ్చాంబిళ్ళై-ఇగ్గురువరుం డానతిచ్చిన గ్రంథంబు లాచార్యహృదయ వ్యాఖ్యానంబు తిరుప్పావువ్యాఖ్యానంబు మువ్వాయిరప్పడితిరుమాలావ్యాఖ్యానంబును శ్రీవచనభూషణవ్యాఖ్యానంబును ఇళంబిళచ్చపిళ్లైనాశ్రయించినమహాత్ములు కేశవాచార్యుండు-తిరునామంబు ద్రావిడవేదాంతదేశికుఁ డద్దేశికేంద్రుం డానతిచ్చిన ప్రబంధంబులు విరోధిపరిహారంబును గురుపరంపరాప్రభావంబును తిరుప్పడియ-కేశవాచా[ర్యు]నకు జనకుండు పెరియవాచ్చాంబిళ్ళై తిరువడిగళాశ్రయించిన శ్రీరంగాచార్యుండు – శిష్యులు కుమారుం డగు శ్రీనివాసాచార్యుండు తమ్ముం డగు గరుడాచార్యుండును. 92

ద్రావిడవేదాంతదేశికులవారిత –శ్లో॥ శ్రీరఙ్గగురుసత్పుత్రం ధీశమాదిగుణార్ణవమ్।
కేశవాఖ్యగురుం వన్దే ద్రావిడామ్నాయదేశికమ్॥

వ. తదనుజుం డగు గరుడాచార్యునకుం బంచసంస్కారంబులును జిల్లర ప్రబంధంబు లొసంగినగురుం డిళంబిళచ్చపిళ్ళై. తిరువాయిమొళ్షియు భాష్యాదిగ్రంథంబులును దత్త్వత్రయరహస్యత్రయాదిసకలరహస్యంబులునుం బ్రసాదించినగురుం డన్న యగు కేశవాచార్యుండు శిష్యులు శ్రీనివాసాచార్యుండు వణ్శఠగోపజియ్యరును. శ్రీనివాసాచార్యునకుంబంచసంస్కారంబులును దిరువాయిమొళ్షి మొదలగుదివ్యప్రబంధంబులు ప్రసాదించినయాచార్యుండు దండ్రి యగు కేశవాచార్యుండు. ఈడు మొదలగువ్యాఖ్యానంబులను శ్రీభాష్యాదిగ్రంథంబులనుదత్త్వత్రియాదిగ్రంథంబులునను గ్రహించినదేశికుండుపినతండ్రియగుగరుడాచార్యుండు వణ్శఠకోపజియ్యరునకుం బంచసంస్కారంబులును దిరువాయిమొళ్షి మొదలైన వ్యాఖ్యానంబులును దత్త్వత్రయాదిరహస్యంబులునను గ్రహించినగురుండు కేశవాచార్యకుమారుం డగు శ్రీనివాసాచార్యుండు. శ్రీభాష్యశ్రుతప్రకాశికాది గ్రంథంబు లొసంగినగురుండు ఘటికాశతకమమ్మాళ్. తిరువారాధనం బళహసింగరి. నివాసస్థలం బహోబలంబు. శిష్యులు శ్రీమన్నారాయణజియ్యర్ యతిరాజజియ్యర్ పణాళ్ పాకత్తోళప్ప రాచ్చితిరువేంగళాచార్యుండును. 93

శఠకోపజియ్యరువారిత:-శ్లో॥ ప్రపద్యే నిరవద్యానాంనిషద్యాం గుణసమ్పదామ్।
శరణం భవభీతానాం శఠకోపమునీశ్వరమ్॥

వ. శ్రీమన్నారాయణజియ్యరునకు నాచార్యుండు వణ్శఠకోపజియ్యర్. తిరువారాధన మళహశింగరి. ఇద్దేశికేంద్రుండానతిచ్చిన గ్రంథంబులు నారాయణచరితంబు

నుబుతుపార్థసుధానిధి షష్టిప్రబంధంబు రహస్యజీవాతువుసంస్కృతతత్త్వత్ర
యంబును సంస్కృతరహస్యత్రయంబును స్తోత్రరాజవ్యాఖ్యానంబును శ్రుతి
రత్నాకరంబును దిరువారాధనక్రమంబును. 94

శ్రీమన్నారాయణజియ్యరు త:-శ్లో॥ శఠకోపమునీశాఙ్ఘ్రి శరణం కరుణాలయమ్ ।
శ్రీమన్నారాయణమునిం శ్రీమన్తం శరణం భజే॥

వ. శ్రీమన్నారాయణమునులకు శిష్యుండు శ్రీపరాంకుశజియ్యర్. తచ్ఛిష్యుండు
శ్రీనివాసజియ్యర్. తదీయచ్ఛాత్రుండు మణివణ్ శఠకోపజియ్యర్. తదం
తేవాసి శ్రీపరాంకుశజియ్యర్. తత్పదాశ్రితుం డహోబలజియ్యర్. క్ర
మంబుగా నహోబలమఠగురుపరంపరాక్రమం బిప్పటికిని బ్రసిద్ధిం జెందుచుం
డు. పూర్వశిఖుం డగు పెరియవాచ్చాంబిళ్ళకుం దిరువవతారస్థలంబు చోళమం
డలంబునం జక్కనల్లూరు. తండ్రి యామునాచార్యుండు. తల్లి నాచ్చారమ్మగా
రు. తిరునామంబులభయప్రదరాజగురుండు శ్రీమత్కృష్ణదేశికుండు. వాసస్థలంబు
శ్రీరంగం బిమ్మునిపుంగవుం డానతిచ్చిన గ్రంథంబులు తిరువాయిమొఴివ్యాఖ్యా
నమునిరువత్తినాలాయిరప్పడిమువ్వాయిరవ్యాఖ్యానంబులు పరందరహస్యవివర
ణంబును మాణిక్యమాలయును పరత్నమాలయు సకలప్రమాణతాత్పర్యంబును
పకారరత్నంబును గద్యత్రయవ్యాఖ్యానంబు నాళవందారుస్తోత్రవ్యాఖ్యానంబు
నభయప్రదానవ్యాఖ్యానంబును జరమరహస్యంబును నిగమనప్పడియుని ద్దేశికేం
ద్రుని శిష్యులు స్వభాగినేయుండై తనకు దత్తపుత్రుం డగు నైనారాచ్చాంబిళ్ళై
పరకాలదాసుండు శ్రీరంగాచార్యుండు మొదలగుసూరిసత్తము లిద్దేశికేంద్రుండు
తొంబదియైదుతిరునక్షత్రంబులు విచ్చేసియుండె. నైనారాచ్చాంబిళ్ళకుం దిరువవ
తారస్థలంబు చంగనల్లూరు వాసస్థలంబు శ్రీరంగం బిగ్గురుం డానతిచ్చిన గ్రంథం
బులు జ్ఞానార్ణవంబును దత్త్వత్రయవివరణంబు నణుత్వపురుషకారత్వసమా
ధానంబును ముక్తభోగావళియును. శ్రీరంగాచార్యునకుం బంచసంస్కారంబు
లను గ్రహించినగురుండు పెరియవాచ్చాంబిళ్ళై యుభయవేదాంతంబులు తక్కిన
శాంతిగ్రంథంబులన్నియుం బ్రసాదించినగురుండు నైనారాచ్చాంబిళ్ళై పరకా
లదాసునకుం బంచసంస్కారంబులు నిత్యానుసంధానంబులు ప్రసాదించిన దేశి
కుండు పెరియవాచ్చాంబిళ్ళై తిరువాయిమొఴి మొదలగుదివ్యప్రబంధంబులు
నీడు మొదలగుతద్వ్యాఖ్యానంబులును శ్రీభాష్యాదిగ్రంథంబులును సకలరహస్యం
బులును బ్రసాదించినగురుండు నైనారాచ్చాంబిళ్ళై. వాసస్థలంబు శ్రీరంగం
బద్దేశికేంద్రుం డానతిచ్చిన గ్రంథం బాచార్యహృదయంబునకుం బ్రథమవ్యాఖ్యా
నంబు. వాదికేసరియళహియమణవాళప్పెరుమాళ్ జియ్యరునకుం దిరువవతార
స్థలంబు దక్షిణదేశంబున బ్రహ్మదేశంబు. పంచసంస్కారంబులు నిత్యానుసంధా
నంబులు నొసంగినగురుండు పెరియవాచ్చాంబిళ్ళై. తిరువాయిమొఴి మొదలగు

దివ్యప్రబంధంబులనీడు మొదలగువ్యాఖ్యానంబులను శ్రీభాష్యాదిగ్రంథంబులను దత్త్వత్రయాదిరహస్యంబులను బ్రసాదించినగురుండు నైనారాచ్చాంబిళ్లై వాసస్థలంబు శ్రీరంగంబు. తిరువారాధనపుళహాశింగరి. శిష్యులు ప్రమేయరత్నంబానతిచ్చిన యామునదేశికాభిధానుం డగుతిరుమాలెయాండాన్ పించిన్నవిల్లి మొదలగుసాధుసత్తము లివ్విబుధేంద్రుం డానతిచ్చినగ్రంథంబులు తిరువృత్తికిభావనతత్త్వప్రబోధికతిరువాయిమొళ్రికిదండాన్వయఘటితంబగుపన్నీరాయిరప్పడి యిరువత్తినాలాయిరప్పడికిం బ్రమాణత్తిరట్టు నధ్యాత్మచింతయు రహస్యత్రయవివరణంబును శ్లోకరూపంబున తిరువాయిమొళ్రికిసంగతియుఁ దత్త్వదీపంబును దీపప్రకాశికయు రహస్యామృతవివరణమాలయుఁ దత్త్వనిరూపణంబును దత్త్వభూషణంబును భగవద్గీతలకుమణిప్రవాళవ్యాఖ్యానంబును గీతాసారమును ప్రతిశ్లోకమును దమిళ్ కవిప్రబంధంబును దీపసంగ్రహంబును దత్త్వదీపసంగ్రహంబును. దిరునామంబులువరదరాజును సుందరజామాతృమునియు. వడక్కుత్తిరువీథిప్పిళ్లకుఁ దిరువవతారస్థలంబును వాసస్థలంబును శ్రీరంగంబు. కుడిముడుంబై శ్రీవత్సగోత్రం బాపస్తంబసూత్రంబును దిరునామంబులు ద్రావిడవేదార్థదేశికుండును శ్రీకృష్ణపాదుండును. కుమారులు పిళ్ళలోకాచార్యుండును అళ్ఘియమణవాళప్పెరుమాళ్ నైనారాచార్యుండనియునిరువురు. ఆచార్యుండునంబిళ్ళై.

శిష్యులుపిళ్ళలోకాచార్యుండ అళ్ఘియమణవాళప్పెరుమాళ్ నైనార్ కూరకులోత్తమదాసుండు మొదలగువార లిగ్గురుఁం డానతిచ్చినగ్రంథం బీడుముప్పత్తారాయిర మిద్దేశికేంద్రుండు తొంబదియేడుసంవత్సరంబులుండి తిరునా డలంకరించె. పిళ్ళలోకాచార్యునకుందిరువవతారస్థలంబు వాసస్థలంబును శ్రీరంగంబు. పంచసంస్కారంబులు నిత్యానుసంధానంబులునుసనుగ్రహించినగురుండునంబిళ్ళై తిరువాయిమొళ్రి మొదలగుదివ్యప్రబంధంబులనీడు మొదలగువ్యాఖ్యానంబులను శ్రీభాష్యాదిగ్రంథంబులను బ్రసాదించినగురుండుదండ్రియగు శ్రీకృష్ణపాదార్యుండు తిరుత్తాయార్ శ్రీరంగనాచ్చియార్ శిష్యులుతమ్ముం డగునళహియమణవాళప్పెరుమాళ్ నైనారాచార్యుండు కూరకులోత్తమదాసుండును నాయనార్ తిరువాయి మొళ్రిప్పిళ్ళై వేలంజోలైప్పిళ్ళైమణల్ పాకత్తునంబియు మణవాళమహామునికిందండ్రి యగుతిహాళక్కిడందాన్ తిరునావుడయపిరాన్ తాధరణ్ణారయర్ మొదలగుదేశికోత్తములు. అళ్ఘియమణవాళప్పెరుమాళ్ నైనారాచార్యునకుఁ దిరువవతారస్థలంబును వాసస్థలంబును శ్రీరంగంబు. తిరునామంబురమ్యజామాతృదేశికుండు. తిరునక్షత్రంబుమార్గశీర్షమాసంబునధనిష్ఠ. పంచసంస్కారంబులు నిత్యానుసంధానంబులు నొసంగినగురుండుతండ్రి యగువడక్కుతిరువీథిప్పిళ్ళై శ్రీభాష్యాదిగ్రంథంబులును శ్రుతప్రకాశికయు రహస్యంబులును రహస్యవ్యాఖ్యానంబులు మొదలగుసకలార్థంబులం బ్రసాదించినగురుండునంబిళ్ళై. తిరువా

యిమొழி మొదలగుదివ్యప్రబంధంబుల నీడు మొదలగువ్యాఖ్యానంబులనుం బ్ర
సాదించినగురుండు జ్యేష్ఠభ్రాత యగుపిళ్ళలోకాచార్యుం డిగ్గురుపురందరుం డా
నతిచ్చిన గ్రంథంబు లాచార్యహృదయంబునుదిరుప్పావునకు స్వాపదేశవ్యాఖ్యా
నం శాఱాయిరమును దిరువందాదులకు వ్యాఖ్యానం బాఱాయిరముకణ్ణినుణ్
చిరుత్తాంబునకు వ్యాఖ్యానంబు నరుళిచ్చెయల్ రహస్యంబును. కూరకులోత్తమ
దాసునకుం దిరువవతారస్థలంబును వాసస్థలంబును శ్రీరంగంబు. పురశ్శిఖాన్వ
యంబునుదిరునక్షత్రంబాశ్వయుజమాసంబునందార్ద్రి. పంచసంస్కారంబులు
ను నిత్యానుసంధానంబునుం బ్రసాదించినగురుండువడక్కుత్తిరువీథిప్పిళ్ళై. తిరు
వాయిమొழி మొదలగుదివ్యప్రబంధంబుల నీడు మొదలగువ్యాఖ్యానంబులను
శ్రీభాష్యాదిగ్రంథంబులను శ్రుతప్రకాశికయునుం బ్రసాదించినగురుండు పిళ్ళ
లోకాచార్యుండు. తత్త్వత్రయాదిరహస్యంబులను గ్రహించినగురుం డళ్ళహియ
మణవాళప్పెరుమాళ్ నైనార్. శిష్యులుతిరువాయిమొழிపిళ్ళై పెరియజియ్యరు
మొదలైనదేశికేంద్రులువేలాంజోలై పిళ్ళ కాచార్యుండుపిళ్లలోకాచార్యుండీడు
ను శ్రీభాష్యాదిగ్రంథంబులను దత్త్వత్రయాదిరహస్యంబులను బ్రసాదించినగు
రుండళ్ళహియమణవాళప్పెరుమాళ్ నైనారాచార్యుం డిగ్గురుండానతిచ్చినగ్రం
థంబుసప్తగాథ. తిరువాయిమొழிపిళ్లకుం దిరువవతారస్థలంబుపాండ్యమండలం
బునఁగుంతీపురంబు. తిరునక్షత్రంబువైశాఖమాసంబునవిశాఖ. తిరునామంబు
లు తిరుమలయాழ்్వారుశ్రీశైలేశుండుపంచసంస్కారంబులనుదిరువాయిమొழி
మొదలగుదివ్యప్రబంధంబులనుం బ్రసాదించినగురుండుపిళ్ళలోకాచార్యుం డీడు
మొదలగువ్యాఖ్యానంబు లొసంగినగురుండు నాలూరాచ్చాంపిళ్ళై. శ్రీభాష్య
శ్రుతప్రకాశికాదిప్రబంధంబు లను గ్రహించినగురుం డళహియమణవాళప్పెరు
మాళ్ నైనారాచార్యుండు. తత్త్వత్రయాదిరహస్యంబు నాచార్యహృదయం
బును రహస్యవ్యాఖ్యానంబులన్నియుం బ్రసాదించినగురుండువేలాంజోలై పిళ్ళై
నివాసస్థలంబు తిరునగరి. ఇగ్గురుం డొనర్చినకైంకర్యంబు తిరునగరిజీర్ణోద్ధారణం
బు. ఇగ్గురునకంతేవాసులుపెరియజియ్యర్ నమ్మాழ்వార్ కోవిలెంబెరుమానార్
జియ్యరెంబెరుమానార్ కోయిల్ శఠకోపజియ్యర్ తత్త్వేశజియ్యర్ మొదలగు
మహాత్ములు. ఇగ్గురుండు నూటైదుతిరునక్షత్రంబులుండి తిరునాడలంకరించె. శ్రీ
మణవాళమహామునులకుందండ్రితిహాళక్కిడందాన్ తిరునావుడయభిరాన్ తాధ
రణ్ణరయ్యర్. తల్లిశ్రీరంగనాచ్చియార్. తమ్ముఁడు తిరుమలయాழ்్వారు. జ్యేష్ఠభగి
ని నాచ్చారమ్మ. కులంబు బృహచ్చరణముకుడిగోమఠము. నివాసస్థలంబుశ్రీరం
గంబు, ఆచార్యుండుతిరువాయిమొழிపిళ్ళైతత్త్వత్రయాదులగుకొన్ని రహస్యం
బులుప్రసాదించినగురుండు కూరకులోత్తమదాసుండు. తిరునామంబులుపెరియ
జియ్యర్ సౌమ్యజామాతృయోగీంద్రుండుయతీంద్రప్రవణుండళ్ళహియమణవాళ

జియ్యర్ కాంతోపయంతృగురుండు వరవరమునిరామానుజ పొన్నడిమఱియు నిగ్గురుండు తత్త్వత్రయంబునకు రహస్యత్రయంబునకు శ్రీవచనభూషణంబునకు నాచార్యహృదయంబునకు జ్ఞానసారప్రమేయసారంబులకుఁ బెరియాళ్వార్తిరుమొళ్రికి నూత్తందాదికిని వ్యాఖ్యానంబు నీడునకుఁ బ్రమాణతిరట్టాయిరముతత్త్వత్రయంబునకుఁ బ్రమాణతిరట్టును శ్రీవచనభూషణంబునకుఁ బ్రమాణతిరట్టునార్తి యనుచరమప్రబంధంబును యతిరాజవింశతియు నుపదేశరత్నమాలయుఁ దిరువాయిమొళ్రి నూత్తందాదియుఁ దిరువారాధనక్రమంబును మొదలుగాఁగల ప్రబంధంబు లానతిచ్చిభూప్రదక్షిణంబొనర్చియనేకదివ్యదేశంబులజీర్ణోద్ధారణంబొనర్చి సర్పాత్మామ్లవృక్షాదిచరాచరంబులకుం గొన్నిటికి ముక్తియొసంగెనిద్దేశికేంద్రునకు నీడు విన నవధరించి శ్రీరంగనాథుఁడు పెరియజియ్యరనితిరునామంబు చాత్తె నిద్దేశికేంద్రునితిరువడిత్తామర లాశ్రయించినసూరిసత్తములష్టదిగ్గజము లేట్టూరిశింగరాచార్యుండు నణ్ణారాయచక్రవర్తియును సేనముదలియాండార్ నాయనార్ శఠగోపదాసాఖ్యుండగుచారిచిత్తాచ్చార్ కందాడయప్పణ్ణార్ కందాడతిరుక్కోపురత్తునైనార్ కందాడనారాయణప్పర్ కందాడతోడప్పర్ కందాడఅళ్రిత్తవాళ్విత్తపెరుమాళ్ తిరుప్పాణియాళ్వార్ దాసర్ వడుహనంబిఅప్పావుఅప్పిళ్ళైఅణ్ణాల్ జియ్యర్ నైనార్ అళిప్పినానపైప్పతిరువాళియాళ్వార్ పిళ్ళై పెరియాళ్వారయ్యర్ సాధుభట్టరెంబెరుమానార్ జియ్యర్ నాలూరిశఠగోపజియ్యరళహరితిరుమలయతిరాజజియ్యర్ కాంజిక్కడత్తుప్పిళ్ళైకొంగిళ్ళణ్ణార్ కుళికుళత్తణ్ణార్ ఇల్లిందరనారాయణజియ్యంగార్ కిడాంబియాచ్చార్ తిరుపచ్చమానప్పర్ అనియూరుపిళ్ల శింగప్పెరుమాళ్ అముదనార్ పెరియతోడప్పర్ తిరుబుత్తూరిల్ పెరియజియ్యంగార్ కందాడరామానుజజియ్యంగార్ శఠగోపదాసర్ రావు మాధవరాయఁడు కొండువరాయఁడు భూతనాయకుండు మొదలైనవారు. 95

సీ. అధికులు వారియం । దష్టదిగ్గజములం, దళహీయవరదార్యుఁ । డగ్రశిష్యుఁ
డాఖ్య లభించె న । య్యార్యుఁడు వానమా, మలజియ్య రనుచు స । న్మానమలర
వరదనారాయణ । గురుఁ డట్లు జియ్యరు, పొన్నడి యని పేరు । భువి లభించె
నవని నూటిరువది । యైదేండ్లు వసియించి, యస్మద్విధతారి । ణ మాచరింప
తే. నఖిలదివ్యస్థలముల నిజాంశ ముంచి, లలిత మైనట్టితిరునా । మలంకరించె
సౌమ్యజామాతృదేశిక । చంద్రుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె । మోదమలర. 96

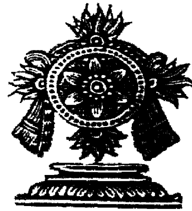
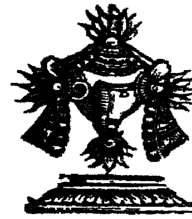
శా. హారీతస్మృతివాక్ప్రకాశకరణా । యస్మద్విధోత్తారణా,
సారాసారవివేకిలోకశరణా । సత్పద్ధతిస్ఫారణా
పారావారగభీరధీరహృదయా । పద్మాక్షభక్తప్రియా
శ్రీరామానుజయోగిరాజ సదయా । క్షేమంకరస్వోదయా. 97

క. కాంతోపయంతృగురురా, ట్స్వాంతోల్లసదబ్జపూజ్య । చరణసరోజా

సంతతసంశ్రితచేతన, సంతోషకరా యతీంద్ర ! సంయమిచంద్రా. ౯౬

మాలినీవృత్తము. స్ఫురదుభయవిభూతీ ! భూతపూర్వాభాగ్యసూతీ
పరుషసుగతఘాతీ ! బ్రహ్మవిత్స్వతుపాతీ
పరిహృతనతభీతీ ! పాలితామ్నాయరీతీ
స్థిరతరగురునీతీ ! స్నిగ్ధతత్త్వానుభూతీ. ౯౭

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవ పరవాదిభయంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్త్రాపస్తంబసూత్రకణ్వసగోత్రపవిత్రోభయకవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్రవిబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతంబైన యాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునందుత్తరభాగంబున శ్రీవైష్ణవానువర్తనంబు లేనివారు సహవాసయోగ్యులు గారనియును నేకాకియై దూరప్రయాణం బొనర్చువైష్ణవుం డనాదరణీయుం డనియుగురుండు దెల్పుటయును త్తరదేశీయుం డగు రాజునకుం దత్త్వబోధ మొనరించుటయు వరవరమునిదివ్యదేశసంచారంబును, నమ్మహాత్ముని చరమపరిదర్శనంబును, బరవ్యూహాది భగవత్స్వరూప ప్రదర్శనంబును, దదావాసస్థల కీర్తనంబును, మంత్రమంత్రార్థోపదేష్టృగురుపరంపరాప్రవచనంబును వారు లీలావిభూతి నలంకరించి యున్న సంవత్సరంబులసంఖ్యయు, తత్తదార్యప్రణీతగ్రంథసంఖ్యానుకీర్తనంబును నన్నది పంచమోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి.

ఉత్తరభాగము.

షష్ఠోల్లాసము.

శ్రీ వేదాంతగురూద్వహ
భావితపాదారవింద పరమానందా
గోవిందగుణకథార్పిత
భావా యతిరాజ లోకపావనచరితా.

వ. అవధరింపుము.

ఉ. ఆదర మొప్ప నాదురసనాగ్రశుభాసనమధ్యవర్తి యా
వాదిభయంకరార్యుఁ డనవద్యకృపాతిశయంబుచే నిఁకన్
మీఁదటిగ్రంథ మంత రసమృష్టపదాక్షరవృత్తపద్యస
మ్మేదురభావ మొందుగతి మే లుదయింప రచించు నింపుగాన్.

క. తిరునగరి పరమపద మఁట, విరజానది తామ్రపర్ణి విప్రులు సూరుల్
హరి యాదినాథుఁ డచ్యుత, గురుసైన్యపుఁ డాశఠారి గురువరుఁ డయ్యెన్. 4

చ. క్షితిఁ గురుకేశదేశికుఁడు చెన్నుగ నక్కురుకాపురంబునన్
వితతయశస్కుఁడై నయొకవిప్రశిఖామణికిం దనూజుఁడై
సతతగురూపసక్తి శ్రుతిశాస్త్రము లన్నియు నభ్యసించి శ్రీ
యతిపతి నాశ్రయించి నిగమాంతయుగార్థ మెఱింగెఁ బ్రేమతోన్. 5

వ. తిరుక్కురుహప్పిరాన్పిళ్లా నని పర్యాయనామంబు గలయక్కురుకేశగురుం డా
శ్రితులతో వేదాంతగోష్ఠి యొనర్చు చున్నసమయంబున. 6

మ. ధర వేదంబులు శాస్త్రముల్ చదివి యంత న్యెంగళార్థ్యాన్సుధీ
వరుఁ డర్థి న్గురుకేశదేశికుని సర్వజ్ఞున్ నిరీక్షించి త

చ్చరణాంభోజము లాశ్రయించి పడసెన్ సారార్థసత్సంప్రదా
యరహస్యోభయవేదశీర్షముల నయ్యార్యప్రసాదంబునన్. 7

శా. వేళాధీతసమస్తవిద్యుఁడయి సద్వృత్తిన్ నడాదూరియ
మ్మాళార్యుండు భవార్తు లన్ని కడఁజేయన్ విష్ణుచిత్తాఖ్యస
న్మౌళిశ్రీపద మాశ్రయించి యుభయామ్నాయాంతముల్ సద్రహ
స్యాళిం సద్గురురాట్కృపం దెలిసె దూరాపాస్తసందేహుఁడై. 8

సీ. అఖిలజీవాతువౌ హస్త్యద్రిపతికి ముం,దవని జీవనదుఁ డీయార్యుఁ డయ్యె
నాగురునకు జీవనౌషధ మేకృతి, గోష్ఠీపురీపూర్ణగురుని యాజ్ఞ
నయ్యె నట్టికిడాంబియాచ్చానుకూలోదితుఁ, డయిపద్మనాభార్యుఁడని ప్రసిద్ధుఁ
డని రంగదేశికుఁ డామ్నాయముల శాస్త్ర,ములను ద్రావిడవేదములను జదివి

తే. పరమవైదికధర్మైకపరత నున్న, సతులచైత్రార్ద్రయం దమ్మహామునీషి
కనఘుఁడైనట్టియొకపుత్త్రుఁ డుపతరించి, దినదినంబును వర్ధిల్లెఁ దేజ మలర.

క. అప్పనిఁ బోలినబాలున, కొప్పంగ శ్రీరంగసూరి యుచితదినమునం
దప్పిళ్లా రని నామముఁ, దప్పక తాఁ జేసె విష్ణుదాసులు మెచ్చన్. 10

.. అర్భకుఁ డార్ద్రయం దవతరించుటఁ జేసి, రామానుజాచార్యనామ మొసఁగి
పద్మనాభగురుండు పంచసంస్కారముల్, సలిపి యాసుతునకు సకలవేద
శాస్త్రముల్ ప్రీతితోఁ జదివించి దివ్యప్ర, బంధము లన్ని యాపగిదిఁ జెప్పి
శ్రీరహస్యత్రయసారాదిసర్వర, హస్యము లెఱిఁగింప నతఁడు తెలిసి

తే. యలనడాదూరియమ్మాళునాశ్రయించి, యతనిసన్నిధినుభయవేదాంతములను
జదివిపరవాదులనుదర్కశక్తిజయించి, వాదిహంసాంబువాహాఖ్యవసుధఁగనియె.

క. ఆత్రేయాన్వయభవునిఁ బ,విత్రాపస్తంబసూత్రు విశ్రుతశుభచా
రిత్రుని శ్రీరంగసుధీ,పుత్రుని రామానుజార్యబుధవరుఁ దలఁతున్. 12

తిరుక్కురుకైప్పిరాన్పిళ్లాన్ తిరునక్షత్రతనియను.

శ్లో॥ జాతమాశ్వయుజే మాసే పూర్వాషాఢాశుభర్క్షగే।
కురుకేశగురుం వన్దే యతిరాజపదాశ్రయమ్॥

తీర్థతనియను.-శ్లో॥ విఖ్యాతో యతిసార్వభౌమజలధేశ్చన్ద్రోపమత్వేన యః
శ్రీభాష్యేణ యదన్వయాస్సువిదితాశ్శ్రీవిష్ణుచిత్తాదయః।
వ్యాఖ్యాం భాష్యకృదాజ్ఞయోపనిషదాం యో ద్రావిడానాం వ్యధా
త్పూర్వం తం కురుకేశ్వరం గురువరం కారుణ్యపూర్ణం భజే॥

విష్ణుచిత్తాపరనామధేయుం డైనయెంగళాళ్వాన్ తిరునక్షత్రతనియను.

శ్లో॥ శ్రీవిష్ణుచిత్తపదపంకజసంగతాయ చేతో మమ స్పృహయతే కిమతః పరేణ।
నో చేన్మమాపి యతిశేఖరభారతీనాం భావః కథం భవితుమర్హతి వాగ్విధేయః॥

వరదాచార్యుం డని పర్యాయనామంబు గలనడాదూరియమ్మాళ్ తిరునక్షత్రతనియను.

శ్లో॥ వన్దేహం వరదార్యం తం వత్సాభిజనభూషణమ్।

భాష్యామృతప్రదానాద్యః సంజీవయతి మామపి॥

రామానుజాచార్యుం డని మఱియొకతిరునామంబు గలయప్పిళ్లార్ తిరునక్షత్రతనియను.

శ్లో॥ చైత్రార్ద్రాయాం సముత్పన్నం పద్మనాభగురోస్సుతమ్।
కవితార్కికసింహస్య గురుం రామానుజం భజే॥

ఆయనతీర్థతనియను.-శ్లో॥యస్మాదస్మాభిరేతద్యతిపతికథితప్రాక్తనప్రక్రియోద్యా
త్కర్మబ్రహ్మావమర్శప్రభవబహుఫలం సార్థమగ్రాహ్యశాస్త్రమ్।
తం విష్వక్సేనవిద్యాస్థితపదవిషయస్థేయభూతం ప్రభూతం
వన్దే శ్ర్యాత్రేయరామానుజగురు మనఘం వాదిహంసాంబువాహమ్॥

ఆ. సర్వపావనంబు సత్యవ్రతక్షేత్ర, మచ్యుతునకు నిత్య మాటపట్టు
నెల్లజగతిఁ బురము తల్లిక యనుపేరఁ, గాంచి యొందుఁ గంచి ఘనత మించె. 13

వ. మఱియును. 14

చ. కపదము బ్రహ్మవాచకము గావునఁ దత్పదవాచ్యుఁ డబ్జయో
ని పరమపూరుషు న్నచట నెయ్య మెలర్పఁగఁ బూజ సేసె గా
న పురము గాంచి యంచు భువనంబుల మించఁ బ్రసిద్ధిఁ గాంచె నం
దపగతసర్వదోష మగు హస్తిధరాధర మొప్పె మెప్పుగాన్. 15

వ. అదియునుం గాక. 16

మ. తనతోఁ బాసి విధాత ముందు హయమేధం బార్చ వాగ్దేవి దా
విని యష్టాదశపూరవేగవతి యై వీఁక న్వడి న్నవ్విరిం
చనయాగస్థలి ముంప బ్రహ్మ వినుతించం బ్రీతుఁ డౌశౌరి ప్రో
చెను సాష్టాదశమూర్తి యై సవన మాక్షేత్రంబు నేఁ దల్చెదన్. 17

క. వరవేగవతీనది కు, త్తరతీరమునం దనంతధన్వాహ్వయపు
ష్కరిణీరత్నము రంజిలుఁ, గరిగిరి యత్తటమునందుఁ గనఁబడుచుండున్. 18

సీ. పాండురాభ్రోపమస్ఫాటికమణిబద్ధ, బహువిధప్రాకారపరివృతంబు
సూర్యచంద్రవతంససురుచినానారత్న, దీపితోన్నతహేమగోపురంబు
సుందరామృతసూక్తిశుకపికశారికా, లాలితబాలకల్పద్రుమంబు
మహితమహానీలమణిమయవేదికా, మాన్యజనాకీర్ణమంటపంబు

తే. సర్వకాలమహోత్సవసంగతంబు, భవ్యమాణిక్యసోపానభాసమాన
మైనకరిగిరిశిఖరమ్మునందు వెలయుఁ, బుణ్యకోటివిమానము పోలుపు మీఱ.

మ. భువిఁ దన్ను న్గనుఁగొన్నవారికి నిలింపుల్ మెచ్చ సంసారసం
భవపాపంబులఁ బాపి సర్వశుభముల్ భావించునప్పుణ్యకో
టివిమానంబున దేవరాజపటికిఁ తేవం బెరుందేవితో
నవరత్నస్థగితాసనంబుపయి నానందంబుగాఁ జూపడున్. 20

క. వరవిధిమఖరచితవపా, పరిమళమిళితాధరోష్ఠపల్లవయుతనుం

దరతరదరహసితాననసరసిజశ్రీవరదరాజశౌరిని దలఁతున్. 21

మ. క్రకచకూర్మ్మరభవాంతకారణము లౌ కాంచీపురాష్టాదశ
ప్రకటశ్రీహరిమూర్తులందు మిగులన్ రంజిల్లుదీపప్రకా
శకుఁడున్ శౌరి తదీయదివ్యమణిరాజస్మందిరద్వారవే
దిక చెంతన్ విలసిల్లునొక్కతిరువీథి శ్రేష్ఠ మిం పొప్పఁగాన్. 22

సుగంధివృత్తము. అప్రమేయవిష్ణుభక్తి నాశ్రయించి మించి స
ద్విప్రు లందఱున్ సమస్తవేదశాస్త్రసంహతిన్
క్షిప్ర మభ్యసించి యాత్మశిష్యకోటి కెప్పుడున్
సుప్రసన్ను లై వచించుచున్ వసింతు రచ్చటన్. 23

వ. మఱియును. 24

సీ. వేగవతీనదీవిమలప్రవాహంబు,నం దవగాహన మాచరించి
ధౌతవస్త్రములును దర్భపవిత్రముల్, ధవళోర్ధ్వపుండ్రముల్ దగ ధరించి
భగవదాజ్ఞారూపపరమవైదికకర్మ,ములను దత్తత్కాలముల నొనర్చి
ప్రతివాదు లైనట్టిబాహ్యకుదృష్టులఁ, దర్కప్రమాణోరుధాటి గెలిచి
తే. యతిమహేంద్రముఖోల్లాస మాచరించి, కనులఁజూచుచుదీపప్రకాశకులను
విష్ణుదాస్యాభిరతు లగువిప్రవరులు, వేడ్క వసియింతు రాతిరువీథియందు. 25

సుగంధివృత్తము. నిండువేడ్క వేదశాస్త్రనిశ్చితార్థబుద్ధి యై
దండివాదులను జయించి ధార్మికుల్ నుతింపఁగాఁ
బౌండరీక మాచరించి భవ్యతన్ వసించు శ్రీ
పుండరీకదీక్షితుండు పొల్పు మీఱ నచ్చటన్. 26

వ. మఱియును వడమకులంబును దూప్పిల్కుడియును విశ్వామిత్రగోత్రంబు నాప
స్తంబసూత్రంబును యజుశ్శాఖయుఁ గలిగి విలసిల్లుచున్నయట్టి పుండరీకదీక్షితు
నకు నాత్మతుల్యుం డైనయొకపుత్త్రుం డుదయించె నంత. 27

ఉత్సాహవృత్తము. పురుడు దీఱ దీర్థ మాడి పుండరీకదీక్షితుం
డురుపవిత్రపాణి యై ధృతోర్ధ్వపుండ్రుఁ డై బుధో
త్కరముతోడ నర్హకృత్యకారి యై జగన్మనో
హర మనంతసూరినామ మాచరించెఁ బట్టికిన్. 28

శా. అన్నప్రాశనముఖ్యకర్మముల నాయావేళలం దప్పకే
విన్నాణంబుగఁ జేసి బాలకునకున్ వేదంబులున్ శాస్త్రముల్
చె న్నొప్పం జదివించి పెండ్లి యొనరించెన్ బుండరీకార్యుఁ డం
చన్నారాయణపాదసేవకుల రాజద్భక్తి నర్చించుచున్. 29

ఉ. అంత ననంతసూరి సకలాగమశాస్త్రవిచారదక్షుఁ డై
సంతస మొందుచు న్నిఖిలశాస్త్రములం దనశిష్యకోటికిన్

సంతత ముగ్గడించుచును శౌరిపదాబ్జములే తలంచుచుం
జింతఁ దొలంగి భాగవతసేవ యొనర్చుచు నుండె నచ్చటన్. 30

వ. అంత. 31

శా. పాతివ్రత్యము సత్కులంబు సిరి సౌభాగ్యంబునుం గల్గి వి
ఖ్యాతానంతమనీషిరాణ్మహిషి యై కల్యాణచారిత్ర యా
తోతారమ్మ సుతుండు లేమి మది సంతాపింపకే యొక్కనాఁ
డేతెంచెన్ ఋతుసీర మాడ నదికిన్ శ్రీశాంఘ్రులం దల్చుచున్. 32

పంచచామరవృత్తము. అనంతసూరి సన్నుతించె నప్డు దర్శికల్పకు
న్ననంతవేదవేద్యు నార్యు నప్రమేయవైభవు
న్ననంతభోగిరాట్ఛయాను నద్వితీయు నచ్యుతున్
సనందనాదియోగిచిత్తసారసార్చితున్ హరిన్. 33

స్రగ్విణీవృత్తము. శ్రీమహీనాయకా క్షేమసంధాయకా
భూమిసంరక్షణా పుండరీకేక్షణా
స్వామి శ్రీవేంకటేశా మహాపూరుషా
ప్రేమ మొప్పార నర్చింతు నిన్నెప్పుడున్. 34

కవిరాజవిరాజితవృత్తము. సురుచిరభూషణసుందరవిగ్రహశోభిసుదర్శనజుష్టకరా
పరమపవిత్రనభశ్చరభూచరభవ్యదనామతపస్వినుతా
దురితనివారణ ధూర్జటికారణ దోర్బలనిర్జితదుష్టగణా
చిరముభవజ్జనసేవయొనర్చుచు సేమములందెద శ్రీనృ
[హరీ.

స్వాగతవృత్తము. వేంకటాద్రిగతవిశ్రుతధామా
పంకజాప్తకులపావనరామా
సంకులోగ్రరణశత్రువిరామా
శంక దీఱఁ గృప సల్పు మకామా. 36

తరళవృత్తము. ఉరమునం దలమేలుమంగ మహోన్నతిన్ విలసిల్లఁగా
నిరుగెలంకుల భూమి నీళయు నింపుగా వసియింపఁగాఁ
గరతలద్వయి శంఖచక్రయుగంబు చూపడు చుండఁగా
గరుడవాహన నాదుకన్నులఁ గానరమ్ము దయానిధీ. 37

మత్తకోకిలవృత్తము. మాలయింతిని గూడి ముందొకమాధవుం డనువిప్రుఁ డు
జ్జ్వలశౌర్యమునన్ ధనౌఘముఁ దెచ్చి భార్యకు నిచ్చియా
యాలుబిడ్డలు వ్రేళ్ల నేడ్చుచు నద్రి కెక్కినవాని ని
ర్వేలపాపముఁ బాపి ప్రోచిన వేంకటేశ భజింతునిన్. 38

భూతిలకవృత్తము. శర్మకరా నరసింహ దైవతసార్వభౌమ రమాసఖా
కర్మగతిన్ భవసాగరంబున గాఢమగ్నుఁడ నైనన్

కూర్మమై మును మందరం బను కొండ నెత్తినమాడ్కి దు
ష్కర్మముల్ సెడ నుద్ధరింపుము శౌరి వేంకటనాయకా.

చంద్రకళావృత్తము. దీనపోషక యోగిహృద్బ్జ ధ్యేయ మహాపురుషా హరీ
భానుచంద్రులపోలిక నీసద్బాహురథాంగదరేంద్రముల్
కానఁ జేయవె దేవధునీస త్కారణపాదలసద్ద్వయిన్
మానసాంబురుహంబుననో రాకమా భజియింతునకామతన్.

అంబురుహవృత్తము. అంబుజలోచన కంబుగళా కనకాంబరేద్ధకటిస్థలా
శంబరజిజ్జనకా సనకాదికసర్వయోగినిషేవితా
బింబఫలాధర వీనికి నిన్నిఁకఁ బ్రీతితోఁ గనిపింపవే
యంబరచారులు విస్మయ మందఁగ నంజనాచలఖేలనా. 41

ఖచరప్లుతవృత్తము. వరద యాదవ మాధవ గోపీవాంఛితదా ఖరఖండనా
నరకదానవసూదన ధాత్రీనాయక నారదసన్నుతా
గరుడవాహన పావనలక్ష్మీకాంతభుజాంతర భూరిదా
తిరముగా శరణాగతరక్షాదీక్షితఁ జూపడవే హరీ. 42

వ. అని యివ్విధంబున. 43

వేదాంతాచార్యులవారివైభవము.

త-శ్లో॥ కళఙ్కశఙ్కారహిత స్తమోనుదన్ కళానిధిః కార్త్తికపూర్ణిమాతిథౌ।
వివేశ తద్విష్ణుపదం విచిత్రవాగ్విభూషితో వేఙ్కటనాథచన్ద్రమాః॥

శ్లో॥ అబ్దే సౌమ్యేచ వారే గతవతి తరణౌ వృశ్చికం కృత్తికర్క్షే
రాకాయాం వేఙ్కటేశో యతినృపతిమతం సర్వత స్థాపయిత్వా।
వేదాన్తాచార్యసూరిః కృతసకలవిధానేకదివ్యప్రబన్ధ
శ్శ్రీశైలాధీశఘణ్టాకృతివపురభజ ద్దేశికేన్ద్రో దయాళుః॥

ప్రభాకలితవృత్తము. ధరను బ్రసిద్ధుఁ డనంతసూరి యథామతిన్ వినుతించినన్
సరసిరుహాక్షుఁడు వేంకటేశుఁడు సంతసించి నిజాత్మలోఁ
జరణప్రపన్నుఁ డితండు మా కని సత్ప్రసాద మొనర్పఁగాఁ
గరుణఁ దలంచి యనంతసూరికిఁ గన్పడెన్ మదిలోఁ రహిన్. 44

శాలినీవృత్తము. కన్నులనన్బాడగాంచుటవ్యర్థముగాదుబుధోత్తమ గ్రక్కునన్
క్షన్నతకీర్త్యభియుక్తశిఖామణి యొక్కకుమారకుఁ డుద్భవిలుం
జెన్నుగ నన్మదిఁ జేర్పు మటంచును జెప్పి రమాపతి సేమ మిడం
బన్నుగఁ దత్పతిపాలికి నేఁగెను బాలకవేషముఁ బన్ని యటన్. 45

ఆ. అతిపవిత్రవేగవతినీటిలోఁ బుతు,స్నాన మాచరించి జరగు చున్న
వేంకటేశుఁ డంతవేడ్కఁ దోతారమ్మ, కన్నుఁగవకు నెదుట్టఁగానఁబడియె. 46

వ. కనఁబడినవిధం బెట్టి దనిన.

సీ. నీలాళిరుచి మించి నిగనిగ మెఱయుచు, సిగముడి శిరముపైఁ జెన్ను గులుకఁ
జంద్రమండలమునఁ జవిజాలుగతి ముద్దు,మోమునఁ జిఱునవ్వు మొలకలెత్త
ద్వాదశాంగములందు ధవళోర్ధ్వపుండ్రముల్, శ్రీచూర్ణరేఖలు సిరి వహింపఁ
బాలాశదండముఁ బాణిపల్లవమున, దర్భపవిత్రంబుఁ దగినవ్రేలఁ
తే. దాల్చి గళమునఁ దిరువడి త్తావళములఁ, బరఁగ ధరియించి కైతవబ్రహ్మచారి
క్షితి ననంతార్యదేవికిఁ జింత లుడుపఁ, గానఁబడియెను గన్నులకవకు నెదుట.
వ. అట్లు గన్నడి మాయామాణవకార్భకుం డాసాధ్వీరత్నంబున కిట్లనియె. 49
సీ. అమ్మరో నీకేల యంతరంగమునందుఁ, జింత యిట్లేక నీకు సేమ మగును
వేంకటాచలముపై వివిధకామ్యార్థము, లొసఁగెడుఫలవృక్ష మొకటి గలదు
తత్ఫలం బిది యని తరుణికిఁ జిఱుగంట,పగిది భాసిలుదొండపం డొసంగి
యీక్షణంబునఁ దిను మిష్టము సిద్ధించు, నని పల్క నద్దేవి యట్లొనర్చి
తే. మాయబాలునిఁ గనక విస్మయముఁ జెంది,వృషగిరీశునిఁ దలఁచుచు వేశ్మ మొంది
భర్తతోఁ గూడి సుఖియింపఁ బరమకృపను,వేంకటేశుఁడు తద్గర్భవివర మొందె.
పృథ్వీవృత్తము. దినక్రమముగా రహిం దెలివి మించె నద్దేవికిం
దనూదరమహత్త్వముం దగినరీతినిం జూపడె
న్ననంతగురుఁ డంతఁ దా నఖిలసూరివర్గంబుతోఁ
ఘనార్హదివసంబునన్ గరిమఁ జేసె సీమంతమున్. 51
మ. పరమాశ్చర్యపడన్ జనాళి గజగర్భం బట్లు పండ్రెండువ
త్సరముల్ భాగ్యవతీలలామ మగు తోతారమ్మ శ్రీవేంకటే
శ్వరఘంటాత్మకగర్భ మూనఁ బతి తద్వర్షప్రభం గాంచి శ్రీ
హరి యస్మత్సుతుఁ డయ్యె నంచు మది నాహ్లాదించె మిత్రాళితోన్. 52
శా. శాంతించెం గలిదోషముల్ పుడమి నంచత్పుణ్యముల్ మించె నా
శాంతాక్రాంతనిశాంతసద్యశుఁ డనంతార్యుండు శ్రీకాంతునిన్
స్వాంతం బందుఁ దలంచుచుండె విలసచ్చారిత్ర యాదేవికిన్
వింత న్నంశయుగ్రైకపావనసుతావిర్భావకాలంబునన్. 53
ఉ. క్ష్మాసుఖకారిభాద్రపదమాసమునన్ వృషశైలనాథమా
త్మాసఖతీర్థవారిదివసంబున శ్రీహరిదేవతాక యా
భాసురతారయందు వృషభక్షితిభృత్పతిదివ్యఘంటికో
ద్భాసితమూర్తి యాసతికిఁ దా నుదయించెను బుత్త్రుఁడై యిలన్. 54
తే. విష్ణుతేజోపబృంహితు విలసితాత్ము, బాలకునిఁ జూచి యాతండ్రి పరమహర్ష
మంది యవగాహనస్నానమాచరించి, జాతకర్మోత్సవముఁ బ్రీతి సలిపె నంత.
చ. పురిటిదినంబు లన్నియును బొల్పమరం జనఁగా ననంతస
ద్గురుఁడును దీర్ఘమాడి పరితుష్టి బుధాళులతోడఁ బట్టికిం

దిరముగ వేంకటేశుఁ డని యీ దివ్యదురుక్రమనామధేయ మి
ద్ధరణి సుఖంపఁజేసి హరియీదాసుల కర్చ యొనర్చె నంతటన్. 56

వ. అయ్యవసరంబున "మద్భక్తోఽహం భవిష్యామి" అనియును "నేశస్స్వయమాగత్య" అనియుఁ బురాణవచనప్రామాణ్యంబు శ్రీశఠకోపమునీంద్రుండుభగవదంశావతీర్ణుం డనియునువిష్వక్సేనాంశజాతుం డనియుబుధాళిచేనుత్ప్రేక్షణీయుం డయ్యెను శ్రీవైకుంఠనాథశ్రీపాదుకాంశజాతుం డని లోకరూఢిఁగాంచినట్లుభగవద్రామానుజమునీంద్రుండు "సమరామావరజస్స ఏష భూయః" అనియు "విష్వక్సేనో యతిపతి రభూద్వేత్రసారస్త్రిదణ్డః" అనియును "వవృధే పఞ్చభిరాయుధై ర్మురారేః" అనియు నభియుక్తశ్రీసూక్తిప్రామాణ్యంబున శ్రీకృష్ణావరావతారం బనియు విష్వక్సేనాంశావతీర్ణుండనియునుబంచాయుధాంశసంభూతుం డనియును లక్ష్మీశక్తిప్రభూతుం డనియును మహాత్ములచేతనూహింపఁబడియు శేషమూర్తి యని జగత్ప్రసిద్ధిఁగన్నయట్లుశ్రీమద్వేదమార్గప్రతిష్ఠాపనాచార్యుండును సర్వతంత్రస్వతంత్రుండును భగవద్రామానుజసిద్ధాంతనిర్ధారణసార్వభౌముండును నగుశ్రీవేంకటేశగురుండును, 'శ్లో॥ వేఙ్కటేశావతారోఽయం తద్ఘణ్టాంశోఽథవాభవేత్ । యతీన్ద్రాంశోఽభవేదేవమ్' ఇత్యాద్యభిజ్ఞవచనక్రమంబుగా శ్రీవేంకటేశావరావతారం బనియు శ్రీరామానుజపర్యాయావతారంబనియుఁ దద్దయుం బెద్దలచే నూహింప నర్హుం డయ్యెను. 'శ్లో॥ ఉత్ప్రేక్షితే బుధజనై రుపపత్తి భూమ్నా ఘణ్టా హరే స్సమజనిష్ట యదాత్మ నేతి' అనియు 'శ్లో॥ భాద్రపదమాసగతవిమలర్క్షే వేఙ్కటమహీతీర్థదినభూతే । ప్రాదురభవజ్జగతో దైత్యరిపుఘణ్టావన్తా కవితార్కికమృగేన్ద్రగురుమూర్త్యా॥' అనియు నభియుక్తశ్రీసూక్తిక్రమంబుగా శ్రీవేంకటేశఘంటావతారం బని లోకరూఢి వహించె. ఇట్లుప్రభావసంపన్నుఁడైనయద్దారకునకుఁ దండ్రియగునసంతసూరివరుండు పండ్రెండవ దినంబున జాతకర్మనామకరణంబులను మూఁడవనెలయందుఁజంద్రదర్శనంబును నాఱవనెల నన్నప్రాశనంబునుమూఁడవసంవత్సరంబునఁజౌలకర్మంబునుగర్భాష్టమంబునం దుపనయనంబును దదనంతరయోగ్యకాలంబులయందుగోదానికవ్రతాదివైదికకర్మంబు లన్నియు యథాశాస్త్రంబుగా నొనర్చె నంత. 57

ఆ. వేంకటేశసూరి యీ వేశ్మమునఁ [illegible], నేడ్కఁ దండ్రి చెప్ప యీ వేదములను
నిత్యసూరిభోగ్యనిత్యానుసంధానములఁ బఠించి మించె యీ మోద మలర. 58

వ. మఱియు నఖండకావేరీప్రవాహంబునఁజనియించియుదీచీనావాచీనకావేరీప్రవాహంబులు శ్రీరంగధామంబునకిరుపార్శ్వంబులఁ బ్రవహించుచుఁజనిచని యేక సముద్రంబునం బ్రవేశించినట్లు సంయమీంద్రునకుం బ్రియ శిష్యుండును బ్రణతార్తిహరుం డనియు వరదార్యుం డనియుఁ దిరునామంబులు గల కిడాంబియాచ్చాన్ తదంఘ్రిసరోజాతుండు రామానుజగురుండు తత్పాదా

శ్రితుండు శ్రీరంగాచార్యుం డీక్రమంబుగా నేతెంచుసమాశ్రయణసంప్రదాయం
బును యతీంద్రున కభిమానపుత్త్రుండు నభిమతచ్ఛాత్త్రుండును గురుకేశగురుండు
తచ్ఛిష్యుండు శ్రీవిష్ణుచిత్తార్యుండు తదంతేవాసి వరదార్యుం డనితిరునామంబు
గలనడాదూరియమ్మాళ్ప్రకారంబుగా నరుగుదెంచు గ్రంథాన్వయసంప్రదా
యంబును భగవద్రామానుజగోవిందభట్టార్య వేదాంతవేద్యాదిగురుపంక్తివిశే
షంబునకు నిరుగెలంకుల విలసిల్లుచు వచ్చివచ్చి యీమహాత్మునిఁ గలిసె నయ్యు
భయసంప్రదాయంబులం గలిగి రామానుజార్యుం డనియు వాదిహంసాంబు
వాహుండనియుఁ బ్రసిద్ధుండై యాత్రేయకులకలశాబ్ధిపూర్ణచంద్రుండై స్వమా
తులుండై యొప్పునక్కడాంబియప్పిళ్లను నాశ్రయించి యమ్మహాత్మునియనుగ్ర
హంబుచేఁ బంచసంస్కారంబులు లభించి శ్రీవేంకటేశగురుండు తొల్లి రామ
కృష్ణాభిధానుం డగునారాయణుండు సాందీపనికడ సకలవిద్య లభ్యసించినట్లు
"వింశత్యబ్దే విశ్రుతనానావిద్యస్త్రింశద్వార్షం శ్రావితశారీరకభాష్యః" ఇత్యా
ద్యభియుక్త శ్రీసూక్తిక్రమంబుగా నద్దేశికేంద్రుసన్నిధిని వసించి కాణాదపాణి
నీయపతంజలపూర్వోత్తరమీమాంసాదిసమస్తశాస్త్రంబులు, నాలాయిరప్ర
బంధంబులు, తద్వ్యాఖ్యానంబులు, వేదాంతరహస్యంబులు, వైశ్వదేవక్ర
మంబు, చరమపర్వనిష్ఠ, శరణాగతి, మఱియుఁ దక్కినవిద్య లన్నియు నిరువది
సంవత్సరములలో నభ్యసించి ముప్పదిమాఱులు శ్రీభాష్యప్రవచనం బొనర్చె,
నమ్మహాత్మునకుం దిరువారాధనంబు శ్రీహయగ్రీవమూర్తియు శ్రీరంగరాజదివ్య
విగ్రహంబును శ్రీపాణియోగీంద్రుండును హయగ్రీవోపాసనయు వైనతేయ
సాక్షాత్కారంబును గలిగియుండునగ్గురువరుండు వడహలయాచారసంపన్ను
లగుప్రపన్నులకుం గూటస్థుండు జ్ఞానవదగ్రేసరసార్వభౌముండును భాగవతనిష్ఠా
గరిష్ఠుండును బరమవైదికచక్రవర్తియునై యొప్పుచుండె నప్పుడు. 59

ఉ. అంతట నొక్కనాఁడు బృహదామయజర్ఝరితాంగు సంతతో
ద్భ్రాంతమనస్కు దుఃఖి నొకభాగవతుం గనుమోడ్పులఁ జూచి వే
దాంతగురుండు నిండుకృప నాతనికిన్ స్వపదాబ్జతీర్థ మొ
క్కింత యొసంగఁ ద్రాగి సుఖయించుచు నుండె నతం డరోగి యై. 60

సీ. దీపప్రకాశకదేవదివ్యాలయ, గోపురద్వారసమీపమునను
స్వకభవ్యగృహబహిర్ద్వారాంగణస్థలి, స్తంభము నాటించి దానిపైని
తనసర్వతంత్రస్వతంత్రమహాబిరు, దాంకిత మగువిజయధ్వజంబుఁ
గట్టించి తనతోడఁ గదిసి పోరెడుకవి, తార్కికగజములతలలు పగులఁ
తే. బ్రబలతర్కాదిసితనఖపంక్తి నడఁచి, క్షితినిఁ దాఁ గవితార్కికసింహుఁ డనుచు
వాసి కెక్కెను శ్రీవేంకటేశగురుఁడు, సంయమీంద్రపదార్పితస్వాంతుఁ డగుచు.
వ. అంత నావేదాంతగురుండు కవికథకకరటిఘంటాలుంఠనాకుంఠోత్కంఠ కంఠీ

రవుం డయ్యును వైకుంఠప్రియదర్శనైకతత్పరుండు గావున ద్రవ్యార్జనంబునకై రాజదర్శనంబు సేయ నొల్లకయున్నయెడఁ దదీయులు కొంద ఱద్దేశికేంద్రునిం జూచి మహాత్మా నిత్యతదీయారాధనాభివృద్ధికై ప్రభుదర్శనంబు సేయందగునని విన్నవింప నమ్మహానుభావుండు వారల నుద్దేశించి ప్రాజ్ఞులారా. 'శ్లో॥ శరీరపతనావధి ప్రభునిషేవణాపాదనా। దబిన్ధనధనంజయ ప్రశమదన్ధనం దంధనమ్। ధనంజయవివర్ధనం ధనముదూఢగోవర్ధనమ్। సుసాధనమబాధనం సుమనసాం సమారాధనమ్॥' అనియెడు శ్లోకముఖంబున ధనంజయవివర్ధనంబును సముద్ధృతగోవర్ధనంబును సుఖోపాయసాధ్యంబును రాజచోరాద్యుపద్రవరహితంబును సుమనస్కసమారాధనీయంబును నగుశ్రీకృష్ణరూపధనంబు ధనంబు గానిశరీరపతనపర్యంతంబు ప్రభునిషేవణంబుచే నార్జితంబై సలిలేంధనజఠరానలశమనకారణంబైన ధనంబు దంధనం బనియు, 'శ్లో॥ దురీశ్వరద్వారబహిర్వితర్దికాదురాసికాయైరచితోయ మంజలిః। యదంజనాభం నిరపాయమస్తి మే ధనంజయస్యన్దనభూషణం ధనమ్॥' అనియెడుపద్యముఖంబున నేకారణంబునం జేసి పుంజీభూతాంజనాభంబును నిరపాయంబును బార్థరథాభరణంబు నగుధనంబు మాపాలం గలిగియుండు నాకారణంబుచే దురీశ్వరఖలద్వారబహిర్వితర్దికలం గీలుకొనియుండు రాశ కంజలి రచియింపఁబడియె ననియె ననియును, 'శ్లో॥ శిలం కిమనలం భవేదనల మాదరం బాధితుం, పయసి ప్రసృతిపూరకం కిము నధారకం సారసమ్। అయత్నమలమల్లకం పథి పటచ్చరం కచ్చరం భజన్తి విబుధాముధాప్యహాహా కుక్షితః కుక్షితః॥' అనియెడు శ్లోకముఖంబుగా జఠరాగ్నిశాంతికై యుంఛశిలాదివృత్తి యేల చాలదు? ప్రసృతిపూరకం బగుసారసనీరం బేల ధారకంబు గా నేరదు? మార్గమధ్యంబున నయత్నసిద్ధంబై మలదూషితం బైనజీర్ణవస్త్రంబు కౌపీనం బేల కాదు? విబుధు లహహా కుక్షికై కుక్షితీశ్వరుల నిరర్థకంబుగా భజియించుచుందురనియు నానతిచ్చిన విని వారును భగవత్ప్రపన్నులకు రాజసేవ సేయఁదగదని తెలిసి యమ్మహాత్మునకుఁ బ్రణమిల్లి తదాజ్ఞఁ బడసి యథేచ్ఛం జని రంత సద్గురుశిరోమణియుఁ బరమవిరక్తుండై యుంఛయాత్ర సేయుచుండుతఱి ధన్యు లగుదాసచేతనులు కొందఱు కనకరత్నగర్భంబు లగుతండులంబుల నర్పింప నెఱింగి యానిస్పృహుండు రత్నంబులు ఱాళ్లనియును గాంచనంబు కలి కాశ్రయం బనియు వానిని బరిహరించి శుద్ధంబు లగుతద్ధాన్యంబులచేఁ గాలయాపనంబు సలుపుచు భగవదంఘ్రిసరోజహేమవ్యామోహంబునఁ దదితరసమస్తవస్తువులను దృణీకరించి నిజనివాసంబున భగవద్గుణానుభవైకతత్పరుండై సుఖం బుండె నయ్యవసరంబున. 62

మ. అతివేడ్కన్ సిరిఁ గొల్చి తత్కృపను విద్యారణ్యుఁ డవ్విప్రుఁ డు
వ్రతరాజ్యంబు లభించి బాల్యదశ నామ్నాయాంతసూరీంద్రుఁ డీ

క్షితి నస్మత్సహపాఠి యై శిలముచే జీవింపరా దంచు ను
స్థితిఁ జేయఁగ స్వభటాళిచేఁ బిలువఁ బంపెఁ జే వేంకటాచార్యులన్. 63
వ. ఆవిద్యారణ్యప్రేషితు లగురాజభటు లేతెంచి కాంచీపురంబుఁ గాంచియుందు.
మందాక్రాంతవృత్తము. భ్రాజద్విద్యాభృద్భటు లచటికి న్వచ్చి యద్దేశికేంద్రుఁ
రాజద్వీథి న్గృహిఁ గని నతుల్ రంగుగాఁ జేసి విద్య
ద్భ్యాజానీ మాదార మిము నటం దోడితెమ్మంచు మ మ్మ
వ్యాజోక్తిఁ దా నని చె నటకో యార్యవిచ్చేయుమన్నన్.
వ. తద్వాక్యంబు లాకర్ణించి యగ్గురుపురందరుండు నిజమందిరంబుఁ జెంది యందుఁ
దనడెందంబునం దిందిరాసాన్నిధ్యంబుఁ గల్పించుకొని యాత్మగతంబున. 66
స్రగ్ధరావృత్తము. ఆవిద్యారణ్యభిక్షుం డవనికిఁ బతియై యర్థ మీమాంసాసంగ
భావం బందెంచి పిల్వం బనిచె మము యతి బ్రహ్మదాసానుభావం
బావిప్రుండే మెఱుంగు న్నతనికి మనము శ్లాఘ మిప్పింతుమంచుం
బ్రావీణ్యం బొప్ప నంచ ద్రసనఁ గనక ధారా స్తవం బానతిచ్చెన్.
మహాస్రగ్ధరావృత్తము. ధనధారాపాతవృష్టిన్ దయసిరిగురియన్ నారణేధ్రోచ్ఛ్రితం
బా,ధనరాశిన్ సూరిసంక్రందనుఁ డిడ నృపదూత ల్ఖరోష్ట్రాదిపాళిం
గొని శీఘ్రం బేగి యాభిక్షునిఁ గని ధనముల్ గూర్మిఁ జూపించి కైకొ
మ్మనఁ జోద్యం బంది యాతం డతని హరినిఁగా నాత్మలోనం దలంచెన్. 68
వ. అంత.
క. వరదునియనుమతిఁ గొని యదు,గిరి కరుగుచు గురువరుండు కృతియుతుఁడై యా
నరణిఁ దన కెదురు నుడివెడు,పరవాదులఁ దర్కశతిని భంగ మొనర్చెన్. 69
చ. తనవిజయం బెలర్పఁ గవితార్కికకేసరి యట్టు లల్లనం
జనిచని కన్మొగిం గనియు సస్యసమృద్ధుల కాటపట్టు స
జ్జనులకు వాసభూమి విలసత్కమలాకర ముజ్జ్వలన్నదీ
వన మగుమేలునాఁట సురవంద్యము నయ్యదుశైలరాజమున్. 70
ఉ. అందు విశుద్ధరత్నకృతహాటకగోపురశాలిసాల మై
సుందరహర్మ్యసౌధగృహశోభిత మై విబుధైకధామ మై
నందనతుల్యపుష్పగహనవ్రజసంవృత మై మనోజ్ఞ మై
యిందిర కాటపట్టు నయి హెచ్చుపురంబు గురుండు గన్గొనెన్. 71
క. తిరునారాయణపుర మని, ధర విశ్రుతిఁ గాంచి విష్ణుదాస్యరతులకుం
బరమపదం బనఁ బరగిన, పుర మది శ్రీవేంకటేశబుధవరుఁ డొందెన్. 72
సీ. కళ్యాణియం దవగాహన మొనరించి,ధౌతవస్త్రయుగంబుఁ దాల్చి యూర్ధ్వ
పుండ్రము ల్పండ్రెండు పాల్పుగా ధరియించి,గురుపంక్తిఁ దలఁచి యగ్గురువరుండు
కాలోచితక్రియల్ గావించువేళ నా, స్థలవాసు లందఱు తన్నుఁ గాంచి

ప్రణమిల్ల వారిని భగవత్స్వరూపులఁ, గా నెంచి సేవించి గారవించి
తే. యంత యతిరాజమఠమునకు బుధాళితోడఁ, జను దెంచి యమ్మహాత్ముని భజించి
భవ్యతీర్థప్రసాదాదిబహుమతులను, జెంది దండమునందు నానంద మొందె.

మ. యతిరాజాజ్ఞ లభించి యగ్గురువరుం డవ్వైష్ణవశ్రేణితో
నతిభక్తిన్ హరిమందిరాంగణము డాయం బోయినం జూచి శ్రీ
పతికైంకర్యపరుల్ సమాల్యశఠకోపం బార్యులం గూడి యం
చితవాద్యాగమఘోష మొప్ప నెదురేగిం దెచ్చి రచ్చోటికిన్. 74

క. శ్రీశునిశఠకోపముతో, వాసిగ నేతెంచు వైష్ణవప్రవరులకుం
జేసెఁ బ్రణామము వేంకట,దేశికుఁ డాశ్రితులతోడఁ దేజ మలరఁగన్. 75

తే. అంత యదుశైలనాథునియర్చకుండు
కుసుమదామము శ్రీశఠకోప మియ్య
ననుగృహీతోస్మి ధన్యోస్మి యని శిరమునఁ
దాల్చె నవి రెండు ఘంటావతారగురుఁడు. 76

సీ. శ్రీశఠకోపము చెంత నాశ్రితులతో, స్థలవాసి వైష్ణవజనులతోడ
నల్లనల్లన చని హరిమందిరద్వార, దేహళిఁ గడచి యాదివ్యసూరి
బలిపీఠ మున్నచోఁ బ్రణమిల్లి కోవెల, వలగొని ముఖమంటపమున మొక్కి
యంతరాలయమునం దక్షలేశుఁ డగుతిరు,నారాయణుని జగన్మాన్యదివ్య
తే. మంగళాకృతి యాపాదమస్తకంబు, కన్నులారఁ గనుంగొని సన్నుతించి
తీర్థశఠకోపచందనాదికముఁ జెంది, ధీరు యతిరాజసంపత్కుమారుఁ గనియె.

శా. డాయం బోయి గురూద్వహుండు యతిరాట్సంపత్కుమారున్ముని
ధ్యేయున్ సాధువిధేయు నార్ద్రహృదయున్ ఢిల్లీశపుత్రీప్రియున్
మాయాయార్తసమస్తభూతచయు శ్రీమత్కాయు రామప్రియున్
న్యాయం బొప్ప భజించి తీర్థశఠకోపాదుల్ గ్రహించెన్ రహిన్. 78

సీ. అంత నయ్యదుగిరిహరియాజ్ఞఁ దలఁ దాల్చి, తద్దేశవిమతవిద్వజ్జనులను
ఘనతరబ్రహ్మతర్కప్రమాణముల జయించి జయడంబు చాటించి యచట
స్వజయసూచకజయస్తంభముల్నాటించి, యాశ్రితులను గూడి యచట నుండి
తరలి శ్రీమద్రంగధామముకడ కేఁగి, కావేరియం దవగాహనంబుఁ
తే. జేసి ధవళోర్ధ్వపుండ్రముల్ చెన్ను మీఱ, ద్వాదశస్థానములయందుఁ దగ ధరించి
యార్యపంక్తిఁ దలంచి వేదాంతగురుఁడు, సమయసముచితకృత్యముల్ సల్పె నంత.

శా. శ్రీరంగస్థలవాసిభాగవతులా శ్రీవేంకటేశార్యునిం
జేరం బోయి ప్రణామముల్ సలుప నా శ్రీవేదశీర్షార్యుఁ డా
సూరిశ్రేణికి మొక్కి మే లడిగి యానుశ్లోకసంఘంబుతో
శ్రీరంగేశు భజించి సన్నుతులఁ జేసెన్ దేశికుల్ మెచ్చఁగాన్. 80

వ. ఆస్తోత్రక్రమం బెట్టి దనిన. 81

మత్తకోకిలవృత్తము. రంగరాజ రథాంగశంఖధరా విహంగతురంగ సా
రంగరాడ్వరదా త్రివిష్టపరక్షణంబున కిచ్చటన్
రంగదచ్ఛభుజంగపుంగవరమ్యతల్పముపై రమా
సంగి వై పవళించుని న్మది సారెసారెకుఁ దల్చెదన్. 82

విచికితమాలినీవృత్తము. సరసిజభవభవముఖసురసతతవినుతచరణయుగా
సురుచిరశుచితరసుచరితసుఖకరనిజసుగుణకథా
మురహరభవహర నినుఁగనుమొగి ముడమలరఁగఁ గనినా
దురితము లుడిగితి నిఁక మదిఁదొలఁగక నెలకొనుముహరీ.

భుజంగప్రయాతవృత్తము. మహాయోగిహృత్పద్మమంతవ్యమూర్తి
మహిన్నిన్నుఁ గన్గొన్నమర్త్యుండు ధన్యుం
డహోరాత్రముల్ నీశుభాంగంబుఁ దల్చున్
రహిన్ వాఁడు మైమాని రంగా నినొందున్. 84

కరిబృంహితవృత్తము. మూఁడుజగములుమూఁడుపదములముందుగొలిచినవామనా
వేడుకలరఁగ నీసుచరితము వీనులకు విన నింపుగాఁ
బాడఁగలిగినవాఁడు పుడమిని పాతకములను జెందకే
గోడు గుడువక నీదుకరుణను గూడి సుఖి యగు నెచ్చటన్.

తోటకవృత్తము. హరిరామముకుందదయాజలధీ, పరమాత్మహయాననభవ్యగుణా
మరుదర్చితరంగరమారమణా, వరదాయనమర్త్యుఁడపాపుఁడగున్.

లయగ్రాహివృత్తము.

మేలిమగమీల నగజాలువగఁ గీలుకొనువాలుఁగనులీల గలబాలయురమేలన్
హేల నిలనీలరతనాలకడియాలు గలకేలుఁగవ మాలిమిఁగగాలుఁదము లొత్తం
గాలఘనజాలహరినీలసుతమాలములఁ గేలికొనఁ జాలురుచిశాలితను వొప్పన్
లోలవనమాల శుచినీల శుభమాల ఫణిపాలతనుడోల జగమేలునినుఁ గంటిన్.

లయవిభాతివృత్తము.

పరమపురుషార్థము పరమపదమిచ్చుటకు వరదనినుమానినను బరుఁడగునెయెంచన్
నరుఁడు శరణాగతిని సురవినుత నీచరణ, సరసిజములం దొదువఁ బరమగతిఁ జేరున్
గురుకరుణ నీచరితగురుకథలుసారెకును, వరుస రచియింపఁగల వరకవి సుఖించున్
గురువులకునీవుతొలిగురుఁడవని దేశికులు, నిరతివసియింతురఁట హరినినుఁజూడన్.

శా. ఈరీతిన్ బహుభంగులం బొగడ రంగేశుండు హర్షించి య
ద్ధీరున్ నీ విచటన్ వసింపు మని నిర్దేశించి యాసూరికిం
జారుశ్రీశఠకోపతీర్థతులసీస్రఙ్ముఖ్యసన్మానముల్
శ్రీ రంజిల్ల నొసర్ప నచ్చట వసించెన్ వేంకటేశార్యుఁడున్. 89

వ. అయ్యవసరంబున నమ్మహాత్మునకు వేంకటాచార్యుం డనియును దిరువేంగడత్తాననియును వేంగడత్తురవా రనియును దిరువేంగడముడయా ననియును ఘంటావతారస్వామి యనియును దూప్పిల్ప్పిళ్ళయనియును వేంకటనాథుఁ డనియును కవితార్కికసింహుండనియును సర్వతంత్రస్వతంత్రుం డనియును వేదాంతాచార్యుండనియును నిగమాంతాచార్యుం డనియును నిగమాంతదేశికుం డనియును వేదాంతదేశికుం డనియును శ్రుతిశేఖరాచార్యుండనియును శ్రుత్యంచలగురుం డనియును నిగమమకుటసూరి యనియు నామ్నాయమకుటాచార్యుం డనియు నామ్నాయవనాళీంద్రుం డనియును శతఘంటాకవిసురత్నామణియనియును ఘటికాసహస్రసురత్నామణియనియు ఘటికాసహస్రకవీంద్రుం డనియు నాచార్యశిఖామణియనియును బరమపావనంబు లగుతిరునామంబు లయ్యె నద్దేశికేంద్రు నాశ్రయించిన శ్రీవైష్ణవులు సుకుమారుండగునయనాచార్యుండును బ్రహ్మతంత్రజియ్యరును వెణ్ణకూత్తజియ్యరును బ్రాభాకరజియ్యరును ఘటికాశతకమన్నాళాచార్యపుత్రుం డగుకొమాండూ రాచ్చాన్ పేరరుళాళప్పయుఁ గిడాంబినయనారాచార్యుండును గుంచపురిరామానుజాచార్యుండును గందాడయెంబారును దిరుమలనల్లానును గోవిందచక్రవర్తి తీర్థపిళ్లయు వేదాంతాచార్య భట్టారకుండును నెళయభట్టారకుండును బలవదబాధితప్రమాణానుగృహీతతదీయతర్కధాటిచేఁ బరాజితులై తత్పాదపద్మంబులాశ్రయించి శ్రీవైష్ణవులైనవారద్వైతసార్వభౌముండునుజతుర్వేదపండితుండునువిద్వజ్జనసార్వభౌముండునుసర్వవిద్యాశిరోమణియుసోమేశ్వరభట్టారకుండునుగాశీవాగ్విజయభట్టారకుండును. మఱియునిగ్గురువరుండానతిచ్చినగ్రంథంబులు శ్రీరహస్యత్రయసారంబునురహస్యపదవియుఁదత్త్వపదవియురహస్యత్రయచుళకంబునుదత్త్వత్రయచుళకంబును రహస్యమాతృకయుఁదత్త్వమాతృకయుఁ దిరుచ్చిన్నమాలయు సక్క పత్తును హస్తిగిరిమాహాత్మ్యంబునుమణిప్రవాళంబునధికారసంగ్రహప్పాట్టునునధికారసంగ్రహశ్లోకంబునురహస్యంబులుముప్పదిరెండునుడోలాగాథయుఁ గంతుకగాథయుఁగుబేరాక్షగాథయుఁగుటికాగాథయుఁబరిహాసగాథయునర్థపంచకంబునుశరణాగతిశతకంబునుయజ్ఞోపవీతప్రతిష్ఠయునిజ్యాక్రమంబునుమునివాహనభోగంబునుసారాసారంబునువిరోధిపరిహారంబునుబరమపదసోపానంబునుదత్త్వరత్నావళియునురహస్యరత్నావళియురత్నావళీహృదయంబును సంప్రదాయపరిశుద్ధియుసంప్రదానశతకంబును అభయప్రదానసారంబునునుపకారసంగ్రహంబునుబరమతభంగంబునువంజలివైభవంబును బ్రబంధసారంబును వ్యూహపంచకమును నాహారనేమప్పాట్టును సంస్కృతం బగునాహారనియమగ్రంథంబును వైష్ణవేష్టివిలక్షణంబును శ్రీరంగవిమానప్రభావంబును సారార్థచంద్రికయునానందనిలయవైభవంబును బుణ్యకోటి విమానవైభవంబును జగన్నాథస్తవంబును నాదినాథస్తవంబును

లక్ష్మీనృసింహస్తవంబునుఁ దత్త్వత్రయగాథయు శతదూషణియు సర్వార్థసిద్ధియుఁ దత్త్వముక్తాకలాపంబును స్తోత్రభాష్యంబును వాక్యత్రయవివరణంబును న్యాయతిలకంబును న్యాసదశకంబును న్యాసవింశతియు భగవద్ధ్యానసోపానంబును నభీతిస్తవంబును వేంకటేశప్రపత్తియును నిగమపరిమళంబును గీతార్థసంగ్రహరక్షయును సచ్చరిత్రసంగ్రహరక్షయును బాంచరాత్రరక్షయును నిక్షేపరక్షణంబును రహస్యరక్షయు విషయవాక్యదీపికయు హరిదినతిలకంబును బరమార్థస్తుతియు దేహళీశస్తుతియు వరదరాజపంచాశతియు శ్రీవేంకటేశస్తవంబును సుదర్శనాష్టకంబును నాహ్నికంబును నచ్యుతశతకంబును నధికరణసారావళియు రహస్యనవనీతంబును దత్త్వనవనీతంబును సారసంక్షేపరహస్యంబును గణ్ణినుణ్ శిరుత్తాంబు వ్యాఖ్యానంబును జంద్రికాఖండంబును న్యాససిద్ధాంజనారూఢంబును దశావతారస్తోత్రంబును మతిస్తవంబును గోదాస్తుతియు శ్రీస్తుతియు యతిరాజసప్తతియు దయాశతకంబును ద్రవిడోపనిషత్సారంబును గరుడపంచాశతియు గరుడదండకంబును సంకల్పసూర్యోదయంబును న్యాయపరిశుద్ధియు న్యాయసిద్ధాంజనంబును గీతాసారంబును జతుశ్శ్లోకీభాష్యంబును గద్యత్రయభాష్యంబును దత్త్వదీపికయు నద్వైతఖండనంబును దృష్టినిరసనంబును దాత్పర్యచంద్రికయుఁ బాదుకాసహస్రంబును మీమాంసాపాదుకయు మీమాంసాభాష్యంబును యాదవాభ్యుదయంబును వేదార్థసారసంగ్రహవ్యాఖ్యానంబును హంససందేశంబును హయగ్రీవస్తోత్రంబును గోపాలవింశతియు రఘువీరగద్యయు మణిప్రవాళరూపం బగు నభయప్రదానసారంబును నష్టభుజాష్టకంబును కామాసికానృసింహాష్టకంబును దీపప్రకాశస్తవంబును మొదలుగాఁ గల ద్రవిడసంస్కృతరూపంబు లగు నసంఖ్యేయ గ్రంథంబులు, శ్లో॥ పరశ్శతంవాపి పరస్సహస్రం శ్రీవేఙ్కటాచార్యకృతాః ప్రబన్ధాః। తత్రాలమేకః ఖలు భుక్తిముక్త్యోః కార్త్స్న్యేన కస్తాన్ గణయేత్ప్రమస్తాన్ ॥ అనియెడు న్యాయంబున శ్రీవేంకటేశకవిప్రణీత ప్రబంధంబులు పరశ్శతంబులు పరస్సహస్రంబులు నందు భుక్తిముక్తులొసంగుటకు నొకటొకటియే సమర్థంబగు నన్నియు గణింప నెవ్వఁడు సమర్థుం డిట్లనేక మాయావాదివిద్వాంసుల జయించి దర్శనంబు నిర్వహించుచు శ్రీరంగాది దివ్యదేశంబులందు వసియించి కాలక్షేపం బొనర్చుచుండె నద్వైతసార్వభౌమాదిమాయావాదివిద్వాంసుల జయించి వారిని వైష్ణవులనుగా నొనరించినక్రమం బెట్టి దనిన వివరించెద. 90

సీ. అద్వైతసార్వభౌమాఖ్యమాయావాది, భాషించు నొక్కొక్క దూషణమున
కాగమాంతాచార్యుఁ డార్యులు మెచ్చ నూ, ఱేసి దూషణముల వ్రాసినట్టి
గంగాప్రవాహంబుఁ గరణిఁ బెంపారు తద్, భవ్యవిచిత్రవాగ్ధాటిఁ జూచి
యక్కజపడి భయ మంది పరాజితుఁ, డై నయమ్మాయి తదంఘ్రికమల
తే. మాశ్రయింప గురూద్వహుఁ డా ద్విజునకుఁ, బంచసంస్కారముల నాచరించి కరుణ

నర్థపంచక మెఱిఁగించిఽయా కృతిత్రయంబు బోధించె లోకత్రఽయంబు మెచ్చ.

సీ. ఆశిష్యమణికి వేఽదాంతియాఖ్యా నని, మహిత మాదాస్యనాఽమం బొనర్చి
రంగుగా నాలాయిఽర ప్రబంధంబులు, శ్రీరహస్యత్రియఽసారముఖ్య
నిఖిలరహస్యముల్ ఽ నిగమాంతయుగ్మము, నాగమాంతాచార్య ఽ లానతియ్య
నమ్మహాత్మునివల్ల ఽ నట్లు విశేషశా,స్త్రార్థము లన్నియు ఽ నరసి తెలిసి
తే. సకలసందేహములఁ బాసిఽస్వగురుచరణ,కమలముల చెంతవసియించిఽఘనతమించి
పుడమి వేదాంతియాఖ్యానుఽభూరియశము, గాంచి శ్రీవైష్ణవాంఘ్రులఽర్చించఁగనియె
ఆ. క్షితిని మేలునాఁట ఽ మతిమంతుఁ డౌచతు,ర్వేదపండితుండు ఽ వేదశిఖర
గురుఁ డుపన్యసించుఽగురుసప్తకత్త్యుల, కోడి మాఱుయుక్త ఽ లోనఁగలేక. 93

తే. దేవదేవరవారి కంఽ తేనివాసి, నైతి నని మ్రొక్కి తత్పద ఽ మాశ్రయింప
వేంకటేశార్యుఁ డాచతుఽర్వేదకృతిని, శాస్త్రవిధి వైష్ణవునిఁ జేసెఽజగతి మెచ్చ.

మ. కమలాక్షాత్ముఁడు వేంకటేశ్వరకవిఽక్ష్మాభర్తకక్షాత్రియిన్
క్షమ విద్వజ్జనవంచకున్ గెలిచి యఽజ్ఞానాంధు సర్వేశ్వరా
ఖ్యమతస్థాపకు మూఁడుకత్త్యలను వఽక్కాణించి గెల్వంగ వా
రు ముదం బొప్పఁగ నాశ్రయించిరి సుధీఽరున్ వేంకటాచార్యునిన్. 95

మ. భువి సోమేశ్వరభట్టనామకుఁడు చెఽప్పం గత్త్య లొక్కొక్కటిన్
చెవగా ముప్పదిరెండుదూషణములన్ ఽ ఛేదించు నయ్యార్య వా
గ్ధ్రువుఁ డీతం డని యెంచి యాద్విజుఁడు సఽద్భక్తిన్ భవాంభోనిధి
ప్లవ మాతత్పద మాశ్రయించె నిజరూఽపజ్ఞానసంసిద్ధికై. 96

శా. ఆకారుణ్యపయోధి సద్గురుఁడు దీఽవ్యత్పంచసంస్కారముల్
ఆకారత్రియ మర్థపంచకము నెఽయ్యం బొప్పఁ జేకూర్చి సు
శ్లోకద్రావిడవేదగుహ్యశ్రుతులన్ ఽ జొత్తిల్లుభాష్యద్వయిన్
సాకల్యంబుగఁ జెప్పి యాద్విజున కాఽచారంబు దెల్పెన్ దయన్. 97

క. సోమేశ్వరభట్టారకు, రామానుజయోగిరాజఽరాద్ధాంతాతి
ప్రేమాస్పదచిత్తునిఁగా, నీమాడ్కి ని జేసె వేంకఽటేశగురుఁ డిలన్. 98

సీ. ధర సర్వతంత్రస్వఽతంత్రుఁడు వరకవి, తార్కికసింహుం డుఽదారయశుఁడు
వేదాంతగురుఁ డనిఽవిని వేదకాశివా, గ్విజయభట్టాఖ్యుఁ డౌఽవిప్రుఁ డొకఁడు
బహువిధపుస్తకఽభారసమేతుఁ డై, వచ్చి శ్రీరంగముఁ ఽ జొచ్చి యందు
వేంకటాచార్యుల ఽ వీక్షించి మీతోడ, వాదాహవము సల్ప ఽ వచ్చి నాఁడ
తే. ననుచు వాక్రుచ్చిననువినిఽయమ్మహాత్ముఁ, డింటి మొగి వాదివిజయార్థఽమంటపమున
నమలము ద్రాసనాసీనుఁఽడై వసించి, వాదితోఁ డుత నేదాంతఽవాద మొందె. 99

సీ. చిన్మాత్ర మై నిర్విఽశేష మై నిర్గుణ, మైన బ్రహ్మము పరఽమార్థ మితర
మంతయు దబ్బఱఽ యని నిజమత మతఁ, డుగ్గడించి యనర్గఽళోపపత్తి

శత ముపనిషదుక్తిజాతసనాథము, తత్సాధనమును నుదాహరింప
వేదాంతగురుఁ డంత విని తదీయ గ్రంథ,మంతయుఁ దప్పకయనువదించి
తే. బలవదుపనిషదుక్తసంభావ్య మైన, బ్రహ్మతర్కసహస్ర ముపన్యసించి
చిదచిదీశ్వరసత్యత్వసిద్ధిపూర్వ, మతనిమతమంత ఖండించెనవని మెచ్చ. 100
వ. ఆక్రమం బెట్టి దనిన. 101
సీ. సకలప్రమాణముల్ సవిశేషపరములు, నిర్విశేషముఁ జెప్పనేర వెప్పు
డది గాన నిఖిలహేయప్రత్యనీకక, ల్యాణైకతాననారాయణునకు
శేషభూతము లైన చిదచిత్తులంగముల్,సర్వముల్ నిత్యముల్ శాశ్వతములు
తద్విశిష్టార్థబోధకము వేదౌఘంబు, గావునఁ బ్రామాణికంబు నిర్వి
తే. శేషచిన్మాత్ర మెట్లగుఁ జింత సేయ, నని గురుం డనెనిట్లిర్వు రలఁతపడక
యేడహోరాత్రములు పోరిరేకరీతి, జయపరాజయసంజ్ఞాప్రసక్తి లేక. 102
సీ. ఏడవరాత్రిని మూఁడుయామములపై, నరుణోదయమున సర్వాత్మకుండు
వేంకటేశ్వరుఁడు శ్రీవేంకటాచార్యరూ,పమున నావిప్రు స్వప్నమునఁ దన్నుఁ
బొడసూపి వేంకటేశుఁడ నేను బుడమి శ్రీ,మదనంతసూరికాత్మజుఁడ నైతి
నోరి నీయుక్తులం దార్కికయుక్తికి, యుక్తులు వేయి నే నుగ్గడింతుఁ
తే. గాన దేవీమనూపాస్తిగర్వ ముడుగు, మనివచించి తిరోహితుఁడయ్యె నంత
నతఁడుమేల్కాంచియక్కజమంది వెఱచి,స్నానసంధ్యాదులొనరించిస్వాంతమునను
ఉ. వేంకటనాథదేశికుఁడు విష్ణువు గావున నిట్టిసూరితో
నింకఁ బ్రసంగ మేటి కని యెంచి తదాలయ మొంది యందు ని
ష్పంకత నున్నవాగ్విజయభట్టమనీషికి స్వప్నగమ్యుఁ డౌ
వేంకటభర్తభంగిఁ గనిపించె గురుండు ప్రసంగశాలలోన్. 104
శా. ఆవిప్రుండు ప్రసంగశాల నిగమాంతాచార్యులం జూచి యో
దేవా శిష్యుఁడ నైతి నీ కనుచు నర్థిం దత్పదాబ్జద్వయీ
భావం బొప్ప భజింప నగ్గురుఁడు సంభావించి యచ్ఛాత్రునిన్
శ్రీవిష్ణుప్రియదాస్యతత్పరునిఁగాఁ జేసెన్ బుధుల్ మెచ్చఁగాన్. 105
వ. అట్లు కాశీవాగ్విజయభట్టారకుండు తనయెడ సుప్రసన్నుం డగు శ్రీవేదాంతదేశి
కుని యనుగ్రహంబువలనఁ బంచసంస్కారంబులు నర్థపంచకంబు నాకారత్ర
యంబునులభించినాలాయిరప్రబంధంబులుశ్రీరహస్యత్రయసారంబు మొదలు
గాఁ గలద్వాత్రింశద్రహస్యంబులును శ్రీభాష్యంబు నాలాయిరప్పడియు నధిక
రించి శ్రీమహాభాగవతధర్మంబు లన్నియుం దెలిసి విశేషపరిజ్ఞానపరిబృంహితాం
తఃకరణుండై కృతార్థుం డై సుఖం బుండె నయ్యవసరంబున. 106
తే. రంగనాథుని వీక్షించి రంగ ముడిగి, దేశికేంద్రుఁడు కంచి కేతెంచి యందుఁ
గరిగిరీశునిదీపప్రకాశికాది, భగవదర్చలు సేవించి భవన మొందె. 107

వ. అంత. 108

క. వేదాంతార్యుఁడు నిత్యము, వేదాంతవచోవిచారవిలసితమతి యై
మోదించుచుఁ బరవాదుల, వాదముల జయించుచుండె వరదుఁ డలరఁగాన్.

క. ధర నొకతఱిఁ దజ్జనకుని, తిరువధ్యయనంబు నాఁడు ధృతి వైష్ణవు లీ
గురునింటికిఁ బోవలదని, మఱుఁగున శపథించి రతనిమహిమఁ గనుట కై. 110

క. శపథముఁ జేసిన దెఱుఁగక, స్వపితృశ్రాద్ధమున గురుఁడు స్వాములఁ బిలువన్
నెప మిడి రాకుండిరి వా, రపరిమితజ్ఞానజలధి యార్యుం డటపైన్. 111

మ. సతతంబుం దన కర్చనీయచరణాబ్జాతున్ హయగ్రీవునిన్
యతిసుత్రాముని శ్రీశఠారిముని నయ్యార్యప్రధానుండు సం
తతశిక్షాస్వరసంపదుల్లసితతత్తన్నామమంత్రంబుల
స్తుతిభక్తి న్నుడువంగఁ గన్పడిరి వేదాచార్యు లాయూవురున్. 112

సీ. మొగలిపూరేకులజిగిచాయగలవాఁడు, వాజివక్త్రుఁడు బ్రహ్మవాది యొకఁడు
సుప్రసన్నాదిత్యసుందరశ్రీమూర్తి, ద్రావిడబ్రహ్మైకదాత యొకఁడు
పదునాఱువన్నెలపసిఁడికాంతులవాఁడు, బ్రహ్మసూత్రార్థతత్త్వజ్ఞుఁ డొకఁ
డమ్మహాత్మకునిచే నాహూతులై వచ్చి, యర్చితులై శ్రాద్ధ మనుభవించి

తే. దక్షిణాయుక్తతాంబూలదానములను, జేసి శ్రీపాదతీర్థము స్వీకరించి
వారినాద్వారమనిపి యార్యభక్తిఁ, బ్రక్రమ మొనర్చి చేమోడ్చెఁ బ్రాజ్ఞమౌళి.

క. అంతట నందఱుఁ గనుఁగొన, సంతర్హితు లైరి వార లచ్చట నావే
దాంతాచార్యులవైభవ, మంతయు వాక్రువ్వఁ దరమె యహిపతి కైనన్.

స్రగ్ధర. శ్రీవేదాంతార్యుఁ డంతన్ శ్రితజనవృతుఁడై శ్రీనిధిన్ రంగనాథున్
సేవింపం బూని కాంచీస్థితి విడిచి కడున్ సేమ మొప్పార నేఁగం
ద్రోనం దాకూర్చరిమిట్టన్ ద్యుమణి యడఁగ నంతన్ గురుశ్రాంతి దోఁచం
దా వర్షం బబ్బకున్నన్ దళివాకమనమిం దాను బస్తుండె రాత్రిన్. 115

మ. ఒక త్రైవర్ణికవైష్ణవాలయమునం దుద్భాసితద్వారవే
దిక మృద్వాస్తరణంబుపై గురుఁడు నిద్రింపంగ నాయింటిపె
ద్దకలన్ వేంకటభర్త దోఁచి మణివేత్రం బెత్తి తర్జించి మా
మక తేజోమయమూర్తి యాసుకవిసమ్రాణ్మౌళి నీయింటిలోన్. 116

శా. ఈమాడ్కి న్నుపవాస మున్నఁ గుశలం బె ట్లబ్బు నీ కంచు నా
శ్రీమంతుండు వచించి కన్పడక విచ్చేయన్ గృహస్వామి ని
ద్రామాంద్యంబుఁ దొలంగి తిన్నెపయి నిద్రాముద్రితుం డైనని
ష్కామున్ దేశికు శేషశాయి యగురంగస్వామిగాఁ గన్గొనెన్. 117

తే. వెఱచి వేవేగ వత్సము విడిచి కుడిపి, పాఁడియావును బితికి యాపాలు వేంక
టేశగురున కునర్పించి యింటిపెద్ద, యారగింపుము మాస్వామి యనుచు మ్రొక్కె.

కృప దళుకొత్తఁగ దాసుని, యపరాధము లోర్చి కావవయ్య మహాత్మా
నెప మొక టిడి మీ తిరుగుట, కపటరహితజనులఁ బోవఁ గాదె బుధేంద్రా.

ఉ. అప్పుడు తీర్థ మాడి గురుఁ డంగములన్ ద్విషడూర్ధ్వపుండ్రముల్
చొప్పడఁ దీర్చి పాలు మధుసూదనదేవున కార్యపంక్తి కిం
పొప్ప సమర్పణం బొదవి యుక్తముగా నవి యారగించి యం
దెప్పటియట్లు నిద్ర నొకయించుక చెందఁ బ్రభాత మేర్పడన్. 120

పద్మనాభవృత్తము.

తా సర్వతంత్రస్వతంత్రుండు మేల్కాంచి శ్రీమద్గురుశ్రీని జింతించి యంతం
గా పారనీరావగాహంబు గావించి కాల్యక్రియ ల్దీర్చి కల్యాణదృష్టి
న్నా సాత్త్వికుం జూచి యర్హోక్తులన్నిల్పి యచ్చో బయల్వెంది యా యా స్థలంబుల్
వేసారకం దాఁటి వేవేగ విచ్చేసి విఖ్యాతుఁ డారంగవిష్ణున్ భజించెన్.

చ. తరుణవయస్కుఁ డైనకవితార్కికసింహగురుండు భక్తితో
వరుసగ సంయమీంద్రశఠవైరిముఖార్యులఁ జూచి మ్రొక్కి యిం
దిరకుఁ బ్రణామ మార్చి జగతీసుఖదాయిని రంగశాయినిన్
గురుని హరిన్ భజించి శఠకోపముఁ దీర్థము నందెఁ బొందుగాన్. 122

భాస్కరవిలసితవృత్తము.

రంగమునను హరిగేహము లెల్లన్ రంగుగఁ గని చని గురుఁ డటమీఁదన్
మంగళతరకుశమంజులశయ్యన్ సూనితశయనుని రఘువరుఁ గాంచెన్
సంగతచలదళశాఖిశరీరున్ శాంతునిఁ దదనుజు నచట భజించెన్
అంగుగ నిజజనజాతసమేతుం డార్యుఁడు తిరునగరికిఁ జనుదెంచెన్. 123

వ. అయ్యనసరంబున. 124

సీ. సంశ్రితజనులతో సకలవాద్యములతో, స్వస్తిఘోషంబుతో సరససురభి
పుష్పమాల్యముల విభూషితం బైనశ్రీ, శఠకోప మాసత్త్వజలధి కెదురు
గా నాదినాథుఁడు కరుణతోఁ బనుప న,గ్గురువరుం డాశఠకోపమునకుఁ
జాఁగిలఁబడి మ్రొక్కి స్వకరాబ్జముల మోడ్చి, యతినమ్రుఁ డై యున్న నర్చకుండు

తే. మహితశఠకోపకుసుమదామంబులోన, గనతడుతలఁ దాల్చి ధన్యోస్మి యనివచించి
స్వామిశఠకోపసన్నిధి జనులతోడ, నాదినాథునిసన్నిధి కరిగి యందు. 125

తే. తామ్రపర్ణీనదీతీరధామగతుని, నాదినాథునిఁ గని కొనియాడి తీర్థ
మాల్యశఠకోపముఖబహుమతిలభించి, శ్రీశఠారాతిసన్నిధిఁ జెందియుండు. 126

ఉ. తల్లియుఁ దండ్రియున్ ధనము దైవతమున్ యువతీసుతాప్తులున్
ఎల్లసుఖంబులున్ యతిమహీంద్రుని దాసజనాళి కెద్ది సం
ఫుల్లసముల్లసద్వకుళభూషణ మెయ్యది యాశఠారి రం
జిల్లుపదాబ్జయుగ్మము భజించి నుతించి సుఖించె నార్యుఁడున్. 127

ఆ. మధురకవులు పుష్పమాల్యము తీర్థము, నియ్యఁ జేసి వేంకటేశగురున
కాదిగురుఁడు వైష్ణవాన్వయకూటస్థుఁ, డాశఠారియోగి యనియె నిట్లు. 128

సీ. ధర సర్వతంత్రస్వతంత్ర మహాబిరుదంబు నీ కగు శాశ్వతంబు వత్స
యతిరాజసిద్ధాంత మఖిలదేశములందు, వృద్ధిఁ బొందింపుమా విమలచరిత
యని విధించుశఠారియాజ్ఞను శిరసావహించి వీడ్కొని వేంకటేశగురుఁడు
విదితరామానుజవిజయధ్వజం బన, నల్లనల్లన సంశ్రితాళితోడ

తే. నరిగి సిరివరమంగల మనెడుదివ్య, దేశమున దేవనాథు నుతించి మించి
కూర్మిమీఱఁ దిరుక్కురుంగుడికిఁ జరిగి, పంచనంబులఁ గని మ్రొక్కి ప్రస్తుతించె.

ఉ. అంతటఁ దిర్వనంతనగరాదికదివ్యహరిస్థలంబు ల
త్యంతరతిన్ భజించి చని ధన్వపురంబున విష్ణుచిత్తుఁ ద
త్సంతతి యైన చూడికుడుతం గని మ్రొక్కి వనాద్రి కేఁగి వే
దాంతగురుండు సుందరభుజాఖ్యు రమాసఖుఁ గాంచి మ్రొక్కెడెన్. 130

స్రగ్విణీవృత్తము.

మాలిరుంజోలెసన్మందిరస్వామికిం, జాలఁగా మంగళాశాసనం బార్చి దా
సాళితోఁ గంచికయ్యార్యుఁ డేతెంచి శ్రీ, శాలియౌ దేవరాట్సద్మ మొందెన్ రహిన్.

క. తొండరడిప్పొడివాకిటఁ, బండితమండలవిభుండు ప్రణతుం డై వే
దండగిరివరము వలగొని, నిండుమతిన్ వరదుదేవినిం గన్గొనియెన్. 132

భుజంగప్రయాతవృత్తము.

భజించెం బెరుందేవిపాదాంబుజంబుల్, సృజించెం బ్రపంచప్రసిద్ధస్తవంబుల్
భుజించెం బ్రసాదాదిభోగ్యంబు లార్యుం, డజాతారియద్దేవియాజ్ఞన్ లభించెన్.

ఉ. జ్ఞానివరేణ్యుఁ డంతఁ జని శారదచంద్రముఖాబ్జు నత్తియూ
రా ననుశౌరినిం గని చిరంతనతచ్చరితంబులన్ రస
శ్రీనిలయోక్తులం బొగడి శ్రీశఠకోపపదాంబుముఖ్యస
న్మానముఁ జెంది హస్తిగిరినాథు ననాథసనాథుఁ గన్గొనెన్. 134

తోటకవృత్తము.

కరిశైలముపై ఘనకాలపయో, ధరమట్లు వెలుంగునుదారు హరిన్
వరదు న్ద్విరదేశ్వరవైరిహరున్, శరణొంది నుతించెను సౌమ్యుఁ డటన్. 135

మత్తకోకిలవృత్తము. సన్నుతింపఁ బ్రసన్నుఁ డై కరిశైలనాథుఁడు నీకు నేఁ
జెన్ను మీఱ సుతుండ నయ్యెద సిద్ధ మంచు వచించి దా
శొన్నసూరికిఁ దీర్థమున్ శఠకోపమున్ సుమదామముల్
అన్నియుం గృపఁ జేసి పంచిన నార్యుఁ డచ్చట వెల్వడెన్. 136

తే. మొదటఁ దన్నుఁ గటాక్షించి మోద మొసఁగి, యలరుదీపప్రకాశకుఁడాదిగాఁ గ
థావకథాష్టాదశస్థానపతులఁ జూచి, యమ్మహాత్ముఁడు తిరుపతి కరుగుదెంచె. 137

వ. ఇట్లగ్గురువరుండు కంచి వెల్వడి తిరువేంగడయాత్రాతత్పరుఁడై చని చని తిరుచ్చానూరను దివ్యదేశంబున.

ఉ. శ్రీకర మానుసువర్ణముఖరీతటజుష్టశుకాశ్రమంబునం 138
బ్రాకటపద్మపుష్కరిణిఁ బ్రాజ్ఞుఁడు స్నాన మొనర్చి ద్వాదశాం
గాకలితోర్ధ్వపుండ్రుఁ డయి యబ్జకరన్ అలమేలుమంగను
శ్రీకుని వేంకటేశుని భజించి చనెన్ వృషభాద్రిచెంతకున్.

మ. చను మీఁదం జనుదెంచి శ్రీపురములో శ్రీతిల్లగోవిందరా 139
జును సేవించి తదాజ్ఞ సత్కృతుల నచ్చోఁ గాంచి విచ్చేసి యా
ర్యనరేంద్రుండు నిజాంఘ్రిసంశ్రితులతో నాళ్వారితీర్థంబుఁ గ
న్గొని యందున్ మునిఁగెన్ సమంత్రకముగా గోవిందసంతుష్టిగాన్.

శా. కాలార్హక్రియ లాచరించి గురుఁ డాకాసారతీర్థంబునన్ 140
శైలం బంఘ్రుల మెట్టరా దనుచు నాతుఙ్గాంఘ్రింబుపై కెక్కె కే
శ్రీలోలున్ హృదయాబ్జపీఠములపైఁ జింతించునద్దివ్యసూ
ర్యాళిన్ శ్రీశఠజిత్కలిఘ్నముఖముఖ్యాం బ్రీతితోఁ గన్గొనెన్.

తే. నమ్మయాళ్వారిసన్నిధి నయ మెలర్ప, మోద మలరంగఁ దీర్థప్రసాదములను 141
బరమభక్తి లభించి విద్వన్మహేంద్రుఁ, డంజనాద్రియడిప్పడి కరుగుదెంచె.

ఉ. అందు నమస్కరించి గురుఁ డగ్గిరిపైఁ జనువేళ ముక్తుఁ డా
నందమయాఖ్యలోకమున నాగమహీట్ప్రియనంబుపైఁ జనుం
జందము దోఁదమందు బలుసందడి సేయఁగ నేఁగి దివ్యమా
కందము చెంత సంయమిశిఖామణినిం బొడగాంచి మ్రొక్కెడెన్.

వ. తదనంతరంబ. 143

చ. చని కనుమోఁలఁ గాంచె గురుచంద్రుఁడు కాంచనగోపురంబులన్ 144
గనకవితర్దులన్ మణివికారమహోన్నతసౌధపంక్తులన్
ఘనతరకాలకంఠకలకంఠశుకాకులకల్పవృక్షముల్
వినుతయశస్కవైష్ణవులవీథులు నాథునిదివ్యగేహమున్.

సీ. నిరుపమానందమైనిలయవిమానమ, ట్లవిదూరమునఁ గాంచి యంజలించి 145
తిరువీథిఁ దిరిగి యద్దేశికుఁ డేతెంచి, స్వామిపుష్కరిణిలో స్నానమార్చి
పుండ్రముల్ పండ్రెండు పాలుపారఁగాఁ దీర్చి, కాలోచితక్రియల్ గారవించి
యచ్చోట శ్రీవరాహస్వామి నీక్షించి, కొనియాడి శ్రీశఠకోపముఖ్య

తే. బహుమతి లభించి వేంకటపతినివేశ, బాహ్యమణిమయగోపురద్వారమునను
బసిఁడిగడపకు మ్రొక్కి లోపలికి జరగి, స్వర్ణబలిపీఠమున్న చోఁ జాఁగి మ్రొక్కె.

ఆ. భవ్యరంగమంటపమునకుఁ జేమోడ్చి, వచ్చి మాల్యముంచువావికడను
బూలసరులఁ జేర్చుశాలలోఁ గోపాల, బాలుఁ జూచి మ్రొక్కెఁ బ్రాజ్ఞమౌళి. 147

నారాయణాఖ్యశిఖరం, బొరసి కని మ్రొక్కి షణ్బహప్పడికడ నా
ధీరుఁడు ప్రణమిలి మేయాఱ్, శౌరిని గని మ్రొక్కి పొగడి చని యెనటపయిన్.
మానక తిరుమఠపల్లిని, శ్రీనిం గని మ్రొక్కి జరగి జితకలికలుషుం
డానందనిలయునామువి, మానముఁ బొడగాంచి మ్రొక్కె మాన్యులు మెచ్చన్.
సూత్రవతీశునిఁ జూచి మ్రొక్కిడి తొట్టి, తీర్థముఁ గ్రోలి యద్దేశికుండు
శ్రీభాష్యకారుల సేవించి నృహరికి, జోహారు సేసి తార్క్ష్యుని భజించి
జయవిజయులకు నంజలి సేసి లోఁజొచ్చి, రామా ని సీతాభిరాముఁ జూచి
యొప్పు మిూఱఁగ మలయప్పను గని మ్రొక్కి, వేంకటేశునిఁ గాంచి వినుతిసలిపి
. తీర్థశఠకోపచందనాదికములం ద,నంత యతిరాజుతో మలయప్పఁ డాత్మ
ధన్యకళ్యాణమంటపస్థానమునను, బొసఁగ నొడ్డోలగంబుండె బుధులు మెచ్చ.
. యతిరాజుతో మలయప్పఁ డగ్గురునకు, బహుమతి సేయించి పలికె నిట్లు
జీర్ణశ్రుతప్రకాశిక నుద్ధరించితి, వని చాల నాహ్లాద మంది యిప్పు
డనఘ శ్రీభాష్యసింహాసనాధిపతిత్వ, మిచ్చితి మది గాన యింక నీవ
ధరణి భాష్యప్రవర్తకుఁడవు గమ్మని, యతనిపై నొకపద్య మానతిచ్చి
తే. చాలబహుమతిఁ గావించి సాగఁబనుప, నతఁడు దిరుమలదిగివచ్చి యచటనుండి
తిరువహీంద్రపురమ్మున కరిగి యందు, దైవనాయకు సేవించి తగ నుతించె. 151
వ. ఆపద్యం బెయ్యది యన్న, శ్లో॥ శ్రీమాన్ వేఙ్కటనాథార్యః కవితార్కికకేసరీ।
వేదాన్తాచార్యవర్యో మే సన్నిధత్తాం సదా హృది॥ ఈశ్లోకంబు సాక్షాద్భగవన్ము
ఖోదితంబు గావున నుభయప్రపన్నుల కాదరణీయం బయ్యె,శ్లో॥ రామానుజద
యాపాత్రం జ్ఞానవైరాగ్యభూషణమ్। శ్రీమద్వేఙ్కటనాథార్యం వన్దే వేదాన్త
దేశికమ్॥ అనియెడియీతనియను వేదాంతదేశికునియవతారసమాప్త్యనంతరకా
లంబునందుఁ గాలమేఘుయతికల్పితం బయ్యెఁ గావునఁ బ్రపన్నజనైకదేశనిషే
వ్యం బయ్యెనిఁక శ్రుతప్రకాశికాజీర్ణోద్ధారణక్రమం బెట్టి దనిన యథాశ్రుతంబు
గా వివరించెదఁ గూరేశగురునప్తయు శ్రీపరాశరభట్టారకుననుజుండునగుశ్రీరా
మపిళ్లకుం బౌత్రుండును వాగ్విజయభట్టారకునకుం బుత్రుండునై సుదర్శనభట్టా
ర్యం డనియు శ్రుతప్రకాశికాచార్యుం డనియుఁ దిరునామంబు గల శ్రీవేదవ్యా
సభట్టారకుండు శ్రీభాష్యంబునకు శ్రుతప్రకాశికయని తిరునామంబు గలషట్త్రిం
శద్గ్రంథబంధురం బగువ్యాఖ్యానం బొక్కటి పట్టుటాకుల లిఖియించి తీర్చి వ్రా
యం దలంచుచున్న సమయంబున. 152
మ. ఇరుపార్శ్వంబుల శ్రీధరల్ గొలువఁగా నీరాజువేలార్యులా
కరణిం దన్ను భజింప నొక్కపుడు రంగస్వామి విచ్చేసి ము
క్కరపై సింగరికోవెలన్ సకలదృక్సంతుష్టిఁ గావింప న
త్తఱి సేవించి యొకమ్మహర్షవశచిత్తం బొప్పఁగా నిట్లనెన్. 153

సీ. స్వామి యీవైష్ణవసంఘంబుతో నేను, బ్రకృతిబంధముఁ బాసి పరమపదముఁ
జెంది నిన్నెప్పుడు సేవింపఁగల నని, యాయమ్మ ప్రపదన మాచ్చినంత
నాకస్మికంబుగా యవనతురుష్కాది, బలము లేతెంచి యాభాగవతుల
ధర్షింపఁ బూన వేదవ్యాసభట్టార, కాదిమహాత్ము లయ్యవసరమున
తే. ద్రవిడసంస్కృతరూప మాదర్శనంబు, వృద్ధిఁ బొందింప లోకార్య వేంకటేశ
దేశికుల వృద్ధబాలకదేహయుతుల, నుండ నియమింప వారుండి రొక్కచోట.
సీ. అంత రంగేశుఁ డాయవనతురుష్కాది, బాధోపధిని భాగవతవరులకుఁ
బండ్రెండువేలకుఁ బరమపదం బిచ్చి, యాసాధ్వి ప్రపదన మంతఁ జేసె
నంత శ్రీవేంకటేశార్యుఁ డభీతిస్తవం బానతియ్య నబ్బలయుతులకు
ననపరాధులఁ జంపుటన్యాయ మని పర, మాత్ముఁడు దెలుప వా రట్లుదెలిసి
తే. యనపరాధు లనాథులు నతిభయార్తు, లైన దాసరిబాఁపల హతి యొనర్చి
యేమిఫలము లభించెద మిచట నచట, ననుచు రోసి వధింపక యరిగి రంత. 155
సీ. అంతఁ గొన్నిదినంబు లరిగినపిమ్మట, సాధ్వి సుదర్శనాచార్యజనని
యేతెంచి శ్రీవేంకటేశార్యు నీక్షించి, ప్రాజ్ఞ మత్సుతుఁడు శ్రీభాష్యమునకు
వ్యాఖ్యయొక్కటి పట్టుటాకులపై వ్రాసి, తీర్చి వ్రాయకమున్నె ధీర యిట్టి
యవనాద్యుపప్లవవ్యాజముచే మహా, భాగవతులతోడఁ బరమపదముఁ
తే. గాంచెఁ గావున మాయింటకడకు వచ్చి, చూచి యాగ్రంథ మంతయు సుష్ఠు పఱచి
వృద్ధిఁ బొందింపు మని పల్కి వేశ్మమునకు, నమ్మహాత్ముని దోడుక యరుగు దెంచి.
సీ. భూమిగుప్తము లైనపుస్తకంబులఁ దెచ్చి, యద్దేశికున కిచ్చి యాత్మపౌత్రు
బాలు వేదాచార్యభట్టారకునిఁ జూపి, యితనికి శ్రీభాష్య మీవె నుడువు
మని యప్పగింప నయ్యార్యుఁ డాయమ్మతో, నట్లొనర్చెద నని యానతిచ్చెఁ
బ్రథమసూత్రమునకుఁ బదివేలగ్రంథము, వ్యాఖ్యయొక్కటిముందు వ్రాసియుంటి
తే. కూరనాథునిసత్త యీగురువరేణ్యుఁ, డిమ్మహాత్ముని వ్యాఖ్యపై నింక నేను
వ్యాఖ్య సేయంగఁ దగదని యాత్మ నెంచి, నిలిపి తనటీక కా వ్యాఖ్య నే గ్రహించె.
సీ. జీర్ణశ్రుతప్రకాశికఁ గొని గురుఁ డందుఁ, బ్రామాదికంబులఁ బరిహరించి
చాల విమర్శించి చక్కఁగా వ్రాయించి, యాగ్రంథమంత భాష్యంబుతోడ
భవ్య వేదాచార్యభట్టను కెఱిఁగింప, నతఁ డాత్మపుత్రశిష్యాళి కొసఁగెఁ
గాన శ్రీభాష్యసంగతి వాదిభీకర, గురునితో వారికి జరగదయ్యె
తే. జీర్ణమైనశ్రుతప్రకాశికను మగిడి, యంచితంబుగ ని ట్లుద్ధరించుకతన
నవని శ్రీభాష్యసింహాసనాధిపత్య, మమరె వేదాంతగురునకవ్యాహతముగ 158
చ. ఇల నలరారు నత్తిరువహీంద్రపురంబున కేఁగి యచ్చటన్
నెలకొను దైవనాయకుని నిస్తులభక్తి భజించి తద్యశో
విలసిత మాస్తవం బొకటి వేడ్క వచించి బుధేంద్రచంద్రుఁ డా

స్థలమున నాత్మహస్తములఁ ద్రవ్వె శుభోదకపూర్ణదీర్ఘికన్. 159

ఉ. ఆసలిలాశయంబుకడ నద్భుత మా తిరునందనాటవిన్
భాసురపుష్పవృక్షముల భవ్యము లౌతులసీవనంబులున్
దాసులతోడఁ జేసి సతతంబు లసత్తులసీసుగంధనా
నాసుమదామసంఘములు నాథున కార్యుఁ డొసంగె నచ్చటన్. 160

శా. ఆలోఁ గొన్నిదినంబు లచ్చటను వేదాంతార్యుఁ డర్హంబుగం
గాలంబందు సుగంధిచిత్రసుమనఃకైంకర్యమే చేసి శ్రీ
ఖ్యాలోలుం డగుదైవనాయకుని కాకైంకర్యముల్ సల్ప సు
శ్రీల స్వాముల నిల్పి తాను జని కాంచిన్ గాంచి యం దుండఁగాన్. 161

వ. అయ్యవసరంబున. 162

క. కోలాహలాహ్వయుం డగు, హాలాహలవైద్యుఁ డొక్కఁ డత్యుగ్రవిష
వ్యాళములను కొని యగ్గురు,హేళిం బొడగాంచి యతనికి ట్లని పలికెన్. 163

పద్మనాభవృ. నీసర్వతంత్రస్వతంత్రత్వమీమీఁదనీవిననున్ గెల్చి నెగ్గించుకొమ్మా
రోసామినీవేదశాస్త్రాలుగావీమహోగ్రాహులనోర్చి దుర్వ్వహాయంచుఁబల్కన్
ఆసాధుదేవేంద్రుఁ డామాట లాలించి యాత్మాలయద్వార్బహిర్వేదియందున్
నీసర్వశక్తిన్ మహిం జూపురా యంచు నిర్భీతి మృద్వాసనాసీనుఁ డయ్యెన్. 164

వ. అప్పుడు. 165

భాస్కరవిలసితవృత్తము.

దారుణవిషభుజగంబుల వాఁ డాధార్మికకులనుతుఁ డగలఁగఁ బంపన్
సారెకు ముఖముల సాంద్రవిషాగ్నిజ్వాలలు దొరుఁగఁగ జరగి య వెల్లన్
గారుడమణిఁ బొడగాంచినయట్లాకల్మషరహితునిఁ గని కనుమోల్లన్
బీరము దొలఁగి ఫణంబులనేలన్ వ్రేలఁగఁబడిఁ దమకడిఁది యడంగన్. 166

స్రగ్విణీవృత్తము. అంతఁ గోలాహలుం డాభుజంగాళి వి
భ్రాంతిమై నున్న ధీరంబు లౌమంత్రముల్
కాంతగీతాఢ్యనాగస్వరం బందు బల్
వింతగా నూఁదుచున్ వేడ్కతో నాడఁగన్. 167

సుగంధివృత్తము. మాయదారి యైనవానిమంత్రశక్తిఁ బాము లా
హ్వాయనంబుఁ జెంది యమ్మహాత్ము నగ్గురూద్వహున్
డాయలేక పూత్కృతియావిడంబమాత్ర మొంద వాఁ
డాయెడన్ స్వశక్తిఁ జూపి యార్యమాళి కోడియున్. 168

మహాస్రగ్ధరా వృత్తము.

చని నే నింకన్ మదీయస్థలమున మఱియున్ సర్వమంత్రౌషధంబుల్
గొని తీక్ష్ణక్ష్వేళదంష్ట్రాంకుశపరుషమహాఘోరదర్వీకరాళిం

జనువొప్పం బట్టి షణ్మాసములకు మరలన్ స్వామి యేతెంతు సత్వం
బనుచుం గోలాహలుండా యనఘగుణనిధి న్నార్యదేవేంద్రుఁ బల్కెన్.

ఉత్సాహవృత్తము. ఇల మహాత్ముఁడైన వేంకటేశసూరిపైనిఁ దాఁ
జలము మీఱఁ బంచు ఘోరసర్పసంఘముల్ కృత
ఘ్నులకుఁ జేయులగ్గులట్లు కుంఠితంబులై చెడన్
అలసి వాఁడు దేశ మొందె నన్యసాధనాప్తికై. 170

సీ. మళయాళమున మణిమంత్రమహౌషధు, లార్జించి గోలాహలాహ్వయుండు
మహాదరణ్యములందు మలయదర్దురసహ్యా, పృథ్వీధరములందు బిలములందు
దారుణదృగ్వ్యాలదంష్ట్రాగ్రఫూత్కార, జిహ్వావిషంబు లాజిహ్మగములఁ
బట్టి పెట్టెలఁ బెట్టి బంధించుకొని వచ్చి, కంచియం దొకతోఁటకడ వసించి
తే. యశుచివేళలఁ గాని యీయార్యవరుని, గెలువలేనని తనమదిఁ దలఁచి యంత
నమ్మహాత్ముని యభ్యంజనావసరముఁ, దెలిసి వాకిటి కేతెంచి పలికె నిట్లు. 171

స్వాగతవృత్తము. కోరి నిన్నుఁ గనఁ గోలాహలుఁడన్, ధీర నేఁ డరుగుదెంచితి నాతో
మాఱుమాటనక మామక విద్యన్, బీర మొప్పఁగ నిపింపఁగ రమ్మా.

తోటకవృత్తము. అనివాఁ డనిన న్విని యాయనఘా, గ్రణి తాన మొనర్చినఁగాని నినుం
గననొల్లను బొమ్మనఁ గ్రక్కున వాఁ, డు కూలుఁడ పోలెను నట్లరిగెన్.

స్రగ్ధరావృత్తము. అంత న్గోలాహలుండా యనఘునకొక కీడాచరింపంగ నాత్మ
స్వాంతంబం దెంచి గోష్ఠ్యస్థలి నొకసరసి న్వాంశికంబై నకోగ్రవిం
గాంతం బానీరుగ్రోలం గవికులపతికి న్గర్భ మొక్కింత నొవ్వం
జింతాక్రాంతుండుగా కాశ్రితతతికి నిటుల్ శ్రీమదార్యుండు పల్కెన్.

భుజంగప్రయాతవృత్తము.

అహిగ్రాహికోలాహలాఖ్యుండు వాఁడా, గ్రహం బొప్ప నెందేమి గావించెనో కో
రహీ నీరు వీక్షించి రండంచు విద్వన్, మహేంద్రుండు పంపించి నం బోయి రార్యుల్.

మత్తకోకిలవృత్తము. వానిఁ జూచినవారు సెప్పిన వైష్ణవాగ్రణి వాని య
జ్ఞానకృత్య మెఱింగి తత్కుఁ జయ్యనం బిలిపించి యీ
మ్రానికంబము దూటుపుచ్చుము. మాంద్య మందక వేగమా
చానతిచ్చిన వాఁడు వేడుక న ట్లొనర్చిన పిమ్మటన్. 176

మానినీవృత్తము. కన్నుల ముంగలఁ గంబము రంధ్రముఁ ఖమ్మున జాఱుద కమ్ముర్ఘురు
పన్నగ మేదినిపైఁ బొరలంగ విభక్తకుఁ గాత్మిక బాధ చెడన్ [ల్
బన్నము లొందును బాఁపడు మజ్జల పానము చేన నిభావములో
నెన్నుచు వచ్చి యహీంద్రుఁడు సూరిమహేంద్రు నరోగుర హంగనియెన్.

కరిబృంహితవృత్తము. శైలమునఁ దలదర్వు లమరఁగ దాసుఁడను కృతిఁ దట్టఁగాన్
మైలతఱి యిది మంత్రబల మతిమంద మగు గురువౌళికిన్

హేల నిపుడు జయింతు ననుచు బుధేంద్రు వెలువడిరమ్మనర్
లీల విమతుని లెక్కసేయక లేచె గురుం డరిపీడకై. 178

కవిరాజవిరాజితవృత్తము.

కృతికవి తార్కికకేసరియింటి మొగిన్ విషవైద్యునొకం గని యా
క్షితి గిఱు లేడు రచించి యట న్నొకచెన్నగుపీఠి రచించి శుభా
తతమతి శిష్యుడు తైలము చేం దలం దట్టుచు నుండంగం దా నిట్లై
చతురతం బంపుమి సర్పకులం బింక జాంగలికాతురు జాల ననన్. 179

వ. అప్పు డమ్మునీషిభాషితంబులు లాకర్ణించి విషభిషగ్వరుండు రోషభీషణాకారుండై యతితీక్ష్ణవిషంబు లగు నాశీవిషంబులం బనిచె నంత. 180

శాలినీవృత్తము. పన్నగనవ్విషవైద్యుండు పంచునభవ్యములౌ బహుపన్నగముల్
మున్ను ఖరాదికమార్గులు శ్రీరఘుముఖ్యునెదుర్కొనిమూఢత చే
జన్నగతి న్గురుచంద్రునింగన్గొనం జయ్యన వచ్చి వెస న్గిఱులం
జెన్నుగ దాసి కసిం బుసకొట్టుచుం జిందఱవందఱం జెంది చెడన్.

సీ. గజ్జెలు గల్లని కాళ్ల మ్రోయంగ వ్రేళ్ల, నుచితమణ్యూర్మిక లుల్లసిల్ల
నడుమున బదనికల్ బెడంగొంద ముంజేత, ఘననవలోహంపుంగడియ మొప్ప
నాత్మబాహుస్థమోహనపించ మసియాడం, దిరుమణి నుదుటను దేజరిల్ల
సిద్ధక్రియలు కొన్ని శిరమున మెఱయంగ, మళయాళకేరళమంత్రములను

తే. రాగయుతముగ నాగస్వరమునం బాడి, లయదొలంగక నాడుకోలాహలుండు
పంచుబలుపాములొక్కొక్కబరిని దాంటి, మంత్రశక్తిని మురలక మడిసెనంత.

పృథ్వీవృత్తము. అనేకవిధసర్పసంహతులు డ్రెళ్లం గోలాహలుం
డనంతరవిధాన మే మనుచు నాత్మం జింతించుచున్
ఘనీభవదుపాయ మొక్కటి లభించి ధైర్యస్థితిన్
మనం బలరం జేసె నమ్మనుజు లంద ఱీక్షింపంగాన్. 183

సీ. అతిదీర్ఘదేహ మత్యంతతీక్ష్ణజ్వాళ, మతిబల మతిరోష మతులశక్తి
గిరినాగ మిది నీదుగిఱిగింత లంటక, కఱచును సాగి నీశిరము నిక్క
మనుచు నగ్గురుని కా యహితుండికుండు పల్కి, విడిచి మాయహి వెను వెంటమంత్ర
కలితగంభీరనాగస్వరం బూదుచు, నాడుచుం జనంగ నయ్యహివరంబు

తే. గిఱులనంటక నగసి యగ్గురుని శిరముం, గఱువ గమకించి మొదవ గిఱికి నడుమ
నైదుశకలములై పడి యసువు లుడిగి, సకలమనుజులు చూచి యాశ్చర్యమంద.

ఉ. ఆయహితుండికుండు సమయాహిలయంబున కార్తిం జెందియున్
ఆయనఘప్రభావమున కద్భుత మొందియు వెంతియున్ ధృతిం
బాయక బల్కరండమునం బ్రాణపదంబున నుంచి దాంచున
త్యాయతవీర్య మల్పతను వైనహిని గనిపించి యిట్లనెన్. 185

చ. ఇది మిడినాగ మియ్యహి బుధేంద్ర డవాగ్నిసదృగ్విషంబుఁ బం
చెద నిది నీదుప్రాణములఁ జేర్పుచున్ ధ్రువ మంచుఁ బల్కు దు
ర్మదుఁడు నరేంద్రుఁ డబ్బుధపురందరుపాలికిఁ బోవఁ బంచ ని
ర్మదుని గురుం గనెన్ విషపుమంటలఁ గ్రక్కుచు నాయహీంద్రమున్. 186
క. గిఱిగిఱికి గణిపెండంగము, ధరఁ దెగి పడ నైదుగిఱుల దాఁటి జరగి యా
యురగం బాఱవగిఱిలో, దిఱదిఱఁ దిరుగంగఁ జూచి దేశికుఁ డంతన్. 187
తే. గ్రుక్క ద్రిప్పక వచియించెఁ గురుఁడు గరుడ,దండకం బంత నాసర్పఘాటియుడిగె
గరుడపంచాశతిస్తుతి గురువరేణ్యుఁ, డానతియ్యంగ విని పన్నగాశనుండు.
ఆ. సుప్రసన్న బాలసూర్యునట్లుండఱ, కన్నుఁగవకు నెదుటఁ గానఁబడుచు
మింటినుండి వచ్చి మిడినాగమును గొని, చనియె జనులు గురుని సంస్తుతింప.
వ. అప్పు డగ్గురుం డాకోలాహలున కిట్లనియె. 190
క. ఈలా బిరుదులు నీ కేఁక, నేలా యివి దాలఁగు మని బుధేంద్రుఁడు పలుకం
జాలావినయం బలరఁగఁ, గోలాహలుఁ డనియె నిట్లు గురుచంద్రునకున్. 191
సీ. వేంకటేశుండవో విహగేశ్వరుండవో, ఫణిరాజవో మర్త్యభావ మొంది
కనఁబడుచున్నావు గావున మును రామ,సౌమిత్రిరూపి యాశౌరికడకుఁ
జనుదెంచి నాగపాశవ్యథఁ బాపిన,గతి విష్ణురథుఁడు నీకడకు వచ్చి
మిడినాగమును గొని మింటిపై కెగసెను, గాన దేవుఁడ వీవు కలుషరహిత
తే. యుర్వి నీమంత్రశక్తికే నోడలేదు, గాన బిరుదము లివి నేను మాన నార్య
యనుచువాఁడనవినీతి మాడిగురుఁడు,వానిబహుమతిసేయించి పనిచెఁ గృపను.
తరళవృత్తము. కరిగిరీశుఁడు ముస్వరం బిడెఁ గాన సద్గురువర్యకిన్
వరదునంశమునం గుమారుఁడు వైదికాగ్రణి కంచిలో
నరులు మెచ్చ జనించి శ్రీనయనారుదేశికసంజ్ఞయున్
వరదుఁ డన్తిరునామము న్గని వాసి కెక్కె మహీస్థలిన్. 193
శా. అంతన్ రంగముఁ జెంది యందు నిగమాంతార్యుండు రంగేశునిన్
సంతుష్టిన్ నయనోత్సవం బలర నశ్రాంతంబు సేవించుచున్
అంతేవాసులకున్ యతీంద్రకృతభాష్యార్థం బెఱింగించుచున్
శాంతు ల్మెచ్చ దినంబులన్ జరుపుచున్ స్వస్థాత్ముఁడై యుండఁగాన్. 194
మ. జగదార్యుం డొకనాఁడు రంగపతియంచత్సన్నిధిన్ వేంకటే
శగురుం గన్గొని వేయుశ్లోకములచే శౌర్యంఘ్రిమాహాత్మ్యమే
తగ నీవే మన మిర్వురం దొకర ముద్యత్సిద్ధరాముఖ్యవృ
త్తగతిం జెప్పఁద మంచుఁ బల్క విని వేదాంతాత్మకుం డిట్లనెన్. 195
శా. స్వామీ దేవరవారు శౌరిచరణాబ్జాతప్రభావంబు ని
స్సీమోదారగభీరవృత్తములచేఁ జెన్నొప్ప వర్ణింపుఁడీ

యీమీఁదాసుఁడు నేర్చుచున్నకరణి. ఽ శ్రీరంగరాట్పాదుకా
భూమిం జెందఁను వేయుపద్యములచేఁ ఽ బొల్పొంద నీరాతిరిన్. 196

ఉ. అంత జగద్గురుండు నిగమాంతగురూక్తుల నాలకించి యే
కాంతమునం బ్రభాతసమయావధిగా హరిపాదవైభవై
కాంతములైనపద్యముల ఽ నైదుశతంబుల నానతిచ్చె వే
దాంతగురూద్వహుండు నిలయంబున నిద్దురఁ జెందె నంతటన్. 197

చ. సరసుఁడు రంగశౌరి తనసన్నిధిఁ గేశవసూరిరూపి యై
త్వరఁ జని నిద్రఁ గొన్నకవితార్కికసింహునిఁ దట్టి లేపి యీ
వఱ కిటు లూరకుండితివి ఽ పశ్చిమరాత్రి ఘటిల్లె నింక నేఁ
ద్వరితముగా లిఖించెద నుదార వచింపుమి వేయిపద్యముల్. 198

క. అక్కవితార్కికకేసరి, యక్కవిత వచింపఁ గేశవార్యుఁడు మూఁడు
మ్ముక్కాలుగడియలో బుధు,లక్కజపడఁ బాదుకాసహస్రము వ్రాసెన్. 199

తే. అంతఁ గేశవార్యుఁ డంతర్హితుం డైన, నార్యుఁ డితఁడు స్వామి యనుచుఁ దెలిసి
విస్మయంబుఁ జెంది ఽ వేవేగ కావేరిఁ, దీర్థమాడఁ జనియెఁ ఽ దెలివి మించ.

మహాస్రగ్ధరావృత్తము.

చని తీర్థం బాడి యచ్చో ఽ సమయభగవదాజ్ఞావిధుల్ సేసి యంతన్
ఘనుఁ డామ్నాయాంతసూర్యాగ్రణి భువనగురుక్ష్మాపతిం జూచి సాష్టాం
గనతిం గావించి యాలోకగురునకు సమగ్రప్రబంధంబు జూపం
గొని యాలోకార్యుఁడున్ గన్గొని తనమదిసంకోచ మొక్కింత చెందెన్.

ఉ. అంతఁ దదింగితం బెఱిఁగి ఽ యాశ్రుతిశేఖరదేశికుండు శ్రీ
కాంతునిపాదుకాద్వయము ఽ కారికుమారకుఁ డయ్యె నగ్గురు
స్వాంత మెఱింగినట్టి గురుచంద్రుఁ డితం డఖిలార్థవేది యీ
శాంతుఁడు సంతసించుటకుఁ ఽ జాఁగిలి మ్రొక్కెద నంచు మ్రొక్కెడెన్. 202

వ. అట్లు సాష్టాంగదండప్రణామం బాచరించి, శ్లో॥ సూతే సూకరయువతి స్సుతశత మత్యన్తదుర్భగం ఝడితి। కరిణీ చిరాయ సూతే సకలమహీపాలలాలితం కలభమ్॥ అనియెడిశ్లోకముఖంబున మహాత్మా సూకరయువతి యత్యంతగర్భనిర్భాగ్యం బగుసుతశతం బతిశీఘ్రంబుగ నీనును గరితరుణి పండ్రెండుహాయనంబులు గర్భంబు ధరియించి సకలభూపాలలాలనీయం బగుకలభంబుఁ గాంచుఁ గావున నవిచారితరమణీయం బగుమదుక్తపదుకాసహస్రంబు విధిశివసనకాదిమహాయోగీంద్రులకైన ధ్యానంబునకతిదూరంబయినభగవత్పాదారవిందయుగళంబు విషయంబుగా మించే నానతియ్యంబడినవరసాలంక్రియాలంకృతంబై మృదుమధురగంభీరపదగుంభితంబై మహోదారార్థపరిపూర్ణంబై సమస్తనుశ్లోకశ్లాఘనీయంబై పంచశతశ్లోకఘటితం బగుప్రబంధంబుతో సాటి యగునే యని మగిడి

సాష్టాంగంబుగ సేవించిన జగద్గురుండును నమ్మహాత్మునిభాగవతనిష్ఠకు విస్మయం బుఁ జెంది పరితుష్టాంతరంగుండై గ్రుచ్చి యెత్తి కౌఁగిటఁ జేర్చుకొని వత్సా నీవు రామానుజవిజయధ్వజభూతుండవై తదీయసిద్ధాంతనిర్ధారణసార్వభౌముం డవై వేయిహాయనంబులు మనుమని యనుగ్రహించి పనుప నవ్వేదాంతాచా ర్యుండును నిజనివాసంబునకుం జని సుఖం బుండె నంత. 263

మ. ధనకాంక్షన్ మును విప్రు లిద్ద రలవిద్యారణ్యులం జూచి వ
చ్చినకార్యం బెఱిఁగింప నాద్విజుఁడు వారిన్ వేంకటేశార్యుఁ డ
ధనవంతుం డతిదాత కంచిఁ గలఁ డాతం డిచ్చు మీ కీప్సితం
బని పంపం జన వారు గన్గొనిరి వేదాంతార్యు నాకంచిలోన్. 264

చ. కని నిగమాంతదేశికుని గౌరవ మొప్ప నమస్కరించు నా
వినయపరత్వమామరుల వేదశిరోగురుఁ డేమి కారణం
బున నిటు కేఁగుదెంచితిరి పొల్పమరన్ వచియింపుఁ డన్న వ
చ్చినపని వార లున్నగతిఁ జెప్పి రమానుమశక్తిశాలికిన్. 265

వ. అట్లు గురుపురందరుం డాబ్రాహ్మణులవలనఁ దదాగమనకృత్యం బంతయు నెఱింగి వారి నుద్దేశించి, శ్లో॥ న మే పిత్రార్జితం కిఞ్చి న్న మయాచార్జితం వసు । అస్తి మే హస్తిశైలాగ్రే వస్తు పైతామహం మహత్ ॥ అనియెడిశ్లోకముఖమ్మున విప్రులారా యస్మత్తాతపాదులచే సంపాదితం బైన యర్థంబు మాకు లేదు మాచేనార్జితం బగు వసుచయం బైన మాయెడం గానంబడదు పైతామహం బగు మహావస్తు వొక్కటి హస్తిశైలాగ్రంబున మాకుఁ జూపడుచున్నది కావున మీ యభీష్టంబు సిద్ధించు నని పలికి వారి నీప్రొద్దిచ్చట నుండుఁ డని నియోగించి మధ్యాహ్నసమయంబునఁ గృతస్నానుండై ద్వాదశోర్ధ్వపుండ్రంబుల ధరియించి తత్కాలోచితశౌరిశాసనంబులఁ జెల్లించి భగవదారాధనం బొనరించి శ్రీహయగ్రీవముఖనిర్గతం బైన పయఃఫేనామృతం బారగించి తచ్ఛేషస్పర్శంబుచే నర్థిభాగ్యానుగుణంబుగా లబ్ధం బైన నిస్తుషచణకధాన్యసముదాయంబు హేమింపనాశుద్ధసువర్ణం బంతయు నావిప్రుల కొసంగ వా రత్యంతప్రహృష్టాంతరంగులై యమ్మహాత్మునకు సాష్టాంగప్రణామంబు లాచరించి యగ్గురువరునిచే ననుజ్ఞాతులై చని విద్యారణ్యుల సముచితప్రకారంబుగాఁ గనుంగొని యద్ధనం బతనికిం గనిపించి మునీంద్రా నీయనుగ్రహంబుచే నిద్ధనంబు లభించితిమని యతనిం గొనియాడి యథేచ్ఛం జనిరంత విద్యారణ్యుండు విస్మయం బంది వేదాంతాచార్యుండు భగవదంశావతీర్ణుం డని నిశ్చయించి యద్దేశికున కంజలి యొనర్చె నంత మఱి యొకవాసరంబునందక్షోభ్యమునులకు నావిద్యారణ్యులకును తత్త్వమస్యాద్యుపనిషద్వాక్యంబు భేదపరం బనియు నభేదపరం బనియును వివాదంబు ప్రసక్తం బైన నొండొరులు బెండుపడక దండిగాఁ గొండొకదినంబులు గజగ్రహంబులు

పోరినగతి వాక్కలహకేళీకుతూహలాయమానమానసులై బహుప్రకారంబుల యుక్తిప్రమాణంబులుపన్యసించుచు జయాపజయంబుల నిర్ణయింపంజాలక వేదాంతాచార్యులమాహాత్మ్యంబునకు సమ్మతించి తమతమయుక్తిప్రమాణంబులన్నియు నమ్మహాత్మునిపాలికి లిఖియించిపంపనయ్యభిజ్ఞశిఖామణియవి యన్నియు విమర్శించి, శ్లో॥ అసినాతత్త్వమసినాపరజీవప్రభేదినా। విద్యారణ్యమహారణ్యమక్షోభ్య మునిరచ్ఛినత్ ॥అనియెడుశ్లోకముఖంబునం బరమాత్మజీవాత్మలకుం బరస్పరభేదసంపాదకంబగు'తత్త్వమసి' యనియెడియతినిశితఖడ్గరత్నంబుచే విద్యారణ్యమహారణ్యం బక్షోభ్యముని ఛేదించెనని వ్రాయించి వారికడ కనుప వారు వీక్షించిపరస్పరవివాదంబు లుడిగిరి మఱియొకదినంబున గాఢాంధకారవ్యాప్తంబైన రాత్రిభాగంబునందు శ్రీవైష్ణవధర్మాభిజ్ఞులగుకొందఱు వైష్ణవులుతదీయమహావైభవంబున కసహిష్ణులై ద్వారదేశోర్ధ్వభాగంబునం దుపానహద్వయంబు వ్రేలంగట్టింప భగవత్సేవ యొనర్చి మరలి యేతెంచి నిజమందిరంబుం జొచ్చుసమయంబునం దనయుత్తమాంగంబు దగుల నెఱింగి క్షమాసారుండగు నగ్గురువరుండు॥ శ్లో॥ కర్మావలమ్బకాః కేచిత్కేచిత్ జ్ఞానావలమ్బకాః। వయన్తుహరిదాసానాంపాదరక్షావలమ్బకాః॥ అనియెడిశ్లోకముఖమ్మునంగొందఱు భగవదాజ్ఞారూపవిధిచోదితంబై భగవదారాధనరూపంబై యాప్రమాణమహరహరనుష్ఠీయమానంబైననిత్యనైమిత్తికాదికర్మంబు మోక్షసాధనంబుగానవలంబింతురు కొందఱుసమస్తాజ్ఞాననివర్తకంబైనపరిశుద్ధస్వరూపజ్ఞానము ముక్తిసాధనంబుగానవలంబింతురుదాసులము భగవత్సేవకులపాదరక్షలపవర్గనిదానంబుగా నవలంబించెద మని యనుసంధించె నిట్లు పరిశుద్ధజ్ఞానపరిపూర్ణుండగుశ్రీవేంకటేశగురుపురందరుండు పూర్వోక్తక్రమంబుగా నాయాకాలంబులభగవత్సాక్షాత్కారంబు గలిగి స్వకీయంబైనయమానుషవైభవంబు బయలుపుచ్చినసంప్రదాయపరంపరాప్రాప్తంబులైనయుభయవేదాంతంబులు శిష్యముఖంబుగా ననేకావృత్తులు ప్రవచనం బొనర్చి యొక్కనాం డాత్మగతంబున, శ్లో॥ నిర్దిష్టం యతిసార్వభౌమవచసానూవృత్తిభిర్యావనం। నిర్ధూతేతరపారతన్త్ర్యనిరయానీతా స్సుఖం వాసరాః। అఙ్గీకృత్యసతాంప్రవృత్తిమసతాం గర్వోపినిర్వాపిత। శ్శేషాయుష్యపి శేషదంపతిదయాదీక్షాముదీక్షామహే॥అనియెడిశ్లోకముఖంబున యతిచక్రవర్తిశ్రీసూక్త్యావృత్తులచేయావనం బనుభవింపఁబడియెభగవద్భాగవతాచార్యవ్యతిరిక్తజనవిషయపారతంత్ర్యనిరయనిరసనపూర్వకంబుగా వాసరంబులు సుఖంబుగా జరుపంబడియె నభిజ్ఞులయాజ్ఞావచనంబు శిరసావహించి యసత్పురుషులగర్వనిర్వాపణంబుచేయంబడియె నింక శేషంబగుజీవితకాలంబు శేషిదంపతులదయాదీక్ష నీక్షించుచున్నవార మని యానతిచ్చి కొండొకకాలంబు జరిగినపిమ్మటఁ దిరువవతారం బాదిగా నూటరెండుసంవత్సరంబులులీలావిభూతి

యందువసియించి సౌమ్యహాయనసూర్యుండు వృశ్చికరాశిని బ్రవేశించినయొకకా
ర్తికమాసంబునందుఁ బూర్ణిమాతిథియందు సౌమ్యవాసరంబునఁ గృత్తికానక్ష
త్రంబునందు శ్రీరంగధామంబున నిజాచార్యుండగు కిడాంబియప్పిళ్లాన్ తిరువడిత్తా
మరలఁ దనమనంబునం దలఁచుచు నెంబెరుమానార్ తిరువడిగళేశరణమనుచు
ననుసంధించి వైభవంబు చాలించి శ్రీవేంకటేశఘంటాస్వరూపుండయ్యె నీనూ
టరెండుసంవత్సరంబులు తిరుమలయందు ఘంట మొరయ లేదని పెద్దలానతిత్తు
రని శ్రీవాదిభీకరగురుం డస్మదీయజిహ్వాగ్రసింహాసనాసీనుండై బోధించినక్రమం
బుగా విన్నవించితిఁ గావున క్షమాసారు లగు శ్రీవైష్ణవు లస్మదీయసాహసంబు
క్షమియింపం దగుదురు. 266

సీ. వేంకటేశార్య శ్రీవేదాంతదేశిక, యంజనాద్రీశఘంటావతార
తతసర్వతంత్రస్వతంత్రమహాబిరు, దాంకిత శుభవిజయధ్వజాఢ్య
యతిసార్వభౌమసిద్ధాంతనిర్ధారణ, చతుర సంశ్రితలోకశరణచరణ
తరుణాంబురుహ కవితార్కికమత్తమా, తంగకంఠీరవ ధన్యచరిత

తే. నీదుమాహాత్మ్య మీరీతి నేర్చినట్టు, లుగ్గడించితి నీసాహసోక్తు లన్ని
ముగ్ధబాలకభాషితములుగఁ దలఁచి, సంతసించుచు నోర్వుమా సద్గుణాఢ్య 267

వరదాచార్యు లనంబడు నయనారుదేశికుల ప్రభావము.

మ. సిరి మీఱ న్నిగమాంతసూరిపదరాజీవద్వయం బాత్మహృ
త్సరసీజాతమునందు నిల్పి వరదాచార్యాఖ్యుఁ దత్పుత్రకున్
వరదాంశు న్నయనారుదేశికుని విద్వత్పుంగవున్ సద్గుణా
కరుఁ జేమోడ్చి తదీయవైభవము వక్కాణించెదం బ్రీతితోన్. 268

వ. శ్రీహస్తిగిరీశాపరావతారం బగు వేదాంతగురుకుమారునకు హస్తిగిరీశుండనియు
వరదార్యుం డనియు నయనారాచార్యుం డనియుఁ దిరునామంబు లయ్యె నీమ
హాత్ముండు నిజబాల్యదశయందొక్కనాఁడు తండ్రియగు శ్రీవేదాంతాచార్యుండు
భగవంతుం డగుహయగ్రీవున కారాధనం బొనర్చి యద్దేవదేవప్రసాదలబ్ధపయః
ఫేనరూపామృతంబుఁ దనకొసంగ నారగించుకతన నిరతిశయనిర్మలజ్ఞానపరిపూ
ర్ణుం డయ్యె నివ్వరదార్యునకుం దండ్రి యగు శ్రీవేంకటేశగురుండు పంచసంస్కా
రంబులను రహస్యత్రయసారంబు మొదలుగాఁ గలసకలరహస్యంబులను దిరువా
యిమొళి మొదలగు దివ్యప్రబంధంబులను దద్వ్యాఖ్యానంబు లన్నియు శ్రీభాష్య
శ్రుతప్రకాశికాదిదర్శనగ్రంథంబు లన్నియుం బ్రసాదించె నిగ్గురుకుమారశేఖరుం
డును చతుష్షష్టికళాప్రవీణుండై తొండమండలంబు మొదలుగాఁ గలనానాదిగ్దే
శంబులకుం జనుదెంచి యాదేశంబులం గలమాయావాదిచార్వాకబౌద్ధాదిబా
హ్యకుదృష్టుల జయించి యతిరాజసిద్ధాంతవిజయధ్వజుండై యష్టైశ్వర్యభోగసంప

న్నుండై ప్రళయకాలరఘురఘూమారుతాచార్యుండని ప్రసిద్ధిఁ గాంచి శ్రీరంగధామంబున కేతెంచి యందు దర్శనప్రవర్తకుండై యున్నసమయంబునఁ దదీయ శ్రీపాదపద్మంబు లాశ్రయించినదేశికేంద్రు లెవ్వరన్న వివరించెద నష్టదిగ్గజంబులు ప్రతివాదిభయంకరమణ్ణా పెరియకందాడయప్ప నెంబెరుమానారప్పా పెరియశుద్ధసత్త్వమణ్ణా జియ్యర్ నైనా రనంతప్పా పోళిపాక్కనయనార్ కందాడప్ప నిరుంబికందాడయణ్ణా పెరియయతిరాజజియ్యర్ కోవిలఴహియమణవాళదాసర్ పుల్లాణిరామానుజదాసర్ తిరునగరిశఠకోపదాసర్ కణ్ణియనూర్ తిరువేంగడదాసర్ తిరుక్కోట్టియూరివకుళాభరణదాసర్ మాలిరుంజోలెయతిరాజదాసర్ మొదలగు ననేకవైష్ణవులు వారలయందు పోళిప్పాక్కంనయనార్ కందాడయప్పనికి నింరుబికందాడయణ్ణానునకుఁ బెరియయతిరాజజియ్యరునకును భోజనపల్లికృష్ణమాచార్యులకును దిసుక్కణ్ణాపురంతిరుమలయ్యగారికి నప్పూర్ణప్పా కుమారదొడ్డయాచార్యులకును వీరలకందఱకును రహస్యత్రయ శ్రీభాష్యభగవద్విషయాదిదర్శనగ్రంథంబులన్నియు బహుముఖంబుగాఁ బ్రసాదించె బ్రహ్మతంత్రస్వతంత్రజియ్యరు శ్రీపాదంబులు కిడాంబితిరుమలాచార్యు లాశ్రయించిరి తత్పాదాబ్జంబులు తిరునారాయణపురత్తా యాశ్రయించె నాకిడాంబితిరుమలయ్యంగారికాచార్యహృదయాద్యష్టాదశరహస్యంబులు శ్రీలోకసహోదరుండై నయళహియమణవాళప్పెరుమాళ్నయనారాచార్యుం డనుగ్రహించె మఱియు నవశిష్టార్థంబు లాయాసంప్రదాయంబులయందు గ్రహింపఁదగు నిట్లు పెద్దలవలన విన్నక్రమంబుగాఁ బూర్వాచార్యగ్రంథంబులవలనఁ దెలిసినంత వ్రాయంబడియె క్షమాసారులు దీనవత్సలులు నగు శ్రీవైష్ణవులీదాసచేత నునిసాహసం బోర్వందగుదురు మఱియును. 269

సీ. యతిరాట్పదాబ్జసంశ్రితు లగుడెబ్బది, నలువురందు ముడుంబనంబి విమల
వత్సవంశామృతవార్ధిరాకాచంద్రుఁ, డతనికులంబునం దవతరించి
యణ్ణా రను వైష్ణవాగ్రణి శ్రీనయ,నారుదేశికపాదనళినయుగళ
మాశ్రయించి తదద్భుతానుగ్రహంబుచే, నఖిలసచ్ఛాస్త్రము లభ్యసించి
తే. కంచియం దమ్మహాత్మునికడ వసించు, తఱిని నరసింహమిశ్రుఁ డద్వైతిముఖ్యుఁ
డచటి కేతెంచె నవ్వరదార్యుతోడ, శాస్త్రవాదము సలుప నాసక్తుఁ డగుచు.
సీ. వేగవతీతీరవితతోపవనమున, బహుపటాటోప మొప్పఁగ వసించి
వాదింప రమ్మని వరదార్యుపాలికిఁ, బ్రతివాది శిష్యులఁ బనుపఁ జూచి
తన కతివార్ధకదశ గాన చని ప్రసం,గము సేయఁ గాలము గా దటంచుఁ
దెలిసి యానయనారుదేశికుఁ డాత్మశి,ష్యుల నిరీక్షింప వా రూరకున్న
తే. నణ్ణగారమ్మహాత్మునియంఘ్రికమల,ములకుఁ జాఁగిలఁబడి మ్రొక్కి మోదమలర
స్వామి యడియేని కాజ్ఞ యొసంగితేని, వాది నోడించి జయమొందవత్తు ననిన.

శా. ఆవార్తఁ న్నయనారుదేశికవరుం డాలించి హర్షంబుతో
నావత్సాన్వయుఁ గౌఁగిలించికొని నీ వస్మత్సమానుండ వై
యావాదిం గని గెల్చి రమ్మనుచు నెయ్యం బొప్పఁగాఁ బంపఁగా
నావిద్వత్ప్రవరుండు వేగ చని యుద్యానస్థలిం గన్గొనెన్. 272

వ. అయ్యవసరంబున నరసింహమిశ్రులు తన కంతరంగతముం డగునొకశిష్యు నుద్దేశించి వత్సా మంత్రజపంబులు మూఁడువిధంబులై యుండు మానసంబు నుపాంశువు వాచికంబు ననియు నందు మానసంబు మానససాక్షాత్కారసాధనంబై యుండు నుపాంశువు వశ్యాకర్షణాదిప్రయోగంబులందుఁ బ్రసిద్ధంబు వాచికంబు మారణోచ్చాటనాదిప్రయోగంబుల కుపయుక్తంబు శబ్దంబు త్రిక్షణావస్థాయి గావున శబ్దాత్మకమంత్రోపాంశువాచకజపంబు లుత్పత్తివినాశవిశిష్టంబులై జాతాశౌచమృతాశౌచగ్రస్తంబులై నిష్ఫలంబులై చనును గావునఁ బాశమాయాంకుశబీజాన్వితాదిమధ్యావసానంబులైన ఫలంబులగుననిపురశ్చర్యాచంద్రికాసిద్ధనాగార్జునతంత్రాద్యాగమగ్రంథంబులయందు ద్వాత్రింశన్నృసింహంబులు ప్రధానంబులు-అందు నవనారసింహంబులు శ్రేష్ఠంబులం దానుష్టుభాభిధానమంత్రరాజంబు ముఖ్యంబు గావున గురూపదిష్టం బగునయ్యానుష్టుభంబు పూర్వోక్తోపాంశువాచికజపంబులను విడిచి మంత్రదేవప్రకాశికోక్తప్రకారంబుగా గంగాతీరంబునం దేకాంతస్థలం బాశ్రయించి నియతాహారుండవై పురశ్చర్యాధికారసిద్ధ్యర్థంబు ద్వాత్రింశత్సహస్రసంఖ్యాకంబైన మానస జపంబు సేసి పురశ్చర్యాసిద్ధికై ద్వాత్రింశదయుతసంఖ్యాకం బగుమానసజపం బొనర్చి యనంతరంబ ప్రకృతివియుక్తనిర్మలాత్మస్వరూపసాక్షాత్కారపూర్వకభగవద్విషయమానససాక్షాత్కారహేతుభూతంబగు ద్వాత్రింశల్లక్షసంఖ్యాకంబగుమానసజపంబు సేసిమంత్రసిద్ధుండవై బాహ్యపీఠపూజార్థంబుగాగురుప్రసాదలబ్ధంబగు నీనృసింహవిగ్రహంబు నిత్యం బారాధించుచుఁ గను మ్మోలఁ గనకపీఠంబుపై నావిగ్రహంబు నునిచి తదీయముఖారవిందంబు నేత్రోత్సవంబుగా సేవించుచు నెట్టివాదిట్లలనైనసహస్రముఖంబుల గ్రంథంబు పన్యసించిజయించుచున్నవాఁడ నప్పగిదిని నిప్పు డొనర్చెదనని పల్కి యొక్క కాంచనపీఠంబుపై నద్దివ్యవిగ్రహంబు నునిచి షోడశోపచారంబులఁ బూజించుచున్న సమయంబున శ్రీవత్సకులాలంకరిష్ణుం డగునిగ్గురుజిష్ణుండు తనకను మొగిం జూపడ ననాదరపూర్వకంబుగా ‹‹ఆకారో హ్రస్వః›› అని పరిహాసోక్తి పలుక నగ్గురుశిఖామణియు నాకారంబు దీర్ఘంబుగాని హ్రస్వంబుగాదని ఛలోక్తిఁ దద్వాక్యంబు ఖండింపమగుడనా ప్రతివాది ‹‹కాపూర్వః›› అని గూఢోక్తిఁ బలుక ‘‘కాంచీపూర్ణః’’ అని గంభీరార్థగుంభితంబుగాఁ బ్రత్యుత్తరం బొనతియ్య నితండు ప్రబలపండితుండు గాని సామాన్యుండు గాఁడని తెలిసి బుధేంద్రా నిర్మాధ్యస్థంబైన ప్రసంగంబు సేయంద

గదు కావున మీకును మాకు నిద్దేవుండు సాక్షిభావం బొనర్చు నిద్దేవునిముఖారవిందం బీక్షించుచుం బ్రసంగం బొనర్చెద నిద్దివ్యవిగ్రహంబునకుం బశ్చాద్భాగంబుననుండి మీరు మాకుం బ్రత్యుత్తరంబుం జెప్పుచున్నసమయంబున నిద్దేవుండు మీ కభిముఖుం డాయెనేని మీరు నన్ను జయించినవార లగుదురని ప్రతిజ్ఞ యొనర్ప నాయర్థంబున కమ్మహాత్ముండు సమ్మతించె నప్పు డానృసింహమిశ్రుం డగ్గురుపురందరు నుద్దేశించి నిర్విశేషచిన్మాత్రం బగు బ్రహ్మంబు పరమార్థం బగును దదతిరిక్తం బంతయు మిథ్యాభూతం బా బ్రహ్మంబు నిర్గుణంబనిస్వసిద్ధాంతంబుం దెలిపి తత్సాధనభూత ప్రమాణసహకృతం బైనతర్కసహస్రం బుపన్యసింప నా దేశికేంద్రుం డా గ్రంథం బంతయు ననాయాసంబుగా ననువదించి యా ప్రతివాది నుద్దేశించి ప్రత్యక్షాది ప్రమాణంబులన్నియు విశిష్టార్థగ్రాహకంబులుగావున నిర్విశేషంబు ప్రమాణంబు గాదని పలికి నిర్గుణవాక్యంబులన్నియు హేయగుణరాహిత్యపరంబులుగా సాధించి యద్వైతశ్రుతులన్నియు విశిష్టాద్వైతపరంబులుగా సమర్థించి నారాయణుండు పరమతత్త్వంబు దేవతిర్యఙ్మనుష్యస్థావరాదిభేదభిన్నం బగుచేతనాచేతనాత్మకపరిదృశ్యమానప్రపంచం బతయుం దచ్ఛరీరం బనిబలవత్ప్రమాణసహకృతబ్రహ్మతర్కసహస్రోపన్యాసంబుచే నిశ్చయింపనద్దేవదేవుం డమ్మహాత్ముని కభిముఖుండయ్యె నప్పు డా ప్రతివాదియుమిగులవిస్మయంబుం జెంది యిమ్మహానుభావుండు భగవదవతారవిశేషంబుగాని మనుష్యమాత్రుండు గాఁడని తనమది నిశ్చయించుకొని సాష్టాంగప్రణామపూర్వకంబుగా నాభగవద్విగ్రహం బగ్గురుశిరోమణి కర్పించె నంత నద్దేశికేంద్రుండు విజయలక్ష్మీసమేతుండై యద్దివ్యవిగ్రహంబుం గైకొని నిజాచార్యసన్నిధి కేతెంచినం జూచి యన్నయనారాచార్యుండును బ్రహృష్టాంతరంగుడై తనకుం బ్రణామం బాచరించి ప్రహ్వుండై యంజలి రచియించి యున్నయబ్బుధపుంగవుని గాఢాలింగనం బొనర్చి శిరంబు మూర్కొని ప్రతివాదిభయంకర నే యణ్ణానే యని సంబోధించి చిరకాలంబు దర్శనస్థాపకుండవై యుండుమని యనుగ్రహించుటం జేసి యణ్ణాగారు ప్రతివాదిభయంకరుండనియన్వర్థనామంబుగల వాఁడయ్యెనిప్పటికైనం దదీయాన్వవాయులందఱు తన్నామాంకితులైరి పిమ్మట నద్దేశికేంద్రుండానయనారాచార్యవర్యుని తిరువవతారసమాప్త్యనంతరంబుకొండొకకాలంబ క్కాంచీపురంబునందు వసియించిస్వప్నసాక్షాత్కృతహస్తిగిరీశానుశాసనంబున శ్రీమణవాళమహామునుల నాశ్రయించి తత్సన్నిధిముప్పత్తారాయిరప్పడి మొదలుగాఁగలస్వరూపగ్రంథంబులన్నియు నధికరించితదనుగ్రహంబుచే పీథియారవరువారనితిరునామంబుగలబాలగోపాలవిగ్రహంబుం దమకుం దిరువారాధనోపయుక్తంబుగా లభియించి తదవతారసమాప్త్యనంతరకాలంబునం గొన్నిదినంబులు శ్రీరంగధామంబునం దుండి మగిడి కాంచీపురంబున కేతెంచి నిజమందిరంబునం దుభయ

వేదాంతకాలక్షేపం బొనర్చుచు సుఖంబుగా నుండె నంత నొకరాత్రియందుఁ
జతుర్థయామంబున. 273

సీ. అంజనపుంజమో హరినీలశైలమో, యనఁ జాలునీలకాయంబువాఁడు
సజలమేఘమునందు శంపాలతికఁబోలెఁ, గలిమిచేడియ బోరఁగలుగువాఁడు
కరుణారసముఁ జిల్కుకనుదోయి గలవాఁడు, మందస్మితాస్యపద్మంబువాఁడు
పంచాయుధస్ఫురద్బాహుశాఖలవాఁడు, రత్నకిరీటశిరంబువాఁడు
తే. కనకగౌరాంబరము మొలగలుగువాఁడు, కలితమణిభూషణాఖిలాంగములవాఁడు
పురుషపుంగవుఁ డొక్కఁడాగురువరునకుఁ, గనులఁ గనఁబడియొక వార్తయని
మత్తకోకిల. వాదిభీకరసూరిసత్తమ వత్సవంశవిభూషణా [యెనిట్లు.
నాదునామము వేంకటాచలనాథుఁ డండ్రు బుధుల్ మహిన్
ఆదరంబుగ నిన్ను మత్పురి కార్య పిల్వఁగ వచ్చితిన్
మోద మొప్పఁగ వచ్చి శ్రీపురి ముఖ్యవృత్తి వసింపుమా. 275

మ. అని స్వప్నంబునఁ బల్కి వేంకటవిభుం డంతర్హితుం డైనఁ జ
య్యన మేల్కాంచి తదుక్తులం దలఁచుచున్ హర్షించి తీర్థావగా
హనసంధ్యాద్యు లొనర్చి శ్రీవరదరాజానుజ్ఞచే శ్రీపురం
బునకున్ వాదిభయంకరార్యుఁడు సతీపుత్రాదియుక్తిం జనెన్. 276

ఉ. చని చని గృధ్రపుష్కరిణిసన్నిధి రత్నగృహంబునన్ మహేం
ద్రనుతపదాంబుజున్ విజయరాఘవు లక్ష్మణజానకీయుతుం
గని వినుతించి సర్వశుభకారణముల్ శఠకోపతీర్థముల్
గొని చని యమ్మహాత్ముఁ డనుకూలురతో ఘటికాద్రిఁ గన్గొనెన్. 277

ఉ. అంబరచుంబిచిత్రశిఖరాంచిత మాఘటికాచలంబుపై
నంబరచారసిద్ధనిలయంబుకొలంది వెలుంగురత్నరు
గ్డంబరహేమమందిరముఁ గాంచి నమస్కృతిఁ జేసి యందు ది
వ్యం బగుకాంచనాసనమునందు నృసింహగురున్ గనుంగొనెన్. 278

శా. శ్రీలక్ష్మీయుతు యోగిరాజహృదయాచింత్యస్వభావున్ జగ
జ్జాలోత్పత్త్యవనాదిలీలుఁ దులసీసౌరభ్యవత్పుష్పమా
లాలంకారభుజాంతరాళు సుగుణౌఘావాలు శ్రీమర్త్యశా
ర్దూలుం జూచె గురూద్వహుండు మది సంతోషంబు నిండారఁగన్. 279

క. పరవాదిభీకరార్యుఁడు, సరసము లగుతీర్థమాల్యశఠకోపము లా
దర మొప్పఁ గొని వృషాద్రికి, జరిగెన్ దేవీసుతాదిసహితుం డగుచున్. 280

తే. అట్లు ఘటికాద్రినరహరియాజ్ఞఁ బడసి, మార్గమధ్యమునందు గ్రామములగిరుల
నగమృగాకీర్ణవనముల నదులఁ జూచి, సంతసించుచు నేతెంచె సద్గురుండు. 281

మ. కని యోన్ వత్సకులామృతాంబునిధిరాకాచంద్రుఁ డద్దేశికుం

డనఘప్రాంశువిచిత్రధాతుయుతదివ్యరత్నకూటావలో
కననిర్వాపితసర్వలోకకలుషగ్రావంబు బ్రహ్మాదిదే
వనిషేవ్యంబు సుఖైకతానమును భాస్వద్వేంకటాద్రీంద్రమున్. 282

శా. ఆలాతాసిపురంబు చెంతఁ గనియె న్వాదిభీకృద్గురుం
డాలోలభ్రమరానుభూతమకరందాంభోజపాళిం దరం
గాళీలోలమరాళకోకబకభవ్యారామముం గూలజ
వ్యాలోలద్రుమచిత్రపత్త్రిరుత మానంబాసరోరత్నమున్. 283

పద్మనాభవృత్తము.

గోదాసతిన్ గూడి క్రీడించు నాతిల్లగోవిందరాజాఖ్యుఁ డౌ స్వామి కిఁ గా
నాదివ్యకాసారతీరంబున న్వైష్ణవాగ్రేసరుల్ సేయుపుష్పద్రుమాళిన్
ఆదూరదర్శీంద్రుఁ డీక్షించి హర్షించి యాపుష్కరిణ్యచ్ఛతోయంబులందున్
యాదోగణశ్రేణి మోదింప నీరాడి యర్హక్రియల్ సేసి యచ్చోఁ వసింపన్. 285

వ. అప్పుడు.

సీ. అంజనాద్రీశుని యాజ్ఞచేఁ గోవెల, యధికారి యతుల నేకాంతజనుల
నాచార్యపురుషుల నర్చకపరిచారక ప్రభృత్యచ్యుతకార్యపరులఁ
దోడుక యమ్మహాత్మునికడ కేతేర, నయ్యార్యుఁ డీక్షించి హర్షమొంది
యతుల నేకాంతుల నాచార్యపురుషుల, నఖిలభాగవతుల నధికభక్తిఁ
తే. బ్రణుతిఁ గావించి వారలఁ బ్రస్తుతించి, యాసనార్ఘ్యాదివిధులెల్ల నాచరించి
స్వామికైంకర్యములయందు సేమ మరసి, సంతసించెను వారితో స్వాంతమలర.

క. కోవెలయధికారియు వా, రావాదిభయంకరార్యు నభియుక్తతమున్
గోవిందరాజుకడకును, భావ మలరఁ దోడితెచ్చుపగిది వచింతున్. 287

సీ. గజరాజవరదుని గరుడధ్వజాంక మా, గజరత్న మొకటి యగ్రమున నరుగఁ
బంచమహావాద్య పటహకాహళశంఖ, ధీరభేరీధ్వనుల్ దెసల నెఱయ
శ్రావ్యవీణావేణు సరసగీతరవంబు, వినువారిచెవులకు విందు సేయఁ
బరవాదిభీకర గురుపురందరుఁ డంత, నయ్యార్యవరులతో నచటఁ గదలి
తే. యల్లఢిల్లీశ్వరున కల్లుఁ డైనహరికి, జనకుఁ డైనట్టి సంయమిచక్రవర్తి
తిల్లగోవిందరాజున కిల్లు తొల్లి, యొందుఁ గావించె నప్పురి కేఁగుదెంచె. 288

శా. ప్రాంచద్రత్నశిలాకలాపకలిత ప్రాసాదసౌధాదులన్
మించన్ రంజిలు రాజవీథులను ధర్మిష్ఠప్రజల్ దన్ను సే
వించన్ వారి ననుగ్రహించుచును నవ్వీథుల్ గటాక్షించుచుం
గాంచెన్ సన్నిధివీథి నార్యుఁడు సుధాగారంబులం బ్రీతితోన్. 289

వసంతతిలకవృత్తము. శ్రీవాదిభీతికరసూరివరేణ్యుఁ డంతన్
సేవించె సోమరవిమండలశేఖరంబున్

దేవాదిదేవనిలయాంగణ దేశవర్తిన్
గోవిందరాజమణికాంచన గోపురంబున్. 290

క. గోపురముకడకు శ్రీశఠ, కోపం బామ్నాయవాక్య ఘోషముతోడన్
శ్రీపురనాథునియర్చకు, లేపునఁ గొని వచ్చి రతని కెదురుగ వేడ్కన్. 91

సీ. పరవాదిభీకర గురుఁడు సాష్టాంగప్రణామముఁ గావించి సేమ మలర
స్వాములసన్నిధి శఠకోపమాల్యముల్, శిరమున ధరియించి శ్రీబుధాళిఁ
గూడి యాశ్రీశఠ కోపసన్నిధి మహో, త్సవపూర్వకంబుగా జరగి వచ్చి
భర్మడోలామంట పంబులనడుమను, సలిలయంత్రముఁ జూచి సంతసించి

తే. మహితమణిమయవాహన మంటపంబు, మాధవీయమహిస్న భా మంటపములఁ
దప్తతపనీయగోపుర ద్వారగతుల, వేత్రపాణులఁ జూచుచు వేడ్కఁ జనియె.

ఆ. పసిఁడిమందిరమునఁ బరిఢవిల్లుచు నున్న, సంయమీంద్రుఁ జూచి చాఁగి మ్రొక్కి
సంస్తుతించి తత్ప్రసాదతీర్థాదుల, సంగ్రహించి జరగె సద్గురుండు. 293

చ. వరమణిమందిరంబునను వాసిగ దాసులఁ బ్రోవఁ జూపడం
దిరుమలనంబినిం గని విధేయనమస్కృతి సన్నుతించి త
చ్చరణసరోజతీర్థముఁ బ్రసాదముఁ గైకొని భవ్యరత్నజ
ట్సురుచిరమందిరంబునను సూత్రవతీశునిఁ జూచి మ్రొక్కెడిన్. 294

స్రగ్ధరావృత్తము. శ్రీవిష్వక్సేనదేవున్ శ్రితజనవిపుల క్షేమకృద్వేత్రపాణిన్
భావాతీతప్రభావున్ భవకలుషహరుం బద్మనాభాప్తమంత్రిన్
భూవిఖ్యాతున్ మహాత్మున్ బొగడి బహుమతిం బొంది తత్ప్రాంతభూమిం
గావించెన్ మ్రొక్కు ద్వారాంగణమునవిబుధౌఘంబుతో నార్యుఁడంతన్.

మ. సుర లిచ్చోటికి డిగ్గ నేర్పడుమహా సోపానమార్గంబొకో
పరమాభ్రంబున కార్య లెక్క చనుత ప్తస్వర్ణనిశ్రేణియో
గరుడాకారవిశేషమో యనఁ దగున్ గారుత్మతస్తంభ మ
గ్గురుదేవేంద్రుఁడు చూచి సంతసిలె వైకుంఠప్రియశ్రేణితోన్. 296

క. మణికృతబలిపీఠముకడఁ, బ్రణమిల్లి గురూద్వహుండు భవ్యవిపశ్చి
ద్గణనుతగోదానిలయాం, గణభూమిని బ్రణతి సలిపి కనియెఁ దదంఘ్రుల్.

శా. శ్రీదాష్టాపదవేదిమధ్యగతరాజీవాసనంబందు స
మ్మోదం బొప్ప వసించి యాశ్రితులకున్ ముఖ్యార్థసంధాత్రి యా
గోదాదేవిని విష్ణుచిత్తతనయన్ గోవిందరాజప్రియం
జేదోయిన్ ముకుళించి కాంచి వినుతించెం బ్రాజ్ఞుఁ డార్యాళితోన్. 298

ఆ. భట్టనాథసూరిపట్టిని భక్తితో, భవ్యసూక్తితతిని బ్రస్తుతించి
సద్గురుండు తీర్థశఠకోపమాల్యముల్, చందనాదు లొంది జరగి వచ్చె. 299

క. తిరుమట్టపళ్ళిలక్ష్మిని, బరవాదిభయంకరార్యవరుఁ డతిభక్తిన్

హరిదాసులతోఁ బొడగని, సురుచిరనూగఁ జాఁగి మ్రొక్కి స్తుతి యొనరించెన్.

చ. పసిఁడిగృహంబునందు మణిబద్ధవితర్ది వసించుశ్రీపరాం
కుశపరకాలముఖ్యుల ముకుందగతాత్ముల దివ్యసూరులన్
వశగతచిత్తుఁ డైనపరవాదిభయంకరదేశికుండు స
భ్యశతముతో భజించి కొనియాడి యనుగ్రహ మొంది వెల్వడెన్. 301

వ. తదనంతరంబ. 302

సీ. మణికుట్టిమస్థలమరకతమాణిక్య, శుంభన్మహాస్తంభగుంభితంబు
స్ఫాటికప్రస్తరస్ఫారమహాభిత్తి, విలసితబ్రహ్మాదివిగ్రహంబు
సాంద్రవజ్రోపలాచ్ఛాదితోపరిభాగ, శౌరివాక్ప్రదకీరశారికంబు
మధ్యభాగస్థచామరకరశక్తీద్ధ, ధర్మాదిపీఠవితర్దికంబు
తే. భవ్యసంధాయిలోకైకపావనంబు, స్వామికల్యాణసమయదీక్షాగృహంబు
మాధవప్రియకల్యాణమంటపంబు, సూరిచంద్రుఁడు గని మ్రొక్కి చోద్యమందె.

శా. శ్రీనారాయణమందిరంబు వెనుకన్ శ్రీవైష్ణవశ్రేణితో
నానారత్నవిచిత్రకాంచనవిమానశ్రేష్ఠ మీక్షించి య
న్యూనప్రీతి నమస్కరించి చని యాచార్యుం డొక్కెడం బుష్పమా
లానిర్మాణకృదార్యులన్ గనియె నాహ్లాదంబు సిండారఁగన్. 304

వసంతతిలకావృత్తము. ఆశాంతరాళము నిజాద్వితయాభ నొప్పన్
వాసిన్ వెలుగుంచును లోకశివం బొసంగన్
వైశాఖమంటపము డగ్గఱి పావనోర్వీ
దేశంబునందు గురుఁ డంజలిఁ దీర్చి మించెన్. 305

క. గారుత్మతమణిమయ మగు, చారుతరాలయమునందు సవినయుఁ డగుచున్
శౌరికనుమ్రోల నెలకొను, ధీరుని గరుడుని భజించి దేశికుఁ డంతన్. 306

మ. అపనీతాఖిలదోష మామధుజిదత్యంతప్రియాస్థానమం
టపమధ్యంబునఁ జాఁగి మ్రొక్కి కడువేడ్కన్ ద్వారపార్శ్వంబుల
న్నపరిచ్ఛిన్నబలున్ జయున్ విజయునిన్ హర్షించుచుం జూచి మ్రొ
క్కి పురోభాగమునన్ భజించె సకలక్లేశాపహున్ శ్రీహరిన్. 307

సీ. ఆలఁ గాచిననాఁటియలఁత యంతఁ దొలంగఁ, గానలఁ బడినపెన్నాసి సెడఁగఁ
బాండవదూతయై పరువెత్తుశ్రమ దీఱ, గజరక్ష కేతెంచుకష్ట ముడుగ
నాత్మకుక్షిజగంబు లదురకుండుటకునై, దక్షిణబాహూపధానుఁ డగుచు
సిరియు భూదేవియుఁ జరణాంబుజము లొత్త, ఫణిరాజశయ్యపైఁ బవ్వళించి
తే. యోగనిద్రాభిసక్తి చేసున్నవానిఁ, దిల్లగోవిందరాజును దేవదేవుఁ
జూడ్కు లలరంగ సేవించి సూరివరుఁడు, భక్తి నంజలి గావించి ప్రస్తుతించి. 308

సీ. హరి సుప్రసన్నుఁ డై యమ్మహాత్ముని యనుగ్రహదృష్టి నీక్షించి గారవించి

తిరువాలవట్టము తీర్థము తిరుమాల, శఠకోప నుభయహస్తము ప్రసాద
చందనాదిక మంగళస్నాన మొనరించి, ఏకొల్వ నా బ్రహ్మవిత్తముండు
కోవెల వెలువడి గుడియధికారి చూపించినమంచినికేత మందు [ముల౯
తే. యందునివసించి ప్రాహ్ణపూర్వముఖమున, లేచి గురుపంక్తిఁ దలఁచి కాలోచిత
దీర్చి విచ్చేసి యాత్ర్వారితీర్థమునను. జేసె నవగాహ మాశ్రితశ్రేణితోడ.
ఆ. ధౌతవస్త్రములను ధరియించి విమలోర్ధ్వపుండ్రములను దాల్చి యప్పుమీఱ
భగవదాజ్ఞ దీర్చి పరవాదిభీకర, దేశికుండు సరసీతీరమునను. 310
చ. పదపడి వేంకటేశపదపద్మములే హృదయాంబుజంబుల౯
సదమలయోగధారణల సంతతముం గని సంతసించునా
పదుగురు దివ్యసూరులను భక్తిభజించి నిజాశ్రితాళితోఁ
గదలి రయంబుతో నరిగి కాంచె వృషాద్రికి నెక్కుపద్ధతిన్. 311
ఆ. అర్చిరాదిదేవతాలయావళి మించి, ముక్తిఁ జేరుగుమాడ్కి మోద మలర
మార్గమధ్యకలితమంటపగోపుర, శైలములను దాఁటి చనియె సుజనుఁడు. 312
మ. అటఁ గాంచెం బరవాదిభీకరగురుం డత్యంతసౌభాగ్యసు
స్ఫుటపుష్పౌఘమరందపానమదసంజుష్టాళిసన్నాదముం
బటుశాఖాగ్రనిషిక్తకోకిలపికభ్రాజత్కలాలాపము౯
జటులాఘఘ్నయతీంద్రభుక్తఫలసంజాతంబు సచ్ఛూతమున్. 313
ఉ. ఆసహకారశాఖికడ నద్భుతరత్నశిలాగృహంబులో
వాస మొనర్చి దానుల కవశ్యము చూపఁగ సంయమీంద్రుని౯
దానులతోడ మ్రొక్కిడి ప్రదక్షిణపూర్వక మేఁగుదెంచి యా
శ్రీసఖుమందిరాంగణముఁ జెంది మనీషివరుండు మ్రొక్కెడిన్. 314
తే. రథమువీథులు నాలుగు రంగుమీఱఁ, దిరిగి యేతెంచి స్వామిపుష్కరిణియందుఁ
బ్రాజ్ఞుఁడవగాహనము చేసి భగవదాజ్ఞఁ, దీర్చి వారాహదివ్యమందిరముఁ జొచ్చి.
క. అం దేకకాలసముదిత, సుందరశరదిందుకోటిసురుచిరమూర్తి౯
వందారుజనమనోగత, మందారు౯ భూవరాహు మాన్యుఁడు గనియె౯. 316
శా. ఆదేవు౯ భజియించి తీర్థశఠకోపాంచత్ప్రసాదాదు లా
మోదం బొప్ప లభించి మించి ఘృణిమన్ముక్తాప్రతీహారల
క్ష్మీదం బౌమణిగోపురంబు గడపం జేమోడ్చి వత్సాన్వయా
బ్జాదిత్యుండు గనె న్నవేదితపనీయశ్రీధ్వజస్తంభమున్. 317
చ. పృథుమణిబద్ధమైనబలిపీఠముఁ గాంచి నమస్కరించి సం
ప్రథితమనోజ్ఞరత్నమును రంగరమేశనివాస మంచిలం
బ్రథ గలమంటపంబునకు భక్తిఁ బ్రణామము సేసి మించి శ్రీ
మధురిపుమాల్యమందిరము మాన్యుఁడు గన్గొని మ్రొక్కెఁ బ్రీతితోన్. 318

తే. వేణునాదవినోదుని । విహితగోప, బాలలీలునిఁ గని మ్రొక్కి । ప్రస్తుతించి
పుష్పమాల్యములను జేర్చు । పుణ్యనిధుల, నందుఁ బొడగాంచి చేమోడ్చి । నార్యవ
క. శౌరితిరుమాలబావికి, సూరివరుఁడు కేలు మోడ్చి । శుభకర మహాశ్రీ[రుఁడు.
నారాయణాద్రిశిఖరం, బారసి కని ప్రణతి చేసి । యవ్వలకుఁ జనెన్. 320
సీ. మాణిక్యమయ మహా । మంటపంబొక్కటి, యందుఁ గళ్యాణవా । ద్యములుకొన్ని
శౌరిపద్యంబులఁ । జదివెడు రత్నపం, జరమధ్యగతకీర । శారికలను
ధర్మదేవతనిజ । దర్శనంబున కిట్లు, పిలసిల్లె ననఁ దగు । వృషభపతిని
దర్శనీయవిచిత్ర । ధన్యమృగంబుల, విరచితాంజలిభక్తి । విగ్రహములఁ
తే. జూచుచును సంతసించుచుఁ । జోద్యపడుచు, వచ్చి చాంపేయదేహళీ । ద్వారవరము
గడచియే తెంచి కాంచె నా । గారగతుని, ఘనునమేయునమేయాఖ్యుఁ । గాంచిగు
శా. సూర్యగ్రేసరుఁ డమ్మురాంతకునకుం । జోహారు గావించి స [రుఁడు.
ర్వార్యశ్లాఘ్యమహానసస్థరమకుణ్ । హస్తాబ్జముల్ మోడ్చి శ్రీ
హర్యాస్థానము పెండ్లిమంటపము భాం । డాగారముల్ సంతతై
శ్వర్యద్యోతకభూషణాలయము లం । చద్భక్తితోఁ గన్గొనెన్. 322
క. ఆనందనిలయగావవి,మానం బీక్షించి మ్రొక్కి । మాన్యులతో స
న్మానితపరిమళవస్తు,స్థానంబుల కంజలించి । సద్గురుఁడు చనెన్. 323
మ. వరమాణిక్యసువర్ణవేశ్మమున వి । ష్వక్సేను నీక్షించి య
గ్గురువర్యుండు నమస్కరించి చని వై । కుంఠాభిషేకామృతో
త్కరరూపం బగుతొట్టితీర్థజల ము । ద్యత్పాణి యర్ఘద్రోణి నా
దరపూర్వంబుగఁ గ్రోలి కాంచెను యతీం । ద్రశ్రీపదాంభోజముల్. 32
తే. భాష్యకారులసన్నిధిఁ । బ్రణతి సేసి, దాశరథ్యాఖ్యపాదుకల్ । దల ధరించి
సురభితీర్థముఁ గైకొని । జరగి యోగ, నారసింహునిఁ గని మ్రొక్కె । సూరివరుఁడు.
క. మరకతమణిమందిరమునఁ, దిరముగ నెలకొన్న పెరియ । తిరువడి నయనా
రురుగతి జితసర్పారగ,వరుఁ డగు గరుడుండు చూడఁ । బడియె గురునిచేన్. 326
మ. అమలశ్రీముఖమంటపంబునడుమన్ । సాష్టాంగదండప్రణా
మముఁ గావించి సుమేరుసారపరభీ । ష్మత్వద్గదాపాణులన్
ద్యుమణీంద్రప్రతిహారరక్షకుల నెం । తో వేడ్క నీక్షించి త
త్కమనీయాంఘ్రుల కంజలించి నిరవ । ద్యస్వాంతుఁ డాపైఁ జనెన్. 327
వ. అట్లు గురుపురందరుండు విలసితవిద్రుమవికారదేహళీద్వారశాఖాశ్లాఘనీయంబై తప్తహాటకపటుతరకవాటఘటితంబై జయవిజయసంరక్షితంబగు మధ్యమకక్ష్యం బతిక్రమించి మహనీయమణికుట్టిమంబును విశంకటస్ఫటికోపలశకలసంకలితనిజకాంతికలాపధగద్ధగాయమానకుడ్యభాగంబును వజ్రవైదూర్యగోమేధికపుష్యరాగేంద్రనీలాదిరత్నశిలాచ్ఛాదితవిచిత్రపరిభాభాసమానోపరిభాగంబునగు మందిర

మధ్యరంగంబునం బ్రభాతసమయంబునందు సముచితైలానాగరసైంధవజంబీరరస సంయుక్తంబై భవ్యశారగవ్యనవ్యాజ్యసిక్తకలితంబై సోపదంశం బగుమాత్రదధ్యోదనంబును హింగుజీరమరీచిమిశ్రితంబై సద్యోఘృతప్లుతంబగుముద్గాన్నంబును మాధ్యాహ్నికాలికం బగురామరాజావసరంబునందు ముద్గసూపాపూపాదిభక్షణోపేతంబై కపిత్థకదళీరసామ్రరసభాసురలేహ్యద్రవ్యాన్వితంబై, రామఠజీరహారిద్రాసర్షపాదిమిళితబహువిధతింత్రిణీరసాచోష్యద్రవ్యయుక్తంబైనశాల్యోదనంబును నిక్షురసక్షీరనీరాదిపానీయద్రవ్యంబులను రాత్రిపూర్వయామంబున మనోహరమోదకాపూపమాషచక్రాతిరసపాడబాదిభక్ష్యయుతంబై బహువ్యంజనోపేతం బగుస్నిగ్ధాన్నంబును మరీచిలవణాదిమిశ్రితంబై ఘృతప్లుతం బైనమిళహోర యనుమహాప్రసాదంబును సైంధవసర్షపక్షోదామ్లరస సర్పిస్సమన్వితంబై కేళహోహిర యనెడుతిరునామంబుగలదివ్యప్రసాదంబును దిలచూర్ణలవణాజ్యాదిసమన్వితం బై పరమభోగ్యం బైనయెళ్ళోహిర యనుభక్ష్యోదనంబును ఘృతప్లుతగుడమిశ్రపాయసాన్నంబును పణిఘంటకాశతఘణఘణాయమానఘోషణభూషితంబు గా శ్రీవేంకటేశుభండారస్థలంబు లీక్షించి చేమోడ్చి చనికనక కలధౌతతాలరంధ్రసముల్లసితమణిదర్పణోదారం బగుద్వారంబు దాటి నుమేరుశిఖరంబునం దిరుగుచుక్కలచక్కనిక్రొక్కారుమెఱుంగులన్మెఱయునీలనీరదంబులతెఱంగునం దప్తతపనీయమహోన్నతమణివేదికామధ్యస్థదివ్యసింహాసనోపర్యుదంచితకాంచనకమలకర్ణికాతలంబునందిరుగెలంకులర మాక్షమారమణీరత్నంబులతో నుల్లసిల్లుచు నిత్యోత్సవపక్షోత్సవమాసోత్సవ పల్లవోత్సవ పవిత్రోత్సవకల్యాణోత్సవాద్యనేకమహోత్సవంబులుగొననవధరించుచును మలయప్పం డనియును వేంకటత్తురవా రనియును దివ్యనామంబులు గలయుత్సవభేదంబులను భజించి సీతాలక్ష్మణసమేతుం డగుశ్రీరామభద్రునకు జోహారు సేసి తత్సమీపవర్తు లైనయనంతగరుడవిష్వక్సేనాదినిత్యసూరివర్గంబు సేవించి యవ్వలకుం జనుదెంచి భగవంతుం డగుశ్రీవేంకటేశుండు రాత్రి దేవీసమేతుం డై సుఖంబుగా నిదురించునవరత్నఖచితకనకడోలికాలలామంబున కంజలించి యగ్రభాగంబునం గులశేఖరాభిధానమహారజతవిరాజమానదేహళీవిశేషంబుం గడచి గ్రీష్మాతపసంతప్తాధ్వగుం డతిశీతలాంభఃపరిపూర్ణగభీరగాంగమహాహ్రదంబవగాహించునట్లు శ్రీవేంకటేశాభిధానపరబ్రహ్మంబును డాసితదీయదివ్యతేజోమయామృతమయూఖసమాప్యాయితసర్వావయవుండై నిస్సమాభ్యధికనిఖిలదృఙ్మనోహరనిత్యనిరవద్యసుందరసుకుమారతదీయదివ్యమంగళమూర్తి దర్శనసముద్భూతమహానందకందళితహృదయారవిందుం డై నీలాద్రిశిఖరసముదితసహస్రకిరణావరణబాలభాస్కరమండలంబుపోలిక సురభిగంధ బంధురప్రసూనమాలికావలయసమలంకృతరమణీయరత్నరంజితహాటకకిరీటంబుచే మెఱయుశిరస్థలంబును

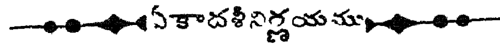
శరదుదితరాకాచంద్రసుందరవదనారవిందంబును గర్పూరసారవిరచితఋజురుచిర
చ్ఛిద్రోర్ధ్వపుండ్రఘటితనిటలతటంబును దీర్ఘతరదివ్యాంజనరేఖాకారసవిభ్రమ
భ్రూయుగంబును గమనీయకాంచనకళికోపమానభాసురనాసాపుటంబును నిజసౌ
ష్ఠవనిరాకృతశ్రీకారశష్కులీసౌభాగ్యకర్ణకలితమహనీయమణిమనోజ్ఞమకరకుం
డలమండితగండభాగంబును గరుణారసార్ద్రణోపాంతకర్ణాంతవిశ్రాంతచలన్నీళిం
సుందరతత్క్షణోన్మీలితశారదపుండరీకాభిరామనయనంబులును బ్రవాళపల్లవబిం
బఫలాద్యుపమాతీతరమాక్షమాది దివ్యమహిషీసతతసమాస్వాద్యమానామృత
ధారాధరోష్ఠంబును స్వకీయం బగుకరుణారసంబు దీనానాథజనావనార్థంబుగా లో
నడంగక యుప్పొంగి ముఖద్వారంబుచే నుద్గమించెనో యని యూహింపం దగు
సుందరమందస్మితంబును బ్రస్ఫురత్సహస్రారజ్వాలామాలాతితీవ్రంబై యుగపదుది
తబాలభాస్కరకోటిప్రభాప్రకాశితదశదిశావకాశం బై దనుజారిదక్షిణాంసగతం
బై నిరస్తనిఖిలదేవతారాతిచక్రంబై యవక్రపరాక్రమం బైన సుదర్శనచక్రంబు
ను వాసుదేవవామాంససంగతం బై సమకాలసముదితనిష్కళంకరాకాసుధాకర
కోటిభాసమానం బై విష్ణుముఖమారుతపూరణోదితనిజధ్వనిధ్వస్తదైత్యదానవా
దిదౌర్జన్యం బగుపాంచజన్యాఖ్యశంఖరాజంబును హిరణ్మయం బై మేరుసమాన
సారంబై దేవద్విషదంశనాశనైకప్రయోజనంబై వైకుంఠవామకరాగ్రాభిమృ
ష్టం బగుకౌమోదకీగదాదండంబును రక్షోసురకఠినోగ్రకంఠచ్ఛేదక్షురచ్ఛోణితది
గ్ధధారం బై పద్మాక్షవామేతరపాణిపార్శ్వస్థితం బై యొప్పునందకాభిధానఖడ్గర
త్నంబును స్వకీయజ్యానినాదశ్రవణమాత్రనిర్ధూతనిఖిలదైవతచేతోభీతి యై
పూర్వగీర్వాణప్రాణనిర్వాపణచణబాణాశనిప్రవర్షణం బగుశార్ఙ్గశరాసనంబును
బ్రకటాటోపరణార్భటీసముత్కటచటులకుటిలకరటినిశాటవికటవిశంకటోరస్కవాట
పాటనపటిష్ఠకటితటఘటితసుస్ఫుటసూర్యకఠారంబును సురభిపరిమళఘుమఘుమా
యమానతులసీదళమిళితకమలనీలోత్పలవకుళపాటలీచాంపేయమల్లికామాలతీజా
తీకేతకీకరవీరాదిపుష్పదామాభిరామం బై వైజయంతీవనమాలాలంకృతం బై
సుప్రసన్నసూర్యకోటిసుభగనిస్తులకౌస్తుభరమారమణీరత్నరంజితంబై శ్రీవత్సల
క్షణలక్షితంబైన వక్షస్థలంబును భావనగిరివాశ్రయంబై భాస్వరకార్తస్వరకమలసం
కలితంబై శుద్ధసువర్ణసూత్రగుంభితం బై యాపాదపద్మప్రలంబమానంబై యొ
ప్పుసాలగ్రామమాలికాలలామంబును గల్పక్షయాంతర్నిక్షిప్తజగద్రక్షాదక్షకు
క్షిద్వయంబును హిరణ్యగర్భోద్భవప్రభవగభీరావర్తసనాభినాభిపద్మంబును గమ
నీయపదాబ్జంబులు సంసారసముద్రసంతరణైకకారణంబు లనియును వీనిని విశ్వ
సించుధన్యచేతనులకు విరజామృతంబు కటిదఘ్నం బనియు నుపదేశించుగతిం గని
పించునభయవరదహస్తంబులును దివ్యమౌక్తికదామోదరబంధనకాంచనకాంచీ
గుణవేష్టితకటిస్థలంబును బాలార్కప్రభాభాసమాన పీతాంబరావృతరంభాస్తంభ

శుంభదూరుద్వయంబును మంజుశింజితమణిమంజీరరంజితంబగుకమనీయ కాహళికల
మగర్వోపమానభక్తరక్షణైకత్వరాధురీణజానుజంఘాయుగ్మంబును బహుప
త్పలాశిఫలభారాగ్ర ప్రకోపిపార్ష్ణియుగంబును గూర్మకుత్సాపాదక ప్రపదభాసురం
బును నాతామ్రకోమలాంగుళీతలలసణిమాచ్ఛురితంబును విద్యుద్వ్యాహీపీశంకాక
రతిర్యగూర్ధ్వాధః ప్రసృత కాంతికలాపాలంకృత నక్షత్రాకార నఖముకురబింబభూ
షితంబును స్థలనలినోదరద్యుతిద్యోతమాన హలకులిశాంకుశ జలజధ్వజచ్ఛత్రచా
మరాదిశుభరేఖాంకితపదతలవిలసితంబును నగుతత్క్షణోన్మీలితశరదరవిందసుందర
పాదారవిందద్వంద్వంబును నేత్రోత్సవంబుగా సేవించి ప్రహృష్టాంతరంగుండై
భట్టనాథశ్రీసూక్తులచే మంగళాశాసనం బాచరించి బహుభంగులఁ గొనియాడిన
సుప్రసన్నుండై భగవంతుం డగుశ్రీవేంకటేశుం డమ్మహాత్ముని నిజకటాక్షవీక్షణా
మృతదృష్టిం దనిపి తీర్థశఠకోపంబులను దిరువాలవట్టంబును శ్రీపాదరేణుచందనా
భయహస్తప్రసాదాదిబహుమతు లన్నియుం జేయించి మహాత్మా నీ విద్దివ్యదేశం
బునందు శరీరపతనపర్యంతంబు శిష్యపుత్రాదిసహితుండ వై మద్గుణానుభవంబు
సేయుచు సుఖం బుండు మని యాజ్ఞాపించె నంత నయ్యాచార్యసత్తముండును
ధన్యోస్మి యని యనుసంధించి యబ్భగవదాజ్ఞ మహాప్రసాదం బని శిరసావహిం
చి యద్దివ్యమందిరంబు వెలువడి వచ్చె నంత. 328

సీ. వేంకటగిరి డిగ్గి వచ్చి యద్దేశికేంద్రుఁ డొక్కెడ వసియించె నంత
విని వచ్చి యాబ్రహ్మోత్సవోత్తముఁ గని మొక్కి, దేశాధిపతి వేంకటేశునాజ్ఞ
గోవిందరాజుల కోవెలసన్నిధి, తిరువీథి శఠకోపదివ్యసూరి
వర్యునిమందిర ద్వారాంగణముచెంతఁ, గట్టించి దివ్యాగార మొకటి
తే. దండిబ్రాహ్మణపట్టెల మండియంబు, ననెడు రెండూళ్లు సర్వాగ్రహారములుగ
నమ్మహాత్ముని కర్పింప నమ్మిసీపి, వరుఁడు సకుటుంబుఁడై యందు వాస మొందె.

మ. అచటన్ వాదిభయంకరార్యుఁడు తదీయారాధనం బాచరిం
పుచు వేదాంతయుగంబు సంశ్రితులకున్ బోధించుచున్ నిత్యమున్
ఖచరోర్వీచరసేవ్యపాదకమలుం గంజాక్షు సేవించుచున్
రచియించెం గృప మీఱఁ గొన్నికృతులం బ్రాజ్ఞేశభోగ్యంబు గాన్. 331

వ. ఆప్రబంధంబు లెవ్వి యన, అష్టశ్లోకీవ్యాఖ్యానంబును వృద్ధిస్తవంబును సుప్రభా
తస్తవంబును మంగళాశాసనప్రబంధంబును జియ్యరుపడి ననుసరించి యొనర్చి
నశ్లోకరూపభగవదారాధనక్రమంబు ననుచు నెఱుంగవలయు మఱియు నొక్క
దివసంబునందయ్యాచార్యసత్తముండు వేదాంతకాలక్షేపం బొనరించుసమయం
బునఁ గొందఱాశ్రితులు మహాత్మా శ్రీమద్దేకాదశీనియమనిర్ణయంబును శ్రీజయం
తీనిర్ణయక్రమంబును ధనుర్మాసహరిపూజావిధానంబును దాసులకుం దెలియ

ఏకాదశీనిర్ణయము

నానతిం డని విన్నవింప నాకర్ణించి యద్దేశికేంద్రుండు వారల నుద్దేశించి ప్రాజ్ఞులారా "పక్షేపక్షే ఏకాదశ్యాం నయాజయేత్ నతర్పయేత్ నశ్రాద్ధకర్మకుర్వీత-యదిమోహేనకుర్యాత్-సోగ్నిహా స పితృహా స మాతృహా చేతి" అనుచు శతపథబ్రాహ్మణంబున శుక్లయజుస్సునందు యాజ్ఞవల్క్యుండు పలికినక్రమంబుగా నేకాదశియందు యాజనతర్పణశ్రాద్ధకర్మంబు లొనరింపఁగూడదు-మోహావశుండై చేసెనేని వాఁ డగ్నిపితృమాతృహత్యాపాతకుం డగు మఱియు నేకాదశీవ్రతంబు నిత్యం బనియుఁ గామ్యం బనియు రెండువిధంబులై యుండు నందు, శ్లో॥ జహ్యాద్భుక్తిద్వయంనిత్యేకామ్యేభుక్తిచతుష్టయం॥ అనియెడున్యాయంబున నిత్యంబు ద్విభుక్తివర్జ్యంబు- కామ్యంబు చతుర్భుక్తివర్జంబు నందు, శ్లో॥ నిత్యంసదాయావదాయుర్న కదాచి దతిక్రమేత్। నిత్య మేతద్వ్రతం రాజన్ కర్తవ్యం సార్వవర్ణికమ్। ఉపోష్యైకాదశీ నిత్యా పక్షయోరుభయో రపి॥ అనియెడువచనప్రామాణ్యంబున నిత్యవ్రతంబు యావదాయుష్యం బొకప్పుడైన నతిక్రమింపవలదు నిత్యం బైనయీవ్రతంబు సకలవర్ణంబులవారు సేయందగుదురు కావున నుభయపక్షంబుల నేకాదశియం దుపవాసంబు కర్తవ్యంబు, శ్లో॥ ఏకాదశీ సదా పుణ్యా పక్షయో రుభయో రపి॥ అనియెడుసనత్కుమారవచనప్రామాణ్యంబున నుభయపక్షంబులం దేకాదశీవ్రతంబు పరమపవిత్రంబు, శ్లో॥ ఉపోష్యైకాదశీ రాజన్ యావదాయు స్స్వవృత్తిభిః॥ అనియెడియాగ్నేయవచనంబుచే సదాచారసంపన్ను లగువారికి యావదాయుష్యం బేకాదశీవ్రతం బుపవ స్తవ్యంబు, శ్లో॥ ఏకాదశ్యా ముపవసే న్నకదాచి దతిక్రమేత్॥ అనియెడుకాణ్వవచనప్రామాణ్యంబుచే నేకాదశియం దుపవాసం బవశ్యకర్తవ్యం బొకప్పుడైన నావ్రతం బతిక్రమింపందగదు, శ్లో॥ నకరోతిహి యోమూఢ ఏకాదశ్యా ముపోషణమ్। సనరో స రకం యాతి రౌరవం తమసావృతమ్॥ అనియెడుసనత్కుమారవచనప్రామాణ్యంబునంజేసి మూఢాత్ముం డెవ్వండేని యేకాదశియం దుపవాసంబు సేయకుండు వాఁ డంధకారపరివృతం బగురౌరవం బనునరకంబునం బడు నింకఁ గామ్యవ్రతం బెట్టి దనిన వివరించెద, శ్లో॥ య ఇచ్ఛేద్విష్ణుసాయుజ్యం సుతం సమ్పద మాత్మనః। ఏకాదశ్యాం న భుఞ్జీత పక్షయోరుభయోరపి॥ అనుచు వైష్ణవరహస్యంబునం జెప్పంబడినక్రమంబుగా నెవ్వఁడేని తనకు విష్ణుసాయుజ్యంబును బుత్రాదిసకలసంపదల నిచ్ఛయించు వాఁ డుభయపక్షంబులయం దేకాదశినాఁడు భుజియింప నర్హుండు గాఁడు-శ్లో॥ చతస్రో ఘటికాః ప్రాతరరుణోదయ ఉచ్యతే। యతీనాం స్నానకాలస్తు గఙ్గామ్భసదృశః స్మృతః॥ అనియెడుభవిష్యత్పురాణోక్తక్రమంబుగా మఱియును "సప్తపఞ్చారుణోదయః" అనియు స్మృత్యంతరవచనంబుచేఁ జతుర్ఘటికావశిష్టాపరరాత్రంబైనను ఘటికాత్రయావశిష్టపశ్చిమరా

త్రం బైన నరుణోదయసంజ్ఞితం బగు నది యతులకుఁ బ్రసిద్ధం బగుస్నానకాలం
బక్కాలంబునఁ జేయునదీతటాకాద్యవగాహనంబు గంగాస్నానసదృశంబు. శ్లో॥
దశమీవేధసంయుక్తో యదిస్యా దరుణోదయః। నైవోపోష్యం వైష్ణవేన తద్ది
నైకాదశీవ్రతమ్॥ అరుణోదయవేళాయాం దశమీ యది దృశ్యతే। సా విద్ధై
కాదశీ నామ త్యాజ్యా విష్ణుపరాయణైః॥ అనియెడిస్మృత్యంతరవచనప్రామాణ్యం
బుచే నరుణోదయంబున దశమీవేధాక్రాంతం బాయెనేని యాయేకాదశి విద్ధై
కాదశి యనంబడు వైష్ణవు లాతిథియం దుపవసింపక మఱునాఁ డుపవాసంబునే
యఁదగు నరుణోదయవేధారహితం బగు శుద్ధైకాదశీతిథి చతుర్విధం బై యుం
డు నెట్లన వివరించెద నధికైకాదశి యనియు నధికద్వాదశి యనియు నుభయాధి
క యనియు నవమీసంయుక్తసుపూర్వతిథి యనియును జతుర్విధంబు లగునీతి
థులయం దేకాదశీవాసరంబు శుద్ధంబైనను నాతిథిఁ బరిత్యజించి ద్వాదశియం
దుపవాసంబుఁ జేసి మఱునాఁడు పారణ గావింపవలయు. శ్లో॥ సంపూర్ణైకాదశీ
యత్ర ద్వాదశీ వృద్ధిగామినీ। ద్వాదశ్యాముపవస్తవ్యం త్రయోదశ్యాంతు పారణమ్॥
అనియెడునారదోక్తక్రమంబుగా నేకాదశీతిథి సంపూర్ణం బైనను ద్వాదశి వృద్ధిని
జెందెనేని విష్ణుపరాయణుండు ద్వాదశియం దుపవసించి త్రయోదశియందుఁ బార
ణ సేయవలయు. శ్లో॥ ఏకాదశీ యదా లుప్తా పరతో ద్వాదశీ భవేత్। ఉపోష్యా
ద్వాదశీ తత్ర యదీచ్ఛేత్పరమాం గతిమ్॥ అనియెడువ్యాసోక్తక్రమంబుగా నేకా
దశికి లోపంబు చూపడి ద్వాదశి మిగిలియుండెనేని వైష్ణవుండు ద్వాదశియం
దుపవసించి మఱుదినంబు పారణం బాచరింపవలయు, శ్లో॥ సంపూర్ణైకాదశీ
యత్ర ప్రభాతే పునరేవ సా। సర్వైరేవోత్తరా కార్యా పరతో ద్వాదశీ యది॥
అని నారదోక్తక్రమంబుగా నేకాదశితిథి సంపూర్ణం బైన నుపరిదినంబున నించు
కైన మిగిలియున్నను ద్వాదశియునట్టిదైనను ద్వాదశియం దుపవసించి త్రయో
దశియందుఁ బారణం బాచరింపవలయు-శ్లో॥ యే కుర్వన్తి మహీపాల శ్రాద్ధ
మేకాదశీదినే। త్రయస్తే నరకం యాన్తి దాతా భోక్తా విధాయకః॥ అనియెడు
భాగవతబ్రహ్మకైవర్తాదిపురాణవచనప్రామాణ్యంబున నెవ్వరేని హరివాసరంబున
శ్రాద్ధం బొనర్చిన దాతయు భోక్తయు విధాయకుండు నీమువ్వురు నరకంబుఁ జే
రుదురు. శ్లో॥ యే ప్రయచ్ఛంతి వై దేవి శ్రాద్ధ మేకాదశీదినే। నష్టాత్మానస్తు తే
మూఢాః పతన్తి నరకే ధ్రువమ్॥ అనియెడుపాద్మోక్తిక్రమంబుగా నేకాదశీదినం
బునం దెవరలయిన శ్రాద్ధం బొనర్చిరేని నష్టబుద్ధు లగునమ్మూఢజనులు నరకం
బునం బడుదు రీయర్థంబు నిశ్చితంబు-శ్లో॥ ఏకాదశ్యాం ద్విజశ్రేష్ఠ శ్రాద్ధకర్మ
నకారయేత్। కుర్యాద్యది స పాపీ స్యాద్భోక్తాచే న్నరకం వ్రజేత్॥ అనియెడు

ముద్గలవచనప్రామాణ్యంబున నేకాదశియందు శ్రాద్ధకర్మం బొనర్చినవాఁడు పాపాత్ముం డగును భుజించినవాఁడు నరకంబునం బడు. శ్లో॥ మహాదోషమయంచాన్న మేకాదశ్యాంభవేద్యది। నదాతవ్యం నభోక్తవ్యం నాఘ్రాతవ్యం విశేషతః॥ అనియెడుపరాశరవచనప్రామాణ్యంబుచే నేకాదశియం దన్నంబు మహాదోషమయం బగును గావున నయ్యోదనంబు పితృదేవతల నుద్దేశించి యిడఁగూడదు తానును భుజియింపఁదగదు తదాఘ్రాణం బైన సలుపఁదగదు-శ్లో॥ ఆద్యశ్రాద్ధం హరిదినే యది కుర్యా ద్విమోహితః। కర్తా ప్రతిగ్రహీతా చాప్యుభౌ నిరయపాతినౌ॥ అనియెడుభారద్వాజోక్తిప్రామాణ్యంబున హరిదినంబునం దెవ్వఁడేని విమోహితుండై యాద్యశ్రాద్ధం బొనరించు నాశ్రాద్ధకర్తయుభోక్తయు నీయిరువురు నిరయంబునం బడుదురు. శ్లో॥ ఆబ్దికం యస్తు కురుతే సంప్రాప్తే హరివాసరే। తచ్ఛ్రాద్ధం రాక్షసై ర్భోజ్యం శ్రాద్ధసిద్ధిర్నవిద్యతే॥ అనియెడుశుక్రవాక్యప్రామాణ్యంబున హరివాసరంబునం దాబ్దికం బెవ్వఁ డాచరించు నాశ్రాద్ధంబు రాక్షసభోజనంబుగాని పితృభోక్తవ్యంబు గాదు గావున దానికి శ్రాద్ధసిద్ధి గలుగనేరదు. శ్లో॥ ఆద్యశ్రాద్ధం హరిదినే యది స్యాత్తం నకారయేత్। పిణ్డ మేకం ప్రదాయాథద్వాదశ్యాం శ్రాద్ధ మాచరేత్॥ అనియెడుబోధాయనోక్తక్రమంబుగా శ్రాద్ధంబు హరిదినంబునం దాచరింపఁగూడ దద్దినంబునం దొకపిండంబు దర్భలయం దొసంగి ద్వాదశియందు యథాశాస్త్రంబుగా శ్రాద్ధంబు సేయవలయు, శ్లో॥ ఆద్యశ్రాద్ధమపి త్యజ్య సంప్రాప్తే హరివాసరే। ప్రదాయైకం తదాపిణ్డం పరేద్యుశ్శ్రాద్ధ మాచరేత్॥ అనియెడుబృహత్ప్రచేతోవచనప్రామాణ్యంబునఁ బ్రాప్తం బైనహరిదినంబునం దాద్యశ్రాద్ధం బైనను విడిచి యద్దినంబునఁ గుశకూర్చమం దొకపిండంబుఁ బెట్టి మఱునాఁ డాశ్రాద్ధకర్మంబు యథావిధిగా నాచరింపవలయు. శ్లో॥ పితు ర్దశాహమధ్యే వా సంప్రాప్తే హరివాసరే। పిణ్డదానం న కుర్వీత నతిలోదకసత్క్రియామ్। అనియెడుకపిలసంహితోక్తిప్రకారంబుగాఁ బితృదశాహమధ్యంబున నైనను సంప్రాప్తం బైనహరివాసరంబునందుఁ బిండదానంబును దిలోదకాదిసత్క్రియలును నరుండు సలుపరాదు, శ్లో॥ అకృత్వా శ్రాద్ధనియమాః జలపిణ్డవివర్జితాః। జలదానవిహీనాశ్చ వ్రజధ్వం వైష్ణవం పదమ్॥ అనియెడురుక్మాంగదచరితోక్తప్రకారంబుగా నాయాశ్రాద్ధదినంబుల నేకాదశి సంప్రాప్తం బాయెనేని యందు శ్రాద్ధనియమంబులు చాలించి జలపిండవివర్జితులై జలదానవిహీనులై వైష్ణవపదంబుఁ జేరవలయు. శ్లో॥ ఆమేనవా హిరణ్యేన శ్రాద్ధ మేకాదశీదినే। కుర్వ న్నరక మాప్నోతి యావదాభూతసంప్లవమ్॥ అనియెడుకపిలసంహితోక్తప్రకారంబుగా నేకాదశియం దామశ్రాద్ధంబైనను హిరణ్యశ్రాద్ధంబైనను జేయువాఁడు ప్రళయపర్యంతంబు దుర్గతినిం బడు, శ్లో॥ వైశాఖసాద్యాగమోక్తదీక్షాయుక్తా హి వైష్ణవాః। నైకాదశీం త్యజేయుస్తే మ

హాపత్త్రాభయేపిచ॥ అనియెడుభవిష్యత్పురాణోక్తిప్రకారంబుగ వైఖానసాద్యాగమోక్తదీక్షాయుక్తులగు వైష్ణవులు మహావిపత్తియందైనను బ్రాణభయంబునందైన నేకాదశీవ్రతంబు విడువఁగూడదు, శ్లో॥ సూతకాదౌ యథాశ్రాద్ధం సూతకాన్తే విధీయతే । తథైవైకాదశీశ్రాద్ధం ద్వాదశ్యాం ప్రవిధీయతే॥ అనియెడుముద్గలస్మృతివచనప్రామాణ్యంబున సూతకమృతకాదులయందుఁ బ్రసక్తంబైనశ్రాద్ధంబుసూతకాంతంబునం దేమాడ్కి విధియింపంబడు నాప్రకారంబుగా నేకాదశీశ్రాద్ధంబు ద్వాదశియందు విధియింపంబడు. శ్లో॥ యథాశౌచాబ్దికశ్రాద్ధ మాశౌచాన్తే విధీయతే । తథైవైకాదశీశ్రాద్ధం తత్కుర్యాత్తదనంతరమ్॥ అనియెడుశ్రీపరాశరవచనప్రామాణ్యంబున నాశౌచంబునందుఁ బ్రసక్తంబైనయాబ్దికశ్రాద్ధంబు మఱునాఁడు సేయవలయు, శ్లో॥ యథాశౌచగతం శ్రాద్ధ మాశౌచాన్తే విధీయతే। తథైవైకాదశీశ్రాద్ధం ద్వాదశ్యామేవ కారయేత్॥ అనియెడుస్మృతిసంగ్రహోక్తక్రమంబుగా నాశౌచగతంబగుశ్రాద్ధంబాశౌచాంతంబునం దేమాడ్కి విధియింపంబడు నాప్రకారంబుగా నేకాదశీశ్రాద్ధము ద్వాదశియందు విధియింపంబడు. శ్లో॥ ఆద్యశ్రాద్ధం హరిదినే యది కుర్యాద్ద్విజాతికః। కర్తా ప్రతిగ్రహీతా చాప్యుభౌ నరకగామినౌ॥ అనిభారద్వాజోక్తక్రమంబుగా సద్బ్రాహ్మణుండు హరిదినంబునందుఁ బ్రసక్తంబైనయాద్యశ్రాద్ధం బొనర్చెనేని కర్తృభోక్తలిరువురు నరకంబునం జేరుదురు. శ్లో॥ ఆబ్దికం యోహి కురుతే సంప్రాప్తే హరివాసరే । తచ్ఛ్రాద్ధ మాసురైర్భుక్తం శ్రాద్ధకర్మ వివర్జయేత్ ॥ అనియెడుభారద్వాజవచనాంతరప్రామాణ్యంబునసంప్రాప్తం బగుహరివాసరంబునం దాబ్దికం బెవ్వఁ డాచరించుఁ దచ్ఛ్రాద్ధం బాసురభుక్తంబు గాని పితృభుక్తంబు గాదు గావున నాప్రొద్దు శ్రాద్ధంబువర్జింపవలయు, శ్లో॥ ద్వాదశ్యా ముపవాసశ్చే చ్ఛ్రాద్ధం తత్ర వివర్జయేత్ ॥ పరేహని చ కర్తవ్యం తచ్చాశౌచాంతవత్ స్మృతమ్॥ అనియెడుబృహత్ప్రచేతోవచనప్రామాణ్యంబున ద్వాదశియం దుపవాసవ్రతంబుసంభవించెనేనియాశౌచమధ్యశ్రాద్ధం బాశౌచాంతంబునందుఁ జేయుచందంబున ద్వాదశియందుశ్రాద్ధంబు వర్జించి మఱునాఁడు సేయవలయు, శ్లో॥ ఏకాదశీం పరిత్యజ్య ద్వాదశ్యామేవ వైష్ణవః। కుర్యాచ్ఛ్రాద్ధాదికం కర్మ ప్రత్యబ్దం పద్మసంభవ॥ అనియెడుపాద్మసంహితావచనప్రామాణ్యంబున వైష్ణవుండు ప్రతిసంవత్సరంబునం దేకాదశియందుఁ బ్రసక్తంబైనశ్రాద్ధంబు విడిచి ద్వాదశియందుఁ జేయవలయు, శ్లో॥ గ్రస్తాస్తమిత ఆదిత్యే యథా శ్రాద్ధం పరేహని । తథైవైకాదశీశ్రాద్ధంద్వాదశ్యామేవ కారయేత్ ॥ అనియెడుస్మృతిసంగ్రహవచనప్రామాణ్యంబున నాదిత్యుండు గ్రస్తాస్తమితుం డైనదినంబునందుఁ బ్రాప్తంబైనశ్రాద్ధకర్మం బేరీతి మఱునాఁడు సేయంబడు నట్లేకాదశీశ్రాద్ధంబుద్వాదశియందుఁ జేయవలయు.—శ్లో॥

ప్రదక్షిణ మనుప్రజ్య భుఞ్జీత పితృసేవితమ్ । శ్రాద్ధం కృత్వాతు యో విప్రో నభుఙ్క్తే పితృసేవితమ్। హరిరేవ నగృహ్ణాతి పితరశ్చ దివౌకసః॥ అనియెడుస్మృత్యంతరవచనప్రామాణ్యంబునం జేసి యాసీమాంతం బనుగమించి ప్రదక్షిణం బొనర్చి పితృశేషం బిష్టజనులతో శ్రాద్ధకర్త భుజింపవలయు నట్లొప్పదేని పితృదేవతలును దేవతలును నాహావిస్సు పరిగ్రహింపరు- శ్రాద్ధకర్మంబు కర్తృభోజనాంతంబుగావునని మంత్రితులభుజింపం జేసికర్తయుపవసించెనేనియాశ్రాద్ధంబు నిరర్థకంబు. —శ్లో॥ ప్రాణ్ణోదన్యాశ్చత స్రస్త్వరుణసమదయస్తత్ర వేధే దశమ్యాః కర్తవ్యో నోపవాసస్సకలమపిఫలం మోహినీ పర్యగృహ్ణాత్। పౌరాణికాత్తు రుక్మాఙ్గదముఖచరితైః ప్రాప్తవత్యా పదవ్యాశుద్ధాం సిద్ధాన్తయన్తః కతిచన కృతిన స్సర్వదో ఝ్ఝంతివిద్ధామ్॥ అనియెడుస్మృత్యుత్తరవచన ప్రామాణ్యంబున సూర్యోదయంబుకంటె ఘటికాచతుష్టయప్రమాణపూర్వకాలం బరుణోదయ సంజ్ఞితం బగు నందు దశమీవేధ గలిగెనేని యాతిథియందుపవసింపఁగూడదు. ఉపవసించెనేని తత్ఫలంబు మోహినీపరిగృహీతంబు గావుననాయుపవాసంబు నిష్ఫలంబగు. రుక్మాంగదముఖచరితంబులచే సంప్రాప్తం బగుపౌరాణికపదవిచేఁ గొందఱు ప్రాజ్ఞులు శుద్ధైకాదశిని సిద్ధాంతం బొనరించుచు సకలప్రకారంబుల విద్ధైకాదశిని త్యజించెదరు — శ్లో॥ సంకటే విషమే ప్రాప్తే ద్వాదశ్యాం కారయేత్కథం। అద్భిస్తు పారణం కుర్యా త్పునర్భుక్తం నదోషకృత్ ॥ అతసీ తులసీ ధాత్రీ ద్వాదశ్యాం యస్యనోదరే। తేన భుక్తం రుదత్యన్నం కిమ్మయా దుష్కృతం కృతమ్॥ అనియెడుస్మృత్యుత్తరవచనద్వయప్రామాణ్యంబునద్వాదశియందు సంకటవిషమాదికంబు ప్రసక్తం బాయెనేని కాలం బతీతంబు గాకుండ నీరపారణం బాచరించి తదనంతరకాలంబునందుభుజించుటదోషయుక్తంబు గాదు. ద్వాదశియం దతసియుఁ దులసియు ధాత్రియు నెవ్వనికుక్షిం బడకుండుఁ దద్భుక్తాన్నంబు నే నేమిపాపం బొనర్చితినో యిట్టిపాపాత్మునికుక్షిం బడితినని రోదనంబు సేయు-నిట్టిప్రమాణంబులకును. —శ్లో॥ మృతాహం స్సమతిక్రమ్య చణ్డాలః కోటిజన్మసు । మాతాపిత్రోర్మృతదినం పరిత్యజ్య నరాధమః॥ యది కుర్యా దన్యదినే మహాత్పాతకమాప్నుయాత్ ॥ ఇత్యాదివచనంబులకును బరస్పరవిరోధంబుదయించుచుండినను నుభయవిధార్ష వచనంబులకుఁ బ్రామాణ్యసంపాదనార్థంబు వ్యవస్థ గల్పింపవలయు నెట్లన్న నరుణోదయవేధోదయవేధలకు వైష్ణవావైష్ణవవిషయవ్యవస్థ గారుడస్కాందపురాణప్రసిద్ధ యగుపగిది ద్వాదశ్యేకాదశీశ్రాద్ధకర్తవ్యతాపరంబు లగుప్రమాణంబులకు వైష్ణవైకదేశావైష్ణవవిషయత్వవ్యవస్థ పాద్మసంహితావైఖానససంగ్రహహేమాద్రిధర్మసేతుబంధనపురుషార్థసుధానిధిసకలసంప్రదాయదీపికాదిగ్రంథంబులచేనిర్ణయింపఁబడియెఁ గాన

సర్వంబు సమంజసంబగు నిఁక జయంతీనిర్ణయము వర్ణించెద నెట్లన్న—శ్లో॥ అష్ట

జయంతీనిర్ణయము

మ్యాంవా నవమ్యాంవా దశమ్యాం యది రోహిణీ। కళామాత్రంతు యత్రాస్తే సాజయంతీతి కీర్తితా॥ అనియెడు వచనప్రామాణ్యంబున నష్టమియం దైననవమియం దైనను దశమియం దైనను రోహిణీనక్షత్రంబు కళామాత్రం బైన నుండెనేని యాతిథి జయంతి యనంబడు.—శ్లో॥ జయన్త్యాం సర్వయోగేషు ఋక్షమేవ విచక్షతే॥ అనియెడు వచనంబుచే జయంతియందుఁ దిథివారయోగకరణాదులకంటె నక్షత్రంబు ముఖ్యంబగును.—శ్లో॥ సప్తమీకృత్తికావిద్ధామష్టమీం రోహిణీం త్యజేత్। నవమీ దశమీ గ్రాహ్యా రోహిణీఘటికాయుతా॥ అనియెడు న్యాయంబున సప్తమీవిద్ధ యైనయష్టమియుఁ గృత్తికావిద్ధ యగురోహిణియు వర్జించి నవమీతిథి యైనను దశమీతిథి యైనను రోహిణీఘటికాన్వితం బాయెనేని వైష్ణవుం డాతిథి గ్రహింపవలయు—శ్లో॥ ఏకమాసే మునిశ్రేష్ఠ యది ఋక్షద్వయం భవేత్। వ్రతోపవాసదానాది పరేకార్యం మహత్ఫలం॥ పరేతు రోహిణీహీనే పూర్వం ఋక్షే సమాచరేత్॥ అన్యథాకారయేద్యస్తు రాజా రాష్ట్రం వినశ్యతి॥ అనియెడు న్యాయంబున నొకమాసంబునందు నక్షత్రంబులు రెండాయెనేని పరర్క్షంబునం దొనర్చిన వ్రతోపవాసదానాదికంబు మహాఫలంబగుఁ బరదినంబు రోహిణీహీనం బాయెనేని నక్షత్రయుక్తంబగు పూర్వతిథియం దుపవాసాదికం బాచరింపవలయు నెవ్వాఁడైన నట్లొనర్పఁడేని యారాజు నారాష్ట్రంబును నశించు.—శ్లో॥ ఏకస్మిన్ సింహమాసేతు యది చేదష్టమీద్వయమ్। పరస్మిన్నేవ కార్యాస్స్యాజ్జయంతీ యది రోహిణీ॥ నోచేత్తథా పూర్వతిథిం కారయేద్రోహిణీయుతామ్। ప్రాజాపత్యం చోభయత్ర నోచేన్మృగశిరోయుతామ్॥ అష్టమీం నవమీం వాపి జయంతీం కారయేద్బుధః॥ అనియెడు వచనప్రామాణ్యంబున నొకసింహమాసంబునం దష్టమీద్వయంబు ప్రసక్తం బాయెనేని రోహిణీయుక్తం బైనపరతిథియందు జయంతి యాచరింపం దగుఁ బరతిథియందు నక్షత్రంబు చూపడదేని రోహిణీయుక్తం బగుపూర్వతిథియందు జయంతి నాచరింపవలయుఁ బూర్వాపరతిథులయందు రోహిణిగన్పడదేని పండితుండు మృగశిరస్సమన్వితం బైనయష్టమియం దైనను నవమియం దైనను జయంతి సేయవలయు.—శ్లో॥ సింహాయుక్తాష్టమీ గ్రాహ్యా ఋక్షహీనాపివా యది। పరస్మిన్నేవ కార్యాస్స్యాన్మృగేణ సహితాష్టమీ॥ అనియెడు వచనప్రామాణ్యంబున సింహాయుక్తం బైనయష్టమి గ్రహింపవలయు నాతిథియందు జయంతి సేయవలయు.—శ్లో॥ ఏకస్మిన్నేవ సఙ్క్రాన్తే యది ఋక్షద్వయం భవేత్। పూర్వఋక్షం పరిత్యజ్య ఉత్తరేతు సదాచరేత్॥ అనియెడు ప్రామాణ్యవచనంబున నొక్క సంక్రమణంబునందు నక్షత్రంబులు రెండాయెనేని పూర్వఋక్షంబు వర్జించి

పరక్షిం బాచరింపవలయు.—శ్లో॥ అష్టమీరోహిణీయోగో ముహూర్తం వా దివా నిశి । ముఖ్యకాల ఇతిఖ్యాత స్తత్ర జాత స్స్వయం హరిః॥ అనియెడు వచనప్రామాణ్యంబునఁ బగటియందైనను రాత్రియందైనను ముహూర్త మాత్రం బష్టమీరోహిణీయోగంబు గలిగెనేని యందు హరి యవతరించెఁ గాన యది ముఖ్యకాలం బనుచుఁ బ్రఖ్యాతిమయ్యె.—శ్లో॥ మాసద్వయేయ స్యలాభో యోగ స్తస్మిన్ దివా నిశి। నవమీరోహిణీయోగః కర్తవ్యో వైష్ణవైర్ద్విజైః॥ అనియెడువచనప్రామాణ్యంబున శ్రావణభాద్రపదమాసంబుల యందు దివారాత్రులయం దష్టమీరోహిణీయోగంబు లేదాయెనేని వైష్ణవులకు నవమీరోహిణీయోగంబు కర్తవ్యంబగు. —శ్లో॥ రాత్రియోగ స్తుబలవాం స్తస్యాం జాతో జనార్దనః॥ అనియెడున్యాయంబున రాత్రియం దష్టమీరోహిణీ యోగంబు బలవత్తరంబునందు జనార్దనుం డవతరించెఁ గావుననాయోగంబు ముఖ్యంబని రంగరామానుజజీయ రంగీకరించె.—శ్లో॥ జన్మనక్షత్రఘటికా సంగమస్పృగ్భవేద్యది। వృద్ధావష్టాడికాఃప్రోక్తాఃక్షయేతిస్రస్సమేచతుః॥ ఇత్యా

ఆచార్యజన్మనక్షత్రనిర్ణయము.

దిప్రామాణ్యంబుచే నాచార్యజన్మనక్షత్రఘటిక సంగమకాలస్పర్శంబు గలిగి యుండెనేని నక్షత్రవృద్ధియందక్కాలంబున నాఱుగడియలుండవలయు నానక్షత్రంబు క్షయించెనేని యక్కాలంబున ఘటికాత్రయం బుండవలయు నక్షత్రంబునకు క్షయంబు లేక పరిపూర్తి గలిగెనేని యత్తార ఘటికాచతుష్టయం బుండవలయుఁ గావున మఱునాఁడు తిరునక్షత్రంబునిజవృద్ధియందుఁ బండ్రెండు గడియలు క్షయంబునఁ దొమ్మిదిగడియలు పరిపూర్తియందుఁ బదిగడియలు మిగిలియుండెనే నట్టిజన్మనక్షత్రంబు ప్రపన్నుల కాచరణీయం బగు నీభగవద్భాగవతజన్మర్క్షనిర్ణయప్రమాణంబులు శ్రీపాంచరాత్రాగమప్రసిద్ధంబు లగు॥

ధనుర్మాసహరిపూజావిధానము.

ఇంక ధనుర్మాసహరిపూజావిధానంబు ప్రమాణోపన్యాసపూర్వకంబుగా వివరించెద సావధానచిత్తులరై వినుండు.—శ్లో॥ యది చాపగతే సూర్యే ప్రోత్తిస్సంబోధ్య కేశవమ్। ఉషఃకాలే సమభ్యర్చ్య ముద్గాన్నంచనివేదయేత్॥ ద్వాదశాబ్దార్చనఫలం దినేనైకేన లభ్యతే। మార్గశీర్షాఖ్య మాసేతు పూజయేచ్ఛవిశేషతః॥ఉషఃకాలేతు సంప్రాప్తేకవాటోద్ఘాటనంచరేత్॥ దీపానుద్దీప్యశిష్యైశ్చ దేవదేవం సమర్చయేత్॥ ముద్గాన్నంచ నివేద్యైవ ముఖవాసం నివేదయేత్। కవాటం సుస్థిరం బధ్వా సన్ధ్యోపాసన మాచరేత్॥ ఏతన్మాసార్చనేనైవ వత్సరార్చాఫలం లభేత్। అయనే దక్షిణేరాత్రౌ వృత్తరేతు దివాభవేత్॥తథైవ తదహోరాత్రం త త్త్రింశన్మాస ఉచ్యతే। తద్దినస్య ఉషఃకాలంచాపమాసం విదుర్బుధాః॥తస్మాత్సర్వప్రయత్నేనచాపమాసేదినేదినే।ఉషఃకాలేతు సంప్రాప్తే

బోధయిత్వా జగద్గురుమ్ ॥ సమభ్యర్చ్య జనోవిష్ణుం నిజదోషం వినాశయేత్ ।
అనియెడియానందసంహితోక్తప్రకారంబుగా సూర్యుండు చాపగతుం డాయె
నేని యమ్మాసంబునందుఁ బ్రతిదినంబునందుషఃకాలంబున స్తోత్రంబులచేఁ గేశ
వుని మేలుకొలిపి యథావిధినర్చించి ముద్గాన్నంబు నివేదితంబు సేయవలయు
నట్లొనర్చె నేని యేకదినభగవదారాధనంబు చే భాగవతుండు ద్వాదశాబ్దాహస్సమా
రాధనఫలంబు లభియించునట్లు మార్గశీర్షమాసంబునందుఁ బ్రతిదినంబు పూజించె
నేని విశేషఫలంబు లభించు నమ్మాసంబునం దుషఃకాలంబున శిష్యసమేతుండై
భగవన్మందిరకవాటోద్ఘాటనం బొనర్చి దీపంబుల నారోపించి దేవదేవు నర్చింప
వలయు ముద్గాన్ననివేదనంబు సేసి లవంగకర్పూరాదిపరిమళద్రవ్యమిళితతాం
బూలాదిముఖవాసనాద్రవ్యసమర్పణంబు సేయవలయు ననంతరంబు సుస్థిరం
బుగాఁ గవాటంబులు బంధించి సంధ్యోపాసనాదిభగవదాజ్ఞ సెల్లింప వలయు
నేతన్మాసార్చనంబుచే సంవత్సరార్చాఫలంబు లభియించు నుత్తరాయణదక్షిణాయ
నంబులు రెండును దేవతలకు నొకయహోరాత్రంబగునట్టియహోరాత్రంబులు
ముప్పది జరగె నేని దైవతంబగు మాసంబగు నద్దేవతాదినంబున కుషఃకాలంబు
ధనుర్మాసం బని పెద్ద లెఱుంగుదురు. కావునఁ జాపమాసంబునందు సర్వవిధ
ప్రయత్నంబులచేఁ బ్రత్యుషఃకాలంబునందుఁ బూర్వోక్తక్రమంబుగా భగవదా
రాధనంబు సేసి నిజదోషంబుఁ బాపవలయు — శ్లో॥ ఆషాఢాదిషుమాసేషు శయనం
కార్తికావధి। చాపంగతే దివానాథ ఉత్థాప్య శయనాద్ధరిమ్॥ సవిష్ణులక్షణైః స్తోత్రై
ర్బహుభిః పరిగీయ చ।ఉషఃకాలేతు సంప్రాప్తే త్వర్చయిత్వా జనార్దనమ్॥ ఉపచా
రైష్షోడశభిర్ముద్గాన్నంచ నివేదయేత్ ॥ అనియెడు బ్రహ్మాండపురాణోక్తక్రమంబుగా
నాషాఢశుద్ధైకాదశి మొదలుగాఁ గార్తికశుద్ధైకాదశిపర్యంతంబు భగవంతుండు పాల
వెల్లియందు శేషతల్పంబుపై యోగనిద్ర యొనర్చునట్టి శ్రీమన్నారాయణుని మే
లుకొలిపి ధనుర్మాసంబు సంప్రాప్తం బైనం దుషఃకాలంబున శయనంబువలన
భగవదుత్థానంబు ప్రార్థించి యుత్థితుం డగుహరిని లక్షణలక్షితంబు లగు బహు
స్తోత్రంబుల వినుతించి పూర్వోక్తక్రమంబుగా షోడశోపచారంబులఁ బూజించి
ముద్గాన్ననివేదనం బొనర్పవలయును.— శ్లో॥ చాపంగతే తత స్సూర్యే ప్రత్యూ
ష స్నానమాచరేత్ । అర్చయేచ్చ జగన్నాథం యావత్సూర్యోదయాత్పరా॥
తతః ప్రభాతసమయే చార్ఘ్యం ప్రక్షిప్య వైష్ణవః। గాయత్రీంచ తతో జప్త్వా
ఉపతిష్ఠేత భాస్కరమ్॥ అనియెడియాదిత్యపురాణోక్తప్రకారంబుగా వైష్ణవుం
డు ధనుర్మాసంబునం దుషఃకాలంబున మేల్కాంచి కృతస్నానుండై సూర్యో
దయంబుకంటెఁ బూర్వకాలంబునం దుక్తప్రకారంబుగా శ్రీహరి నారాధించి
తదనంతరంబు ప్రభాతకాలంబునం దర్ఘ్యప్రదానం బాచరించి యథాశక్తిగా

యతిమంత్రజపంబు సేసి సూర్యోపస్థానంబు సేయవలయు.—శ్లో॥ కోదణ్డస్థే స
వితరి ప్రత్యూషసి పూజయేద్ధరిమ్ । సహస్రాబ్దార్చనఫలం దినే నైకేన సిద్ధ్యతి॥ అని
యెడుభాగవతపురాణోక్తక్రమంబుగా ధనుర్మాసంబునందుఁ బ్రత్యూషఃకాలంబు
న భక్తుండు విష్ణువు నారాధించెనేని యేకైకదినార్చనంబుచే వేయిహాయనంబు
లు శ్రియఃపతి నారాధించినఫలంబు లభియించు.—శ్లో॥ బ్రాహ్మే ముహూర్తే సం
ప్రాప్తే రవౌ ధనుషిసంస్థితే। స్నానం కృత్వా స్వసూక్తేన షోడశై రుపచారకైః॥
నగరగ్రామరథ్యార్థ మర్చయిత్వా శ్రియఃపతిమ్ । సహస్రవార్షికీ పూజా దినేనై
కేన లభ్యతే॥ చాపస్థిత ఉషఃకాలే రవౌ ప్రతిదినం హరిమ్ । స్నాత్వా గృహస్థ
శ్శుద్ధాత్మా సమభ్యర్చ్య నివేదయేత్ ॥ అనియెడుశ్రీవైఖానసాగమోక్తప్రకా
రంబుగా ధనుర్మాసంబునందు బ్రాహ్మంబగుముహూర్తంబునఁ గృతస్నానుండై
భక్తుండు నగరగ్రామరథ్యార్థంబు పురుషసూక్తంబుచే షోడశోపచారంబుల
శ్రియఃపతి నర్చించెనేని యేకైక దినారాధనంబుచే సహస్రవార్షిక హరిపూజాఫ
లంబు లభియించు గృహస్థుఁడు ధనుర్మాసంబునం దుషఃకాలంబునఁ బ్రతిదినంబు
స్నానం బొనర్చి శుద్ధాత్ముండై యుక్తప్రకారంబుగా హరి నారాధింపవలయు.
శ్లో॥ ఏకాదశ్యాం సితే పక్షే చాపే తిష్ఠతి భాస్కరే। ఉత్సవం కారయేద్ధీమా న్వే
దపారాయణై స్సహ॥ అనియెడుజ్యోతిశ్శాస్త్రప్రసిద్ధభాస్కరీయపారమేష్ఠ్యాదిగ్రం
థోక్తక్రమంబుగా మార్గశీర్షమాసంబున శుక్లపక్షైకాదశియందు వేదపారాయ
ణాపూర్వకంబుగా మేధావి యగువాఁడు భగవంతున కుత్సవంబు సేయవలయు.
శ్లో॥ చాపే స్థిత ఉషఃకాలే రవౌ ప్రతిదినం హరిమ్ । పూజయే- దిత్యాదివాసిష్ఠ
వచనప్రామాణ్యంబున ధనుర్మాసంబునం దుషఃకాలంబునం బూర్వోక్తక్రమం
బుగా హరిసమారాధన సేయవలయు.—శ్లో॥ కోదణ్డస్థే రవౌ విప్ర స్స్నాత్వా
ప్రత్యూషసి స్వయమ్ । మా మ్మన్నాథం జగన్నాథం నిత్యం భక్తిసమన్వితః॥
ముద్గాన్నమాదరా న్మహ్యం వినివేద్యగుణోత్తరమ్। ప్రాబోధికీం సూక్తిమాలాం
గోదోక్తాం ద్రావిడాకృతిమ్॥ త్రింశద్గాథాత్మికాం దివ్యాం స్తుతిరూపాం మమ
ప్రియామ్। భక్తాఙ్ఘ్రిరేణువిహితప్రాబోధిక్యుక్తి పూర్వికామ్॥ గాథాపూర్వార్ధోత్త
రార్ధ మనుసన్ధాపయే ద్రమే। నిత్యం ప్రీత్యానుసన్ధానై ర్దేశికై ర్మత్పరాయణైః॥
సదా తా మనుసన్ధాయ కృత్వా నిగమనం తతః। తాసు గాథాసు గోదోక్తాస్వే
కైకాం ప్రత్యహం పునః॥ అనుసన్ధాయ తత్కాలే తన్మాసే పురతో మమ। తత్ప్ర
సాదం తతో భుక్త్వా కృతకృత్యో భవిష్యతి॥ అనియెడు శ్రీమన్నారాయణసం
హితోక్తప్రకారంబుగా ధనుర్మాసంబున విప్రుండు ప్రతిదినం బుషఃకాలంబునం
దు స్నానం బాచరించి శ్రీనాథుండును జగన్నాథుండు నగునన్ను భక్తిసమన్వి
తుండై పూర్వోక్తక్రమంబుగా నర్చించి యాదరపూర్వకంబుగాఁ బావనత్వభో
గ్యత్వవిశిష్టం బగుముద్గాన్నంబు నాకర్పింపవలయుఁ ద్రింశద్గాథాత్మకయు దివ్య

యు ద్రవిడాకృతియు మత్ప్రియమునగు సంస్తుతినిభక్తాంఘ్రిరేణువిహితదశగా థాత్మిక ప్రబంధానుసంధానపూర్వకంబుగా నేకైకగాథాపూర్వార్ధోత్తరార్ధంబులు మున్నడిపిన్నడిగా మత్పరాయణులగు వైష్ణవులు నిత్యాంబనుసంధింపవలయు నట్లనుసంధించి నిగమించి ప్రత్యహంబు క్రమంబుగా నాముప్పదిపాటలయందొక్కొక గాథ నాకట్టెదుట ననుసంధించి సంధ్యోపాసనాదిమదీయాజ్ఞ సెల్లించి యాప్రసాదంబు భుజియించి కృత్యకృత్యు లగుదురని శ్రీదేవి నుద్దేశించి శ్రీమన్నారాయణుం డానతిచ్చె నిట్లగ్గురూద్వహుం డుపన్యసింపవిని యాశ్రితులుసంతసించి మహాత్మా సౌమ్యజామాతృయోగీంద్రుండు భగవద్రామానుజమునియపరావతారం బని వినియుండితిమి-ఆయర్థంబునందుఁ బ్రమాణంబెయ్యదియనియడుగ వారల కయ్యార్యసత్తముండు చెప్పినప్రకారంబు వివరించెద నెట్లన్న. 331

మణవాళమహామునులు రామానుజాపరావతారం బని నిరూపించుట.

శ్లో॥ మన్నియోగాద్భూతపుర్యాం మహీనామీశ్వరః కలౌ। శ్రీరామానుజరూపేణ జనిష్యతి సతాంముదే॥ విశిష్టాద్వైతసిద్ధాన్తప్రతిపాదనతత్పరమ్। భాష్యం నిర్మాతి వేదాన్తసూత్రాణామర్థతత్త్వవిత్॥ తదాశ్రయాస్సదాచారాస్సాత్త్వికాస్తత్త్వదర్శినః। వేదాన్తద్వయతత్త్వజ్ఞా భవిష్యన్తి గురూత్తమాః॥ పునర్భవిష్యతి శ్రీమాన్మన్నియోగాన్మహీతలే। జనిష్యతి శ్రీనగర్యాం యతీన్ద్రప్రవణాత్మనా॥ యత్పద్యం ద్రావిడామ్నాయాద్యారమ్భాన్తే భవిష్యతి। సఏవ సౌమ్యజామాతృసంజ్ఞికస్స్యాన్మహామునిః॥ అనియెడు బ్రహ్మాండపురాణప్రసిద్ధబదరికాశ్రమమాహాత్మ్యోక్తక్రమంబుగా నన్మన్నియోగంబున శేషుండుకలియుగంబున శ్రీభూతపురియందు సత్పురుషులసంతోషంబునకై శ్రీరామానుజరూపంబుననవతరించు వేదాంతసూత్రార్థతత్త్వవిత్తముఁ డగునమ్మహాత్ముండు విశిష్టాద్వైతసిద్ధాంతప్రతిపాదనతత్పరం బగుభాష్యంబునిర్మించుఁ దదాశ్రితులుసదాచారసంపన్నులును బరమసాత్త్వికులును దత్త్వవిత్తములును వేదాంతద్వయార్థయాథాత్మ్యవిత్తములు గాఁగలరు. శేషమూర్తి యగునయ్యతీంద్రుండు మగిడి మన్నిదేశంబునఁ బుడమిని దరునగరియందు యతీంద్రప్రవణాత్మకుండై జనియించునద్దేశికేంద్రునిపద్యంబు ద్రావిడామ్నాయాదిప్రబంధాధ్యయనాధ్యాపనంబులకు నాద్యంతంబుల భగవజ్జను లనుసంధింతురయ్యాచార్యశ్రేష్ఠుండు సౌమ్యజామాతృయోగీంద్రసంజ్ఞితుండు గాఁగలఁడని శ్రీమన్నారాయణుండు వక్కాణించె ననియవ్వాదిభీకరగురుం డానతియ్య నాకర్ణించి మిగుల సంతోషించి యద్దేశికేంద్రుని వీడ్కొని యావైష్ణవులు నిజనివాసంబులకుఁ జని రంత. 332

వాదిభీకరగురుని భాగవతభక్తి.

శా. శ్రీమంతుం డగువాదిభీకరగురుశ్శ్రేష్ఠుండు శ్రీవైష్ణవ
స్తోమారాధన మాచరించుచును జేతోమోద మొప్పన్ యతి

స్వామిన్ నెమ్మది నుంచి వేదశిఖరద్వంద్వంబు శిష్యాళికిన్
నేమం బొప్ప రచించుచు న్నట వసించెన్ శ్రీశు సేవించుచున్. 333

సీ. అంత ధనుర్మాస మావిర్భవించినఁ, బరవాదిభీకరగురువరుండు
నిత్యము భక్తితో నిఖిలభాగవతార్చనము సేయ నం దొక్కనాఁ డచటికి
వైదేశికుం డగువైష్ణవుం డొక్కరుఁ, డరుదెంచి స్వాతంత్ర్య మలర స్నాన
శాలకుఁ జని యుష్ణజలముల నీరాడి, వేష్టువ లేకున్న వెదకి యూర్ధ్వ
తే. భాగమున నొక్కవేత్రముపైని నణ్ణగారిదోవతిఁ గని యది గట్టుకొన్న
నార్యుఁ డతనిఁ గటాక్షించి యనఘ వస్త్ర, మణ్ణగారిది గాఁ బోలు ననన నతండు.
ఆ. అణ్ణగారియింటి కవని వైష్ణవు లంద, ఱాఢ్యు లగుదు రట్టి యార్యునింట
నిట్లు నన్నుఁ బలుక నెవ్వఁ డవురునీవు, తొలఁగుమనుచుఁ గినుకఁ బలికె గురుని.
వ. అట్లు తద్వాక్యంబు విని గురుం డిట్లనియె. 336
క. అపచారపడితి ననఘా, కృపసేయు మటంచు మ్రొక్కి కృతివరుఁ డార్యుం
డుపచార మొదవి యాతని, నపరిశ్రముఁ జేసి భోజనాదులఁ దనిపెన్. 337
మ. సిరి మీఱన్ గురుఁ డిట్లు వైష్ణవులకున్ స్నిగ్ధాన్నపానాదులం
బరమప్రీతి నొనర్చుచున్ విమతులం బ్రామాణికబ్రహ్మత
ర్కరయం బొప్ప జయించుచున్ నిగమశీర్షద్వంద్వతత్త్వార్థముల్
కరుణన్ సంశ్రితకోటికిన్ దెలుపుచుం గాలంబుఁ బుచ్చెన్ మహిన్. 338
చ. వరగుణరత్నవార్ధి యగువాదిభయంకరదేశికేంద్రుఁ డా
కరణి శతాబ్దముల్ గడపి కారుణికుం డగుటన్ నుతాదులం
దురునిజతేజ మాశ్రితజనోద్ధరణంబున నుంచి యంత నుం
దరవరయోగిరాజపదతామరసద్వయ మొందె భక్తితోన్. 339

వాదిభీకరాచార్యులవారితనియను.

శ్లో॥ వేదాన్తదేశికకటాక్షవివృద్ధబోధం
కాన్తోపయన్తృయమినః కరుణైకపాత్రమ్ ।
వత్సాన్వవాయ మనవద్యగుణై రుపేతం
భక్త్యా భజామి పరవాదిభయంకరార్యమ్॥ 340
ఉ. ఏకృతి కణ్ణగారు గురు వెంచఁ బితామహుఁ డేమనీషి క
స్తోకయశుం డనంతగురుసూర్యుఁ డు తండ్రి వృషాచలేశ్వరుం
డేకవి కిష్టదైవతము నెల్లవు డానయనారుదేశిక
శ్రీకరపాదపద్మముల సేవ మెలర్ప మదిం దలంచెదన్. 341
ఉ. ఆనయనారుదేశికపదాంఘ్రిసరోజసమాశ్రితుండు రా
మానుజదేశికేంద్రసుతుఁ డాపరవాదిభయంకరార్యస
న్మానితసత్కథానిగమమాళిగురూద్వహుఁ డస్మదీయుడు

ర్జ్ఞానమమత్వఘోరతిమిర ప్రళయోదయభాస్కరుం డగున్. 342

ఆ. నయవిదగ్రగణ్యు నయనారుదేశిక, సుతుని నిగమశిఖర సూరిశిష్యు
వాదిభీకరార్య వరపౌత్రపౌత్రుని, వేంకటార్యు మదిని వేడ్కఁ దలఁతు. 343

మత్తకోకిలము. వాదిభీకరసప్తసప్త సవాప్తబోధపయోనిధిన్
ఆదృతాశ్రిత వేంకటార్యపదారవిందయుగాశ్రితున్
మోదఋణ్ణిగమాంతదేశిక ముఖ్యు నాహృదయంబులో
నాదరం బమరన్ భజింతు నహర్నిశంబు సుఖంబుగాన్. 344

సీ. పరవాదిభీకరగురు సప్త వేదాంత, దేశిక పాదాంబుజాశ్రితుండు
తత్పౌత్రుఁ డఖిలవిద్యాపారదృశ్వయు, నతులకల్యాణగుణాభిరాముఁ
డవిరతాయతతదీయారాధనోభయ, వేదాంతవివరణావిష్టచిత్తుఁ
డస్మదాచార్యుల కతిశయితహితంబు, లాచరించుమహాత్ముఁ డార్యవర్యుఁ
తే. డంతిమోపాయనిష్ఠాగతాంతరంగుఁ, డంజనాచలనాథున కాత్మభూతుఁ
డాగమాంతగురూద్వహుఁ డస్మదీయ, పరమగురుఁడు కటాక్షించుఁ గరుణనన్ను.

సీ. వాదిభీకరగురువరసప్తసప్తపౌత్రుఁడు గోత్ర నేగురుధూర్వహుండు
శ్రీకుమారశ్రుతిశేఖరాచార్యున, కభిమతపుత్రుఁ డేసూర్యవరుఁడు
స్థిరత నణ్ణా వేదశిఖర దేశిక పాద, పద్మద్విరేఫ మేప్రాజ్ఞమౌళి
యస్మన్ముఖంబున నాచార్యసూక్తిము, క్తావళి యేగురుఁ డానతిచ్చె
తే. వత్సవంశాబ్ధిచంద్రుఁ డేసత్సహాయుఁ, డేమహాత్ముఁడు మద్ధితహేతువయ్యె
నట్టిమద్గురు నణ్ణాగారార్యు ననఘుఁ, జిత్తమలర భజించెదఁ జింతమాని. 346

వ. మఱియు నిమ్మహాదేశికుండు మదీయదౌరాత్మ్యంబు దలంపక నన్నంగీకరించి సకలవిహితంబు లొనరించిన తెఱం గెఱింగించెద. 347

ఏతద్గ్రంథకర్త యగునంబూరికేశవాచార్యులవృత్తాంతము.

సీ. శ్రీపురుషోత్తము శ్రీకూర్మసింహాద్రి, పతి హరిఁ జూచి యుస్పాక చేరి
యట బ్రహ్మచారి వేదాంతార్యుకడ హయ, గ్రీవమంత్ర మెఱింగి కృష్ణకడను
మట్టిపల్లినృసింహమందిరంబునఁ బుర, శ్చర్యాంతమున శరచ్చంద్రసదృశు
మహిత ప్రసన్నార్క మండలగత హయ, గ్రీవు లోదృష్టి నీక్షించి మించి
తే. యతులితాహోబలమునఁ దార్క్ష్యాద్రిపైని, నొక్కనాఁడున్ననీభావయోగదశను
నుప్రసన్నార్కమండలశోభిదహర, గగనరూపిని బరమాత్ముఁ గాంచి యంత. 348

సీ. అచటనుం డేతెంచి యంజనాచలమున, స్వామిపుష్కరిణిలో స్నానమార్చి
తత్తదంగములందు ధవళోర్ధ్వపుండ్రముల్, గురుపంక్తిఁ దలఁచుచుఁ గూర్మిఁ దీర్చి
తులసీకమలబీజవలయముల్ ధరియించి, వడిఁ జని మైసూరివారిమఠము
వాకిటితిన్నెపై వైష్ణవార్భకునకు, శ్రీసూక్తమతిప్రీతిఁ జెప్పుచున్న
తే. ప్రాజ్ఞ శఠకోపదేశికు బ్రహ్మచారి, నచట నీక్షించి ప్రణమిల్ల నమ్మహాత్ముఁ

డస్మదీయతపోవేషక్రమంతఁ, జూచి సంశయించుచుఁ బలికె నీక్రసరణి నన్ను. 349

వ. వత్సా శంఖచక్రోర్ధ్వపుండ్రాదిభగవల్లాంఛనంబులధరియించియు నిట్లుజటిలత్వ శ్మశ్రులత్వకక్షుపాలాజపమాలాచీరపరిధానాదితాపసలక్షణంబులఁ దాల్చినాఁడవు గావున నీవు బైరాగివా యని యద్దేశికేంద్రుం డడిగిన నేనట్టివాఁడఁ గాను విప్రుండ నని విన్నవింప నట్లాయెనేని నీకులగోత్రాదికంబు సవిస్తరంబుగా నుదాహరింపుమని యగ్గురుండు మగిడి యడిగిన మహాత్మా కణ్వసగోత్రంబు నాపస్తంబసూత్రంబును యజుశ్శాఖయు నార్యావర్తకులంబును నంబూరికుడియును మంగళాద్రిక్షేత్రవాసంబును శంఖచక్రోర్ధ్వపుండ్రాదివిష్ణులక్షణంబులుగలుగు శ్రీరామసుధీవరునకు నప్తయు నట్టివాఁ డగుజగన్నాథకవీంద్రునకుఁ బౌత్రుండును దాదృగ్విధుం డైన కేశవసూరికిఁ బుత్రుండును బరవాదిభీకరనయనారాచార్యశ్రీపాదారవిందమరందపానమత్తతుందిలేందిందిరపురందరుండును శ్రీలక్ష్మీనారాయణార్యప్రసాదాసాదితశ్రీభాష్యాదిగ్రంథతత్త్వార్థానుభవజనితమహానందకందళితహృదయారవిందుండును శ్రీమంగళాద్రినృసింహముఖోల్లాసకరసర్వవిధకైంకర్యనిర్వాహకుండును నిత్యనిరతిశయతదీయారాధనపరుండును శ్రీశఠారిదాసాభిధానదాస్యనామాభిరాముండును నుభయకవితాపితామహుండునునగు శ్రీవేంకటకృష్ణార్యునకు శ్రీరంగధామంబున వకుళాభరణరామానుజసంయమీంద్రుసన్నిధి నిరువదినాల్గుహాయనంబులు గురుకులవాసంబుఁ జేసి కాణాదపాణినీయపూర్వమీమాంసాదిసామాన్యశాస్త్రంబులనుభయవేదాంతంబుల నష్టాదశరహస్యంబుల నధికరించి శమదమాద్యనంతకళ్యాణగుణపరిపూర్ణుండై శ్రీపరాశరగోత్రుండగులక్ష్మీనారాయణార్యునకు సహోదరి యగునలమేల్మంగాంబయందుఁ బుత్రుండనై జనియించినవాఁడఁ గేశవనామధేయుండ నస్మదార్యప్రసాదలబ్ధనారాయణదాసాభిధానదాస్యనామంబుఁ గలవాఁడ నని ప్రత్యుత్తరంబుఁ జెప్పనాశఠకోపదేశికుం డట్టివైలక్షణ్యంబు గలనీకీవేషంబు స్వరూపవిరుద్ధంబు గాన దీని వర్జించి భగవదాచార్యసన్నిధిని స్వరూపగ్రంథంబు లధికరింపుమని మిగుల నాదరపూర్వకంబుగా ననుగ్రహించె నయ్యవసరంబునం దస్మదాచార్యుండై నయణ్ణగారాచార్యుం డంజనాద్రీశునకు మంగళాశాసనం బొనర్ప విచ్చేసినం జూచి సాష్టాంగప్రణామం బాచరించి యంజలించి యద్దేశికేంద్రునికట్టెదుట నమ్రుండనై యున్న నగ్గురువరుండు కటాక్షించి వత్సా నీవెవ్వండవనిన నానివాసస్థలంబు మంగళగిరి జననీజనకులలమేల్మంగయునంబూరివేంకటకృష్ణార్యుండును దేవరవారాచార్యులు శ్రీరంగాదిదివ్యదేశంబులన్నియు సేవించిబదరికాశ్రమంబునకుంజని యందునివసింపఁదలఁచి జరగుచున్నవాఁడ నని విన్నవించినవిననవధరించిసంశ్రితవాత్సల్యజలధి యగునమ్మహాదేశికేంద్రుండు పుత్రా నీవస్మదీయుండవై యుండి యిట్టిస్వరూపవిరుద్ధం బైనవేషం బేల పూనితివనిమగిడియడుగ వతీతంబైన

మదీయవృత్తాంతంబంతయువిన్నవించితినంతఁ బరమకారుణికుండగునగ్గురువరుం
డీపూర్వవయస్సు విద్యాభ్యాసంబునకు సాధనంబగుఁగావున ననంతరం బీప్సితం
బగుక్షేత్రంబునకుం జనితపం బొనర్చెదవు గాని యిప్పు డస్మత్సన్నిధి స్వరూప
గ్రంథంబు లధికరించుచు బాలసరస్వతు లని జగతిఁ బ్రఖ్యాతుండై భగవద్రా
మానుజసిద్ధాంతనిర్ధారణసార్వభౌముం డైనవిద్వాన్ వీరరాఘవస్వామిసన్నిధి
సామాన్యశాస్త్రంబులధికరింపుమనినియమించినఁదదీయశ్రీసూక్తి మహాప్రసా
దం బని వాఙ్మాత్రంబుననంగీకరించియు మన్మానసంబునకురుచింపక కైతవభక్తిఁ
దత్సన్నిధిని వసించి యున్నసమయంబున శ్రీవిల్లిపుత్తూరినుండి తదీయశ్రీపాదప
ద్మంబు లాశ్రయించినవైష్ణవు లిరువు రేతెంచి సేవింప వారి ననుగ్రహించి
వారితో దాసునితో నమ్మహీసూరివారిమండపంబుఁ బ్రవేశించియుం దారాత్రి
వసియింప నప్పు డంజనాద్రీశుం డద్దేశికేంద్రునకుఁ బ్రసాదం బనుప సంశ్రితుల
తో నారగించి యవశిష్టంబు దాసున కనుగ్రహింప నది స్వీకరించి కృతార్థుండ
నై యమ్మఠంబున నొక్కచో నిద్రించుచున్నపరరాత్రంబున మదీయస్వప్నం
బునందు శ్రీవిల్లిపుత్తూరినుండి యేతెంచినశ్రీవైష్ణవులయం దాళ్వా రని తిరునా
మంబు గలశ్రీమహాభాగవతుండుమదీయహస్తంబు గ్రహించి తోడుకచనియి
రుగెలంకుల దీపకళికలుల్లసిల్లఁజిత్రకంబళంబుపై క్షౌమోపధానంబునకొరఁగి
దివ్యస్రగనులేపనాంబరధరుండై సకలాభరణభూషితుండై సౌందర్యసౌకుమా
ర్యౌదార్యాదికల్యాణదివ్యమంగళవిగ్రహుండై మందస్మితసుందరవదనారవిందుం
డై యొప్పుచున్నయస్మదాచార్యులంజూపి సాష్టాంగప్రణామంబుసేయించితదీ
యశ్రీపాదపద్మయుగళంబుమదీయమస్తకంబున కాభరణంబుగా నునిచిమత్క
రం బద్దేశికేంద్రునిదక్షిణపాణిపల్లవంబునం దుంచి మహాత్మా వీనినిమిత్తంబుగా
మిగుల శ్రమపడి వీనిం బట్టితెచ్చి మీ కర్పించితినింక నీదాసునివిడువకుఁడని
యప్పగించె నంత మేల్కాంచి యాస్వప్నదృష్టవృత్తాంతంబున కాశ్చర్యపడుచు
ధ్యానపరుండనై యున్ననన్నుం గటాక్షించియస్మద్గురుండు వత్సామిగులఁజిం
తించుచున్నవాఁడవు విచిత్రంబగుస్వప్నంబుఁ గంటివా యేమని యడుగ నగ్గురు
శిఖామణిసర్వజ్ఞత్వంబునకు విస్మయంబుఁ జెందియాస్వప్నవృత్తాంతంబంతయు
నెఱింగించినం దెలిసిదరస్మితంబొనర్చి యిటమీఁదనైనమదీయహితోపదేశంబు
నీమదికి రుచియించునాయని యానతియ్య వెఱచిశ్రద్ధాభక్తిపూర్వకంబుగాసా
ష్టాంగప్రణామంబాచరించినం జూచిమిగుల ననుగ్రహించి తమతోడందోడుక
చని యనంతరంబతన్నివేశంబున నిర్వాపితజటాపటలుండనగుదాసునకుశ్రీపాద
తీర్థతళిహాప్రసాదంబులొసంగిమంత్రార్థం బీడుముప్పత్తారాయిరప్పడియుశ్రీభా
ష్యంబు మొదలుగాఁ గలసకలగ్రంథంబులం బ్రసాదించి సకలహితంబులుపదే
శించి నాగలాపురంబున సాభిమానాంతర్యామితుం డగువేదనారాయణస్వామి

కైంకర్యంబు జీర్ణంబై యున్నది నీవు షడారణ్యపురాపరనామధేయంబైన యాయాలుకాటికిం జని రాజద్వారంబుఁ గాచి యాకైంకర్యంబు నిర్వహింపుమని యాజ్ఞాపించిన మహాప్రసాదంబని యాచార్యునాజ్ఞ శిరసావహించి యాషడారణ్యపురంబునకుం జని యందుఁ గందాడభావనాచార్యశ్రీపాదపద్మాశ్రితుండగు జగన్నాథరాట్పండితునిమూలంబుగా నక్కైంకర్యంబు నద్దేశికేంద్రునియనుగ్రహంబుచే సమకూర్చికొనిమగిడి యేతెంచియాశ్రీపురియందు గోవిందరాజమందిరంబున శ్రీమదార్ద్రానక్షత్ర మహోత్సవంబునం దాస్థానమంటపంబలంకరించి దివ్యసింహాసనాసీనులై విచ్చేసి యున్న యెంబెరుమానారుసన్నిధి శ్రీవైష్ణవగోష్ఠి మధ్యంబున విచ్చేసి యున్నయగ్గురుశిఖామణిని జూచి సాష్టాంగప్రణామం బాచరించి యంజలించి యున్ననన్నుఁ గటాక్షించియద్దేశికసార్వభౌముండు దేశాంతరాగతుం డగుపుత్రునిం జూచి తండ్రియెదురొ్కనుమాడ్కి నెదురేఁగుదెంచిశ్రీపాదపద్మప్రణతుండ నగునన్ను గుచ్చియెత్తి కౌఁగిటం జేర్చికొనిమత్కరతలగతం బగురాజముద్రాముద్రితం బైనపత్రంబుఁ గైకొని వత్సానీవు మా కభిమతచ్ఛాత్రుండవు రెండవపుత్రుండ వని మిగుల సంతసించుచు మహానుగ్రహంబొనర్చి నట్టిపరవాదిభీకరగురుండీదాసచేతను నొకనిమిత్తంబుగాఁ జేసికొనియన్మదీయజిహ్వాగ్రసింహాసనాసీనుండై యానతిచ్చినయీయాచార్యసూక్తిముక్తావళికి వక్త శ్రీవాదిభీకరగురుం డనియుఁ గృతినాయకుండెంబెరుమానారనియుం బ్రతిపాద్యంబు శ్రీశఠకోపపరకాలనాథయామునయతీంద్రాదిపూర్వాచార్యమాహాత్మ్యం బనియును దలంచి నిమిత్తభూతుండనగుదానారాత్మ్యంబుఁదలంపక మహీతలంబునం గలశ్రీమహాభాగవతులందఱీప్రబంధంబుఁబరిగ్రహించిసాపరాధచేతనుండ నగునాసాహసం బోర్చి నన్ననుగ్రహింపవలయు. **350**

సీ॰ పరవాదిభీకర గురుచరణాంబురుహాశ్రితుఁ డనుచు న న్నాదరించి
మంగళగిరియందు మంచెళ్ల వేంకటేశార్యుఁడు రామాయణాదు లొసఁగె
ఘనుఁడు కౌండిన్యవేంకటనృసింహగురుండు, ద్వారకఁ దిరుమల వచనభూషణాదిరహస్యార్థ మడియేని కెఱిఁగించె, గురువరుఁ డగు నెలకొండపల్లి
తే. జియ్యరీదాసునకు భద్రశిఖరియందుఁ, గోఱఁతవడకుండఁ దెలిపెను గురుపరంపరాప్రభావార్థ మగ్గురురాజకృపను, గ్రంథమంతయుఁ బరిపూర్తిఁ గనియెనిట్లు.
సీ. స్వస్త్యస్తు తే యతిస్వామినే భూతిపూర్ణమణిమయప్రాకారమందిరాయ
వందన మస్తు తే వరణీయవజ్రత్రిదండమండితపాణికాండజాయ
నతిరస్తు తే జగద్ధితకృతే కాషాయపరిధానసంవ్యానభాసురాయ
అంజలిరస్తు భవ్యతరోర్ధ్వపుండ్రాయ, జ్ఞానముద్రాసమంచత్కరాయ
తే. క్షమలతులసీవలయసక్తకంధరాయ, బ్రహ్మసూత్రశిఖాబంధభాస్వరాయ
విలసితోదయభాస్కరవిగ్రహాయ, ప్రణతిశత మస్తు మత్కృతిపాలకాయ. **352**

శా. లక్ష్మీతద్ధరధర్మధామ బుధజాలప్రేమ నిష్కామ స
ర్వక్ష్మాక్షేమకృదాత్మనామ సుగుణారామా యశోభూమ స
త్పక్ష్మాక్షిస్ఫురణాభిరామ యతిసుత్రామా యఘుగ్రామదు
ర్యక్ష్మాత్యంతవిరామ దూరగతహేయస్తోమ రామానుజా. 353

క. అక్షయలోకనిదాన వి,చక్షణజనసార్వభౌమ శైవాదికుదృ
క్పక్షప్రక్షేపణ యతి,లక్షణలక్షితశుభాంగ లలితాపాంగా. 354

మాలినీవృత్తము. జనహితకరమంత్రా సర్వతంత్రస్వతంత్రా
వనరుహదళనేత్రా వైష్ణవాంభోజమిత్రా
వినికృతపడమిత్రా విద్వదీట్స్తోత్రపాత్రా
కనకరుచిరగాత్రా కర్మవల్లీలవిత్రా. 355

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవ పరవాది
భయంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్త్రాపస్తంబసూత్ర కణ్వసగోత్రపవిత్రోభయ
కవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతం
బైనయాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునం దుత్తరభాగంబున
శ్రీవేదాంతదేశికప్రభావంబును దత్పుత్రచరితంబును శ్రీవాదిభీకరగురువిజయం
బు నేకాదశీనియమనిశ్చయంబును, శ్రీజయంతీనిర్ణయంబును,ధనుర్మాసపూజావి
ధానంబును నస్మదాచార్యవైభవంబు నన్నది సర్వంబును షష్ఠోల్లాసము. 356

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఈ గ్రంథకర్తకు గురుపరంపరాప్రభావంబుఁ బ్రసాదించిన
నెలకొండపల్లి జియ్యంగారి తనియను.

శ్లో॥ రామానుజపదామ్భోజరాజహంస మహర్నిశమ్।
శ్రీరామానుజయోగీన్ద్రం వన్దే వాత్సల్యసాగరమ్॥

శ్లో॥ క్షమాసారా మహాత్మానః కవయో వైష్ణవోత్తమాః।
క్షమన్తాం సాహస మిదం దాసోఽయ మితి నస్సదా॥

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి
ఉత్తరభాగము
ముగిసెను.

PRINTED AT THE ANANDA PRESS, MADRAS.

గవద్ధర్మసంహ్లాదభరితః తుపయిష్యతి। సుజ్ఞానఘనపూర్ణత్వాత్త్రిణీమూలమాశ్రితమ్॥ బాల ఆషోడశాబ్దాత్తు మూకభావంగమిష్యతి। తతస్తమస్సముద్రాన్తం విచ్ఛేత్తుం తార్క్ష్యవాహనః॥ నేత్రాబ్జమున్మీలయితుం కోటిసూర్యసమప్రభః। శ్రియాసమస్తచిదచిన్నియన్త్ర్యావ్యాప్తవైభవః॥ శఙ్ఖచక్రధరస్సాక్షాద్దివ్యపీతామ్బరోజ్జ్వలః। కిరీటహారకేయూరకటకాంచితవిగ్రహః॥ కుండలీ కౌస్తుభస్రగ్వీ పురః ప్రాదుర్భవిష్యతి। వేదతుల్యైః ప్రబన్ధైశ్చ భగవద్భక్తిజృంభితైః॥ ప్రవాహైరివ గంగాయాః పామరాన్వేదయిష్యతి। తథా మధురకవ్యాద్యాస్సూరయస్తన్ముఖోద్యతాన్। ప్రబంధాన్ ప్రాప్యవిశదాన్ వదిష్యన్తి కృతార్థకాః। తతో గరుడమారోప్య శఠారిం నిజమన్దిరమ్॥ శ్రీవైకుంఠమనుప్రాప్య ప్రవేక్ష్యతి నిజాంతనుమ్। తతః కాలేన మహతా వినష్టాం భువి తత్కృతమ్॥ నాథనామా మునివరో యోగజ్ఞానమవాప్స్యతి। తతః కాలే బహుతిథే వినష్టాం విష్ణువర్ధనీమ్। త్రిదండమండితో దేవో మునిః ప్రవర్తయిష్యతి। పాషండబహులే లోకే కుదృష్టిజనసంకులే॥ మోముహ్యమానా జగతీ వినష్టే హరివైభవే। మోహనైరాసురైశ్శాస్త్రైః కుయుక్తిపరికల్పితైః॥ వేదాంతమార్గానుగతైరన్యైః కుమతిసుందరైః। సిద్ధాంతైర్విస్తృతం లోకం. పునరుద్ధారయిష్యతి॥ బాదరాయణసంజ్ఞస్య విశ్రుతస్య మహామునేః। మతం వేదాన్తతాత్పర్యం విశ్రుతం ప్రేత్యభూతలే। త్రిదండధారీ భగవాన్ వేత్రపాణిః ప్రియస్తథా। భక్తానాంభాగధేయేన భువి ప్రాదుర్భవిష్యతి॥ ఇత్యాదిపూర్వోక్తపురాణంబునందు ద్వాత్రింశదధ్యాయోక్తక్రమంబుగా సూత్రవతి నుద్దేశించియో దేవీమణియు నొకచరిత్రంబు చెప్పెద నేచరితంబైన విన్నవారికి భగవంతునియెడ భక్తియనుదినంబు వృద్ధిఁజెందు నెట్లంటివేని ముజ్జగంబులయందు స్నానపానంబులచే ముక్తిదాయినియు మౌక్తికంబులకు జన్మస్థానమనియుఁ బ్రసిద్ధిగాంచిన తామ్రపర్ణియనియొక మహానదిగలదు తత్తీరంబున సమృద్ధకాననం బగుకురుకానగరంబున శంఖచక్రగదాధరుండగు హరి నిత్యసాన్నిధ్యం బొనర్చు నప్పట్టణంబున భక్తిచమత్కారి యగు కారిసూరి భర్తృదేవత యగు నిజభార్యతో నిత్యవాసం బొనరించు. శ్రీహరి శాసనంబున సేనేశుండు కలియుగాదికాలంబున విశాఖానక్షత్రయుక్త పౌర్ణమాసియందు నతనికిఁ బుత్త్రుండై యుదయించు శఠకోపాభిధానుం డగు నక్కుమారుం డనాహారుండు గావున జాతసూతకానంతరకాలంబునఁ దల్లిదండ్రులచే హరిమందిరంబుఁ జెందింపంబడు నక్కుమారుండును స్తన్యపానం బొనరింపక యేడ్వక యశనం బొల్లక కరచరణంబులు కదల్పక హృష్టపుష్టతనుండై శంఖచక్రాదిభగవల్లాంఛనాలంకృతనిజభుజమూలుండై విశాలవిటపోజ్జ్వలంబైన వినిద్రతింత్రిణీవృక్షంబు క్రింద సౌమ్యరత్నపరిష్కృతంబై బాలపర్యంకంబునందు శయనించి తల్లిదండ్రులచే రక్షితుండై వర్ధ